

MODERNISERING AV
VESTFOLDBANEN
KONSEKVENSER FOR
KULTURMINNENE

KULTURMINNELOKALITETER

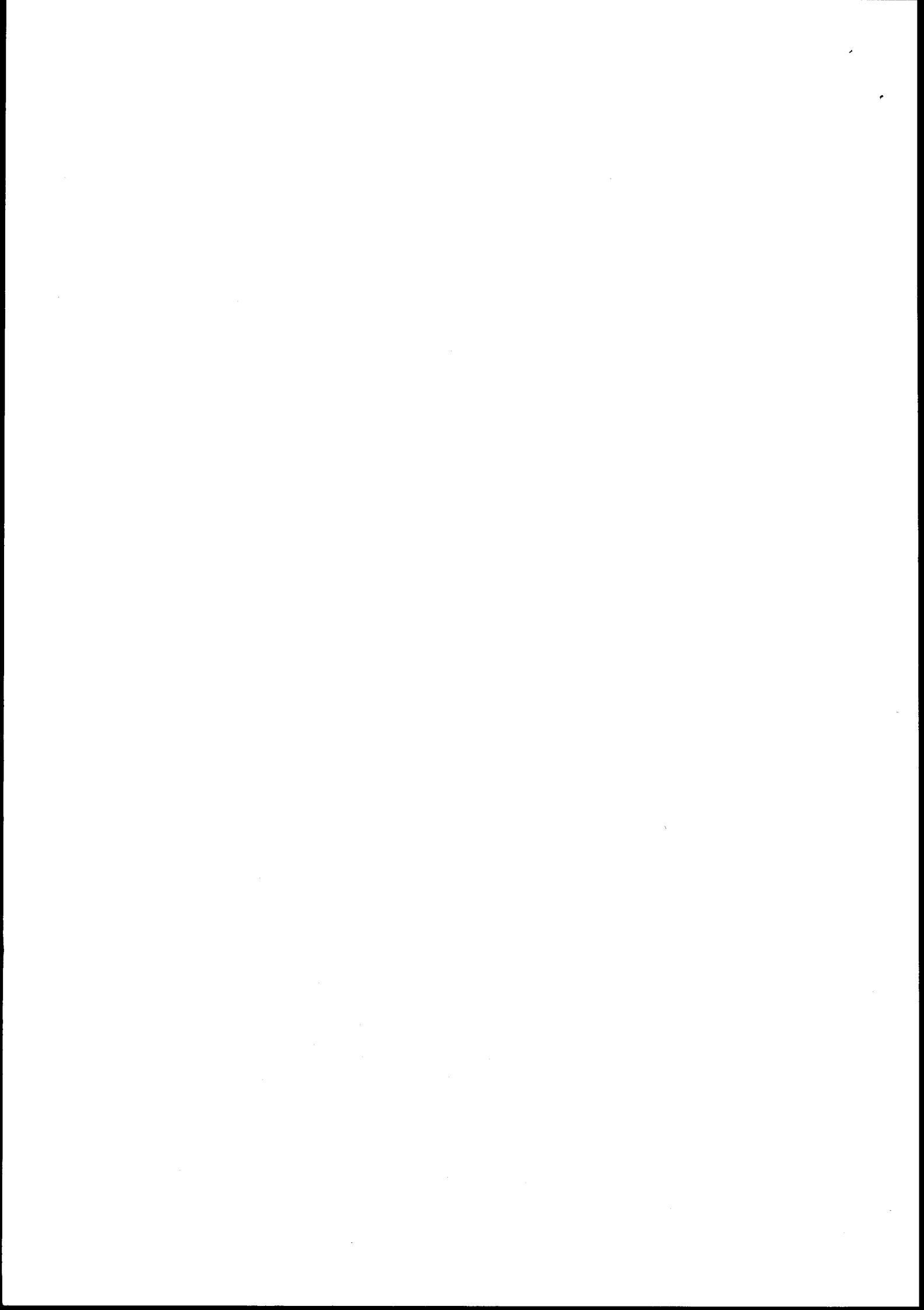
**TØNSBERG
STOKKE**

VESTFOLD FYLKESKOMMUNE
2000

FASE 2

SKINNER OG MINNER

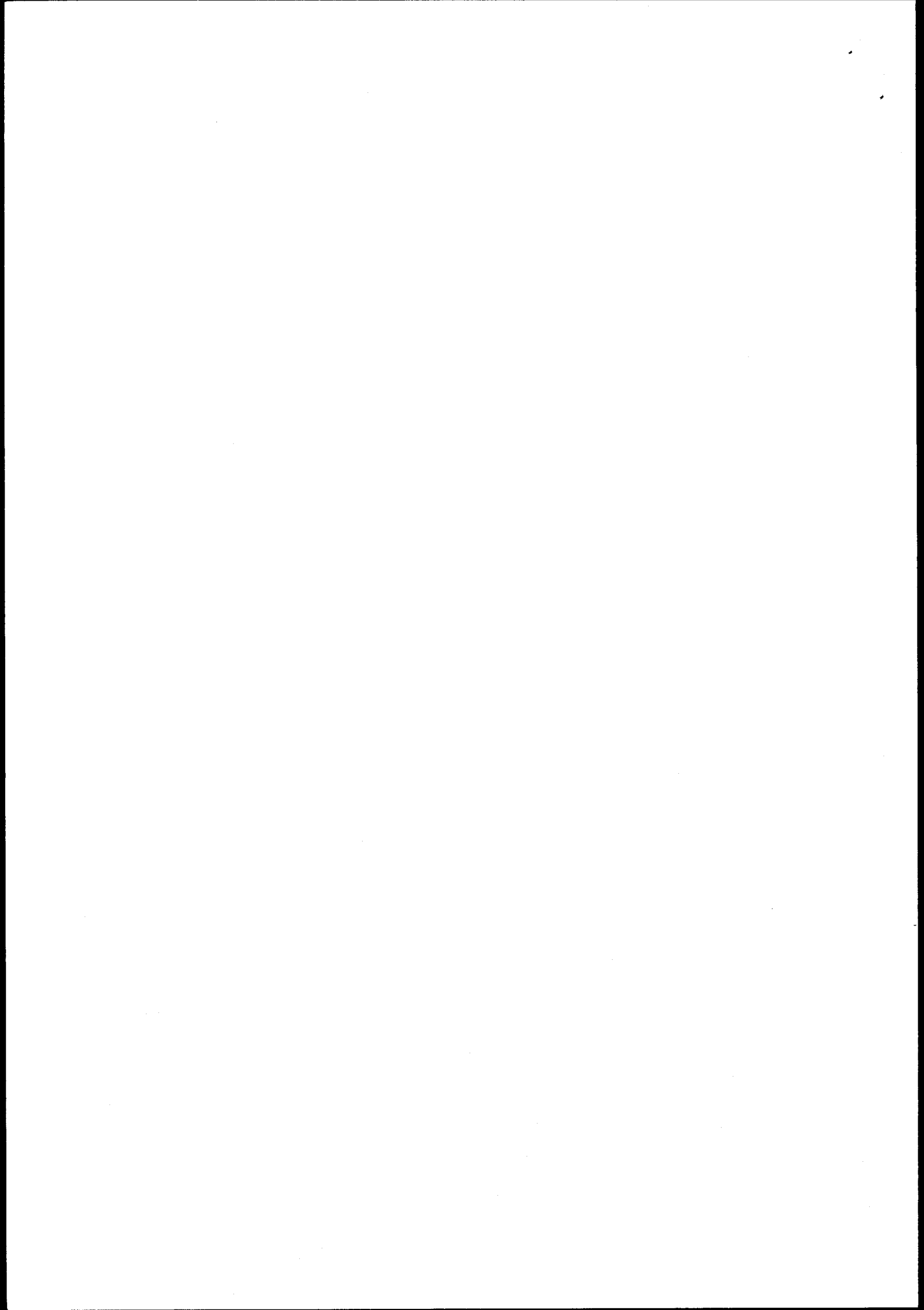
BILAG



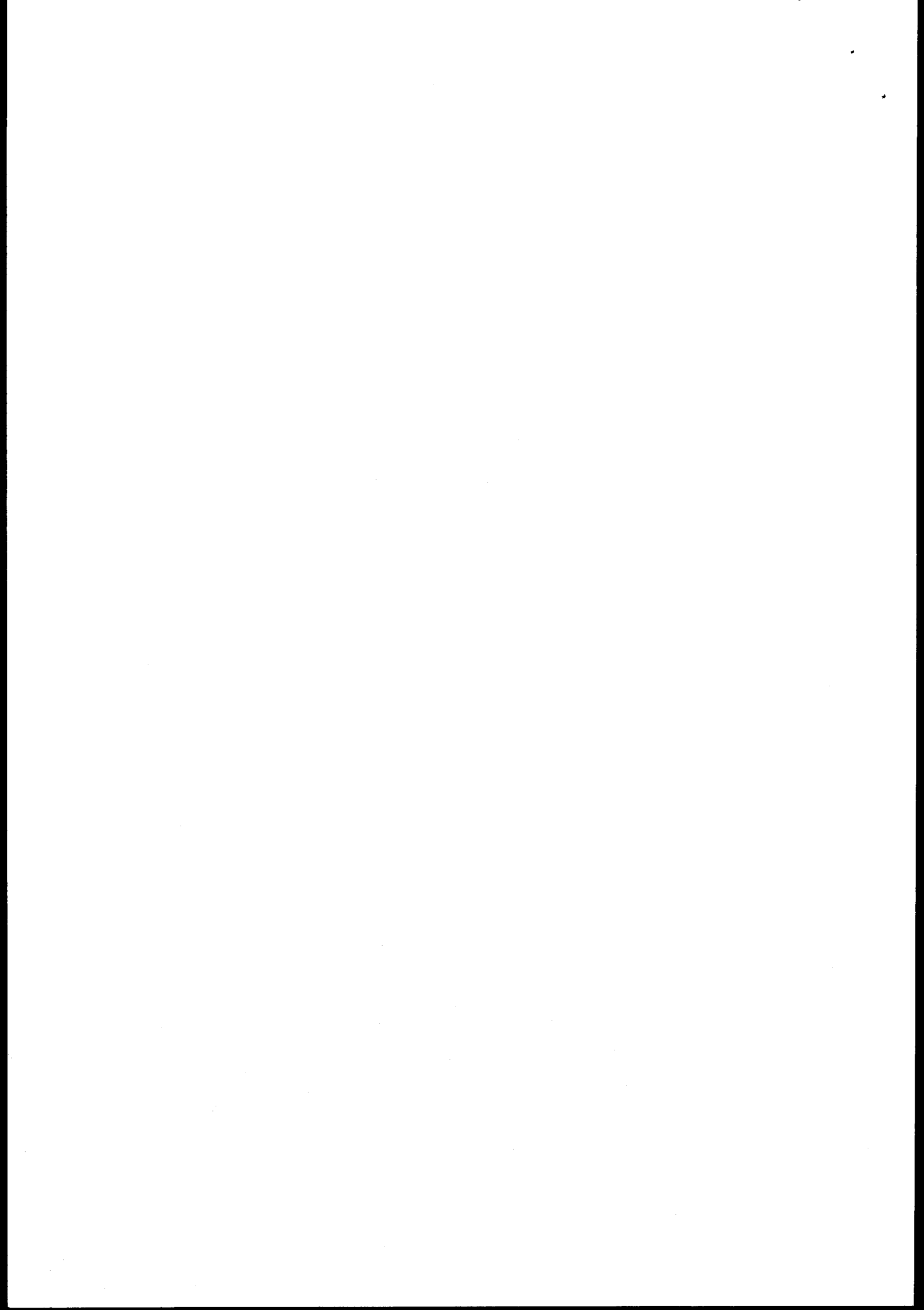
I dette heftet finnes registreringsskjemaer for lokaliteter med nyere tids kulturminner og automatisk fredede kulturminner.

Skjemaene er ordnet kommunevis. Innen hver kommune ligger skjemaer uten gårdsnummer først, deretter ligger skjemaene etter stigende gårdsnummer.

Hver lokalitet er gitt et nummer som referer til kulturmiljø (for eksempel 0713 01). De automatisk fredede kulturminnene er i tillegg gitt et registreringsnummer (for eksempel CL 032-5-1 00004).



TØNSBERG



OBJEKT 0704 03 KARTREF.: CL 030-5-3 00003

OMRÅDE Tønsberg

PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. / MERKNAD Gård: Haugar (matr. nr. 18)

FLYFOTO 1901 B20 R/X-NUMMER R08

LOKALITET Møllebakken

KARTREF. ØK CL 030-5-3 KOORD HOH 30

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 2 ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT NV-SØ-gående bergkulle som faller bratt av i S, V og N, noe slaker i SØ. Enkeltstående løvtrær, gressbakke. Utsyn mot S, V og N, mot SØ stengt av trær. I SV sees Kaldnes, Nøtterøy, i NV Slottsfjellet.

ORIENT. OPPG Haug 2: ca 15 m VNV for N-hjørnet av Tønsberg navigasjonsskole.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 2 gravhauger: NV-SØ ca 100 m, NØ-SV ca 50 m.

BESKRIVELSE
Lengst i NV:
1. Rundhaug, forholdsvis klart markert, tydelig i terrenget. Enkelte stein i dagen. Særlig tydelig i V der det er en mindre forsenkning, ØV 1,3 m, NS 1 m, dybde 0,15 m. Toppen er avflatet, her skal det i mange år ha stått en vindmølle. Langs den NØ-re siden fører en Ø-V-gående sti opp på haugen. Her er haugen derfor noe ujevn. Likeledes i V der det er berg i dagen. Midt på haugen vokser en stor bjørk. Græsskledd. D: 35 m, h: 2-2,5 m.
Ca 15 m SØ for 1 og noe lavere i terrenget:
2. Ditto rundhaug, forholdsvis klart markert, bortsett fra i N der den går i ette med terrenget omkring. Enkelte stein i dagen i V ved foten av haugen. Her er det tydelig spor etter utgravning i et område ca 3x3 m slik at en del større rundkamp er synlig. Toppen er avflatet, midt på en mindre forsenkning, ØV 2 m, NS 1 m, dybde 0,15 m. D: Haugarthingeet skal ha blitt holdt her.

FOTO

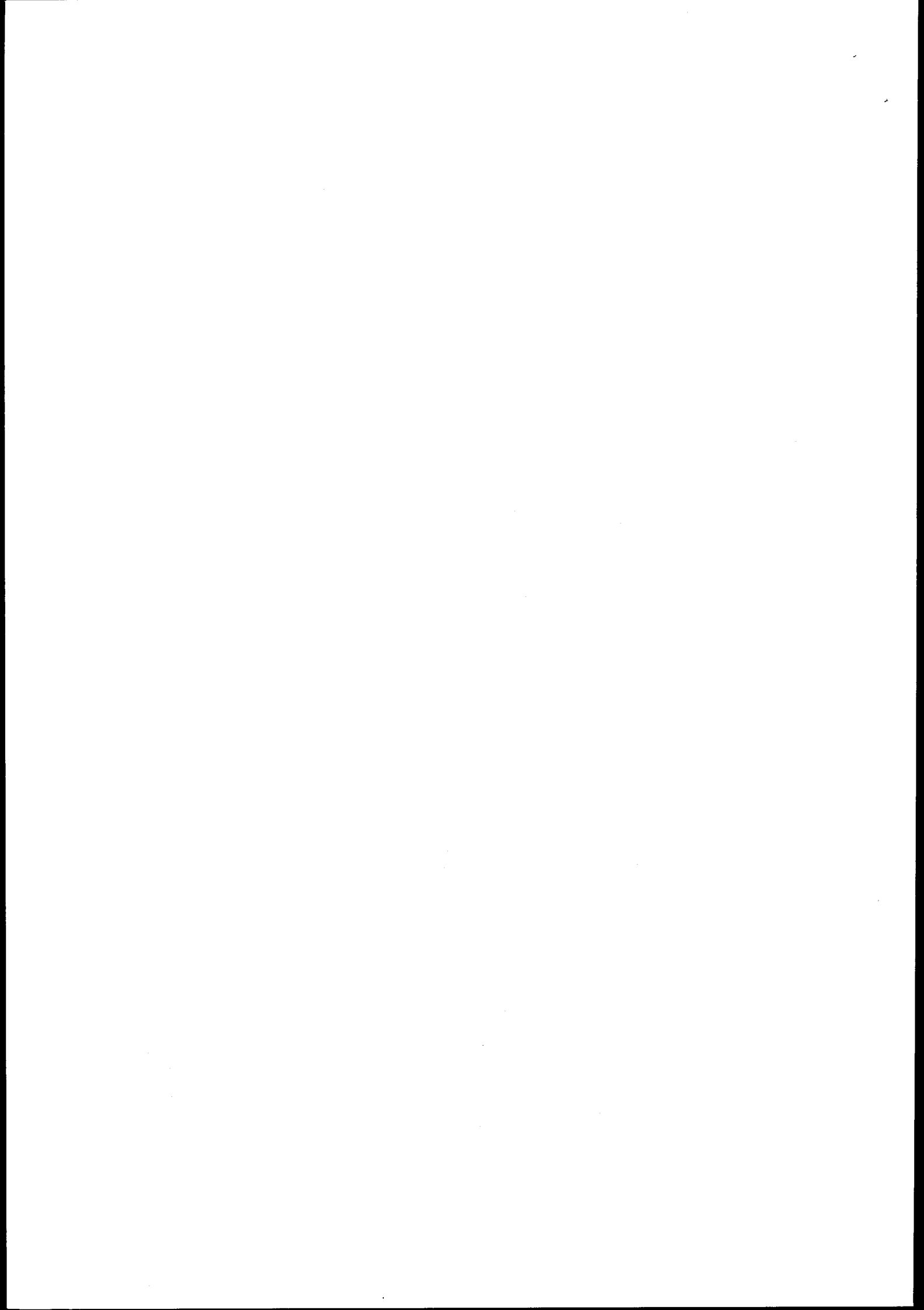
LITTERATUR Norske Fornlevninger s. 190
Vestfolds Oldtidsminner s. 339 f

FUNN ØK-reg. 1969
En av haugene skal ha blitt utgravd av N. Nicolaysen 1901.

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 05/07/69 SIGN. R. Bay, K.B. Vold
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 11/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 03 KARTREF.: CL 030-5-3 00002

OMRÅDE Tønsberg
PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. / MERKNAD Matrikelnr. 59

FLYFOTO 1901 B20 R/X-NUMMER R11

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 030-5-3 KOORD HOH

FORNMINNETS ART Ruin
ANTALL. 1 ALDER MA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Slak V-helling. Gressplen. Slottsfjellet sees i NNØ, Kaldnes i SV.

ORIENT. OPPG Hjørnet Krossebakken - Nedre Langgate.

ART. UTSTREKNING Ruin av bygning, N-S ca 35 m, Ø-V ca 15 m.

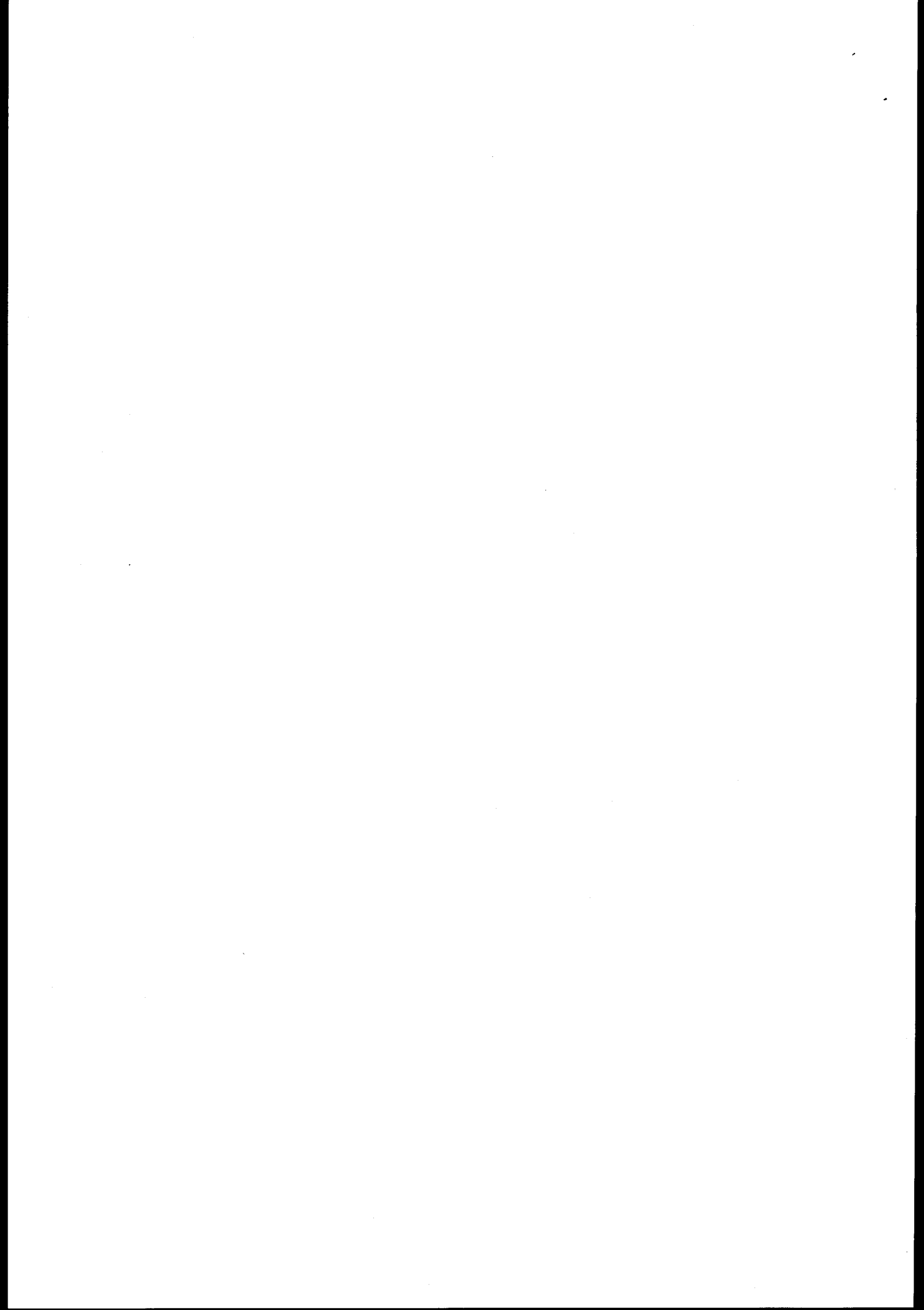
BESKRIVELSE Ruin av Håkonshallen.
Mål: N-S ca 25 m.

TRADISJON
FOTO
LITTERATUR

ØK-reg.
1969

FUNN
MERKNAD
KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 05/07/69 SIGN. R. Bay
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 11/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 03 KARTREF.: CL 030-5-3 00004

OMRÅDE Tønsberg
PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. / MERKNAD Matrikelnr. 213

FLYFOTO 1901 B20 R/X-NUMMER R10

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 030-5-3 KOORD HOH

FORNMINNETS ART Ruin
ANTALL. 1 ALDER MA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

ORIENT. OPPG N-kant av
Storgata.

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE
Ruin av Olavskirken
Mål: VNV-ØSØ ca 35 m, N-S ca 25
m.
Murh. 1-1,70 m, murbr. 1,5-2 m.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR ØK-reg.
1969

FUNN

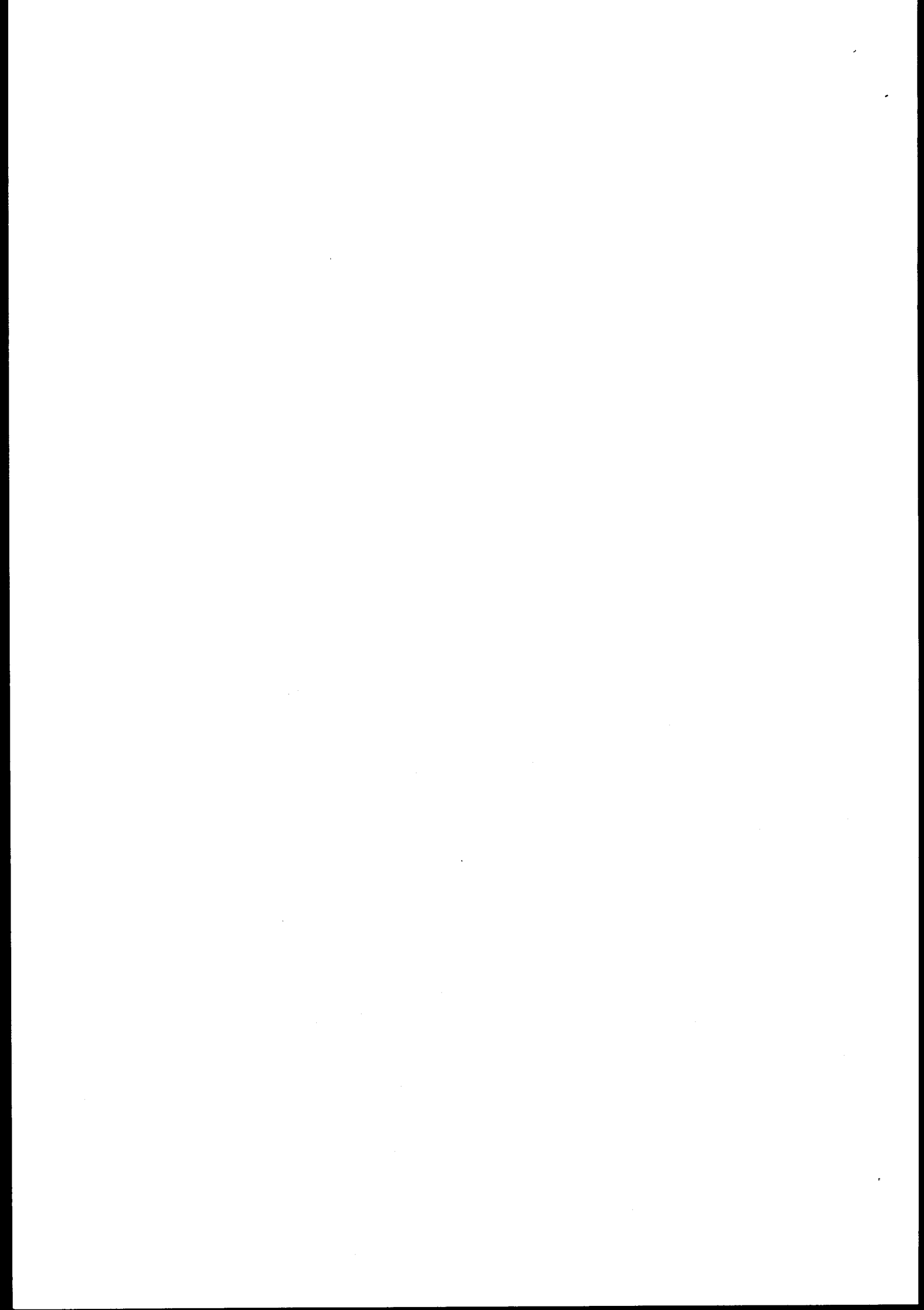
MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 05/07/69 SIGN. R. Bay

KONTROLLERT DATO / / SIGN.

INNSKREVET 11/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 031-5-1 00004

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J 2.3.4
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0006/ 004 MERKNAD Gård: Eikeberg

FLYFOTO 1901 B24 R/X-NUMMER R01

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-1 KOORD HOH 45

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 1 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Flat NØ-SV-gående oppdyrka morenegrusterrasse som heller jevnt i VNV til lavere dyrket mark. Villahage. Utsikt god fra SV-V-N. Undrumsåsen og Eikeberggårdene sees i NV.

ORIENT. OPPG 13 m N for NØ-hjørnet av våningshuset på bruket.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE

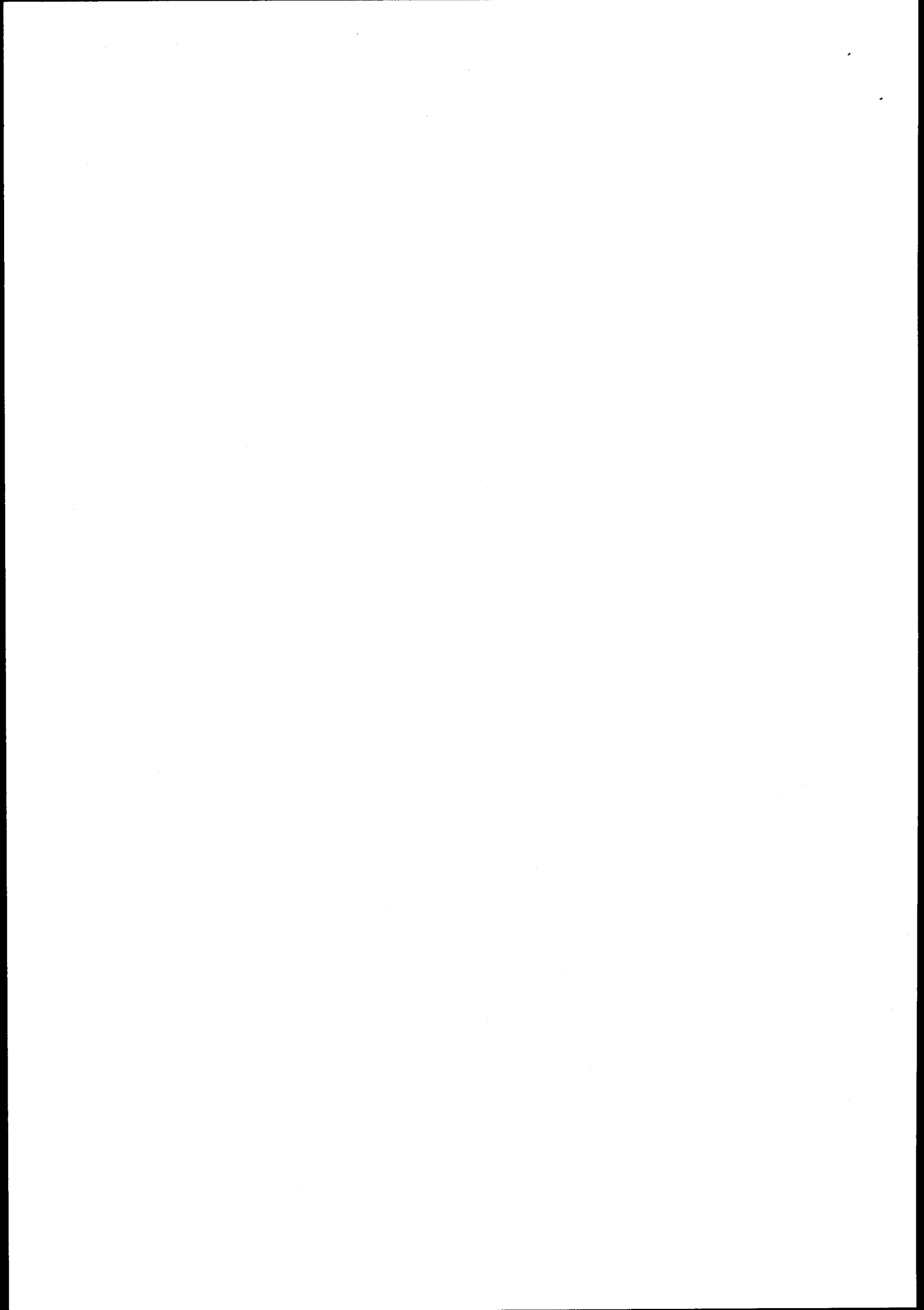
I NV-hjørnet av hagen:
Rundhaug, vag markering, lett synlig i terrenget. Jevn, pen avrundet form. Bygd av muldjord. Midtpartiet flatt, d. 5 m, dette er beplantet med syrinhekk og i NØ-lig side en liten, rektangulær (8x5m) potetåker. NØ-kanten har en tydelig skjæring inntil naboeiendommen. Beplantet med to fruktrær, ellers tykk gressmatte. D: 18 m, h: 1,4 m.
1 m inn i SØ-sida av haugen ligger NV-hjørnet av garasje. Haugens midtparti brukes som lysthus.

TRADISJON
FOTO
LITTERATUR

Vestfolds Oldtidsminner s. 294
UO top ark: Brøgger 1918 og 1919

FUNN
MERKNAD
KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 27/07/74 SIGN. O. Forbord, G. Cannerfelt
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 01/01/94 SIGN. isa



LOKALITET

0721 01 03

Søndre Eikeberg

TYPE

Gårdstun, enkelt fritliggende

GNR./BNR.

7/1

AVGRENSNING

søndre Eikebergs tunområde med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Gårdstunet på søndre Eikeberg ligger vest for Barkåker tettsted, litt ned i nord/vest skråningen til Vestfoldraet. Gårdsområdet til navnegården Eikeberg (gnr. 5, 6 og 7) strekker seg fra Raet, med Raveien som eiendomsgrænse i øst og vestover til Tveiteelva. Søndre Eikeberg er den østligste av Eikeberggårdene, og er en av gårdene som grenser opp til tettstedsbebyggelsen i Barkåker. Eikeberg har fra gammelt av ligget sentralt i forhold til viktige kommunikasjonslinjer. Kongeveien gjennom Undrumsdal tok av fra raveien ved søndre Eikeberg. Også dagens fv 308 fra Tønsberg kommer inn på E18 ved Eikeberg.

HISTORIKK

Navnet sammensatt av eik og berg. Navnet lar seg lett forklare av den store kollen midt i navne-gårdsområdet, vest for E18. Både i 1353 og 1723 besto Eikeberg bare av to matrikelgårder (nåværende; gnr. 5 og gnr. 6). Søndre Eikeberg gnr. 7 er yngre so matrikelgård og er sammensatt av parter fra Østre Eikeberg bruk 6. Den ble kalt Søndre Eikeberg ca 1838 og skilt ut som egen gård. Har også siden vært eierfelleskap og samdrift med Østre Eikeberg. Mens de andre bruka på Eikeberg ligger samlet på Eikeberg-høyde vest for E18, ligger hovedtunet på søndre Eikeberg for seg ved foten av Raet på østsida av E18. Kart fra 1825 indikerer en slik tunlokalisering da også, men gårdens område strekker seg vestover til Eikeberg-høyden. Ca 1700 eide greven detmeste av Vestre og Østre Eikeberg. V. Eikeberg makeskiftet med Søndre Berg i 1723 og siden bonde- og lensmannsgods. Grevens part i Ø. Eikeberg solgt oppsitterne 1750. aturlige mineralvannkilder på Eikeberg, "oppdaget" 1914 av Christian Larsen, grunneier br. 2 V. Eikeberg. Chr. L. drev "Egeberg Mineralkilder " til 1934 (solgte medisinsk mineralvann). Bygde liten fabrikk, og begynte med kulsyreholdig vann. Fra 1934 overtatt av Jarlsberg Naturlige Mineralkilder A/S. Gamle beiteområder på Eikebergmyra vest i navnegårdsområdet.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Gårdstunet til søndre Eikeberg ligger i vestskråningen bak Raet, i relativt slett lende, som en øy omgitt av bølgende kornåkre. Jordveien har blitt en del planert, bl.a. ble et bekkesøkk mot Barkåker bulldosert vekk sist i 1960-åra. Lundbekken, som var skillebekk mot Gulli i sør er lagt i rør. Krysset der gamle Sørlands hovedvei (Kongeveien) tok av fra Barkåkerveien (raveien) kalles ennå for Lunbekk. En lang lindeallé med stuvede trær fører opp fra hovedveien (Kongeveien) og opp til tunet. Gårdsbebyggelsen ligger i et tilnærmet firkanttun. Det er ikke registrert hus fra før 1900 på søndre Eikeberg. Bebyggelsen har samlet sett et yngre uttrykk. Driftsbygningen er stor, har funksispreg med teglsteinsfjøs og overbygning i to høyder. Framhuset har et mer "tidløst" preg og kan være eldre. Den er tilbygd en nyere fløy. Det er mange trær i tunområdet.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 1945 Sem og Slagen. En bygdebok.
Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825.
Rektangelmålinger 1:20000. 1906.

VURDERING

Søndre Eikeberg ligger i et særlig verdifullt kulturlandskap som omgir tettstedet Barkåker. Dette er også en del av Vestfoldraets og gamle ferdssårsers landskap. Tunet og alléen er godt eksponert i landskapet. På søndre Eikeberg er det i mindre grad enkeltbygninger, men først og fremst gårdsanlegget som helhet og som del av et større miljø som har interesse.

OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 031-5-1 00022

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J 2.3.5
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0008/ 013 MERKNAD Gård: Gulli, bruk: Gulligård

FLYFOTO RX-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-1 KOORD HOH 45

FORNMINNETS ART Gravhaug., fjernet
ANTALL. 2 ALDER EJA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Morenerygg, gruslagt
parkeringsplass.

ORIENT. OPPG Ca 40 m SØ for fabrikkbygningen, Korn
fabrikker.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av to gravhauger. NV-SØ ca 40
m.

BESKRIVELSE Før utgravningen i 1969 lå det her to restaurerte gravhauger:
"1. Klart markert rundhaug, gressbevokst og beplantet med
frukttrær. På toppen et lysthus av busker. En hekk skjærer haugens
kant, retning NV-SØ og NØ-SV. Fra kanten i NV og opp mot
lysthusetgår en grunn hageveg. Haugen synes ellers urørt. D: 15-16
m, h: ca 1,50 m.
Ca 13 m SØ for 1:
2. Klart markert rundhaug, beplantet med hagetrær. haugen lå ved
en låve som brant i 1935-36 og er senere "pyntet" litt på ifølge A.
Nordheim. haugens diam. ca 12 m, h. ca 1,5 m.
Ved de arkeologiske undersøkelsene av haug 1 kom man i sentrum
av haugen under en steinrøys over et brannflak. Brannflaket hadde
en utstrekning på 3x4 m og var plassert på en leirpakning, ca 1,5x4
m i utstrekning. De fleste av funnene ble gjort i brannlaget.
Ved gravning av haug 2 stod man overfor en brannbegravelse.
Funnens plassering antyder at enten brenningen eller restene
etter samme har vært anbrakt på den gamle overflaten. Deretter er
området blitt dekket av en sirkelrund steinpakning, derpå er
jordhaugen lagt opp. En kullgrop ble observert under haugen,

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

Vestfolds Oldtidsminner s. 295 u/Gulli.
UO top ark div. korrespondanse.
ØK-reg. 27/6-1968 Eldrid Straume.
Innberetning for utgravning på Gulligård; Vestfold Flatbrødfabrikks
grunn. Trond Løken 23.10.1969.

FUNN

Haug 1: Keramikkskår, gul leirperle, brente bein, bøyd bronseten,
flint, trøkull, brente leire, 1 brynestein, fragment av ornert
beingjenstand.

MERKNAD

Haug 2: Trøkull, keramikkskår, jernfragmenter, nagle av jern, brent
i forbindelse med en planlagt utbygging av flatbrødfabrikken i 1969
ble disse to gravhaugene arkeologisk undersøkt og området frigitt.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 04/01/94 SIGN. I. Trøim
KONTROLLERT DATO / / SIGN.

INNSKREVET

01/01/94 *SIGN. isa*

LOKALITET

0721 02 13

Vik

TYPE

Gårdstun, gruppe frittliggende

GNR./BNR.

44/6m 44/72, 44/79

AVGRENSNING

Gårdstunområdet til de tre Vik-bruka.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Vik grenser opp til tettbebyggelsen i Semsbyen. Gårdstuna ligger helt i sør av Semsletta ved foten av åsryggene som avgrenser sletta mot sør.

HISTORIKK

Navnet forklares med at gården ligger ved en "vik" i terrenget eller med at Akersmyra en gang kan ha vært en vik av Akersvannet. Krongods etter reformasjonen. Postbondegård i 1664. I 1702 er brukeren blitt eier. Vik ble tredelt mellom 1789 og 1817 og fortsatt finnes det tre gårdsbruk her. Viksveien til Raveien med jernbaneovergang er gammel. Kart fra 1825 viser veiforbindelse Manum, Vik, Lasken ved raveien og videre vestover over Tem. Vintervei fra Semsbyen til Tønsberg gikk denne veien. Vik har avgitt en god del jord til tettbebyggelsen mot Semsbyen.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Gårdsbebyggelsen på Vik ligger langs Viksveien. Her er også en del eldre villabebyggelse mot jernbaneovergangen, inkorporert i yngre boliger. To bruk (gnr. 44/6, 44/79 og 44/72 (opprinnelig bnr. 2 og 9)) ligger for seg lengst øst - side om side under en tilsvarende ås som på Manum. Framhusa er fra 1830 (ombygd 1895) og 1875, driftsbygningene er 1930- og 1950-talls. Bryggerhus og skjul lukker særlig det østligste bruket (44/72 og 79) i et tilnærmet firkanttun. Sveitserstil av høy autentisitet preger Bygningsmiljøet i disse to tuna. Driftsbygningene ligger på tvers av terrenget, dvs motsatt av på Manum. I det hele kan man si at de ved stilpreg og uthusas plassering i terrenget representerer en yngre generasjons gårdsbebyggelse enn den på Manum.. Det østre tunet fungerer imidlertid ikke lenger som gårdsbruk, gårdstunet er skilt ut og delt i to eiendommer midt i tunet. Driftsbygningen er planlagt revet. Fin sveitservilla fra 1890 litt lenger øst for de to tuna, på sørsida av Viksveien befester inntrykket av sveitserstilmiljø. Øvre Vik 44/1 ligger tett opp til tettbebyggelsen, og bebyggelsen er yngre, selv om tunplassen godt kan være gammel. Bolighuset er ganske nytt og driftsbygningen fra mellomkrigstida og 1950-tallet. Bryggerhus med driftsbygning i en lengde. . Korndrift (ensidig siden 1969) og gartneridrift. Gartneridrifta på bruket, Widerøe Gartneri, skriver seg fra 1959, dagens drivhus fra 1969 til 1987.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Rektangelmålinger 1:20000.ca. 1825.9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

De to østligste tuna, 44/6 og 44/72 og 79, utgjør et interessant bygningsmiljø typisk for jordbruksbebyggelse for mellomstore bruk fra århundreskiftet og første halvdel av 1900-tallet. De utgjør komplette, tradisjonelle gårdstun preget av høy bygningsmessig autenticitet - noe som er sjelden i dag. De er et viktig element i kulturlandskapet på Semsletta, og skaper sammen med bebyggelsen på Manum en karakteristisk avslutning på Semsletta i sør.

LOKALITET

0721 02 12

Manum

TYPE

Gårdstun, gruppe frittliggende

GNR./BNR.

45/1, 45/2, 45/3

AVGRENSNING

Tunklyngen med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

I sørvestenden av Semsletta, under Manumåsen. Grenser til Aker i sør og Vik i vest.

HISTORIKK

Manum skrives i Rødeboka 1399 for Munamar, som skal være avledet av Munhamarr og betegne en hammer hvorfra man har tiltalende utsikt. Slik Manumåsen ligger i enden av Semsletta passer dette bra. Ødegårdene Torp og Tottestad lagt til Manum. Torp ble brukt som husmannsplass under Manum, også Tottestad - den samme plassen? - Sem og Slagen s. 276. Manum var del av Olavsklosterets gods på 1400-tallet, siden krongods. Har ikke tilhør grevegodset. Selveierbruk i 1723. I 1743 var Manum tingsted for Stokke og Andebu. Tredelt siden 1845. Aulirønnignen under Jarlsberg (gnr. 51/15), senere Soltun, solgt til Lars Anton Aker på Manum bnr. 45/3 i 1925. Lokaliseringssted for fastskole i Manum krets fra 1865 til Manum og Grette skolekretser ble slått sammen i 1909 og det ble bygd ny skole i Semsbyen. Skolebygningen ble solgt til privatbolig i 1911. Fra Lasken (Semsbyen) gikk det vintervei over Vik og Manum over byfjorden til Tønsberg. Etter tradisjonen skal den gamle hovedveien til Aker ha gått over Manum og langs åssiden innover dalen sørover.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	JA	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

De tre Manumbruka ligger relativ tett sammen i rekke ved foten av Manumåsen. Jordveien skråner jevnt utover mot Semslette i nord. Veien til nabobruket Bjelland går gjennom tunområdet. Det er tradisjonelle gårdstun med mange hus av ulike slag og dels av høy alder i de tre tuna. Framhusa er bygd mellom ca 1850 og 1895. Stilpreget er sveitserstil og klassisisme. Det står store driftsbygninger i hvert tun, bygd fra 1870- til 1920-tallet. Her er bryggerhus, stabbur og smie bygninger. Autentisiteten er middels, men bygningskroppenes hovedtrekk er godt bevart slik at bygningene har bevart alderspreget. Et bolighus i tunområdet er registrert (SEFRAK) som lærerbolig fra 1864. Opplysningen framstår som noe usikre sammenholdt med bygdebok litteraturen. Det ble opplyst ved registreringen at det står et verksted på tomten for den gamle skolebygningen som er flyttet til Sem. Bygdebok ("Sem og Slagen s.323) har ingen opplysninger om at det både ble bygd skole og egen lærerbolig på Manum.) Det var lærerleilighet i skolen som ble bygd her i 1864. Huset som er registrert er en liten midtgangsbygning med empiré stiltrekk - typisk for denne første generasjon fastskoler. Det er imidlertid noe vanskelig å sammenholde identiteten etter eldre foto. I skogstrekningene mellom Manum og Aker er det mange utmarksminner, steingjerder og tufter etter gamle plasser. Slutt med dyr på Manum i 1950-, 1960-årene. I de senere år har vært en del oppdyrking av den trange dalen sørover mot Aker hvor det før var beiter, men nå er sammenhengende kornåkre. Passen/ødegården Torp lå i denne dalen.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Prosjekt naturgass til Østandet 1990, P:11 kP 81, 82, 83. Rektangelmålinger 1:20000.ca. 1825.9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Bygningene i de tre gårdstuna ligger på rad i en fin rytme etter terrenget. Samlet sett er alders preget bevart, tross mindre endringer. Det er i dag relativt sjelden å finne gårdstun med så mange, eldre, tradisjonelle hustyper bevart og her ligger det et samlet og fint miljø. Den gamle skolebygningen har spesiell interesse i lokalhistorisk sammenheng. Tunområdet er en viktig del av det kulturhistoriske landskapsbildet som avslutter Semsletta i sør. Det står i visuell sammenheng med Vikgårdene lenger vest.

ID 018677

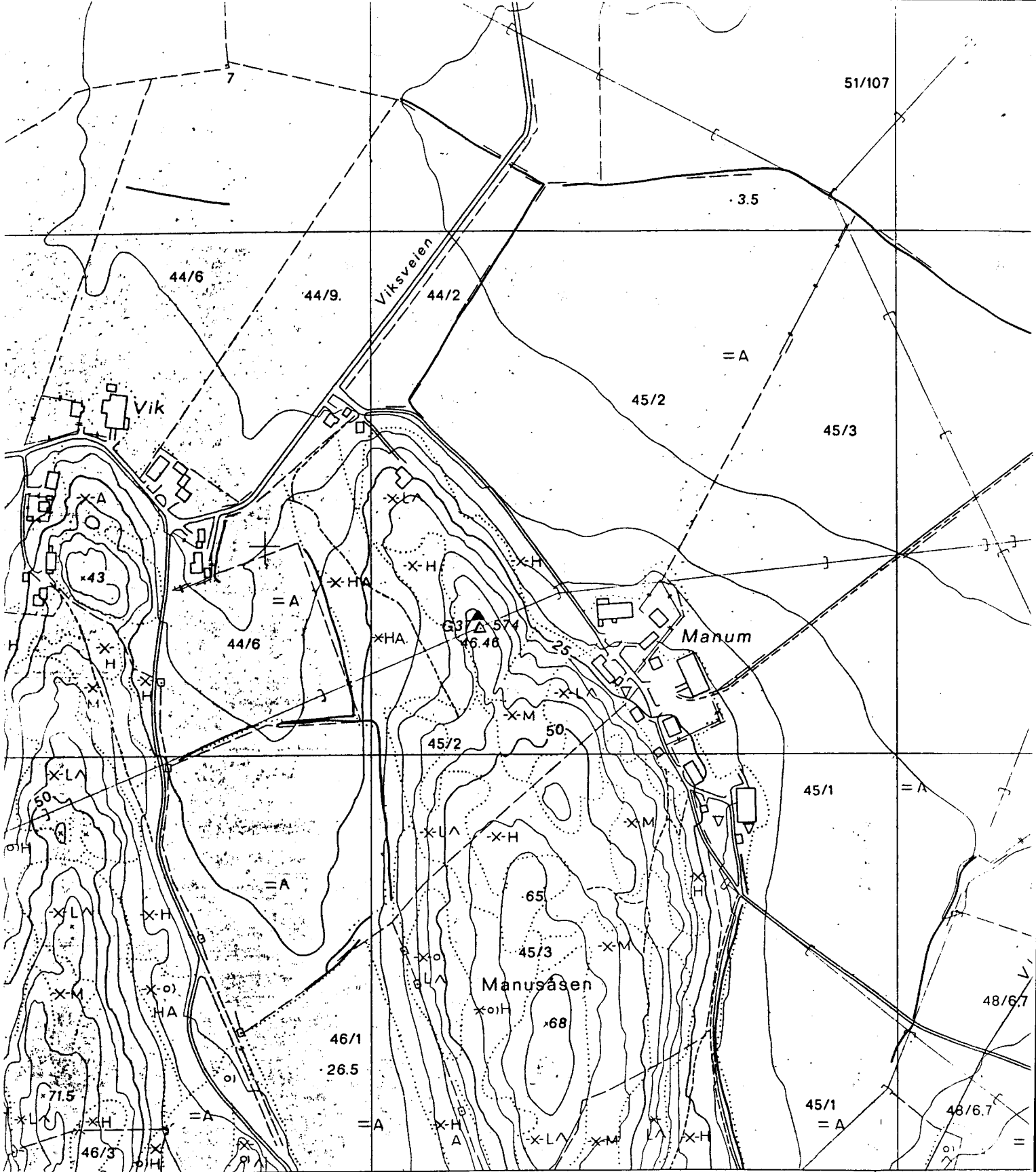
LOKALITET: 704/2/CK 030-5-2/12 Gravrøys Manum

KULTURMILJØ: Semsletta
PARSELL: 1.2.3
KOMMUNE: Tønsberg
GNR: 0045 **BNR. 2**
GÅRDSNAVN: Manum
BRUKSNAVN:
LOKALT NAVN:
EIER:
ØK-KARTREF: CK 030-5-2
KOORDINATER: x: 142188, y: -21402
FLYFOTO: **R/X NUMMER:**

	ART:	ANTALL:	ALDER:	HOH:
FORNMINNER:	Gravrøys	1	BRA	45
		0		
		0		

TERRENG: Bergrygg, hellende mot N-NV, med furu og løvtrær. Vid utsikt.
ORIENT. OPPG: 13m N-NØ for trig. punktet. G.37. 574. 115m V for driftsbygningen på bruket.
ART. UTSTREKNING:
BESKRIVELSE: Gravrøys, rund. Klart markert, lite synlig i terrenget. Bevokst med furu, einer og lyng. Består av bruddstein i 1-2 lag. D: 5m, H: inntil 0,4m.
TRADISJON:
FOTO: Film 16: foto 33.
LITTERATUR:
FUNN:
MERKNAD:
**KILDER/
INFORMANTER:**
PROSJEKT: Kulturminneprosjekt Vestfoldbanen.

DATO: **SIGN:**
REGISTRERT: 18.05.93 Aksel H. Johnsen og Ronny Henriksen
KONTROLLERT: 20.09.95 I. Trøim, E. Snorradottir
INNSKREVET: 21.07.93 hege



<p>net</p> <p>amm, grafisk best. punkt</p> <p>koordinatbestemt</p> <p>vanlig niv.</p> <p>lysning</p> <p>mkurve</p> <p>vatn</p> <p>stand</p> <p>vatn</p> <p>en i ureg.vatn</p> <p>g. vasstand i ureg.vatn</p>	<p>+ + + + Riksgrense, fylkesgrense</p> <p>- - - - Kommunegrense</p> <p>— — — — Eiendomsgrense, vanlig, tettbebyg.</p> <p>— — — — Servituttgrense</p> <p>□ Nr 123 Riksgrensemerke</p> <p>× Kors i fjell, bolt i fjell</p> <p>○ Grensestein, grenserøys</p> <p>○ Grensepåle, -rør, grensetre</p> <p>75/g 59/20 Gardsnummer/bruksnummer</p> <p>Torp A/S Eiendomskompleks</p> <p>58/1F21 / 22 Leietomt, små eiendommer</p> <p>60/5s 59/1bs Bruksrett til skogen, barskogen</p> <p>60/1,2ls /b /el Lauvskogen, beitet, slått</p> <p>Markisegsgrense</p> <p>▲ Fulldyrka, överflatedyrka jord</p> <p>▲ Gjødsla beite, barskog</p>	<p>▽ Lauvskog, anna jorddekt fastmark</p> <p>* Blandingskog</p> <p>▲ Grunnendt mark, fjell i dagen</p> <p>Myr</p> <p>A B</p> <p>S dy</p> <p>M H Sa</p> <p>L M</p> <p>V D</p> <p>Gr</p> <p>S</p> <p>Sa</p> <p>Bl</p> <p>S</p> <p>D</p> <p>II</p> <p>P</p> <p>V</p>	<p>○ Markert stein</p> <p>○ Ur, mindre omr</p> <p>○ Grus, sand i da</p> <p>○ Vatnkontur</p>
--	---	---	---

ØK.KARTREF.: CK 030-5-2

REG: NR.: 12

KOMMUNE: Tønsberg

GÅRD: Manum

GNR/BNR: 45/2

KOORDINATER: x: 142188

y: -21402

HØYDE: 45 m.o.h.

FORNMINNETS ART: Gravrøys

ID: 018678

LOKALITET: 704/2/CK 030-5-2/13 Gravhauger Manum

KULTURMILJØ: Semsletta
PARSELL: 1.2.3
KOMMUNE: Tønsberg
GNR: 0045 **BNR. 2**
GÅRDSNAVN: Manum
BRUKSNAVN:
LOKALT NAVN:
EIER:
ØK-KARTREF: CK 030-5-2
KOORDINATER: x: 142188, y: -21496
FLYFOTO: **R/X NUMMER:**

	ART:	ANTALL:	ALDER:	HOH:
FORNMINNER:	Gravhauger	3	JA	28
		0		
		0		

TERRENG: V-vendt hellning i N-kant av N-S-gående høydedrag. Tett skog, gran / løvtrær. Ingen utsikt.

ORIENT. OPPG: Ca 210m V-NV for driftsbygningen på bruket. 110m NV for trig. punkt G.37.574.

ART. UTSTREKNING: Gravfelt bestående av 1 gravrøys og 2 gravhauger. 25 m Ø-V. 10 m N-S.

BESKRIVELSE: Lengst Ø: 1. Gravrøys, rund. Klart markert, tydelig i terrenget. Bevokst med løv- og bartrær. Jevn, ingen synlige skader. D: 5,5m, H: 0,8m.
22m V for 1: 2. Rundhaug. Klart markert, lite tydelig i terrenget. Bevokst med løv- og bartrær. Jevn, ingen skader. D: 5m, H: 0,5m.
1m NV for 2: 3. Rundhaug. Uklart markert, lite tydelig i terrenget. Bevokst med løvkratt. Avflatet, ujevn i toppen. D: 4,5m, H: 0,2m.

TRADISJON:

FOTO: Film 16, foto 35: røys 1 mot S, foto 36: haug 2 mot V, foto 37 haug 3 mot SV.

LITTERATUR:

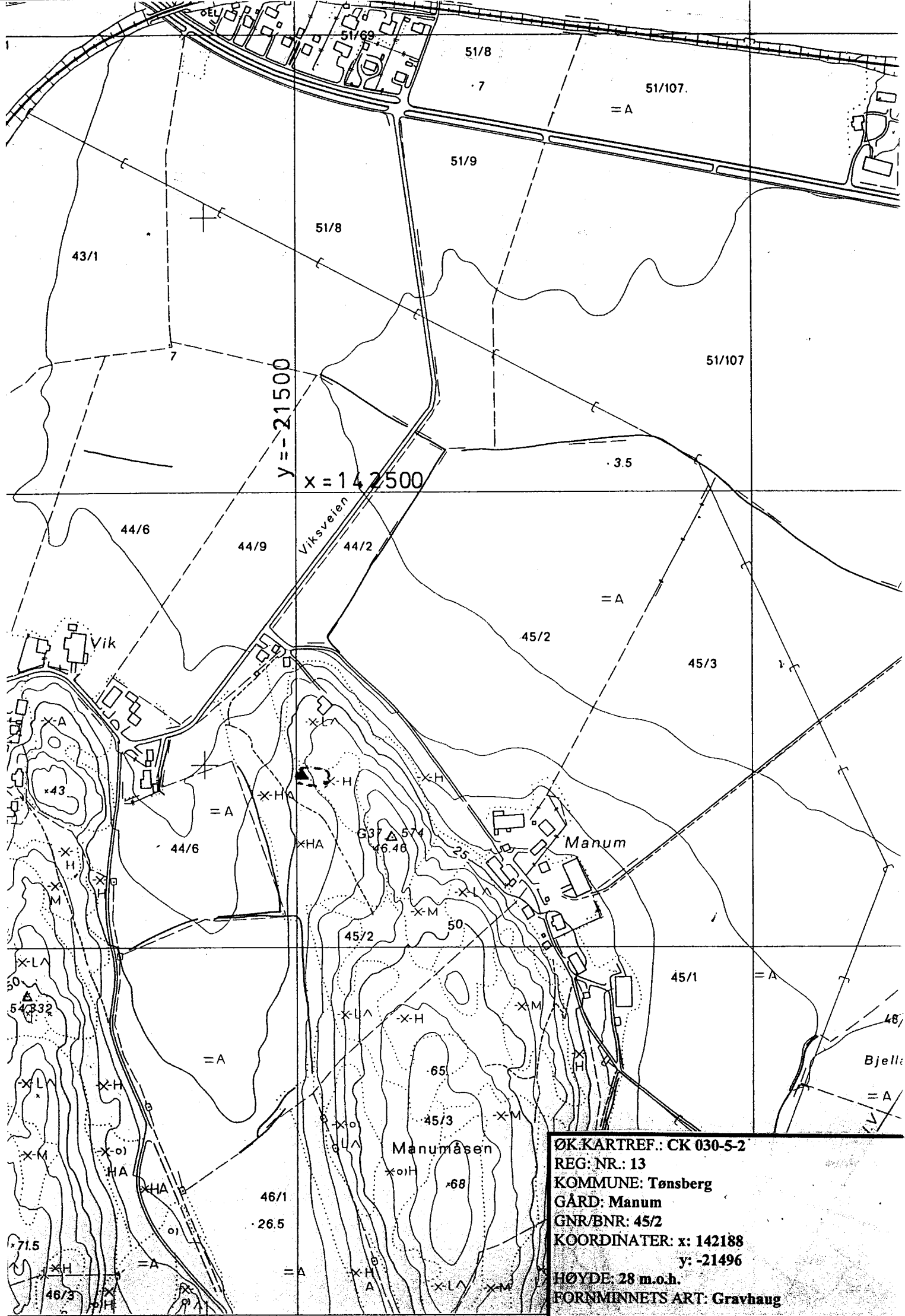
FUNN:

MERKNAD: Området var svært gjengrodd ved registrering og kontroll i 1993 og bør sjekkes ved mindre vegetasjon.
Ved GPS-måling i 1995 var området snauhogd og kun 1 av gravhaugene ble gjenfunnet.

**KILDER/
INFORMANTER:**

PROSJEKT: Kulturminneprosjekt Vestfoldbanen.

DATO: **SIGN:**
REGISTRERT: 18.05.93 Aksel H. Johnsen og Ronny Henriksen
KONTROLLERT: 01.07.93 I.Trøim, M L. Bøe Sollund
INNSKREVET: 21.07.93 hege



ØK.KARTREF.: CK 030-5-2
REG. NR.: 13
KOMMUNE: Tønsberg
GÅRD: Manum
GNR/BNR: 45/2
KOORDINATER: x: 142188
y: -21496
HØYDE: 28 m.o.h.
FORNMINNETS ART: Gravhaug

LOKALITET 0721 02 11

Soltun

TYPE Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR. 45/7

AVGRENSNING Tunklyngen med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET Ligger vest for Smørbergveien og Jarlsberg travbane, i jamnt flatt lende. Vestre Rønningen i nord er nærmeste nabo.

HISTORIKK

Det er også en av de mange husmannsplassene på Jarlsbergsletta i dag matrikulert under Manum, men opprinnelig var også denne skilt fra Auli. Kart fra 1906 har symbol for to boplasser kalt Auli her. Plassen ligger like inntil den gamle veien fra Smørberget til Brua ve Aulielva. Dette er trolig stedet som har vært kalt Aulirønningen og Stutetraet. "På Aulirønningen nevnes en husmann fra ca 1850. Senere ble det to husmann som bodde her" ("Sem og Slagen" s. 395). Aulirønningen (Stutetraet) søndre part og vestre eller nordre part solgt fra Jarlsberg til Lars Anton Aker på Manum bnr. 45/3 henholdsvis 1925 og 1936 ("Sem og Slagen", s 368).

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

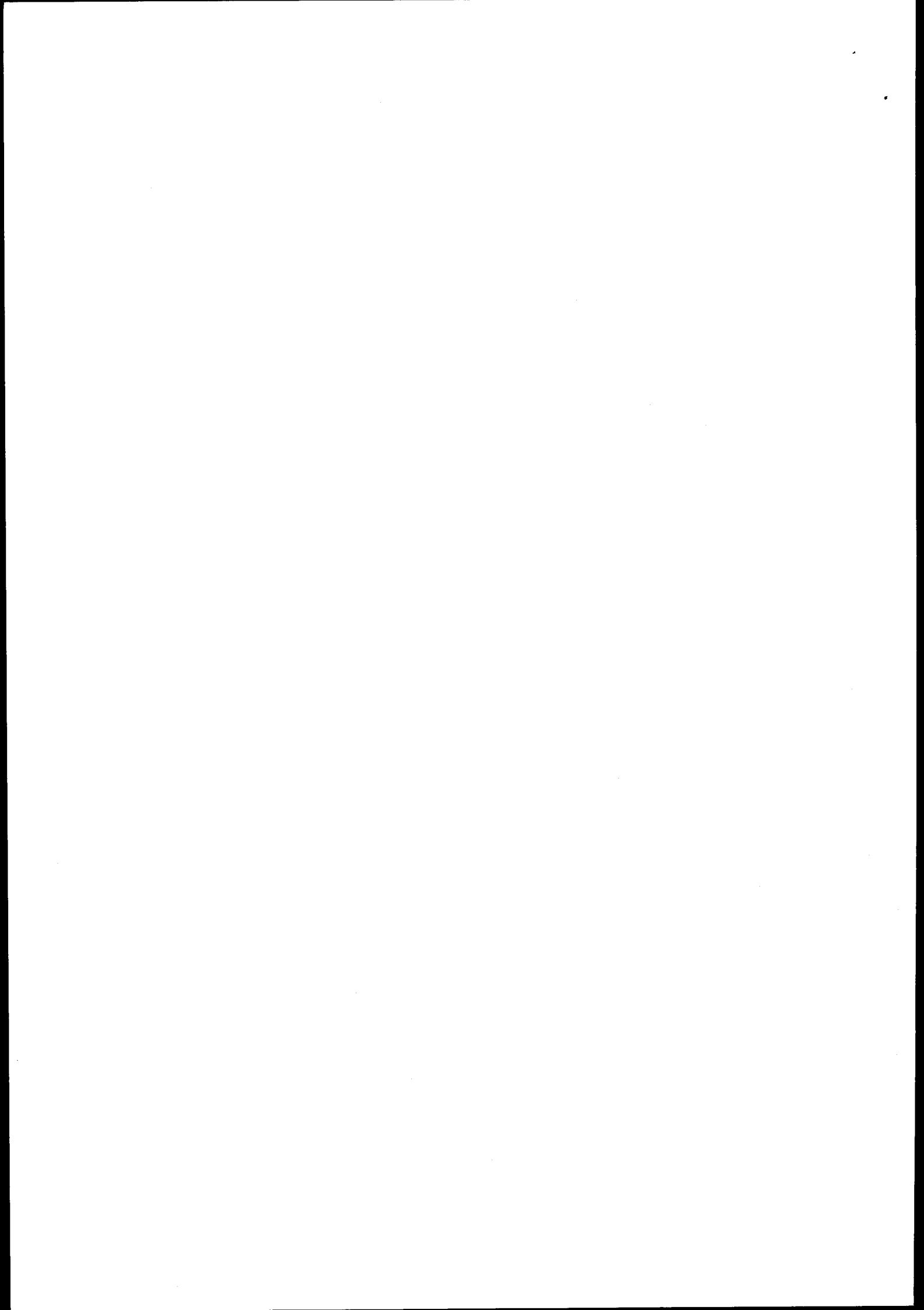
Det står tradisjonelle, trolig eldre hus i tunet, men de er sterkt ombygde.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Prosjekt naturgass til Østandet 1990, P:11 kP39. Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825.9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Markerer eldre husmanns plassbebyggelse. Inngår som et element i jordbrukslandskapet på Semsletta.



LOKALITET

0720 03 01

Akersmyra

TYPE

Industrianlegg

GNR./BNR.

46/1, m.fl

AVGRENSNING

Akersmyra, myrområdet, hovedsakelig nordre del

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Akersmyra ligger nord for Akersvannet og myrområdet grenser i nord helt opp til et yngre boligfelt i utkanten av tettstedet Semsbyen. Delet mellom Sem gamle herred og Stokke kommune går i sørenden av myra. Raet grenser til myra i vest, det småkollete landskapet ved Vik, Manum og Aker i øst. Dagens jernbane skrår over Myra i vest.

HISTORIKK

Akersmyra er i hovedsak en del av Aker gårds gårdsområde. Akersmyra ble skilt ut fra Aker og Vik i 1892 for å starte torvstrøproduksjon. Myra ble kjøpt av et M.Gjein, Bærevar, Gullik Nilsen Kamfjord og I.M. Osmundsen. Etter en kort episode med et engelsk selskap som eier fra 1894 til 1896 overtok G.Haugerud. Han hadde startet et av landets første torvstrøanlegg i Lier noen år før og beholdt eierskapet over Akersmyra fabrikkene til 1908. (Samme eierforhold gjaldt også Stokkemyra.) Under ulike eierevar torvstrøproduksjonen i drift fram til 1960-tallet. Det var ganske stor produksjon med egne trallespor fram til Sem jernbanestasjon. Fabrikken var særlig en del av det voksende tettstedet Semsbyens næringsgrunnlag. Aktiviteten var sesongbetont, med høysesong om sommeren - noe som gav arbeid til mange av de som var på hvalfangst om vinteren.

SAMFUNNSSEKTOR

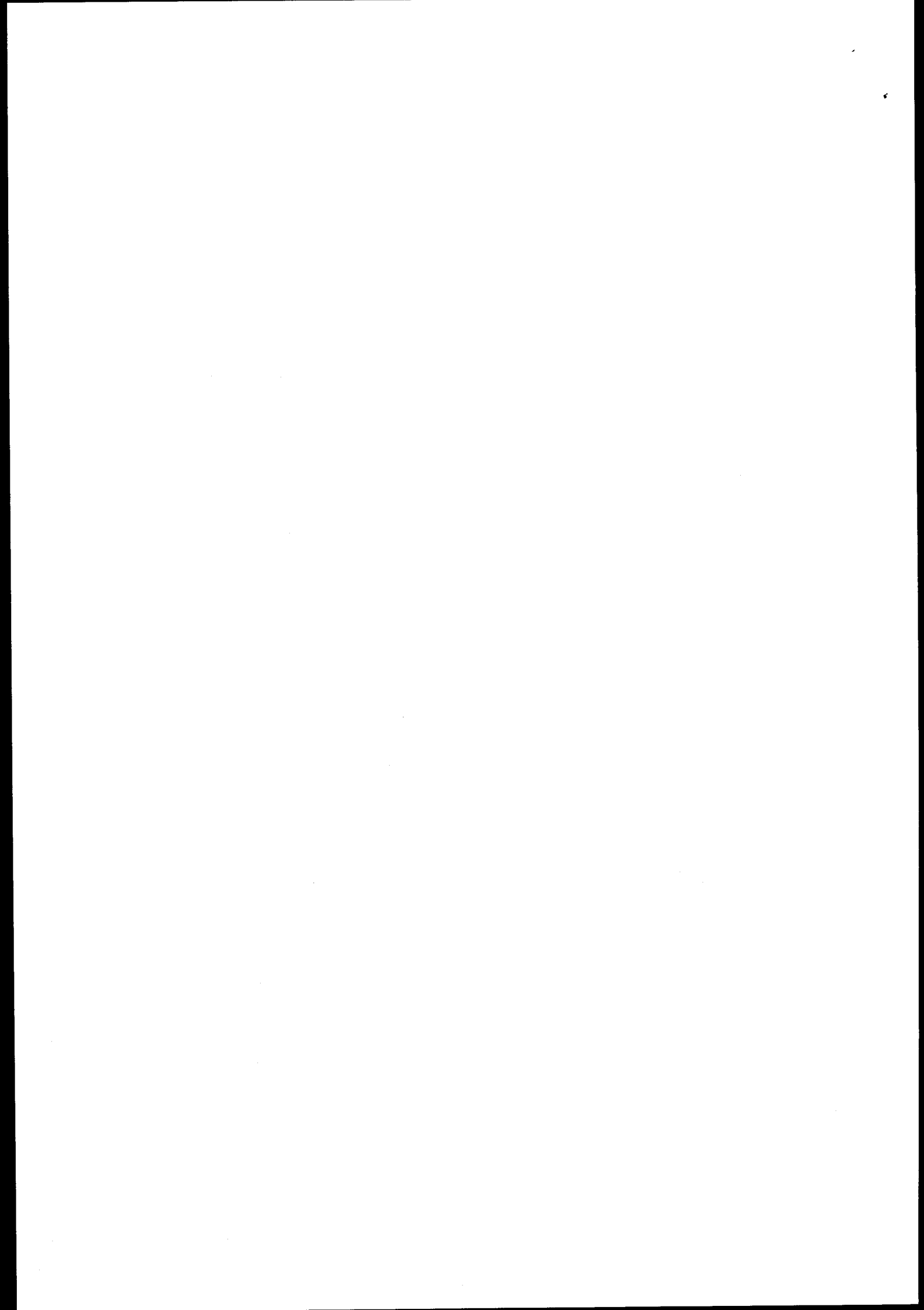
	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Sporene etter uttakene i myra er tydelige, men trallebanen og alle produksjonshus er borte. Torvuttakingen og dreneringen har gjort myra mye tørrere og egnet til skogplanting, og på myra står det i dag tett gran og furuskog - plantet ca 1970 etter at torvstrøproduksjonen opphørte.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lørsen Berg 1928. Sem og Slagen, bygdebok bind 1 og 2. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss).



LOKALITET

0720 03 01

Akersmyra

TYPE

Industrianlegg

GNR./BNR.

46/1, m.fl

AVGRENSNING

Akermyra, myrområdet, hovedsakelig nordre del

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Akersmyra ligger nord for Akersvannet og myrområdet grenser i nord helt opp til et yngre boligfelt i utkanten av tettstedet Semsbyen. Delet mellom Sem gamle herred og Stokke kommune går i sørenden av myra. Raet grenser til myra i vest, det småkollete landskapet ved Vik, Manum og Aker i øst. Dagens jernbane skrår over Myra i vest.

HISTORIKK

Akersmyra er i hovedsak en del av Aker gårds gårdsområde. Akersmyra ble skilt ut fra Aker og Vik i 1892 for å starte torvstrøproduksjon. Myra ble kjøpt av et M.Gjein, Bærevar, Gullik Nilsen Kamfjord og I.M. Osmundsen. Etter en kort episode med et engelsk selskap som eier fra 1894 til 1896 overtok G.Haugerud. Han hadde startet et av landets første torvstrøanlegg i Lier noen år før og beholdt eierskapet over Akersmyra fabrikkene til 1908. (Samme eierforhold gjaldt også Stokkemyra.) Under ulike eierevar torvstrøproduksjonen i drift fram til 1960-tallet. Det var ganske stor produksjon med egne trallespor fram til Sem jernbanestasjon. Fabrikken var særlig en del av det voksende tettstedet Semsbyens næringsgrunnlag. Aktiviteten var sesongbetont, med høysesong om sommeren - noe som gav arbeid til mange av de som var på hvalfangst om vinteren.

SAMFUNNSSEKTOR

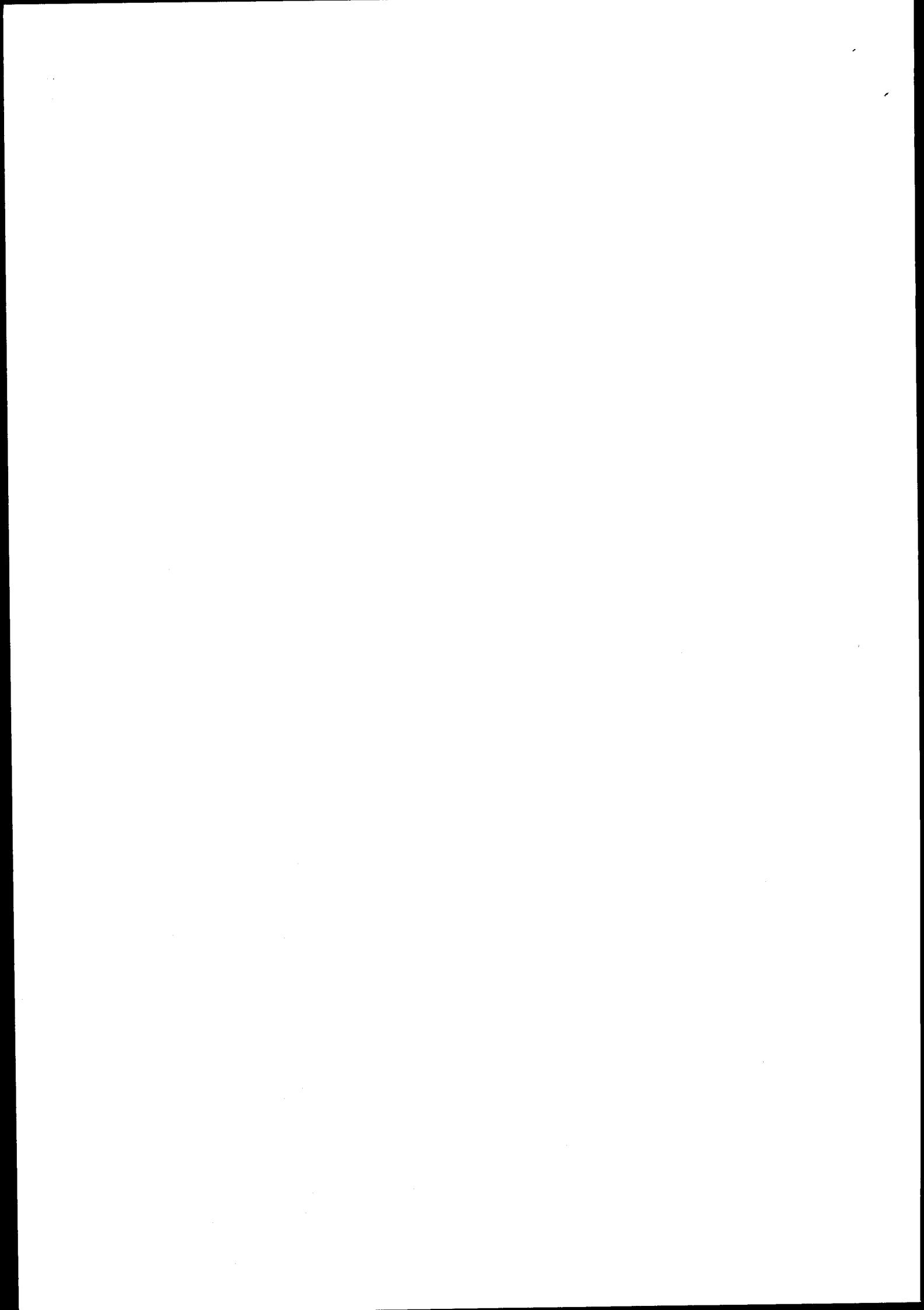
	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Sporene etter utfakene i myra er tydelige, men trallebanen og alle produksjonshus er borte. Torvuttakingen og dreneringen har gjort myra mye tørrere og egnet til skogplanting, og på myra står det i dag tett gran og furuskog - plantet ca 1970 etter at torvstrøproduksjonen opphørte.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lørsen Berg 1928. Sem og Slagen, bygdebok bind 1 og 2. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss).



OBJEKT 0704 03 KARTREF.: CK 030-5-2 00003

OMRÅDE Tønsberg

PARSELL Tønsberg

KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0046/ 001 MERKNAD Gård: Aker

FLYFOTO 1901 A16 RX-NUMMER R02

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 030-5-2 KOORD HOH 25

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 8 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART Steinsetning
ANTALL. 1 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Høytliggende, flatt lende. Barskog med endel løvtrær. Frodi bunnvegetasjon av gress og løvkratt. Utsynet stengt av skogen.

ORIENT. OPPG Feltets S-ende: Ca 900 m NNV for hovedbygningen på gården, ca 100 m S for ØNØ-VSV-gående kraftledning og lysløype.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 8 gravhauger og 1 steinsetning: N-S ca 65 m, Ø-V ca 25 m.

BESKRIVELSE
Lengst N:
1. Rund steinsetning bestående av 8 reiste stein, den niende i S ligger noe utenfor sirkelen. Steinenes innbyrdes avstand 2,5-3m. Steinene er fra 0,3-0,6m h og ca 0,5 m bred. Det indre av steinsetningen er forholdsvis plant, i N-delen er gravet en grop, d. c 2 m, dybde 0,3 m. D: ca 8 m.
S og Ø for steinsetningen ligger de 8 gravhaugene. Bortsett fra en noe tvilsom langaktig haug Ø i feltet er alle steinblandete overtorvet rundhauger. En av haugene N i feltet er gjennomskåret av en N-S-gående grøft. De fleste av haugene har grunne forsenkninger i toppen og er forholdsvis klart markerte. Den innbyrdes avstand mellom haugene er fra 0-10 m, de fleste ligger på en rekke N-S. D: 6-10 m, h.: 0,4-0,7 m.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

UO top ark.
ØK-reg.
1969.

FUNN

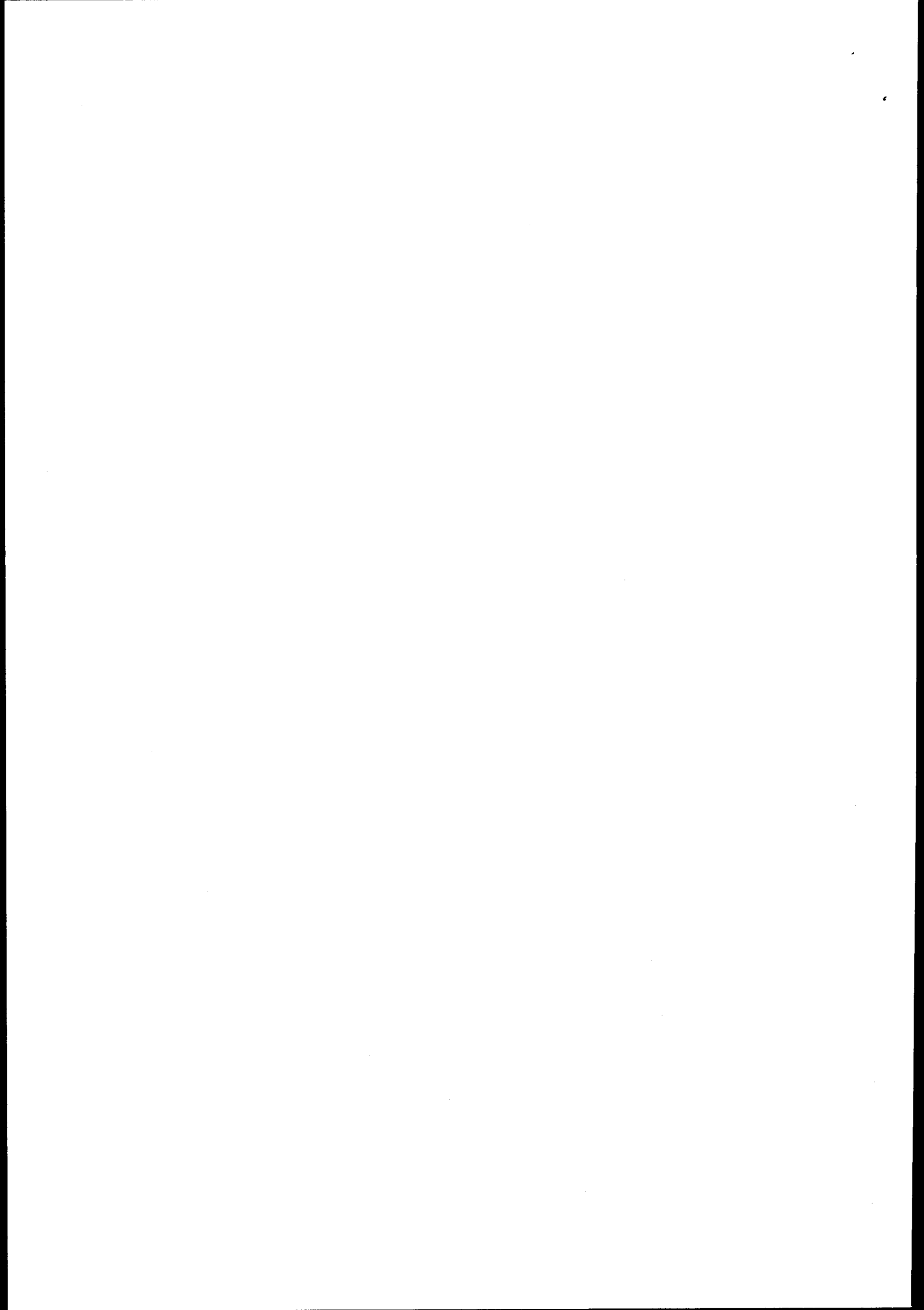
MERKNAD

I ØK-reg fra 1969 vurderes dette gravfeltet som spesielt bevaringsverdig. Grunneier driver en viss grad for skjøtsel av gravfeltet og plassert langbord og benker i området.

KILDER/INFORMANTER

Eieren hadde ingen supplerende opplysninger.

REGISTRERT DATO 07/08/69 SIGN. R. Bay
KONTROLLERT DATO 01/07/93 SIGN. I. Trøim, ML Sollund
INNSKREVET 01/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 03 KARTREF.: CK 030-5-2 00010

OMRÅDE Tønsberg

PARSELL
KOMMUNE

Tønsberg

GNR./BNR. 0046/ 001 MERKNAD Gård: Aker

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 030-5-2 KOORD HOH 35

FORNMINNETS ART Fossil åker

ANTALL. 1 ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART Kullgrop

ANTALL. 5 ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART Hulvei

ANTALL 1 ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Barskog, rett under fjellknaus (på V-siden av fjellknaus), ned mot Akersmyra.

ORIENT. OPPG Hulveien starter ved kraftledningstraseen på toppen av høydedraget, ca. 550 m NØ for driftsbygningen på Aker.

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE

1. Hulvei. Meget tydelig hulvei som går i retning N-S. kan følges minst 200 m i retning mot gravfeltet CK 030-5-2/3. Hulveien går nærmest parallelt med nåværende traktorvei, men litt høyere opp på en naturlig terrasse.
2. På begge sider av traktorveien ligger flere kullgroper.
3. På Ø-siden av traktorveien, V for lysløype og S for gravfeltet CK 030-5-2/3, ligger et flatt område med minst 1 åker. Tydelig åkerrein

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

Registrert i forbindelse med gassrørregistreringen i 1990.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO

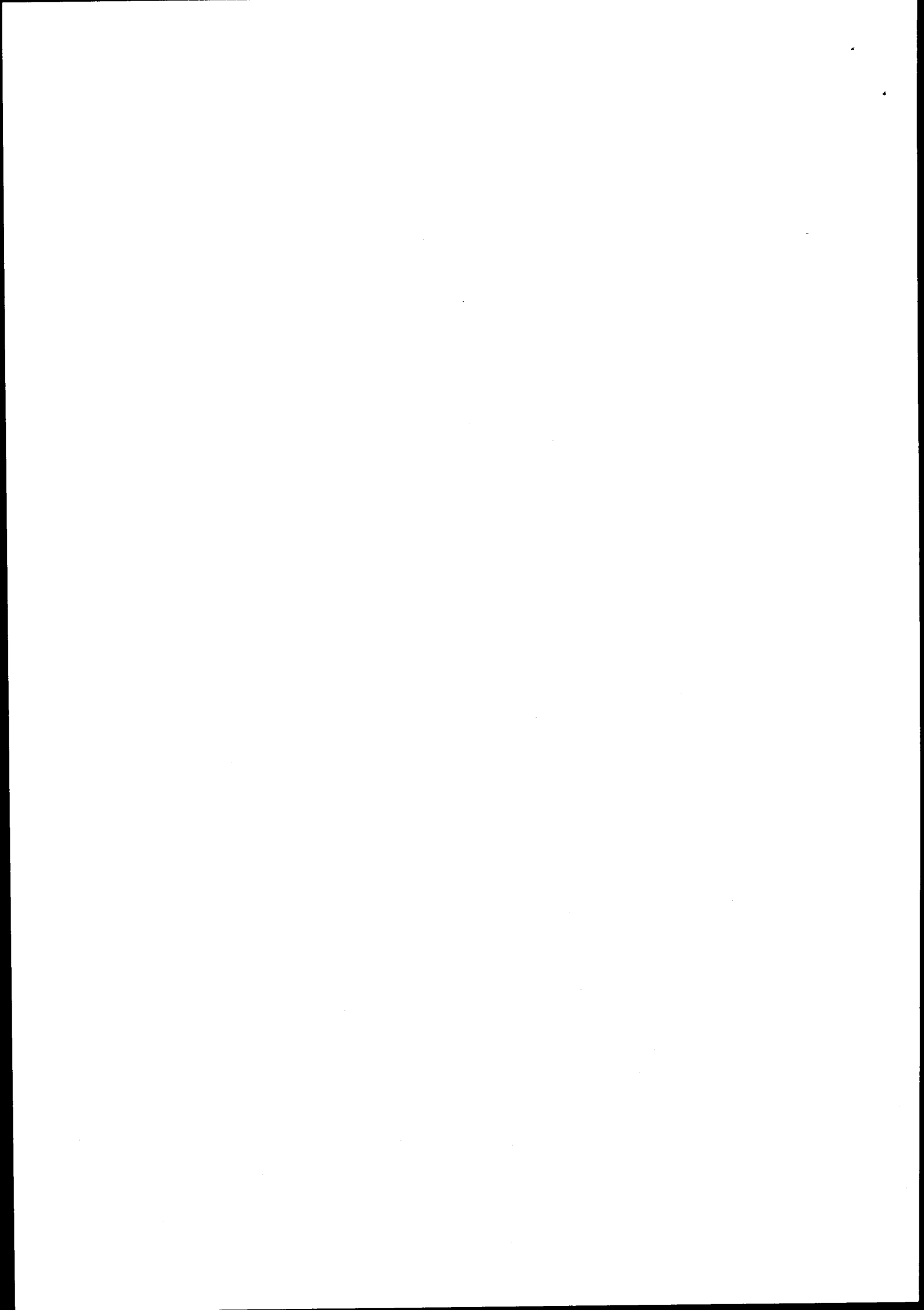
12/07/90 SIGN. L.M. Rui

KONTROLLERT DATO

/ / SIGN.

INNSKREVET

01/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 03 KARTREF.: CK 030-5-4 00021

OMRÅDE Tønsberg

PARSELL
KOMMUNE

Tønsberg

GNR./BNR. 0046/ 001 MERKNAD Gård: Aker

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 030-5-4 KOORD HOH 35

FORNMINNETS ART

Hulvei

ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART

Fossil åker

ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART

Steingjerde

ANTALL 1 ALDER UVISS GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

Tett nesten ufremkommelig krattskog, tett med kvist på bakken. Hellende terreng ned mot Akersmyra.

ORIENT. OPPG

Like Ø for CK 030-5-4/1, ca 225 m NV for tunet på gården.

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE

1. Åker med tydelig åkerkant mot S. Bestemmelse av utstrekning og avgrensning av åkeren er umulig pga vanskelig vegetasjon.
2. Steingjerde som går N-S, muligens avgrenser det åkeren mot V. Gravfeltet CK 030-5-4/1 ligger nedenfor.
3. Hulvei. Ikke lokalisert pga. vanskelig vegetasjon, men opplysninger fra grunneier om at hulveien fortsetter N-S under fjellkammen.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

Gassrør reg.
11-323

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO

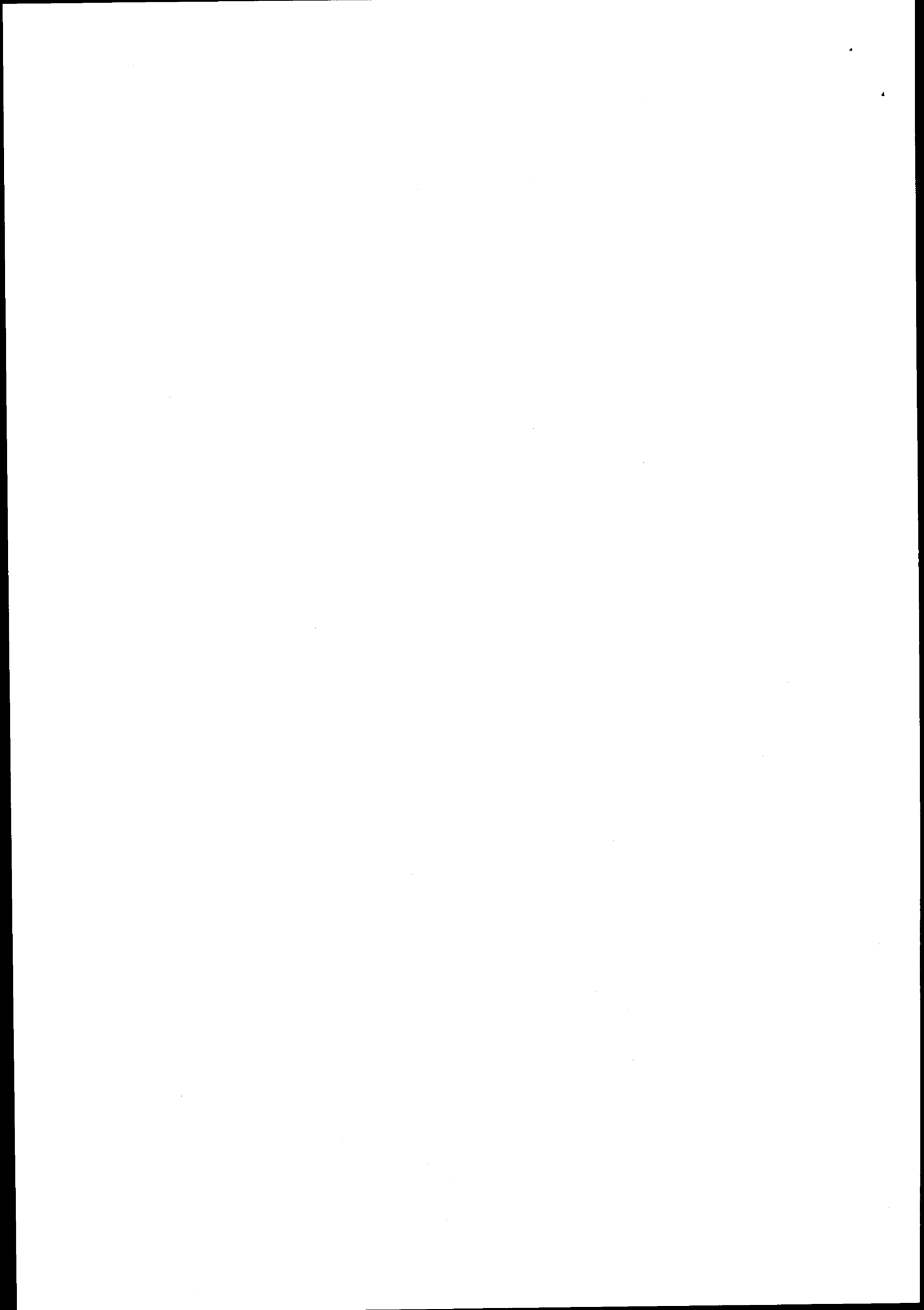
12/07/90 SIGN. LM. Rui, T. Rødberg

KONTROLLERT DATO

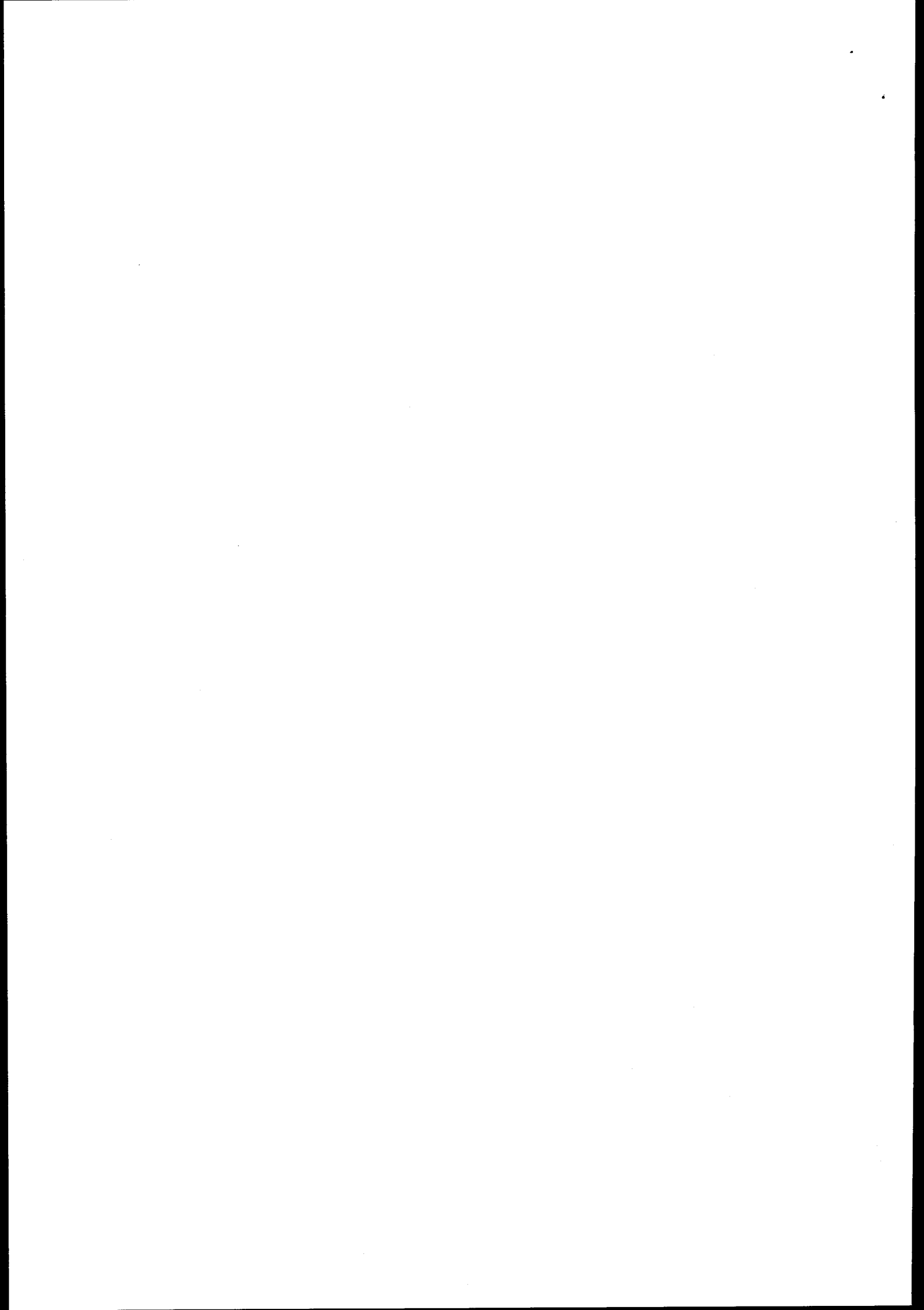
/ / SIGN.

INNSKREVET

01/01/94 SIGN. isa



OBJEKT	0704	03	KARTREF.:	CK 030-5-4	00022
OMRÅDE	Tønsberg				
PARSELL	Tønsberg				
KOMMUNE	Tønsberg				
GNR./BNR.	0046/	001	MERKNAD Gård: Aker		
FLYFOTO	R/X-NUMMER				
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CK 030-5-4	COORD	HOH	35
FORNMINNETS ART	Fegate				
	ANTALL.	1	ALDER	UVISS	GAB-KODE
FORNMINNETS ART	Gravhaug				
	ANTALL.	3	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART	Steinlegning				
	ANTALL	2	ALDER	JA	GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	På et høydedrag med utsikt mot Akersmyra i V og Aker gård i SØ.				
ORIENT. OPPG	Ca 500 m NØ for driftsbygningen på Aker, på toppen av høydedraget, V for kraftlinje.				
ART. UTSTREKNING	Samling fornminner består av 1 fegate, 3 gravhauger, 2 steinlegninger, 1 ildsted og 2 røyser: 130x40 m N-S.				
BESKRIVELSE	<p>1. Fegate: ca 100 m lang, består av 2 parallelle steingjerder, det ene består av en enkel rekke stein, det andre av en dobbelt rekke stein. Terrenget (fjellknausen) er naturlig utnyttet som en del av fegata, som går i retning N-S, - i forlengelsen av hulvei mot N og en hulvei som fortsetter S for fegata. Fegata går over en gravhaug.</p> <p>2. En stor tydelig gravhaug, rund, ca 8 m i diam. Klart markert og tydelig i terrenget. 2 mulige gravhauger til rett S for denne.</p> <p>3. Helt i S ved enden av fegata er det en uryddig røys, samt en røys nedenfor (V for) fjellknausen i S.</p> <p>4. 2 steinlegninger, 3 m N for foten av gravhaugen, den ene 2x1 m, den andre 1,5 i diam. Begge består av små jevne stein som er lagt der, - ikke kastet.</p> <p>5. et mulig ildsted? nedenfor fjellknausen V for gravhaugen, ca 70 i diam. Kull under steinene.</p>				
TRADISJON					
FOTO	<p>1. Gravhaug Sv/h 43: 15 Dias 37: 14,15,16</p> <p>2. Fegate Sv/h 43: 16. Dias 37: 17,18,19</p>				
LITTERATUR	gassrørreg. 11-321				
FUNN					
MERKNAD					
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	12/07/90	SIGN. LM Rui; T Rødberg, N Astrup			
KONTROLLERT DATO	/ /	SIGN.			
INNSKREVET	01/01/94	SIGN. isa			



OBJEKT 0704 03 KARTREF.: CK 030-5-4 00023

OMRÅDE Tønsberg

PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0046/ 001 MERKNAD Gård: Aker

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 030-5-4 KOORD HOH 45

FORNMINNETS ART Fossil åker
ANTALL. 1 ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART Kullgrop
ANTALL. 5 ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART Hulvei
ANTALL 1 ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Barskog rett under fjellknaus (på V-siden av fjellknaus) , ned mot Akersmyra.

ORIENT. OPPG Hulveien starter ved kraftledningstraseen på toppen av høydedraget, ca 550 m NØ for driftsbygningen på Aker.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE

1. Hulvei. meget tydelig hulvei som går i retning N-S. Kan følges i minst 200 meters retning mot gravfeltet CK 030-5-2/3. Hulveien går nærmest parallelt med nåværende traktorvei, men litt høyere opp p en naturlig terrasse.
2. På begge sider av traktorveien, flere kullgroper.
3. På Ø-siden av traktorveien, V for lysløype og S for gravfeltet R2 ligger et flatt område med minst 1 åker. Tydelig åkerrein.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

gassrør reg.
11-326

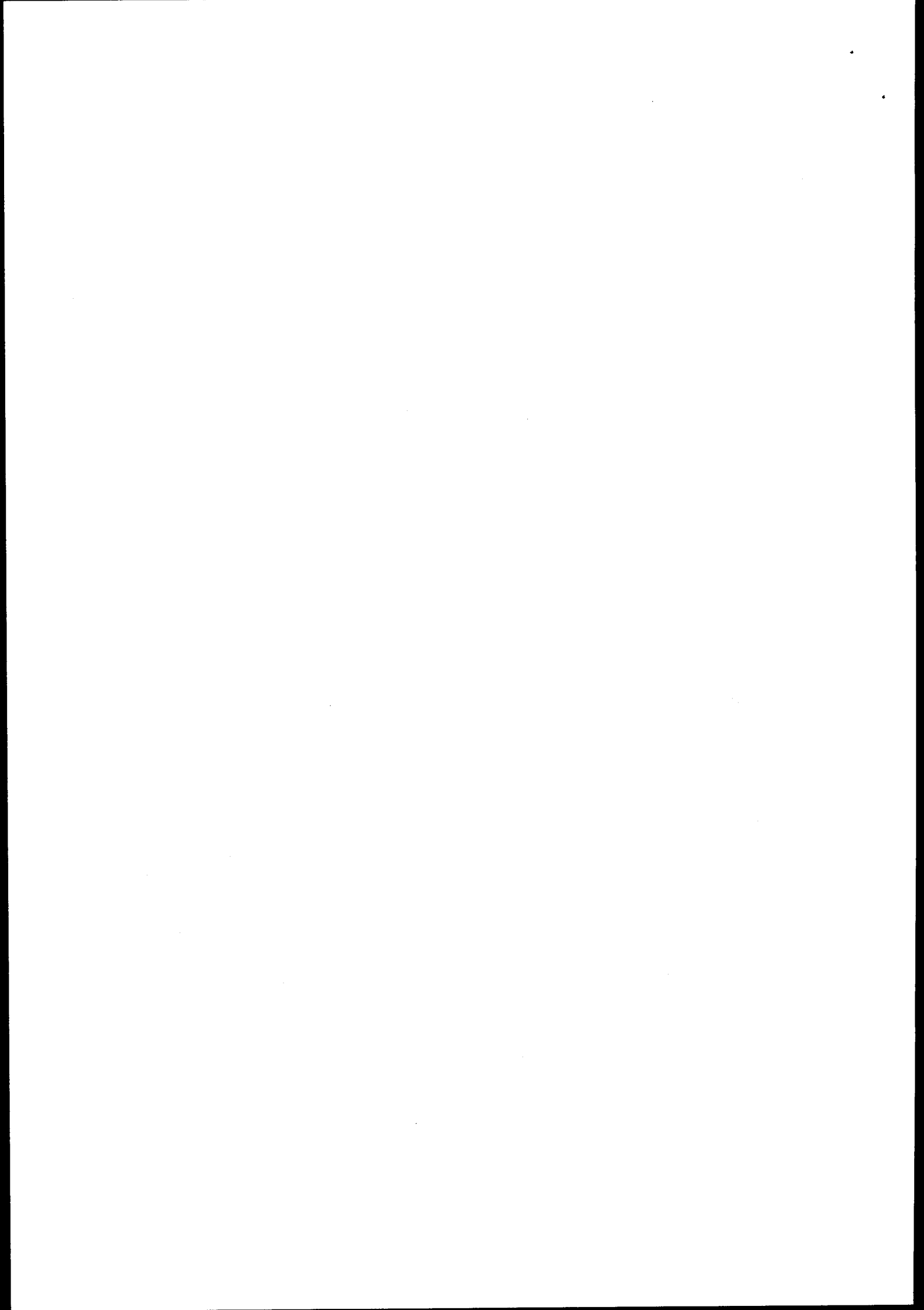
FUNN

MERKNAD

Samme registrering som CK
030-5-2/10

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 12/07/90 SIGN. L.M. Rui
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 05/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 03 KARTREF.: CK 030-5-4 00001

OMRÅDE Tønsberg

PARSELL Tønsberg
KOMMUNE

GNR./BNR. 0046/ 003 MERKNAD Gård: Aker

FLYFOTO 663 C 04 R/X-NUMMER R05

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 030-5-4 KOORD HOH 25

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 5 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT V-helling av en N-S-gående høydedrag som i V grenser til Akersmyra. Barskog med løvtrær. I bunnskjiktet tett løvkratt. Mot S utsikt til Akersvannet og Stokke kirke.

ORIENT. OPPG Feltets S-ende: Ca 50 m Ø for myrkanten, ca 475 m NNW for NV-hjørnet av driftsbygningen på gården.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 5 gravhauger: N-S ca 50 m, Ø-V ca 50 m.

BESKRIVELSE Feltet ligger omtrent midt i skråningen og i NV-kant av denne. Det består av minst 5 rundhauger. Alle klart markerte, bygget av jord og stein. Synes urørte. Strekt overvokst av løvbusker. D: 7-9 m, h: 0,3-0,5 m

TRADISJON

FOTO

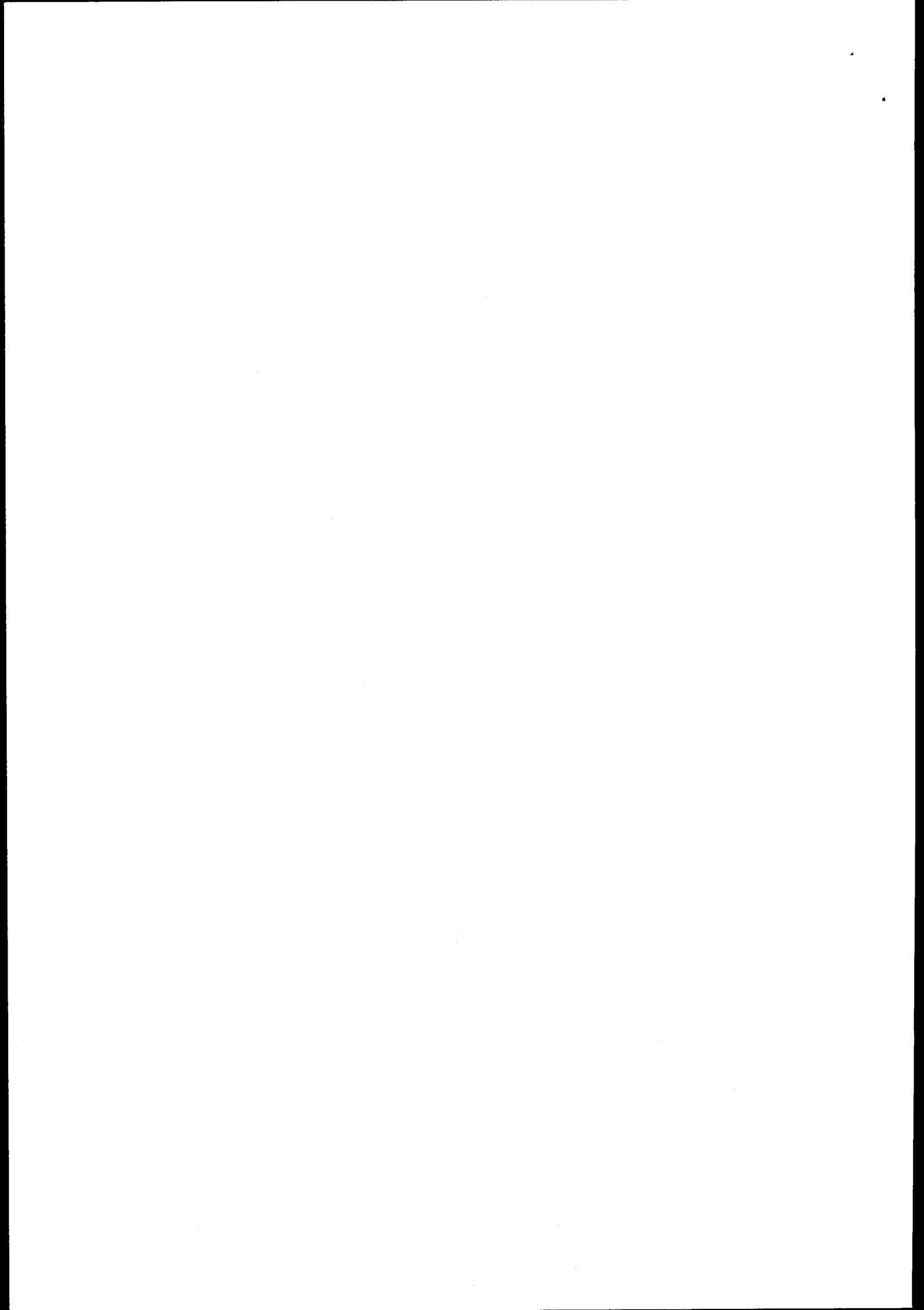
LITTERATUR ØK-reg. 1981.
UO top ark 1976: Brev fra J. Eriksson, fomminne 3.

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 28/07/81 SIGN. P. Haavaldsen
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 01/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 03 KARTREF.: CL 030-5-3 00001

OMRÅDE Tønsberg

PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0051/ MERKNAD Jarlsberg Hovedgård; Slottsfjellet

FLYFOTO 1901 B20 R/X-NUMMER R09

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 030-5-3 KOORD HOH

FORNMINNETS ART Kastell
ANTALL. 1 ALDER MA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT NNV-SSØ-gående, markert bergrygg med bratt fall til alle kanter.
Ubetydelig vegetasjon, mest gress. Berg i dagen overalt. Vidt utsyn
alle himmelretninger.

ORIENT. OPPG På toppen: Trig. pkt. G
37.92

ART. UTSTREKNING Slottsfjellet, >NV-SSØ ca 400 m, ØSØ-VNV ca 225
m.

BESKRIVELSE For beskrivelse av kastelet: Se den anførte
litteratur.

TRADISJON

FOTO

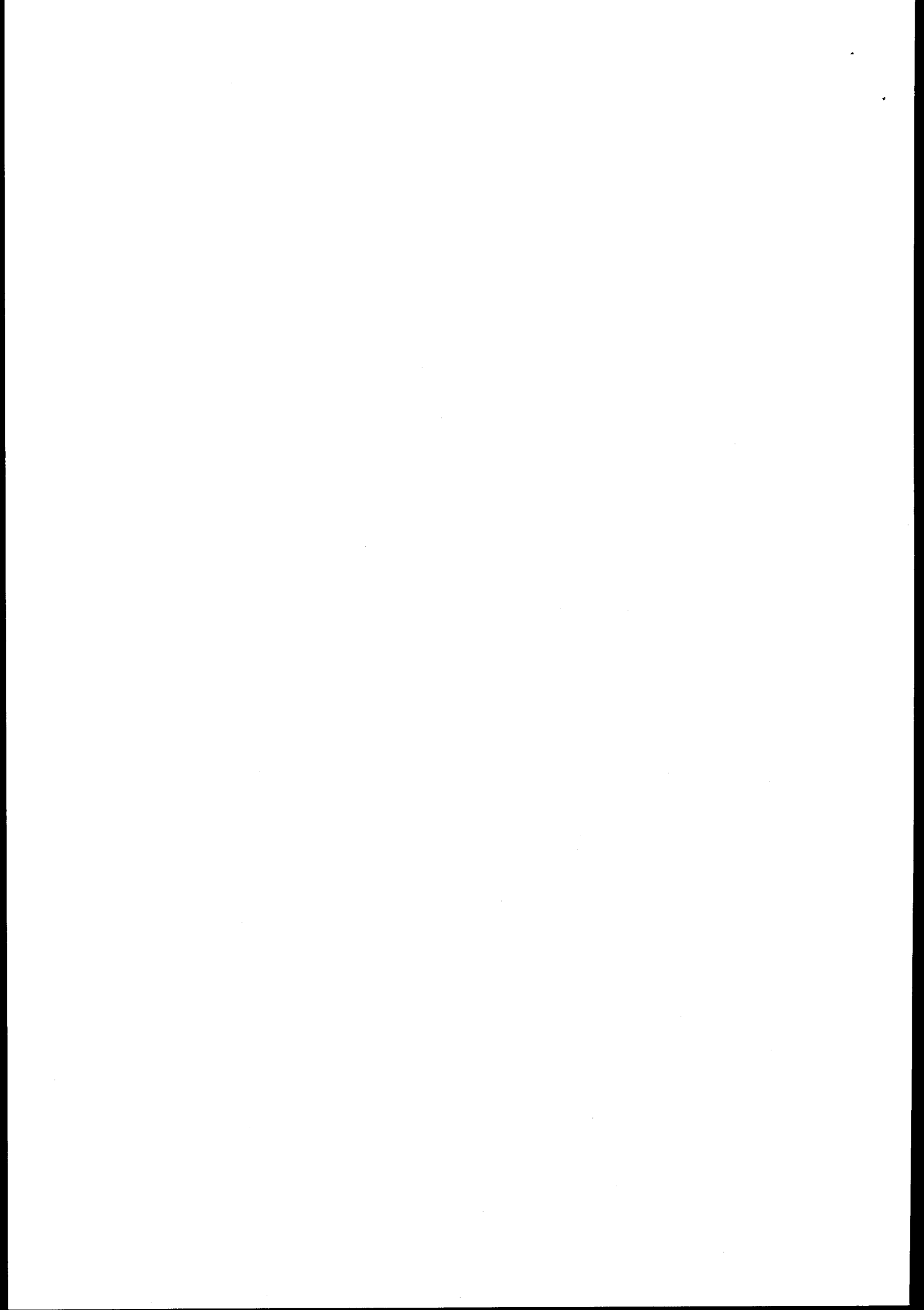
LITTERATUR ØK-reg. 1969
G. Fischer: Norske kongeborger I (OSlo 1951) s. 10
ff

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 05/07/69 SIGN. R. Bay
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 11/01/94 SIGN. isa



LOKALITET

0721 02 01

Jarlsberg hovedgård

TYPE

Praktbygg, landskapsmonument

GNR./BNR.

51/1

AVGRENSNING

Jarlsberg hovedgårds hovedtun med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

hovedbygningne er fredet etter vedtak 1939

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Sentral beliggenhet på et slakt høydedrag på Semsletta. I krysningspunkter for gamle og nye veier. Jarlsberggata fra Brua ve Aulielva i vest over Tomsbakken mot Slagen kirke. En gammel vei fra Fyldpå på Raet til Tønsberg. En nyere, etterkrigsvei fra Tønsberg mot Gulli/Barkåker.

HISTORIKK

Hovedsete for Jarlsberg Grevskap fra 1673 til 1821. Fra Tunsbergs brann i 1536 til Griffenfelts eiendomskompeks ble opprettet i 1671 var dette lensherrens residens. Kalt grevskapet Griffenfelt fra 1673 til Griffenfelts fall i 1676. I 1680 var grevskapet overdratt Gyldenløve, som endret navnet til Jarlsberg grevskap. Lensherre-residensens bygninger brant i 1682. I 1683 solgte Gyldenløve Jarlsberg grevskap til feltmarskalk baron Gustav Wilhelm von Wedel, viss etterkommere fremdeles sitter på Jarlsberg hovedgård - i 12. generasjon. I 1679 ble Sem gamle prestegård, som lå nordvest for kirken, lagt til hovedgården. Da ble Sem soknekall forent med St. Laurentii og presten tok sete i Tønsberg. 1752 ble Kongs-Eik i Slagen prestegård for Sem og Slagen. Den gamle Sem prestegårds bygninger forfalt etter at presten flyttet til Tønsberg i 1679, og skal være helt forsvunnet i 1737. Gårdsanlegget lå trolig på høyden nordvest for kirken, ved kirkegården der veien til Fyldpå gjør en sving. I dette området lå også et gammel gjestgiveri kalt Kjelderren - iflg. R. Tank fra før Fyldpå ble gjestgiveri og skysstasjon i 1723.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	JA	JA
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Brannen i 1682 skal ha vært total, men er etter tradisjonen kan dele av kjelleren på Jarlsberg skrive seg fra middelalderbygningen. Det anlegget som den første grev Wedel, trolig påbegynt 1684, danner fortsatt kjernen i dagens hovedbygning. Anlegget harimidlertid gjennomgått flere store endringer. De første gjennomgripende ombygningene skjedde i 1740 og 1760-årene. Anlegget på hovedgården på Jarlsberg slik vi kjenner det nå fikk sin utforming under grev Hermans tid. Det gjelder både hovedbygningen og den store driftsbygningen. Arkitekt for grev Hermann var Jørgen Gerhard Løser, f 1777 i Kbnh. Hovedbygningen framstår i det ytre som en stilren empirebygning fra 1812-14. Senere endringer gjelde interiører. Løser tegnet også den nye store driftsbygningen vest for hovedgården, oppført ført 1822 og påbygd andre etasje (også etter Løser's tegninger) i 1836. Dagens parkanlegg har også sin rot i tidligere anlegg. Fram til 1720 konsentrerte man seg om å anlegge alléer. Barokkhaven blir skapt rundt 1720 med en symmetrisk parterre hage sør for hovedbygningen. Men anleggets daværende og nåværende akse har trolig vært fast siden lensherre tiden, med to rektangulære tun aksefast på den gamle kirken. En akse som med dette ligger vinkelrett på Jarlsberggata, den gamle landeveien mot Slagen, som går østvest fra Brua ved Aulielva, passerer like nord for Sem kirke og videre mot Tomsbakken. Barokkhavens alléer bygger på dette aksesystemet, med bl.a "Den store allé" i hovedaksen mot byfjorden, med trær langs Jarlsberggata og mot Tomsbakken - gjenntatt med rekker parallelt med veien over jordene i sør. . . Etter beste barokke tradisjoner synliggjøres her greveresidensens posisjon og underleggelse av omgivelser. Det hørte damanlegg til, med vanninntak i Tomsbakken og rør til anlegget, men dette var vanskelig å holde vedlike. Skogområdet Store og Lille Gullkrone, de to høydene med edelløvskog og gravfel sørvest for hovedgården eksisterte alt før Jarlsberg ble grevskap. Her planla men trolig dyrepark og jaktområde tidlig på 1700-tallet (Roar Tank 1930). De stramme alléene fra barokkanlegget fikk stå da parken ble bygd om til engelsk, romantisk landskapsstil på 1840-tallet - noe som den danske landskapsarkitekten Carl Wilhelm Suhr sto for. . Gullkronen inngikk naturlig i Suhrs landskapspark. Det er denne landskapsparken og restene av de barokke alléene som fortsatt utgjør hovedelementene i parkanlegget. I 1974 ble parken forenklet. Alléene er senere blitt sterkt redusert, det gjelder ikke

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Et kulturhistorisk tyngdepunkt med betydning langt utover kulturmiljøets grenser og med tråder langt bakover i tid. Et særdeles rikt kulturmiljø med stort mangfold og historisk dybde. Jarlsberg hovedgård med bygninger, park og landskapstilknytning, sett i sammenheng med, Sem middelalderkirke, alle gravhaugene på Gullkronen og Farmannshaugen utgjør et kulturmiljø det knytter seg rikshistorisk interesse til.

LOKALITET

0721 02 03

Brenneriet i Tomsbakken

TYPE

Industrianlegg

GNR./BNR.

51/1

AVGRENSNING

Beltet langs RV 35's nordside, fra nedre Tomsbakken og opp til Rv 310.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

De lav Grevestien natur og kultursti, Tønsberg kommuneplan

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

HISTORIKK

Fra samme epoke som hovedbygningen på Søndre Berg, skriver også en annen kategori kulturminner i åsen seg - ruinene etter Jarlsberg Brænderi. Oppe i Tomsbakken anla grev Hermann Wede Jarlsberg et stort brenneri, den ideelle målsettingen var som det het seg "fremme av kornavien". Utnyttelsen av vannfallene i Tomsbakken er imidlertid eldre.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	JA
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

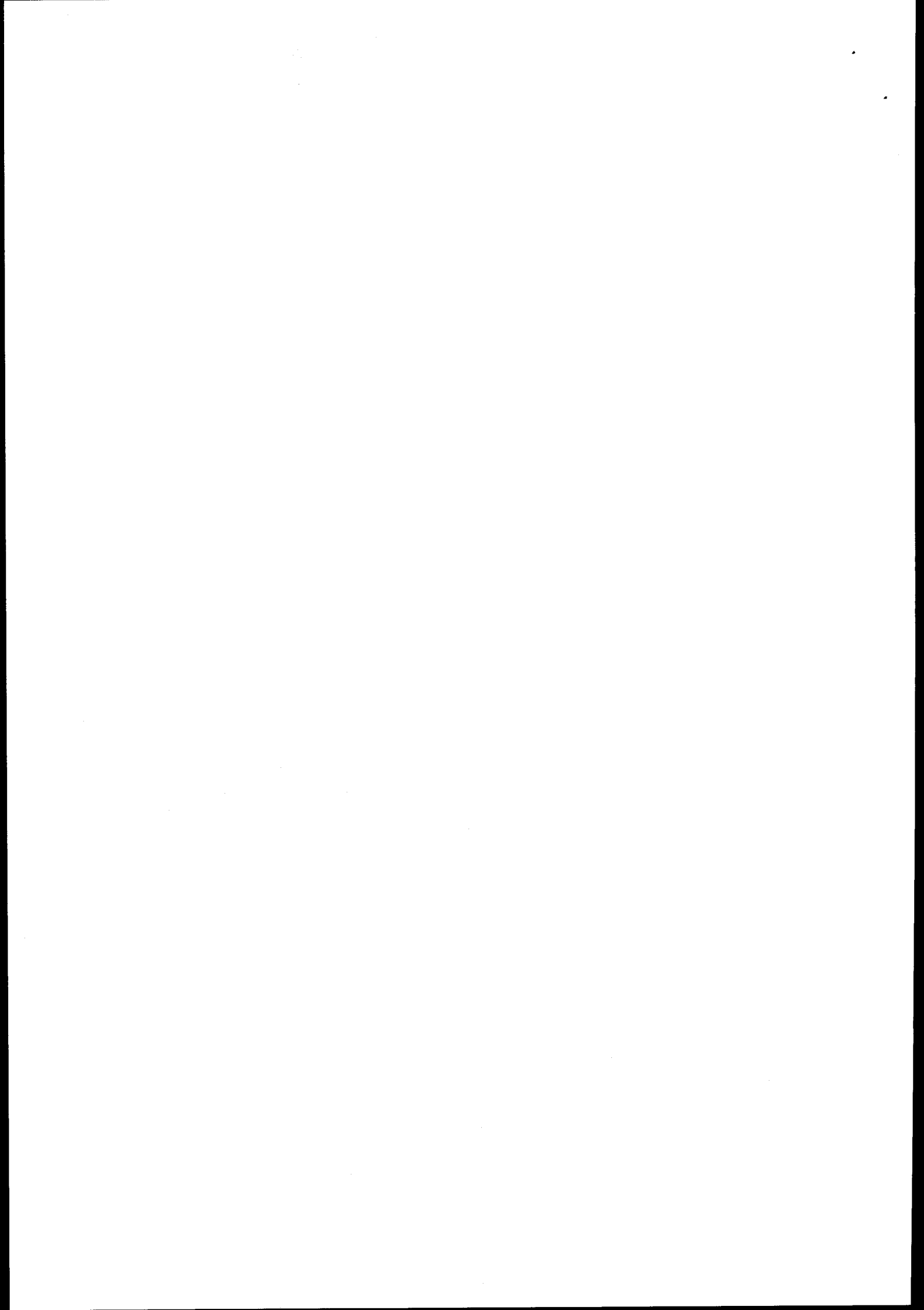
Her finnes fortsatt vollene til fire store dammer, hvorav tre ble bygd til brenneriet. Det skal finnes murer etter brenneriet bevart. Fra gre Hermanns tid er også Brennerialléen. Den er relativt intakt og tar a fra RV 35 ved nedre Tomsbakken hvor denskrår inn i åsen mot damanleggene. Området er ryddet og gjort tilgjengelig av Tønsberg kommune i forbindelse med "Grevestien - natur og kultursti". I grunnen i området kan finnes rester av vannrør fra før og etter Brenneriets tid.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Dokumenterer næringshistorie. Hører hjemme i en betydningsfull epoke i hovedgårdnes historie og viser sammen med andre nærliggende kulturminner viktige sider ved grevskapets struktur. Har stor kunnskapsverdi. Inngår i et svært verdifullt kulturlandskap med fomminner og andre kulturminner tilrettelagt av kommunen som "Grevestien natur og kultursti" - stor opplevelsesverdi.



LOKALITET

0721 02 04

Tomsbakken

TYPE

Annen småbruksbebyggelse

GNR./BNR.

51/1

AVGRENSNING

Bebyggelsen i Tomsbakken med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Øvre og nedre Tomsbakken utgjør to bebyggelsesområder langs rv 35, i bakken fra jernbaneovergangen til krysset ved Hortensveien (r 310). Nedre Tomsbakken ligger ved Vestfoten av Bergåsen, mens Øvre ligger på høyden. Nedre Tomsbakken ligger i randsonen mot de store sammenhengende jordene på Semsletta, men øst for jernbanen. Jordene mellom Tomsbakken og Jernbanen er plantet til med unge grantrær. Åsen mellom Øver og Nedre Tomsbakken er småkuppert og med blandingskog.

HISTORIKK

Tom er en gammel gård. Nordre Tom med skogødeplassen Skjerp var del av St. Olavs klosterets gods. Gikk inn i grevegodset i 1671 og brukerne ble husmenn. Fra begynnelsen på 1700-tallet var det to oppsittere (?) på Tom. I 1801 var det fem, fire på Tom og en på Tomsbakken (Sem og Slagen s. 445). I andre halvdel av 1700-tallet var Tom delt i fire like store husmannsplasser (s. 446). De fire plassene på Tom ble også på slutten kalt Tomsbakken. Plassene på Tom ble nedlagt i begynnelsen av det 1900 århundre. I det 1900 århundre ble det bare to plasser her, øvre og nedre Tomsbakken (s. 448). Øvre Tomsbakken også kalt Bellevue var "nedlagt som plass for lenge siden" - i 1945. Nedre Tomsbakken nedlagt som plass i 1929. Tomsbakken har også vært kalt Møllebakken etter det møllebruket som lå her og fikk vann fra Greveskogen. Rektangelkartet fra 1825 har avmerket to plasser på hver side av veien kalt Grindstuene, litt opp i veien nær krysset med Hortensveien. Kart fra ca 1870 har tre plasser kalt Grindstuene so er antydnet enda nærmere Hortensveien, den østligste kan være Syrbakk (Dammen). Tilischs kart fra 1811 har avmerket Tomspladsene omlag som nedre Tomsbakken i dag? Rektangelkart fra 1906 viser situasjonen kjent i dag med tre plasser kalt Tomsbakken - (Må være øvre og nedre Tomsbakken og banevokterboligen). Syrbekk (Dammen) for seg ved Hortensveien. Rv 35 er del av en gammel allfarvei, bl.a. mellom Sem og Slagen kirker. En vei som anlegget på Jarlsberg hovedgård er knyttet til ved sine barokke aksesystemer. På toppen av bakken, ved øvre Tomsbakken er det veikryss med rv 310, Hortensveien fra Tønsberg

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Det står eldre stuebygniger på begge plasser, tidfestet til ca 1800. Ensartet ytre preg, en etasje, enkel klassisisme. Få, event. moderate endringer. Stor grad av autenticitet. Ingen eldre uthus på de to plassene. Øvre Tomsbakken ligger høyt og fint til i Bergåsen, en del trukket inn fra veiene. Nedre Tomsbakken ligger tettest til rv 35. Før 1950-tallet sto uthuset nord for veien. På den gamle uthustomma ble det bygd ny arbeiderbolig for hovedgården på 1950-tallet. På samme tid ble det bygd tre arbeiderboliger på Øvre Tomsbakken, nord for den gamle stua. Arbeiderboligene er frittliggende, små, enkle, halvannen-etasjes hus. Til hvert hus er de små uthus. (Iflg. prosjektet "Naturgass til Østlandet", ble de bygd av snekkere fra Jarlsberg. Fanger fra ferien på Søndre Berg skal også ha vært med å bygge dem.)

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Prosjekt Naturgass til Østlandet 1990; P11. KP:30, 104. Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825.9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Det er i tilknytning til miljøet rundt Tomsbakken og Brennerialleen at vi finner de fleste av de gamle bevarte husmannsplassene under Jarlsberg; Øvre og Nedre Tomsbakken over ved Hortensveien Lille Berg, Skomakerplassen og Dammen - alle gamle med hus med stor grad av autenticitet. I forhold til Semsletta er særlig øvre og nedre Tomsbakken viktige. De er knyttet direkte til hovedgården ved de gamle veiene og alleén, og synliggjør denne siden av Jarlsbergs gamle sosiale og økonomiske struktur på en spesielt fin måte. Arbeiderboligene fra 1950-tallet er små, enkle hus som ikke reduserer det opprinnelige miljøet, men tvert om forsterker dets innhold. Ved nedre Tomsbakken ligger det eldste og yngste huset som "portnerstuer" til Jarlsbergområdet, omtrent slik innhus og uthus lå her før 1950-tallet. Husmanns- og arbeiderboligene i Tomsbakken har svært stor sosialhistorisk verdi. Alléen som omkranser rv 35 var del av det gamle barokke parkanlegget rundt Jarlsberg hovedgård. Den er siste rest av de "ytre" alléene - de so knyttet selve hovedgården til landskapet rundt og til eldre kulturbetingede strukturer som veien til Slagen. Den dokumenterer hvordan det gamle slottsanlegget fra grevskapet første år på tidstypisk måte var utformet som et senter med "armer" som underl seg landskapet og grevskapet i videre forstand. Dette er et aspekt av svært stor verdi i vernesammenheng.

LOKALITET

0721 02 05

Nordre Hestehagen

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

51/1

AVGRENSNING

Tunet på Nordre Hestehagen

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Nordre Hestehagen ligger nord på Semsletta, i grensen med skogområdene mot Barkåker. Rv 308, og jernbanen går på hver side av plassen. Lendet er flatt. Den tette granskogen i nord og Bergåsen i øst avgrenser et åpent landskapsrom med gårdene på nordreBerg som nærmeste nabo i sørøst.

HISTORIKK

Trolig to husmannsplasser på Hestehagen fra begynnelsen av 1700-tallet, nordre og søndre Hestehagen. Nordre Hestehagen også kalt Øvre Hestehagen (Sem og Slagen s. 406).. Kart fra 1906 viser tre Hestehagenplasser på rad, slik dagens ØK også gjør. Nordre Hestehagen har husmannskontrakt i 1942, pliktarbeide bortfalt.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

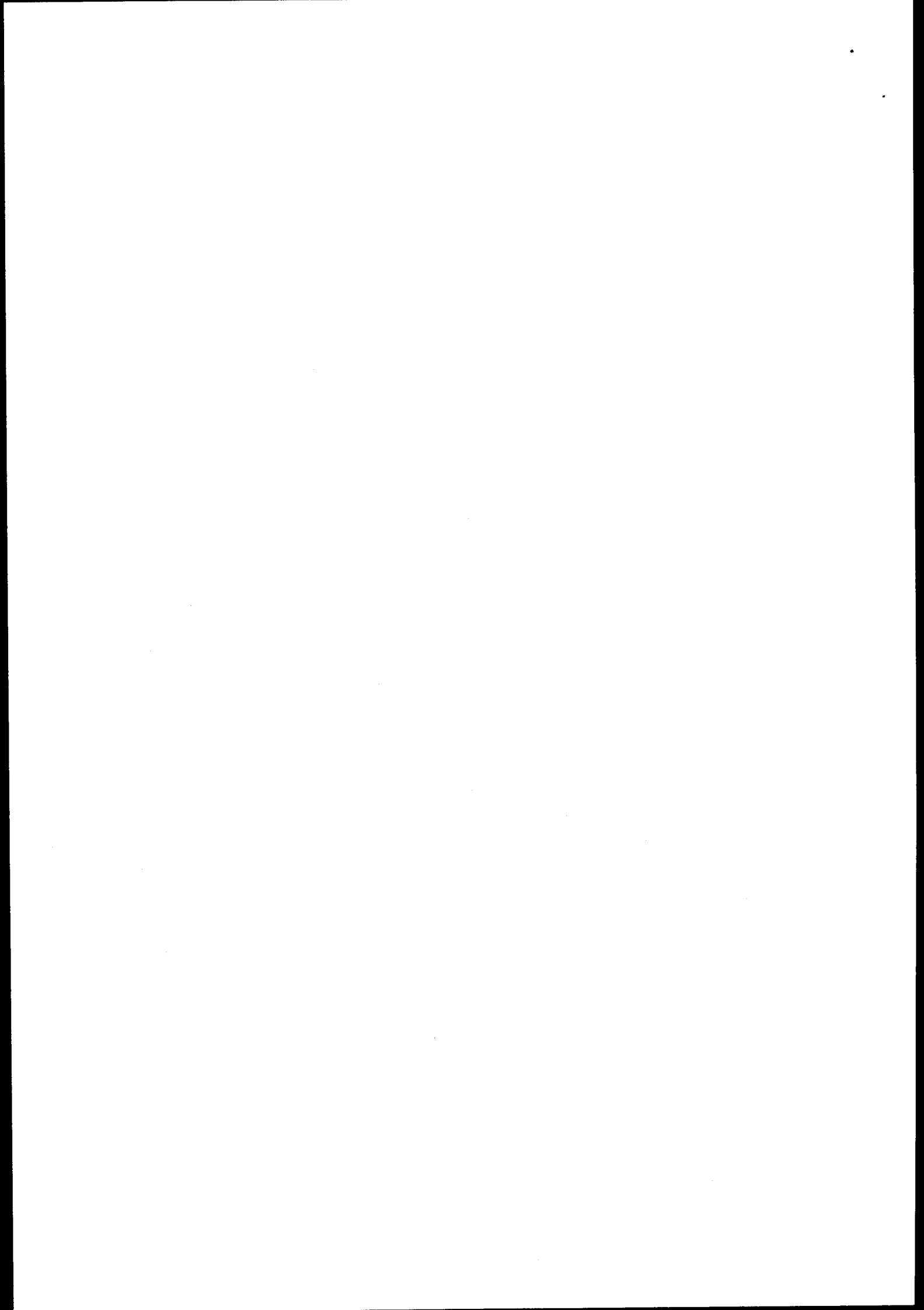
Bygningene på Nordre Hestehagen framstår som et enhetlig tun, med et lite 1-1/2 etasjes bolighus og et lite uthus i sveitserstil. Våningshuset skal være satt opp ca 1870 (SEFRAK-registrert). Ytr autenticitet er høy. Uthuset, som er bygd av teglstein og står på støpt grunnmur var trolig bygd som fjøs iflg. beboer, nå garasje og skjul. Iflg. beboer kan det være grunnmurer etter eldre uthus i skogen rett nordvest for tunet (ikke synlige for snø).

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg w/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Prosjekt Naturgass til Østlandet; P11. KP:30, 104. Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825.9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Har stor sosialhistorisk verdi i det dokumenterer den gamle plassbebyggelsen under Jarlsberg. Bygningsmessig representerer de en yngre epoke enn de ved Tomsbakken og Hortensveien. Har også stor verdi på grunn av sin autenticitet. Viktig lokalisering som markerer avgrensingen av innmarksområdene på Semsletta.



LOKALITET

0721 02 06

Søndre Hestehagen

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

51/1

AVGRENSNING

Bebgygelsen på søndre Hestehagen

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Ligger for seg omgitt av flat, åpen jordvei mellom rv 308 og jernbanen, like vest for Bergåsen.

HISTORIKK

Trolig to husmannsplasser på Hestehagen fra begynnelsen av 1700-tallet; Nordre og søndre Hestehagen. Søndre Hestehagen også kalt Nedre Hestehagen (Sem og Slagen s. 406).. Iflg. SEFRAK-registreringen er denne eiendommen også kalt Lille Berg. Den mellomste av Hestehagenplassene er registrert som Søndre Hestehagen med hus trolig fra siste del av 1800-tallet - nå er denn plassen revet. Om dette er den søndre Hestehagen som er omtalt i "Sem og Slagen" s. 37, brant uthusa i 1913 og plassen ble nedlagt, men framhuset benyttet som bolig for Jarlsbergs arbeidere. Bolighuset skilt fra Jarlsberg i dag..

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

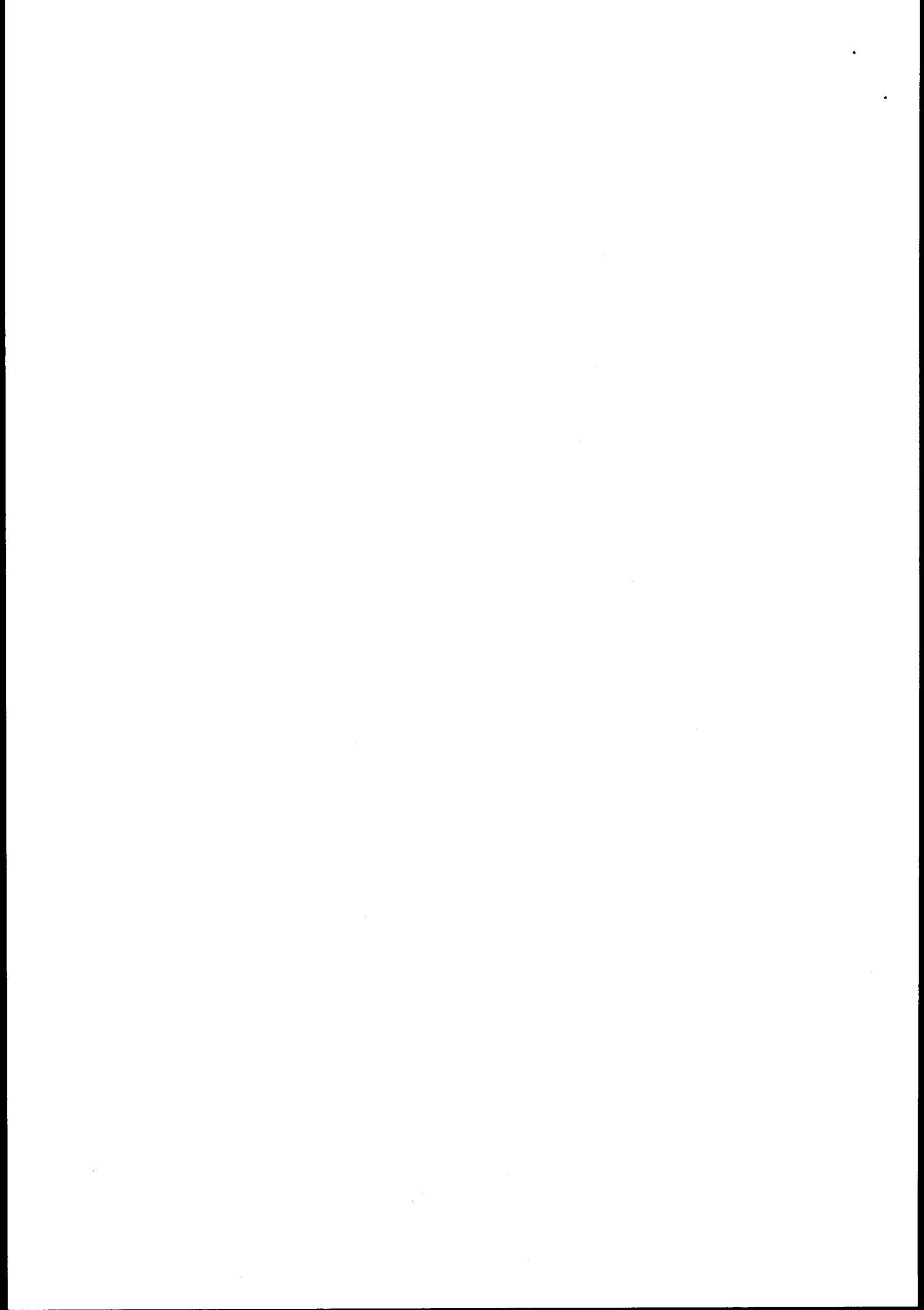
Enkelt bolighus med moderne preg, men kan inneholde en eldre kjerne. Det huset som sto her ved SEFRAK-registreringene i 1983 skal ha vært fra ca 1800-1850. Det ble totalombygd i 1971. Siden 1983 ser det ut til å ha gjennomgått enda en ombygging. Garasje og dukkehus på tomten. Det nære jordbrukslandskapet preget av endringer fra vår tid.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Prosjekt Naturgass til Østlandet; P11. KP:30, 103. Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825.9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Har mer karakter av moderne boligeiendom enn gammel plassbebyggelse. Har likevel verdi i det dokumenterer og synliggjør beliggenheten til de gamle husmannsplassene under Jarlsberg.



LOKALITET

0721 02 07

Søndre Jarlsberg vokterbolig

TYPE

Jernbanerelatert bebyggelse / linjebebyggelse

GNR./BNR.

51/?

AVGRENSNING

Bebyggelsen

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Vokterboligen står som en liten boligeiendom for seg på jordet mellom Jarlsberg og rv 308, nordvest for Kjelle.

HISTORIKK

Søndre Jarlsberg vokterbolig sto like nordvest for den gamle hovedlinja til Vestfoldbanen. Denne bøyde her av i krapp kurve vestover mot Semsbyen. Til Tønsberg var det sidespor med pens litt lenger sørvest. Sidesporet gikk ned til stasjonen ved havnai Tønsberg gjennom Slottsjelltunnelen. Vendsløyfa og ny jernbanestasjon i Tønsberg kom 1914. Vestfoldbanen bygde banevokterboliger ved veiovergangene. Denne lå ved jernbanens kryssning med den gamle veien fra Fyldpå på Raet fra Tønsberg ove Sem kirke. . En annen sto ved Slagenveiens (fv 35) kryssning ved Tomsbakken. Disse to ble kalt Jarlsberg vokterboliger (Sem og Slagen s. 403). Det har også vært en vokterbolig ved sporvekselen lenger vest (iflg. rektangelkart 1906). Den ved Tomsbakken er nylig (sist på 1980-tallet) revet. Ingen opplysninger om den ved Pensan. Kjenner ikke til om det gamle jernbanesporet var lenge i funksjon etter vednesløyfa i 1914.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	JA	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Våningshus og uthus med samme preg. Hører stilmessig til de vokter- og jernbaneboliger som ble utarbeidet for Vestfoldbanen i anleggstida. Datering ved SEFRAK-registreringen er 1890-tallet. Bygd på i lengden, men med samme stilpreg - trolig det også Vestfoldbanens regi. (NSB har papirer på at huset kan være fra ca 1920, trolig påbygd da.) Karakteristisk liten, men høyreist, smal sveitserstilsbygning. Lignet Tomsbakken vokterbolig. Noe endret i detaljer, men karakter godt bevart. Den gamle veien er pløyd bort mellom huset og Jarlsberg, men kan spores som innkjørsel til huset fra rv 308.

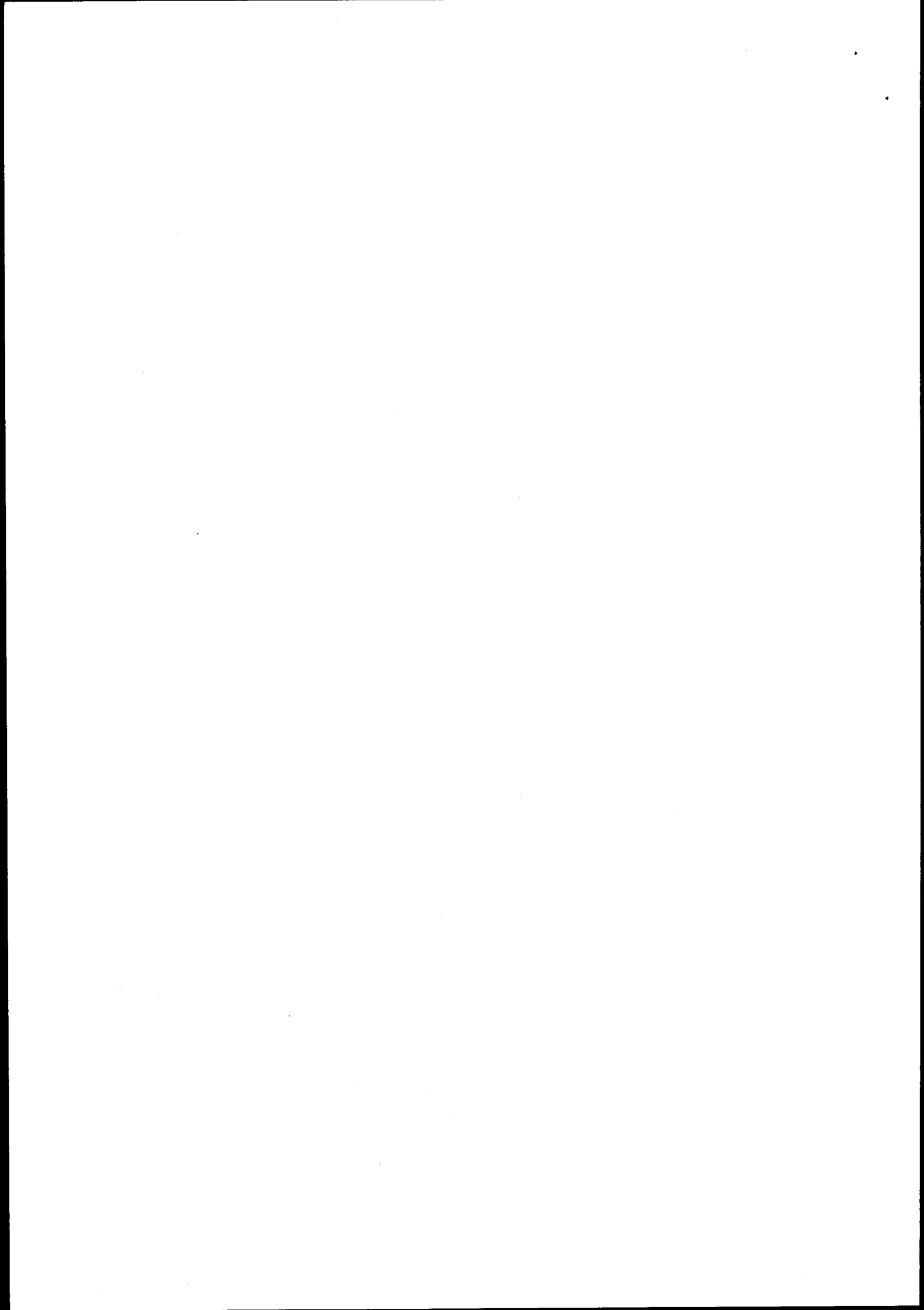
KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jørlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jørlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jørlsberg 1984. Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825.9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

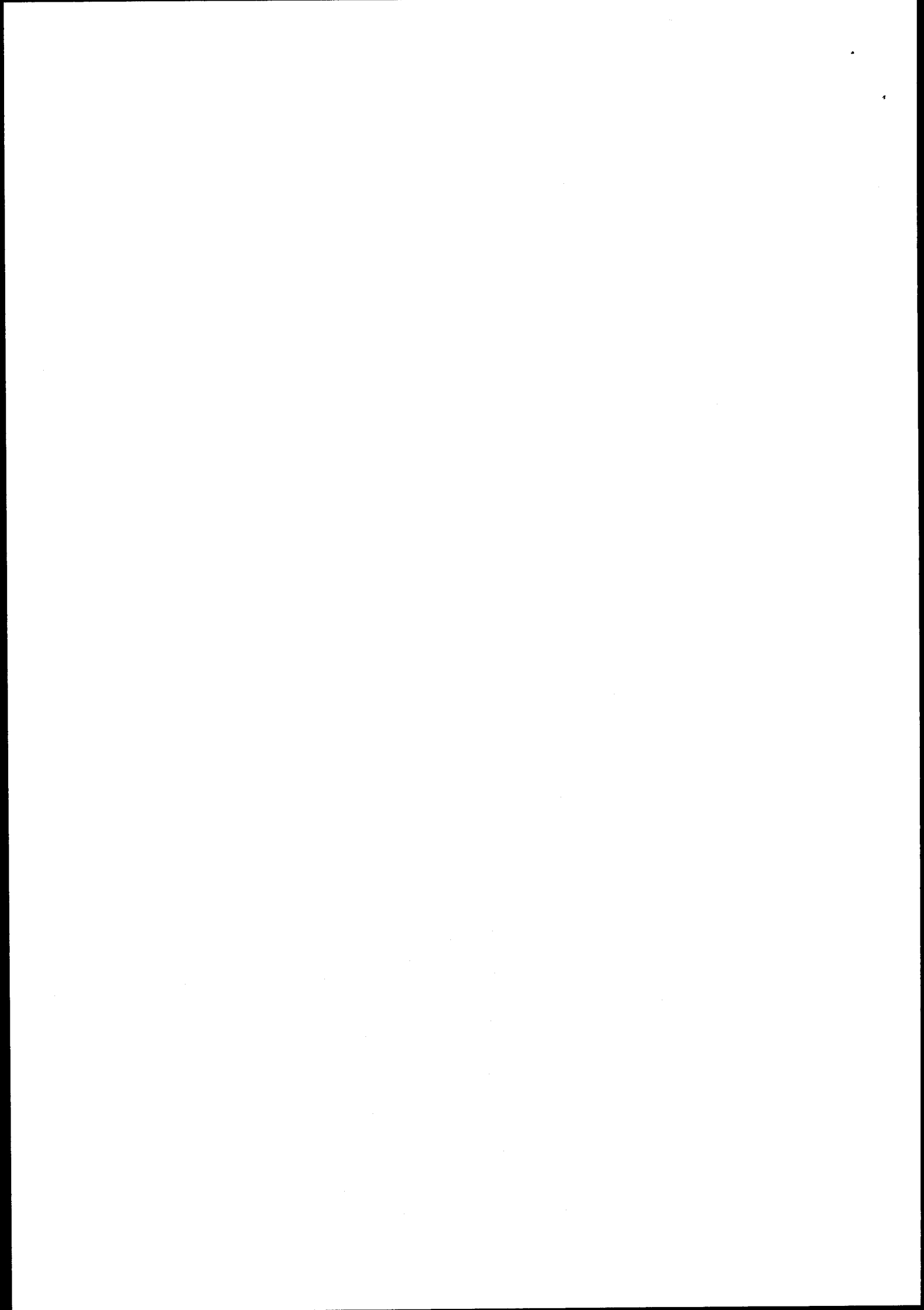
VURDERING

Som den eneste bevarte av de gamle banevokterboligene og som en markering av et gammel veifar som nå har borte, har huset stor kunnskapsverdi. Et lite, men viktig element i det kulturhistoriske landskapsbildet.

OBJEKT	0704	02	KARTREF.:	CL 030-5-1	00001
OMRÅDE	Semsletta				
PARSELL	Tønsberg				
KOMMUNE					
GNR./BNR.	0051/	001	MERKNAD Gård: Jarlsberg hovedgård		
FLYFOTO	1901 B20		R/X-NUMMER	R07	
LOKALITET	Lille Gullkronen, Grevlinghaugen				
KARTREF.	ØK	CL 030-5-1	KOORD	HOH 15	
FORNMINNETS ART	Gravhaug				
	ANTALL.	21	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Lite, N-S-gående høydedrag omgitt av dyrka mark. Storvokst løvskog og tett kratt, forøvrig sparsom bunnvegetasjon. Ingen utsikt p.g.a.vegetasjonen.				
ORIENT. OPPG	Feltets N-del ca 500 m SV for SV hjørnet av hovedbygningen på Jarlsberg hovedgård.				
ART. UTSTREKNING	Gravfelt: N-S ca 100 m, Ø-V ca 40 m.				
BESKRIVELSE	Feltet ligger på kronen av høydedraget og består av ca. 21 gravhauger, hvorav 19 rundhauger og 2 langhauger. Haugene er klart markert og tydelige i terrenget. De ligger tett samlet og innbyrdes avstand er ingen steder større enn 10 m. Haugene er i dag bevokst med tett løvkratt og større løvtrær. Langhaugene ligger i feltets S-del og er ca 10 m lange. Rundhaugene d: 7-15 m, h: 0,5-1,5 m. Den største rundhaugen, kalt Grevlinghaugen er lagt på toppen av en knaus og utnytter deenne. Haugens bratte sider går delvis i ett med knausene, foten er derfor noe uklar. Overfalten er ujevn og haugen ser ut til å være gjennomhullet av grevling-ganger. Toppen av haugen er avflatet slik at det dannes et platå i to høyder, N-del ca 0,5m høyere enn S-delen. På toppen av denne haugen har det tidligere stått et lysthus. Grevlinghaugens d: 20-25 m, h i N ca 4 m i S ca 2,5 m.				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR	Vestfolds Oldtidsminner s. 306 ff. ØK-reg. 1969 Oldtiden X 1932 s. 1ff. Gravpladsene i Lille Guldkronen og paa Berg.				
FUNN	U.Ø top ark under Jarlsberg, Tønsberg kommune.				
MERKNAD	De fleste av disse gravhaugene er arkeologisk undersøkt og senere restaurert.				
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	28/07/69	SIGN. A-L. Svendsen, R. Bay			
KONTROLLERT DATO	/ /	SIGN.			
INNSKREVET	31/12/93	SIGN. isa			



OBJEKT	0704	02	KARTREF.:	CL 030-5-1	00002
OMRÅDE	Semsletta				
PARSELL	Tønsberg				
KOMMUNE					
GNR./BNR.	0051/	001	MERKNAD Gård: Jarlsberg hovedgård		
FLYFOTO	1901 B20		R/X-NUMMER	R05	
LOKALITET	Farmannshaugen				
KARTREF.	ØK	CL 030-5-1	KOORD	HOH 8	
FORNMINNETS ART	Gravhaug				
	ANTALL.	1	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Slakt SV-hellende dyrka mark. God utsikt, særlig mot S.				
ORIENT. OPPG	Ca 500 m S-SSV for SV-hjørnet av hovedbygningen på gården.				
ART. UTSTREKNING					
BESKRIVELSE	Midt i dyrka mark: Rundhaug, klart markert og tydelig i terrenget. Overfalten er svært ujevn og endel stor og middels rundkamp synes i dagen. På toppen av haugen er bygget opp en terrasse med en tørrmur av stor rundkamp og bruddstein, h ca 0,7m. Toppen av terrassen er ganske plan. Terrassens d. ca 14 m. Delvis på terrassen, delvis langs kanten av denne vokser et stort antall store løvtrær, ellers gressbevakst. D. ca 30 m, h. ca 2m.				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR	Vestfolds Oldtidsminner s. 301f. ØK-reg. 1969				
FUNN	C 23105				
MERKNAD	Haugen ble undersøkt 1917-18 av A. W. Brøgger. Ved ØK-reg. i 1969 ble haugen klassifisert som spesielt bevaringsverdig.				
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	25/07/69		SIGN.	A-L. Svendsen, R. Bay	
KONTROLLERT DATO	/ /		SIGN.		
INNSKREVET	31/12/93		SIGN.	isa	



OBJEKT 0704 02 KARTREF.: CL 030-5-1 00003

OMRÅDE Semsletta
PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0051/ 001 MERKNAD Gård: Jarlsberg hovedgård

FLYFOTO 6603 B06 R/X-NUMMER R01

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 030-5-1 KOORD HOH 25

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 7 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT N-S-gående bergkulle som faller bratt av mot S, V og N. Løvskog med enkelte bartrær. Utsikt mot SV, V og N over dyrka mark og Semssletta.

ORIENT. OPPG Feltets N-ende: 20 m Ø for jernbanelinje, 220 m SSV for plassen Tomsbakken.

ART. UTSTREKNING Gravfelt: N-S ca 100 m, Ø-V ca 60 m.

BESKRIVELSE På bergkollens topp-parti som er flatt, ligger 7 rundhauger. Klart markerte. Bygd av jord og stein. Alle haugene har krater eller forsenkninger i midtpartiene. Haugenes d: 8-20 m, h: 1-1,7 m.

TRADISJON
FOTO
LITTERATUR

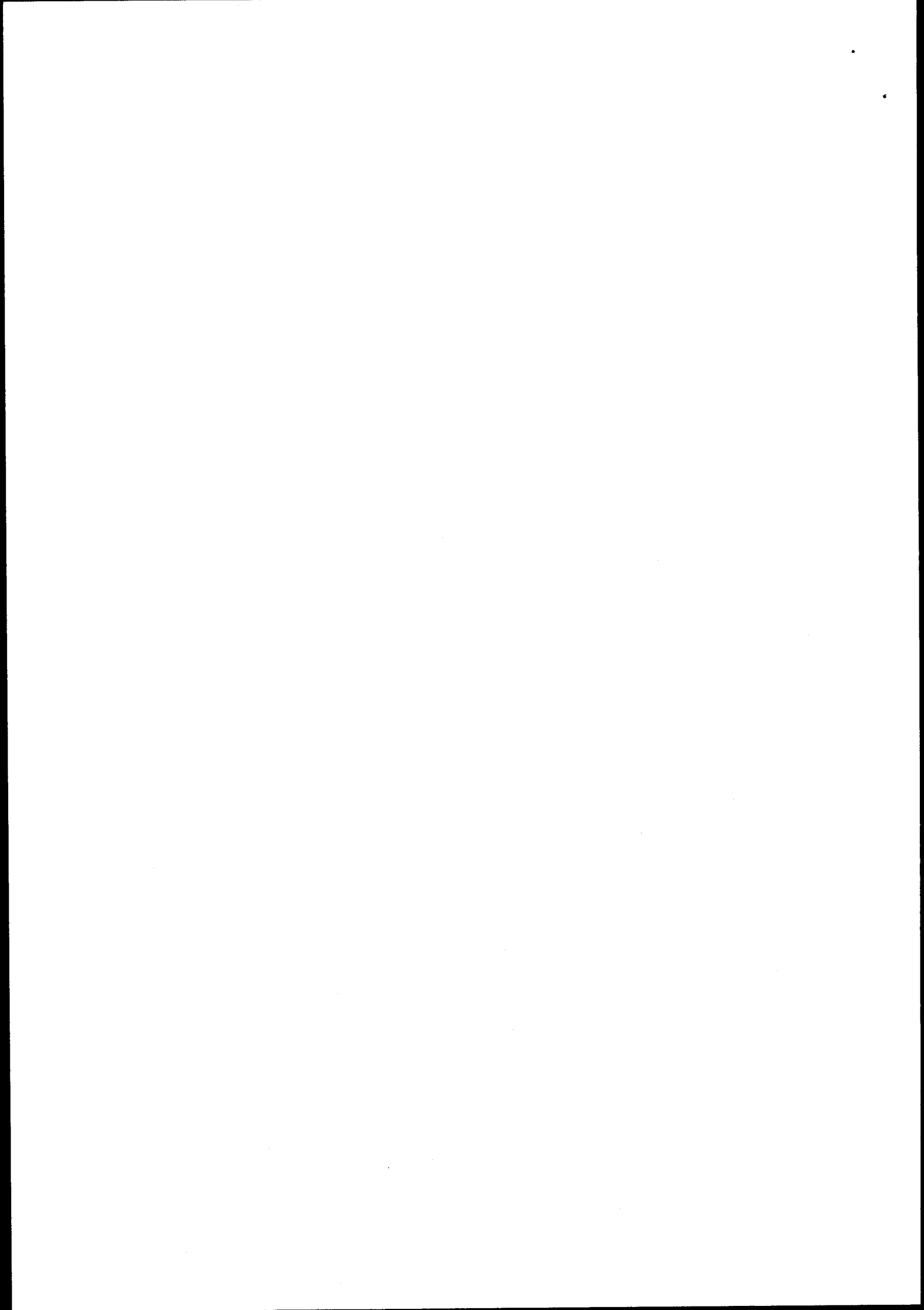
ØK-reg.
1981.

FUNN

MERKNAD Dette gravfeltet er skjøttet og skiltet i forbindelse med Grevestien u/Jarlsberg hovedgård.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 22/07/81 SIGN. P. Haavaldsen.
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 31/12/93 SIGN. isa



OBJEKT 0704 02 KARTREF.: CK 030-5-2 00005

OMRÅDE Semsletta

PARSELL
KOMMUNE

Tønsberg

GNR./BNR. 0051/ 001 MERKNAD Gård: Jarlsberg hovedgård

FLYFOTO 1901 B20 R/X-NUMMER R03

LOKALITET Store Gullkronen

KARTREF. ØK CK 030-5-2 KOORD HOH 15

FORNMINNETS ART Gravhaug

ANTALL. 3 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT N-S-gående, mindre høydedrag omgitt av dyrka mark. Tett løvskog med sparsom bunnvegetasjon. Vegetasjonen hindrer utsikt.

ORIENT. OPPG Feltets N-kant: Kant i kant med og S for Ø-V-gående skogsvei, ca 550 m VSV for SV-hjørnet av hovedbygningen på gården.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 4 gravhauger: N-S 100 m, Ø-V 30 m.

BESKRIVELSE

På kronen av høydedraget, lengst i N:

1. Rundhaug, klart markert og tydelig i terrenget. Bygd av jord og stein. Toppen avflatet og noe ujevn. Noe stein i dagen på haugen og langs kantene, mulig rest av fotkjede. S-kant noe utgravd, d 1,5 m, her større rundkamp og bruddstein synlig. Synes ellers urørt. D: ca 10 m, h: ca 0,7 m.

Ca 20 m S for 1:

2: Rundhaug, tildels uklart markert. Bygd av jord og stein. Tegner seg i N og Ø tydelig men går i S mer i ett med terrenget. Stor og mindre rundkamp i dagen, særlig i toppen. Overflaten noe ujevn. D: ca 11 m, h: 0,3-0,6 m.

Ca 25 m S for 2:

3. Rundhaug, uklart markert. Bygd av jord og stein. Går i N delvis i ette med terrenget. Større og mindre rundkamp i dagen, rester av fotkjede. Noe S for sentrum større blokk halvt nedgrodd, 1,2x0,8 m. haugen synes urørt. D: 8m, h: 0,2-0,3m.

Ca 8 m S for 3:

4. Rundhaug, forholdsvis uklart markert. Bygd av jord og stein. Toppen noe avflatet. Trolig urørt. D: 7 m, h: 0,5 m.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

ØK-reg. 1969.

Vestfolds Oldtidsminner u Jarlsberg s. 306.

Oldtiden X 1932 s. 28-30. Sigurd Grieg: Gravpladsene i Lille Guldkronen og paa Berg.

FUNN

MERKNAD

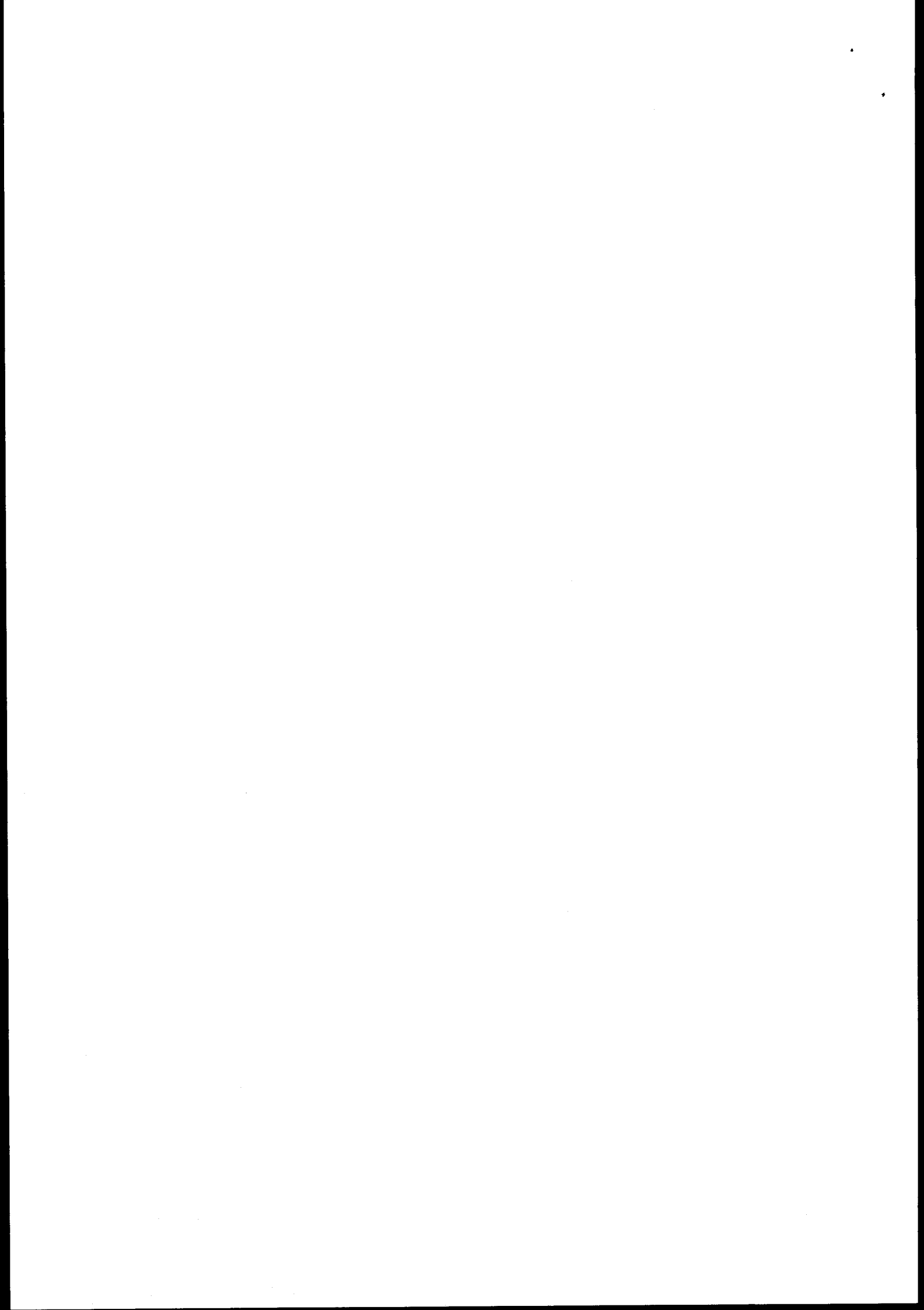
Gravhaugene er i Øk-registreringen karakterisert som spesielt bevaringsverdige.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 25/07/69 SIGN. R. Bay, A-L Svendsen

KONTROLLERT DATO / / SIGN.

INNSKREVET 31/12/93 SIGN. isa



OBJEKT 0704 02 KARTREF.: CK 030-5-2 00006

OMRÅDE Semsletta

PARSELL
KOMMUNE

Tønsberg

GNR./BNR. 0051/ 001 MERKNAD Gård: Jarlsberg hovedgård

FLYFOTO 1901 B20 R/X-NUMMER R01

LOKALITET Store Gullkronen

KARTREF. ØK CK 030-5-2 KOORD HOH 15

FORNMINNETS ART Gravhaug

ANTALL. 3 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT N-S-gående, mindre høydedrag omgitt av dyrka mark. Tett løvskog med sparsom bunnvegetasjon. Vegetasjonen hindrer utsikt.

ORIENT. OPPG Haug 1: Ca 600 m SV for tunet på gården.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 3 gravhauger: N-S 45 m, Ø-V 15 m.

BESKRIVELSE
Lengst i N og ca 40 m S for Ø-V-gående skogsvei:
1. Rundhaug, uklart markert. Går i S delvis i ette med terrenget, me tegner seg tydelig i N, Ø og V. Steinblandet. En del stein i dagen, enkelte stein langs kanten, mulig rest av fotkjede. Haugen er noe utgravd i S-kant og ellers ujevn. Bevokst med bøketrær. D: ca 10 m, h: 0,5-0,7 m.
Ca 2 m S for 1:
2. Rundhaug, klart markert. Overflaten er ujevn. rester av fotkjede tydelig i S. Bygd av jord og stein. Toppen av haugen noe sammensunken, d: ca 2m, dybde 0,2m. Bevokst med løvkratt. D: 9 m, h: 0,5-0,8m i N.
15 m S for 2:
3. Rundhaug, uklart markert. Går i N delvis i ett med terrenget. Byg av jord og stein. Store rundkamp i dagen. Bevokst med løvtrær. D: m, h: 0,5m.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

ØK-reg. 1969.
Vestfolds Oldtidsminner u Jarlsberg nr. 3,4,5,s. 307, 310.
Oldtiden X 1932 s. 28-30. Sigurd Grieg: Gravpladsene i Lille Guldkronen og paa Berg.

FUNN

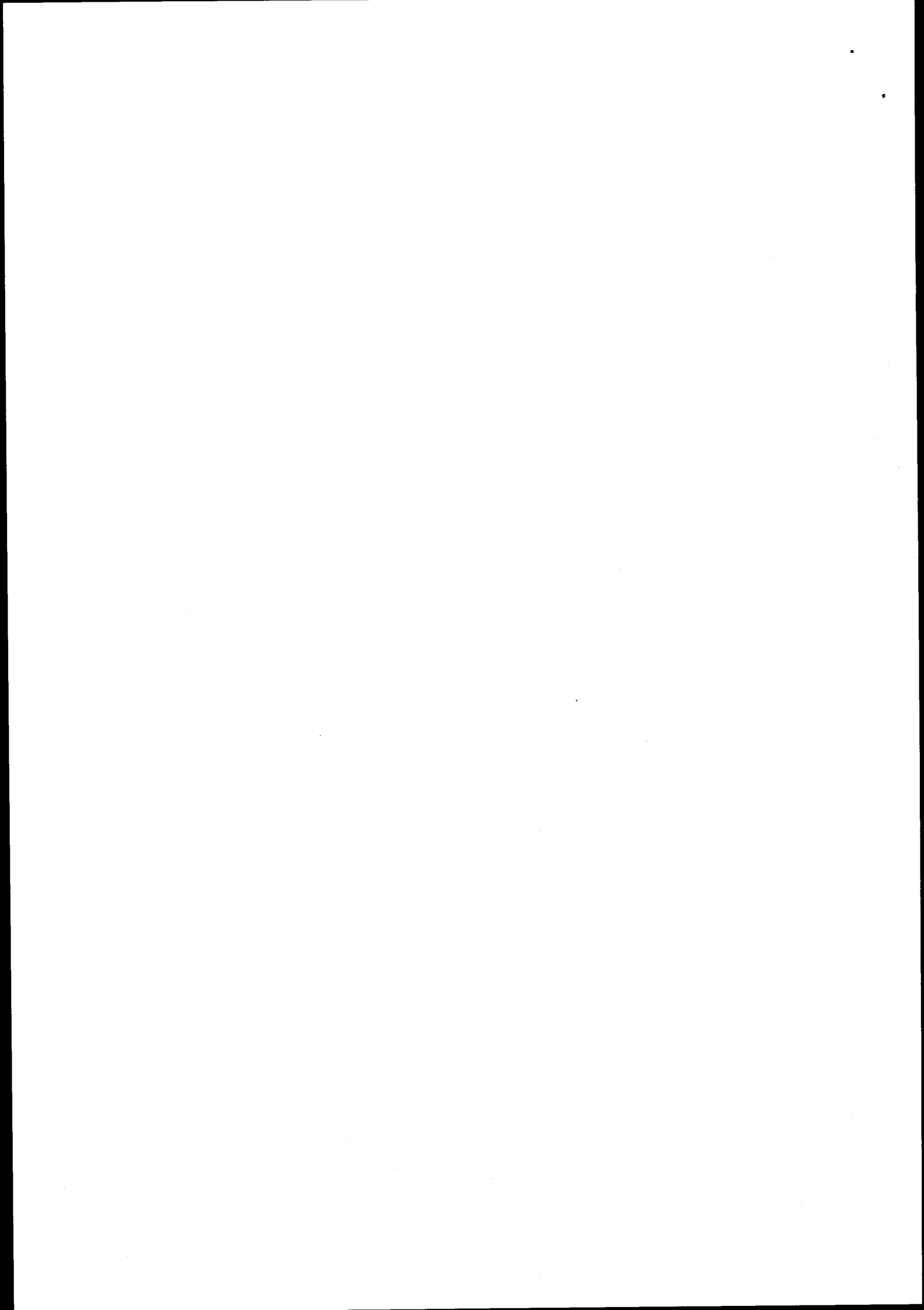
Fra en av haugene, antagelig haug nr. 2: C22453. Bl.a. 2 små ringe av bronse, beslagstk. av bronse og sølvblikk. Eldre jernalder.

MERKNAD

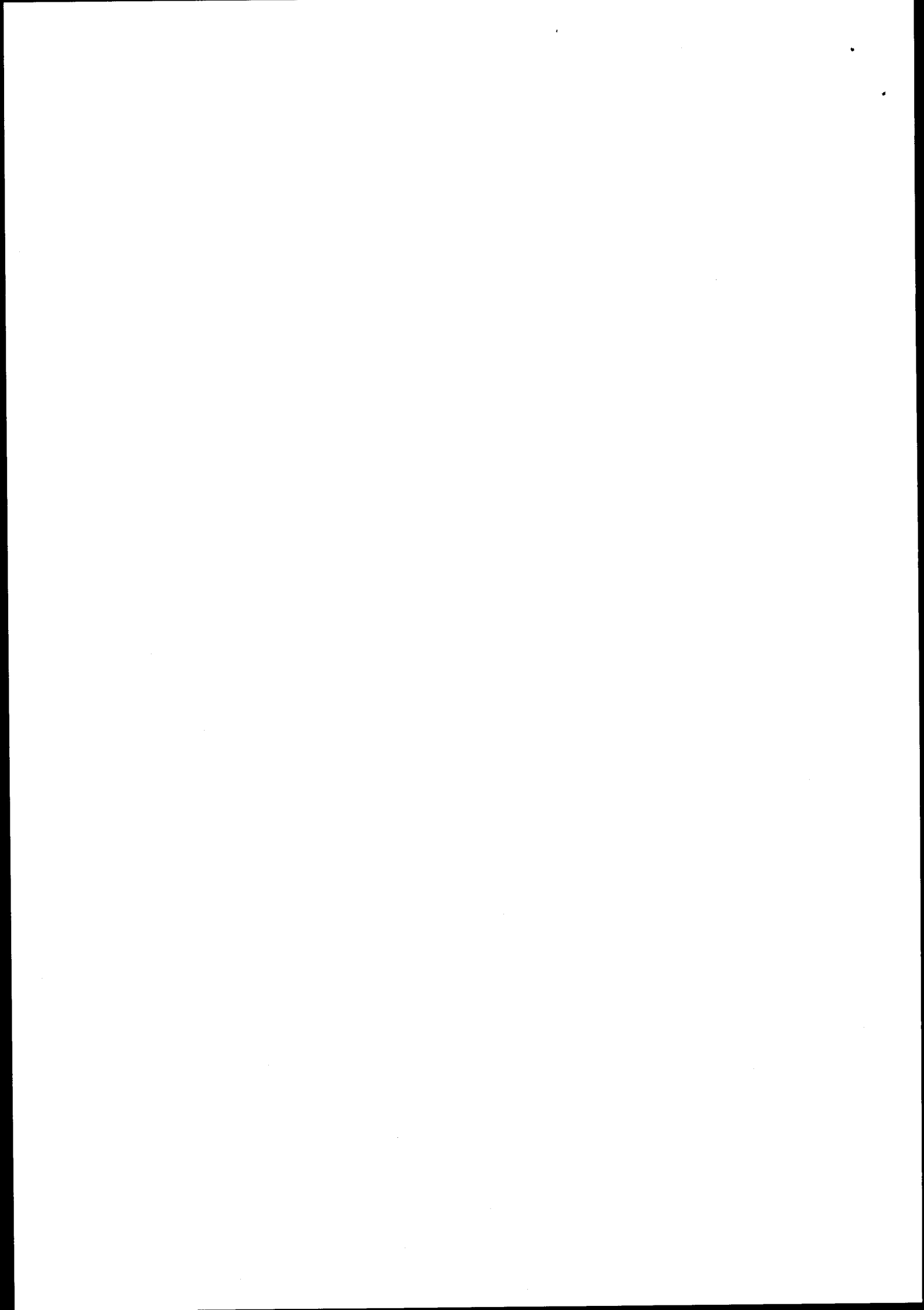
Haug 1 og 2 ble undersøkt av A.W Brøgger i 1918. Haug 3 ble delvis undersøkt. Haugene er senere blitt gjenfylt.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 25/07/69 SIGN. R. Bay, A-L Svendsen
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 31/12/93 SIGN. isa



OBJEKT	0704	02	KARTREF.:	CK 030-5-2	00007
OMRÅDE	Semsletta				
PARSELL	Tønsberg				
KOMMUNE					
GNR./BNR.	0051/	001	MERKNAD Gård: Jarlsberg hovedgård		
FLYFOTO	1901 B20		R/X-NUMMER	R02	
LOKALITET	Store Gullkronen				
KARTREF.	ØK	CK 030-5-2	COORD	HOH 10	
FORNMINNETS ART	Gravhaug				
	ANTALL.	2	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	N-S-gående, mindre høydedrag omgitt av dyrka mark. Tett løvskog med sparsom bunnvegetasjon. Vegetasjonen hindrer utsikt.				
ORIENT. OPPG	Haug 1: Ca 175 m S for Ø-V-gående skogsvei, ca 220 m SSV for Wedel Jarlsberg-familiens gravplass i Store Gullkronen, ca 650 m SV for SV-hjørnet av hovedbygningen på gården.				
ART. UTSTREKNING	Gravfelt bestående av 2 gravhauger: N-S 20 m, Ø-V 20 m.				
BESKRIVELSE	<p>I tett bøkeskog og lengst i N:</p> <p>1. Rundhaug, klart markert, steinblandet. Store og mindre rundkarn og bruddstein synlig i overflaten. Et lite søkk i toppen, trolig sammensunket, synes ellers urørt. D: ca 8 m, h: ca 0,5-0,7m. Ca 2 m S for 1:</p> <p>2. Rundhaug, noe uklart markert, sterkt steinblandet. Haugen noe uregelmessig i overflaten og har endel middels rundkamp i dagen, særlig i toppen. Virker flat i toppen, men synes ellers urørt. S for disse gravhaugene flere rundaktige forhøyninger i terrenget som er tolket som naturdannelser.</p>				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR	ØK-reg. 1969. Vestfolds Oldtidsminner nr. 1,2 s. 307, 310. Oldtiden X 1932 s. 28-30. Sigurd Grieg: Gravpladsene i Lille Guld Kronen og paa Berg.				
FUNN					
MERKNAD					
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	25/07/69		SIGN. R. Bay, A-L Svendsen		
KONTROLLERT DATO	/ /		SIGN.		
INNSKREVET	31/12/93		SIGN. isa		



OBJEKT 0704 03 KARTREF.: CK 030-5-2 00008

OMRÅDE Tønsberg
PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0051/ 001 MERKNAD Gård: Jarlsberg hovedgård

FLYFOTO 1901 B20 R/X-NUMMER R04

LOKALITET Store Gullkronen

KARTREF. ØK CK 030-5-2 KOORD HOH 5

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 1 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT N-S-gående, mindre høydedrag omgitt av dyrka mark. Tett løvskog med sparsom bunnvegetasjon. Vegetasjonen hindrer utsikt.

ORIENT. OPPG Ca 675 m SV for SV-hjørnet på hovedbygningen på Jarlsberg hovedgård. Ca 300 m N for der en kjerrevei krysser jernbanen i planovergang.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE På høydedragets S-ende, hvor terrenget faller bratt av mot Ø: Rundhaug. Klart markert, tydelig i terrenget. Steinblandet. Mye stein i dagen. Rester etter fotkjede. Forsenkning i toppen, d. ca 1 m, dybde ca 0,2 m, dessuten grunn forsenkning i N-kant og også et søkk i SØ-siden. Bevokst med bøketrær. D: 13 m, h: 1 m.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR ØK-reg.
1969.

FUNN

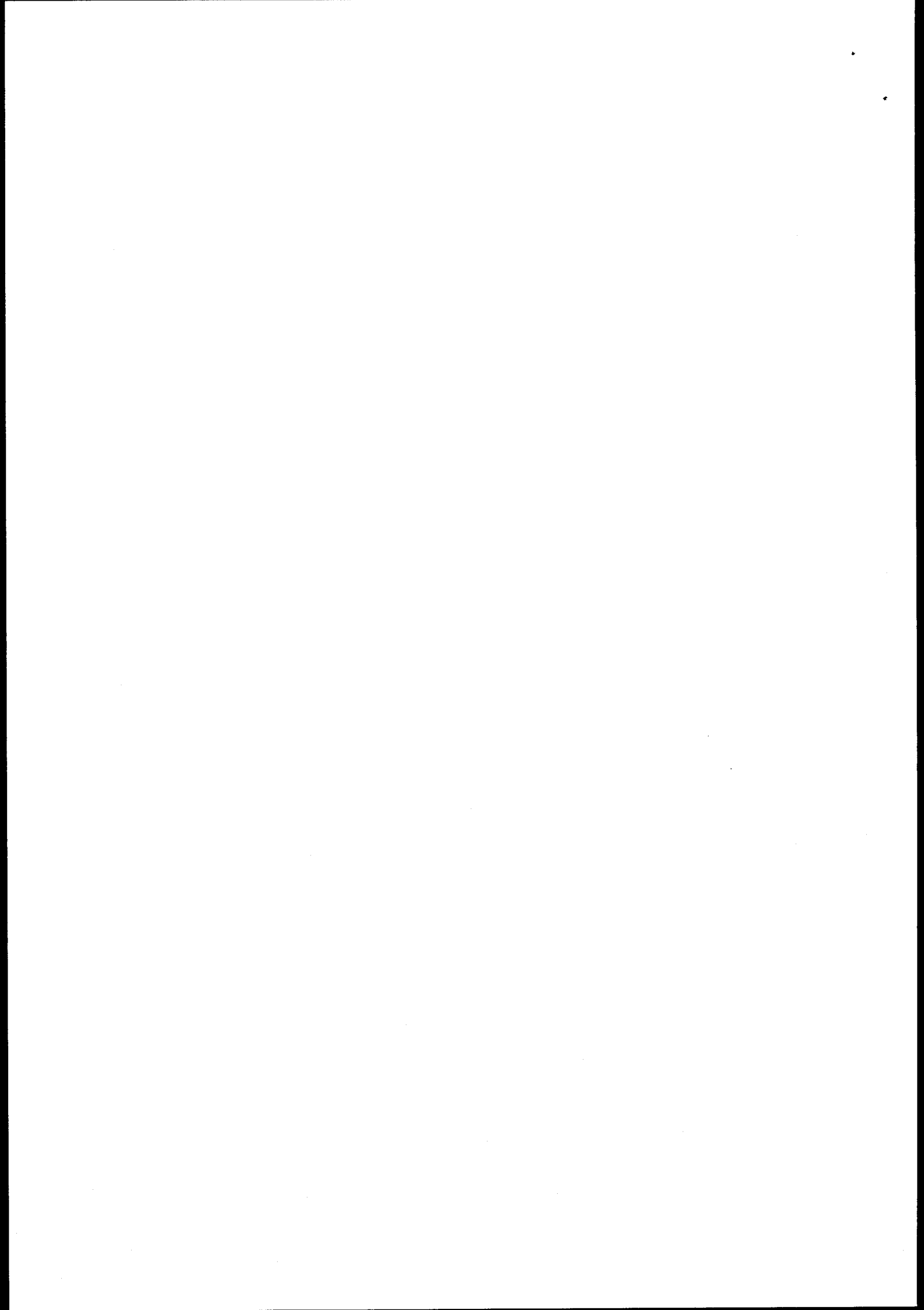
MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

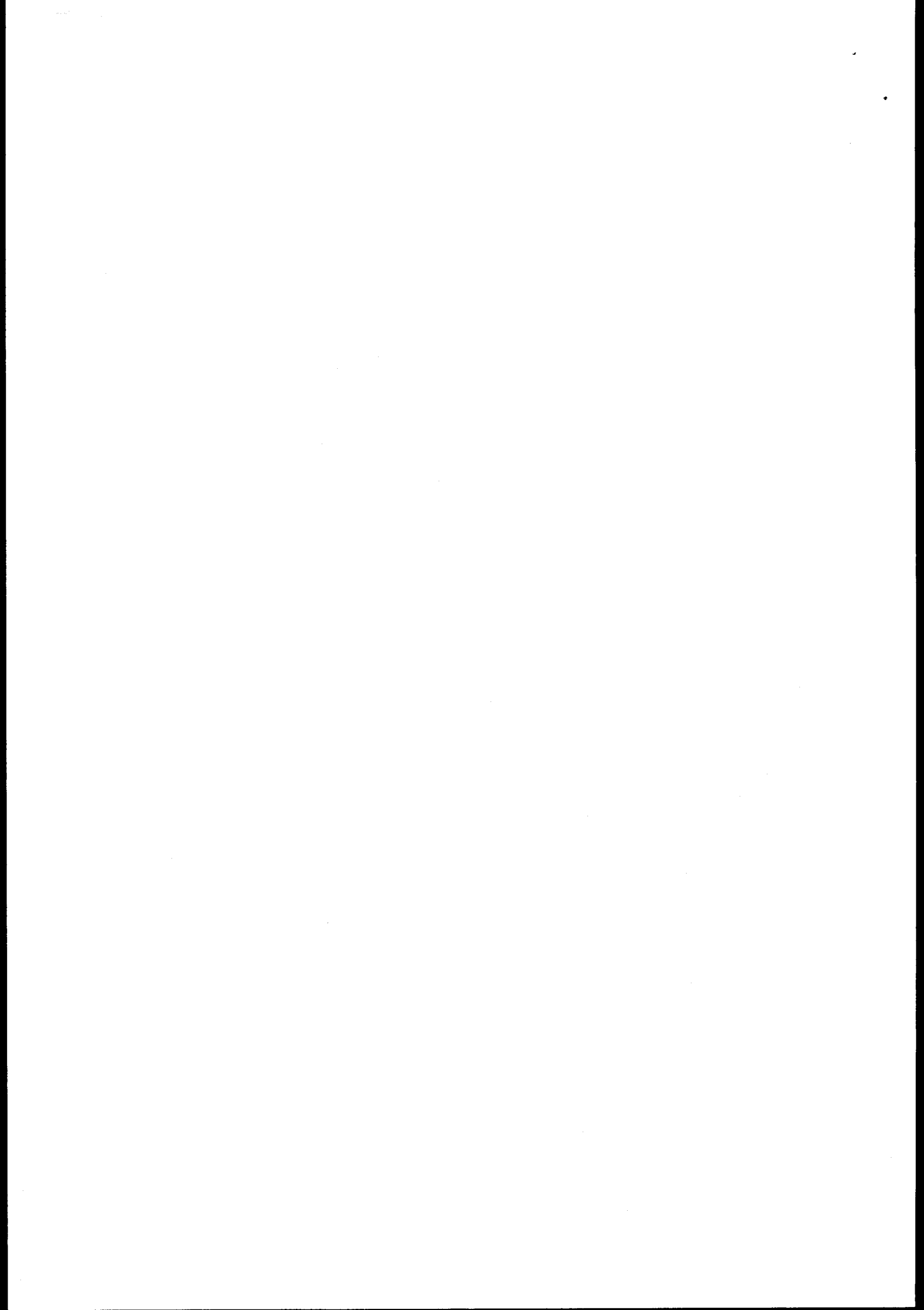
REGISTRERT DATO 25/07/69 SIGN. R. Bay, A-L Svendsen

KONTROLLERT DATO / / SIGN.

INNSKREVET 31/12/93 SIGN. isa



OBJEKT	0704	02	KARTREF.:	CK 030-5-2	00011
OMRÅDE	Semsletta				
PARSELL					
KOMMUNE	Tønsberg				
GNR./BNR.	0051/	001	MERKNAD	Gård: Jarlsberg Hovedgård	
FLYFOTO	R/X-NUMMER				
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CK 030-5-2	KOORD	HOH 10	
FORNMINNETS ART	Steinlegning				
	ANTALL.	1	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART	Gravrøys				
	ANTALL.	1	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART	Gravhaug				
	ANTALL	1	ALDER	JA	GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	N-S-gående høyde bevokst med bøkeskog. Ingen utsikt.				
ORIENT. OPPG	Områdets S-lige del ligger 175m N-NV for det punkt hvor jernbanelinjen krysser adkomstveien til skogen. Umiddelbart ØV for ridesti gjennom skogen.				
ART. UTSTREKNING	Gravfelt bestående av en gravrøys, en steinlegning og en gravhaug: 25m N-S, 80m Ø-V.				
BESKRIVELSE	<p>Lengst S:</p> <p>1. Steinlegning, rund. Bevokst med unge bøketrær. Består av stein som ligger i en tilnærmet sirkel. Steinene består av rullestein og blokker med d. inntil 1m. Enkelte mindre stein synes i midtpartiet. Diameter: 7m. Høyde: 0,2m 35m V-NV for 1:</p> <p>2. Gravrøys, rund. Utydelig merket og lite synlig i terrenget. Bevokst med unge bøketrær. Bygget av mindre rullestein, d inntil 0, m. Røysa er avflatet med uklar kantmarkering. Diameter: 5m, høyde : 0,2m. 4m SSV for 2 :</p> <p>3. Rundhaug. Klart markert og tydelig i terrenget. Bevokst med ung bøk. Svak forsenkning i midtpartiet, d. 1m. dybde 0,1m. 0,5m S-V fo forsenkningen i midtpartiet ligger en rullestein, d. 0,7m. Haugen har klart markert fotkjede unntatt mot N. Diameter :10,5m, høyde : 0,4m</p>				
TRADISJON					
FOTO	Film 16, bilde 1: Haug 3. Tatt mot S-Ø. bilde 2 : Haug 2. Tatt mot S-Ø. bilde 3 : Haug 1. Tatt mot V.				
LITTERATUR					
FUNN					
MERKNAD					
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	03/05/93	SIGN. Ronny Henriksen, Aksel M. Johansen			
KONTROLLERT DATO	01/07/93	SIGN. I. Trøim, M.L. Sollund			
INNSKREVET	21/07/93	SIGN. hege			



ID: 018679

*

LOKALITET: 704/2/CK 030-5-2/15 Haug Jarlsberg Hovedgård

KULTURMILJØ: Semsletta
PARSELL: 1.1.2, 1.2..3
KOMMUNE: Tønsberg
GNR: 0051 **BNR. 1**
GÅRDSNAVN: Jarlsberg Hovedgård
BRUKSNAVN:
LOKALT NAVN: Gullkronen
EIER:
ØK-KARTREF: CK 030-5-2
KOORDINATER: x: 143458, y: -19480
FLYFOTO: **R/X NUMMER:**

	ART:	ANTALL:	ALDER:	HOH:
FORNMINNER:	Haug	1	UVISS	11
		0		
		0		

TERRENG: Flate, løvskog, omkranset av dyrka mark. Ingen utsikt. Fredet naturområde.

ORIENT. OPPG: 100 m S for overgangen mellom dyrket mark og skog, regnet fra N-enden av Store Gullkronen. Ca 75 m V for N-enden av privat kirkegård i Gullkronen.

ART. UTSTREKNING:

BESKRIVELSE: Haug. Klart markert, tydelig i terrenget. Bevokst med bøketrær. Gjennomskåret av N-S gående sti. Haugen framstår som to voller på hver side av stien. Midtpartiet nedsunken. Endel søkk i vollene på begge sider av stien. Jordfast stein i N-del av vollen V for stien. Ikke påvist kull i prøvestikk. Tverrmål: 20m, Høyde: inntil 0,5m. Trolig nyere tid.

TRADISJON:

FOTO: Film 17: foto 8-11.

LITTERATUR:

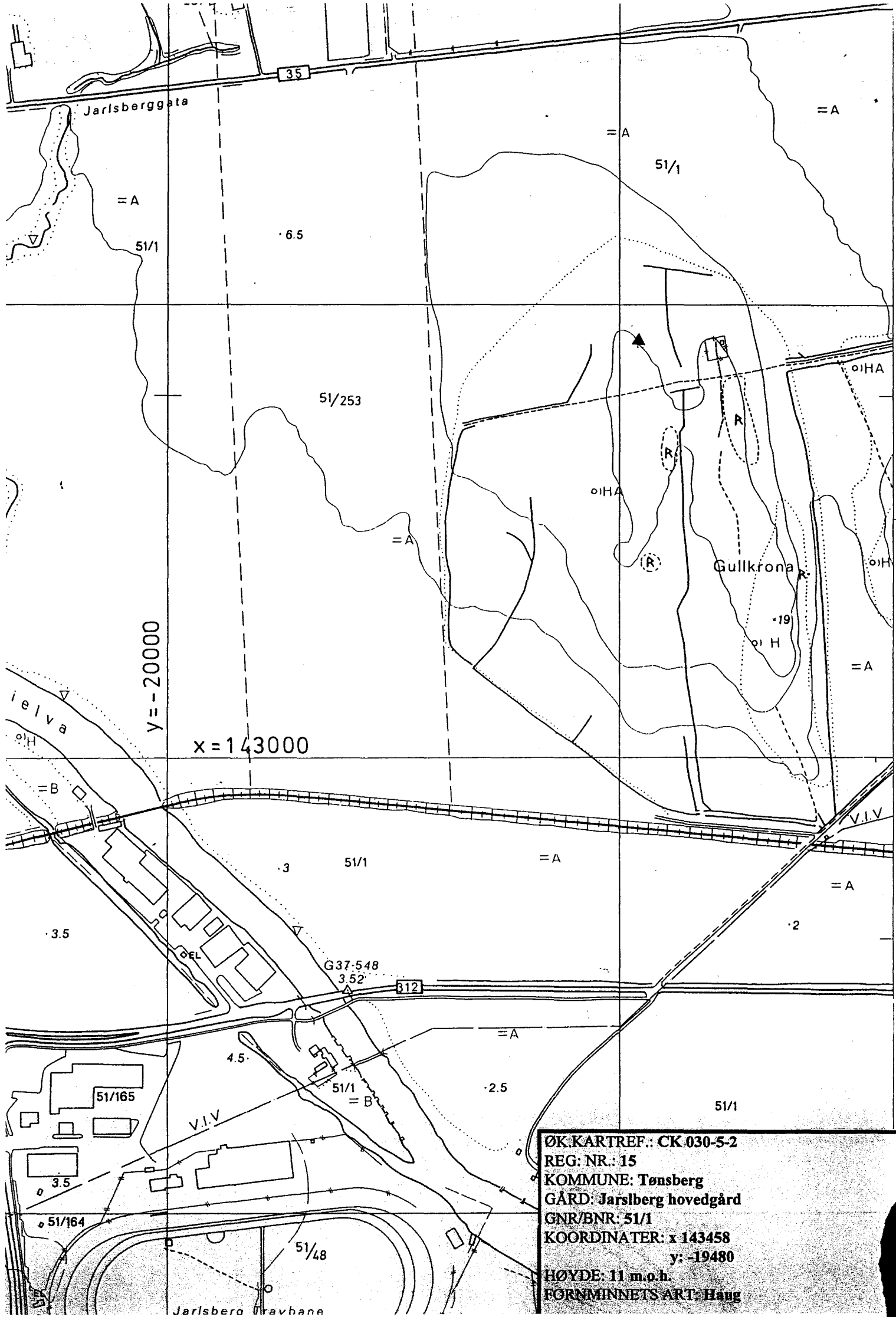
FUNN:

MERKNAD:

**KILDER/
INFORMANTER:**

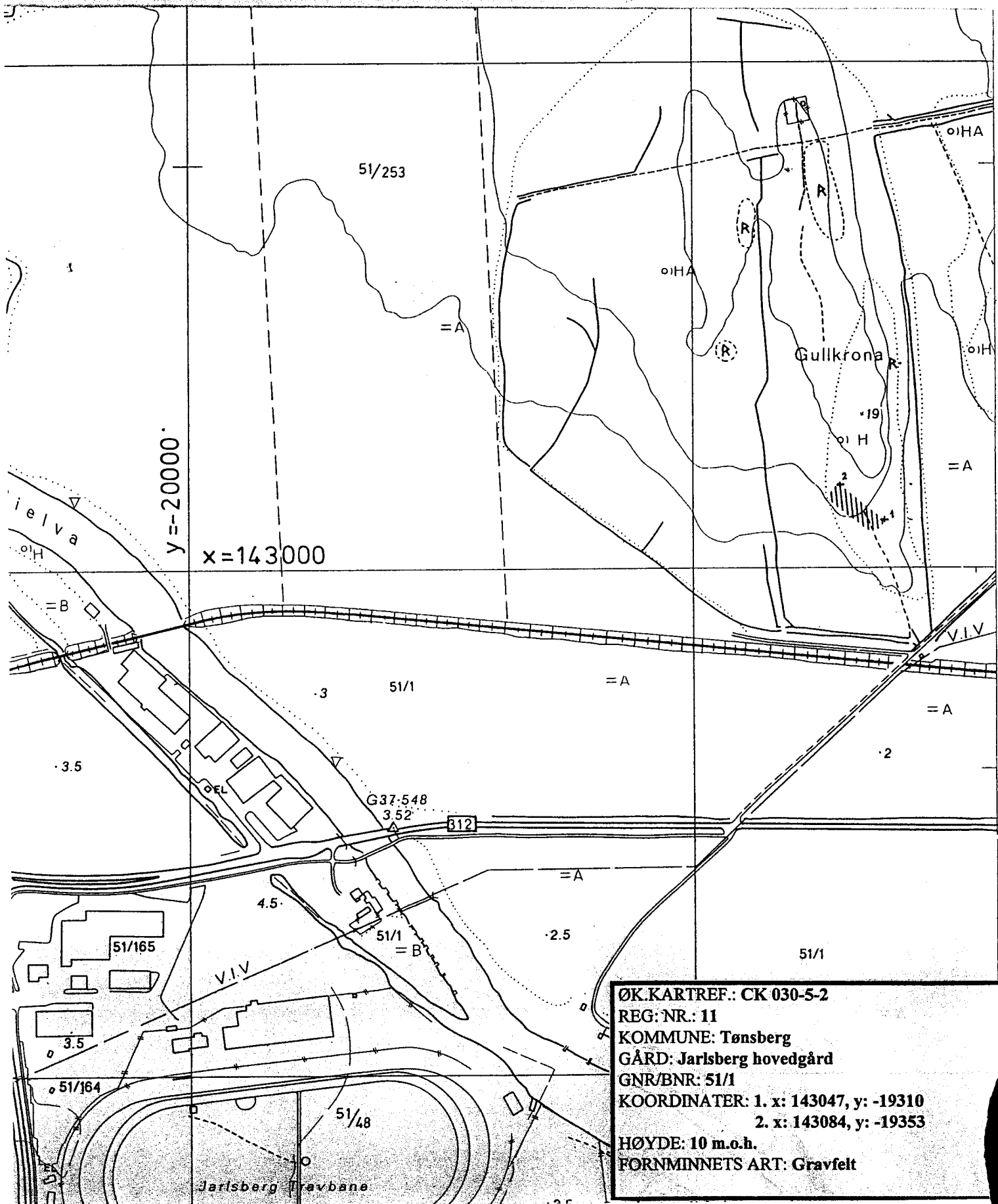
PROSJEKT: Kulturminneprosjekt Vestfoldbanen.

DATO:	SIGN:
REGISTRERT: 24.05.93	Jostein Bergstøl og Ronny Henriksen
KONTROLLERT: 01.07.93	I.Trøim, M. L. Bøe Sollund
INNSKREVET: 21.07.93	hege



ØK.KARTREF.: CK 030-5-2
 REG: NR.: 15
 KOMMUNE: Tønsberg
 GÅRD: Jarlsberg hovedgård
 GNR/BNR: 51/1
 KOORDINATER: x 143458
 y: -19480
 HØYDE: 11 m.o.h.
 FORNMINNETS ART: Haug

REGISTRERT: 03.05.93 Ronny Henriksen, Aksel M. Johansen
 KONTROLLERT: 01.07.93 I. Trøim, M.L. Bøe Sollund
 INNSKREVET: 21.07.93 hege



ØK.KARTREF.: CK 030-5-2
 REG: NR.: 11
 KOMMUNE: Tønsberg
 GÅRD: Jarlsberg hovedgård
 GNR/BNR: 51/1
 KOORDINATER: 1. x: 143047, y: -19310
 2. x: 143084, y: -19353
 HØYDE: 10 m.o.h.
 FORNMINETTS ART: Gravfelt

OBJEKT 0704 03 KARTREF.: CK 030-5-2 00015

OMRÅDE Tønsberg

PARSELL
KOMMUNE

Tønsberg

GNR./BNR. 0051/ 002 MERKNAD Gård: Jarlsberg Hovedgård

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 030-5-2 KOORD HOH 15

FORNMINNETS ART

Haug.

ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

Flate, løvskog, omringet av dyrka mark. Ingen utsikt.

ORIENT. OPPG

100m S for overgangen mellom dyrket mark og skog, regnet fra N-enden av Store Gullkronen.

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE

Haug. Klart markert, tydelig i terrenget. Bevokst med bøketrær. Gjennomskåret av N-S gående sti. Haugen framstår som to voller med en rekke søkk i på hver side av stien. Midtpartiet nedsunken. Jordfast stein i N-del av vollen V for stien. Ikke påvist kull i prøvestikk. Tverrmål: 20m, Høyde: inntil 0,5m. Trolig nyere tid.

TRADISJON

FOTO

Film 17: foto 8-11.

LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO

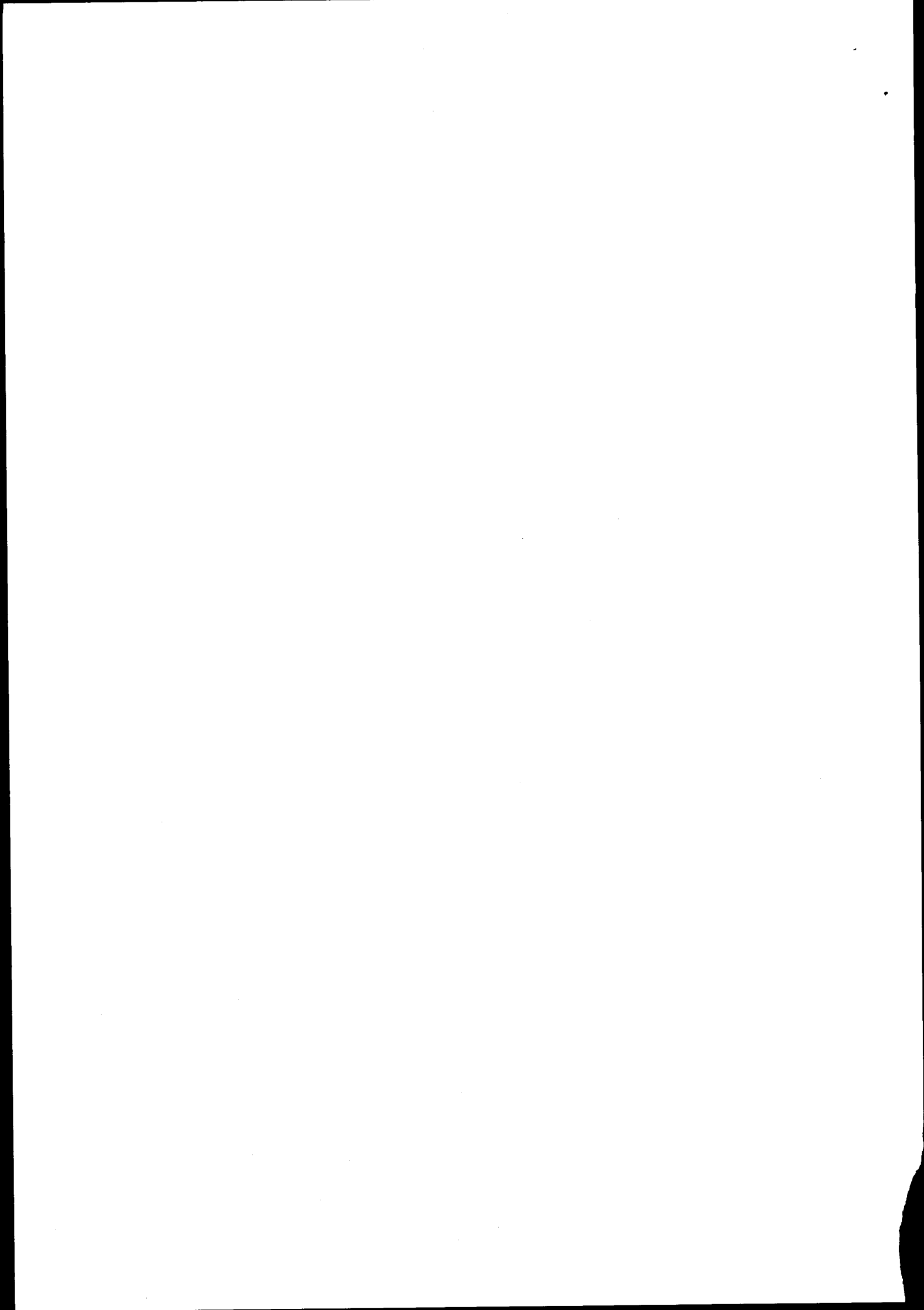
24/05/93 SIGN. Jostein Bergstøl og Ronny Henriksen

KONTROLLERT DATO

01/07/93 SIGN. I.Trøim, ML. Sollund

INNSKREVET

21/07/93 SIGN. hege



LOKALITET

0721 02 08

Store Auli

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

51/8

AVGRENSNING

Gårdstunet, med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Store Auli ligger på sørsida av Aulielva og elva er grense mot nord. Gården ligger på en høyde i tilknytning til Raet og ligger sentralt til i forhold til Raveien og Semsbyen.. Gårdsområdet grenser til tettstedsbebyggelsen i Semsbyen.

HISTORIKK

I følge skriftlige kilder tilhørte Auli St. Olavsklosteret i Tønsberg i middelalderen og den regnes blant de aller største gårdene på Østlandet i denne perioden. Auli var Olavsklosterets ladegård. I 1400 var det tre bruk på Auli, Vestre, Nordre og Østre Auli. Oppdelingen besto til bruka ble lagt inn under Sem gård ca 1620. Erik Ugerup som var lensherre over Tønsberg len fra 1524 til 1547 flyttet senest fra Sem kongsgård til Auli i 1547. Han hadde klosterlenet Auli som en slags pensjon fram til sin død i 1571. I 1567, under syvårskrigen, ble Auli plyndret og brent av svenskene. "Etter brannen ble det visstnok ikke bygd noen ny ladegård på Auli. Om de brente bygninger lå på Store Auli eller Aulilunden er visstnok ikke godt å si" ("Sem og Slagen s. 389). Før 1620 hadde Auli opphørt som egen gårdsenhet og gått inn i Sem. Auli utgjorde en viktig del av det jordegodset som dannet basis for Jarlsberg Grevskap etter opprettelsen i 1673. Det som i dag framstår som hovedbruket på Auli, store Auli ble fraskilt i 1919. Jacob Sverdrup anla ysteri på denne Auli-gården i 1815 (i drift til 1832). Da skal han ha slått sammen flere mindre bruk. Etter den tid var Store Auli forpakterbruk og ikke husmannsplass lenger. Nedenfor og sønnenfor gårdstunet på store Auli, mellom jernbanelinja og Semslinna her det grodd fram et liten boligmiljø som en utløper av Semsbyen; enkelte innslag av mellomkrigshus i jugendstil, fortettet med etterkrigsshus.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Gårdstunet på Store Auli ligger fint til på høyden like ved Semsbyen og Raveien - som en avslutning på denne delen av Semsletta mot vest. Store løvtrær markerer tunområdet. Bygningsmiljøet framstår som et sluttet, tradisjonelt firkant-tun med markant, stor driftsbygning med sveitserlåve fra 1898 med fjøs fra 1938. Hovedbygning fra 1909 og sidebygning fra ca 1920. Vognskjul m.m lukker tunet mot nord. Driftsbygningen har relativ høy autentisitet, mens bolighusa er mer ombygd i detaljene. I tunet er det spor etter kanonstillinger fra siste krig, noe som vel dokumenterer gårdstunet viktige og strategiske plasseringen i landskapet.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Som en betydningsfull gård i områdets eldre historie og som et markant element i landskapsbildet har anlegget svært stor verdi.

OBJEKT 0704 02 KARTREF.: CK 030-5-2 00014

OMRÅDE Semsletta

PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0051/ 008 MERKNAD Gård: Auli

FLYFOTO RX-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 030-5-2 KOORD HOH 15

FORNMINNETS ART Haug
ANTALL. 2 ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Gårdstun, høyde. Vid utsikt.

ORIENT. OPPG På tunet på bruket ca. 30m V for driftsbygningen på bruket.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE

Lengst S:
1. Rundhaug. Klart markert, tydelig i terrenget. Bevekst med løvtrær og gress. Vei inntil i N. Jevn overflate. Diameter: 14m, Høyde: 1,7m
40m N for 1:
2. Rundhaug. Klart markert, tydelig i terrenget. Bevekst med løvtrær og gress. Bunkers syner i Ø-del, kun V-delen er dekket av jordkappe. Diameter: 11,5m, Høyde: 2m.

TRADISJON

FOTO Film 17: Foto 1 haug 1 mot SV. Foto 2 haug 2 mot NØ.

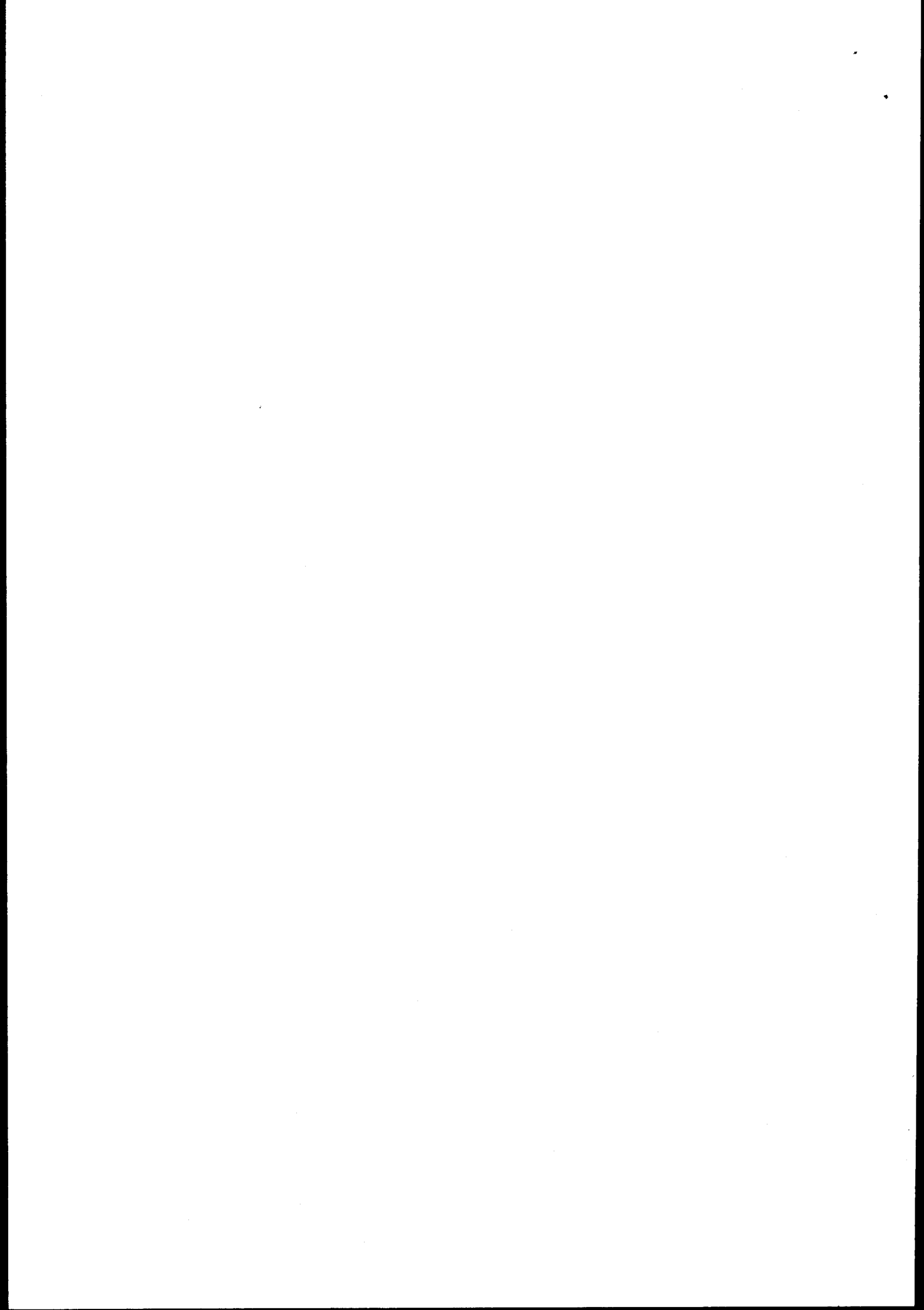
LITTERATUR

FUNN

MERKNAD Begge haugene er opplyst å skulle være bunkers fra krigens dager. Tvillosomme som fornminner.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 19/05/93 SIGN. Ronny Henriksen og Aksel Johnsen
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 21/07/93 SIGN. hege



OBJEKT 0704 02 KARTREF.: CK 030-5-2 00016

OMRÅDE Semsletta

PARSELL
KOMMUNE

Tønsberg

GNR./BNR. 0051/ 008 MERKNAD Gård: Auli

FLYFOTO RX-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 030-5-2 KOORD HOH 5-10

FORNMINNETS ART Vegetasjonsmerker

ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

Dyrka mark S for jernbane og N for hovedferdselsåre fra Sem til Tønsberg over Semsletta.

ORIENT. OPPG

Ca 125 m SSØ for S-enden av driftsbygningen på bruket. Ca. 75 m ØSØ for krysset mellom gårdsvei og jernbane.

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE

Ved flyrekognisering av dyrka mark ble det i juli 1993 observert 1 ring i dyrka mark umiddelbart S for jernbanelinjen. Ringen fremtrådte ved vekstforskjeller og fargenyanser i forhold til den omkringliggende åkeren.

TRADISJON

FOTO

Flybildefoto 305-307.
28.7.93

LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

Grunneier hadde ingen supplerende opplysninger.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO

11/08/93

SIGN. R. Henriksen, G.E.Bardalen

KONTROLLERT DATO

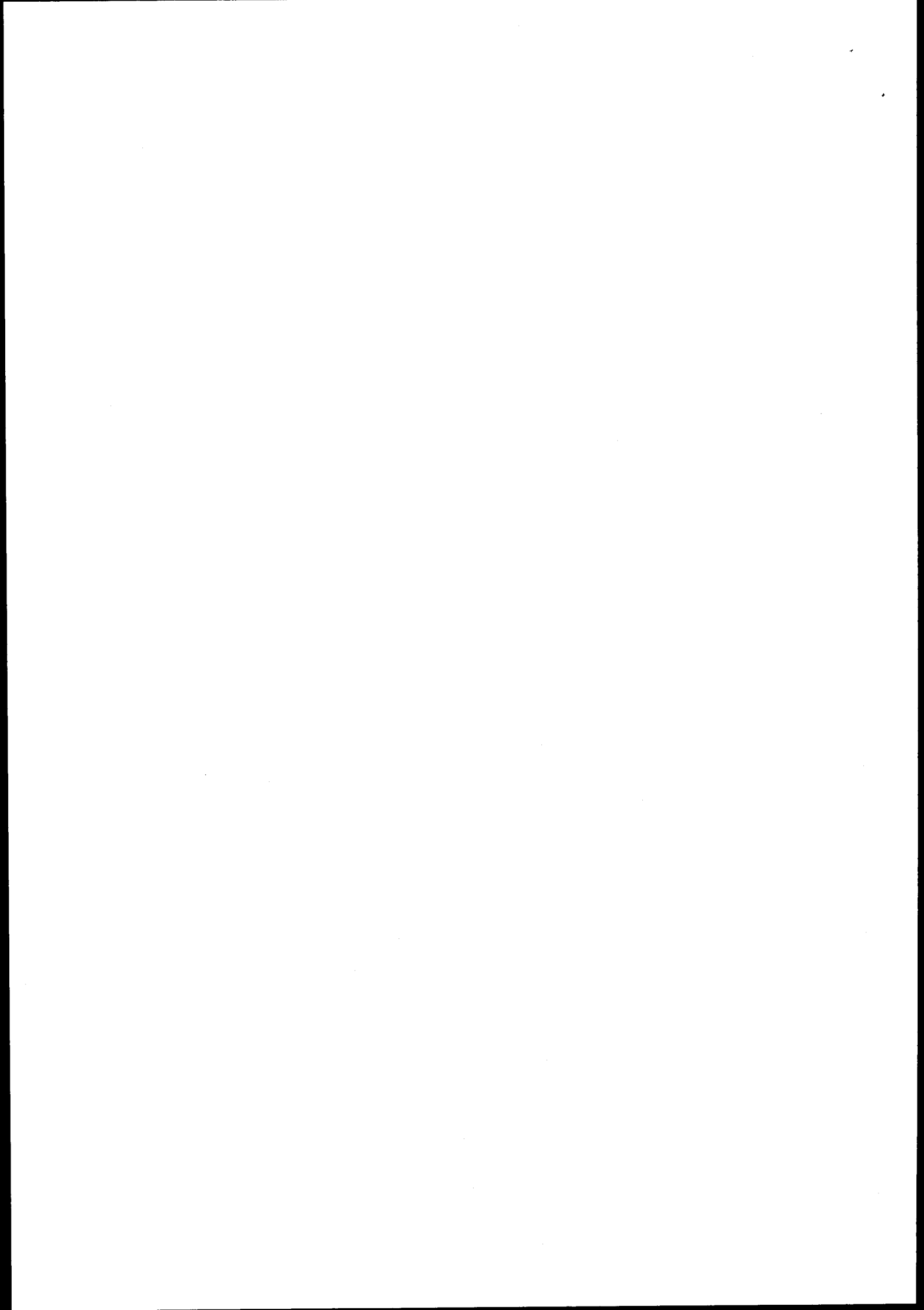
/ /

SIGN.

INNSKREVET

01/01/94

SIGN. hege



OBJEKT 0704 02 KARTREF.: CK 030-5-2 00019

OMRÅDE Semsletta
PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0051/ 008 MERKNAD Gård: Auli

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 030-5-2 KOORD HOH 5

FORNMINNETS ART Vegetasjonsmerker
ANTALL. ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Dyrka
mark.

ORIENT. OPPG Ca 375 m V for tunet på
bruket.

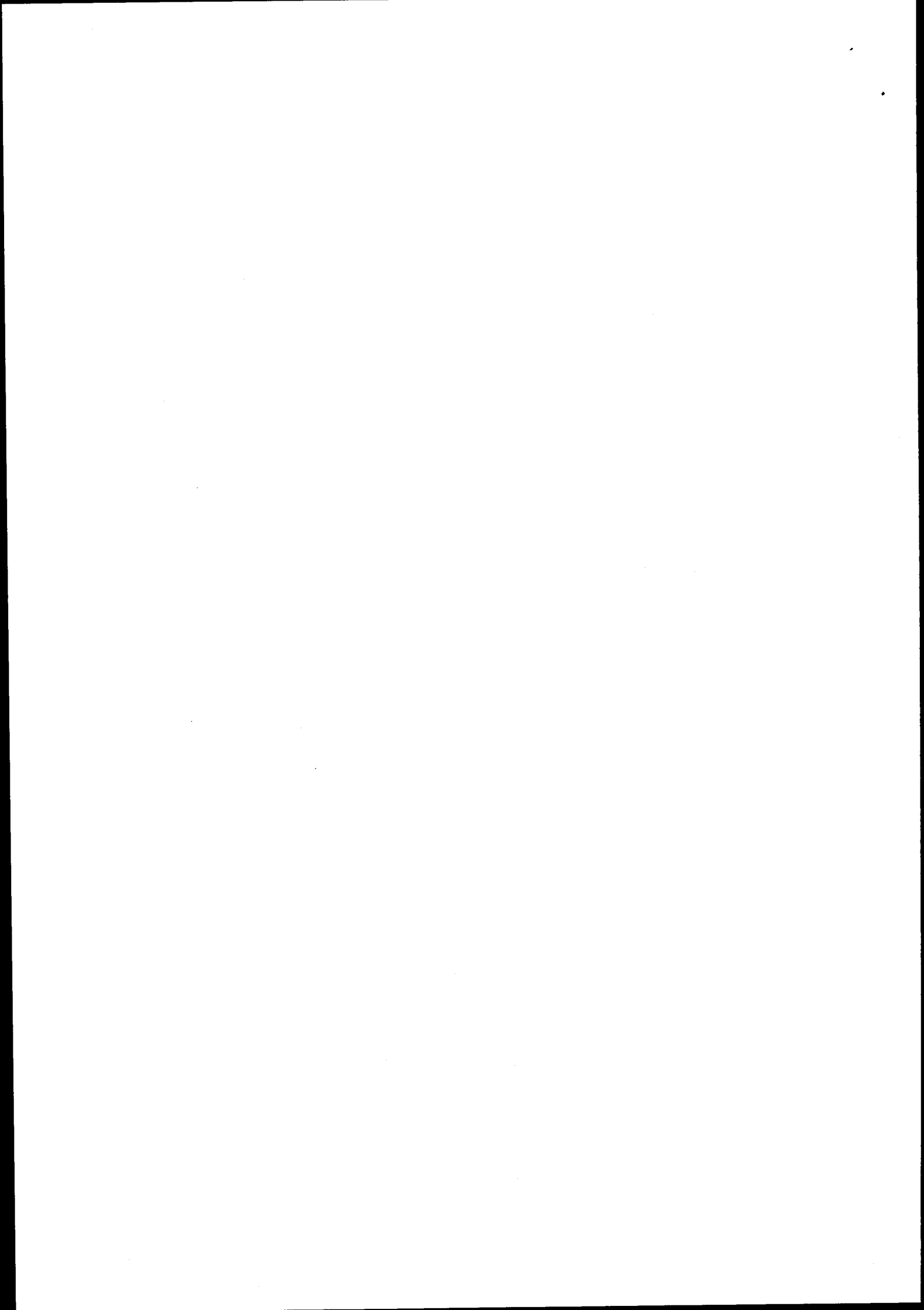
ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE Ved flyrekognisering i 1993 ble det observert minst 2 ringer i dyrka
mark av forskjellig størrelse. Ringene fremtrådte ved vekstforskjeller
og fargenyanser i forhold til den omkringliggende åkeren.

TRADISJON
FOTO Flyfoto: 204-207, 1.7.93; 298-299, 302-304, 28.7.93; 419,
18.08.93.

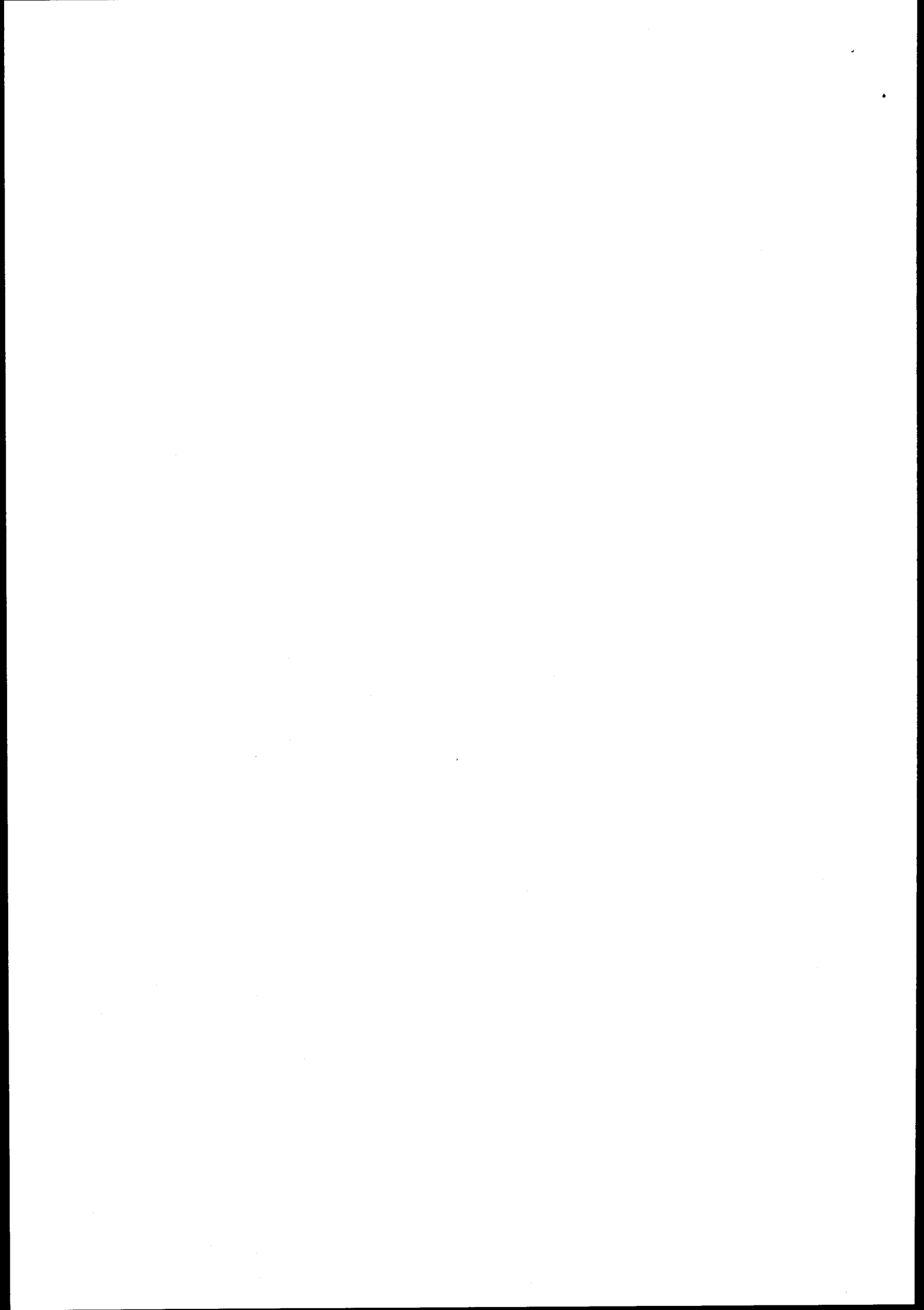
LITTERATUR
FUNN
MERKNAD Ringene kan markere fotgrøftene til utpløyde gravhauger fra
jernalderen. Det er ikke foretatt nærmere undersøkelser av ringene
så langt.

KILDER/INFORMANTER Eieren hadde ingen supplerende
opplysninger.

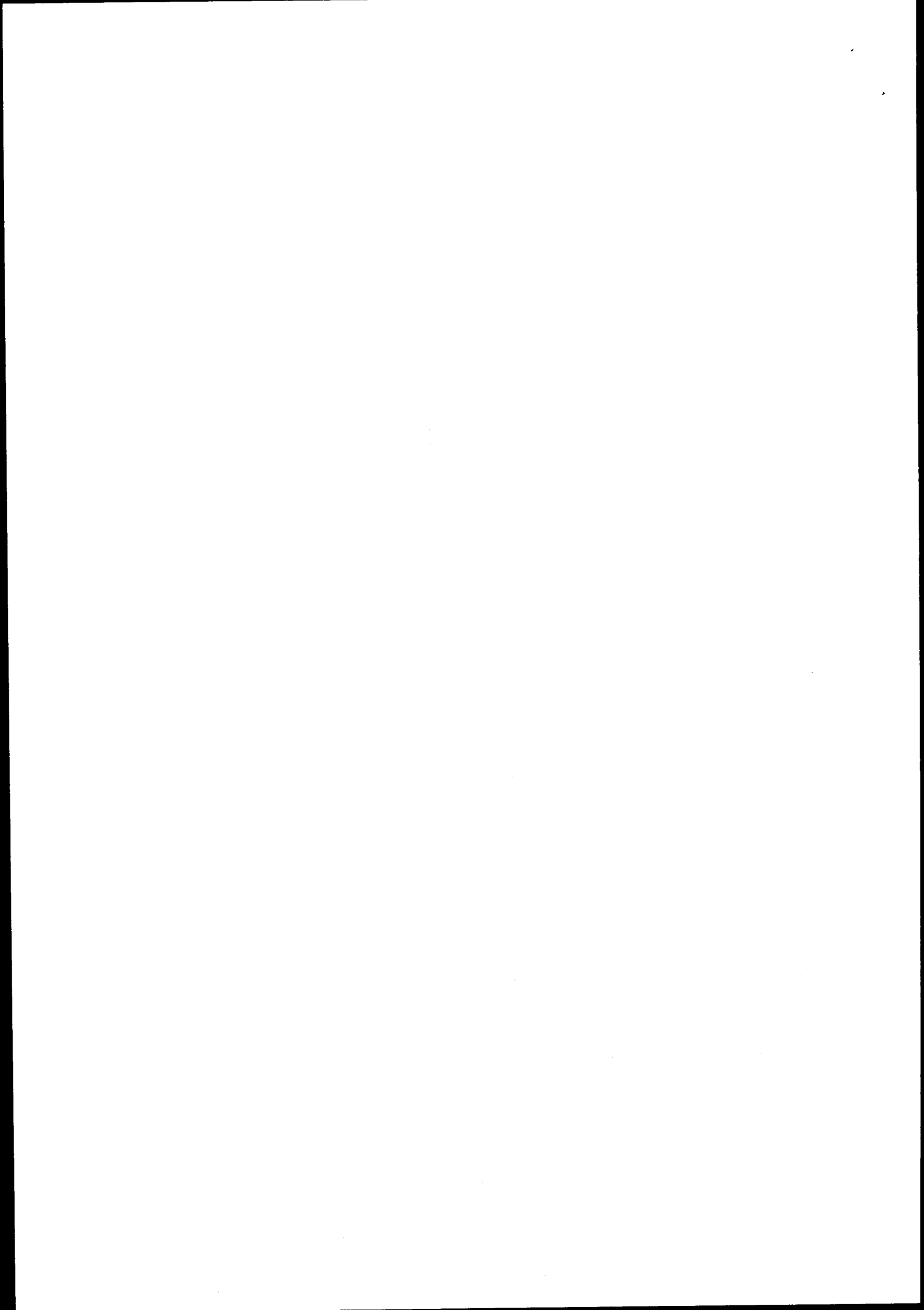
REGISTRERT DATO 09/08/93 SIGN. R. Henriksen, G.E. Bardalen
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 01/01/94 SIGN. isa



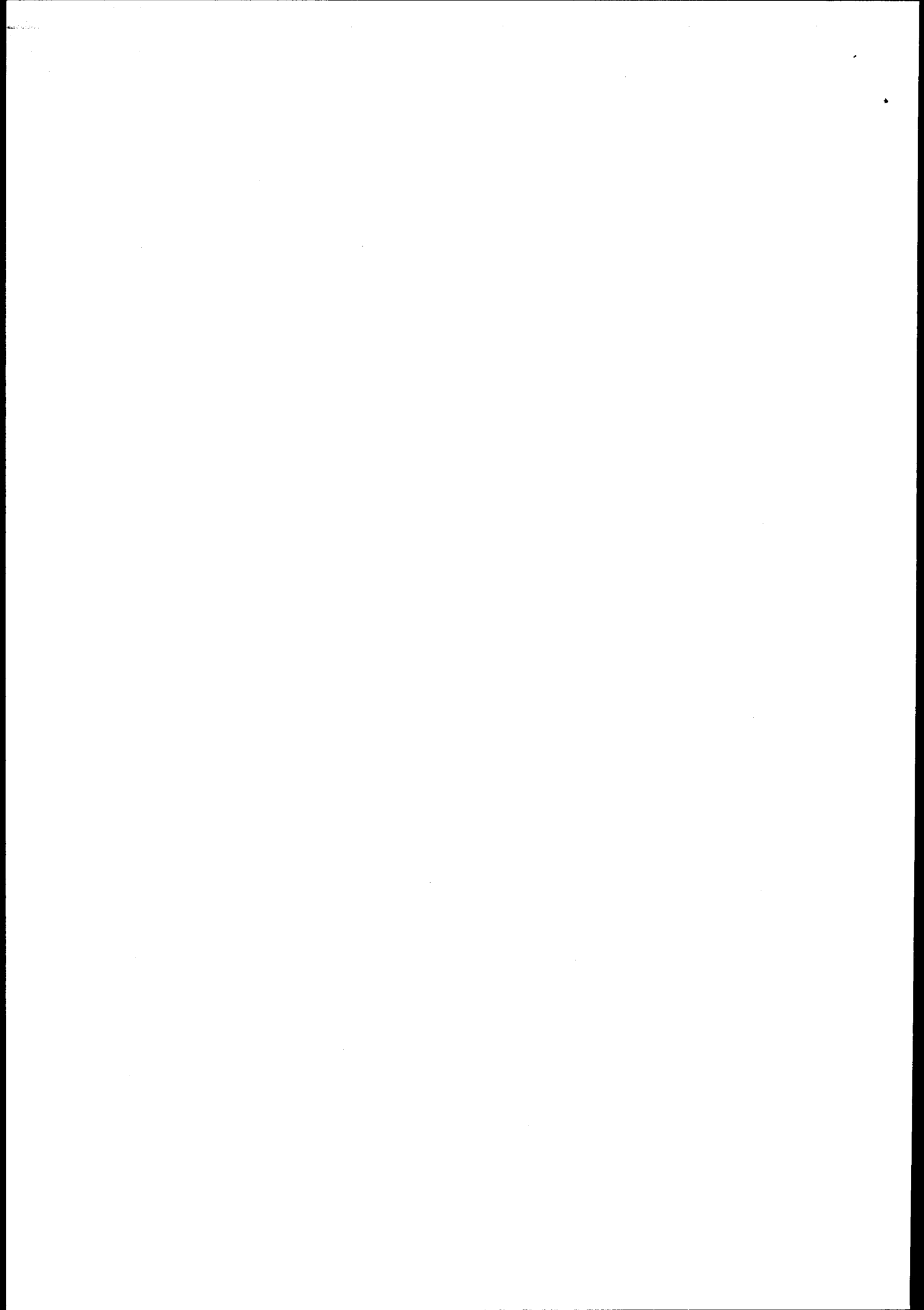
OBJEKT	0704	02	KARTREF.:	CK 030-5-2	00020
OMRÅDE	Semsletta				
PARSELL	Tønsberg				
KOMMUNE					
GNR./BNR.	0051/	008	MERKNAD Gård: Auli		
FLYFOTO	R/X-NUMMER				
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CK 030-5-2	KOORD	HOH 5	
FORNMINNETS ART	Vegetasjonsmerker				
	ANTALL.	ALDER	UVISS	GAB-KODE	
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.	ALDER	GAB-KODE		
FORNMINNETS ART					
	ANTALL	ALDER	GAB-KODE		
TERR. ART, UTSIKT	Dyrka mark.				
ORIENT. OPPG	Ca 450 , SSV for huset på bruket. Ca. 200 m NNØ for tunet på Vik 44/6.				
ART. UTSTREKNING					
BESKRIVELSE	Ved flyrekognisering i 1993 ble det observert minst 4 ringer i dyrka mark av forskjellig størrelse. Ringene fremtrådte ved vekstforskjeller og fargenyanser i forhold til den omkringliggende åkeren.				
TRADISJON					
FOTO	Flyfoto: 201-203, 209-211, 1.7.93; 308-310, 28.7.93; 427-428, 18.08.93.				
LITTERATUR					
FUNN					
MERKNAD	Ringene kan markere fotgrøftene til utpløyde gravhauger fra jernalderen. Det er ikke foretatt nærmere undersøkelser av ringene så langt.				
KILDER/INFORMANTER	Eieren hadde ingen supplerende opplysninger.				
REGISTRERT DATO	09/08/93	SIGN. R. Henriksen, G.E. Bardalen			
KONTROLLERT DATO	/ /	SIGN.			
INNSKREVET	01/01/94	SIGN. isa			

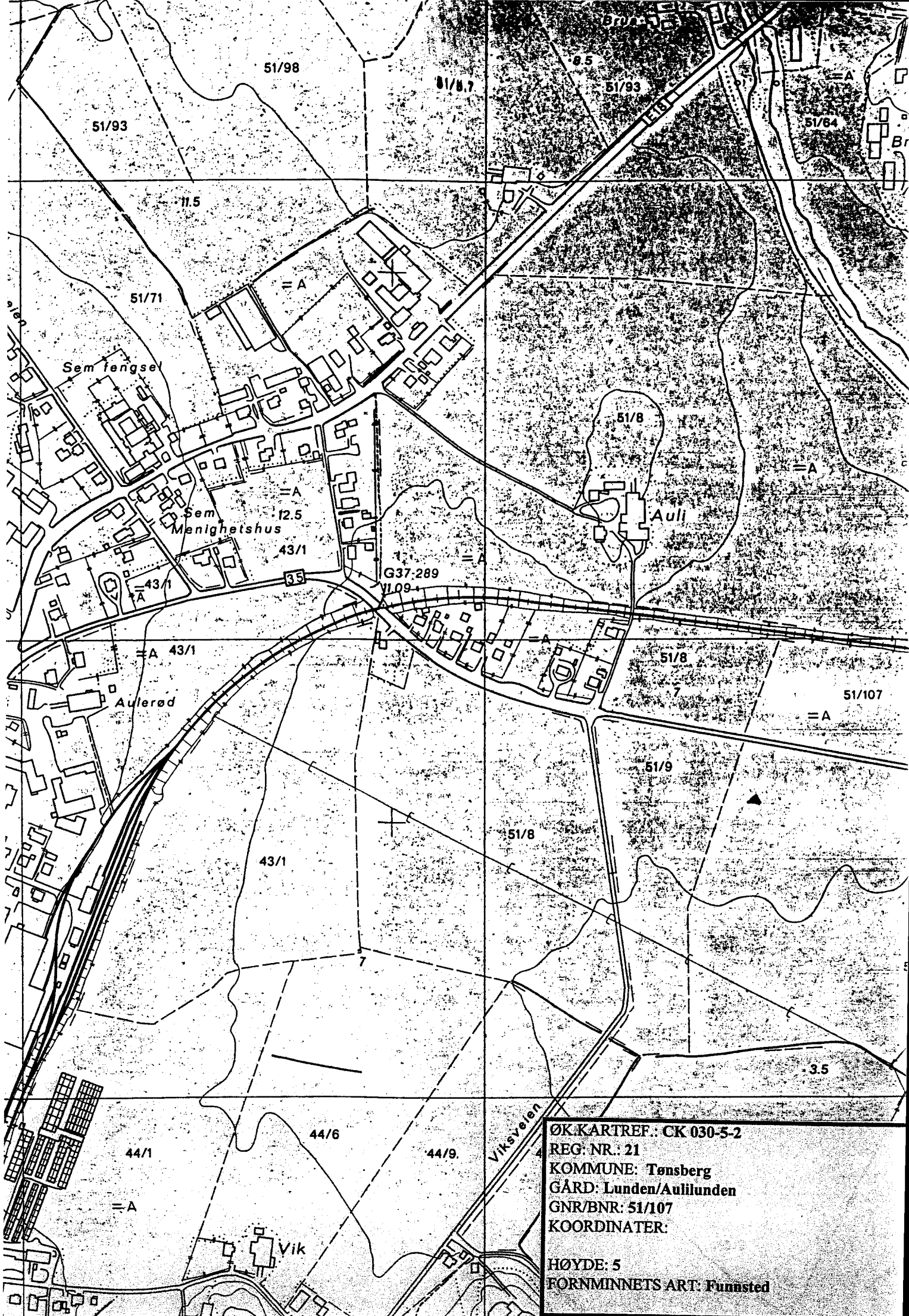


OBJEKT	0704	02	KARTREF.:	CK 030-5-2	00017
OMRÅDE	Semsletta				
PARSELL					
KOMMUNE	Tønsberg				
GNR./BNR.	0051/	107	MERKNAD Gård: Auli, bruk: Aulilunden		
FLYFOTO	RX-NUMMER				
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CK 030-5-2	KOORD	HOH 5	
FORNMINNETS ART	Vegetasjonsspor				
	ANTALL.	ALDER	UVISS	GAB-KODE	
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.	ALDER		GAB-KODE	
FORNMINNETS ART					
	ANTALL	ALDER		GAB-KODE	
TERR. ART, UTSIKT	Dyrka mark S for hovedferselsåren fra Sem til Tønsberg over Semsletta.				
ORIENT. OPPG	Ca 650-700 m N for tunet på Manum 45/2, ca. 350 m VSV for tunet på bruket.				
ART. UTSTREKNING					
BESKRIVELSE	Ved flyrekognisering i 1993 ble det observert minst 3 ringer i dyrka mark av forskjellig størrelse. Ringene fremtrådte ved vekstforskjeller og fargenyanser i forhold til den omkringliggende åkeren.				
TRADISJON					
FOTO	Flyfoto: 75-77, 9.6.93; 199-200, 1.7.93; 302-304, 28.7.93; 422-423, 18.08.93.				
LITTERATUR					
FUNN					
MERKNAD	Ringene kan markere fotgrøftene til utpløyde gravhauger fra jernalderen. Det er ikke foretatt nærmere undersøkelser av ringene så langt.				
KILDER/INFORMANTER	Eieren hadde ingen supplerende opplysninger.				
REGISTRERT DATO	09/08/93	SIGN. R. Henriksen, G.E. Bardalen			
KONTROLLERT DATO	/ /	SIGN.			
INNSKREVET	01/01/94	SIGN. isa			



OBJEKT	0704	02	KARTREF.:	CK 030-5-2	00018
OMRÅDE	Semsletta				
PARSELL	Tønsberg				
KOMMUNE					
GNR./BNR.	0051/	107	MERKNAD Gård: Auli, bruk: Aulilunden		
FLYFOTO	RX-NUMMER				
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CK 030-5-2	KOORD	HOH 5	
FORNMINNETS ART	Vegetasjonsmerker				
	ANTALL.	ALDER	UVISS	GAB-KODE	
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.	ALDER	GAB-KODE		
FORNMINNETS ART					
	ANTALL	ALDER	GAB-KODE		
TERR. ART, UTSIKT	Dyrka mark S for jernbanelinje og N for hovedferselsåren fra Se til Tønsberg over Semsletta.				
ORIENT. OPPG	200-300 m V for tunet på bruket.				
ART. UTSTREKNING					
BESKRIVELSE	Ved flyrekognisering i 1993 ble det observert minst 7 ringer i dyrka mark av forskjellig størrelse. Ringene fremtrådte ved vekstforskjeller og fargenyanser i forhold til den omkringliggende åkeren.				
TRADISJON					
FOTO	Flyfoto: 71-74, 9.6.93. 289-298, 208, 1.7.93. 420-421, 424-425, 429, 18.08.93.				
LITTERATUR	Oldtidsminner s. 310 ff.				
FUNN					
MERKNAD	Ringene kan markere fotgrøftene til utpløyde gravhauger fra jernalderen. Det er ikke foretatt nærmere undersøkelser av ringene så langt.				
KILDER/INFORMANTER	Eieren hadde ingen supplerende opplysninger.				
REGISTRERT DATO	09/08/93	SIGN. R. Henriksen, G.E. Bardalen			
KONTROLLERT DATO	/ /	SIGN.			
INNSKREVET	01/01/94	SIGN. isa			





ØK KARTREF.: CK 030-5-2
REG. NR.: 21
KOMMUNE: Tønsberg
GÅRD: Lunden/Aulilunden
GNR/BNR: 51/107
KOORDINATER:

HØYDE: 5
FORNMINNETS ART: Funnsted

LOKALITET

0721 02 09

Aulilunden

TYPE

Gårdstun, gruppe frittliggende

GNR./BNR.

51/107, 51/108, 51/144 m.fl.

AVGRENSNING

Tunklyngen med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Aulilunden eller bare Lunden er en markert høyde, eller knause i det åpne slettelandskapet sør for Aulielva og øst for store Auli. Aulilunden ligger mellom jernbanen, som går kloss i tunområdet på nordsida og Semslinna, rv 312 på sørsida..

HISTORIKK

Kanskje var det på Aulilunden, og ikke store Auli, at Erik Ugerup residerte midt på 1500-tallet? ("Sem og Slagen" s. 389). Aulilunden ble brukt som husmannsplass(er) under Jarlsberg ca 1840. Kart fra 1825 indikerer ingen bebyggelse, men viser at det da gikk en gammel veiforbindelse over Aulilunden fra Brua ved Aulielva ut mot Vestfjorden over Smørberg. I bygdeboka "Sem og Slagen" s 393 heter det at Aulilunden visstnok ble kalt Aulisetra i 1840. På kartet fra 1825 er imidlertid en plass kalt Sæteren markert et stykke lenger nord mot Aulielva. En forpaktings- og to husmannskontrakter (pliktarbeide bortfalt) på Aulilunden i 1942.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

På en liten, men markert høyde med store, frodige løvtrær ligger hus etter tre gårdstun (to i drift) tett sammen. Bygningsmiljøet på Lunden er noe uensartet med hus av forskjellig aldre og liten autentisitet. Våningshusas alder er oppgitt å være fra andre halvdel av 1800-tallet. Driftsbygningene fra de siste 10-år. To store driftsbygninger er revet siden 1982. Mindre næringsvirksomhet i noen uthus. I dag ligger tunet mellom Semslinna og dagens jernbane som går kloss i tunområdet på nordsida. En trang undergang markerer den gamle veien fra Smørberg mot Brua. På jordene rett øst for tunhøyden er det kommet en liten husgruppe med boliger fra 1950-tallet. De ligger så pass tett inntil gårdsbebyggelsen at de ikke ødelegger den sluttete virkningen i landskapet.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Prosjekt naturgass til Østandet 1990, P:11 kP 27, 108, 109 og 110. Kart; Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825.9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

En tunplass som på grunn av sin markante plassering i landskapet, og på grunn av Auli-gårdens spesielle forhistorie, må ansees som særlig historisk interessant.. Selv om den bygningsmessige autentisiteten er lav, skaper likevel tunområdet struktur sammen med de store, tunge løvtrærne og beliggenheten et karakteristisk og verdifullt miljø. Tunklyngen utgjør et viktig ulturlandskapselement i det åpne, flate landskapet, og står i kulturhistorisk nær sammenheng med andre gardsbruka i omgivelsene.

LOKALITET

0721 02 14

Semsbyen stasjonsområde

TYPE

Jernbanerelatert bebyggelse / linjebebyggelse

GNR./BNR.

AVGRENSNING

Stasjonenes nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Sørvest i Semsletta. Opp mot Raet.

HISTORIKK

Den største delen av Semsbyes bebyggelse ligger på gårdene Aulerød og Tems grunn. Deler på Vik og plassen Lasken under Jarlsberg. Semsbyen er en stasjonsby med jernbanen fra 1881 og den gamle Kongeveien på raet som sine viktigste forutsetninger. Stedet lå sentralt til i forhold til etablerte kommunikasjoner. Her ko en gammel veiforbindelse fra Arnadal og Andebu inn på raveien - i to armer, en ved Lasken hvor Viksveien går videre østover og en ved Buskerøa, her kom det viktigste krysset i Semsbyen med vei ned til stasjonen. Over Vik og Manum var det vintervei over fjorden til Tønsberg. Ved Arresthuset var det vei vestover og litt lenger nord, fra Brua ved Aulielva gikk veien til Jarlsberg og Tønsberg. Skysstasjonen lå fra 1723 ved Fyldpå, et annet viktig veikryss litt lenger nord. Men det var øltapperi og gjestgiveri på Lasken i 1700-årene. En viktig fellesinstitusjon som allerede var etablert ved raveien i området før jernbanen er Sem arrest-og tinghus, bygd 1843 og utvidet med tvangsarbeidsanstalt i 1851. Rundt første verdenskrig var stasjonsbyen etablert. Før sammenslåingen med Tønsberg kommune var Semsbyen det viktigste tettstedet i Sem kommune, men kommuneadministrasjonen har fra gammelt av ligget i Tønsberg. Alt samme år som jernbanen ble åpnet var det etablert industri i stasjonsområdet; Sem Dampsag og Stavskjæreri. Tettstedsbebyggelsen, med småhus og hus for ulike funksjoner vokste fram langs Raveien og de gamle tverrveiene. En følge av jernbanen var at skysstasjonen på Fyldpå ble nedlagt i 1889, isteden ble opprettet to nye ved Sem og Barkåker. Skysstasjonen i Sem var i drift i ca 30 år og holdt i mange år til på Tem.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	JA	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	JA
Merkantil virksomhet	JA	JA
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	JA	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Ved Semsbyen svinger Vestfoldbanen inn mot foten av ræet og avgrensner tettstedet fra Semsletta. Fortsatt preger industrivirksomhet det nærmeste stasjonsområdet. Men bare en større fabrikkbygning fra 1900-tallets første tiår står her, og er en del endelendret. Ellers er bygningsmiljøet preget av store næringsbygg fra vår egen tid og parkeringsområder, opplagstomter. Sem stoppested ble ubetjent i 1982 og er nå nedlagt, men den gamle stasjonsbygningen står ennå, og har bevar sitt opprinnelige preg i hovedtrekk. Nytt pakkhus. Løngs Jernbanegaten rett vest for stasjonen er det en rekke med villaer med preg fra 1910-30-tallet. Jernbanestasjonen ligger på gården Aulerød grunn. Gårdsbebyggelsen ligger fortsatt i grenseområdet mellom land og by. Tunet framstår med tradisjonelle gårdsbygninger, bl.a. en stor sveitserlåve med lisenefjøs av teglstein fra 1931. De to bolighusa (fra 1900-1950) har lav autentisitet i detaljer. I tunområdet er det rekke med store asketrær. Når det gjelder Semsbyen som helhet må nevnes at på gården Tem (42/1) ved Andebuveien står en stuebygning fra middelalderen innebygd i et større våninghus - automatisk fredet. De gamle verneverdige bygningene til Sem kretsføngsel er i statens eie. Blant villabebyggelsen er det flere godt bevarte hus fra ulike tidsepoker, bl.a. flere særpregede funkisvillaer med høy autentisitet.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Erling Eriksen, Fra Buskerøa til Semsbyen, 1989. Rektangelmålinger 1:20000.ca. 1825.9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Stasjonsbygningen har stor lokal identitetsverdi. Selv om det nærmeste miljøet til stasjonsbygningen i dag framstår som oppløst og lite ensartet, er bygningen godt synlig i det flate slettelandskapet sett fra øst. Stasjonsbygningen, fabrikkbygningen, Aulerød gårdstu og småhusbebyggelsen utgjør hovedelementene i Semsbyens ansikt mot Semsletta - og inngår som helhet som et viktig kulturhistorisk landskapselement for kulturmiljøet Semsletta. (Vurderingen gjelder NB kun forholdet stasjonsområdet/Semsletta.)

LOKALITET

0721 02 10

Rønningen

TYPE

Gårdstun, gruppe frittliggende

GNR./BNR.

51/111, 51/112

AVGRENSNING

Tunklyngen med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Ligger ved Semslinna like vest for veikrysset med Smørbergveien og Jarlsberg travbane. Nærmeste naboområde i vest er Aulilunden. To tunområder på sør- og nordsida av Semslinna. Bebyggelse og jordvei i jamnt slett lende.

HISTORIKK

Rønningen er en av de mange, gamle husmannsplassene under Jarlsberg på Aulis grunn. Nevnes fra 1740-årene. Først en plass, fra 1830-årene flere - opp til 6 bruk. Ingen plasser vist på kartet fra 1825? Kart fra 1906 viser de to områdene på hver side av Semslinna. Rønningen består av to hovedparter Østre Rønningen (nord for Semslinna) og Vestre Rønningen (sør for Semslinna). (Aulirønningen er trolig de to plassene markert som Auli på kartet fra 1906, og som blir kalt Softun i dag.) Østre Rønningen framstår som et ganske nytt boligmiljø i dag - nybygd eller helt ombygd. Vi skal konsentrere oss om Vestre Rønningen som har det mest interessante bygningsmiljøet. Fra 1832 var det to husmenn på Vestre Rønningen, fra 1850-tallet fire. De fire partene var nordøstre part, sydøstre part, nordvestre part, sydvestre part. Vestre Rønningen har gått under tilnavnet Firkanten. Iflg. informanter på stedet sies det at det var fordi husa sto i en firkant før. Iflg. bygdeboka Sem og Slagen (s.435) var det fordi husmennene bodde i et stort firkantet hus. (Mens østre Rønningen gikk under navnet Tokanten.) Da "Firkanten" ble revet (ukjent når) ble det bygd to våningsbygninger på Vestre Rønningen, en for nordøstre og sydøstre part, og en for nordvestre og sydvestre part. Bygningene var avdelt på midten (Sem og Slagen s.437). De fire partene skal ha hatt felles uthus som ble revet. I 1942 var det bare to partsholdere på Vestre Rønningen, de hadde to parter hver (s. 384).

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Selv om bare framhusa er gamle i dag, finner vi fortsatt en tunform som ved sin symmetri støtter opp om oppnavnet Firkanten. De to gamle stuebygningene ligger tvers overfor hverandre. Uthusa, som er mye yngre, utgjør de andre sidene tunet. I vanlig bondemiljø ville plassbebyggelse med slik struktur være svært uventet. På Jarlsberg under grev Hermanns tid ble dette derimot vanlig. Det er et uttrykk for tidens klassisistiske idealer, samtidig som det reflekterer et ønske om at hele godset skulle underordnes en enhetlig plan og uttrykk. Uthuset i lengst sør har karakter av etterkrigs driftsbygning for småbruk, i nord står noen mer moderne redskapshus. Framhusa har bevart bygningskroppenes hovedtrekk, men er sterkt endrede i detaljer. Enkelte yngre løvtrær i tunområdet

KILDER/INFORMANTER

Johansen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Prosjekt naturgass til Østandet 1990, P:11 kP 27, 37 og 38. Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825.9D itn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Selv om uthusa er relativt nye, og bolighusa dels er mye endret i vår tid, forteller fortsatt bygningsmiljøet på vestre Rønningen om interessante sider ved Jarlsberg-godsets organisering og sosiale struktur. Nye veier og andre arealinngrep preger deler av omgivelsene, men tunet ligger godt eksponert mot vest, hvor det utgjør et viktig kulturlandskapselement som står i sammenheng med andre gårdstun.

LOKALITET

0721 02 17

Rise

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

53/1

AVGRENSNING

Gårdstunet med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Rise ligger relativt langt nord på Semsletta, like øst for flystripa på Jarlsberg flyplass.

HISTORIKK

Navnet kan vise til "krattskog". Gammel gård som er nevnt i Rødeboken 1399 som Olavs klosterets eiendom. Er blitt del av grevegodset i 1700. Leilendingsbruk under Jarlsberg til det ble solgt til forpakteren i 1919. Forvalteren på Jarlsberg, Jacob Sverdrup, fikk Rise som forpaktningsgård i 1820. Gårdsområdet til Rise ble d utvidet med parter av nabogårdene nordre Hasle og nordre Ås, som også lå under grevegodset. Ved dette ble Rise en av de største gårdene i bygda. J. Sv. var forpakter i perioden 1820 til 1826 da ha fikk overtatt gården Semb i Borre for å starte landets første landbruksskole der. Sønnen Peder Sverdrup overtok forpaktningen av Rise og hadde den fra 1826 til 1867. Etter nedleggelsen av farens landbruksskole i Borre i 1835 hadde P.Sv. landbruksskole på Rise. Fra 1837 til 48 i privat regi, fra 1848 til 186 i offentlig regi.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	JA	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Hovedbygningen på Rise ble oppført ca 1820 og er en tidstypisk empirebygning på 1-1/2 etasje, med halvvalmet tak og lavere sidefløyer. Som på gården Søndre Berg, kjenner man igjen huset fra slottsarkitekt Linstows plansjer som Jacob Sverdrup fikk bruke i sin veiledningsbok for prestegårder utgitt 1835. Bygningstypen kan stilmessig karakteriseres som senempiré. Forbindes gjerne med "slekten fra 1814". Bygdebøkene (Sem og Slagen s. 468) formidler tradisjonsstoff om huset. Det fortelles at grev Hermann kom forbi da de hadde tømret opp første etasje. Tømmere mennene fortalte at Sverdrup hadde sagt de skulle tømre det opp i to etasjer. Greven sa da: "nei legg taket på med en gang" - og så ble det. Hovedbygningen med fløyer står med alle bygningsmessige hovedtrekk godt bevart. Huset er imidlertid hardt restaurert m.h.t. eldre detaljer, nye panel, vinduer, inngangsparti m.m. Det er store trær i tunområdet. Det ligger flere nye uthus i tunet, bl.a. en stor driftsbygning fra 1966, med "utradisjonelt" preg. Ligger ved gammel vei nordover Semsletta til Emmerød. Rester som gårdsvei?

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Søm og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984 rektangelmålinger 1:20000.ca. 1825.9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906.Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Som en "prototype" på god byggeskikk slik den ble propagandert av embetsverket og formidlet av landets ledende arkitekt tidlig på 1800-tallet, har hovedbygningen på Rise stor kunnskapsverdi og er av rikshistorisk interesse. Dette er en hustype som fikk særlig stor gjennomslagskraft i gårdsbebyggelsen i Vestfold (og langt videre) fram mot midten av 1800-tallet. Den er mer utbredt enn birkedommergården på Søndre Berg som var beregnet på større forhold. Selv om det sikkert også fantes andre "inspirasjons kilder" enn Sverdrupenes egen gård, må man regne med at den har hatt betydning. God byggeskikk var en av de tingene J. Sverdrup ivret for å utbre blant folk flest, på linje med reformer i jordbruket. Bygningen hører hjemme i en særlig viktig periode for grevskapet, med stor bygeaktivitet både på hovedgården og tilhørende leilendingsbruk og plasser. Det er etterhvert blitt få dokumenter bevart fra denne tiden. Må også sees i sammenheng med hovedbygningen på søndre Berg, en annen "Linstow/J.Sverdrup - bygning fra samme veiledningsbok.

LOKALITET

0721 02 16

Emmerød

TYPE

Gårdstun, enkelt fritliggende

GNR./BNR.

54/1

AVGRENSNING

Gårdstunet med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Helt nord på Semsletta. Gårdsområdet med innmark avgrenses dels fra slettelandskapet av plantede skogfelt.

HISTORIKK

Nevnt i Rødeboka i 1398? Skyldsatt først i 1723. Kirkegods. Solgt oppstifteren i 1849. Ett gårdsbruk.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvæsen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

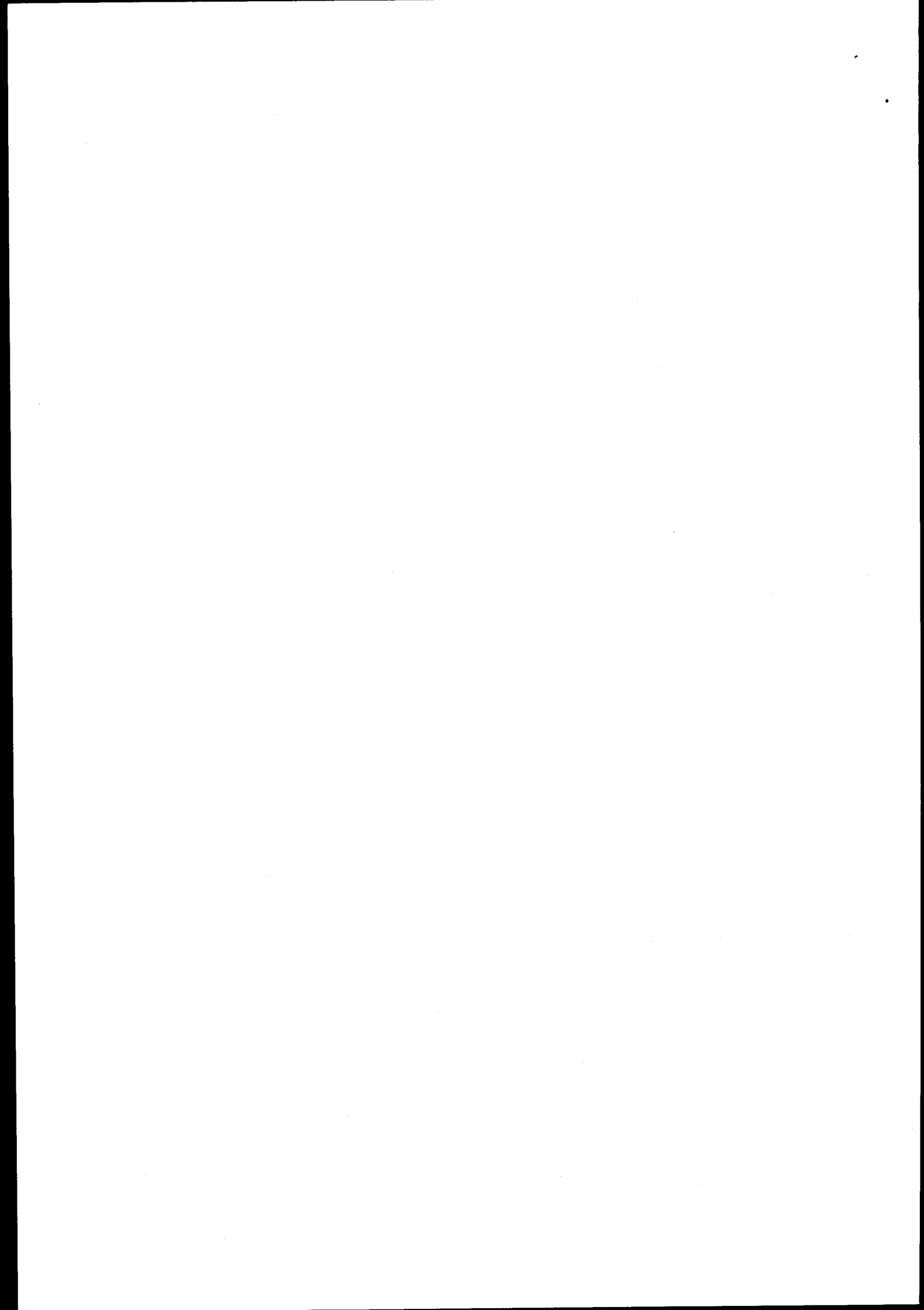
Bygningsmiljø preget av endringer i de seneste år.. Hovedbygningen trolig helt nybygd etter 1980event. et 1840-tallshus ombygd ca 1900 og i det seneste.. Driftsbygning opprinnelig fra 1928 har også et yngre preg.. Mulige rester av en lokal gammel vei fra Rise,over Emmerød til raveien ved Barkåker.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984 ektangelmålinger 1:20000.ca. 1825.9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906.Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Ingen spesielle kulturhistoriske interesser utover at tunet markerer lokalisering av en eldre gård og inngår som et viktig ledd i jordbrukslandskapet på Semsletta



LOKALITET

0721 02 15

Nordre Berg

TYPE

Gårdstun, gruppe frittliggende

GNR./BNR.

55/1, 2 og 55/4, 5

AVGRENSNING

Gårdstunene med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Garden ligger på en markant, dels skogkledd åsrygg; Berg-/Kjelleåsen som avgenser Semsletta mot øst. Denne er dannet av marine strandavsetninger med stort innslag av grus og sand, og mindre felter er gammel havbunn og bart fjell. Gårdsområdet utgjøres av denne åsens vestskråning. Gårdsområdet avgrenses av rv 310 mot øst, Fresje i nord og er ellers omsluttet av Jarlsberg hovedgårds eiendommer, med søndre Berg i sør.

HISTORIKK

Berg; berg - klippegunn. Berg delt i minst tre bruk på 1300-tallet. Søndre, mellom og nordre Berg. Mellom Berg (egen matrikkel i 1667 og 1723) inngått i søndre Berg. Lille Berg har i sin tid utgått fra Mellom Berg. Nordre Berg ble ikke en del av grevegodset. Lavranskirken i Tønsberg har eierparter i 1396, krongods som blir pantsatt Anders Madsen i 1659. Diverse borgergods fram til 1831, bondegods siden. Hans Johan Andersen kjøpte halve gården av moren (enke) i 1838. Hans Johan Andersen var mye benyttet i kommunal, og annen offentlig virksomhet. Det første herredstyremøte i bygda ble avholdt på gården i 1838. Nordre Berg todelt siden 1838/1843.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

De to gårdsbruka ligger i dag fint side om side i åssiden nord for Søndre Berg. Det gamle tunet på Nordre Berg skal ha ligget midt mellom de to nåværende. Husa i de to tuna i har en regelmessig, nesten symmetrisk plassering i forhold til hverandre, medvåningshusa på langs og driftsbygningene på tvers av åskammen. Framhuset på gnr. 55/1, 2 er en tidstypisk empirebygning med halvvalmet tak og hovedpreg intakt. Trolig oppført etter gårdsdelinga. (Det var her det første erredstyremøte i bygda ble holdt i 1838). På bruk 55/4, 5 ble alle hus bygd nye 1908, og 1909 - etter en brann i 1907. Bygningsmiljøet på nordre Berg er samlet sett noe preget av endringer. Jordveien skråner ned mot eksisterende jernbane og utgjør en åpen lomme mot skogen i mot nordre Hestehagen.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Røar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Prosjekt Naturgass til Østlandet 1990, 11:31-32, 14A, P11 KP-30, 56 Rektangelmålinger 1:20000.ca. 1825.9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsberg og omegn ca 1970.

VURDERING

Med sin markerte og god synlige beliggenhet utgjør de to tuna et verdifullt element i Semslettas kulturlandskap. Selv om hovedbygningen på bruk 51/1, 2 har noe lav autentisitet i detaljer, representerer det en hustype som er tidstypisk og karakteristisk for området. Tilknytningen til innføringen av formannskapslovene i lokalsamfunnet gir bygningen en spesiell verdi. Det nærmeste landskapsrommet er felles med den husmannsplassen nordre Hestehagen. Selv om nordre Berg ikke har ligget under Jarlsberg, hører området til hovedgårdens "nær-landskap" - noe som forsterke miljøverdien.

OBJEKT 0704 02 KARTREF.: CL 031-5-3 00024

OMRÅDE Semsletta
PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0055/ 004 MERKNAD Gård: Berg N

FLYFOTO RX-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-3 KOORD HOH 50

FORNMINNETS ART Funnsted
ANTALL. 1 ALDER STA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Dyrka mark. V-skråning. Vid utsikt over Sem-sletta og jarlsberg Hovedgård i V.

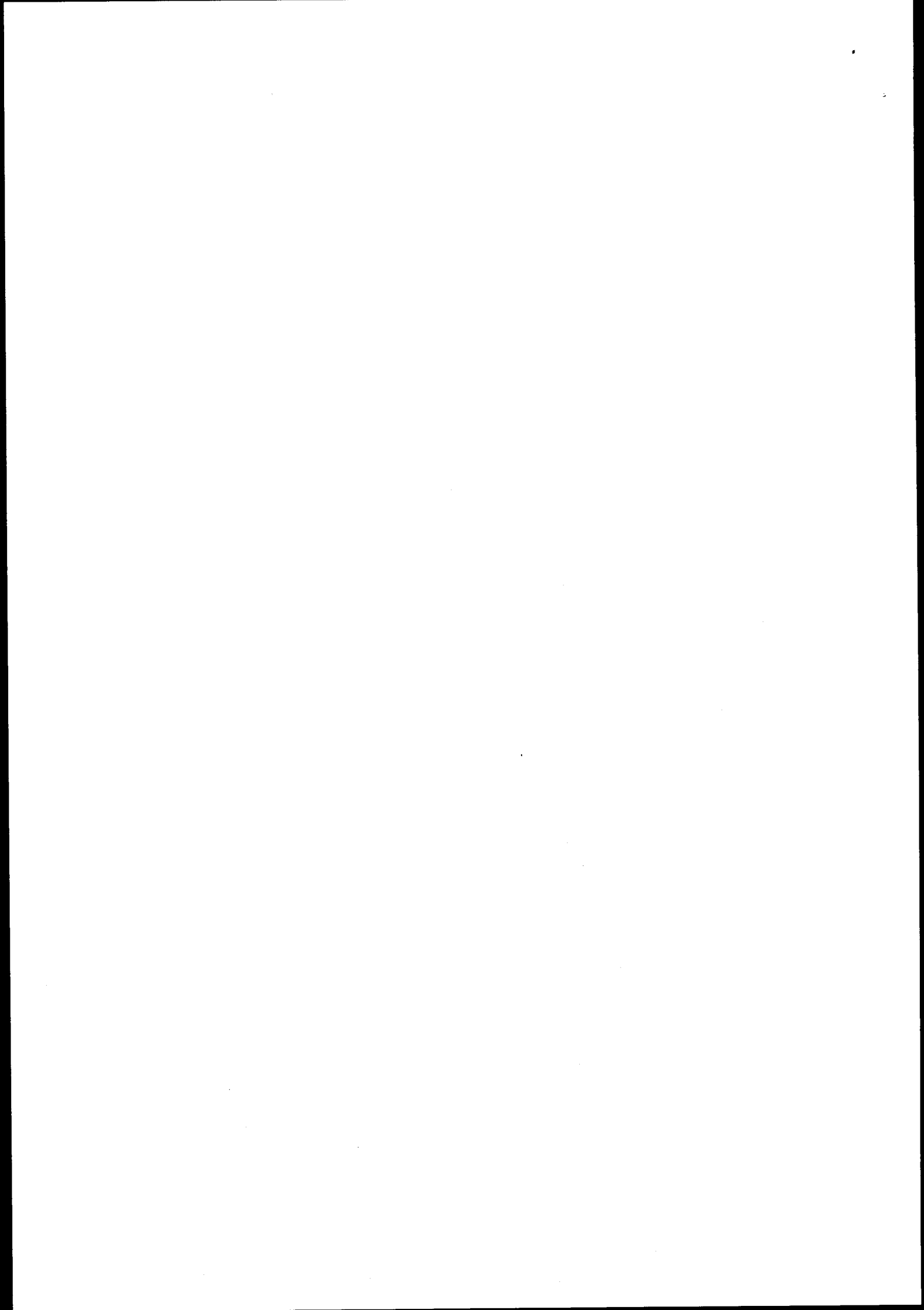
ORIENT. OPPG Ca 250 m 5 grader N for Berg N, og ca 400 m ca 380 grader NV for Berg S.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE På platå i åker rett V for knekk i eiendomsgrense og noe Ø for kanten av platået funnsted for skafthulløks.

TRADISJON
FOTO
LITTERATUR Gassrør reg. 11
-117

FUNN
MERKNAD
KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 09/07/90 SIGN. I. Berg-Hansen, K. Bless Karlsen
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 05/01/94 SIGN. isa



LOKALITET

0721 02 02

Søndre Berg

TYPE

Praktbygg, landskapsmonument

GNR./BNR.

56/1, 51/1

AVGRENSNING

Søndre Berg hovedgård med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Gården Søndre Berg ligger på en markant, dels skogkledd åsrygg; Berg-/Kjelleåsen som avgrenser Semsletta mot øst. Denne er dannet av marine strandavsetninger med stort innslag av grus og sand, og mindre felter er gammel havbunn og bart fjell. Grenser inord til Nordre Berg, men er ellers omsluttet av Jarlsberg hovedgårds eiendommer. Hovedbygningen på gården ligger relativt langt ut mot vest på åskammen. Den ligger i vestre ytterkant av bygningskomplekset til Berg kretsfengsel, men leir brakkene nordøs og funksjonærboligene sørøst.

HISTORIKK

Berg; berg - klippegrunn. Berg delt i minst tre bruk på 1300-tallet. Søndre, mellom og nordre Berg. Søndre Berg var i bruker-eie i 1695. S. Berg gikk inn i grevegodset i 1723, ved et makeskifte med part i vestre Eikeberg. Mellom Berg (egen matrikkel i 1667) og Lille Berg (egen matrikkel 1723 utgått fra mellom Berg) har siden 1752 vært lagt til søndre Berg (gnr. 56/1). Lille Berg er også kalt Skomakerplassen eller bare plassen. S. Bergs innmark ble i Jacob Sverdrups tid lagt til Jarlsberg hovedgård, matrikulerer i dag sammen med denne (51/1). Grev Hermann Wedel Jarlsberg, som overtok grevskapet i 1811, gjorde S. Berg til gård for overbirkedommeren i søndre birk og dermed embetsgård i greveforvaltningen så lenge greven hadde birkeretten. Bare en birkedommer kom til å ha sete på Berg; Nils Christian Nilsen. (konstituert overbirkedommer 1804, overtok embetet 1822, d. på Berg i 1842). Etter ham bodde fra tid til annen div. familier til leie på S. Berg. S. Berg (gården, hovedbygningen?) har vært kalt Greve-Berg og Slottet. S. Berg har vært nyttet som "enkesete" under hovedgården (Kavli s.95). På S. Berg ble Berg interneringsleir anlagt av tyskerne i 1942. Fra 1945 til 1952 ble anlegget brukt til fengsel for landssvikere. Senerhar S. Berg vært arbeidsskole, ungdomsfengsel og er i dag en del av Berg Kretsfengsel, et åpent ungdomsfengsel. Berg Kretsfengsel driver landbruket på S. Berg.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	JA	JA
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Grev Hermann Wedel Jarlsberg oppførte en staselig hovedbygning i empirestil for overbirkedommeren på Søndre Berg. Som på gårde Rise (Sverdrups gård nord for hovedgården (lok.nr. 021-02-17)) kjenner man igjen slottsarkitekt Linstows plansjer som Jacob Sverdrup fikk bruke i sin veiledningsbok for prestegårder utgitt 1835. Bygningen utgjør et lite anlegg med toetasjes hovedbygning og to lave sidefløyer. Takformene er helvalmede. Bygningen står fortsatt og er godt bevart i hovedtrekken. Men alle vinduer og all kledning er skiftet under senere års (1990) oppussing. (Utskiftingkar fra 1942 viser bare vestfløyen, SEFRAK-reg har registrert begge fløyer som gamle. I dag er det ny, støpt grunnmur under vestfløyen. Byggingen ligger langt ut mot vestsida av Bergåsen med flott utsikt over Semsletta - og med synlighet nede fra sletta. Det har vært hageanlegg til. Selve hagen er det små rester av i dag, men søndr Berg ligger i et storslagent eldre eike- og løvskogsområde med mange verdifulle kulturlandskapselementer. Det er store gravfelt på høyden. I skråningen vestover mot Semsletta har arkeologene registrert mange fossile dyrkingsspor. Det går store steingjerder over området. En eldre vei til søndre Berg går sørvestover i skråningen fra hovedbygningen mot Tomsbakken og Semsletta. Den er fint bygd opp av gråstein. Den er pløyd bort på jordene mellom skråningen og jernbaneovergangen, hvor den før etter gamle kart å dømme har kommet inn på Slagenveien. Sør for denne veien (i åsen, ganske langt ned mot Semsletta) er to dammer og vannrør av tre med surringar av jern - trolig rester etter Jarlsberg hovedgårdens eldre vanningsystem (fra tidene det var dammer i parken bl.a.). Opp på høyden, mot interneringsleiren i nordøst for hovedbygningen er det store uthus/vognskjul. Ingen eldre driftsbygninger synlige. (Leiren har flere tyskerbrakker, 11?, kun 2 sto her opprinnelig, de andre flyttet hit fra andre leire etter krigen. Område med spredte, familieboliger i sør, fra 1950-tallet.)

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 5 Sem og Slagen. En bygdebok, 1945. Roar Tank, Jarlsberg hovedgård, 1930. G. Kavli, Jarlsberg, 1983. Gamle Tønsberg v/ Erling Eriksen, Jarlsberg 1984. Prosjekt Naturgass til Østlandet, 1990; 11:30, 16A. Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Tønsber og omegn ca 1970.

VURDERING

Som en "prototype" på god byggeskikk slik den ble propagandert av embetsverket, og formidlet av landets ledende arkitekt tidlig på 1800-tallet, har hovedbygningen på Søndre Berg stor unnskapsverdi og er av rikshistorisk interesse. Som embetsgård forteller den om sider ved grevskapets politiske oppbygging. Slik den ligger i terrenget er den en del av Jarlsberg hovedgårdens nærrområde. Sett i sammenheng med de mange arbeiderboligene og husmannsplassene i Tomsbakken/Bergåsen, brenneridammene og den gamle alléen som binder området til hovedgården, er dette et miljø som forteller om mange sider ved grevskapets, politiske, næringsmessige og sosiale struktur. Kulturlandskapet i området; den storlagne eikeskogen, forminnene og den gamle veien i skråningen, gir området som helhet svært høy opplevelsverdi. Fangeleiren fra siste krig utvider det historiske innholdet.

OBJEKT 0704 02 KARTREF.: CL 031-5-3 00002

OMRÅDE Semsletta
PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0056/ 001 MERKNAD Gård: Berg S

FLYFOTO RX-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-3 KOORD HOH 40

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 19 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART Gravrøys
ANTALL. 1 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT N-S-gående høydedrag. Barskog, tett underskog og frodig bunnvegetasjon. Tidligere park. Utsyn stengt av skogen.

ORIENT. OPPG Feltets S-del: Ca 30 m NV for V-hjørnet av våningshuset på Berg søndre, nå administrasjonsbygning for Berg Arbeidsskole.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 19 gravhauger og 1 gravrøys. NNØ-SSV ca 120 m, ØSØ-VNV ca 50 m

BESKRIVELSE Feltet synes å bestå av minst 19 rundhauger og 1 rundrøys, men grensen mellom haug og røys er vanskelig å trekke, da flere av haugene kan være overtorvete røysar, uten at vi kan fastslå dette med sikkerhet.
S-ligst ligger en gruppe på 17 rundhauger og 1 rundrøys, delvis kan i kant eller med få meters mellomrom i NNØ-SSØ-lig retning inne i tett eikeskog. Haugene er klart markerte, flere har stein i dagen og minst 6 har tydelige rester etter fotkjede. De fleste er noe avflatet på toppen et par har mindre krater. Bevokst med brennesle, løvkratt samt stor eik. D: 5-15 m, gjennomsnitt ca 8 m, h: 0,3-1 m.
Rundrøysen ligger NØ i feltet, den er noe uklart markert, jordblandet. Bygget av rundkamp. D: 17 m, h: 0,5 m. Et N-S-gående steingjerde går langs feltets Ø-kant.
Ca 25 m NØ for denne gruppen, i plantefelt, ligger 2 rundhauger med 15 m's mellomrom. Begge har krater med stor rundkamp i dagen. D: 9-10 m, h: 1-1,2 m.

TRADISJON

FOTO

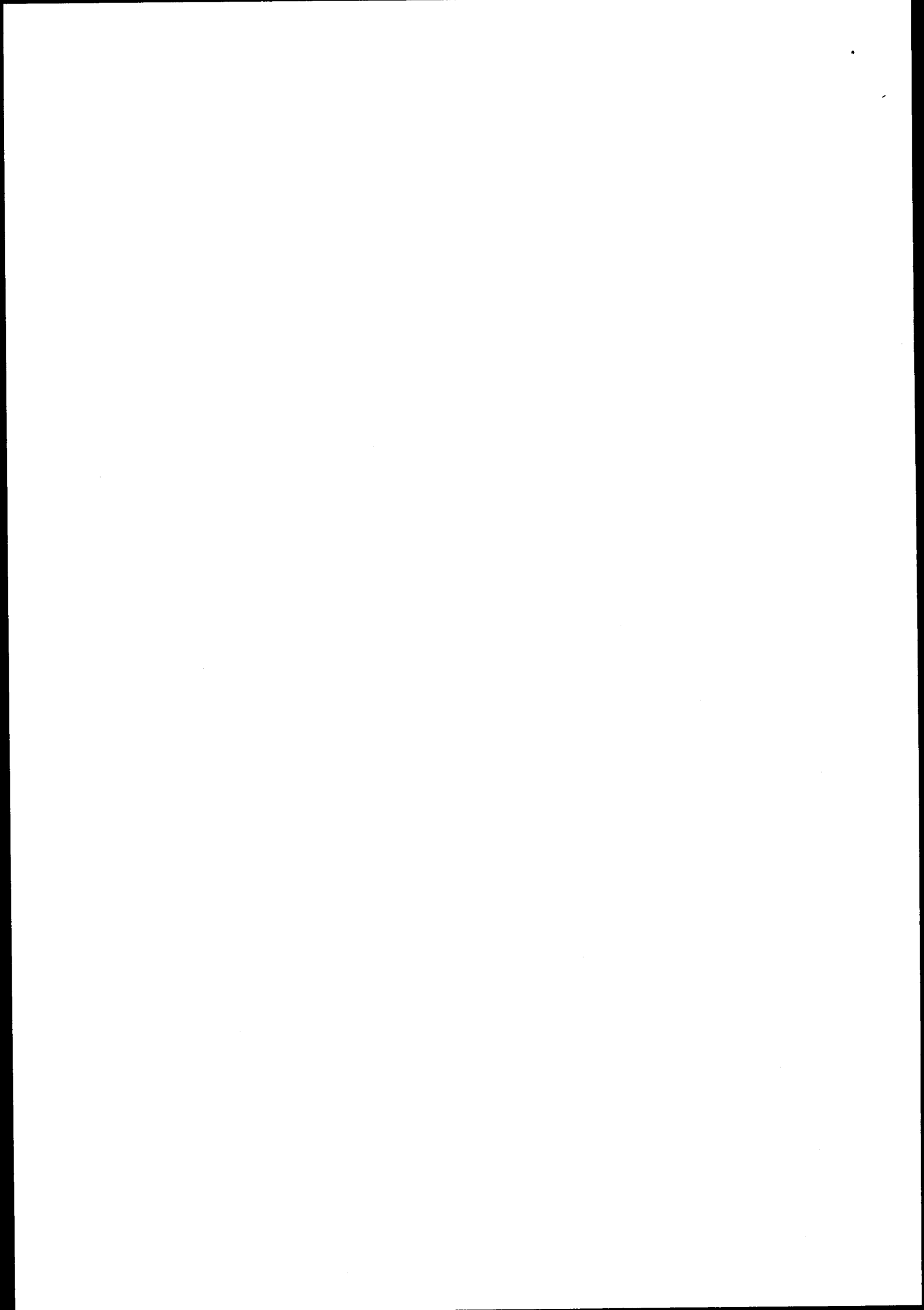
LITTERATUR Vestfolds Oldtidsminner s. 313 nr. 4-23.
Oldtiden X s. 42ff

FUNN Fra gravfeltet: C 22454-22462: Mannsgravfunn; folkev.t. - vikingtid.

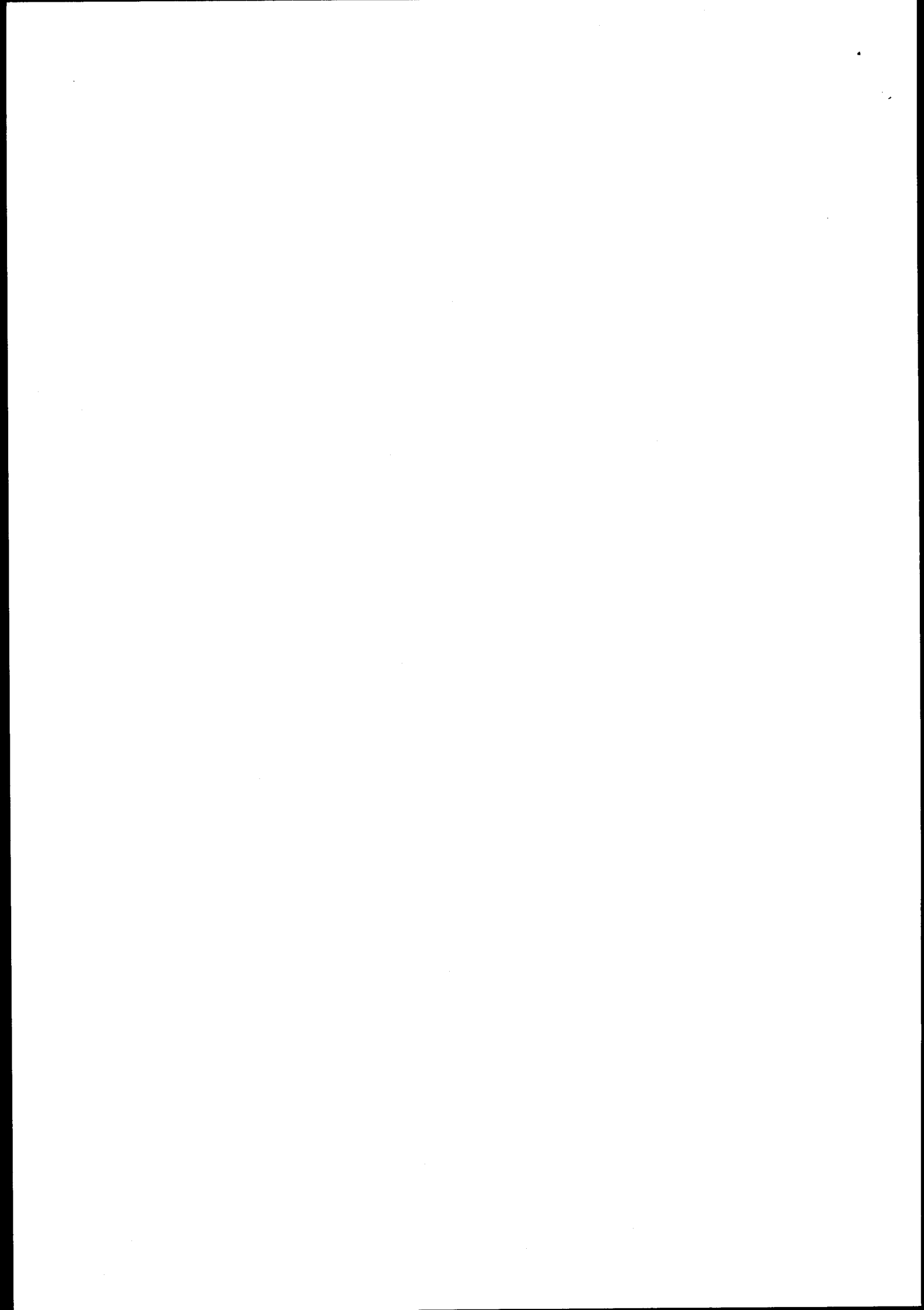
MERKNAD 12 av haugene ble undersøkt av Sigurd Grieg i 1919.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 21/07/69 SIGN. A.L. Svendsen, R. Bay
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 05/01/94 SIGN. isa



OBJEKT	0704	02	KARTREF.:	CL 031-5-3	00003
OMRÅDE	Semsletta				
PARSELL					
KOMMUNE	Tønsberg				
GNR./BNR.	0056/	001	MERKNAD Gård: Berg S		
FLYFOTO	1901 B22		RX-NUMMER	R02	
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CL 031-5-3	COORD	HOH 40	
FORNMINNETS ART	Gravrøys				
	ANTALL.	3	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	V-hellende lende. Spredte løvtrær og mindre busker, gressbakke. Utsyn V-over mot Jartsberg flyplass, i S sees Byfjorden				
ORIENT. OPPG	Røys 1; ca 25 m S for S-hjørnet av våningshuset på Berg søndre, nå administrasjonsbolig for Berg Arbeidsskole.				
ART. UTSTREKNING	Samling gravrøys, Ø-V 60 m, NNV-SSØ 50 m.				
BESKRIVELSE	<p>Lengst i N: Rundrøys, uklart markert, jordblandet, delvis overtorvet. En del middels stor rundkamp i dagen, særlig i SV. Større granittblokk i NØ, 0,8x0,8x0,4 m. Overflaten ujevn, men røysa trolig urørt? Bruke delvis som avfalls plass. Stor ask og bjørkvokser på røysa, samt gress og bringebærkratt. D: ca 8 m, h: 0,4-0,6 m. Ca 40 m SØ for 1: 2. Ditto rundrøys, klart markert i S og V mens den i N og Ø går mer i ett med terrenget. Jordblandet, overtorvet. En del middels rundkam i dagen. Røysa trolig urørt. Bevekst med stor eik, noen asketrær, kraft og gress. D: 10 m, h: 0,5-1 m. Ca 45 m V for 2 og lavere i terrenget: 3. Avlang steinsamling orientert Ø-V. Består av rundkamp. Overgrodd med løvkratt. L: 10 m, br 4 m, h: 0,3 m. Trolig rydningsstein. Det kan være denne som i Vestfolds Oldtidsminner s. 131 er omtalt som "ødelagt haug".</p>				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR	Vestfold Oldtidsminner s. 313 nr 1-3. UO top ark 1949 H. Smedstad. Skisse Lille Berg nr. 21,22,23				
FUNN					
MERKNAD					
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	21/07/69		SIGN.	AL. Svendsen, R. Bay	
KONTROLLERT DATO	/ /		SIGN.		
INNSKREVET	05/01/94		SIGN.	isa	



OBJEKT 0704 02 KARTREF.: CL 031-5-3 00021

OMRÅDE Semsletta
PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0056/ 001 MERKNAD Gård: Berg S

FLYFOTO RX-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-3 KOORD HOH 40

FORNMINNETS ART Fossil åker

ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

Tett
granskog

ORIENT. OPPG

Veikryss mellom riksvei 310 og innkjøring til Berg Arbeidsskole ca. 450 m NV. Ca 150 m 308 grader fra jernbanen.

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE

Teigpløyd åker med ca 3-4 m brede teiger. Ca 20 m lang og 15 m bred, fortsetter på den andre siden av traktorvei.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

Gassrør reg.
11-221.

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO

17/07/90

SIGN. F. Juhl LM. Rui

KONTROLLERT DATO

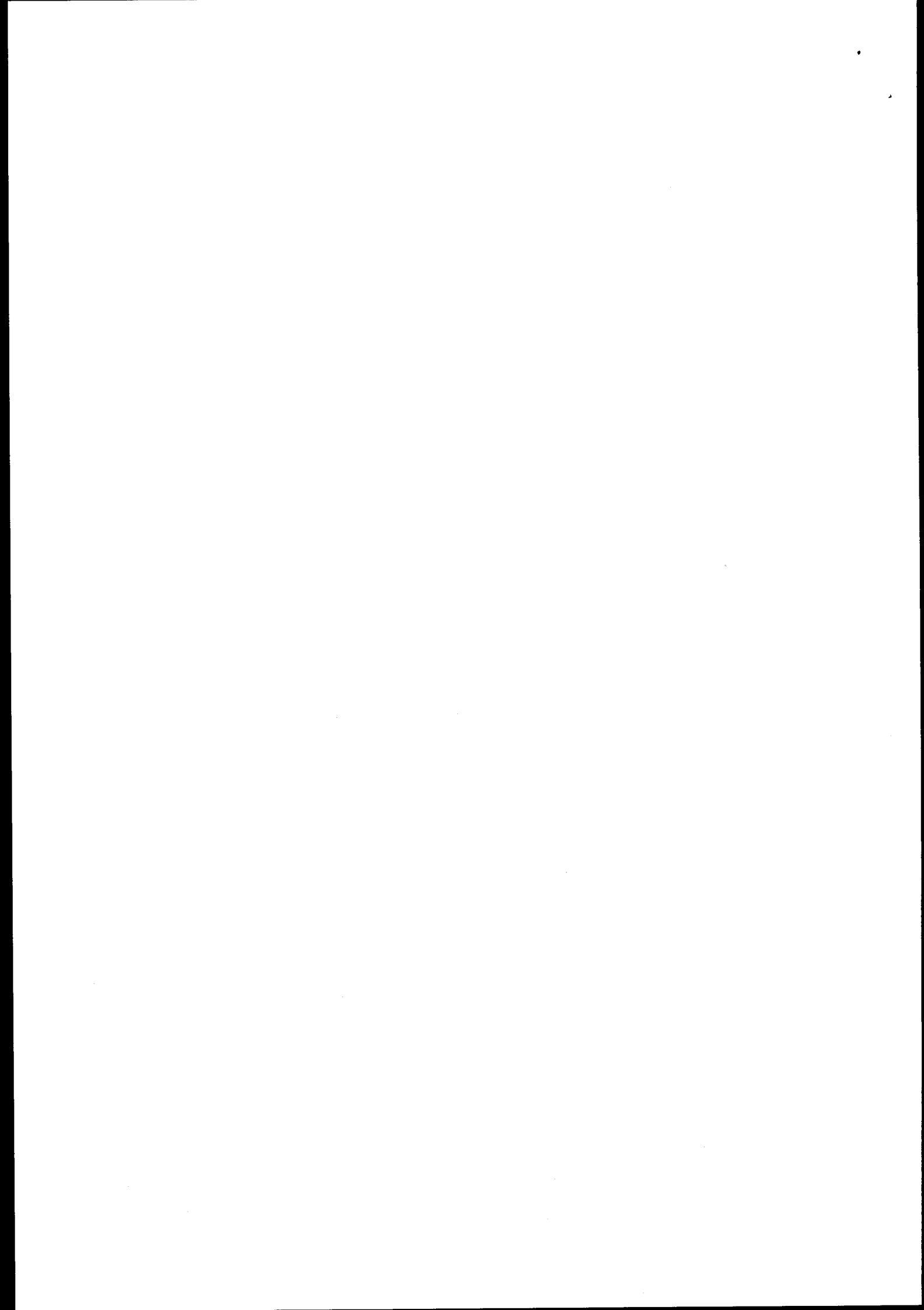
/ /

SIGN.

INNSKREVET

05/01/94

SIGN. isa



OBJEKT 0704 02 KARTREF.: CL 031-5-3 00022

OMRÅDE Semsletta
PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0056/ 001 MERKNAD Gård: Berg S

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-3 KOORD HOH 30

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 1 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Tett skog

ORIENT. OPPG Veikryss mellom riksvei 310 og innkjøring til Berg Arbeidsskole ca. 500 m retning NV. Ca 100 m 314 grader fra jernbanen.

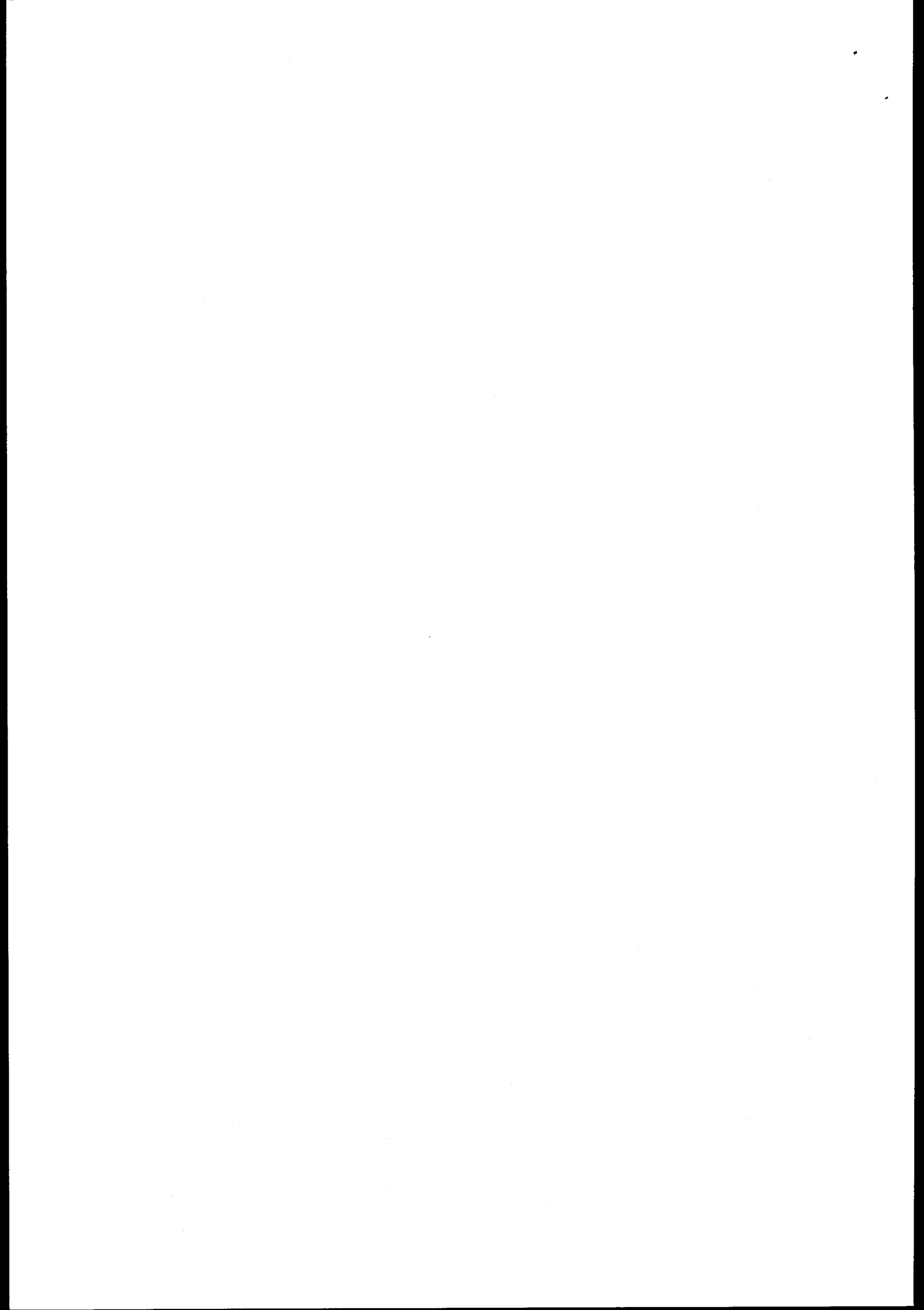
ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE Gravhaug. L: 6 m, bredde 4 m.

TRADISJON
FOTO
LITTERATUR

Gassrør reg.
11-217.

FUNN
MERKNAD
KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 10/07/90 SIGN. F. Juhl
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 05/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 02 KARTREF.: CL 031-5-3 00023

OMRÅDE Semsletta
PARSELL
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0056/ 001 MERKNAD Gård: Berg S

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-3 KOORD HOH

FORNMINNETS ART Fossil åker
ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART Røys
ANTALL. 24 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART Steinstreng
ANTALL 1 ALDER UVISS GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Beite med store eiketrær og i N tett skog.

ORIENT. OPPG Den V-lige inngangen til Berg Arbeidsskole ca 300 m mot SV mot jernbanen. Feltet er i den V-lige skråningen ned mot jernbane.

ART. UTSTREKNING 300 m N-S, 100 m Ø-V.

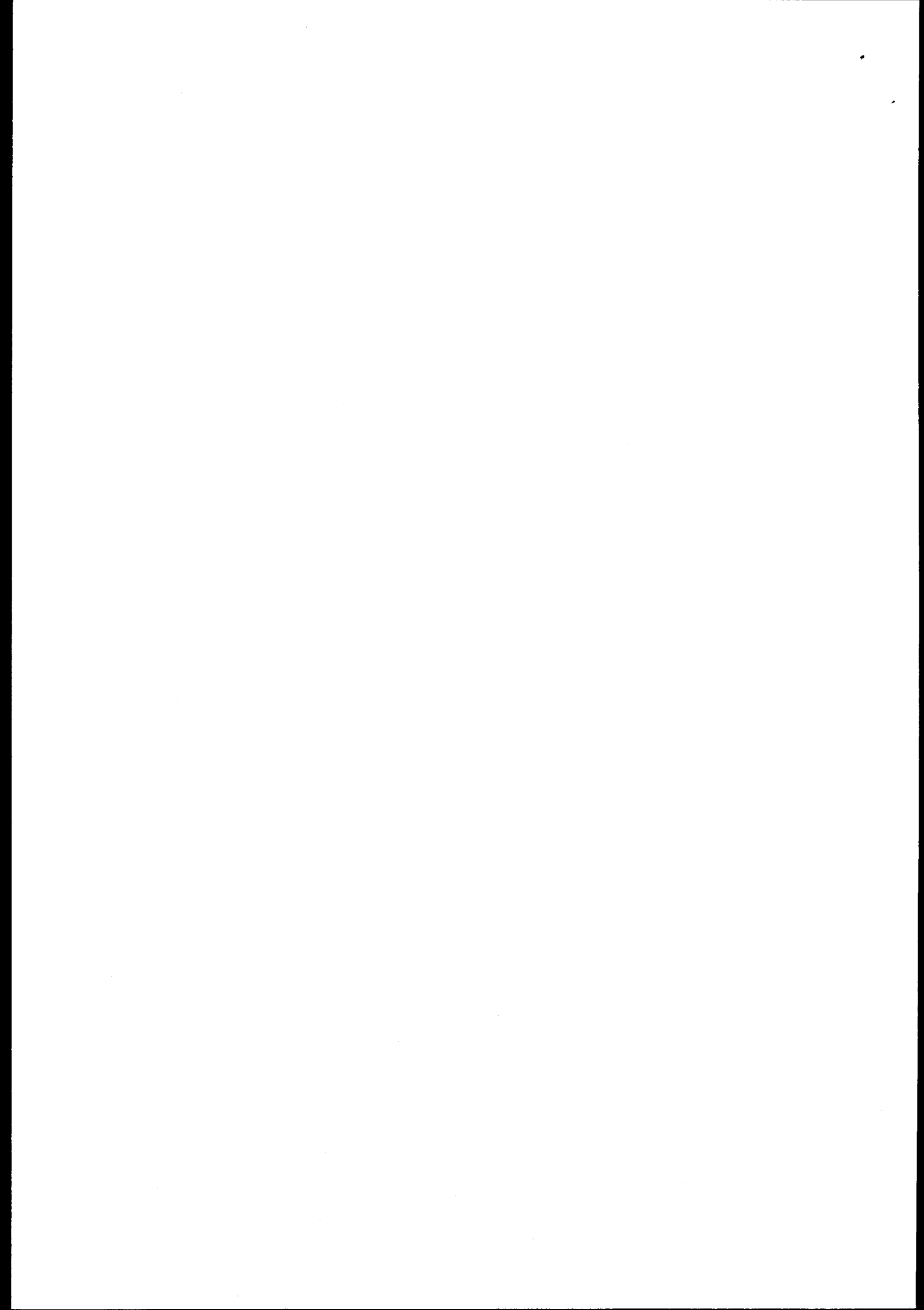
BESKRIVELSE Åkre med terrasser Ø-V, noen av stein andre av jord. Flere dyrkningsfaser. Røysene ligger på linje Ø-V, men enkelte ligger i åkrene. Mulig gravhaug, er muligens en røys som er blitt dekket av jord ved en senere dyrkning. Åkerområdet fortsetter videre mot S.

TRADISJON
FOTO
LITTERATUR

Gassrør reg.
11-216

FUNN
MERKNAD
KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 10/07/90 SIGN. F. Juhl
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 05/01/94 SIGN. isa



LOKALITET

0721 01 01

Fresje

TYPE

Gårdstun, gruppe frittliggende

GNR./BNR.

58/flere, 59/flere

AVGRENSNING

Fresje tunområde med nærmeste omgivelser.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Gårdsbebyggelsen på nordre og søndre Fresje ligger samlet i en større "tunklynge" på Raet, på hver side av Barkåkerveien (raveien), i svingen der gårdsveien til Brekke tar av nordover. Tunområdet avgrensner i dag tettbebyggelsen på Barkåker på vestsida. På østsida er det store sammenhengende jorder. Navnegården Fresje gårdsområde avgrensnes i øst av Hortensveien, rv 310 (dvs raveien fra Rakkåskrysset) og strekker seg ned mot Jarsberg skog i sør. Både søndre og nordre Fresje har et mindre stykke somgår ned i ravineområdet i vest og grensa følger her Sverstadbekken.

HISTORIKK

Fresje skal ha sin bakgrunn i "fresjar" og blir forklart med skjær, elle fjellknatter som stikker opp av jorden. Det låter ikke urimelig, selv om Fresje ligger på Raet, er det noen små knauser i unområdet, men særlig iøyenfallende er de ikke - i dag i hvertfall. De fleste yngre mennesker bruker i dag betegnelsen Fritsø, eldre sier Fresje. Men om Barkåkerveien fra tunklyngen vestover til Hortensveien er "Fresjagata" gjengs for alle. Og bakken fra Barkåker stasjon nordøstover til Fresjeklyngen kalles "Fresjabakken". Fresje er først nevnt i skriftlige kilder i 1315. Fresje gårdsområde er stort og består i dag av to matrikelgårder og flere bruk. En Fresje-skogødeplass (også kalt Nordre Fresje) skal ha blitt lagt til Vestre Brekke på 1600-tallet, sårolig har Fresje vært enda større før. Gården har hatt forskjellige eiere. Partene til Oslo Hospital og greven ble solgt oppsitterne i 1736 og 1750, mens partene til Fattigkassa i Tønsberg i Søndre Fr. ble solgt i 1836. Fresjagata skiller nordre og søndre Fresjes gårdsområder. Med bruksdelingene har det gått noe fram og tilbake. Nordre Fr. har vært todelt siden 1740, Søndre Fr. i hvertfall siden 1816. I 1866 var det tilsammen 10 matrikulerte bruk på Fresje, 12 i 1906, men ca halvparten av disse var småbruk. Kart fra 1825 viser at gårdsbebyggelsen var lokalisert i to tunklynger på hver side av raveien slik vi finner den også i dag. Iflg. bygdeboka var det utskifting på Søndre Fresje i 1836. Men ennå i 1919, da det ble holdt ny utskifting, lå enkelte jordteiger blandet og et større areale, Sauehaugen med tunområdet til bruk 1, var felleseie. Skiftet var mellom tre bruk, og det ble diskutert flytting av hus mot flytting av et stort, gammelt steingjerde og ny felles driftevei og lukking av gammel. Senere er to av brukene (nr.2 og 5) slått sammen og de gamle problemene løst på den måten. Inntil for et par 10-år siden var det 6 bruksenheter i klyngen. (Minnelig utskifting senere?) Fresje har hatt beitehager i ytterkanten av gårdsområdet (59/1; hadde kuene nedenfor jernbanen, hestene skogen ved Hortensveien). Den felles drifteveien (ny og gammel) gikk sørøstover til beitehager ved Hortensveien. Jernbanen i 1881 avskåret tunområdet fra beitehagene ved Sverstadbekken. Driftsovergang. Søndre Fresje ar avgitt mye areal til tettstedet; deler av den eldste villa/bolig-bebyggelsen langs Raveien og på 1970-tallet, byggefelt og nye skoleanlegg på jordene i sør. Ved rv 310 er det tettbygd med småbruk og nyere boligbebyggelse.

SAMFUNNSSEKTOR

Landbruk, fiske, fangst

OPPR. NAV.

JA JA

Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Vi finner i dag fire tradisjonelle gårdstun i tunklyngen. Selv om det var flere før er bygningsmiljøet ennå tett og særpregdet. Flere av framhusa er svært gamle og har tross endringer bevart aderspreget. Driftsbygningene er fra 1900-tallet. Med unntak av en ny låve på nordre Fr. er driftsbygninger og framhus orientert samme vei, N/S. Muntlige opplysninger og utskiftings-kartet for S. Fr. viser at også de eldre driftsbygningene sto slik. Orienteringen gir preg av rekketun og understreker tunområdet på en karkarakteristisk måte i landskapsbildet. Mindre uthus står på tvers. GNR. 58/5 S.FRESJE ligger nærmest Barkåkerveien på sørsida. Eldste del av framhuset skal etter tradisjonen ha høy alder og kan ha vært et svalgangshus i to etj. Tilbygd ca 1890. Innvendige detaljer bevart. Uthuset bygd nytt i 1946. Framhuset på GNR. 58/1 S.FRESJE. skal være bygd i første halvdel av 1800-tallet. I 1923/24 (etter utskiftinga) ble det ombygd til "villastil", påbygd med valmet tak og tilbygd bryggerhus. Driftsbygning med låve fra 1941 og fjøs fra 1952. Dette tunet ligger lengst sør, litt fra de andre, på det området som ennå var felleseie ved utskiftings-forretningen i 1919. En bjørkeallé fører opp til tunet. Tett ved tunet ligger SAUEHAUGEN, eller Fresjehaugen som den også kalles, med registrert gravhaug. I skillet mellom disse to brukene på S. Fresje, i tunområdet, går det et kraftig steingjerde. Det følger drifteveien etter utskiftinga, som også er bevart her., men kan også skirve seg fra eldre strukturer. Selve drifteveien over jorda er pløyd bort "for få år sida". Framhuset på GNR. 59/1 N. FRESJE er preget av endringer fra 1952, da ble bl.a. en gammel del fra 1840 erstattet med nybygg, slik at eldste del av huset i dag er fra 1895. lite bryggerhus fra 1854 står i vinkel med framhuset, tett inntil som en "fløy" ut mot Brekkeveien - stor grad av autentisitet og et karkarakteristisk innslag i bygningsmiljøet. En gammel låve fra ca 1850 er nylig revet og erstattet med ny driftsbygning orientert motsatt vei. Framhuset på GNR. 59/2 N.FRESJE skal være fra ca 1840. Det gamle husets preg ser ut til å være intakt, med detaljer fra restaurering i 1931. Her er en større sidebygning og ny driftsbygning. Lengst N. i klyngen står "FRESJASTUA", et lite etter tradisjonen er gammel bolighus, som har fått et moderne preg etter endringer. Et bolighus på vestsida av Fresjabakken er i dag det eneste som er igjen etter

KILDER/INFORMANTER

"Sem og Slagen", bygdebok, gårdshistorien. 1945. Utskiftingskart 1919, Jordskifteverkets kartarkiv. Rektangelkart 1825 (9D) og 1906 1:20 000, jordskifteverkets kartarkiv. Ole Grorud, Bakåker, Randi Undrum, Barkåker.

VURDERING

Det knytter seg sterke kulturverninteresser til enkelthus, tunets form og beliggenhet. Den store tunklyngen på Fresje representerer en gammel bebyggelsesstruktur som det i dag er sjelden å finne så godt dokumentert som her. Lokaliseringen av dagens gårdsbebyggelse på hver side av veien kan godt være vidreføring av en svært gammel bosetting. Gravhaugene i området trekker også trådene bakover. De enkelte kulturminnene og tunet som helhet forventes å kunne gi mye kunnskap om hvordan slike store gårdstun har utviklet seg fram til vår tid. Gårdsbebyggelsen avgrensar tettstedet Barkåker på en fin måte, og må sees i sammenheng med kulturverninteressene i tettstedet og kulturlandskapet rundt med andre verdifulle gårdsanlegg. I en større sammenheng er Fresje en viktig del av Vestfoldraets kulturlandskap.

LOKALITET

0721 01 11

Barkåker tettsted; overgangen, Sportsveien, Lund

TYPE

Frittliggende bebyggelse langs vei

GNR./BNR.

58/-, 59/-, 60/-

AVGRENSNING

Omtalen omfatter tettbebyggelsen langs Barkåkerveien fra jernbaneovergangen til krysset med rv 308 samt Sportsveien og Kornli.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Barkåker ligger midt på Vestfoldraet, der det senker seg og svinger litt vestover fra Rakås. Bebyggelsen ligger konsentrert langs Barkåkerveien, Fv 540 (den gamle raveien) fra Fresje-klyngen til Gullikrysset ved rv 308. I en arm østover langs Nyeien, som går fra Barkåkerveien til Hortensvein, er et par byggefelt fra 1970-, -80-årene. De nye byggefeltene hindrer ikke et hovedinntrykk av at tettstedet ligger som en øy i åpent jordbruksland, med enkelte gårdstun tett inntil. Jordsmonnet er sand og sandmold.

HISTORIKK

Barkåker som tettsted er en typisk "stasjonsby" og har Vestfoldbanen fra 1881 som sin forutsetning. Tomtene er skilt ut fra gårdene Barkåker, Søndre Fritsø, Søndre Eikeberg og Gulli. I forhold til gammel ferdsel var det et sentralt sted man valgte til jernbanestasjon, med stasjonsbygning på raveien like nord for Lundbekk-krysset - der den Sørlandske hovedveien (Kongeveien) tok av fra raveien og gikk nordover gjennom Undrumsdalen. Lenge lå Barkåker midt i hovedferdselsåren gjennom fylket helt til den Sørlandske hovedvei ble lagt utenom fra Gulli til Vestre Eikeber etter krigen (før 1958?). En snarvei fra Nordre Gulli til Sem kirke kom i 1952 og har også hatt betydning for Barkåker. Stasjonsstedet begynte ganske snart å vokse. Typisk nok var det landhandel og ysteri som kom først, alt i 1880-åra. "Ysteriet" sto, inntil ganske nylig, like nord for stasjonen. En annen typisk virksomhet var dampsagene. Gårdbeuker H.A. Sverstad startet Barkaaker Dampsag i 1895/96. Halfdan Hem bygd sag og trevarefabrikk på Barkåker i 1900. I 1889 ble det besluttet å opprette skyss-stasjoner ved de to nye stasjonsstedene Barkåker og Sem. (Ingen oppl. om skyssstasjonen) En sped begynnelse på boligutbyggingen. kom også før 1900. Fra 1904 av var det ganske stor byggevirksomhet på Barkåker. Tidlig på 1900-tallet var stasjonsstedet vokst fram til et tettsted med mangesidige virksomheter; meieri, handel; sagbruk, trevarefabrikk, poståpneri, telefon- og telegrafsentral. En virksomhet som særlig har satt sitt preg på Barkåker var Vestfold Flatbrødfabrikk som ble etablert av Nils Halvorsen sammen med sønne Harald og Olaf Norheim.. i 1919. I 1946 begynte produksjonen av Kornli. Skolested ble Barkåker først i 1974, barna soknet før det til Nauen skole., samtidig med de nye byggefeltene på Fritsøjordene. Barkåker jernbanestasjon ble ubetjent i 1980. Barkåker fikk "tradisjon" som lensmannssted i første halvdel av 1900-tallet da tre lensmenn i Sem lensmannsdistrikt var bosatt her; Chr. Larsen (lensmann 1901-02), K. A. Sanderød (1903-20) og O. Kjønnerød (1920-34). Det meste av tettstedsbebyggelsen var trolig bygd som "rene boligeiendommer" ikke småbruk. Men det var store uthus på de fleste boligtomtene. Her var det bryggerhus, skjul og event små ro for høns og gris. Kun et par opplysninger om kyr i uthusa. Sverstad Barkåkerveien 41 hadde "villaku" og Østby, som var et småbruk under Gulli hadde kyr og hester. Ingen opplysninger om staller som står i dag. To opplysninger om hetstehold; Lensmann Sanderød haddede største stallene folk i dag husker, til eget bruk sies det - han hadde stort distrikt og reiste mye. (Var Sanderødgården opprinnelig gjessivergården?) Johan Hegg drev som vognmann og ployde hager for folk med hesten sin - også her er alle hus borte. Bebyggelsen var preget av selvbyggere. Kun noen får hus har blitt bygd for utleie til flere familier. Mange bolighus ble reist på, og

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	JA	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	JA
Merkantil virksomhet	JA	JA
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	JA
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

VED JERNBANEØVERGANGEN Barkåkervn. 62 lite bolighus med uthus i sveitserstil, kloss i jernbanelinja. Bygd av skomaker Hansen rett etter 1900. Skal ha stått et lite hus her før grindstue (?) som han rev. Sa han bygde så nær linja med tanke på å sikre seg erstatning ved kommende linjeutvidelse! H. skal ikke hatt noe med grindvakt å gjøre, ble betjent fra stasjonen. Huset har bevart rel. høy autentisitet og er et karakteristisk innslag tettstedet. Sveitervillaen med uthus V for overgangen, Barkåkervn. 55, ligger også viktig til. Bygd 1914. Nylig sterkt oppusset, men tatt vare på stilpreget. Uthuset, med bryggerhus, skjul m.m nylig utbygd til bolig Lysthus på gravhaug i hage. SPORTSVEIEN, området øst for Korn i preget av villabebyggelse, næringsbygninger og idrettsplassen. Bebyggelsen har middels til lav autentisitet. Fortettet med noen nye hus. Sportsvn. kaltes før "Parkveien", sto rekke med fine bjørketrær langs veien. Skogholt og trolig beitehager. Deler var før en løkke som hørte til Barkåker. De sørligste tomtene i Sportsvn. er skilt ut av Gulli. Lundbekken (lagt i kulvert) gikk i skillet Barkåker/Gulli. Opprinnelsen til dagens idrettsplass var en mindre fotballøkke som lå motsatt vei. Barkåker idrettsforening stiftet 1917. Løkke i bruk da. I mellomkrigstida har området blitt bygd ut med flere bolighus. Bla a. er 4-familiehuset i Barkåkervn. 60 bygd ca 1920, Sportsvn. 4 1936 (eldre sveitserhus flyttet fra Storgata i Horten, bygd på i høyden, bevart stilen.). Jugendhuset mot jernbanelinja ble bygd av en pensjonert stasjonsmester før 1936. Sveitserhuset i Sportsvn. 8 tilhørte jernbanen og ble kalt Jernbanegården,. På Gullisida lå småbruket Østby gnr. 8/11. Bebygd ca 1917 av Ole Sørum som etablerte seg her med sagbruk og kornmølle ved siden av gårdsdrifta (noen kyr, 5 6 hester, drev egen frakt). Det første tunet på Ø. lå vest for jernbanen og ble solgt til Norheimene på Korn. Framhuset ble boli for Olaf Norheim og er borte nå. Et hus fra Nauen klokkestøperi ble flyttet hit ca 1920 og satt opp som ny bolig på Ø. (siden bryggerhus idag bolighus). Nytt framhus bygd 1958. Ny driftsbygning på Ø. etter siste krig (hønsehus i dag). Den eldste delen av dagens sagbruk skriver seg fra 1932, (etter brann 1932) det meste bygd etter 1960. Full drift ved høvleriet til 1988. Flere større lager og verkstedhus står; utleie nå KORN/LUNDBEKK Flattbrødfabr. bran i 1930 og alt er nybygd etter den tid. roduksjon og bygninger har gjennomgått stadige utvidelser fram til i dag. Har beholdt det arkitektoniske uttrykket av funksstil det trolig fikk på 1950-tallet. Fabrikken har eget sidespor til jernbanen.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 1945 Sem og Slagen. En bygdebok.
 Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825.
 Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Informanter bosatt på Barkåker;
 Randi Undrum, Ole Grorud, Kristian og Egil Cudrio, Lars Sørum,

VURDERING

Barkåker er et særlig fint eksempel på de gamle stasjonstettstedene. Bygningsmiljøer fra stasjonsstedets barndom setter i stor grad sitt preg på stedet. Flere lag fra stedets utviklingshistorie er bevart og kommer klart fram, i helhet som i detaljer. Elementene er stasjonen, det nærmeste stasjonsmiljøet med småindustri handel, villa bebyggelsen langs Barkåkerveien og fabrikanlegget til Korn. Tettstedsbebyggelsen i Barkåker er klart definert i forhold til jordbrukslandskapet rundt. Gårdsbebyggelsen avgrensner tettbebyggelsen på en måte som skaper et samlet bygningsmiljø med stor historisk dybde. Den gamle veien knytter de ulike elementene sammen og gir oss muligheten til å oppleve dem i sammenheng. Også Barkåker tettsted er en viktig del av Vestfoldraets kulturlandskap og har kulturhistorisk interesse utover det rent lokale.

LOKALITET

0721 01 10

Barkåker tettsted, Fresjabakken og stasjonsområ

TYPE

Frittliggende bebyggelse langs vei

GNR./BNR.

58/-, 59/-, 60/--

AVGRENSNING

Omtalen omfatter tettbebyggelsen i Barkåker i hovedsak langs Barkåkerveient fra gårdsbebyggelsen på Fresje til og med Stasjonsområdet. Gårdsbebyggelsen på Fresje-gårdene og Barkåker er ikke med her.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Barkåker ligger midt på Vestfoldraet, der det senker seg og svinger litt vestover fra Rakås. Bebyggelsen ligger konsentrert langs Barkåkerveien, Fv 540 (den gamle raveien) fra Fresje-klyngen til Gullikrysset ved rv 308. I en arm østover langs Nyeien, som går fra Barkåkerveien til Hortensvein, er et par byggefelt fra 1970-, -80-årene. De nye byggefeltene hindrer ikke et hovedinntrykk av at tettstedet ligger som en øy i åpent jordbruksland, med enkelte gårdstun tett inntil. Jordsmonnet er sand og sandmold.

HISTORIKK

Barkåker som tettsted er en typisk "stasjonsby" og har Vestfoldbanen fra 1881 som sin forutsetning. Tomtene er skilt ut fra gårdene Barkåker, Søndre Fritsø, Søndre Eikeberg og Gulli. I forhold til gammel ferdsel var det et sentralt sted man valgte til jernbanestasjon, med stasjonsbygning på raveien like nord for Lundbekk-krysset - der den Sørlandske hovedveien (Kongeveien) tok av fra raveien og gikk nordover gjennom Undrumsdalen. Lenge lå Barkåker midt i hovedferdselsåren gjennom fylket helt til den Sørlandske hovedvei ble lagt utenom fra Gulli til Vestre Eikeber etter krigen (før 1958?). En snarvei fra Nordre Gulli til Sem kirke kom i 1952 og har også hatt betydning for Barkåker. Stasjonsstedet begynte ganske snart å vokse. Typisk nok var det landhandel og ysteri som kom først, alt i 1880-åra. "Ysteriet" sto, inntil ganske nylig, like nord for stasjonen. En annen typisk virksomhet var dampsagene. Gårdbeuker H.A. Sverstad startet Barkaaker Dampsag i 1895/96. Halfdan Hem bygd sag og trevarefabrikk på Barkåker i 1900. Skysstasjon på Barkåker fra 188 stallene 1950- og hovedhuset 1970-tallet. En sped begynnelse på bolighus-utbyggingen, kom også før 1900. Fra 1904 av var det ganske stor byggevirksomhet på Barkåker. Tidlig på 1900-tallet var stasjonsstedet vokst fram til et tettsted med mangesidige virksomheter; meieri, handel; sagbruk, trevarefabrikk, poståpneri, telefon- og telegrafsentral. En virksomhet som særlig har satt sitt preg på Barkåker var Vestfold Flatbrødfabrikk som ble etablert av Niils Halvorsen sammen med sønne Harald og Olaf Norheim.. i 1919. I 1946 begynte produksjonen av Kornil. Skolested ble Barkåker først i 1974, barna soknet før det til Nauen skole., samtidig med de nye byggefeltene på Fritsøjordene. Barkåker jernbanestasjon ble ubetjent i 1980. Barkåker fikk "tradisjon" som lensmannssted i første halvdel av 1900-tallet da tre lensmenn i Sem lensmannsdistrikt var bosatt her; Chr. Larsen (lensmann 1901-02), K. A. Sanderød (1903-20) og O. Kjønnørød (1920-34). Det meste av tettstedsbebyggelsen var trolig bygd som "rene boligeiendommer" ikke småbruk. Men det var store uthus på de fleste boligtomtene. Her var det bryggerhus, skjul og event små ro for høns og gris. Kun et par opplysninger om kyr i uthusa. Sverstad Barkåkerveien 41 hadde "villaku" og Østby, som var et småbruk under Gulli hadde kyr og hester. Ingen opplysninger om staller som står i dag. I Sanderødgården var det store staller. Her holdt skysstasjonen til. Sanderød hadde også stort distrikt og behov for skyss selv. Johan Hegg drev som vognmann og pløyde hager for folk med hesten sin - også her er alle hus borte. Bebyggelsen var preget av selvbyggere. Kun noen får hus har blitt bygd for utleie til

SAMFUNNSSEKTOR

Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	JA	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	-
Merkantil virksomhet	JA	JA
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	JA	JA
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	JA	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Flere boligeiendommer med villaer og uthus fra 1904 til 1930-tallet i Fresjabakken og langs Barkåkervn. mot stasjonen. Hager og strestakitt. Sveitserstil og jugendstil, gjennomgående preget av høy autentisitet. Lensmann Kjønerøds staselige jugendvilla fra ca 1915 ligger på vestsida i bakken. Jugendvillaen ved søndre Fresjes oppkjørsel bygd ca 1925. På toppen av Fresjabakken bygde ungdomslaget Samhold (medl. av Vestfold friylte ungdomsfylking) sitt lagshus i 1916. Solgt og ominnredet til leiligheter da Samhold gikk inn i Barkåker idrettsforening 1971. Vanskelig å se at det har vært lagshus i dag. . Nord for Samhold, vest for Barkåkervn. lå før gårdsbebyggelsen til to av Fresjebrauka som nå er borte. Bare et våningshus står igjen, området noe fortettet med yngre bolighus - se lokalitet for Fresje 01. Fresjabakken ender ved tunklyngen til Fresje. Menighetshuset ved foten av Fresjabakken bygd i 1923. Innviet som kirke. Rel høy autentisitet. Nærmere stasjonen og rett øst for Barkåker gård ligger Barkåkervn. 41, et av de mest autentiske boliganleggene i sveitserstil langs Barkåkervn., med hovedbygning og uthus (bryggerhus, fjøs til en ku, skjul m.m.) fra 1911. Kan være satt op bindingsverk, etter teknikk byggherren hadde fått med seg etter Amerikatur. En dukkestue er fra 1923. Bygd av Peder Sverstad so bolig for seg og familie. Faren til P.Sv, H.A. Sverstad hadde startet dampsg på Bakåker 1995. P.Sv.s anlegg lå på tomtene sørover fra huset i nr. 41 og mot jernbanestasjonen mot jernbanen. Industrianlegget til Sverstad brant i 1939 og ble ikke gjenreist. Området er i dag bygd ut med to nye bolighus. Sverstad solgte dører og vinduer (ikke hus). Han spesialiserte seg også på å flytte hus hele (bl. a på Fresje). De to jugendhusene nord for nr.41, rel nær jernbanelinja ble bygd av hvalfangere på 1930-tallet, middels autentisitet. På Barkåkervn. 38, rett øst for nr.41 står et lite bolighu i sveitserstil fra 1890-tallet. Høyest autensitet. Mellom Barkåkervn 38 og Nyveien, erdet i dag et felt med 6 - 8 ganske nye bolighus. Dette var tomten til lensmann Sanderød som her hadde stort anleg med bla.a. mange staller, anlegget brant 19... STASJONSBYGNINGEN fra 1881 står fortsatt, litt forlenget i forhold til det opprinnelige, men utført etter jernbanens opplegg for påbygg. De gamle uthusene til stasjonen er bevart. Bolig for stasjonmesteren i stasjonsbygningen. På stasjonen arb. stasjonmester, betjent og telegrafist. Telegrafen flyttet senere til villa i Lundbekk-området. På østsiden av Barkåkervn. er det registrert (SEFRAK) flere hus fra før 1900. Folk på stedet sier det har vært butikk i flere av husene ovenfor stasjonen, til tider tre

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 1945 Sem og Slagen. En bygdebok.
Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825.
Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Informanter bosatt på Barkåker;
Randi Undrum, Ole Grorud, Kristian og Egil Cudrio, Lars Sørum,

VURDERING

Barkåker er et særlig fint eksempel på de gamle stasjonstettstedene. Bygningstil og miljøer fra stasjonsstedets barndom setter i stor grad sitt preg på stedet. Flere lag fra stedets utviklingshistorie er bevart og kommer klart fram, i helhet som i detaljer. Elementene er stasjonen, det nærmeste stasjonsmiljøet med småindustri handel, villa bebyggelsen langs Barkåkerveien og fabrikanlegget til Korn. Tettstedsbebyggelsen i Barkåker er klart definert i forhold til jordbrukslandskapet rundt. Gårdsbebyggelsen avgrensede tettbebyggelsen på en måte som skaper et samlet bygningstil og miljø med stor historisk dybde. Den gamle raveien knytter de ulike elementene sammen og gir oss muligheten til å oppleve dem i sammenheng. Også Barkåker tettsted er en viktig del av Vestfoldraets kulturlandskap og har kulturhistorisk interesse utover det rent lokale.

LOKALITET

0721 01 09

Barkåker tettsted

TYPE

Frittliggende bebyggelse langs vei

GNR./BNR.

58/-, 59/-, 60/-, 7/-, 8/-

AVGRENSNING

Omtalen omfatter tettbebyggelsen i Barkåker i hovedsak langs Barkåkerveien fra Rv 308 til gårdsbebyggelsen på Fresje. Gårdsbebyggelsen på Fresje-gårdene og Barkåker er ikke med her.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Barkåker ligger midt på Vestfoldraet, der det senker seg og svinger litt vestover fra Rakås. Bebyggelsen ligger konsentrert langs Barkåkerveien, Fv 540 (den gamle raveien) fra Fresje-klyngen til Gullikrysset ved rv 308. I en arm østover langs Nyeien, som går fra Barkåkerveien til Hortensvein, er et par byggefelt fra 1970-, -80-årene. De nye byggefeltene hindrer ikke et hovedinntrykk av at tettstedet ligger som en øy i åpent jordbruksland, med enkelte gårdstun tett inntil. Jordsmonnet er sand og sandmold.

HISTORIKK

Barkåker som tettsted er en typisk "stasjonsby" og har Vestfoldbanen fra 1881 som sin forutsetning. Tomtene er skilt ut fra gårdene Barkåker, Søndre Fritsø, Søndre Eikeberg og Gulli. I forhold til gammel ferdsel var det et sentralt sted man valgte til jernbanestasjon, med stasjonsbygning på raveien like nord for Lundbekk-krysset - der den Sørlandske hovedveien (Kongeveien) tok av fra raveien og gikk nordover gjennom Undrumsdalen. Lenge lå Barkåker midt i hovedferdselsåren gjennom fylket helt til den Sørlandske hovedvei ble lagt utenom fra Gulli til Vestre Eikeber etter krigen (før 1958?). En snarvei fra Nordre Gulli til Sem kirke kom i 1952 og har også hatt betydning for Barkåker. Stasjonsstedet begynte ganske snart å vokse. Typisk nok var det landhandel og ysteri som kom først, alt i 1880-åra. "Ysteriet" sto, inntil ganske nylig, like nord for stasjonen. En annen typisk virksomhet var dampsagene. Gårdbeuker H.A. Sverstad startet Barkaaker Dampsag i 1895/96. Halvdan Hem bygd sag og trevarefabrikk på Barkåker i 1900. I 1889 ble det besluttet å opprette skyss-stasjoner ved de to nye stasjonsstedene Barkåker og Sem. (Ingen oppl. om skyssstasjonen) En sped begynnelse på bolighus-utbyggingen. kom også før 1900. Fra 1904 av var det ganske stor byggevirksomhet på Barkåker. Tidlig på 1900-tallet var stasjonsstedet vokst fram til et tettsted med mangesidige virksomheter; meieri, handel; sagbruk, trevarefabrikk, poståpneri, telefon- og telegrafsentral. En virksomhet som særlig har satt sitt preg på Barkåker var Vestfold Flatbrødfabrikk som ble etablert av Nils Halvorsen sammen med sønne Harald og Olaf Norheim.. i 1919. I 1946 begynte produksjonen av Korn.. Skolested ble Barkåker først i 1974, barna soknet før det til Nauen skole., samtidig med de nye byggefeltene på Fritsøjordene. Barkåker jernbanestasjon ble ubetjent i 1980. Barkåker fikk "tradisjon" som lensmannssted i første halvdel av 1900-tallet da tre lensmenn i Sem lensmannsdistrikt var bosatt her; Chr. Larsen (lensmann 1901-02), K. A. Sanderød (1903-20) og O. Kjønnørød (1920-34). Det meste av tettstedsbebyggelsen var trolig bygd som "rene boligeiendommer" ikke småbruk. Men det var store uthus på de fleste boligtomtene. Her var det bryggerhus, skjul og event små ro for høns og gris. Kun et par opplysninger om kyr i uthusa. Sverstad Barkåkerveien 41 hadde "villaku" og Østby, som var et småbruk under Gulli hadde kyr og hester. Ingen opplysninger om staller som står i dag. To opplysninger om hetstehold; Lensmann Sanderød haddede største stallene folk i dag husker, til eget bruk sies det - han hadde stort distrikt og reiste mye. (Var Sanderødgården opprinnelig gjesgivergården?) Johan Hegg drev som vognmann og pløyde hager for folk med hesten sin - også her er alle hus borte. Bebyggelsen var preget av selvbyggere. Kun noen får hus har blitt bygd for utleie til flere familier. Mange bolighus ble reist på, og

	OPPR.	NAV.
SAMFUNNSSEKTOR		
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	JA	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	JA
Merkantil virksomhet	JA	JA
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	JA	JA
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	JA
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	JA	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Raveien gjennom Barkåker kalles Fresjabakken i kneika opp mot Fresje-tunklyngen. Lundbekk heter krysset ved gamle Sørlandske hovedvei og Barkåkerveien. Barkåkerveien kalles Gulligata fra krysset ved Korn i og vestover mot Gulli. Den eldste bebyggelsen grodde fram langs Barkåkerveien, nær stasjonen. Både sørøst og nordvest for baneovergangen kom det områder med industri. Fortsatt er området i sørøst preget av industrivirksomheter, Korn i og området østenfor jernbanen. I dag er det bare et par butikker i stasjonsområdet. Det er boligbebyggelsen som preger tettstedet. Sveitserstils og ungdomshus. På mange av boligeiendommene er de gamle uthusene også bevart. Fra Barkåkerveien 41 og 38 og nord over opp Fresjabakken ligger flere fine sveitser- og ungdomvillae, i store hager med frodig vegetasjon og tidsriktig stakitt. Bebyggelsen er preget av høy autentisitet. Rett sørvest for Nr. 41 og 38 kommer et lite belte med yngre boligbebyggelse. Ved stasjonen, på østsida av veien ligger eldre, noe mer ombygde sveitserhus, flere fra før 1900. Ved Lundbekk, ved overgangen og veikrysset til gamle Sørlandske hovedvei ligger flere sveitser- og ungdomvillae av høy autentisitet. Området øst for overgangen og jernbanen langs Sportsveien, og næringsområdet øst for Korn i, ble utbygd noe etter Barkåkerveien, trolig fra 1917 av. Her er det i dag noe blandet byggesle, en del endret og med yngre preg. Langs Nyveien er det byggefelt fra de siste 10-år. For nærmere omtale av Fresjabakken og Barkåkerveie mot stasjoen se lokalitet nr. 10. For nærmere omtale av området Jernbaneovergangen, Lundbekk og Sportsveien se lokalitet nr. 11.

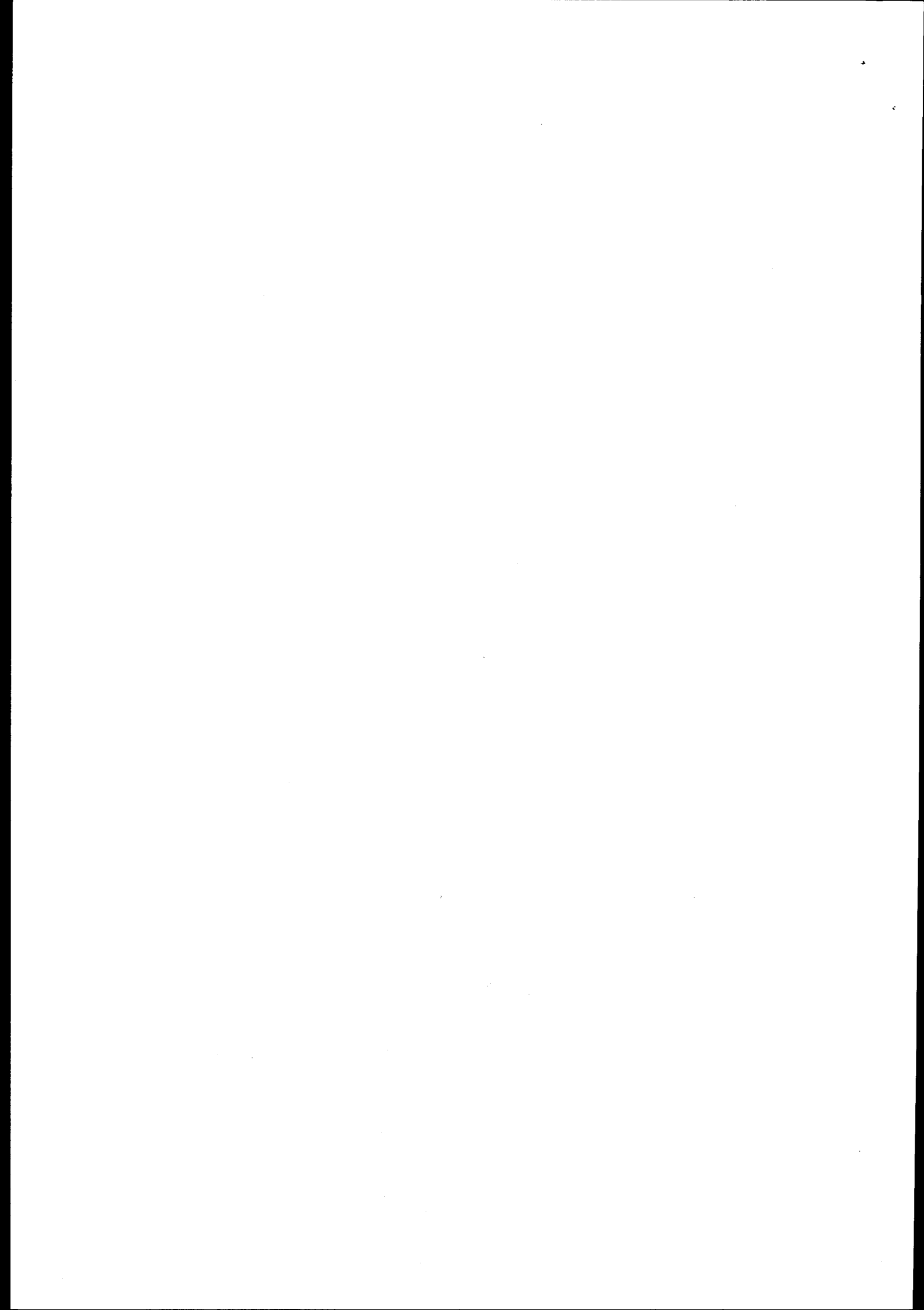
KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 1945 Sem og Slagen. En bygdebok.
Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825.
Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Informanter bosatt på Barkåker;
Randi Undrum, Ole Grorud, Kristian og Egil Cudrio, Lars Sørum,

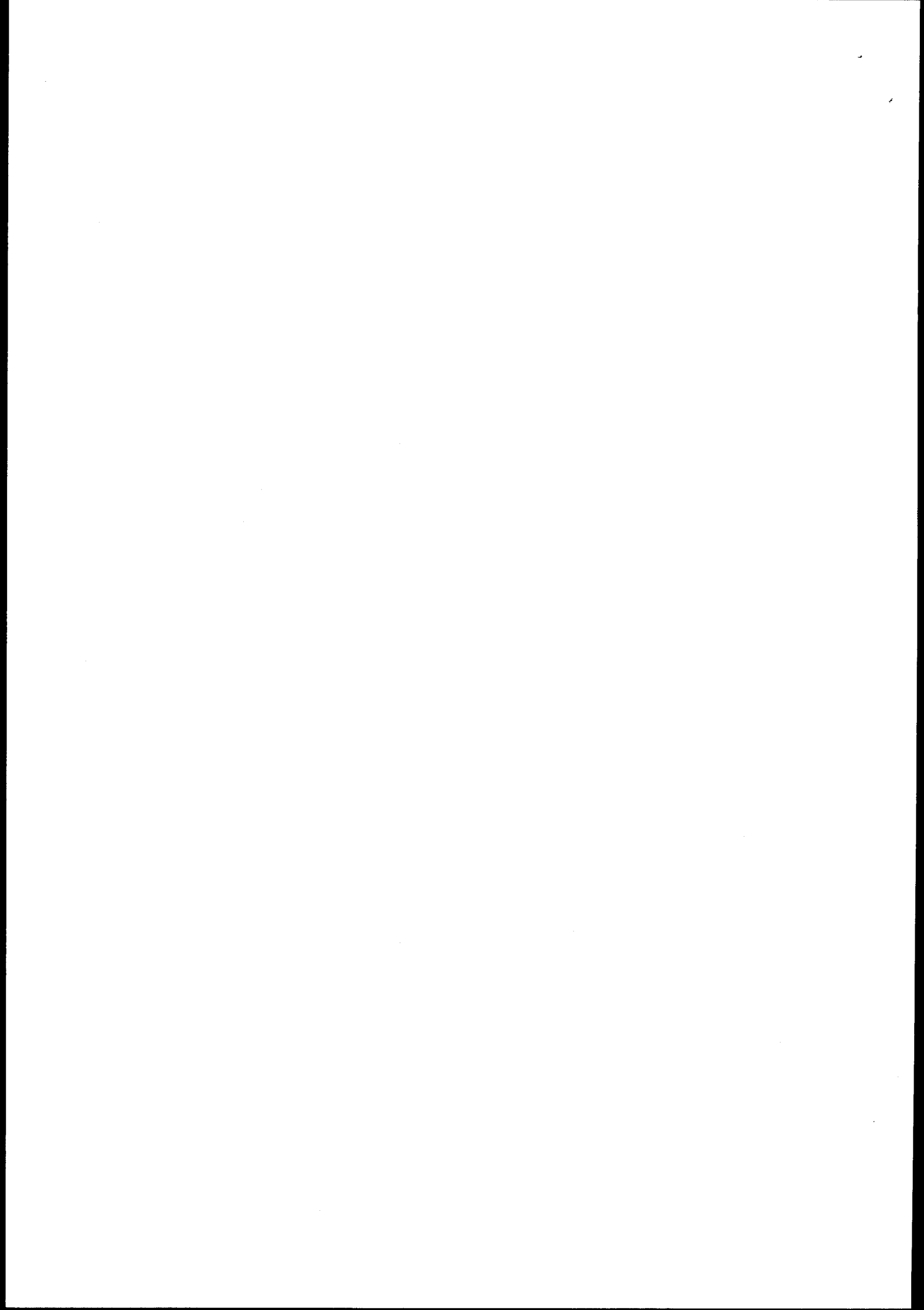
VURDERING

Barkåker er et særlig fint eksempel på de gamle stasjonstettstedene. Bygningsmiljøer fra stasjonsstedets barndom setter i stor grad sitt preg på stedet. Flere lag fra stedets utviklingshistorie er bevart og kommer klart fram, i helhet som i detaljer. Elementene er stasjonen, det nærmeste stasjonsmiljøet med småindustri handel, villa bebyggelsen langs Barkåkerveien og fabrikanlegget til Korn i. Tettstedsbebyggelsen i Barkåker er klart definert i forhold til jordbrukslandskapet rundt. Gårdsbebyggelsen avgrensar tettbebyggelsen på en måte som skaper et samlet bygningsmiljø med stor historisk dybde. Den gamle raveien knytter de ulike elementene sammen og gir oss muligheten til å oppleve dem i sammenheng. Også Barkåker tettsted er en vikt i del av Vestfoldraets kulturlandskap og har kulturhistorisk interesse utover det rent lokale.

OBJEKT	0704	01	KARTREF.:	CL 031-5-1	00003
OMRÅDE	Huseklepp - Barkåker				
PARSELL	J 2.3.2 og 2.3.1				
KOMMUNE	Tønsberg				
GNR./BNR.	0058/	001	MERKNAD	Gård: Fresje søndre(Fritsø S)	
FLYFOTO	4459 B12		R/X-NUMMER	R02	
LOKALITET	Sauehaugen				
KARTREF.	ØK	CL 031-5-1	KOORD	HOH 60	
FORNMINNETS ART	Gravhaug				
	ANTALL.	1	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Topplatået av rundaktig, delvis gresskledd bergrabb. Omgitt av lavere dyrka mark. Noe utsikt mot N, ellers hindret av trær og bebyggelse.				
ORIENT. OPPG	70 m NV for våningshuset på gården, ca 50 m Ø for kryss mellom gårdsvegen og Barkåkerveien.				
ART. UTSTREKNING					
BESKRIVELSE	<p>I rabbens V-kant, hvor denne heller ned mot Barkåkervein, lagt direkte på berget: Rundhaug, klar markering i N-Ø-S med antydning til fotgrøft. I SV går den i ett med hellinga. Lett synlig og jevnt avrundet. Bygd av rundkamblandet morenejord. Midtpartiet virker urørt. Fra sentrum og ut over S-siden, tydelig gjengrodd sjakt, L 4 m, h2 m, dybde 0,25 m. Mye rundkamp og enkelte jordfaste blokker stikker fram i dagen over det hele. D: 11 m, h: 1,3 m. Mye rundkamp ligger spredd rundt i området. En del kan stamme fr haugen. 20 m NNØ for haugen ligger en ansamling rundkamp i sterkt varierende størrelse. Dette er trolig en åkersteinsrøys.</p>				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR	ØK-reg. 1974 Vestfolds Oldtidsminner s. 316 f. Norske Fornlevninger s. 183				
FUNN					
MERKNAD	I følge Norske Fornlevninger og Vestfolds Oldtidsminner skal det på Søndre Fresjes voll like ved husene ligge spredt " 6 jorddekkede røiser, hvorav to er næsten utjevnet og resten noeniunde hele". Røisen skal i 1918 ha ligget på veiens østside og overfordet nye forsamlingshuset. Røysene ble ikke registrert ved ØK-reg. i 1974.				
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	27/07/74		SIGN.	O. Forbord	
KONTROLLERT DATO	/ /		SIGN.		
INNSKREVET	01/01/94		SIGN.	isa	



OBJEKT	0704	01	KARTREF.:	CL 031-5-1	00002
OMRÅDE	Huseklepp - Barkåker				
PARSELL	J 2.3.2				
KOMMUNE	Tønsberg				
GNR./BNR.	0059/	001	MERKNAD Gård: Fresje nordre(Fritsø N)		
FLYFOTO	4459 B12		R/X-NUMMER	R03	
LOKALITET	Lunden				
KARTREF.	ØK	CL 031-5-1	COORD	HOH 60	
FORNMINNETS ART	Gravhaug				
	ANTALL.	2	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Flat, oppdyrket moreneterrasse som i NV heller ned mot lavere åkerland. Berget i dagen enkelte steder. Utsikt fra SV-V-N. Gulligårdene sees i SV og Undrumsåsen i NV.				
ORIENT. OPPG	130 m VNV for NV-hjørnet på den N-ligste bygning på Fresje nordre 59/2,4,6.				
ART. UTSTREKNING	Gravfelt bestående av 2 gravhauger; NNV-SSØ 65 m.				
BESKRIVELSE	<p>I V-kant av terrassen hvor denne faller av mot NV til jernbanelinjen, lengst N:</p> <p>1. Rundhaug, tydelig avgrensning fra det øvrige terrenget og synlig på langt hold. Brattsidet form. Bygd av sterkt rundkamblandet morenejord. Sentrumspartiet utgravd i kvadratisk kjempekrater, 5x5m, dybde 2 m. De indre sidene i krateret er lodderette og viser rundkamppakning. En god del stein også i bunnen. Fra krateret og utover VNV-siden går en ca 1 m bred og 0,6 m dyp grøft. En del av massen er trolig kastet inntil sidekanten og en mindre jorddunge ligger i NNØ-siden. En god del jordfaste blokker gjør kanten enkelte steder ujevn. Tett løvskogbevokst med gress som bunnvegetasjon. D: 19 m, h: 2 m fra SØ. I følge Vestfolds Oldtidsminner skal det ha stått en potetkjeller i denne haugen. 18 m S-SSV for 1:</p> <p>2. Rundhaug, klar markering. Lett synlig. Steinblandet. Bygd av morenejord. NOe avrundete sider, men avflatet midtparti. Mesteparten av overflaten dekket med åkerstein fra nevestor til stor rundkamp. Flere ujevnheter i midtpartiet tyder på at haugen er omrotet. Tett, ung løvskog langs kanten, stor eik i SV-siden.</p>				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR	Brøgger 1918. Vestfolds Oldtidsminner s. 316.				
FUNN					
MERKNAD	Den nordligste haug, haug 1, ufaglært utgravd 1918-19. Ingen funn. I følge Vestfolds Oldtidsminner skal det ha ligget 3 ganske store hauger på Fresje, på vestsiden av veien mellom denne og jernbanen og like på skrenten ned mot linjen, i dyrket mark. De S-ligste synes nå å være fjernet.				
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	27/07/74	SIGN. O. Forbord			
KONTROLLERT DATO	/ /	SIGN.			
INNSKREVET	01/01/94	SIGN. isa			



LOKALITET

0721 01 02

Barkåker gård

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

60/1

AVGRENSNING

Barkåker tunområde

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Barkåker ligger på Raet og grenser helt opp til tettbebyggelsen. Tunet ligger like nord for stasjonen, med innkjørsel fra stasjonsområdet. Jernbanen skiller gården fra Barkåkerveien og tettbebyggelsen. Det er en av de minste gårdene i området - også medregnet at ca halvparten av gårdsarealet (det som ligger øst for jernbanen og Barkåkerveien) i dag er spist opp av tettbebyggelsen. Gårdstunet ligger kloss i jernbanen, helt på kanten av Raet, med jordveien i skråningene vestenfor tunet.

HISTORIKK

Barkåker er kjent fra skriftlige kilder 1593. Navnet kan være sammensatt av bark og åker, men er ellers utforklart iflg. Rygh. I første halvdel av 1700-tallet ble Barkåker drevet som underbruk under Gullj, men har siden 1763 vært bondegods. På tiden for salget bodde det en husmann på Barkåker. Det er og har vært bare ett gårdsbruk på Barkåker. Kart fra 1825 indikerer samme tunlokalisering som i dag. Bnr. 2 ble skilt fra til stasjon for Vestforlidsbanene i 1882. Også bnr. 3 ble skilt ut til jernbanen. I 190 ble bnr. 4 fraskilt til lensmann K. Sanderød. Etterhvert ble det skilt ut mange parseller til tettstedsbebyggelsen på Barkåker. Mye av den eldste villa-/tettbebyggelsen ligger på Barkåker gårds grunn.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Det gamle Bakåker-tunet fikk jernbanen svært nær da den ble anlagt i 1880/81. Dette har nok fått stor betydning for bygningsmiljøet i tunet. Husene ligger i et åpent vinkeltun med jernbanen som en tredje side. Her er interessant og autentisk gammelgårdsbebyggelse fra forskjellige tider av gårdens historie. FRAMHUSET er yngst og ble bygd nytt i 1880. Et midtgangshus i "tidlig" sveitserstil, som med unntak av ny dør og mindre vindusendringer har stor grad av opprinnelighet. To store, stuvede ask, planta av eiers farmor ca 1900, står tett ved husets inngang som portal. BRYGGERHUSET skal være svært gammelt opprinnelig. Kan være bygd om 1880. Lafta bryggerhusrom og kammer (nå stue), bindingsverks skjul. Enkelte av de synlige laftehodene har sekskantet form. Bryggerpanne og bakerovn intakt. Tilbygd skjul. Spor i tak etter lavere takhøyde. Jordgolv i bryggerhus, kjeller under stue. Autentisk preg minus vindusskift i stuerommet. DRIFTSBYGNINGEN skal være fra ca 1850, kanskje eldre, i hvertfall gjelder dette det gamle steinfjøset. . Fin dobbelt mur, lagt opp av hel, rund morenestein - kan være tatt fra eiendommen iflg. eier. Det sies at man måtte snu inngangen til fjøset da jernbanen ble lagt her i 1880/81. Låvedelen av driftsbygningen skal skrive seg fra denne tida. Låven består av kraftig, handtelja bindingsverk og er fint utført. Stall motsatt fjøset. Ikke vært stabbur her som man kjenner til. Kornbinger inne på låven, mjøl i tilbygg i nyere tid. Hadde stallgang og underlåve hvor en kunne ha mjølet før. (Matkjeller både under bryggerhus og framhus.) Kjørebrua til treskelåve i andre etg. og utbygg mot tunet revet i senere tid for å få de store kornbilene inn på tunet. Låve/fjøs; kun mindre endringer, i det hele stor grad av autentisitet. BEITEOMRÅDENE var i bekkedalene vest for tunet. Bekkesøkket mot Eikeberg planert sist i 1960-åra. På Barkåkers del mot Sverstadbekken er mye av det gamle rainedal-terrenget og de

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 1945 Sem og Slagen. En bygdebok.
Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825.
Rektangelmålinger 1:20000. 1906. Maleri av tunet fra 1920-tallet;
Barkåker gård. Inf. bruker Egiul Cudrio
Maleri av tunet fra 1920-tallet

VURDERING

Et sjeldent godt bevart gårdstun hvor alle bygninger har kulturhistorisk interesse. Det gamle bryggerhuset kan godt ha vært et eldre våningshus på gården. Bør være byggningsarkeologisk interessant. Det gamle steinfjøset representerer en eldre generasjon driftsbygninger enn de en i dag vanligvis finner. De knytter søg fler landbrukshistoriske interessante aspekter til dem. Slike steinfjøs er dag sjeldne og svært verneverdige kulturminner. Innbyggingen i sveitserlåven viser tilpassing tilnyere tid på en fin måte. Tunet som helhet knytter tettstedet til tida før tettstedsutvikling og stasjonsby. Det er Barkåker som har gitt stasjonsstedet og tettstedet navn. Gårdstunet inngår sammen med andre tun i et særlig fint kulturlandskap som omkranser tettstedet og er en del av Vestfoldraets kulturlandskap.

LOKALITET

0721 01 05

Sverstad

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

61/1

AVGRENSNING

Sverstad gamle tunområde

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Gårdsbebyggelsen på Sverstad ligger på en høyde nord for Barkåker tettsted. Gårdsområdet er langstrakt og smalt og følger østgrensa til Brekke til kommunendelet mot Borre i nord. Tunområdet ligger helt i sør over Sverstadbekken. Det er her jordveien åpner seg mot Eikeberg, Barkåker og søndre Brekke. Området nordover er utmark og skog. E18 går rett vest for Sverstad Jernbanen rett øst, men ingen over gårdens arealer. I dag er oppkjørselen fra E18 som den før var fra Kongeveien. Kart fra 1825 og 1906 viser at det da også var veiforbindelse til Sverstad fra Barkåker gårdstun.

HISTORIKK

Sverstad er nevnt i skriftlige kilder 1398. Gården lå under Sem kirk fra 1398 til greven (eieren av Sem kirke) i 1752 makeskiftet den mot Mellom Berg. Senere bondegods. Navnet skal være sammensatt av svarv (stor bue, halvsirkel) og stadir, og kan vise til gårdens beliggenhet ved Sverstadekken som her krummer seg rundt eiendommen og utgjør eiendomsgrensa mot flere nabogårder. Fra 1682 kjenner man kvernfoss på Sverstad og en flomkvern nevnes utover 1700-tallet. Trolig lå den i grensa mot Brekke for her fikk Sverstad rett til å legge damstokk i 1816. I 1808 fikk bonden på Sverstad kgl. bevilling til å oppføre bygdesag på Sverstad drevet med vindmølle. I 1873 ble det bygd en cirklesag på den gamle mølletomten (trolig kvernmølla) - i drift kun kort tid. Tidlig på 1800-tallet var det klokkestøperi på Sverstad. Husmannsplass i grensa mot Brekke ved Dammen under Brekke. Stua ble revet ned etter siste husmann. Pinen ble fraskilt som småbruk i 1853, men lagt til hovedbruket igjen i 1895. Kart fra 1825 indikerer to tun på Sverstad, et med dagens lokalisering og et lenger nord som kan være Pinen.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	JA
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Bebyggelsen i tunet er i dag sterkt preget av nybygg og endringer fra de siste 10-år. Framhusets eldste del skal være fra ca 1850, men er sterkt ombygd. Et nytt stort uthus for pakking og framstilling av blomsterjord og gjødsel erstattet den gamle driftsbygningen i 1977. Sag oppført 1980. Ny eller sterkt ombygd sidebygning. Plassering og form til de nye/endrede husene er i hovedtrekk som de gamles. Mellom Sverstad og nabogårdene skjærer Sverstadbekken seg dypt ned i landskapet og danner et kuppert ravinelandskap. Mye er planert ut i de siste 10-år, med bekkens hovedløp og store partier langs denne er likevel intakt, med løvskog. I de bratteste dalene var det før beithager. Utmarka til Sverstad er i dag et mye brukt friluftsområde og henger sammen med Tangsrudåsen. Her er hoppbakke som skal være gammel, men utbygd i flere etapper og fine stier innover i skogen. I skogkanten ikke langt fra lå plassen Pinen. Husene var nede før 1900, men det skal vises tydelige murer (ikke registrert). I østre del av Sverstad skogen skal det være kullmiler. På høyden bak gårdstunet, i skogbrynet og godt skjult fra de fleste vinkler, har Norsk Hydro et større anlegg for vekstorv.

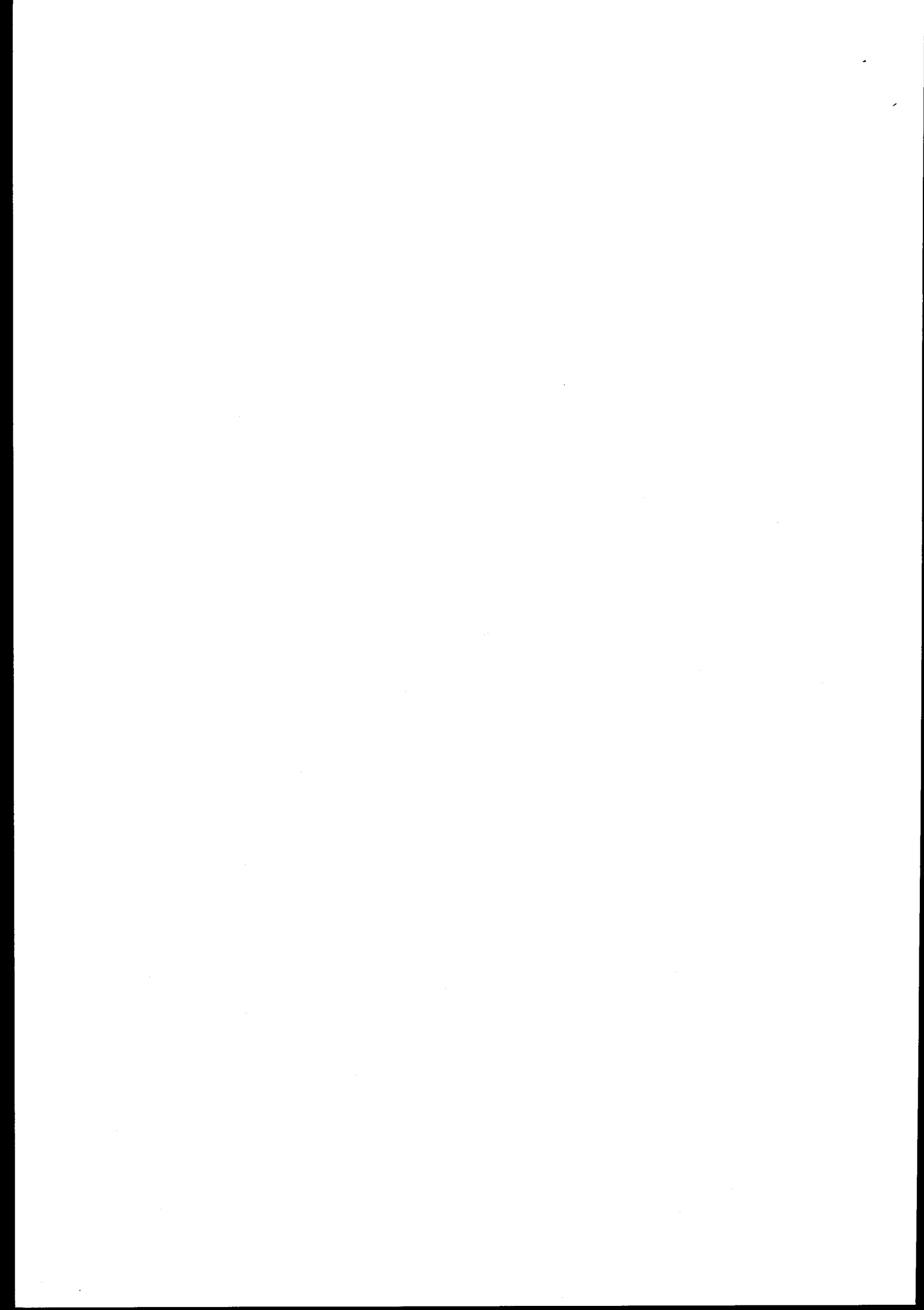
KILDER/INFORMANTER

*Johnsen, O A 1945 Sem og Slagen. En bygdebok.
Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825.
Rektangelmålinger 1:20000. 1906.
Maleri av tunet fra 1920-tallet*

VURDERING

Sverstad hører hjemme som del av et vedifullt belte med gamle gårdstun som omkranser tettstedet Barkåker. De ligger i en intakt og visuelt viktig del av Vestfoldraets kulturlandskap. Enkelthusene i tunet har liten interesse. Ved nærkontakt gir de en lite autentisk og svært moderne inntrykk. Men husenes plassering i tun og tunets beliggenhet i terrenget gjør likevel at det blir godt inn i kulturlandskapet og utgjør en viktig bestanddel av det. Bebyggelse markerer en gammel gård og en tunplass med lange tradisjoner.

OBJEKT	0704	01	KARTREF.:	CL 031-5-1	00001
OMRÅDE	Huseklepp - Barkåker				
PARSELL	J 2.3.3. og 2.3.4				
KOMMUNE	Tønsberg				
GNR./BNR.	0061/	001	MERKNAD	Gård: Sverstad	
FLYFOTO	4459 B12		R/X-NUMMER	R08	
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CL 031-5-1	KOORD	HOH 55	
FORNMINNETS ART	Gravrøys				
	ANTALL.	2	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Flat skogsmark som i S og V heller ned mot bergterrasse som vider skråner ned mot flat dyrka mark. Flott utsikt fra SØ-S-V. Gården Brekke søndre sees i SØ.				
ORIENT. OPPG	300 m NNV for NV-hjørnet av driftsbygningen på gården, ca 50 m NNV for kryss mellom 2 skogsveier.				
ART. UTSTREKNING	Gravfelt bestående av 2 gravrøysar, NNV-SSØ 30 m.				
BESKRIVELSE	<p>Lengst N:</p> <p>1. Rundrøys, klart markert og tydelig i terrenget. Brattsidet profil. Bygd av store rundkamp og mindre blokker. Midtpartiet avflatet med mindre, ujevn forsenkning. Sidene noe ujevne p.g.a. at enkelte steiner er flyttet. D: 9 m, h: 0,9 m. 9 mS for 1</p> <p>2. Rundrøys, noe utflytende markering i NV-N-NØ, ellers svært tydelig. Lett synlig. Brattsidet profil. Bygd av middels og små rundkamp. Midtpartiet flatt med rund forsenkning, d 2-2,5 m, som synes å ha sunket 0,5 m. Hele røysa har et dekke av etlag med jord mose og lyng. D: 10 m, h: 1,6 m.</p>				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR	Vestfolds Oldtidsminner s. 317. F. Gaustad. Innberetning 03.05.1967 u/gnr 61				
FUNN					
MERKNAD					
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	30/07/74		SIGN.	O. Forbord, G. Cannerfelt	
KONTROLLERT DATO	/ /		SIGN.		
INNSKREVET	01/01/94		SIGN.	isa	



OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 031-5-1 00009

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J 2.3.3 og 2.3.4
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0061/ 001 MERKNAD Gård: Sverstad

FLYFOTO 4459 B12 R/X-NUMMER X02

LOKALITET Sverstadskogen

KARTREF. ØK CL 031-5-1 KOORD HOH 55

FORNMINNETS ART Fangstgrop
ANTALL. 2 ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Småkupert lende som i V ender i bratt, N-S-gående
bergterrasse. Granskog. Ingen utsikt p.g.a. skogen.

ORIENT. OPPG 450 m NNØ for redskapsbu på gården, og 75 m VSV for kryss
mellom markvei og vei til Brekke nordre, 62/3,4

ART. UTSTREKNING Samling dyregraver, NNØ-SSV 30 m, VNV-ØSØ 10
m.

BESKRIVELSE
Inne på hugstflate:
1. Dyregrav. VNV-SSØ-orientert, rektangulær, markert med en jevnt
avrundet voll, br 2-2,5m, h: 0,4 m. Sidene er bratte. Den har tydelig
steinforing av delvis store blokker og noe rundkamp. I bunnen noen
løse rundkamp. På NØ-kanten noen store rundkamp og enkelte
heller. I bunnen litt tynt gress, ellers ingen vegetasjon. L: 3,5m, br
2,5 m, dybde 0,7 m.
18 m SV for 1:
2. Dyregrav, rund, jevnt avrundete kratersider omgitt av lite synlig
"voll". I siden enkelte rundkamp, ingen tegn tilforing. 2 blokker ligger
i bunnen. Ingen vegetasjon. D: 4 m, dybde 0,7 m.

TRADISJON

FOTO

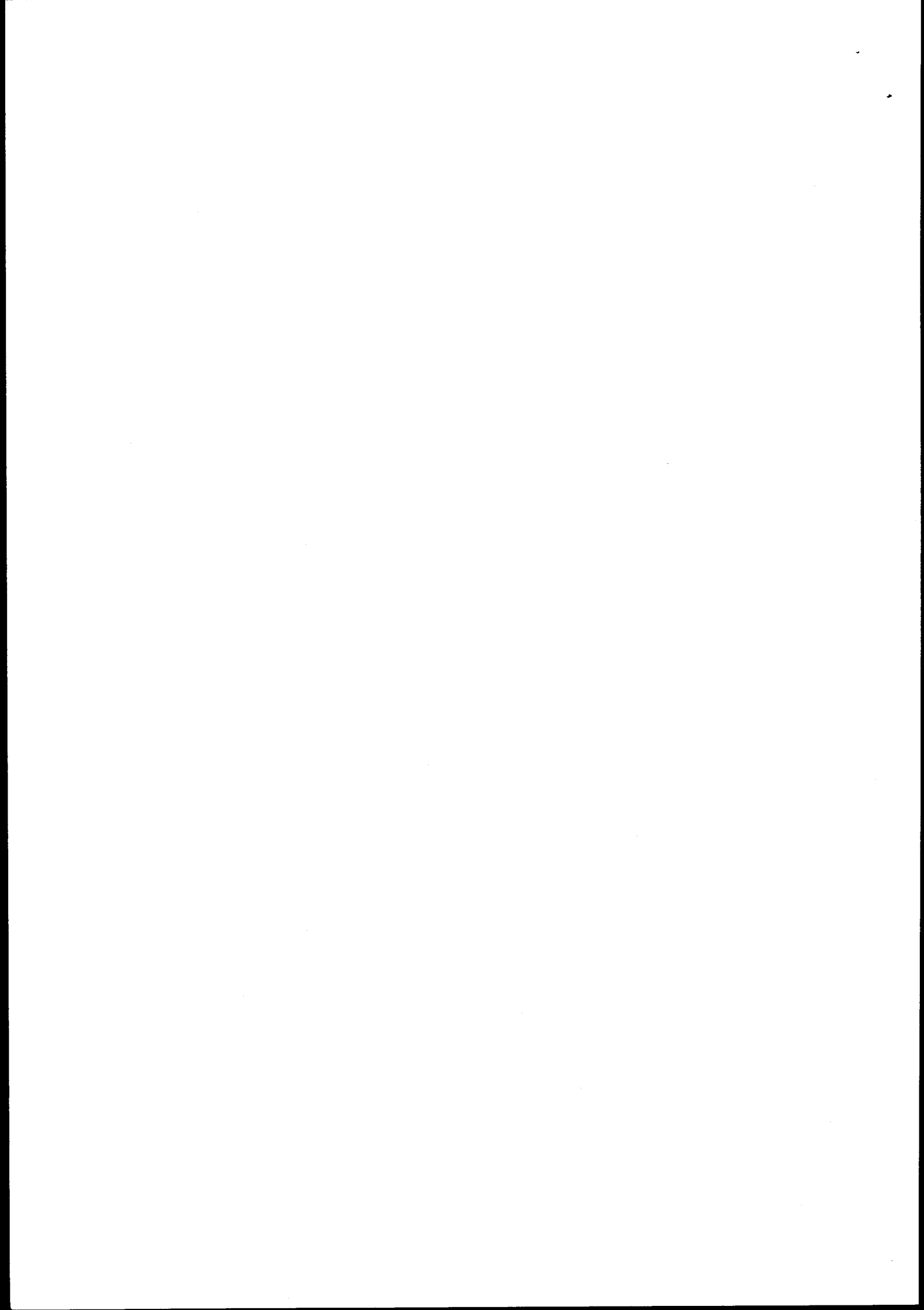
LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 30/07/74 SIGN. O. Forbord, G. Cannerfelt
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 01/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 031-5-1 00010

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J 2.3.3 og 2.3.4
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0061/ 001 MERKNAD Gård: Sverstad

FLYFOTO 4459 B12 R/X-NUMMER X03

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-1 KOORD HOH 50

FORNMINNETS ART Funnsted
ANTALL. 1 ALDER YJA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Flat dyrket mark som i SØ ligger inntil foten av terrassekant som skråner opp mot høyereliggende flate. I SV ligger åkeren inntil bergknauser som faller av til lavereliggende flat dyrka mark. Fin utsikt fra SØ-S-SV med gårdene Brekke søndre i SØ og Fresjei S

ORIENT. OPPG 30 m N for redskapsbu på gården.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE Sverd og øks av jern fra vikingtid. Funnet under jordarbeid våren 1963 på flat mark. Jordsmonnet er sandblandet morenejord.

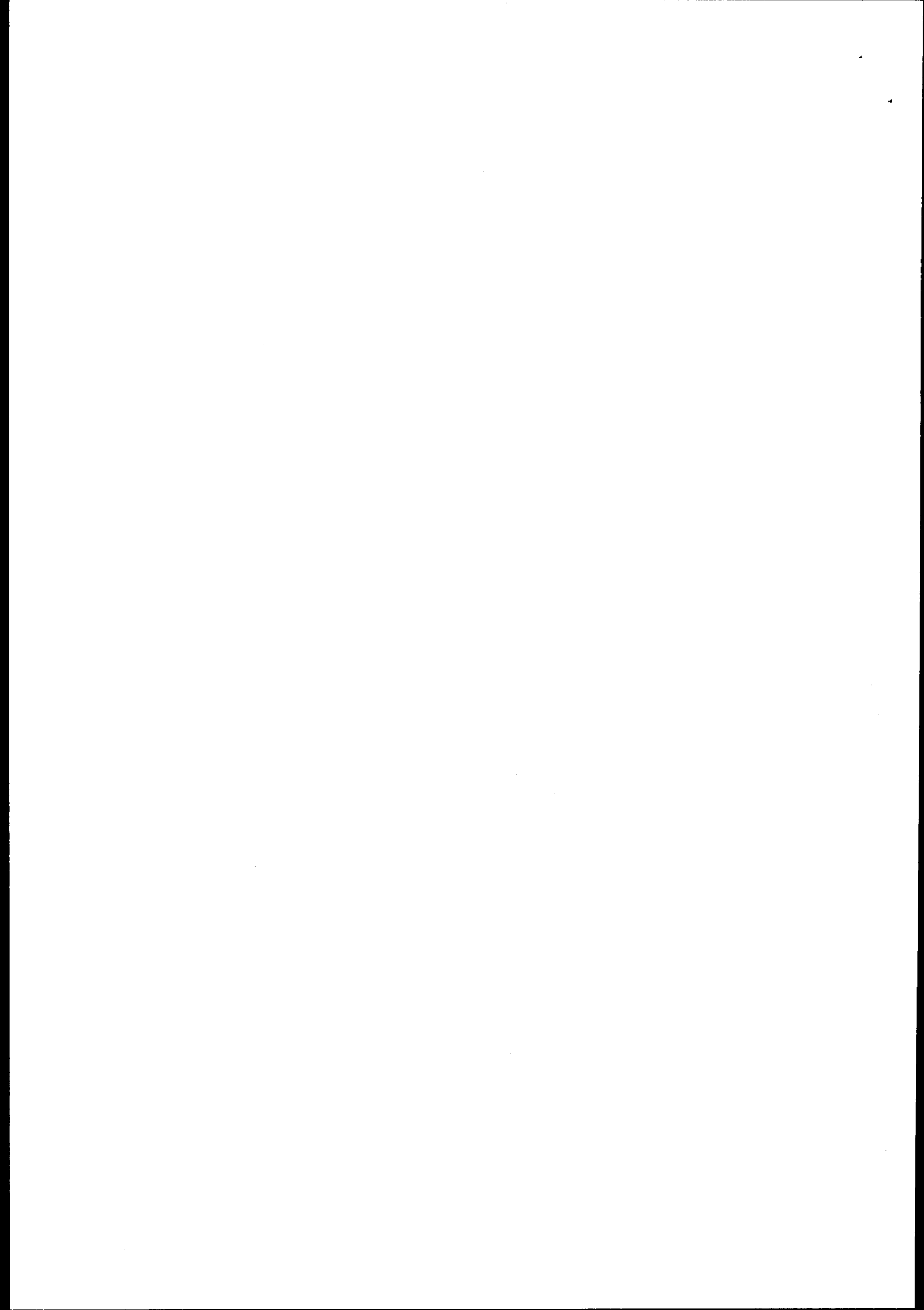
TRADISJON
FOTO

LITTERATUR UO top. ark.
Vestfolds Oldtidsminner s. 317.
F. Gaustad. Innberetning 03.05.1967 u/gnr 61.

FUNN Sverd og øks av jern fra vikingtid.
På Sverstad skal det også være funnet C18447, en steinøks uten hull fra steinalderen (Ab. 1896 s. 77 nr. 84). Nøyaktig funnsted ukjent.

MERKNAD
KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 30/07/74 SIGN. O. Forbord, G. Cannerfelt
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 01/01/94 SIGN. isa



LOKALITET

0721 01 04

Søndre Brekke

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

62/1

AVGRENSNING

Søndre Brekkes tunområde.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Det opprinnelige vestre Brekkes gårdsområde strekker seg fra rakanten ved Fresje i sør til kommunedelet mot Borre i nord. Gårdstunet til søndre Brekke ligger helt i sørenden av gårdsområdet mot kanten av Raet - i visuell sammenheng med tunklyngen på Fresje sett fra øst og Sverstad/Barkåker/søndre Eikeberg sett fra vest. Søndre Brekke hører til gårdsbebyggelsen som omkranser Barkåker tettsted. Jernbanen overskjærer eiendommen og går like ved tunet.

HISTORIKK

Denne navnegårdsenheten og matrikkelgård 62 heter egentlig Vestre Brekke, men omtales som en helhet til vanlig kun som Brekke. Gården er delt i to bruk; nordre Brekke og søndre Brekke. Iflg. Rygh er det opprinnelige navnet Brekka som forklares med bakke. Slik det eldste tunet, Søndre Brekke, ligger i dag høyt over bekkedalen mot Sverstad kan dette passe bra, men Brekkes gårdsområde er stort og det er ikke godt å si hva som har satt navn på gården. Gården er nevnt i skriftlige kilder i 1399. Etterødegårdstida ser det ut som om flere gamle gårder har blitt lagt til Brekke. Iflg. skattelegging i 1679 brukes Brekke sammen med skogødeplassene Ormø, Tottestad og Fresje. Tottestad skal ha ligget der plassen Dammen lå og ble på 1700-tallet kalt Dammen eller Holmen. Dammen grenser mot Sverstad. Fresje u/ Bekke nevnes rundt 1650 som en ødegård eller skogødeplass. Den skal ikke ha vært bebodd etter 1700. Skogødeplassen Ormø er nevnt i 1660 og var husmannsplass før gårdstunet til Brekke Nordre ble reist der etter gårdsdelingen i 1809. Bygdeboka nevner i tillegg en plass som het Ødegården i 1795. Brekke ble bondeselveie i 1736, og i 1750 fikk brukeren også kjøpe Fresje og Tottestad plassene av greven. Saga på Brekke nevnes første gang i 1613. Sener går det fram at det er på Tottestad det er sag og kvern og at det bor husmann ved saga. På 1787 fikk Brekke kgl. bevilling til bygdesag. Vestre Brekke har siden 1809 vært delt i to bruk,

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Gårdstunet ligger på kanten av den dype bekkedalen mot Sverstad og har en monumental virkning i landskapet. Det har staselige, store hus ordnet i et regelmessig firkanttun. Et to-etg. framhus skal være fra 1740-tallet og ombygd 1809 (1816?), bryggerhus fra 1870, stor sveitserlåve fra 1882 og stabbur fra 1909. Høy autentisitet for alle hus, unntagen bryggerhuset som er bygd omr til bolighus i den senere tid. Låven ligger på tvers av landskapets høydedrag og bryter med det som ellers er et framtreddende skikk i området. Hovedbygningen markerer og følger kanten og en rad med gamle askekaller rett sør for hovedbygningen understreker denne virkningen. Et nyere bolighus er kommet til på vestsida. I bakkene vest for tunet, på hver side av jernbanen er det åkre som går over i bratte, ravinedaler med vegetasjon og preg av gammelt beite. På østsida er det sammenhengende flate åkervidder med Fresjes opp til Raveien. I nordøst avgrenses jordveien av et større skogholdt med store løvtrær og blanda skog.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 1945 Sem og Slagen. En bygdebok.
Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825.
Rektangelmålinger 1:20000. 1906.

VURDERING

Søndre Brække er et gårdstun med store verneinteresser knyttet til både enkelthus og helheten i tunet. Gårdstun med så mange interessante enkelthus er i dag sjeldne. Tunet er godt eksponert fra flere kanter og inngår i flere viktige sammenhenger i forhold til de kulturhistoriske aspektene ved landskapet. Det er en del av et verdifullt belte med gamle gårdstun rundt tettstedet Barkåker, mot øst som en sammenhengende rekke med Fresje-tuna og mot vest, sammen med Sverstad, Eikeberg og Bakåker, også som en markering av den gamle gårdsbebyggelsen på Raet. Vestre Brække har vært en stor gård i området med naturressurser som strekker seg fra raet til store skogområder i nord. Gjennom lang tid har søndre Brække vært senteret for utnyttelsen av dette. De mange ødegårder inidikerer en sammensatt og interessant gårdshistorie fra forhistorien til nyere tid. Dette gir en spesiell dimensjon til de kulturhistoriske interessene ved gårdsanlegget.

OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 031-5-1 00007

OMRÅDE
PARSELL
KOMMUNE

Huseklepp - Barkåker
J 2.3.1
Tønsberg

GNR./BNR.

0062/ 001 MERKNAD Gård: Brække søndre

FLYFOTO

4459 B12

R/X-NUMMER R04

LOKALITET

KARTREF.

ØK

CL 031-5-1

KOORD

HOH 65

FORNMINNETS ART

Gravhaug

ANTALL. 8 ALDER JA

GAB-KODE

FORNMINNETS ART

Gravrøys

ANTALL. 1 ALDER JA

GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL

ALDER

GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

Flatt barskogterreng beliggende inntil V-vendt flat dyrka mark i V og S. Ingen utsikt p.g.a. skogen.

ORIENT. OPPG

225 m NNØ for NØ-hjørnet av driftsbygningen på gården, 150 m S for kryss bygdevei/jernbane.

ART. UTSTREKNING

Gravfelt bestående av 8 gravhaug og 1 gravrøys. NØ-SV 75 m, NV-SØ 45 m.

BESKRIVELSE

I V-lige del av større skogteig, inntil dyrka mark, ligger et gravfelt. Gravfeltet kan deles inn i 3 grupper:
1. 2 store steinblandete jordhauger med klar fotgrøft, bratte sider og mindre skader i toppen.
2. 6 rundhauger med klar markering delvis med tydelig fotgrøft, jevn avrundet sideprofil. Avflatet midtparti, stort sett urørt.
3. 1 rundrøys av middels stor rundkamp. Avrundet til toppet form. Urørt. Noen blokker i sentrumspartiet.
De V-ligste er løvskogbevokst med tynt gressdekke. De Ø-ligste ligger under høye grantrær med mose og lyng i bunnen.
Mål: De 2 store rundhaugene : D 13 m, h: 1,6-1,7 m.
De fleste rundhaugene: D 5-8 m, h: 0,4-0,9 m.
Rundrøysa; D 8 m, h: 0,9 m.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

FUNN

C 28956: Skaftthulløks. Funnet like V for gravfeltet.

MERKNAD

Like V for gravfeltet har det tidligere ligget en stor rundhaug som ble buldozert inn til en av de eksisterende haugene.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO

27/07/74

SIGN. O. Forbord, G. Cannerfelt

KONTROLLERT DATO

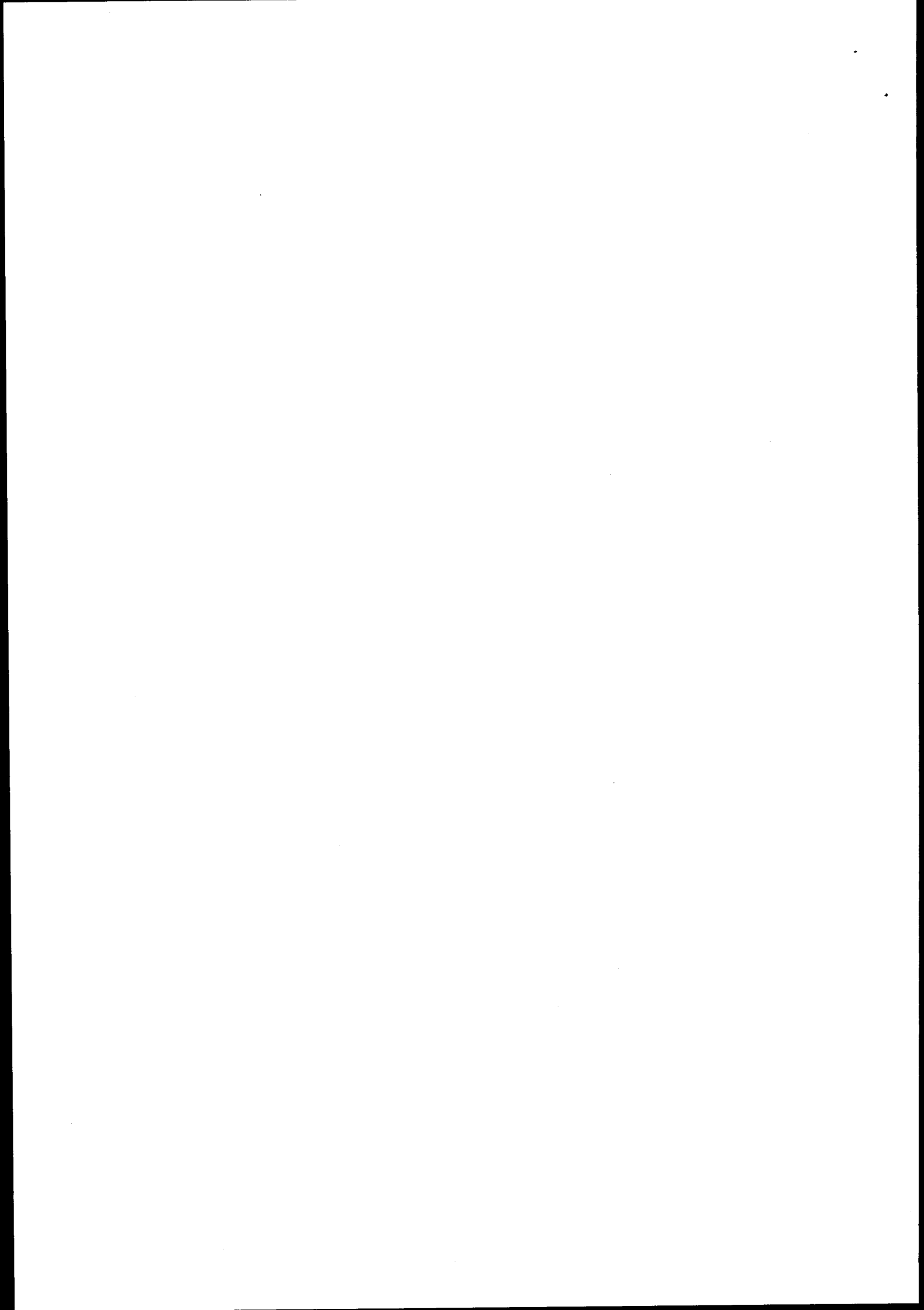
/ /

SIGN.

INNSKREVET

01/01/94

SIGN. isa



OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 031-5-1 00015

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J 2.3.1 og 2.3.3
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0062/ 001 MERKNAD Gård: Brekke søndre

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-1 KOORD HOH 60

FORNMINNETS ART Funnsted
ANTALL. 1 ALDER STA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Dyrket mark.

ORIENT. OPPG Ca. 320 m ØSØ for tunet på Brekke S og ca 300 m NØ for driftsbygningens NØ-hjørne på Fritsø N.

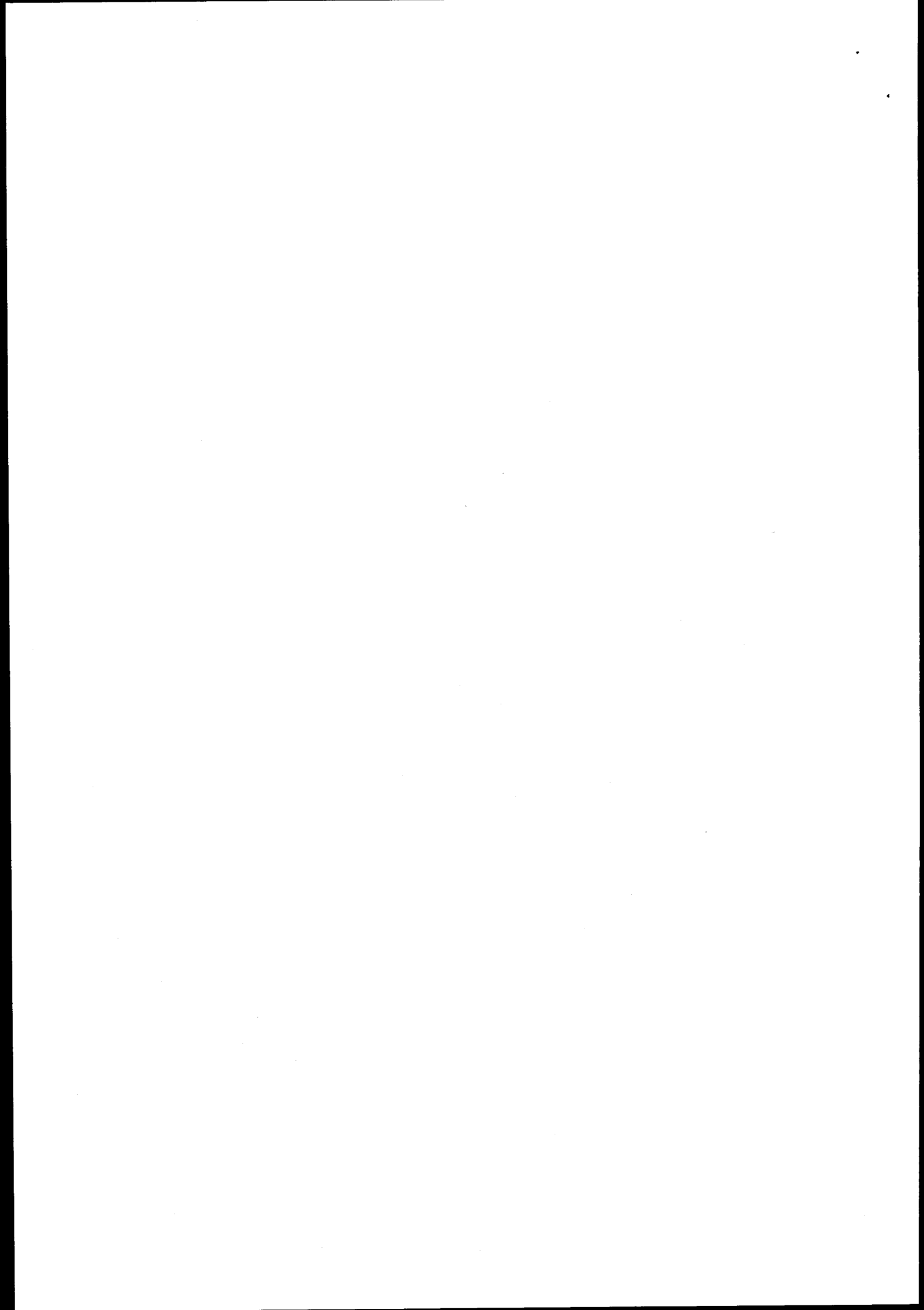
ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE Grunneier Gunnar Sembs far, Ole B. Semb, fant ca 1940 en steinøks i åkeren ca 250 m Ø for gården.

TRADISJON
FOTO
LITTERATUR
FUNN Steinøks

MERKNAD Steinøksen skal ha blitt levert til Bakken ved gml. Tønsberg museum.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 10/08/93 SIGN. I. Karlberg, V. Wangen
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 03/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 031-5-1 00016

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J 2.3.1 og 2.3.3
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0062/ 001 MERKNAD Gård: Brekke V, bruk: Brekke S

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-1 KOORD HOH 70

FORNMINNETS ART Dyrkningsspor

ANTALL 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

Dyrket
mark.

ORIENT. OPPG

ca 400 m NØ for driftsbygningen på gården og ca 200 m NV for kryssningspunkt mellom jernbane og gårdsveien N fra Brekke S, gnr/bnr 62/1 til Brekke N, gnr 62/3,4.

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE

Gunnar Semb har ved nydyrkning av et område ca 400 m NØ for gården observert et gammelt dreneringssystem. Dreneringen skal ha vært laget av ospestokker gravd ned i jorden. Dette området kalles ifølge G. Semb for Torstad.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

Dreneringssytemene er trolig fra nyere tid.

KILDER/INFORMANTER

Gunnar
Semb.

REGISTRERT DATO

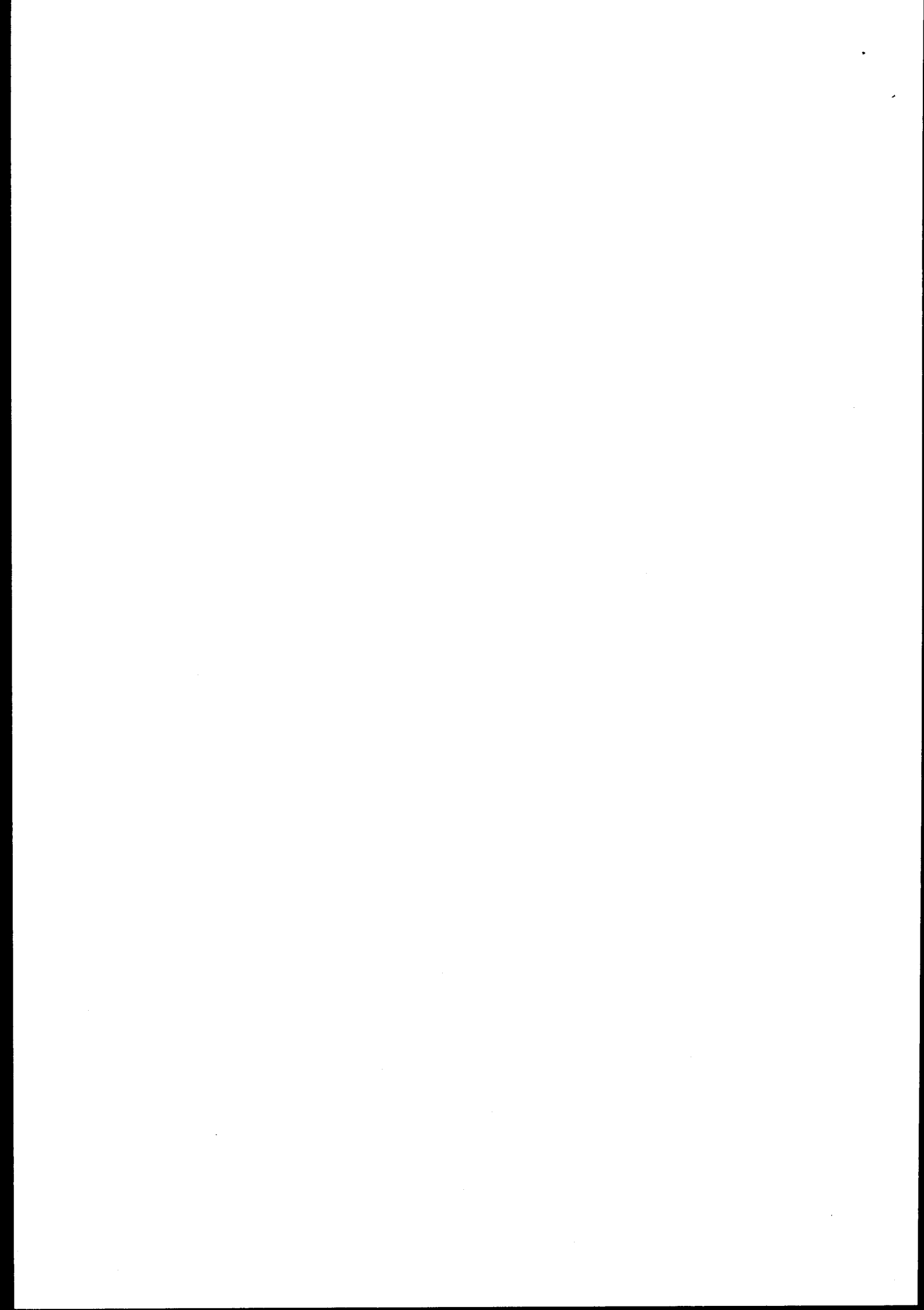
10/08/93 SIGN. I. Karlberg, V. Wangen

KONTROLLERT DATO

/ / SIGN.

INNSKREVET

04/01/94 SIGN. Isa



OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 031-5-1 00019

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J 2.3.2
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0062/ 001 MERKNAD Gård: Brekke søndre

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-1 KOORD HOH 75

FORNMINNETS ART Røys
ANTALL. 54 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Flate. Tett plantet granskog. Hugstmoden. Ingen utsikt p.g.a. vegetasjonen.

ORIENT. OPPG 8 m SSV for kryss mellom gårdsvei til Skotte og traktorvei til Brekke søndre 62/1.

ART. UTSTREKNING Røysfelt bestående av 54 røys, rydningsrøys og gravrøys. VSV- ØNØ ca 375 m, 175 m VNV-ØSØ.

BESKRIVELSE I dette skogspartiet ble det registrert 54 ulike røys. Dette er trolig både gravrøys og rydningsrøys. De største av disse røysene er registrert som rydningsrøys ved tidligere ØK-registriering. De fleste av røysene er klart markerte og tydelige i terrenget. Flesteparten er runde og lagt opp av steiner av ulik størrelse. De er idag delvis overtorvet. Enkelte av røysene har søkk i midtpartiet. Røysenes diameter 2-12 m, høyde 0,2- 1, 75m.

TRADISJON

FOTO

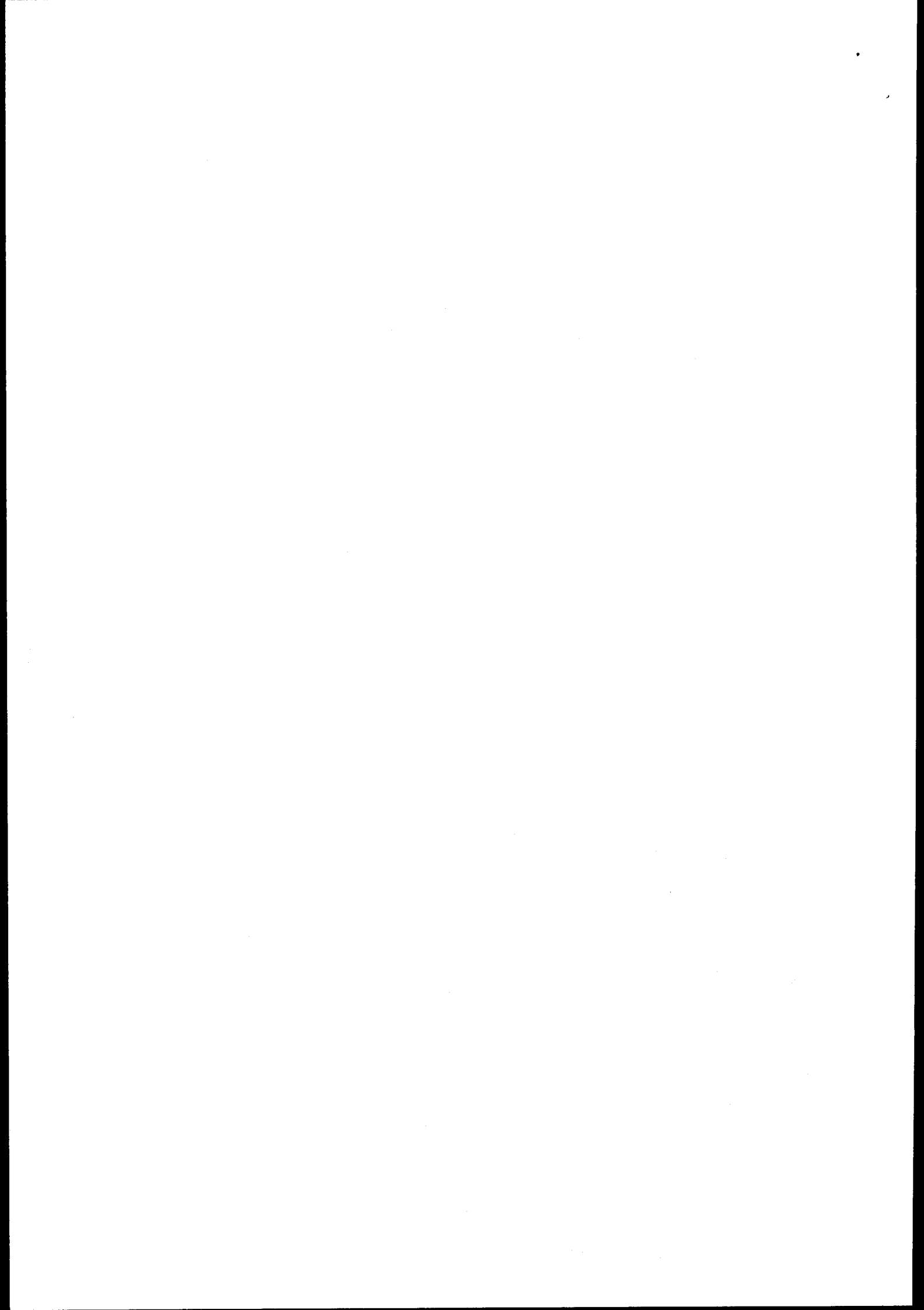
LITTERATUR Beskrivelse av hver enkelt røys finnes på eget ØK-skjema i arkivet for de arkeologiske registreringene fra 1993 under NSB-prosjektet.

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 13/08/93 SIGN. I. Karlberg, V. Wangen
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 03/01/94 SIGN. isa



ID: 001798 dom vll

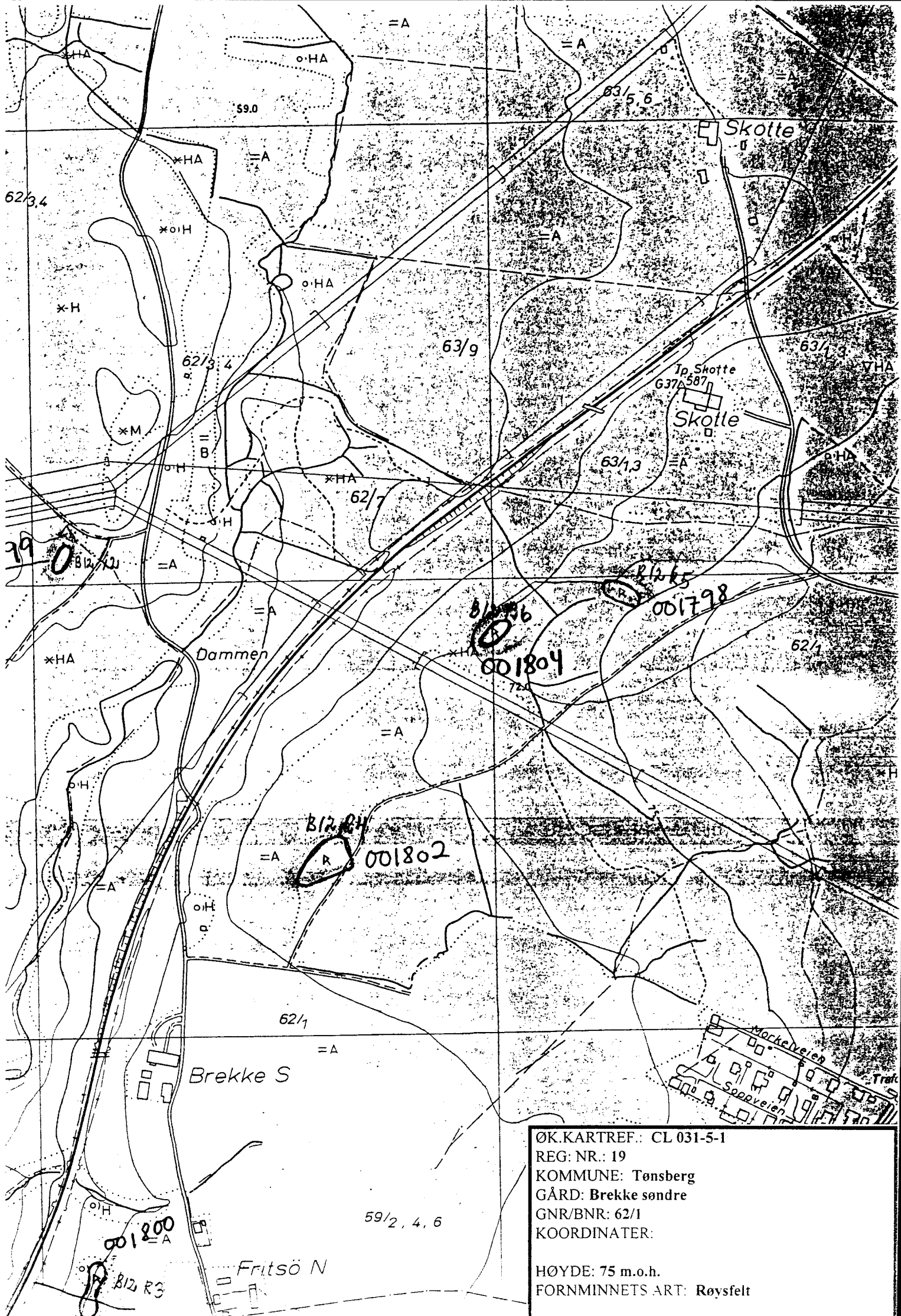
LOKALITET: 704/1/CL 031-5-1/19 Røys Brekke søndre tidl forminner

KULTURMILJØ: Huseklepp - Barkåker**PARSELL:** J 2.3.2**KOMMUNE:** Tønsberg**GNR:** 0062 **BNR. 1****GÅRDSNAVN:** Brekke søndre**BRUKSNAVN:****LOKALT NAVN:****EIER:****ØK-KARTREF:** CL 031-5-1**KOORDINATER:****FLYFOTO:** **R/X NUMMER:**

	ART:	ANTALL:	ALDER:	HOH:
FORNMINNER:	Røys	54	JA	75
		0		
		0		

TERRENG: Flate. Tett plantet granskog. Hugstmoden. Ingen utsikt p.g.a. vegetasjonen.**ORIENT. OPPG:** 8 m SSV for kryss mellom gårdsvei til Skotte og traktorvei til Brekke søndre 62/1.**ART. UTSTREKNING:** Røysfelt bestående av 54 røyser, rydningsrøyser og gravrøyser. VSV- ØNØ ca 375 m, 175 m VNV-ØSØ.**BESKRIVELSE:** I dette skogspartiet ble det registrert 54 ulike røyser. Dette er trolig både gravrøyser og rydningsrøyser. De største av røysene er registret som rydningsrøyser ved tidligere ØK-registrering. De fleste av røysene er klart markerte og tydelige i terrenget. Flesteparten er runde og lagt opp av steiner av ulik størrelse. Røysene er idag delvis overtorvet. Enkelte av røysene har søkk i midtpartiet. Røysenes diameter 2-12 m, høyde 0,2- 1, 75m.**TRADISJON:****FOTO:****LITTERATUR:** Beskrivelse av hver enkelt røys finnes på eget ØK-skjema i arkivet for de arkeologiske registreringene fra 1993 under NSB-prosjektet.**FUNN:****MERKNAD:****KILDER/
INFORMANTER:****PROSJEKT:** Kulturminneprosjekt Vestfoldbanen.

REGISTRERT:	13.08.93	SIGN: I. Karlberg, V. Wangen
KONTROLLERT:		I. Trøim, G. B. Jerpåsen
INNSKREVET:	03.01.94	isa



ØK.KARTREF.: CL 031-5-1
REG. NR.: 19
KOMMUNE: Tønsberg
GÅRD: Brekke søndre
GNR/BNR: 62/1
KOORDINATER:
HØYDE: 75 m.o.h.
FORNMINNETS ART: Roysfelt

LOKALITET

0721 01 06

Nordre Brekke

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

62/3, 4

AVGRENSNING

Nordre Brekkes tunområde.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Det opprinnelige Vestre Brekkes gårdsområde strekker seg fra rakanten ved Fresje i sør til Borre-delet i nord. Nordre Brekke utgjør en ganske stor del av skogsarealet til Vestre Brekke (750 mål skog). Gårdstunet ligger ganske langt mot nord.

HISTORIKK

Felles historikk for Brekke (eller navnegården vestre Brekke) se søndre Brekke. Nordre Brekke som egen gård skal skrive seg fra en gardsdeling i 1809. Tunet ble da lokalisert til den gamle husmannsplassen Ormø. Nevnt som skogødeplass i 1660. Lokalisering som vist på kart fra 1825. Mellom søndre og nordre Brekke lå i 1825 plassene Dammen og Hagen. Trolig var det ved Dammen den gamle ødegården Tottestad lå. Her hadde Brekke fra gammelt av sag og kvern. Dammen har først fulgt med søndre Brekke, men ble kjøpt til nordre Brekke i 1910. Dette området var tidligere blitt utskilt som Mellom-Brekke. De gamle plasshusene på Dammen sto til etter siste krig, uthus og framhus på hver side av veien opp til Nordre Brekke. Nordre Brekke ligger idag for seg selv kommunikasjonsmessig. Før har det gått lokale bygdeveier over til Borre forbi tunet, over Tangsrød til Sti i Adalsgrenda iflg. kart fra 1825 og videre nordover iflg. kart fra 1906. Skoleveien gikk rett vestover fra tunet mot Jarefeigen og på Røslund kunne man stoppe toget. I nyere tid har nordre Brekke og Tveiten hatt samarbeite i

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Gårdstunet på nordre Brekke ligger sammen med de to Skottebruka i en stor jordbrukslomme i skogen. Tunet ligger på en liten rygg av framstikkende knauser mot skogen i nord. Framhuset kan være fra gårdsetableringa rundt 1810, men har i dag karkater avombygd sveitserstilshus. Driftbygningen er fra 1954 og har rel. høy autentisitet.. Det har vært mye nydyrking og planering av jordveien som ligger i store sammenhengende flater. Bekken mellom Skotte og nordre Brekke er kanalisert. Det er foreløpig lite med kantvegetasjon. Skogen preges av stor barskog, mest gran. De gamle skogsveiene kan spores, veien mot Røslund er intakt som kjerrevei. I skogen skal det være flere spor etter kullmøller, men rester etter utmarksdrift eller plasser er ikke kjent..Særover smalner jorrdveien inn mot Dammen. Veien til nordre Brekke går her i varier skogsterrang langs høyderyggen mot Sverstad. Der den gamle plassen Dammen lå er terrenget mye endret ved oppdyrking og utjamning. Rester av hus og mølle/sagdrift erfjerna. Møllesteiner er tatt vare på på nordre Brekke.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 1945 Sem og Slagen. En bygdebok.
Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825.
Rektangelmålinger 1:20000. 1906.

VURDERING

Kulturminneverdiene på nordre Brekke er først og fremst knyttet til helheten i Skotte/Brekke-grenda og til stort potensiale for utmarksminner også når det gjelder nyere tids kulturminner..

ID: 018681 X

LOKALITET: 704/1/CL 031-5-1/17 Røys Brekke

KULTURMILJØ: Huseklepp - Barkåker
PARSELL: J 2.3.4 og 2.3.3.
KOMMUNE: Tønsberg
GNR: 0062 BNR. 3,4
GÅRDSNAVN: Brekke
BRUKSNAVN:
LOKALT NAVN:
EIER:
ØK-KARTREF: CL 031-5-1
KOORDINATER: x: 148070, y: -18416
FLYFOTO: R/X NUMMER:

	ART:	ANTALL:	ALDER:	HOH:
FORNMINNER:	Røys	1	UVISS	62
	Slagg		UVISS	
		0		

TERRENG: Østlig del av et høydeparti vest for gårdsvei og jernbane, med utsikt mot åkre i Ø. Området heller svakt mot S. Åpen løvskog. Bunnvegetasjon består av gress og noe løvkratt.

ORIENT. OPPG: 16 m VSV for høyspentmast. Ca, 40 m VNV for kryss mellom gårdsvei og traktorvei, og ca 375 m NNV for punktet hvor gårdsvei krysser jernbane. En traktorvei passerer røysa på østsiden og fortsetter N-over.

ART. UTSTREKNING:

BESKRIVELSE: Røys, rund. Uklart markert, tydelig i terrenget. Bevokst med løvtrær, bregner, gress og mose. Røysa er overtorvet i ytterkant. Steinene består av eruptiv bergart; d. 0,15-0,4 m. 3-4 større jordfaste stein i røysas ytterkant i S og SV; opptil 0,90 m i diam. I røysas midtparti er det en forsenkning: 1,5 m NNØ-SSV og 1 m NNV-SSØ, dybde 0,20 m. I Ø-delen av røysa er det påkastet ett lass med stein; utbredelse: 2x2m, h: 0,5 m. I Ø grenser røysa mot N-S-gående traktorvei. Røysas mål: ca 12 m i diameter, h:0,75 m. Ved kontrollen ble røysa oppfattet som en stor rydningsrøys.

I skjæringen på traktorveien Ø for røysa ble det ved GPS-målingen i 1995 funnet endel slagg. Dette er trolig smieslagg.

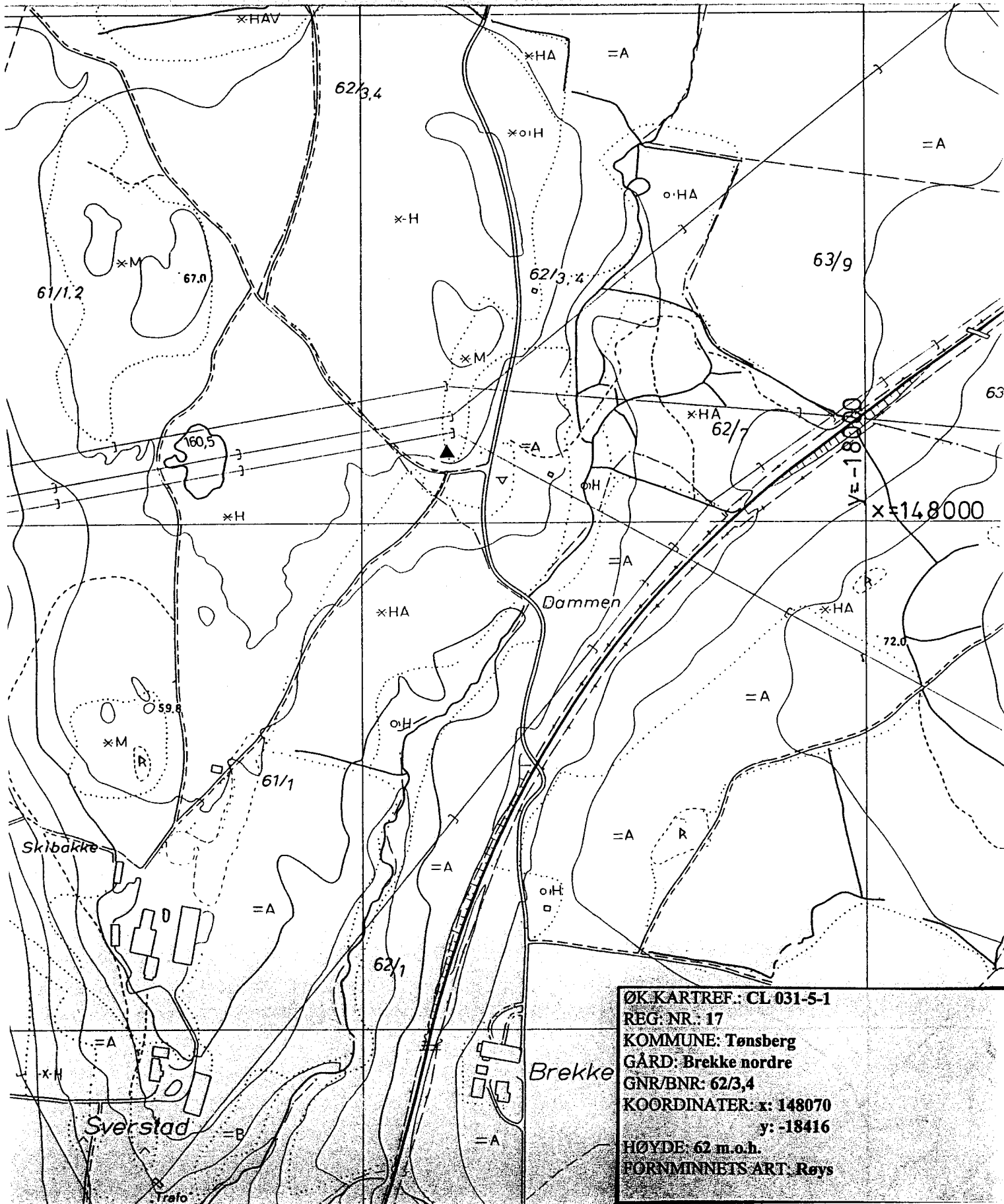
TRADISJON:**FOTO:****LITTERATUR:****FUNN:****MERKNAD:****KILDER/
INFORMANTER:**

PROSJEKT: Kulturminneprosjekt Vestfoldbanen.

DATO: **SIGN:**

REGISTRERT: 12.08.93 I. Karlberg, V. Wangen

REGISTRERT: 12.08.93 I. Karlberg, V. Wangen
 KONTROLLERT: 20.09.95 I. Trøim, E. Snorraddottir
 INNSKREVET: 03.01.94 isa



ØK-KARTREF.: CL 031-5-1
 REG. NR.: 17
 KOMMUNE: Tønsberg
 GÅRD: Brekke nordre
 GNR/BNR: 62/3,4
 KOORDINATER: x: 148070
 y: -18416
 HØYDE: 62 m.o.h.
 FORNMNNEIS ART: Reys

ID: 018682

LOKALITET: 704/1/CL 031-5-1/18 Fossile dyrkningsspor Brekke

KULTURMILJØ: Huseklepp - Barkåker
PARSELL: J 2.3.3 og 2.3.4
KOMMUNE: Tønsberg
GNR: 0062 **BNR.** 3,4
GÅRDSNAVN: Brekke
BRUKSNAVN:
LOKALT NAVN:
EIER:
ØK-KARTREF: CL 031-5-1
KOORDINATER: x: 148359, y: -18348
FLYFOTO: **R/X NUMMER:** R

	ART:	ANTALL:	ALDER:	HOH:
FORNMINNER:	Fossile dyrkningsspor	1	UVISS	86
		0		
		0		

TERRENG: Østlig parti av skråning i et mindre skogholt mellom gårdsvei og åkre, syd for Brekke N. Granskog med enkelte innslag av løvtrær. Utsikt mot åkre og skogholt tilhørende Brekke S i Ø.

ORIENT. OPPG: Ca 9 m Ø for gårdsvei til Brekke N, og ca 150 m N for kryssningspunkt for kraftlinje og gårdsveien mot Brekke nordre.

ART. UTSTREKNING: Fossile dyrkningsspor består av 4 rydningsrøyser og 1 steinstreng. Ca 50 m N-S, 25 m Ø-V.

BESKRIVELSE: Ca 9 m NØ for gårdsvei til Brekke N: 1. Steinstreng, orientert Ø-V. Består av en enkelt rekke stein. Nesten helt overtorvet. Bare toppen av steinene er synlige. Lengde: 5 m, br: 0,4.
 26 m SSØ for 1: 2. Rydningsrøys. Består av et 10-talls stein, hvorav 3-4 jordfaste. Overtorvet av mose og gress. Diameter: 3,5 m.
 14 m SSØ for 2: 3. Rydningsrøys. Delvis overtorvet med gress og mose. 10-15 synlige stein, steinenes diam: 0,20 -0,40 m, h: 0,30 m. Røysas størrelse 3,5 m SV-NØ.
 3 m N for 1: 4. Rydningsrøys, diam: 4 m, h: 0,3 m, noe avtorvet.
 25 m NNØ for 4: 5. Rydningsrøys, ligger i hellende terreng mot Ø. Delvis overtorvet. Steinenes diam: 0,2-0,6 m. Røysas størrelse NØ-SV ca 4 m x 2 m.

TRADISJON:

FOTO:

LITTERATUR:

FUNN:

MERKNAD:

**KILDER/
INFORMANTER:**

PROSJEKT: Kulturminneprosjekt Vestfoldbanen

DATO: **SIGN:**

REGISTRERT: 12.08.93 I. Karlberg, V. Wangen

LOKALITET

0721 01 07

Skotte

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

63/1, 63/5, m.fl.

AVGRENSNING

Tunområdet til de to brukene på Skotte

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Skotte ligger nord for Barkåker og Raveien, rv 310 (Hortensveien). Gårdsområdet ligger som en liten øy mellom Brekke, Røsland og Jareteigen. Tunområdet til de to gårdsbrukene ligger på en østlig arm av Vestfoldraet, på linje med bebyggelsen på søndre Brekke, Røsland og Jareteigen. Gårdsområde og bebyggelse deles av jernbanen som her følger raet et stykke.

HISTORIKK

Ingen sikre forklaringer på navnet. Rygh mener det kan ha sin bakgrunn i "skotta", skjota, skyte, dvs framspring av land. Passer ikke med terreng. Bygdebok forfatteren nevner skott som hustype og at navnet kan vise til en egenskap ved den eldste bebyggelsen på stedet. Skotte er første gang nevnt i kildene i 1604, er trolig en av de yngre gårdene i området og den minste arealmessig. Noe areal skal ha blitt lagt til Brekke i nyere tid. Gården tilhørte Olavsklosteret i Tønsberg tidlig på 1600-tallet. Kom senere på borgerhender. I brukereie fra ca 1750. Todelt på 1780-tallet. En mindre del, br.nr. 3 brukt som underbruk under gårder i nærheten fr 1860-tallet. Kart fra 1825 viser omlag samme tunstruktur som i dag med de to tuna et stykke fra hverandre og gårsvei fra Hortensveien (raveien). Mellom Skotte og nordre Brekke er det avtegnet to

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militævesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Gårdstuna på nordre Brekke og Skotte ligger i en jordbrukslomme med mye skog rundt. De to Skottebruka ligger på rad i lia mot sør, men jernbanen skiller dem. Med unntak av framhuset på 63/5 som skal skrive seg fra første halvdel av 1800-tallet, er bebyggelsen relativt ung og preget av senere tiders endringer. Mot nordre Brekke er det sammenhengende åpne jorder. Terrengt bærer mye preg av planering. Det er ikke registrert om det kan være tuffer etter Skotteplassene. Kan være de hustuftene i åker mellom som ble nevnt på nordre Brekke mellom Skotte og nordre Brekke.

KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 1945 Sem og Slagen. En bygdebok. Rektangelmålinger 1:20000, ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825. Rektangelmålinger 1:20000. 1906.

VURDERING

Kulturminneverdiene på nordre Brekke er først og fremst knyttet til helheten i Skotte/Brekke-grenda og til stort potensiale for utmarksminner også når det gjelder nyere tids kulturminner..

OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 031-5-1 00020

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J 2.3.1 og 2.3.2
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0063/ 005 MERKNAD Gård: Skotte

FLYFOTO RX-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-1 KOORD HOH 60

FORNMINNETS ART Grop
ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Flate i kant en av blandingskog. Bunnvegetasjon av lyng, gress og småtrær.

ORIENT. OPPG 1 m N for traktorvei. 150 m NNV for NV-hjørnet på driftsbygningen på Skotte, gnr/bnr 63/5. 140 m NNØ for kryssningspunkt mellom høyspentledninger i åker NV for tunet på gården.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE Grop, mulig kullgrop. Rund. Ingen markert voll. Prøvestikk med jordbor viste enkelte spredte kullpartikler ca 0,2 m under torven. D: 1,60m, dybde 0,3 m.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

FUNN

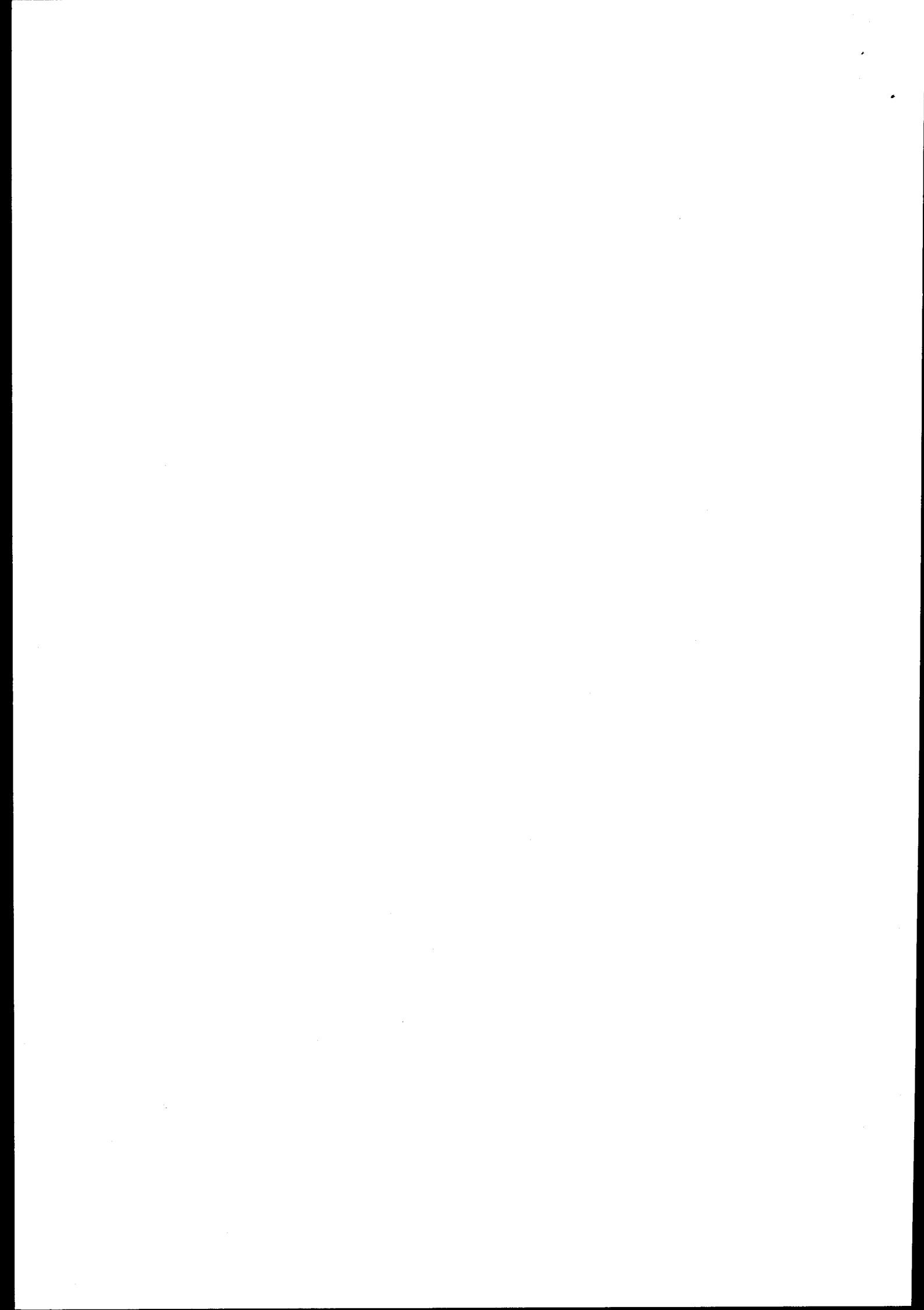
MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

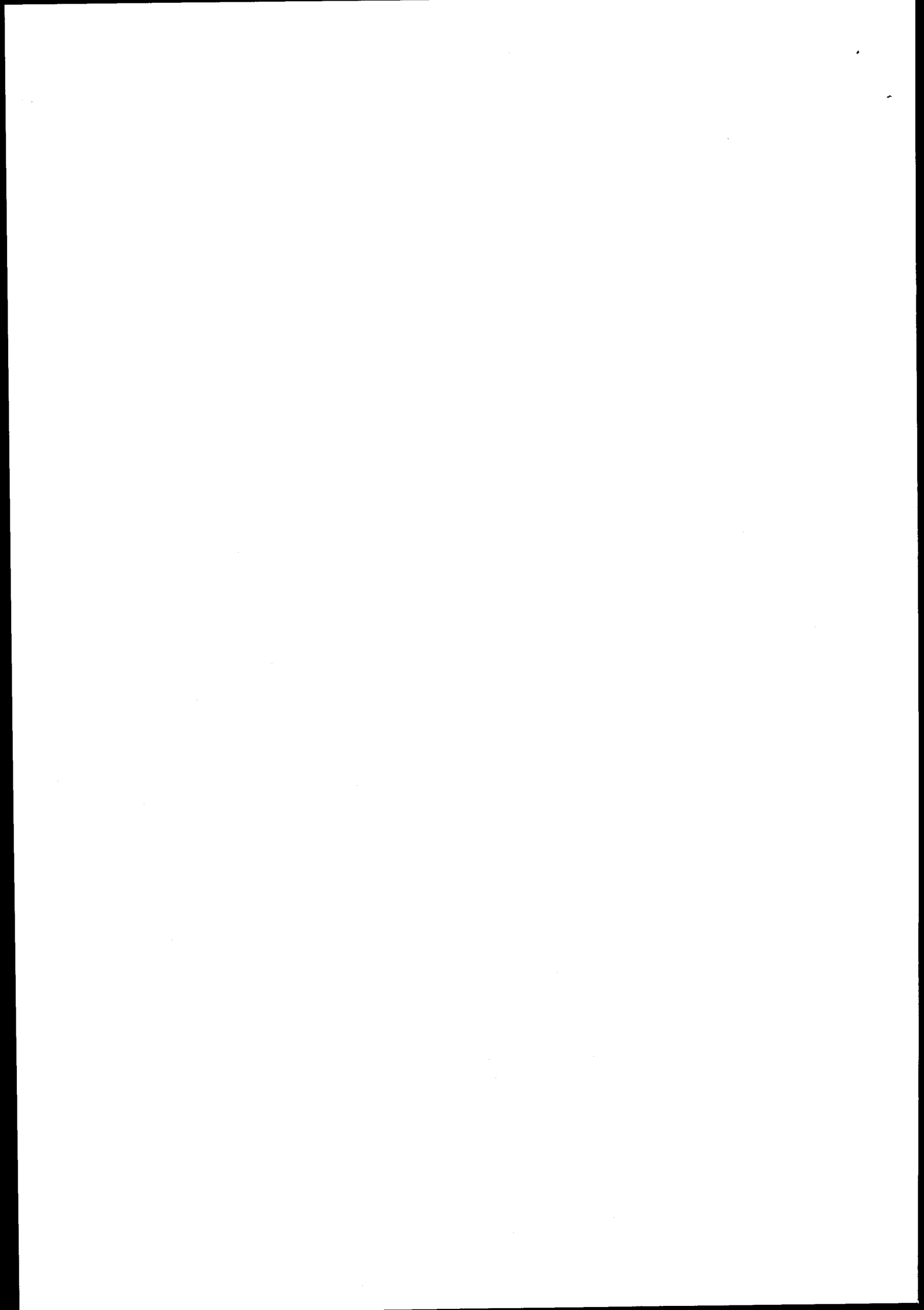
REGISTRERT DATO 16/08/93 SIGN. I. Karlberg, V. Wangen

KONTROLLERT DATO / / SIGN.

INNSKREVET 03/01/94 SIGN. isa



OBJEKT	0704	01	KARTREF.:	CL 031-5-1	00012
OMRÅDE	Huseklepp - Barkåker				
PARSELL	J				
KOMMUNE	Tønsberg				
GNR./BNR.	0064/	001	MERKNAD Gård: Røsland		
FLYFOTO	4459 B12		R/X-NUMMER	R07	
LOKALITET	Løkka				
KARTREF.	ØK	CL 031-5-1	COORD	HOH 80	
FORNMINNETS ART	Gravrøys				
	ANTALL.	9	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Flatt skogholt som strekker seg i S-lig retning, omgitt av dyrka mark. Noe utsikt i V-N-Ø.				
ORIENT. OPPG	N-ligste røys 4 m S for Trafo, ca 200 m NØ for driftsbygningen på 64/1,2,5.				
ART. UTSTREKNING	Gravfelt bestående av 9 gravrøyser. NØ-SV 200 m, NV-SØ 75 m.				
BESKRIVELSE	Inne i delvis skogkledd, delvis åpen beitemark ligger et gravfelt bestående av minst 9 rundrøyser, derav 3 tvilsomme. Markeringen er i hovedsak dårlig. Alle er sterkt overgrodd av torv og småkratt og ikke særlig lett synlig i terrenget. Formen er lik; jevnt avrundet til avflatet. Ingen har tydelig sentrumskrater, men mange er tilkastet åkerstein og endel blokker. Vegetasjonen er tett gressdekke med noe småskog. Røysenes d: 5-8 m, h:0,3-0,7 m.				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR	Vestfolds Oldtidsminner s. 317.				
FUNN	På Røsland gnr 64 skal det være funnet følgende: C 25269. Stor ufullendt trinnøks av bergart, fra steinalderen. (Univ. olds. Årbok 1931-32 s. 251 nr. 189.) C 24978. Buttnakket trinnøks, fra steinalderen. (Univ. olds. Årbok 1931-32 s. 183 nr. 173.)				
MERKNAD	Inne mellom røysene skal det ifølge Jøran Røsland ha stått et lite hus, og steiner fra dette husets grunnmur er trolig kastet opp i røysene.				
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	30/07/74	SIGN. O. Forbord, G. Cannerfelt			
KONTROLLERT DATO	/ /	SIGN.			
INNSKREVET	02/01/94	SIGN. isa			



OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 031-5-1 00021

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J 2.3.2
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0064/ 001 MERKNAD Gård:Røslund

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 031-5-1 KOORD HOH 60

FORNMINNETS ART Groper
ANTALL. 3 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Svakt hellende terreng mot V. Tett plantet granskog. Nesten ingen bunnvegetasjon.

ORIENT. OPPG 275 m NNV for NV-hjørnet på driftsbygningen på Skotte gnr/bnr 63/5. 250 m NNØ for kryssningspunkt mellom høyspentledning og åker NV for tunet på Skotte, gnr/bne 63/5.

ART. UTSTREKNING samling med groper består av 3 groper: 7 m Ø-V, 4 m N-S.

BESKRIVELSE Lengst mot V:
1. Grop, rund. Ingen voll. D: 1,4 m, dybde 0,20 m.
3 m ØSØ for 1:
2. Grop. Uklar form; tilnærmet rund. Ingen voll. D: 1,0 m, dybde 0,1 m.
2 m Ø for 2:
3. Grop; som en liten forsenkning. Kraftig voll mot S. Kan se ut som en rotvelt. Prøvestikk med jordbor viser: 0-5 cm humus, 5-15 cm mørk brun jord, 15-25 cm mørk brun jord iblandet trekull. D: 0,9 m,

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

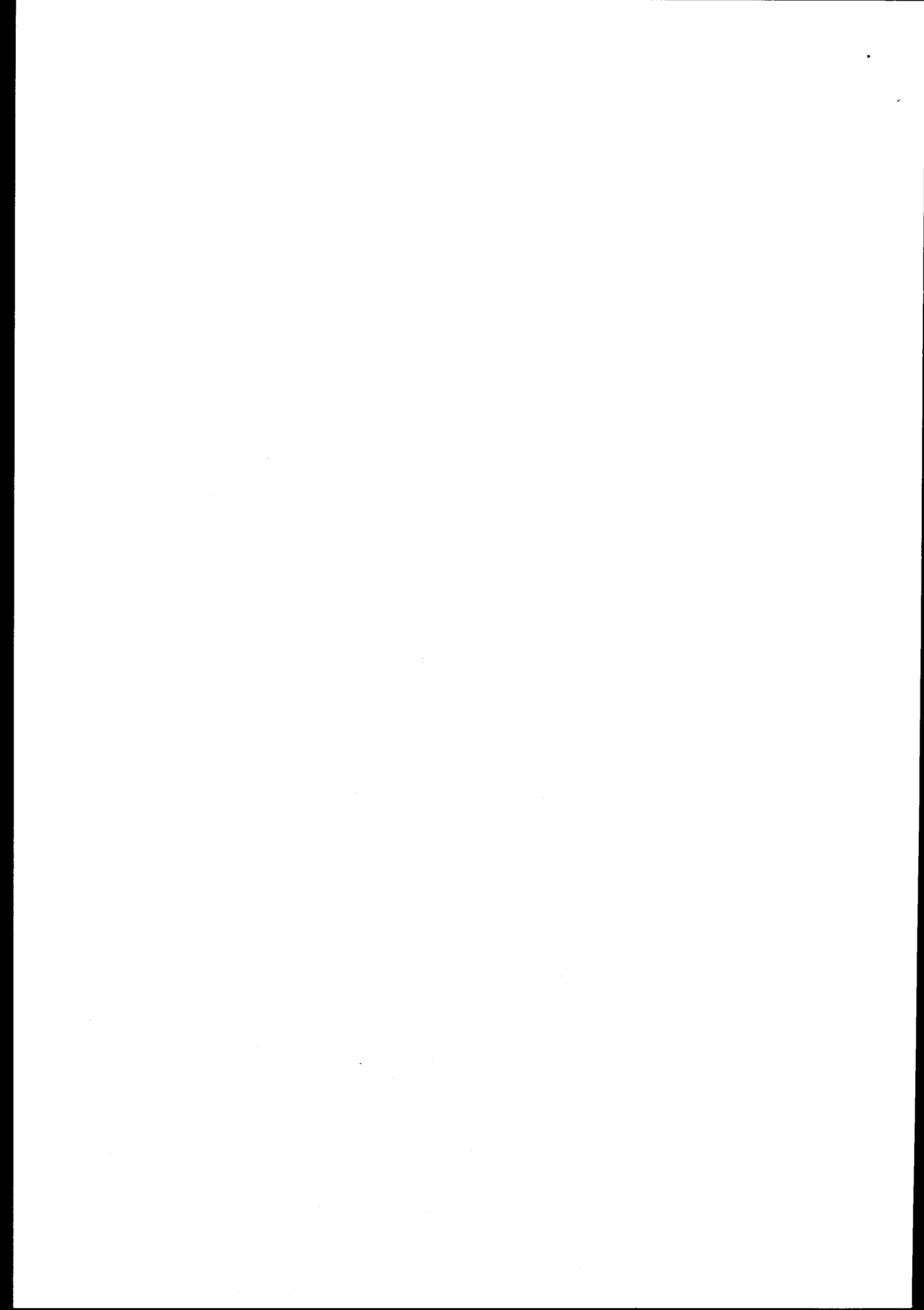
FUNN

MERKNAD

Gropene er usikre som fornminner, ved registreringen ble de tolket som mulige kullgroper. Det ble ikke tatt kullprøver.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 13/08/93 SIGN. I. Karlberg, V. Wangen
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 03/01/94 SIGN. isa



OBJEKT	0704	01	KARTREF.:	CL 032-5-3	00007
OMRÅDE	Huseklepp - Barkåker				
PARSELL	J 2.3.1				
KOMMUNE	Tønsberg				
GNR./BNR.	0064/	006	MERKNAD Gård: Røsland		
FLYFOTO	RX-NUMMER				
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CL 032-5-3	COORD	HOH 70	
FORNMINNETS ART	Grop				
	ANTALL.	11	ALDER	UVISS	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Plantet granskog, slette. Sparsom undervegetasjon.				
ORIENT. OPPG	750 m NV for krysningspunkt mellom jernbane og NV gående vei fra Jareteigen. 710 m NNØ for Nø-hjørnet av driftsbygning på Brekke N, gnr/bnr 62/3,4.				
ART. UTSTREKNING	Felt med groper består av minst 11 kullgroper. 25 m NØ-SV, 25 m NV-SØ.				
BESKRIVELSE	<p>Ca 20 m N for markslagsgrense og traktorvei som følger denne grensen (traktorveien er ikke avmerket på kartet). Lengst SØ i feltet:</p> <p>1. Grop, rund. Klart markert voll som i NNV er felles med grop 2. Ytre diameter 3,5m (målene er tatt fra topp av voll i NNV). Indre mål diam. 1,8 m, dybde 0,4 m. 3 m NNV for 1: 2. Grop rund. Klart markert voll som i SSØ er felles med 1. Ytre mål, diam 2,80 m hvor målene er tatt fra topp av voll i SSØ. Indre mål, d: 1,6 m, dybde 0,3 m. 4 m N for 2: 3. Grop, rund. Ingen markert voll. Indre mål: d: 1,7 m, dybde 0,25 m. 4,2 m SV for 3: 4. Grop rund. Ingen markert voll. Indre mål: d: 2,10 m, dybde 0,2 m. 3,5 m V for 4: 5. Grop rund. Stedvis uklart markert voll. Ytre mål: D 3,80 m, indre mål d: 1,7 m, dybde 0,4 m. 6 m SSV for 5: 6. Grop rund. Ingen markert voll. Indre mål d: 1,5 m, dybde 0,3 m. 4 m SSV for 6: 7. Grop rund. Ingen markert voll. Indre mål: d: 1,40 m, dybde 0,25 m. 5,5 m NNV for 7: 8. Grop rund. markert voll i gropas N-del. Ytre mål: d: 3,5 m, indre mål: d: 1,60 m, dybde 0,2 m. 14m NNV for 5: 9. Grop rund. Uklart markert voll i Ø. Ytre mål: d: 3,0 m. Indre mål d: 1,6m dybde 0,35m. 3,5 m NNØ for 9: 10 Grop, rund. Markert voll mot NØ. Ytre mål d: 2,4 m, indre mål d 1,3 m, dybde 0,35 m. 2,3 m SØ for 10: 11. Grop rund. Ingen voll. Indre mål; 1,10 m, dybde 0,10 m.</p>				
TRADISJON					
FOTO	Film 5, bilde 33,34,36 og 37.				
LITTERATUR					
FUNN					
MERKNAD	<p>Det ble tatt prøvestikk med jordbor i grop 1. Denne viste; 0-5 cm: humus, 5-20 cm: brun humusblandet jord; 20-30 cm: svart trekullblandet jord; 30-35 cm: gråbrun sand.</p> <p>Profil fra jordbor i grop 5 viser:</p> <p>0-4 cm: humus; 4-18 cm: brun humusblandet jord; 18-30 cm: svart trekullblandet jord; 30-35 cm: gråbrun sand.</p> <p>Det ble samlet inn kullprøver med jordbor fra grop 1 og 5.</p>				
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	16/08/93	SIGN. I. Karlberg, V. Wangen			

KONTROLLERT DATO
INNSKREVET

// SIGN.
03/01/94 SIGN. isa

OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 032-5-3 00009

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J 2.3.1
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0064/ 006 MERKNAD Gård:Røsland

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 032-5-3 KOORD HOH 70

FORNMINNETS ART Groper
ANTALL. 2 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Flate i planatet granskog. Ujevn skogsbunn. Bunnskjiktet består av mose og strø.

ORIENT. OPPG Ca 500 m ØNØ for tunet på Brekke N, gnr/bnr 62/3,4.

ART. UTSTREKNING Samling groper består av 2 groper: 5 m SSV-NNØ og 3,5 m SSØ-NNV.

BESKRIVELSE Lengst mot SSV:
1. Grop, rund. Uklart markert voll i SV-del. I V-del av gropen er en utydelig voll, som synes å også strekke seg langs V-delen av grop
2. Ytre diameter 2,70 m, indre diameter 1,50, dybde 0,40 m.
Kant i kant og 1,5 m NNØ for 1:
2. Som 1 men har i NNØ-delen antydning til voll. Gropen har felles voll med grop 1 i SSV. Gropas mål: D 2,7 m, indre d. 1,5 m, dybde 0,20 m.

TRADISJON FOTO Film 6 bilde 8 og 9 tatt fra SSV.

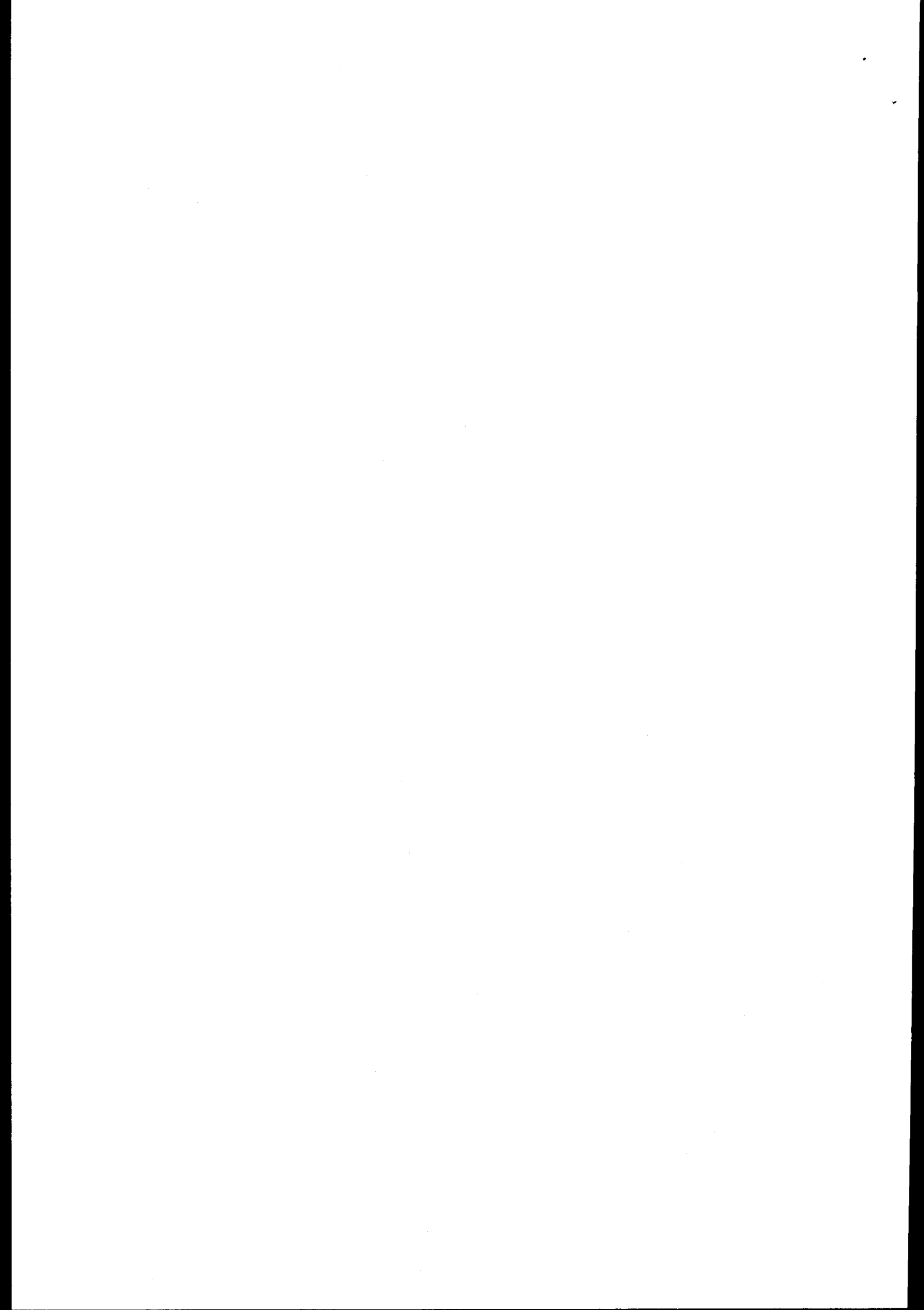
LITTERATUR

FUNN

MERKNAD Prøvestikk med jordbor i grop 1 og 2 viser: 0-7 cm- humusblandet brun jord, 7-25 cm - svart trøkullblandet jord, 25 - grus/stein.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 17/08/93 SIGN. I. Karlberg, V. Wangen
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 03/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 032-5-3 00005

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J 2.3.3. og 2.3.4
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0066/ 007 MERKNAD Gård: Jareteigen S

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 032-5-3 KOORD HOH 65

FORNMINNETS ART Grop
ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Småkupert skogsterreng. Flate i tett granskogholt, omgitt av løvskog. Sparsom undervegetasjon. I SV, V og NV er en gressbevokst lysning hvor skogsbilveier møtes.

ORIENT. OPPG 12 m NV for kryss hvor skogsbilveier møtes. 80 m Ø for 73,9 m punkt på høydedrag på gnr/bnr 66/7. 820 m VNV for krysningspunkt mellom jernbane og NV-gående vei fra Jareteigen.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE Kullgrop, rund, klart markert voll mot NØ, N og NV. Vollen er uklart markert mot S. Ytre mål: d: 4,6m, indre mål 1,8 m, dybde 0,4 m. Prøvestikk med jordbor viser: 0-9 cm humusholdig jord; 9,9,3 cm tynt kullag; 9,3-12 cm brun jord iblandet kullpartikler; 12-24 cm svart jord mye trekull; 24-35 cm brun sandblandet jord, iblandet kullpartikler; 35- stein.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

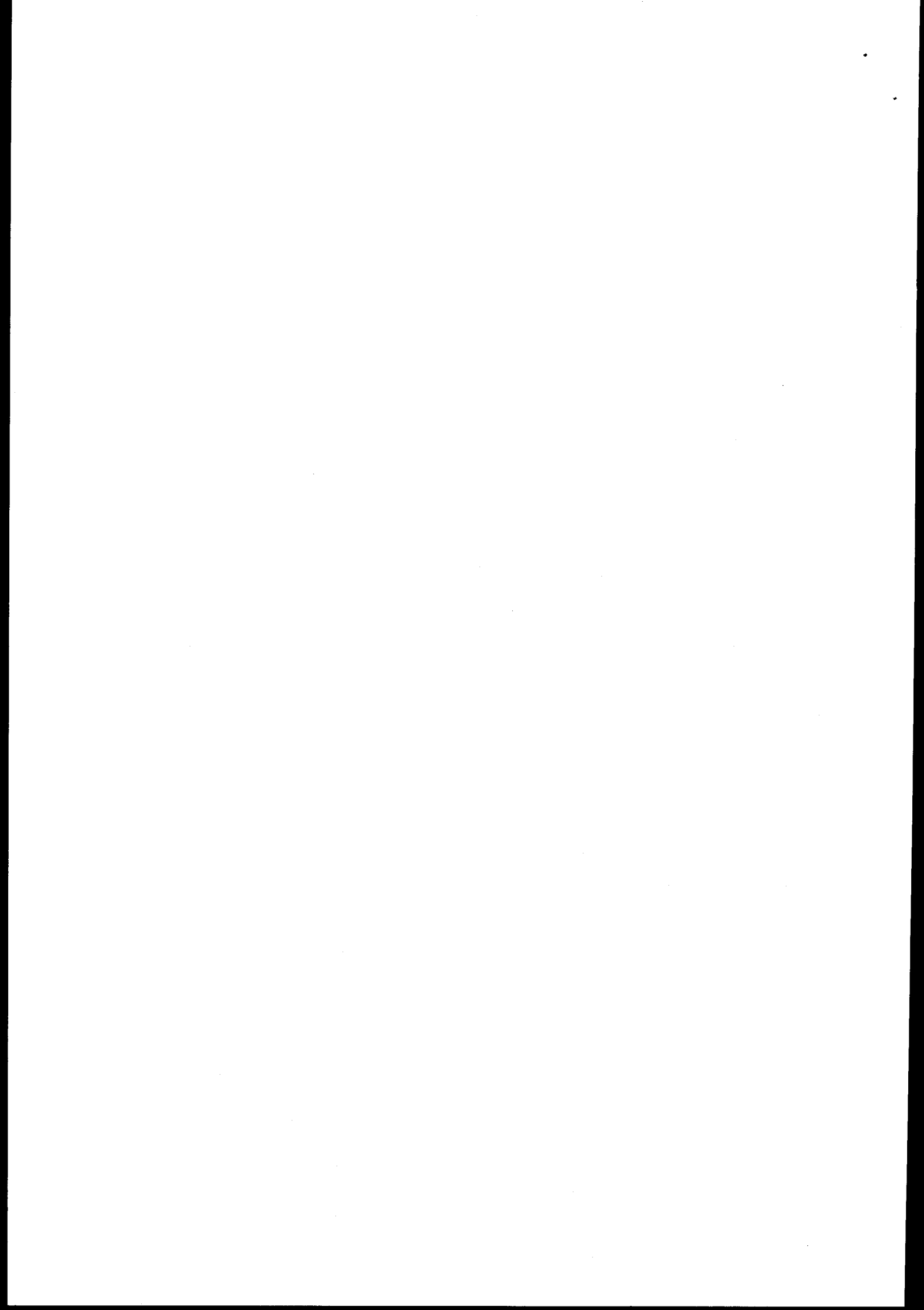
FUNN

MERKNAD

Det ble tatt kullprøve med jordbor fra 12-24 cm under overflaten.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 10/08/93 SIGN. I. Karlberg, V. Wangen
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 03/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 032-5-3 00006

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J 2.3.3 og 2.3.4
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0066/ 007 MERKNAD Gård: Jareteigen S

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 032-5-3 KOORD HOH 65

FORNMINNETS ART Grop
ANTALL. 4 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Flate i kant av åpen, gammel granskog. Undervegetasjon:
Gress, bregner og lyng. Hugstflate i SV.

ORIENT. OPPG 7 m V for skogsbilvei dele. 360 m ØNØ for høydepunkt på 70 m,
Gnr/bnr 62/3,4. 180 m ØSØ for høydeparti på 73,9 m gnr/bnr 66/7.

ART. UTSTREKNING Samling med 4 groper; 10 m NV-SØ og 5 m
NØ-SV.

BESKRIVELSE 7 m V for skogsbilvei-dele og lengst mot S:
1. Grop, rund. Ingen markert voll. Indre mål: d: 1,25 m, dybde 0,15 m. Prøvestikk med jordbor viste: 0-5 cm humus; 5-10 cm humusblandet jord; 10-20 cm brun sandblandet jord; 20-32 cm svart kullblandet jord; 32-52 rødbrun sand. i jordboret ble det observert et rødt leiraktig lag ca. 20-25 cm under overflaten. Dette kan være brent leire.
3 m ØNØ for 1:
2. Grop, rund. Ingen markert voll. Indre mål: d: 1,20m, dybde 0,20 m. Prøvestikk med jordbor viser brun jord iblandet kullpartikler.
1,8 m V for 2:
3. Grop, rund. Ingen markert voll. Indre mål: d: 1,20 m, dybde 0,3 m. Prøvestikk med jordbor viste brun jord med kullpartikler.
2,5 m NNV for 3:
4. Grop, rund. Ingen markert voll. Indre mål: d: 1,5 m, dybde 0,4 m. Prøvestikk med jordbor viser 0-6 cm humus/strø; 6-20 cm brun sandblandet jord; 20-30 cm svart jord med trekull. Enkelte stein ca 20 cm under overflaten i bunnen av gropen.

TRADISJON

FOTO Film 5 bilde
32.

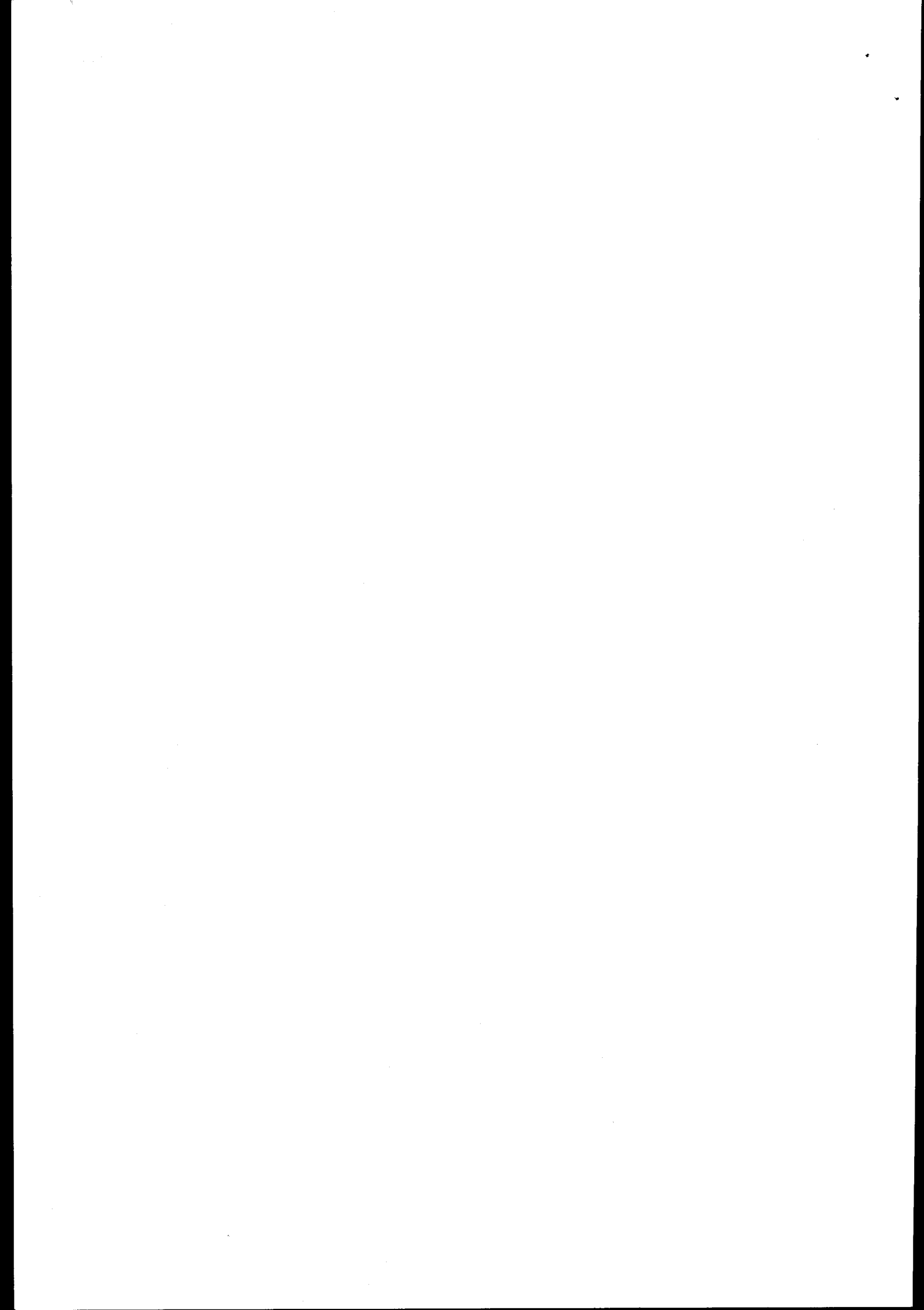
LITTERATUR

FUNN

MERKNAD Det ble tatt kullprøve med jordbor fra grop 1, 20-32 cm under overflaten.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 10/08/93 SIGN. I. Karlberg, V. Wangen
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 03/01/94 SIGN. isa



10 018683

LOKALITET: 704/1/CL 032-5-3/12 Boplass Jareteigen Nordre

KULTURMILJØ: Huseklepp - Barkåker
PARSELL: 2.3.1, 2.3.3/2.3.4
KOMMUNE: Tønsberg
GNR: 0067 **BNR. 4**
GÅRDSNAVN: Jareteigen Nordre
BRUKSNAVN:
LOKALT NAVN:
EIER:
ØK-KARTREF: CL 032-5-3
KOORDINATER: x: 149835, y: -17743
FLYFOTO: **R/X NUMMER:**

	ART:	ANTALL:	ALDER:	HOH:
FORNMINNER:	Boplass	1	STA	75
		0		
		0		

TERRENG: Kupert landskap. Mange små koller. Blandingskog (hovedsakelig gran). Ingen utsikt p.g.a. vegetasjonen.

ORIENT. OPPG: Ca. 500 m VSV for driftsbygningen på Jareteigen (68/1)

ART. UTSTREKNING:

BESKRIVELSE: Lokaliteten ligger på en S-vendt flate. I N avgrenses lokaliteten av et kollehøydepunkt, i Ø av et søkk og i V av ulike svabergliknende formasjoner. 8 prøvestikk hvorav kun 2 positive. Maksimal flate 750 m², men med utgangspunkt i prøvestikkingen synes lokaliteten å begrense seg til det nordvestre hjørnet av den potensielle flaten.

TRADISJON:

FOTO:

LITTERATUR:

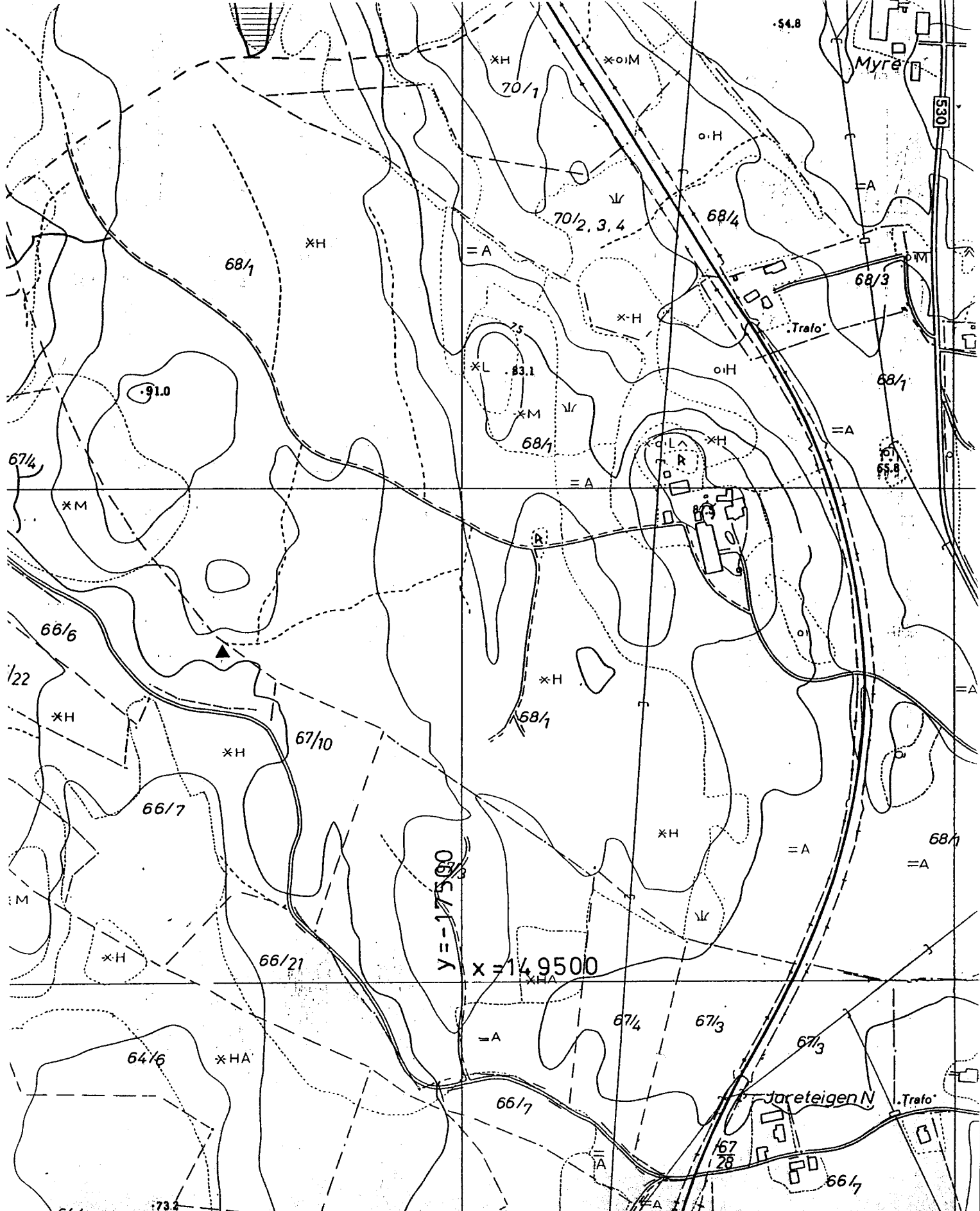
FUNN: Stikk A: 1 vanlig avslag (krakelert flint), 8 vanlige avslag (flint) Stikk B: 1 avslag (flint)

MERKNAD:

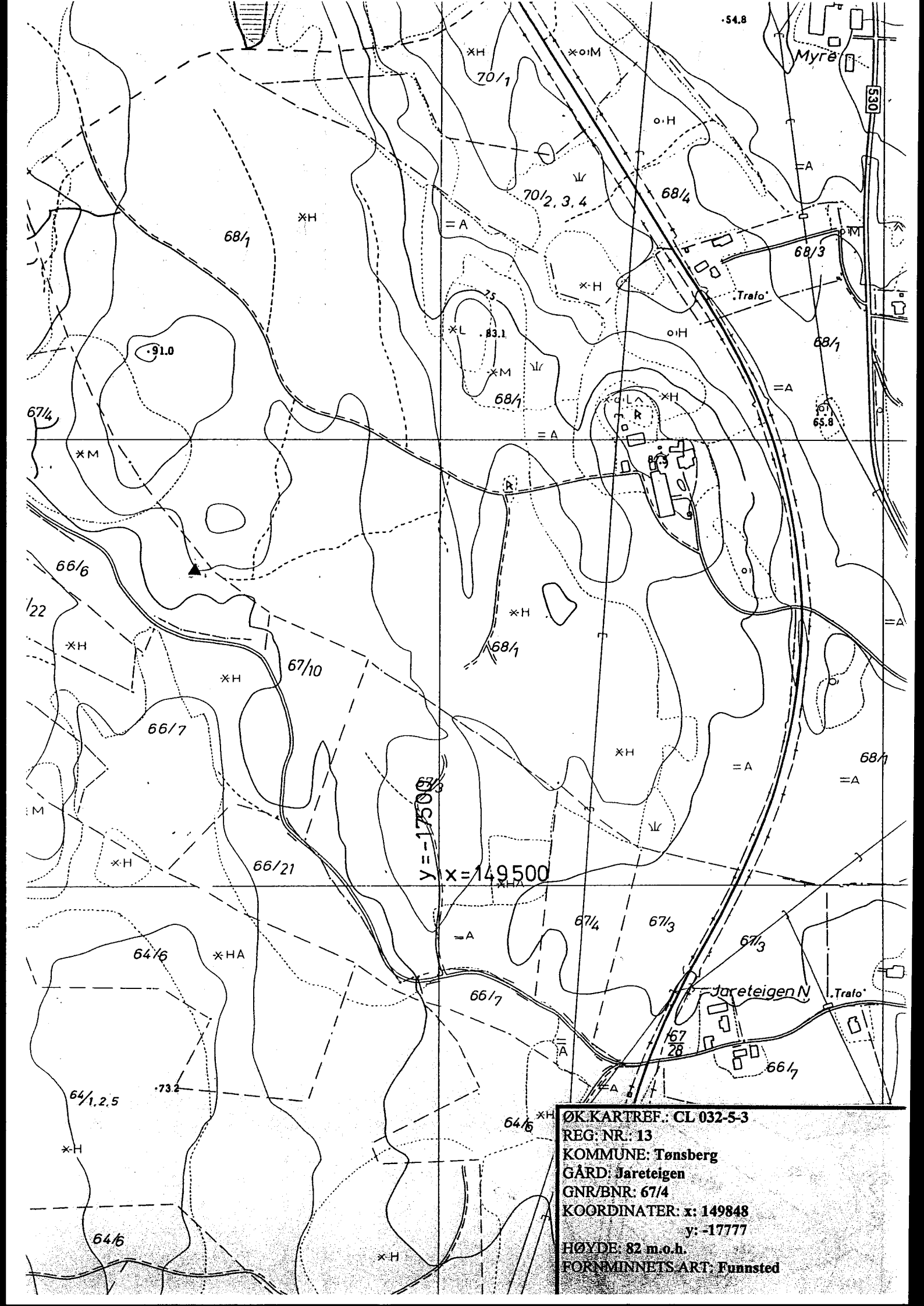
**KILDER/
INFORMANTER:**

PROSJEKT: Kulturminneprosjekt Vestfoldbanen.

DATO: **SIGN:**
REGISTRERT: 03.09.93 B.U.Moseng, J.Grundberg
KONTROLLERT: 20.09.95 I. Trøim, E. Snorradottir
INNSKREVET: 03.11.94 system



ØK.KARTREF.: CL 032-5-3
 REG: NR.: 12
 KOMMUNE: Tønsberg
 GÅRD: Jareteigen
 GNR/BNR: 67/4
 KOORDINATER: x: 149835
 y: -17743
 HØYDE: 75 m.o.h.
 FORNMINNETS ART: Steinalderlokalitet



x=149500
y=-17500

ØK KARTREF: CL 032-5-3
REG: NR: 13
KOMMUNE: Tønsberg
GÅRD: Jareteigen
GNR/BNR: 67/4
KOORDINATER: x: 149848
y: -17777
HØYDE: 82 m.o.h.
FORNMINNETS ART: Funnsted

LOKALITET

0721 01 08

Huseklepp

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

68/1, 68/3

AVGRENSNING

Tunområdet til hovedbruket og småbruket ved jernbanelinja.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Huseklepp er en av de nordligste gårdene i Sem og ligger helt opp til Adalsgrenda i Borre. Gårdsområdet henger sammen med skogområdene ved Tangsrød. Oppkjørsel fra veien gjennom Adalsgrenda. Jernbanen går over gården.

HISTORIKK

Navnet Huseklepp skal være sammensatt av hus og klepp. Klepper forklares som klomp - et uttrykk som ofte brukes om fjellknatter. Det skulle passe fint til denne gårdens beliggenhet. Hus viser til at fjellknausen er bebygd. Huseklepp nevnes førstegang i kildene i 1593. Eierforhold har variert, selveierbruk på 1600-tallet, men en del av grevegodset rundt 1700 som kom med på auksjonen i 1750 og ble bondeeiendom. Brukereid siden 1777. Huseklepp ble delt i to like deler i 1720, men er siden slått sammen. To mindre parter ble fradelt i 1821, hvorav det ene eksisterer i dag som småbruket 68/3, den andre gikk tilbake til hovedbruket. Kart fra 1825 indikerer samme lokalisering av hovedtunet. Nord for tunet er det merket av to plasser, den ene kan være 68/3. Veiforbindelse til Tangsrød.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Gårdstunet på hovedbruket bnr. 1 har en fin og markert beliggenhet på høyden som avgrensner Adalsgrenda mot sør. Tunet er eksponert fra flere kanter. Bygningene er store. Framhus i sveitserstil fra århundreskiftet, og funkis driftsbygning fra mellomkrigstida, begge moderat ombygde. Store løvtrær markerer tunområdet. Slake sør og vestvendte jorder. Jernbanen slynger seg fint rundt tunhøyden og understreker landskapsformen mer enn avgrensner den. Bebyggelsen på småbruket 68/3 ligger ved foten av Huseklepphøyden, like inntil og øst for jernbanen. Et lite vinkeltun med driftsbygning (datert 1850-70, ser yngre ut) og noe ombygd framhus fra 1830-50. Typisk småbrukskarkater. Trolig gammel vei fra hovedtunet og innover skogen mot Tangsrød.

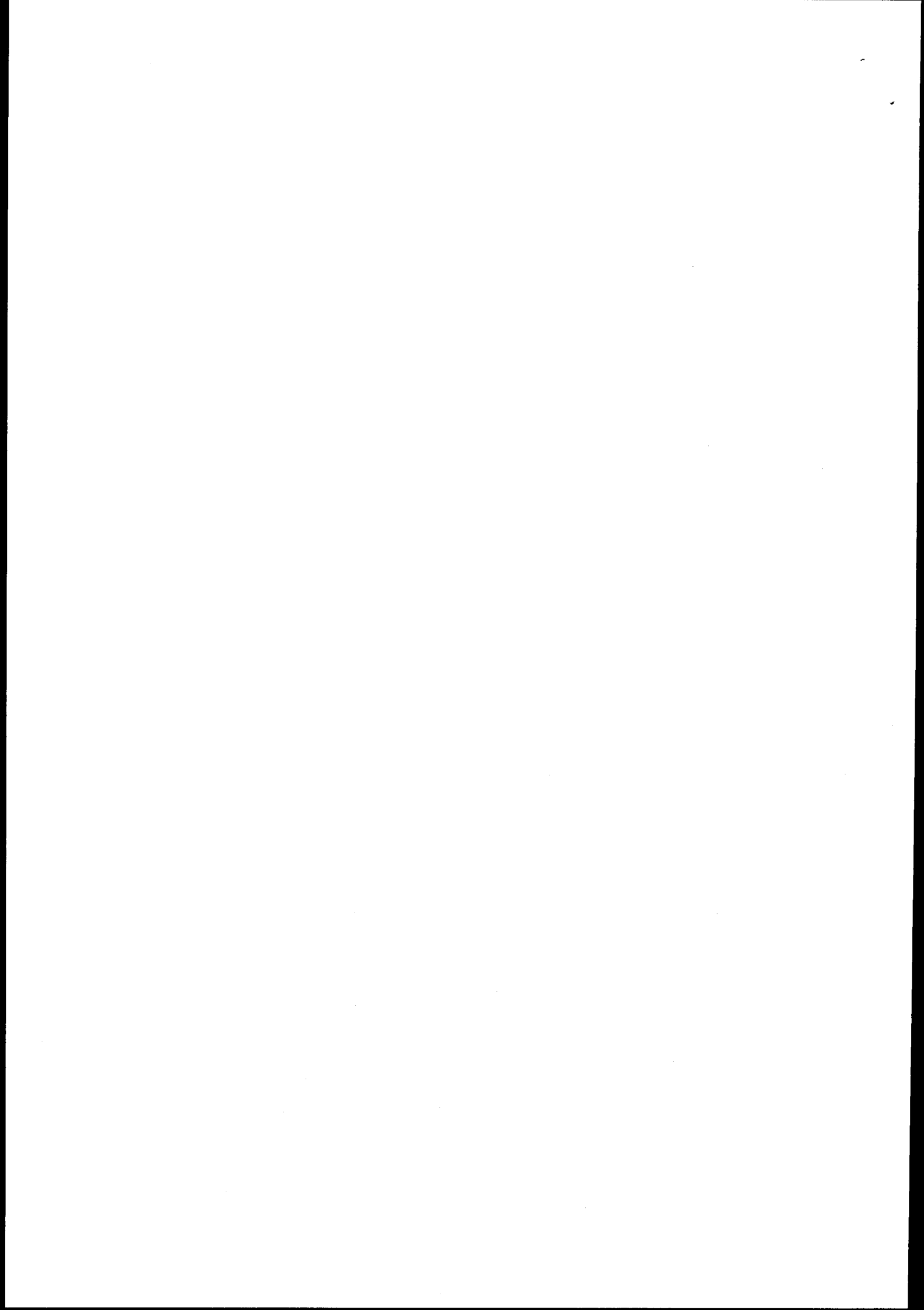
KILDER/INFORMANTER

Johnsen, O A 1945 Sem og Slagen. En bygdebok.
Rektangelmålinger 1:20000. ca. 1825. 9D ltn. Grimseth 1825.
Rektangelmålinger 1:20000. 1906.

VURDERING

Tunhøyden på Huseklepp er et karakteristisk og viktig element i kulturlandskapet. Kulturverninteressene knytter seg mer til dette aspektet, enn til enkelthus. Potensiale for utmarskminner som for resten av skogområdet mellom Borre og Sem. Gamle veier i området binder et stort utmarks og friluftsområde sammen og har stor opplevelsesverdi.

OBJEKT	0704	01	KARTREF.:	CL 032-5-3	00002
OMRÅDE	Huseklepp - Barkåker				
PARSELL	J				
KOMMUNE	Tønsberg				
GNR./BNR.	0068/	001	MERKNAD Gård: Huseklepp		
FLYFOTO	4459 A04		R/X-NUMMER	R01	
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CL 032-5-3	KOORD	HOH 85	
FORNMINNETS ART	Gravrøys				
	ANTALL.	4	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Løvskogkledd, rundaktig, høytliggende bergknaus, omgitt av lavereliggende dyrka mark. Noe utsikt mot N.				
ORIENT. OPPG	N-ligste røys: 4 m NNV for kraftlinjestolpe. S-ligste røys: 50 m N for driftsbygningen på gården.				
ART. UTSTREKNING	Gravfelt bestående av 4 gravrøysar: Ø-V 90 m, N-S 25 m.				
BESKRIVELSE	<p>Lengst N lagt direkte på en liten knatt:</p> <p>1. Rundrøys, klar markering i NØ, tydelig i terrenget. Jevn avrunda form. Bygd av middels stor bruddstein. Avflata midtparti. Virker urørt. Gressdekke, løvkratt. D: 7 m, h: 0,6 m. 14 m Ø for røys 1:</p> <p>2. Rundrøys som 1. Klar markering. Lett synlig. Avrunda form. Vag forsenkning SSØ for sentrum. Virker urørt. Større blokk synlig over torva i S-siden. Liten markvei går inntil røysas V-side. Tett løvkratt og tynt gressdekke. D: 7 m, h: 0,5 m 13 m Ø for 2, noe høyere i terrenget:</p> <p>3. Rundrøys, uklar markert og utydlig i terrenget. Nedgrodd. Bygd av middels stor bruddstein og rundkamp. Jevnt avrunda form. Mindre NØ-SV-gående vag sjakt, d: 2,5 m br: 1,5 m og dybde 0,2 m. Virker ellers urørt. Løvkratt og gress. D: 7 m, h: 0,4 m. 10 m S for 3 på knausens høyeste punkt:</p> <p>4. Rundrøys klart markert men Ø-sidens kant går i ett med N-S-gående brett skrent. Lett synlig. Avrunda form. Midtpartiet flatt og heller jevnt ut til S-lige sidekant. Vegetasjon som 3. D: 7 m, h: 0,6 m.</p>				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR	ØK-reg. 1974				
FUNN					
MERKNAD					
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	30/07/74		SIGN.	G. Cannerfelt, O. Forbord	
KONTROLLERT DATO	/ /		SIGN.		
INNSKREVET	09/01/94		SIGN.	isa	



OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 032-5-3 00003

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0068/ 001 MERKNAD Gård: Huseklepp

FLYFOTO 4459 A04 R/X-NUMMER R02

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 032-5-3 KOORD HOH 80

FORNMINNETS ART Steinlegning
ANTALL. 1 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 1 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Lav N-S-gående, delvis skogkledd bergrygg som i Ø ligger inntil lavere dyrka mark og beiteland. Fortsetter i S og V i store skoger. Liten utsikt men gården sees i Ø.

ORIENT. OPPG 150 m V for driftsbygningen på gården. Marveg går mellom fornminnene.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 1 steinlegning og 1 gravhaug: N-S 20 m.

BESKRIVELSE
Lengst N, inntil N-sida av skogsveg:
1. Steinlegning, rund ettlags. Klar merking ved oppstikkende stein i V-NV-sida. Mot N overgrodd, men tydelig kantmarkering. ganske lett synlig i terrenget. Flat form. Bygget av middelsstor bruddstein o rundkamp. Midtpartiet flatt med noen delvis overgrodde steiner. Trolig urørt. Stor blokk, lengde 1 m, bredde 0,8 m, ligger inntil SØ-siden. Bringebærkjerr, ei bjørk og noe gras. D: 7 m, h: 0,3. Noe tvilsom som fornminne.
6 m S for 1, på motsatt side av markvegen:
2. Rundhaug, markert ved NØ-SV-gående og Ø-V-gående vegskjæring, i S-V nesten ingen markering. Tydelig i terrenget. Tilnærmet avrunda form. Bygd av humus. Vag utgravning fra NV-sida og inn mot sentrum, synes ellers urørt. Grasskladd med lite løvbuskas. D: 7 m, h: 0,4 m.
Haugen er noe tvilsom som fornminne, kan være dannet ved skjæringen mellom 2 skogsveger.
10 m V for 2 ligger en større forhøyning som sikkert er en naturlig grusbanke.

TRADISJON
FOTO
LITTERATUR

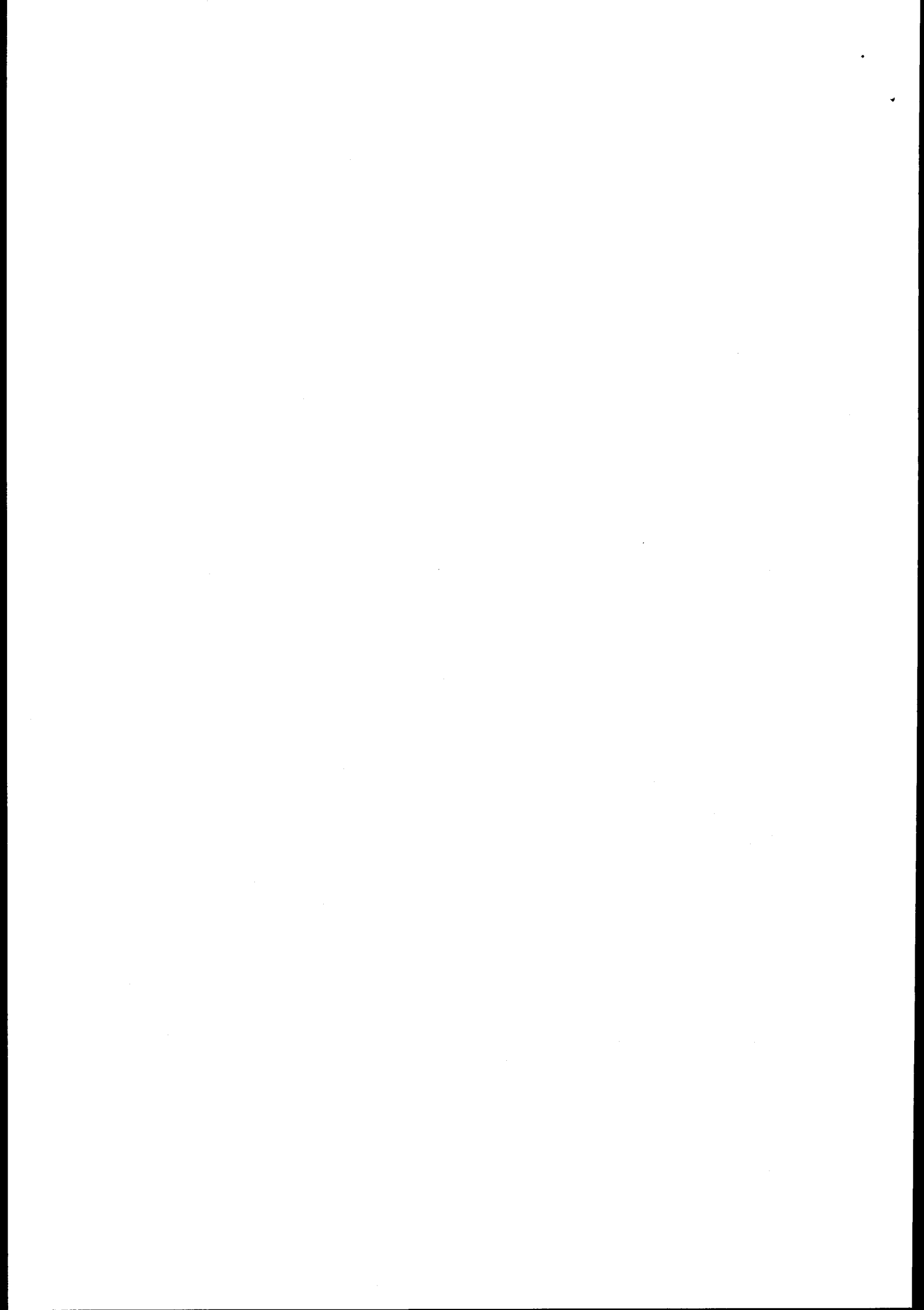
ØK-reg.
1974

FUNN
MERKNAD

I forbindelse med A.W. Brøggers registreringer på Jareteinegn N 3. sept. 1918 skriver han følgende: "På Nordre Jareteigen fant Ole Kittelsen, hvis sønn jeg nu snakker med en lerkrukke. Han husker meget godt dette, det er ca 25 år siden; det var en helle og to steinheller, som stod op og dekket hele stasen. Det samme forteller også Ole Rye." (Vestfolds Oldtidsminne s. 318).

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 30/07/74 SIGN. G. Cannerfelt, O. Forbord
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 09/01/94 SIGN. isa



OBJEKT 0704 01 KARTREF.: CL 032-5-3 00010

OMRÅDE Huseklepp - Barkåker
PARSELL J
KOMMUNE Tønsberg

GNR./BNR. 0068/ 001 MERKNAD Gård: Huseklep

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CL 032-5-3 KOORD HOH 75

FORNMINNETS ART Funnsted
ANTALL. 1 ALDER STA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Skrått hellende jorde på vestsiden av jernbanen. Utsikt i V mot skogholt og åker, i N mot gården, i Ø mot vei og nabogårder.

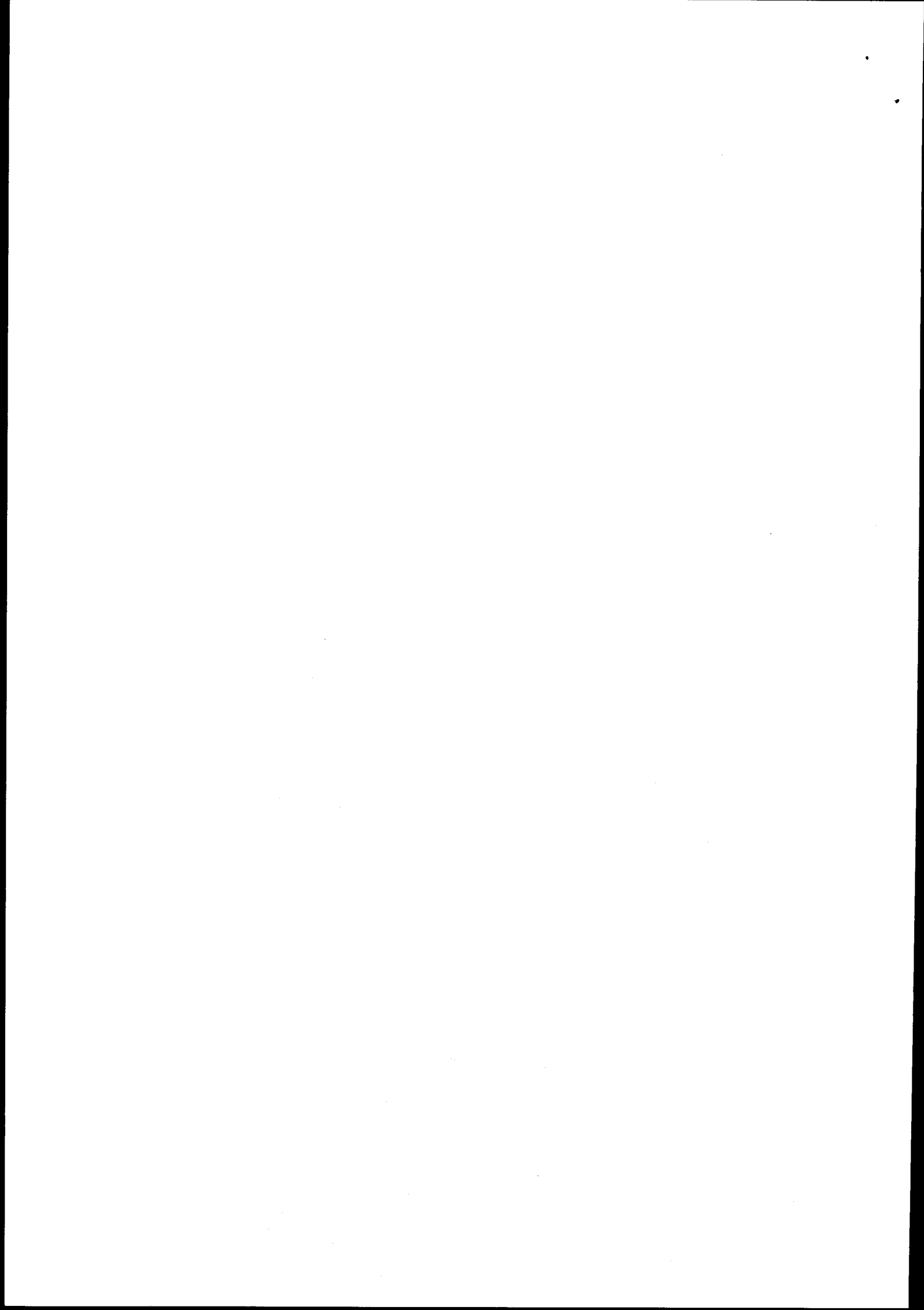
ORIENT. OPPG Ca 325 m SØ for driftsbygningen på gården.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE Funnsted for bergartsøks funnet av eieren ved åkerarbeid. Prikkhugget trinnøks med slipt egg og overflate. Øksen er i mørk, homogen bergart.

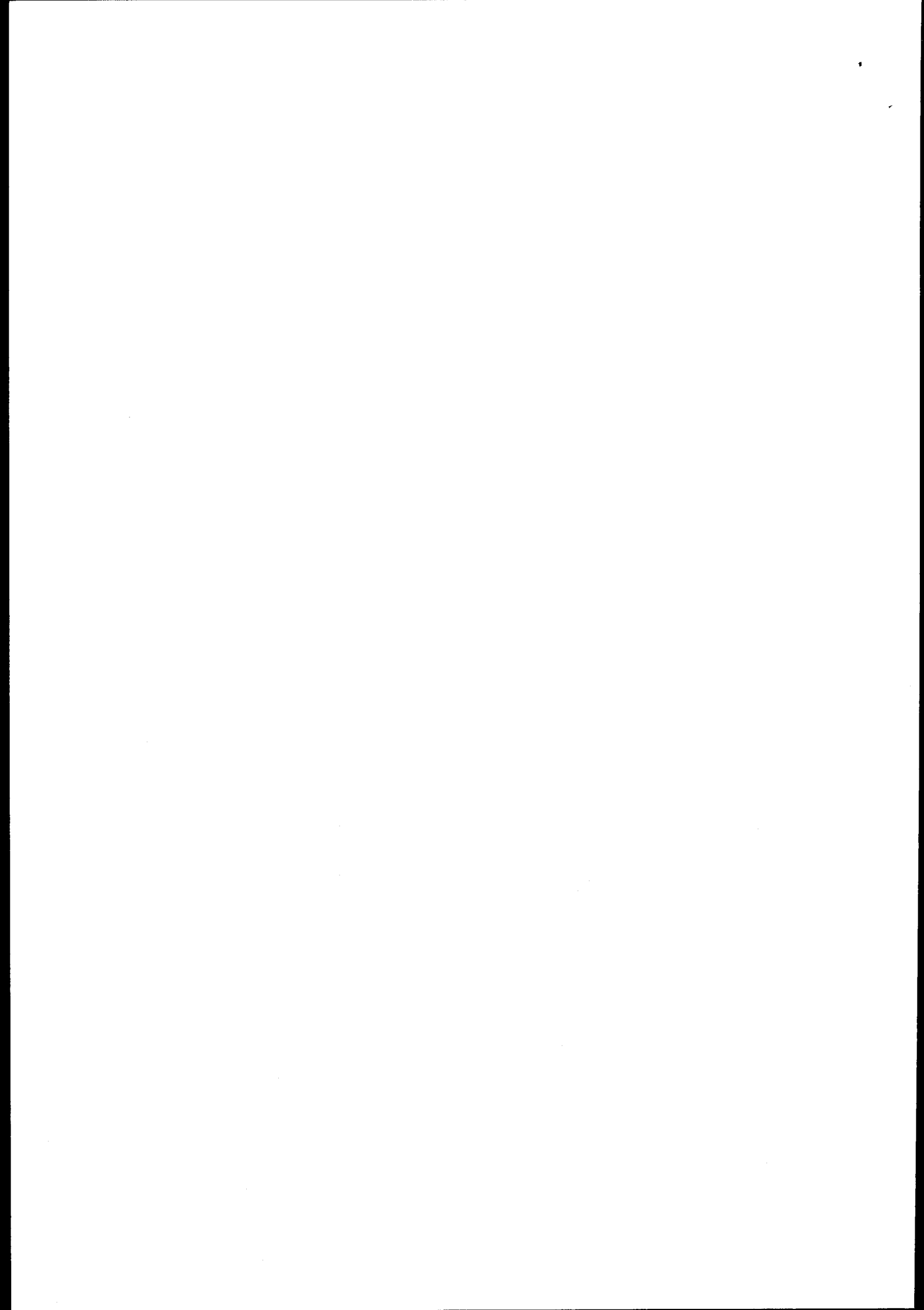
TRADISJON
FOTO Film 6/ bilde 10 og 11.

LITTERATUR
FUNN
MERKNAD
KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 17/08/93 SIGN. I. Karlberg, V. Wangen
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 04/01/94 SIGN. Isa



STOKKE



LOKALITET

0720 04 03

Stokkebyen (Jevnaker)

TYPE

Gaterelatert bebyggelse med tilløp til kvartalsstruktur

GNR./BNR.

AVGRENSNING

Det "gamle" tettstedet Stokkebyen. Omtalen omfatter kun bebyggelsen på begge sider av Storgata og sørover.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Stokkebyen har klar avgrensning mot nord og nordvest. Bokemoa har vært spart for utbygging på grunn av den fine bøkeskogen. Mye av tettstedsveksten har funnet sted på Prestegårdens grunn, noe Stokke har til felles med tettstedet Sande nord i fylket. Kommunen har brukt sin innflytelse over denne offentlige eiendommen og har dermed kunnet unngå konflikter med privat eiendomsrett i forhold til de andre gårdsbruka i nærheten.

HISTORIKK

Rundt Stokke stasjon vokste det fram flere virksomheter i tiåra etter stasjonsetableringen 1881. Blant de første var et ysteri og en ysteriskole og en knappfabrikk. Etter hvert kom flere virksomheter som er karakteristisk for stasjonsstedene; landhandlerier, trelastbedrift, kornsalgslag foruten selvfølgelig kommunikasjonsinstitusjoner som post og telegraf samt kommunale institusjoner. Den første bebyggelsen ble bygget på Jevnaker og Frydenberg som tidligere var husmannsplass under Prestegården. Husa på Frydenberg-plassen ble visstnok flyttet opp til Storgata ved jernbaneanleggelsen. Jorda til Jevnaker ble innkjørt av en av Stokkes industripionerer, Mathias Gjein. Langs Storgata og Frydenbergveien reiste han et titalls arbeiderboliger i åra 1895-1900 som han solgte rimelig til arbeiderne. Husa står ennå alle sammen, de fleste i ombygd stand. Resten av Jevnaker kom i 1904 på kommunens hender. Rundt 1900 var det bygd en rekke hus, og stedet fikk preg av stasjonsby. Gatene fikk navn etter mønster fra byene, Storgata, Apotekergata, Ysterigata osv, en skikk som seinere ble forlatt da stasjonsstedene etter hvert ble etablert som e egen stedstype. Den nederste delen av Storgata var alt fra begynnelsen dominert av handelsmenn. Utbyggingen av bebyggelsen skjedde ikke tilfeldig. Alt i 1908 trådte en reguleringskommisjon i virksomhet med det formål å måle opp og selge tomter av kommunens eiendom Jevnaker, og i 1912 var alle tomtene bebygd. Jevnaker ble egen bygningskommune, en sammenslutning der oppsitterne betalte en avgift for veivedlikehold, brøyting, brannvern og feiing osv. Ordningen varte til 1954, bygningskommunens største løft hadde vært å anlegge kloakk til bebyggelsen. Bygningskommunen ble utvidet i 1916 og i 1931, i takt med veksten i tettbebyggelsen.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Framveksten av tettstedet slik det framstår i dag har gått i en kontinuerlig prosess, og bebyggelsen er derfor svært sammensatt hva alder angår. De eldste husa ligger i forholdsvis regulære kvartaler, bare litt inntrukket fra gata, slik at mesteparten av tomtearealet ligger i bakkant. Her ligger uthus og hager. Ysterigata er sammenfallende med et steingjerde som ses på kart fra 1883 over Stokke prestegård. På nordsida av Storgata var det et barskogsområde da jernbanen ble bygd, og det tok tid før tettstedet vokste innover her. De eldste husa her er fra mellomkrigstida, men storparten av boligene er bygd i feltutbygging de siste 30 åra.

KILDER/INFORMANTER

"Stokke bygdebok" bind I - III, 1978, 1983, 1988. "Stokke", Lorens Berg, 1928. Rektangelkart 1/20 000, 1825, rektanglekart 1/25 000 1906. Kart over Stokke prestegårds skog 1883, Jordskifteverkets kartarkiv.

VURDERING

Stokke er et tettsted som har gjennomgått en utvikling som er typisk for de mindre stasjonsstedene langs Vestfoldbanen. Den første bebyggelsen og stedets strukturerende elementer er fortsatt er til stede i dagens situasjon. I likhet med andre steder langs Vestfoldbanen tok det et par tiår etter at jernbanen ble anlagt før man kan snakke om noen egentlig tettstedsbebyggelse. Et spesielt trekk for Stokke er den planmessige utbyggingen av arbeiderboliger på slutten av 1890-tallet. De ti husa markerer virkelig starten; eldre hus enn disse kan trolig telles på en hånd.

LOKALITET

0720 04 04

Stasjonsområdet - Tassebekkveien

TYPE

Jernbanerelatert bebyggelse / linjebebyggelse

GNR./BNR.

AVGRENSNING

Omfatter den bebyggelsen langs østsida av jernbanen, samt de deler av området som ligger rett vest for stasjonen; kommunelokalet med nærmeste omgivelser.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Området utgjør det offentlige senter i Stokkebyen. Deler utgjør den bygningsmessige avgrensning av Stokkebyen mot jordbrukslandskapet i øst.

HISTORIKK

Området rundt jernbanestasjonen trakk tidlig til seg småindustri. Både ysteriet og knappfabrikken lå rett nordvest for stasjonen. Rundt århundreskiftet overtok kommunen en av de større bygningene på vestsiden av stasjonen. Huset som ble kalt Vold ble tatt i bruk som herredshus. På Vold holdt også kommunelegen til fram til 1930-tallet. Vold var bygd som lokale for Stokke Aktieyeste i 1892. Ysteriet fortsatte på naboeiendommen Bråten. Det var meieridrift til 1963, da det ble nedlagt. Bygningene ble revet på slutten av 1980-tallet i forbindelse med byggingen av det nye rådhuset og butikkcenteret Borgen på meieritomta. Da jernbanelinja fra Drammen til Skien ble anlagt 1881, ble Stokke stasjon plassert midt mellom det gamle kommunikasjonsknutepunktet ved Sørby på Raet og ladestedet Melsomvik. For å få full nytte av det nye transportmidlet måtte det bygges veier fra distriktene til stasjonen. Tassebekkveien er en av disse og går sørover fra stasjonen.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, miljøvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Stokke Sparebank holdt lenge til i Melsomvik, til tross for kommunens anstrengelser for å få den til å flytte. Etter noen år i leide lokaler på Vold flyttet banken inn i eget nytt hus i 1916. Det store huset med valmtak og klassisistisk preg ble rundt 50 år seinere tilbygd med en flat modernistisk "kasse". Vis-a-vis banken ligger i dag Allesenteret, samme sted som Stokke kornsalgslag tidligere hadde forretning. Laget var dannet under dyrtida under 1. verdenskrig, Kornmagasinet sto ferdig i 1920, mens forretningsgården mot Storgata kom i 1938. Lagerbygningen ble revet da de karakteristiske runde siloene ble bygd i 1972-74. Dette er en konstruksjon av korrugerte galvaniserte stålplater. Området er for øvrig preget av nyere industribygg. Området langsmed jernbanen er sterkt transformert det siste tiåra. Det er bygd rådhus og kjøpesenter foruten store industrilokaler som representerer noe helt nytt i forhold til den eldre bebyggelsens beskjedne skala. På stasjonssida fant det sted en begrenset utbygging av boliger nedover Tassebekkveien. Også disse husa var omfattet av bygningskommunen. Den langsomme veksten utover kan avleses i bebyggelsen. I nord finner vi vanlige sveitserstilhus, deretter hus påvirket av jugend, funkis ytterst mot Døvlø i sør

KILDER/INFORMANTER

"Stokke bygdebok" bind I - III, 1978, 1983, 1988. "Stokke", Lorens Berg, 1928. Rektangelkart 1/20 000, 1825, rektangelkart 1/25 000 1906. Kart over Stokke Prestegårds skog, 1883, Jordskifteverkets kartkontor.

VURDERING

LOKALITET

0720 04 02

Stokke prestegård

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

AVGRENSNING

Gårdstunet med nærmeste jordvei, deriblant Prestehagen.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Stokke prestegård ligger helt i nordkanten av det store fulldyrkede jordbrukslandskapet sør for Stokkebyen. Gårdsområdet omfatter som nevnt mesteparten av Stokkebyen men det strekker en arm langt sørover med Kirkeveien som østlig grense helt til Sandskje, to kilometer sør for kirken. Innenfor dette området ligger også det særskilt matrikulerte bruket Vaktberg (gnr 55) som tidligere var klokkegård, men tilhørte Prestegårdens eiendom. Like nord for Vaktberg har det vært flere husmannsplasser og bruk ved navn Ødegården. Et av disse bruka ligger oppå høyden sammen med store Husum. Lengst sør ligger Stubberød. Navnene indikerer at jorda her har ligget øde etter agrarkrisen som fulgte sartedauen.

HISTORIKK

NAVNET Prestegården har gitt navn til bygda, men selve navnet Stokke er langt eldre enn kirkestedet. Trolig betyr det ganske enkelt stokker - uten at det med sikkerhet kan sies hva det viser til. Innenfor det store landskapsrommet som folder seg ut sørfor Stokkebyen finnes flere gårdssnavn som kan knyttes til tidlig gårdsetablering, bl.a. Døvie (se under) og Husum som er det eneste -heim-navnet i landet som med stor grad av sikkerhet er sammensatt med hus. GÅRDSOMRÅDET Prestegården var ikke noen særlig stor gård fra gammelt av. I nyere tid ble en del mindre bruk som grenset opp mot gården og som var i kirkelig eie lagt til Prestegården. Korsane og Mjørud, i dag kalt kalt Myre ligger ved Arne Garborgs vei noen hundre meter nordøst for kirken og er i dag småbruk, og begge disse bruka hadde en mer selvstendig stilling i tidligere tider. Begge bruka er nevnt som eget bruk i Rødeboka fra ca 1400. Midt på 1600-tallet ble de lagt til Prestegården, sammen med Husum ødegård sør for Prestegården. Fram til Stokke stasjon ble etablert var Prestegården derfor blant de største gårdene i bygda. Prestegården har også en del skog, hovedsaklig i Prestegårdsskogen, øst for kirken. PRESTEGÅRDENS HUSMANNSPLASSE Trolig var Prestegården den gården i bygda som ved siden av storgårdene Melsom og Fossnes hadde flest husmannsplasser. Flere av dem som Jevnaker og Frydenberg, lå i forrige århundre innenfor det området som i dag kalles Stokkebyen. Sandløkka-plassene rett øst for kirken er dels borte som bosted, dels eksisterende som boligeiendom med nye hus. Bekken-plassene og Nordenberg er omtalt under kulturmiljøet Melsom - Akersvannet (0720-02). Både Myre og Korsane hadde status som husmannsplasser inntil de igjen ble fradelte Prestegården ved salg i 1884.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	JA	JA

Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

PRESTEGÅRDSTUNET ligger like sør for kirken, ved foten av Solåsen. Gårdsbebyggelsen er ordnet i et tilnærmet firkanttun. Vi kjenner igjen prinsipper for organiseringen som ses ellers i Stokke. Den staselige, store hovedbygningen fra 1700-tallet ligger her øst-vest og sammenbygd i hjørnet med en lavere sidebygning med bryggerhus og garasjer. Hovedbygningen og sidebygningen er fredet som kulturminne. Sidebygningen er ikke så gammel. Den ble bygd rundt 1930 og erstattet en eldre bygning på samme sted. Kirkeveien på nordsida ligger litt høyere enn tunet og svinger rundt sidebygningen. Den store driftsbygningen fra 1900-tallets første tiår ligger nord-sør. Den ligger lavere enn framhusa og med litt avstand fra disse og lukker tunet mot vest. For øvrig avgrenses tunet av stabbur fra 1936 i sør og forpakterbolig ved veien bygd i 1951. LANDSKAP Prestegårdstunet henvender seg til det åpne jordbrukslandskapet mot Døvle sø for Stokkebyen. Her er det store sammenhengende åkervidder. En skogkledd kolle omkring 300 meter sør for tunet og et løvtrekantet bekkedrag bryter opp landskapet og skaper variasjon. Kollen og området østfor kalles Prestehagen og er et gammelt beiteområde. På kartet over Prestegården fra 1883 er området kalt Hestehagen. Den tuete engaest for kollen har fortsatt karakter av beite.

KILDER/INFORMANTER

"Stokke bygdebok" bind I - III, 1978, 1983, 1988. "Stokke", Lorens Berg, 1928. Rektangelkart 1/20 000, 1825, rektanglekart 1/25 000 1906. Kart over Stokke Præstegaards skov, 1883, Jordskifteverket kartarkiv.

VURDERING

Stokke kirke og særlig Prestegården er svært viktige kulturminner, med åpenbar identitetsverdi både for tettstedet og hele kommunen for øvrig. Prestegårdstunet, "Sørhaugs Døvle" og området rundt Prestehagen med de forhistoriske gravfeltene inngår i det samme, helhetlige landskapsbildet og utgjør et svært verdifullt kulturlandskap.

LOKALITET

0720 04 01

Stokke kirke

TYPE

Praktbygg, landskapsmonument

GNR./BNR.

AVGRENSNING

Begrenses til selve kriketomta.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Kirken ligger øst for Stokkebyen. Den ligger opp mot et bart fjellparti, omgitt av barskog på flere sider. Tett inntil i sør ligger Prestegårdstunet. Åpen jordvei mot vest skiller kirken fra Sokkebyens stasjonsområde.

HISTORIKK

I historisk tid er Stokkes rolle som tyngdepunkt i bygda knyttet til kirkestedet. I middelalderen ble det bygd en steinkirke på gården Stokke. Gården er seinere bare kalt Prestegården. Gårdens navn kom etter hvert til å fortrenge det gamle navne Angreimsherad som navn på bygda. Middelalderkirken sto fram til slutten av 1800-tallet, da den ble revet. Det skjedde ikke uten strid, men i 1886 sto den nåværende kirken ferdig på den gamles tomt. Kirkegården som lå rundt middelalderkirken var langsmal og uregelmessig i formen som følge av topografien. Allerede på slutten av 1800-tallet var det "hjelpekirkegård" nede på flata hvor den største kirkegården er i dag. Seinere har en del av jordveien til Sandløkka, rundt 200 m nordøst for kirken blitt tatt i bruk til kirkegård.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	JA	JA
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Kirken som ble oppført i 1886 er en langkirke oppført i upusset tegl etter tegninger av arkitekt Nordan d.e. Steinmaterialene fra den gamle kirken ble brukt som forstøtningsmur foran den nye. Muren danner en terrasse foran kirken, med Kirkeveien nedenfor.

KILDER/INFORMANTER

"Stokke bygdebok" bind I - III, 1978, 1983, 1988. "Stokke", Lorens Berg, 1928. Rektangelkart 1/20 000, 1825, rektangelkart 1/25 000 1906. Kart over Stokke prestegårds sokg 1883, Jordskifteverkets kartarkiv.

VURDERING

Stokke kirke og særlig Prestegården er svært viktige kulturminner, med åpenbar identitetsverdi både for tettstedet og hele kommunen for øvrig. Prestegårdstunet, "Sørhaugs Døyle" og området rundt Prestehagen med de forhistoriske gravfeltene inngår i det samme, helhetlige landskapsbildet og utgjør et svært verdifullt kulturlandskap.

LOKALITET	0720-05-16 STAVNUMGRENDA
KOMMUNE	Stokke
KULTURMILJØ: GNR./BNR. GÅRDSNAVN KARTREF.	0720-05 Jordbruksbygdene sør for Stokke sentrum ØK: CK 028-5-1 CK 028-5-3 PROSJ: SS2
AVGRENSING	
BELIGGENHET	Ligger øst for høydedraget og de gamle utmarksopmrådene på Torp-høyden. Stavnumbekken renner gjennom området, har nedslagsfelt fra Torp og Russeltvet og renner ut i Lahellefjorden i Sandefjord.
HISTORIKK	<p>Stafneimar. Delt 1300-tallet. Krike- krongods til den rike Iver Franssøn kjøpte både Øsndre og Nordre Stavnum i 1693 og bosatte seg på nordre. Lånte ut penger mot pant i gårder. Oppdelingen av Nordre Stavnum begynte etter 1798. Innen 1815 var det fire bruk på Nordre Stavnum. De tilsvarer dagens fire bruk, selv om det har vært noe fram og tilbake med deleforhold. Søndre Stavnum ble tidlig delt, var delt i tre(?) på 1600-tallet. S.Stavnum ble solgt av Franssøns arvinger midt på 1700-tallet. Flere bruk iflg., bygdeboka, men to som framstår som stabile enheter og hovedbruka iflg. lokale informanter.</p> <p>Stavnummyra tidlig forsøkt drenert. Storegrava Senkningslag. Drenert på hver sida av innmarksområdene - langs jernbanen og langs Stavnumlia. Senket på 1920-tallet og jevnlig utover til 1960-tallet. Hovedbekken i området, den som renner mot Solbakken, har bevart sitt opprinnelig løp. Dammur bevart ved Solbakken.</p> <p>Mange av Stavnum-gårdene avgav mye verdifull skog til Torp i 1953. Den viktigste utmarksveien var Gårbackveien. Sommerfjøs rett vest for jernbanen. Beiteområdet brutt opp til jordvei i dag. Ny vei Stavnum - Feen 1957, bygd for å skaffe skolevei. Den gamle forbindelsen østover gikk fra Solbakken til Løken.</p> <p>Plass og stuebebyggelse i utkanten av gårdenes kjerneområder. Stavnumstuene ved "Knatten" ved veien i nord. I grensa mot Sandefjord i sør og i Stavnumlia. En plass kalt Stubbene lå ved den felles skogsveien mot Gråbakk, like øst for jernbanen. Det er svært lenge siden den forsvant og ingen vet nøyaktig hvor de sto.</p> <p>Ny vei Stavnum - Feen 1957, bygd for å skaffe skolevei. Den gamle forbindelsen østover gikk fra Solbakken til Løken.</p>
KULTURMINNENE	<p>Stavnumutgjør en klart avgrenset grend for seg. Jevnstore gårdstun ligger med god avstand spredt utover innmarksområdet. Etter tradisjonen er det bebyggelsen på bruk 53/3 på Nordre og 52/1 på Søndre som representerer de eldste tunområdene i grenda. 53/3, Iver Franssøns gamle "sete" er lokalisert midt i krysset for de gamle bygdeveiene som har krysset grenda; Fv 270, Råstadveien, mellom Stokke og Sandar kirker og en "tverrvei" fra Sand og Bogen ved fjorden til Gråbakk og Vataker i vest. Kanskje en forbindelse mellom kysten og innlandet av mer allmenn karakter.</p> <p>Bebyggelsen på Stavnumgårdene gir et svært enhetlig inntrykk, med tradisjonelle gårdshus, flere gamle 1700-talls framhus og store driftsbygninger bevart. Tunformen er firkanttun og inntrykket er av litt større forhold. Bygningenes opprinnelige preg er i hovedsak godt tatt vare på.</p> <p>På 53/3 står et staselig toetasjes klassisistisk midtgangshus. Det skal være bygd på 1740-tallet av de som overtok etter Iver Franssøn. Bygningen skiller seg klart ut fra den vanlige "bondeklassisismen" i området og hadde visstnok kjøregang gjennom huset opprinnelig.</p> <p>Et annet hus som skiller seg ut er driftsbygningen på Søndre Stavnum 52/1, som kan være fra tidlig 1800-tall eller enda eldre, med både steinfjøs og tømmerlåve bevart.</p> <p>Ved "Knatten", er det i dag yngre boligbebyggelse. Småkårsbebyggelsen i Stavnumlia har bevart uttrykk og alderspreg (ligger utenfor lokaliteten).</p> <p>Fortsatt vises en stubb av en krøttergate som gikk til beite vest for jernbanen med sommerfjøsene. Den er innhugnet av steingarder og gikk vinkelrett på "Gråbakkveien". Beiteområdet er i dag brutt opp til jordvei. Ved Solbakken er det fine dammurer etter en sag som var i drift på 1880-tallet</p>
VURDERING	De mange Stavnumbruka utgjør en klart avgrenset grend for seg. Jevnstore gårdstun ligger med god avstand spredt utover innmarksområdet og forsterker det enhetlige preget. Etter hva kart og tradisjonen sier representerer dette et gammelt landskapsbilde i bygda. Flere av gårdstuna gir et bilde av tradisjonell gårdsbebyggelse med ulike typer hus for ulike funksjoner. I tillegg til variasjon har bygningsmiljøet tidsdybde, med typiske hus fra ulike perioder. Det har særlig verdi at så mange eldre driftsbygninger er bevart. Særlig interesse har driftsbygningen på Søndre Stavnum 52/1. Som helhet er bygningsmiljøet i Stavnumgrenda i dag sjeldenhetsverdi. Dette er elementer som oppveier visse landskapsmessige terrengendringer.
SEFRAK	0720-202-014, framhus, Nordre Stavnum, 53/9 0720-202-015, framhus, Søndre Stavnum, 52/5 0720-202-016, bryggerhus, Søndre Stavnum, 52/5 0720-202-020, framhus, Søndre Stavnum, "Ryttergården", 52/2,10

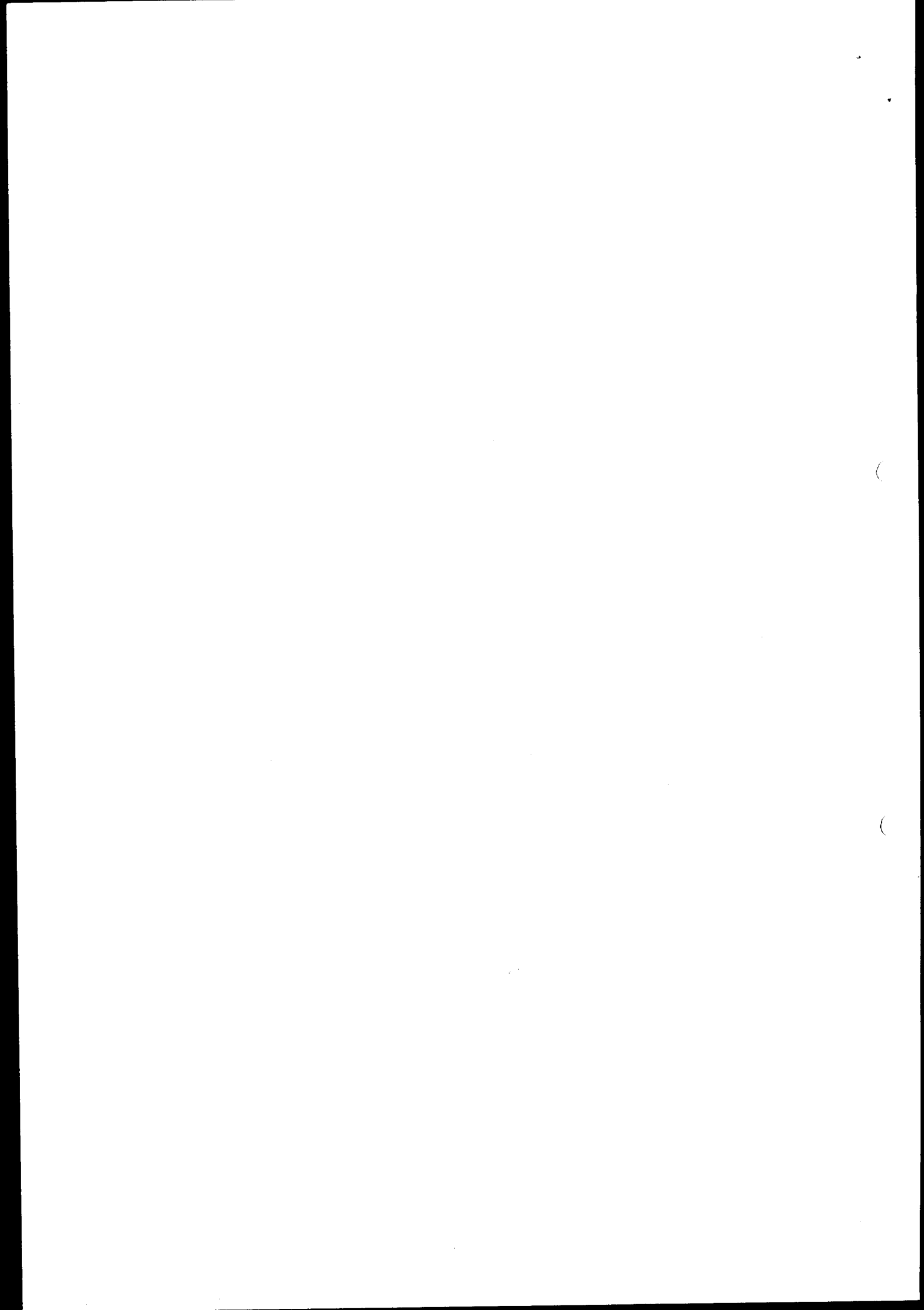
Ved "Knatte"

0720-202-021, driftsbygning, Søndre Stavnum, "Ryttergården", 52/2,10
0720-202-022, sidebygning, Søndre Stavnum, "Ryttergården", 52/2,10
0720-202-023, stabbur, Søndre Stavnum, "Ryttergården", 52/2,10
0720-202-025, framhus, Nordre Stavnum, 53/3, 4
0720-202-026, driftsbygning, Nordre Stavnum, 53/5
0720-202-027, framhus, Søndre Stavnum, 52/1
0720-202-028, bryggerhus, Søndre Stavnum, 52/1
0720-202-029, stabbur, Søndre Stavnum, 52/1
0720-202-030, driftsbygning, Søndre Stavnum, 52/1
0720-202-043, framhus, Myre, 51/4
0720-202-047, Haneborg, Myre, 51/7

KILDER

Christenesen, Nils Steen og Hagelund, Olav, "Stokke bygdeboks b. I - III. V Norske Gårdsbruk 1947, Vestfold fylke, b.2 Statens Kartverk, Hønefoss: Rektangelkart 9 D6, Ltn. Holmboe, 1825. "Grevskabernes Amt" 1832, Rektangelkart 9D62 nv/4 1:25 000 kaptein Soelberg 1906. Utskiftingskart voer Jordskifteverkets kartarkiv.. Diverse rektangelmålinger. 1:100 000. , 1875 - 1958. Linjekart Vestfoldbanen 1881. Pers. inf. beboere, samt Ragnar Henriksen, Knatten.

LOKALITET	0720-05-15 OLSRØD
KOMMUNE	Stokke
KULTURMILJØ:	0720-05 Jordbruksbygdene sør for Stokke sentrum
GNR./BNR.	
GÅRDSNAVN	
KARTREF.	ØK: CJ 028-5-2 PROSJ: SS1
AVGRENSING	
BELIGGENHET	Ligger like nordvset for Torp flyplass. Ligger på en stor flat leirslette med noe sandblandet jord mot sør.
HISTORIKK	Mye oppdelt på 1700- og 1800 tallet. Hjulmakerverksted på bruk 4 - til 1944.
KULTURMINNENE	Landskapet ved Olsrød er preget av nærheten til flyplassen. Innflyvningsleden med lysene ligger mellom Russeltvet og Olsrød og har brutt forbindelsen langs den gamle bygdeveien. Bebyggelsen ligger i to grupper. En hovedgruppe med bebyggelse etter tre bruk ligger lengst øst. Det er her de SEFRAK-registrerte står. Her er tradisjonelle gårdshus med driftsbygninger bevart. Enkelte hus har framskredent forfall. Et sveitserstilshus fra århundreskiftet har høy autentisitet. Et tun med mellomkrigstidsbebyggelse ser i hovedtrekk opprinnelig ut. Forøvrig bærer tunene preg av endringer og nybygg. I sammenheng med gårdsbebyggelsen ligger moderne gartnerbygninger til Torp Planteskole.
VURDERING	Som gårdsbebyggelse virker bygningsmiljøet oppbrutt, et preg som forsterkes av flyplassens og gartneriet nærhet.
SEFRAK	0720-203-14, framhus, Olsrød, 63/1 0720-203-15, framhus, Olsrød, 63/4 0720-203-14, driftsbygning, Olsrød, 63/1
KILDER	Christenesen, Nils Steen og Hagelund, Olav, "Stokke bygdeboks b. I - III. V Norske Gårdsbruk 1947, Vestfold fylke, b.2 Statens Kartverk, Hønefoss: Rektangelkart 9 D6, Ltn. Holmboe, 1825. "Grevskabernes Amt" 1832, Rektangelkart 9D62 nv/4 1:25 000 kaptein Soelberg 1906. Utskiftingskart voer Jordskifteverkets kartarkiv.. Diverse rektangelmålinger. 1:100 000. , 1875 - 1958.



OBJEKT 0720 01 KARTREF.: CK 029-5-2 00026

OMRÅDE Skjærsnes - Sjuestokk
PARSELL N 2.3.3.
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0006/ MERKNAD Vestf.golfbane 6:7, bruk 1F1:1OF1

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-2 KOORD HOH 40

FORNMINNETS ART Fossile dyrkningsspor

ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT V-vendt hellning med bøkeskog. Begrenset utsikt mot V.

ORIENT. OPPG 425m Ø for våningshuset på Tufta 10/1, 11/1. 250m S-SV for reg. 2 på samme ØK-kart.

ART. UTSTREKNING Fossile dyrkningsspor består av 1 steinstreng, 1 røys, 2 hauger og ryddede flater: 40m N-S, 20m Ø-V.

BESKRIVELSE
Lengst S:
1. Røys. Klart markert, synlig i terrenget. Bygget av rullestein med d 0,1-0,5m. Overgrodd av mose og voksne løvtrær. Stjerneformet. Påkastet mindre stein i V. D: 9m, H: inntil 1m fra S.
Fra NV-kant av 1:
2. Steinstreng. Orientert N-S. Klart markert, tydelig i terrenget. Bygget av kultstein og rullesteiner av varierende størrelse. Bevokst med bøketrær. Lengde N-S: 25m, bredde: 1,5m, høyde: 0,4m fra S. Antagelig kuttet av golfbane i N.
7m fra S-enden av 2:
3. Haug, rund. Klart markert, tydelig i terrenget. Bevokst med gress. Avflatet mot Ø og S. En steinblokk syner i V-kant, 40*20 cm. D: 5m, H: 1,40 fra S.
8m N-NV for 3:
4. Haug, rund. Klart markert, tydelig i terrenget. Bevokst med gran, bøk og gress. Sjakt inn i haugen fra N-NV, 2*3m. D: 6m, H: 0,8m fra S.
På begge sider av den N-S-gående steinstrengen er det ryddede flater. Områder bevokst med bøk og gran. Avskjæres i N,S og V av golfbane, i Ø av fjell.

TRADISJON

FOTO Film 16, bilde 7, Røys 1 mot Ø; bilde 8, haug 3 mot Ø; bilde 9, haug 4 mot N-NØ; bilde 10, haug 4 mot S.

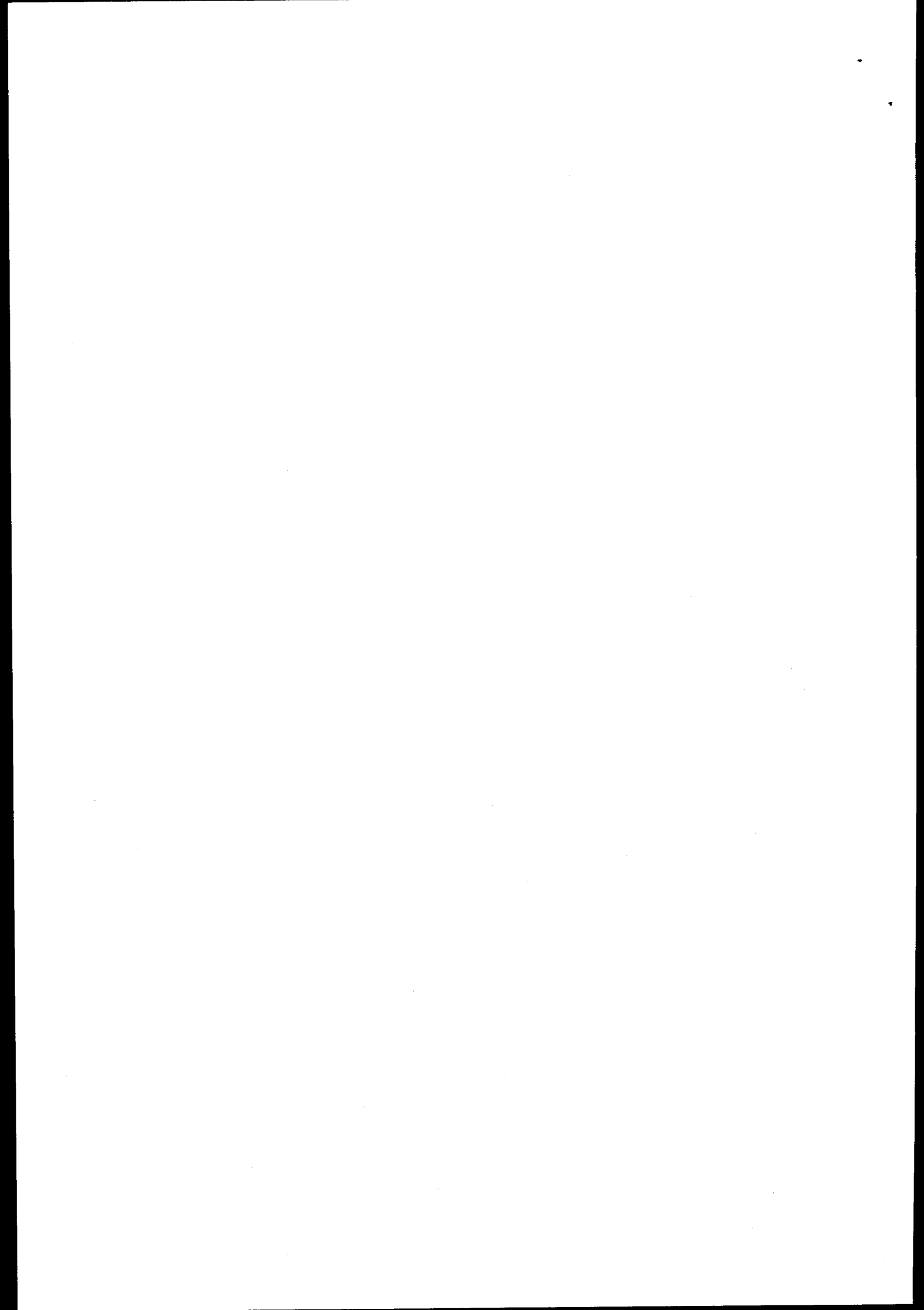
LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 04/05/93 SIGN. Ronny Henriksen og Aksel H. Johnsen.
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 21/07/93 SIGN. hege



OBJEKT 0720 01 KARTREF.: CK 029-5-2 00022

OMRÅDE Skjærnesnes - Sjuestokk
PARSELL N 2.3.3
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0006/ 001 MERKNAD Gård: Råberg

FLYFOTO 1901 A 14 R/X-NUMMER R03

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-2 KOORD HOH 35

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 1 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Flatt, lavt, N-S-gående høydedrag. Granskog iblandet løvtrær.
Ingen utsikt.

ORIENT. OPPG ca 175 m SØ for S-enden av Robergvannet, ca 650 m NØ for tunet
på gården.

ART. UTSTREKNING Fossile dyrkningsspor består av 1 steinstreng, 1 røys, 2 hauger
og ryddete flater: 40m N-S, 20m Ø-V.

BESKRIVELSE Ca 10m V for N-S-gående skogsvei mellom Skjærnesnesveien i S og
bebyggelsen ved Roberg i N:
Rundhaug, nokså klart markert. Både overflate og omkrets er noe
ujevn, men trolig likevel urørt. Bevokst med bar og løvtrær. D: 6 m,
h: 0,5-0,7m.

TRADISJON

FOTO

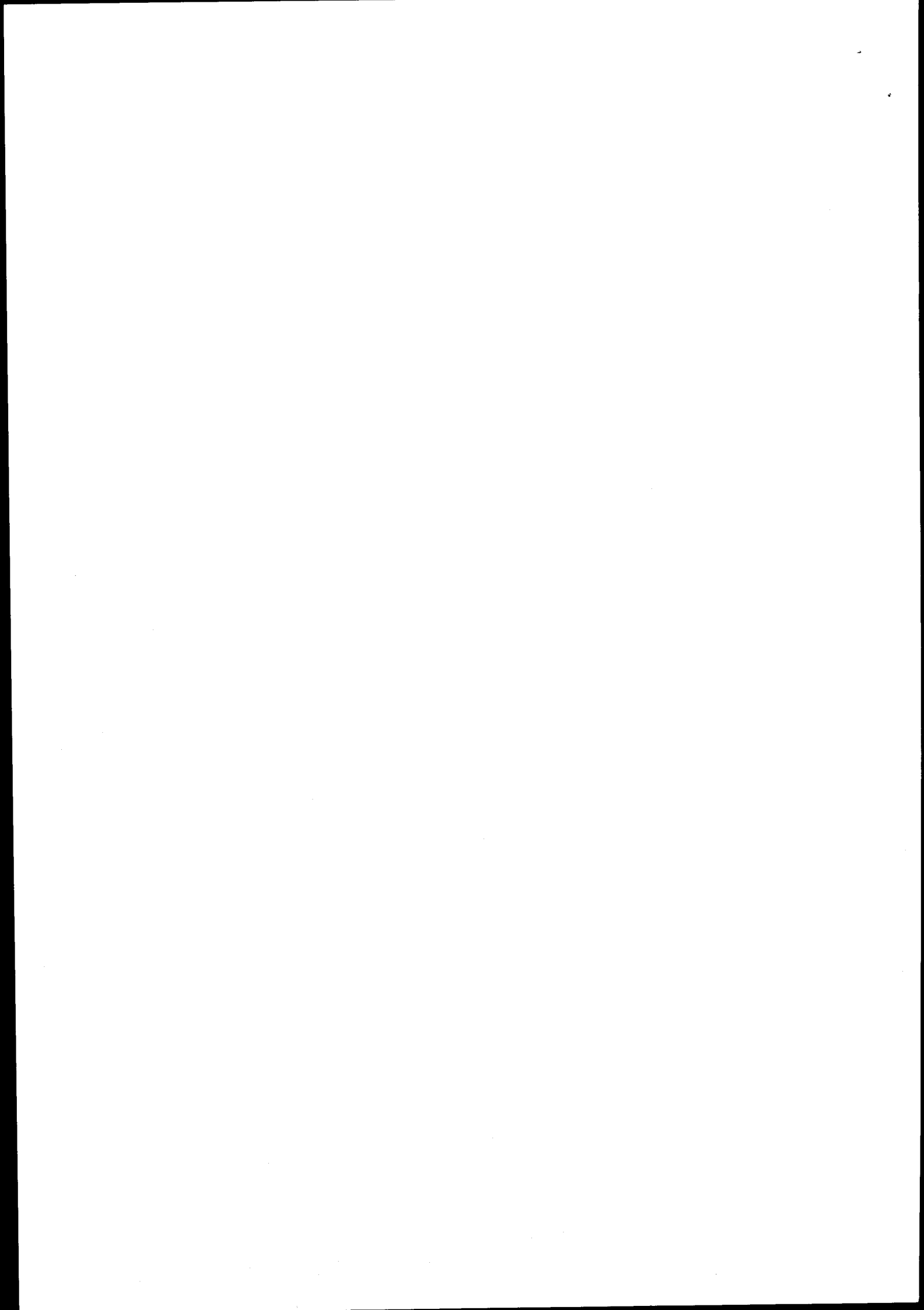
LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 21/06/71 SIGN. M. Blindheim
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 21/07/93 SIGN. hege



OBJEKT 0720 01 KARTREF.: CK 029-5-2 00025

OMRÅDE Skjærsnes - Sjestokk
PARSELL N 2.3.3
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0007/ 008 MERKNAD Gård: Sjestokk, bruk 8, 9.

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-2 KOORD HOH 25

FORNMINNETS ART Funnsted.

ANTALL. 1 ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Ø-vendt skråning. Dyrket mark. Vid utsikt mot Vestfjorden i Ø.

ORIENT. OPPG Områdets NV-ende: 130m SØ for SØ-hjørnet av våningshuset på bruket.

ART. UTSTREKNING 250m N-S. 150m Ø-V.

BESKRIVELSE Ifølge eieren av bruket ble det funnet 1 stk. bryne i dette området. Funnnet ble framvist ved registrators besøk. Brynen måler 16*2*1 cm. Grålig fin bergart, ujevn i formen. Eidsbergbryne?

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

FUNN

Et bryne.

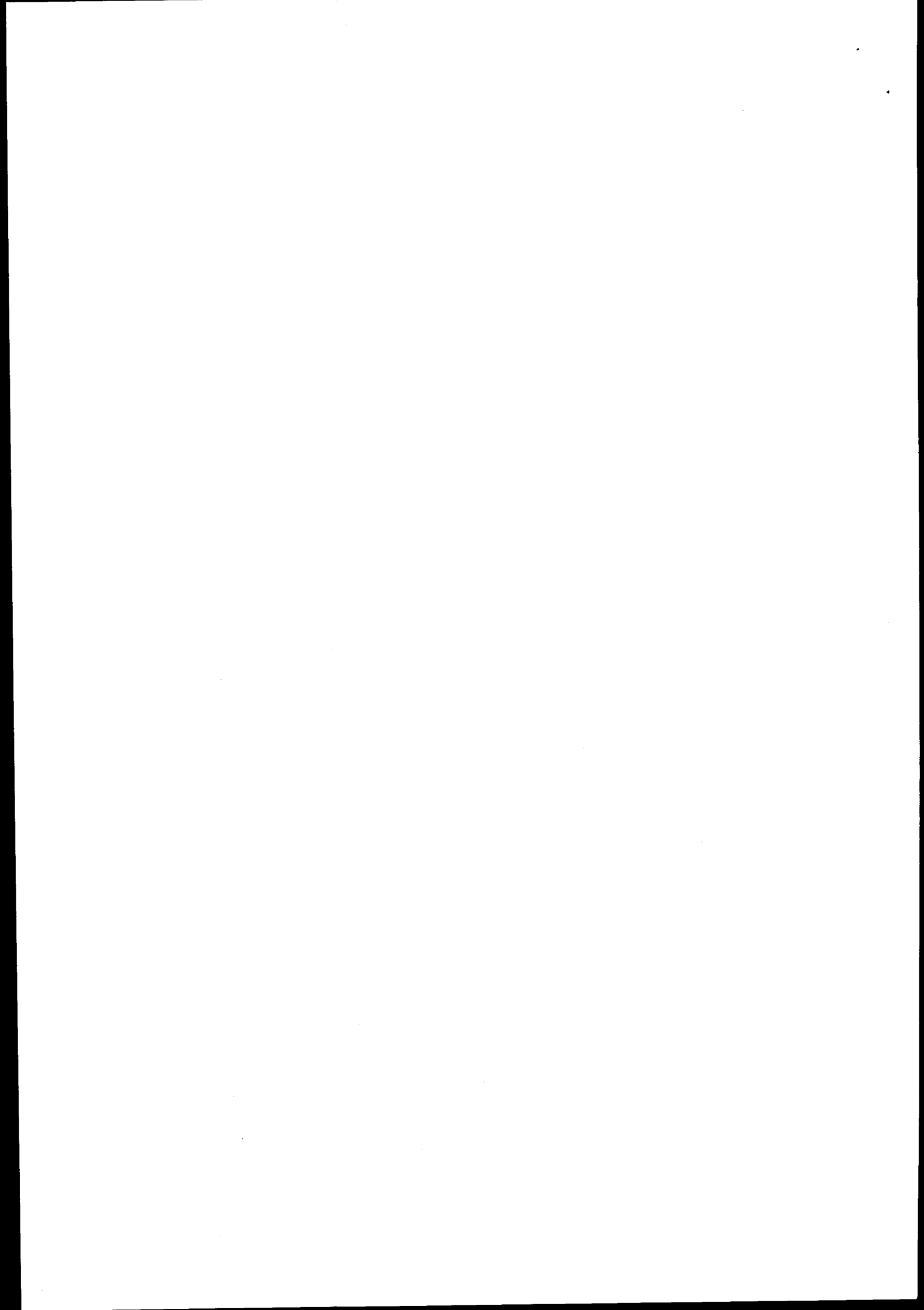
MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 04/05/93 SIGN. Ronny Henriksen og Aksel H. Johnsen.

KONTROLLERT DATO / / SIGN.

INNSKREVET 21/07/93 SIGN. hege



LOKALITET 0720 01 07

Veien til Skjærnes

TYPE Ferdselsvei

GNR./BNR. 8/

AVGRENSNING Omfatter selve veien fra Tufta til Vestfjorden.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS Ingen vernestatus

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Veien tar i dag av riksvei 303 rett nordvestfor Tufta og går over og langs jordene til Tufta inn i skogområdet mellom Tufta i vest og Skjærnes og Sjuestokk i øst. På Skjærnes-sida følger veien høyden utover et stykk med jorder på sørsida og et skogstykke hvor det ligger et stort gravfelt på nordsida før den bøyer av rett østover ned mot nedre Skjærnes hvor den svinger over bekken, gjennom tunet og fortsetter ned langs stranda til det tidligere fergestedet og Fergestua.

HISTORIKK

Denne veien er i dag gårdsvei til Skjærnes- og Sjuestokk-gårdene, men tidligere var den hovedforbindelse mellom Stokke og Nøtterø. For hele Melsom-området var dette en snarere vei til Tønsberg enn hovedveien på Raet. De gamle veiene mellom gårdene øst for Akersvannet var trolig lite ferdelsvennlige, så den veien til Tønsberg var sannsynligvis tungvint. Fergestedet mellom Skjærnes og Hella på Nøtterøy var i drift til 1923. Da var den nye riksveien fra Melsomvik til Auli bru i Sem ferdig, og fergeforbindelsen ble nedlagt. To tidligere husmannsplasser under Skjærnes var direkte knyttet til ferdelsen, Skjærnesstua eller Fergestua på Roparberget nede ved stranda og Solibakken eller Grindastua ved grinda mellom innmarka og utmarka. (se lokalitet 01 og 05). Å datere selve ferdelsåra er kanskje umulig, men flere forhold taler for at den er svært gammel. Veien følger en svak høyde gjennom skogen. Lenger nord er det myrlendt og vanskeligere å ferdes. Det er ikke helt umulig å anta at ferdelsen har fulgt omtrent samme far så lenge det har vært fast bosetting i området. I fortsettelsen av veien lenger vestover finnes to gårdsnavn som begge er ferdelsindikerende. Gårdsnavnet Gile kommer av geil som vanligvis betyr fegate, innhegnet på begge sider. Lenger vest ligger Vadum, et -heim-navn sammensatt med vad; et vadested, sannsynligvis i Melsombekken. Trolig kan både denne veien og gårdsnavna knyttes til en forhistorisk forbindelse mellom allfarveien

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	JA	JA
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Veien er i seg selv et kulturminne. Selv om den sikkert har vært gjort breiere og tilpasset nye krav i dette århundre følger den et eldgammelt far. På kartet fra 1825 er den framstilt med en temmelig rett linje fra Mølleplassen ved Tufta til Skjærnes, men seinere er kartet revidert og veien er tegnet atskillig mer svingete. Trolig er dette en justering av selve kartet, endringen beror neppe på noen omlægging av veien.

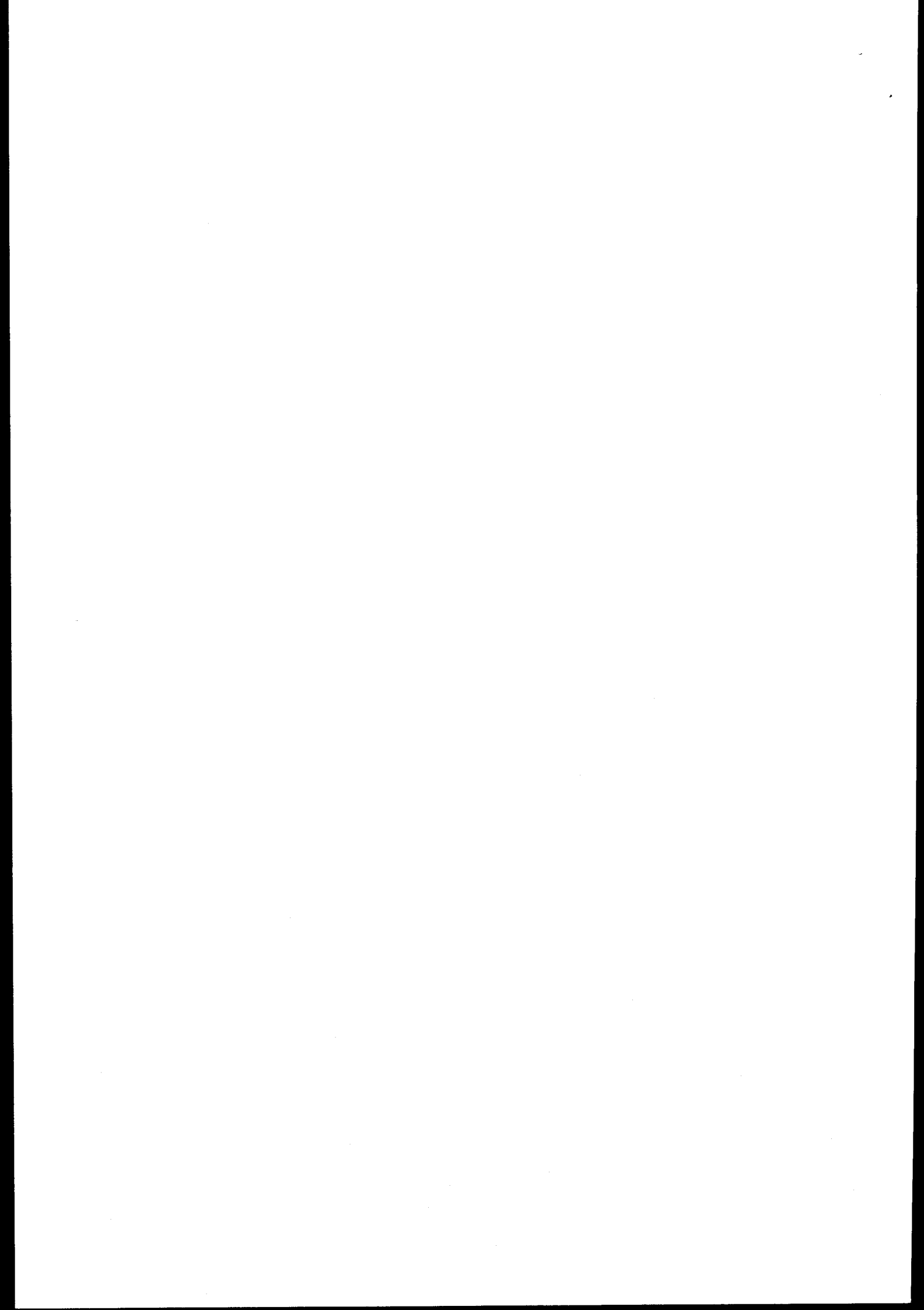
KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, Stokke En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825, 1875,

VURDERING

Veien framstår rent fysisk som en relativt smal grusvei, og har ingen spesiell interesse som byggverk. Sett i et videre kulturhistorisk perspppektiv, som struktur i landskapet er den derimot svært interessant. Den peker langt tilbake i tid.

OBJEKT	0720	01	KARTREF.:	CK 029-5-2	00023
OMRÅDE	Skjærsnes - Sjustokk				
PARSELL	N 2.3.2 2.3.2-2				
KOMMUNE	Stokke				
GNR./BNR.	0008/	001	MERKNAD Gård: Skjærsnes; se merknad.		
FLYFOTO	1901 A14		R/X-NUMMER	R02	
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CK 029-5-2	KOORD	HOH 25	
FORNMINNETS ART	Gravhaug				
	ANTALL.	30	ALDER JA	GAB-KODE	
FORNMINNETS ART	Hulvei				
	ANTALL.	1	ALDER JA	GAB-KODE	
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER	GAB-KODE	
TERR. ART, UTSIKT	Flate som skråner slakt mot Ø. Blandingsskog, tett løvkratt. Utsikt mot Nøtterøy i Ø.				
ORIENT. OPPG	Feltets NØ-ende: ca 75 m NNV for NV-hjørnet av driftsbygningen på Skjærsnes 8/2.				
ART. UTSTREKNING	Gravfeltet bestående av minst 30 gravhauger og 1 hulvei: NØ-SV ca 200 m, NV-SØ ca 80 m.				
BESKRIVELSE	<p>Feltet består av 30 gravhauger hvorav 22 runde og 8 lange. Alle synes å være steinblandete jordhauger. De største haugene ligger gjennomgående lengst i S og Ø i feltet. Mange har søkk i toppen og noen har større kratere, men en del synes å være urørt. Haugene er delvis sterkt overvokst av trær og kratt.</p> <p>Rundhaugenes størrelser: D: 2,5-13 m, h: 0,2-1,2 m.</p> <p>Langhaugene er orientert NØ-SV, og N-S. Lengde 6-15 m, br: 3-6 m, h: 0,3-0,8 m.</p> <p>Ved kontrollen i 1993 var gravfeltet bevokst med tatt krattskog som gjorde registreringen svært vanskelig. Det kan imidlertid synes som om det går en hulvei gjennom felet fra SV mot NØ. Videre ble det observert flere steiner på overflaten mellom haugene i NØ-delen av feltet som kan være rester etter steinlegninger.</p>				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR	<p>Vestfolds Oldtidsminner s. 225.</p> <p>Norske Fornlevninger s. 193.</p> <p>ØK-reg. 1971.</p>				
FUNN					
MERKNAD	Gravfeltet ligger på gnr/bnr 7/2,7,12, 8/1,6				
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	21/06/71	SIGN. M. Blindheim			
KONTROLLERT DATO	/ /	SIGN. I. Trøim, ML. Sollund			
INNSKREVET	04/01/94	SIGN. Isa			



LOKALITET

0720 01 03

Øvre Skjærnes - Ekelund

TYPE

Gårdstun, gruppe frittliggende

GNR./BNR.

8/1, 6, 18 m.fl.

AVGRENSNING

Omfatter gårdstunet på øvre Skjærnes og bruket Ekelund.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

Ingen vernestatus

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Øvre Skjærnes ligger på toppen av en langstrakt kolle helt ut mot Vestfjorden. På nordsida av høyden ligger bruket Ekelund.

HISTORIKK

Gårdshistorien til Skjærnes har et ganske spesielt forløp. I dag framstår gården som et vanlig gårdsbruk, og har i liten grad preg av sin spesielle forhistorie. På 1500-tallet ble Skjærnes gjort til adelig setegård. Selv om den reelt sett var setegård bare en kort periode, beholdt den sin skattefrihet fram til 1700-tallet. Beliggenheten ved skipsleia inn til Tønsberg ga gården en framstående posisjon i den voksende sjøfarten, og båtbygging og redervirksomhet har nok hatt mye større økonomisk betydning for eierne enn selve gårdsdrifta, helt fram til dette århundre. Skjærnes ble delt i to parter ved et arveoppgjør på slutten av 1700-tallet. Selv om kilder fra rundt 1800 viser at tunet på det daværende udelte Skjærnes lå der nedre Skjærnes ligger nå er det nærliggende at det eldre Skjærnes og den adelige setegården lå her oppe på høyden. Gården ble "gjenreist" som gårdsbruk på 1730-tallet etter å ha ligget øde en tid. Det er ikke utenkelig at gården da ble bygd nede på stranda, hvor skipsbygging fikk en svært sentral betydning. I perioden 1850-70 ble det bygd i alt sju skuter på Skjærnes. I hovedtrekk følger dagens eiendomsgrenser delingen fra 1804, men en utskifting mellom Skjærnes og Sjustokk på 1870-tallet har endret forholdene noe. Den omfattende bygningsmassen har en spesiell bakgrunn. Andreas Ellefsen (f. 1848) var blant hvalfangstpionerene i Stokke og gjorde en oppfinnelse som fikk betydning for fangstmetodene. Sønnen Anders satte i 1909 i gang produksjon av "tidsbrannrøret" og "tennskruen" som ble en verdensartikkel. På det meste var det sysselsatt 20 mann på Skjærnes. Bruket Ekelund som ligger NØ for Skjærnes er fra midten av 1800-tallet. En potetkjeller i murt stein bærer årstallet 1846, og det var Anders Ellefsen som bygde opp Ekelund. Fra eldre kart kjennes Skjærnesodden, trolig en

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Skjærnes har et sammensatt preg med svært mange bygninger, de fleste preget av utvidelser og påbygging. Det egentlige tunet danne av hovedbygningen, sidebygningen og driftsbygningen. Hovedbygningen ligger N-S-orientert og sidebygningen som er sammenbygdi hjørnet danner nordvegg i tunet. Låven ligger på andre siden av gårdsveien og danner vegg mot vest. Stabburet ligger ved veien, et godt stykke sør for tunet. Både hovedbygningen og uthus er oppgitt å være fra 1700-tallet, men har etter seinere ombygging preg av sveitserstil. Sidebygningen har et stort tilbygg p nordsida og nord for det egentlige gårdstunet ligger et par større bygninger som rommer verksteder.

KILDERINFORMANTER

Stokke bygdebok, Stokke En bygdebok, SEFRAK, Delebrev 1804,

VURDERING

Den eldre bebyggelsen på gården danner et klart avgrenset tun so er åpent mot sør. Bygningsmassen fra dette århundre som er knytte til industriproduksjonen ligger nok orientert etter tunets hovedretning men forholder seg ikke til noen tunplass. Bruket Ekelund lenger nor danner et eget lite tun. Størrelsen på bygningsmassen viser den sentrale rollen Skjærnes spilte i sjøfart og hvalfangst, og dokumenterer slik sett viktige elementer i Vestfolds historie.

LOKALITET 0720 01 04

Skjærnes

TYPE Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR. 8/2

AVGRENSNING Omfatter gårdstunet på Skjærnes (8/2)

PLANSTATUS/
VERNESTATUS Ingen vernestatus

BESKRIVELSE

BELIGGENHET Dette Skjærnes-bruket ligger på oppe på kanten av den N-S-gående skråningen som strekker seg oppover til Sjuestokk.

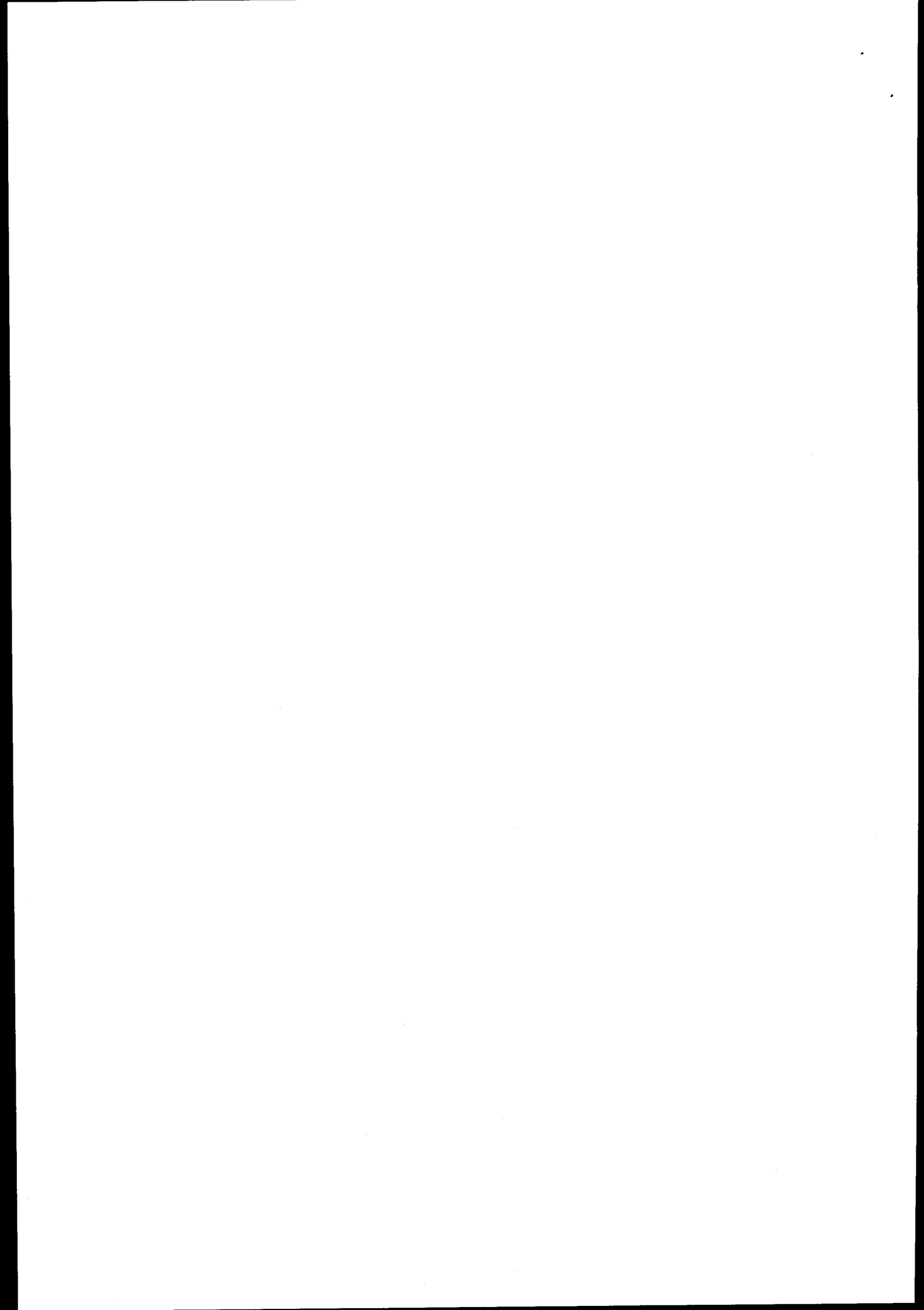
HISTORIKK Dette Skjærnes-bruket ble fradelt det som i dag er øvre Skjærnes 1826. Trolig ble det ikke tatt i bruk som eget gårdsbruk før noen år seinere. Hovedbygningen er fra rundt 1840. Tunet er inntegnet på kartet fra 1825, men dette er en seinere revidering av kartet fra rundt 1860. Han som bygde huset var skipper, så også dette Skjærnes-bruket hadde tilknytning til skipsfarten.

	OPPR.	NÅV.
SAMFUNNSSEKTOR		
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE Dette Skjærnes-bruket har bare to bygninger. Hovedbygningen er typisk for byggeskikken i tiåra før 1850, med sitt halvvalmede tak. Arkene er fra 1900-tallet. Låven ble bygd på 1950-tallet og ligger tilnærmet i Ø-V-retning, noe som er uvanlig blant eldre driftsbygninger i området.

KILDER/INFORMANTER Stokke bygdebok, Stokke En bygdebok, SEFRAK, Delebrev 1804, kart 1825, 1875.

VURDERING Hovedbygningen på gården er en stilsikker empirebygning, sannsynligvis med midtgangsplan. Rundt den verdifulle bygningen ligger et stort hageanlegg, men tunet har et svært åpent preg, dels fordi det bare er to bygninger, dels fordi det ikke har noen større vegetasjonsmasse.



OBJEKT 0720 01 KARTREF.: CK 029-5-2 00027

OMRÅDE Skjærsnes - Sjøestokk
PARSELL N 2.3.2, 2.3.2-2
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0008/ 002 MERKNAD Gård: Skjærsnes

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-2 KOORD HOH 30

FORNMINNETS ART Vegetasjonsmerker
ANTALL ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

ORIENT. OPPG

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE

TRADISJON

FOTO

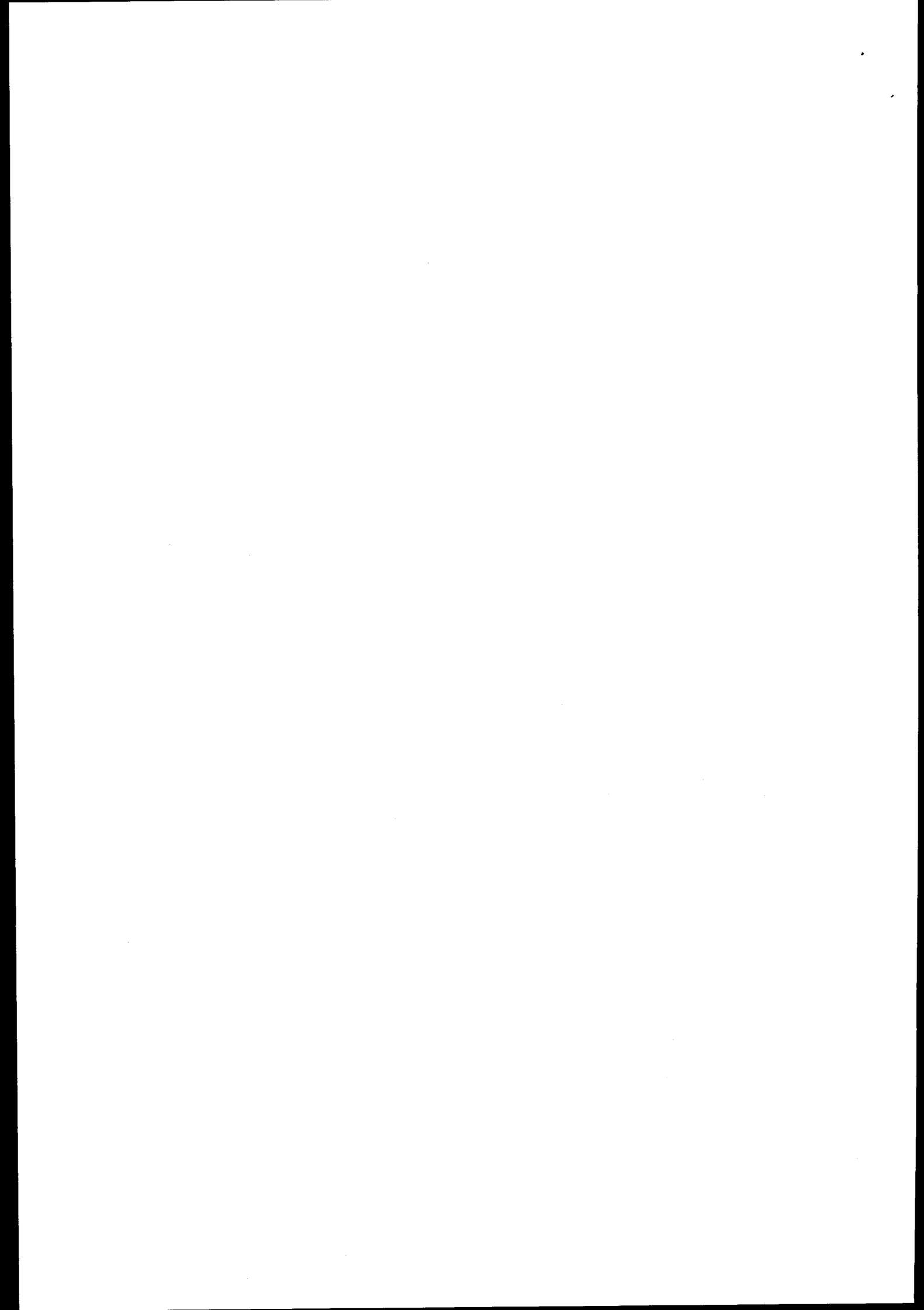
LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 12/10/93 SIGN. I. Trøim
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 11/01/94 SIGN. Isa



LOKALITET

0720 01 01

Fergestedet Skjærnes - Hella

TYPE

Havnerelatert bebyggelse / anlegg

GNR./BNR.

8/3

AVGRENSNING

Omfatter kulturminnene på stranda ved nedre Skjærnes.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

Ingen vernestatus

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Fergestedet Hella lå rett sørøst for gårdstunet på nedre Skjærnes. Litt sør for fergestedet ligger Ferjestua på Roparberget. Kulldepoet ligger rett øst for gårdstunet.

HISTORIKK

Det er uvisst hvor lenge det har vært fergested mellom Stokke og Nøtterøy her, men trolig har overfartesstedet vært i bruk i mange hundre år. Fergemennene holdt visstnok til på Nøtterøysida fra gammelt av, den første er nevnt i 1645. Veien ut til Skjærnes er og var fra gammelt av den eneste veiforbindelsen helt ut til Vestfjorden. Trolig har fergestedet hatt størst betydning lokalt, for området sør øst for Akersvannet som forbindelse over til Nøtterøy og Tønsberg, mens de øvrige delene av Stokke har hatt Raveien som sin naturlige byvei. Men også for bøndene på øtterøy var det viktig fordi de fikk malt kornet sitt på møllene på Melsom og Tuft. Stokke hovedsogn og Nøtterøy hadde imidlertid felles bygdelensmann, slik at det har vært administrative forbindelser mellom bygdene på begge sider av Vestfjorden. Fergestedet var i drift til 1923. Da var hovedveien Melsomvik-Auli bru ferdig, og det var med det etablert en hovedveiforbindelse til Tønsberg øst for Akersvannet. Riktignok fantes det en gammel veiforbindelse tidligere også, noe en ser på kart fra 1825. Om den såkalte Fergestua virkelig har vært husmannsplass er ikke helt klart, men slett ikke usannsynlig. I dag er den sommerhus. Fjellknatten som stikker opp her kaltes Roparberget - altså der man kalte på fergemannen som bodde på Nøtterøy-sida. I forrige århundre ble det etablert faste dampskipsruter på Vestfjorden. Skjærnes var ett av fire anløpssteder i Stokke i 1875. Når det var strenge vintre frøs fjorden

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	JA
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	JA	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Av selv fergestedet er det svært lite igjen. Noen steinsettinger på stranda er visstnok alt. Selve veistubben ned til fergestedet er gjengrodd, men kan følges sørover til den tidligere husmannsplassen som kalles Fergestua. Stua brukes nå som sommerhus. Den store bygningen på stranda rett øst for tunet var tidligere kulldepot for dampskipene som trafikerte Vestfjorden. Utenfor huset ses restene av dampskipskaia. Bygningen brukes fremdeles, men nå som redskapsskjul av eieren av nedre Skjærnes. Bygningen er bygd i bindingsverk, panelt med låvepanel og belagt med teglstein på taket.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, Stokke En bygdebok, SEFRAK, Delebrev 1804 - panteboka SAO, Idsøe (eier),

VURDERING

Kulturminnene her er knyttet til gammel ferdsel i området, til lands og til vanns. Svært få fergesteder har i dag konkrete minner som kan knyttes til virksomheten. Her er store deler av bildet bevart. Den gamle veien, Fergestua, og i tillegg et kulldepotmed kaianlegg. Sammen utgjør de verdifulle kulturminner og sammenhengen mellom de styrker den kulturhistoriske verdien.

LOKALITET

0720 01 02

Nedre Skjærnes

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

8/3

AVGRENSNING

Omfatter gårdstunet på nedre Skjærnes. Kulturminnene på stranda er registrert som egen lokalitet.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

Ingen vernestatus

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Nedre Skjærnes ligger helt ut mot Vestfjorden, bare 3-4 moh der den gamle bygdeveien bøyer av sørover til stranda og det tidligere sundstedet.

HISTORIKK

Gårdshistorien til Skjærnes har et ganske spesielt forløp. I dag framstår gården som et vanlig gårdsbruk, og har i liten grad preg av sin spesielle forhistorie. På 1500-tallet ble Skjærnes gjort til adelig setegård. Selv om den reelt sett var setegård bare en kort periode, beholdt den sin skattefrihet fram til 1700-tallet. I 1738 kom gården i bondeie etter å ha ligget øde en tid. Beliggenheten ved skipsleia inn til Tønsberg ga gården en framstående posisjon i den voksende sjøfarten, og båtbygging og redervirksomhet hadde nok tidvis større økonomisk betydning for eierne enn selve gårdsdrifta. Skjærnes ble delt i to parter ved et arveoppgjør på slutten av 1700-tallet. Delebrevet fra 1804 tyder på at tunet på det daværende udelte Skjærnes lå der nedre Skjærnes ligger nå. Det er ikke utenkelig at gården da ble bygd nede på stranda, hvor skipsbygging fikk en svært sentral betydning da den kom i bondeie og ble gjenreist på rundt 1740. I hovedtrekk følger dagens grenser delingen fra 1804, men en utskifting mellom Skjærnes og Sjustokk på 1870-tallet har endret forholdene noe. Gjennom tunet går den

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Tunet på nedre Skjærnes dannes av hovedbygningen, sidebygningen og driftsbygningen. Hovedbygningen ligger N-S-orientert og sidebygningen som er sammenbygdi hjørnet danner nordvegg i tunet. Låven ligger på andre siden av gårdsveien og danner vegg mot vest. Stabburet ligger et godt stykke sør for de framhusa. Den nyrestaurerte hovedbygningen ble bygd i 1884. Den er forholdsvis stor og rikt utsmykket med en klassisistisk preget sveitserstil. Sidebygningen som bl.a. rommet drengstue og bryggerhus har trolig tømmerkjerne som er langt eldre enn hovedbygningen. Den store driftsbygningen skal vært bygd rundt 1860, men har visstnok eldre deler inni og er påbygd seinere.

VURDERING

Den eldre bebyggelsen på gården danner et klart avgrenset tun so er åpent mot sør. Størrelsen og det fornemme stiluttrykket på hovedbygningen vitner om en velstand som må ses i sammenheng med skipsbygging, sjøfart og hvalfangst, som blomstret her i forrige århundre og dokumenterer slik sett viktige elementer i Vestfolds historie foruten at bygningene har bygningshistorisk, til dels høy arkitektonisk verdi. Driftsbygningen er imidlertid i dårlig forfatning, noe som rammer hele miljøet. En eventuell riving vil ramme hele bygningsmiljøets tidsenhetlige og autentiske preg.

OBJEKT 0720 01 KARTREF.: CK 029-5-2 00024

OMRÅDE Skjærsnes - Sjuestokk
PARSELL N 2.3.2
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0008/ 003 MERKNAD Gård: Skjærsnes

FLYFOTO 1901 B16 R/X-NUMMER R09

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-2 KOORD HOH

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 1 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Høyeste punkt på N-S-gående bergrygg med bratt fall til Vestfjorden i Ø. Barskog med en del løvtrær. Vid utsikt over fjorden i Ø og dyrke mark i V.

ORIENT. OPPG Ca 330 m S for Sø-hjørnet av driftsbygningen på bruket.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE Rundhaug, uklart markert. Her og der stikker steiner fram i dagen, ellers kjennes steinene under torven. Noe ujevn overflate. Det er gravet litt i den et par steder. Bevokst med løvkraft og gress. D: 8 m h: 0,3 m.

TRADISJON

FOTO

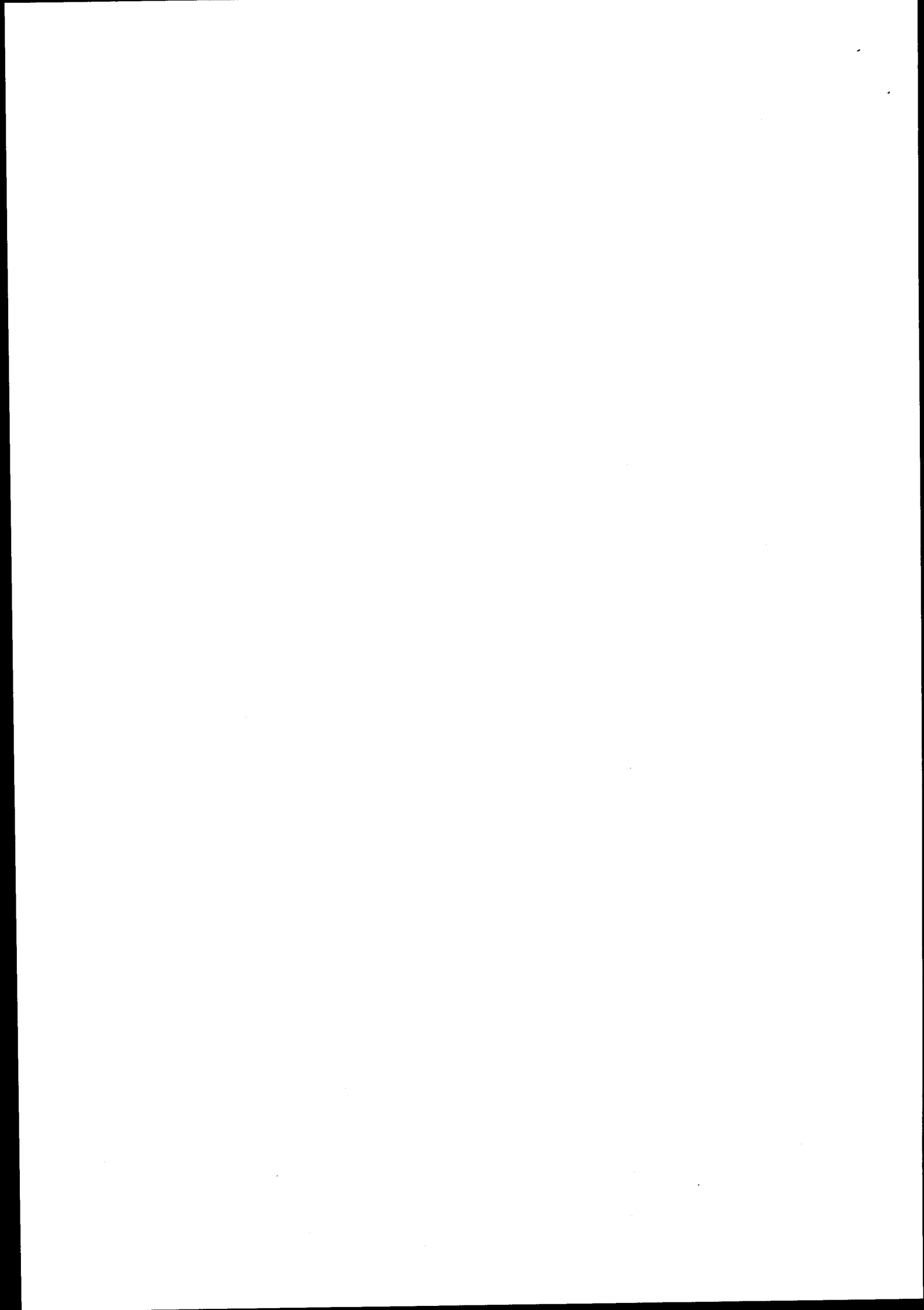
LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 03/07/71 SIGN. M. Blindheim
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 04/01/94 SIGN. Isa



LOKALITET 0720 01 05

Grindastua

TYPE Annen småbruksbebyggelse

GNR./BNR. 8/17, 20

AVGRENSNING Omfatter bebyggelsen.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS Ingen vernestatus

BESKRIVELSE

BELIGGENHET Grindastua ligger ved veien som går ut til Skjærnes, helt i ytterkant av de dyrkede arealene.

HISTORIKK

Grindastua ligger ved den gamle ferdselsveien ut til fergetedet ved Skjærnes. Som husmannsplasser flest ligger den i ytterkant av de dyrkede arealene. Betegnende nok er denne plassen knyttet til selve grensen mellom innmark og utmark. Som navnet viser er dett plassen ved grinda. Det er nærliggende å anta at plassen har hatt ansvar for å åpne og lukke grinda for de reisende. Dette var viktig fo også for at buskapsen som havnet i utmarka ikke skulle komme inn på jordene. Bosetningen går trolig tilbake til midten av 1800-tallet, så noen svært gammel plass er det ikke. Plassen er avmerket på kart fra 1825, men dette er en seinere påtegning, og den kalles da Solibakken. Plassen har visstnok også blitt kalt Persstua. Den er ikke fast bebodd lenger, men brukes som sommerhus. Det vites ikk om det hørte jord til plassen, men trolig gjorde det ikke det, fordi betegnelsen -stua fortrinnsvis ble brukt om husmannsplasser uten jord. Området nord og nordøst for plassen er i dag skogbevokest, og her ligger et stort gravfelt. Kartet fra 1825 tyder på at dette området var innmark og altså åpent.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	JA
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	JA	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Skjærnes har et sammesatt preg med svært mange bygninger, de fleste preget av utvidelser og påbygging. Det egentlige tunet danne av hovedbygningen, sidebygningen og driftsbygningen. Hovedbygningen ligger N-S-orientert og sidebygningen som er sammenbygd i hjørnet danner nordvegg i tunet. Låven ligger på andre siden av gårdsveien og danner vegg mot vest. Stabburet ligger ved veien, et godt stykke sør for tunet. Både hovedbygningen og uthus er oppgitt å være fra 1700-tallet, men har etter seinere ombygging preg av sveitserstil. Sidebygningen har et stort tilbygg p nordsida og nord for det egentlige gårdstunet ligger et par større bygninger som rommer verksteder.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, Stokke En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825,

VURDERING

Selv om plassen ikke lenger har fast bosetting og bare brukes som sommerhus framstår stedet klart slik eldre husmannsplasser ofte gjør. Selv om bygningen er endret over tid framstår den klart som et gammelt hus. Den ligger tydelig henvendt mot veien, bare få meter fra veikanten. Med sin spesielle beliggenhet dokumenterer den småbønderfolks boforhold og virksomhet og er som sådan et verdifullt kulturminne.

LOKALITET 0720 02 01

Tufte

TYPE Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR. 10/1 m.fl.

AVGRENSNING Lokalteten omfatter gårdstunet på Tufte.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS Ingen formell vernestatus utover at de eksisterende utmarks- og jordbruksarealene er regulert til LNF-område. Rundt Robergvannet, delvis på denne eiendom er det naturreservat.

BESKRIVELSE

BELIGGENHET Tufte ligger i et svakt søroverhellende åpent jordbrukslandskap rett øst for rv 303. Jordbruksarealene nær tunet brukes til kornproduksjon, mens jordene innover i skogen nord for veien til Skjærnes i dag er golfbane.

HISTORIKK

Tufte er nevnt i Rødeboka (ca 1400) "i Tufte". I følge bygdeboka (1988) står det Tofne Rudi, og herfra sluttet det at Tufte er et rydningsbruk fra sein vikingtid eller tidlig middelalder. Her antas det også at gården var mindre og lå lenger nord for å få plass til seks gårder innenfor det nåværende Melsom. Dette må betegnes som svært spekulativt. Grensene mot Melsom følger naturlige grenser i vassdrag. Tufte hadde foruten landskylda på et skippund malt, en ørliten tilleggsskyld på 1 1/2 lispund tunge som var knyttet til fossen dvs bekken som kommer fra Robergvannet. På 1600-tallet var Tufte knyttet til hovedgårdene i nærheten, først Skjærnes, seinere Melsom, men ble i 1721 solgt og drevet som selvstendig bruk. Hammelow-Berg slekta som har vært eiere siden 1783 har vært knyttet til bl.a. skipsfart foruten at de har hatt oppgaver som lensmann og ordfører. Tufte har i motsetning til nabogården Gile forblitt udeelt helt fram til i dag.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	JA
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	JA	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Hovedbygningen på Tufte er en toetasjes bygning fra midten av 1800-tallet preget av sveitserstil. Den er sammenbygd med en eldre bygning i en etasje. I Norske gardsbruk oppgis det at denne eldste bygningen er fra 1640. Stabburet er et såkalt kåpestabbur. Det har en rettvegget tømmerkjerne, men kledningen er vippet ut fra vegg, slik at den nesten kan oppfattes som et utkraget tak. Rommet under ble bl.a. brukt til oppbevaring av redskap. Det er oppgitt å være fra ca 1740. Det er to driftsbygninger på gården. Den største er typisk for enhetslåven, bygningstype vanlig rundt århundreskiftet. Hovedvolumet har T-form, og bygningen er bygd etappevis, delvis før 1900. Lengderetningen ligger N-S slik det er vanlig, og driftsbygningen deler tunet i to med en sidefor gårdsdrifta på østsida og en mot framhusa og hage på vestsida. Ved innkjørselen ligger en stor dam. Tunet har stor vegetasjonsmasse med store trær.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok I-III, Stokke. En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825, 1875 m.fl.

VURDERING

Dersom det er riktig at deler av hovedbygningens lave del er fra 1640 er det trolig en av de aller eldste bygningene i Stokke. SEFRAK-registreringen sier at "gammeldel fra ca 1640 er delvis original inne - ute" For eksteriørets del er det ikke riktig. Når det gjelder aldersoppgavene på husa må de tas med en klype salt. Kilden, Norske Gardsbruk er bygd på intervjuer rundt 1940. De gamle husa dateres henholdsvis 1640, 1740 og 1840, mao. ett, to og tre hundre år. Det er nærliggende å se aldersoppgavene mer som intensjonelle anslag enn egentlig datering. Kåpestabburet representerer en bygningstype som var utbredt i Vestfold. Dette er et av svært få som er bevart. Her i sin opprinnelige sammenheng er svært verdifullt som kulturminne. Det bindingsverkbygde uthuset er trolig eldre enn den store enhetslåven fra slutten av 1800-tallet, men er i forfall. Uansett usikkerhet i forhold til datering representerer bebyggelsen et komplett gårdstun med svært høy verdi som kulturminne.

LOKALITET

0720 02 02

Mølleplassen

TYPE

Fosse- / elverelatert bebyggelse / anlegg

GNR./BNR.

10/1 m.fl.

AVGRENSNING

Lokaliteten omfatter restene etter mølla i bekken, mølledammen og husa på bostedet Mølleplassen.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

Ingen vernestatus

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Mølleplassen ligger på sørsida av bekken som kommer fra Robergvannet. Bekken er demmet opp.

HISTORIKK

På 1680-tallet ble Tufta tillagt en liten skylddel på 1 1/2 lispund tunge som et verdimål på fossen i bekken. Da hadde det ganske sikkert vært et lit møllebruk her en tid, men de større møllene området var trolig i Melsombekken og tilhørte Melsom, for her var fossen særskilt nevnt allerede i middelalderen. Det er uvisst hvor lenge det var drift i møllene som det kun er rester etter i bekken, mens selve dammen så å si er intakt. Ved siden av kverndrift var de også oppgangssager i bekken, men sagbruket var langt mindre enn de som var på Melsom. Selve bostedet Mølleplassen er trolig fra

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

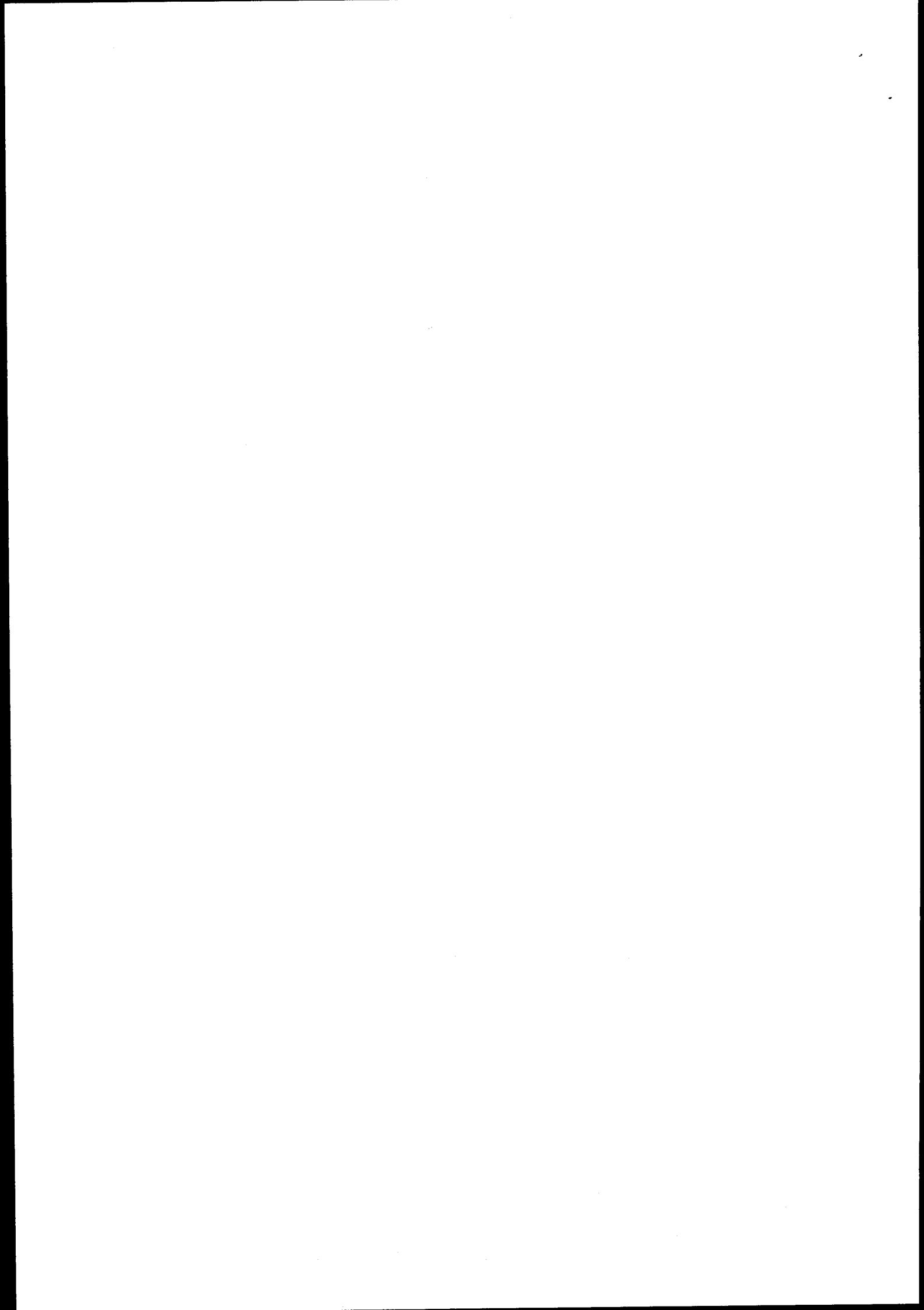
Selve bolighuset på Mølleplassen er en tømmerbygning fra 1800-tallet. Den er trolig tilbygd i dette århundre. Mølledammen ble bygd for å sikre jevn vannføring til sagene og kvernene, men virksomheten var nok bare i drift i flomtidene når vannføringa er stor

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok I-III, Stokke. En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825, 1875 m.fl.

VURDERING

Mølleplassen dokumenterer bosettinga som vokste fram i tilknytning til mølle- og sagbruksdrift på 1800-tallet. Bolighuset er preget av modernisering.



LOKALITET

0720 01 06

Tufterønningen

TYPE

Annen småbruksbebyggelse

GNR./BNR.

11/1 m.fl.

AVGRENSNING

Omfatter bebyggelsen på Tufterønningen

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

Ingen vernestatus

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Tufterønningen eller bare Rønningen ligger i skogkanten på Tufte grunn, på begge sider av veien som går til Sjustokk. Bostedet ligger på vestsida av en liten langstrakt kolle, 45 moh.

HISTORIKK

Som husmannsplasser flest ligger den i ytterkant av de dyrkede arealene. Som navnet viser er det Rønningen en rydningsplass. I dag er relativt store deler av det tidligere skog og myrområdet mellom Tufte og Sjustokk oppdyrket. Kanskje var Rønningen en av de første forsøkene på å dyrke opp den myrlendte jorda her. Kartet fra 1825 viser ellers en sammenhengende skogsterking her. Hvor gammel bosetningen er her er usikkert, men plassen er avmerket på kart fra 1825. Plassen eies av Hammelow-Berg på Tufte og har trolig aldri vært i selveie.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	JA
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	JA	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

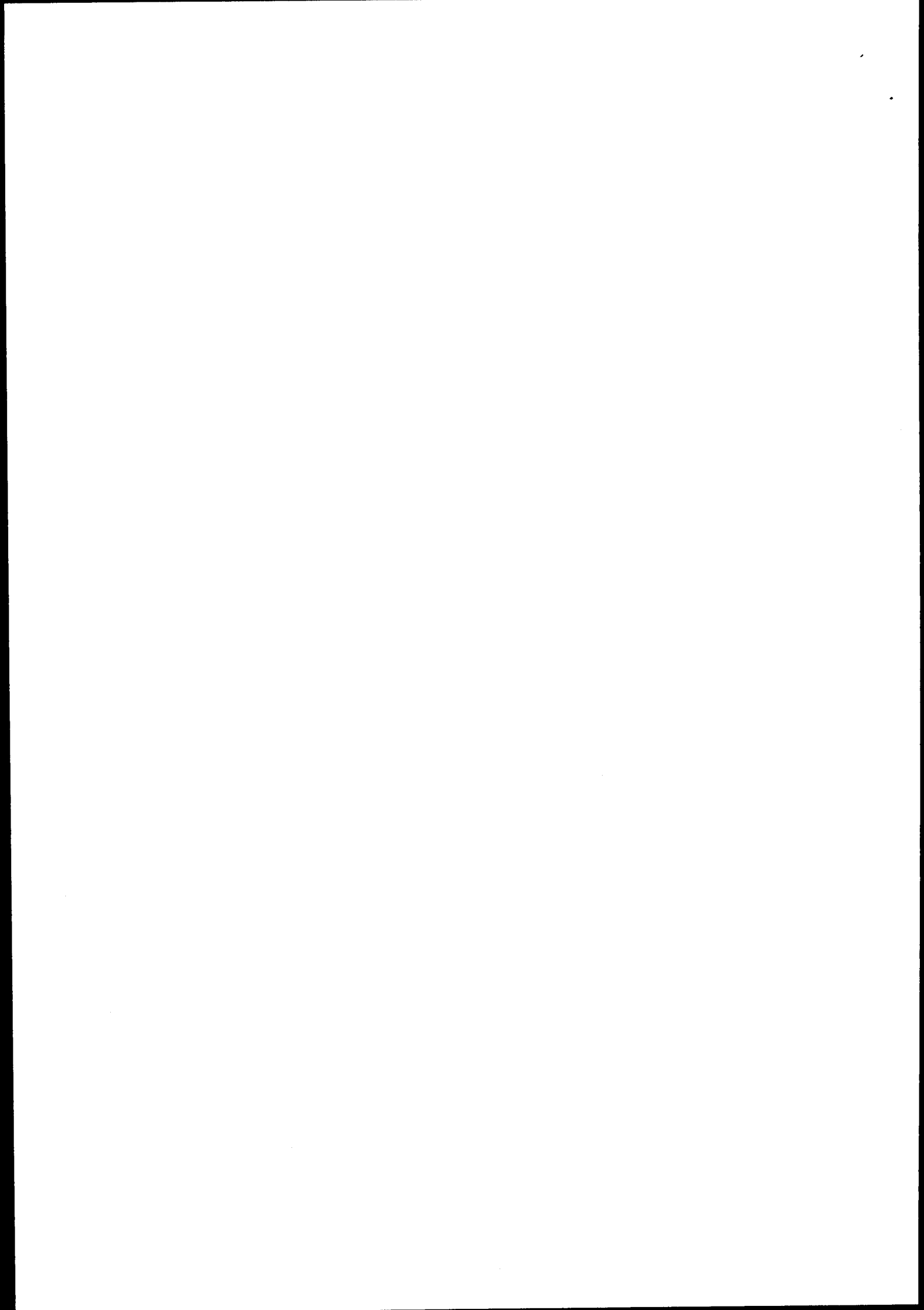
Bolighuset på Tufterønningen er ei stue på 7x9 meter med inngang på langsida mot veien. Uthuset ligger på andre sida av veien. Bebyggelsen ligger henvendt mot veien, og på en flekk uegent for dyrking med skogen tett innpå. Mot vest åpner landskapet seg ut mot jordbruksområdet rundt Tufte, i dag golfbane.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, Stokke En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825,

VURDERING

Stedet framstår klart slik tidligere husmannsplasser ofte gjør. Selve stua er godt bevart. Med sin spesielle beliggenhet og høye autentisitetsgrad dokumenterer bebyggelsen småkårsfolks leveforhold og er som sådan et verdifullt kulturminne.



LOKALITET

0720 02 05

Gile vestre (Gilehagan)

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

11/2, 12/2 m.fl.

AVGRENSNING

Lokaliteten omfatter bebyggelsen på gården Gile vestre.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

Ingen vernestatus utover at de eksisterende jordbruks- og utmarksarealene er regulert til LNF-område.

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Gile vestre ligger nord for de nedlagte Gile-gårdene, ved foten av Gileåsen. Jordveien nedenfor heller svakt nedover mot Melsombekken i SV.

HISTORIKK

Dette bruket er det eneste av Gile-gårdene som fremdeles er i drift. Bruket kalles i dag Gile vestre, men historisk sett er ikke det helt korrekt. Bruket Gilehagan ble fradelt østre Gile i 1831, og solgt til en skipper. Sannsynligvis hadde det sin opprinnelse i en plass under østre Gile. På kart fra 1825 er det påtegnet som husmannsplass, og seinere korrigerert med symbol for selvstendig bruk. En tid var lærere på Gile skole eier - det hørte ikke skolejord til skolen slik det var vanlig. I dette århundre har det foregått en rekke eiendomssammenslåinger på Gile, og all jorda er i dag fordelt mellom Hammelow-Berg på Tufte og Svensson på dette bruket. For første gang i nyere tid er dermed Gile blitt et solid bruk med omlag 160 mål innmark, nybrått inkludert og 200 mål skog.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	JA	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

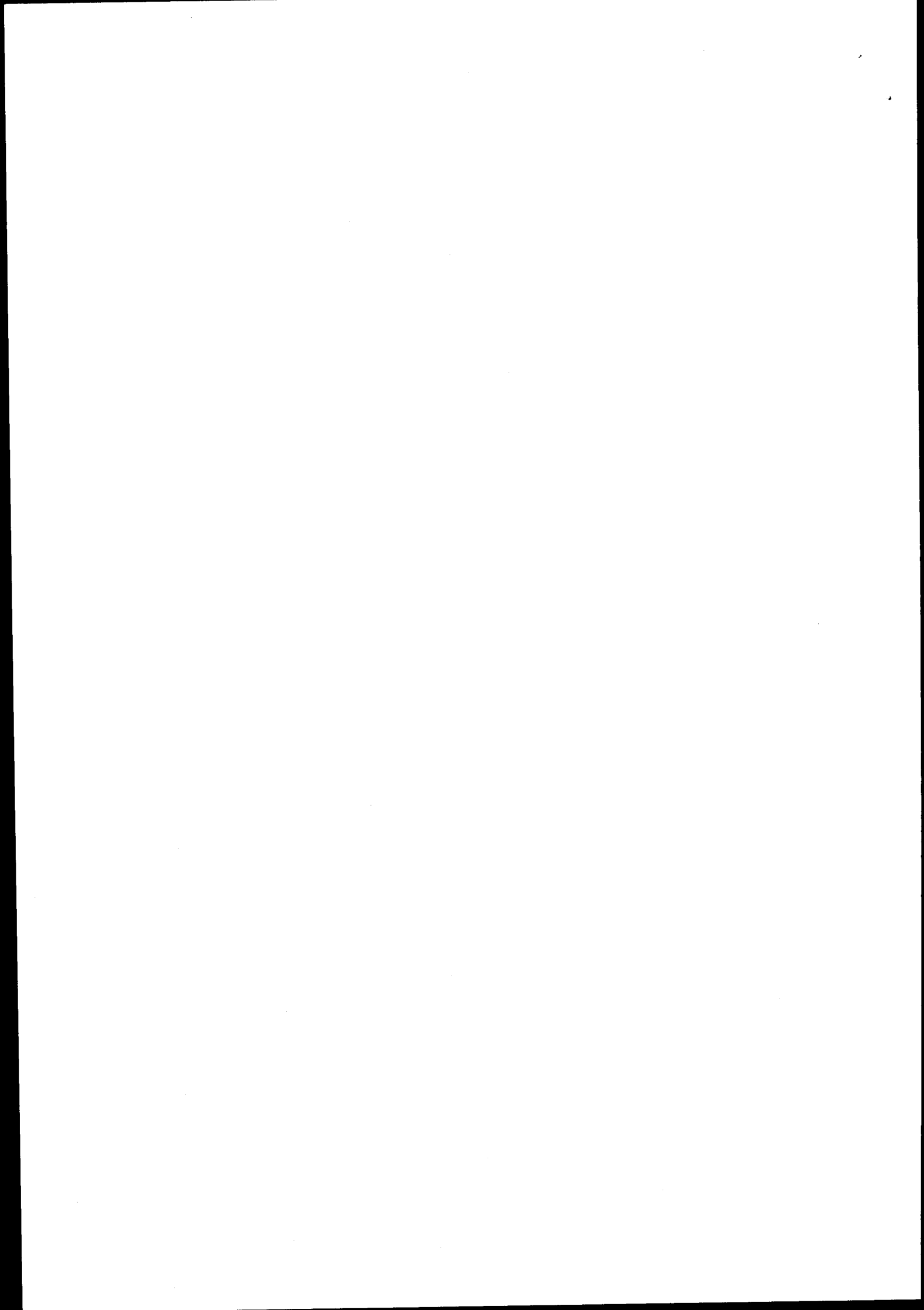
Våningshuset på Gile vestre er fra 1890-tallet, i bygd i tidstypisk sveitserstil med løftet ark på framsida. Det er seinere påbygd og ombygd noe. Driftsbygningen er også fra århundredskiftet og ligger i N-S-retning, slik det er vanlig.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok I-III, Stokke. En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825, 1875 m.fl.

VURDERING

Bebyggelsen på Gile vestre som er fra århundredskiftet har et delvis modernisert preg, men sveitserstilens bygningsformer gjenkjennes uten vanskeligheter. Dette bruket er et eneste av de gamle små Gile-gårdene som har overlevd omstillingene i jordbruket etter at moderne metoder kom i bruk. Tunet ligger for seg selv og er det eneste bostedet ved siden av Tufte som innenfor et større område klart framstår som gårdstun. Slik sett har bebyggelsen stor kulturhistorisk verdi. Den eksponerer jordbruket i landskapet, en virksomhet sommer enn noen annen har satt preg på og formet området i århundrer.



LOKALITET

0720 02 04

Gile-gårdene

TYPE

Gårdstun, langs vei

GNR./BNR.

11/3, 12/21, 12/24,

AVGRENSNING

Lokaliteten omfatter bebyggelsen på V-sida av den gamle N-S-gående byggveien over Gile-gårdenes grunn

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

Ingen vernestatus utover at jordbruksarealene er regulert til LNF-område.

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Gile-gårdene ligger langsetter et gammelt veifarsom går rett N-S i et i et åpent jordbrukslansdskap som heller svakt ned mot Melsombekken i VSV.

HISTORIKK

Gårdsnavnet Gile ble i middelalderen skrevet Geilum o.l. som er dativ flertall av geil; fegate eller -vei, innhegnet på begge sider. Et beslektet svensk ord "gilja" betyr hulvei. Delingen i østre og vestre Gile går tilbake til middelalderen, og da var gårdene eid av ulike kirkelige institusjoner. Litt spesielt er det at opplysningene om hvordan det kom på kirkelige hender er bevart. Stokke kirke eide i 1398 en part som "Rannaug på Melsom" hadde gitt og noe seinere ga "Olav på Gile" en gårdspart som sjelegave for seg og hustruen til Mariakirkens prestebord i Tønsberg. Østre Gile ble lagt under Melsom da gården ble hovedgård i 1649, og ble trolig liggende øde en tid før den på 1700-tallet ble lagt under Tufte. Tidvis ble gården brukt som "enkesete" for Hammelow-Berg på Tufte, tidvis forpaktet av leilendinger. Enkesetet som ble kalt Hammelogården etter en "Mor Hammelo", brant i 1947. Vestre Gile besto av to eiendomsdeler som hver ble brukt for seg. Stokke prestebord og Mariakirkens prestebord (godssamling som utgjorde en del av presteembetenes inntekter i form av jordleie) Gården forble i kirkelig eie helt til første halvdel av 1800-tallet, da den ble solgt til brukerne og delt i fire bruk. Hvert av brukene ble da relativt lite, noe som har hatt konsekvenser for hvordan bildet er i dag. Ingen av disse Gile-gårdene er lenger i drift. Noe jord er kjøpt opp av Tuftes eiere som fra før hadde østre Gile. Det eneste Gile-bruket som fremdeles er i drift er Gilehagan som nå kalles Gile vestre. (se lokalitet 05) På det sørligste av Gile-gårdene ble det bygd skole i 1863. Dette var en av de første faste skolene i Stokke etter at skoleloven av 1860. Gile skolekrets ble slått sammen med Melsomvik da Melsom skole ble bygd på 1920-tallet. På Gilegårdene bodde det i forrige århundre mange sjøfolk som eide eller leide hus. Blant de ti familiene som

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	JA	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	JA
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	JA	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Kulturminnene er knyttet til gårdsbruka og til skolen som lå her. Me i dag er de gamle tuna skilt ut fra jordeiendommene og fungerer so rene boligeiendommer. De små bruka ble nedlagt så tidlig som i mellomkrigstida. Gjennomgående er det bolighusa som er best bevart. Eldst er trolig gjødselkjelleren på eiendommen som i dag kalles Slottun 12/21, tidligere Gile 12/3. Kjelleren har årstallet 1820 hogd inn. Bygnignen som står oppå er sannsynligvis yngre. Det er restene etter en driftsbygning. En del skal ha rast sammen i 1930, og rundt halvparten står igjen. Jordene nedover mot Melsombekken er fremdeles delt opp i lange teiger som viser til den gamle oppsplittinga av Gile.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok I-III, Stokke. En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825, 1875 m.fl.

VURDERING

Selv om alle de registrerte kulturminnene i området historisk sett er knyttet til jordbruk, er ingen av dem bevart i et helhetlig tun. Bebyggelsen ligger likevel slik i landskapet at det ikke er vanskelig se at det har vært gårdstun. Oppdeliga av jordene nedafor i langstrakte teiger styrker dette bildet og gir variasjon i et landskap hvor jordbruket domineres av monokultur.

LOKALITET

0720 02 03

Dammen - Melsom skole

TYPE

Annen småbruksbebyggelse

GNR./BNR.

13/

AVGRENSNING

Omfatter de bebygde områdene ved Melsomvik skole og nordafor skoleområdet.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

Ingen vernestatus

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Melsom skole ligger i krysset mellom riksvei 303 og Vadumveien. Nord for skolen ligger noe boligbebyggelse av ulik alder.

HISTORIKK

Allerede i middelalderen var det kvernbruk i Melsombekken. De hadde trolig stor økonomisk betydning, og muligens er det fossekvernernes fortjeneste at Melsom-navnet ble knyttet til det stor gårdskomplekset som ble dannet rundt 1650. Hovedgårdens tun ble sannsynligvis lagt på gården Haugs gamle tunplass. Møllerne levde i beskjedne kår, men visstnok bedre enn husmenn flest. Det er usikkert når bostedene ble etablert, men på 1700-tallet var det trolig flere plasser her, og kartet fra 1825 antyder fire plasser med navn Dammen. Ingen av bostedene ble fradelte Melsom i forrige århundre, og hva slags eiendomsforhold dagens boligeiendommer har ses ikke av det økonomiske kartverket, men det er rimelig å anta at tomtene er solgt til oppsitterne, om ikke før da Vestfold Landbruksskole ble etablert på Melsom.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	JA
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

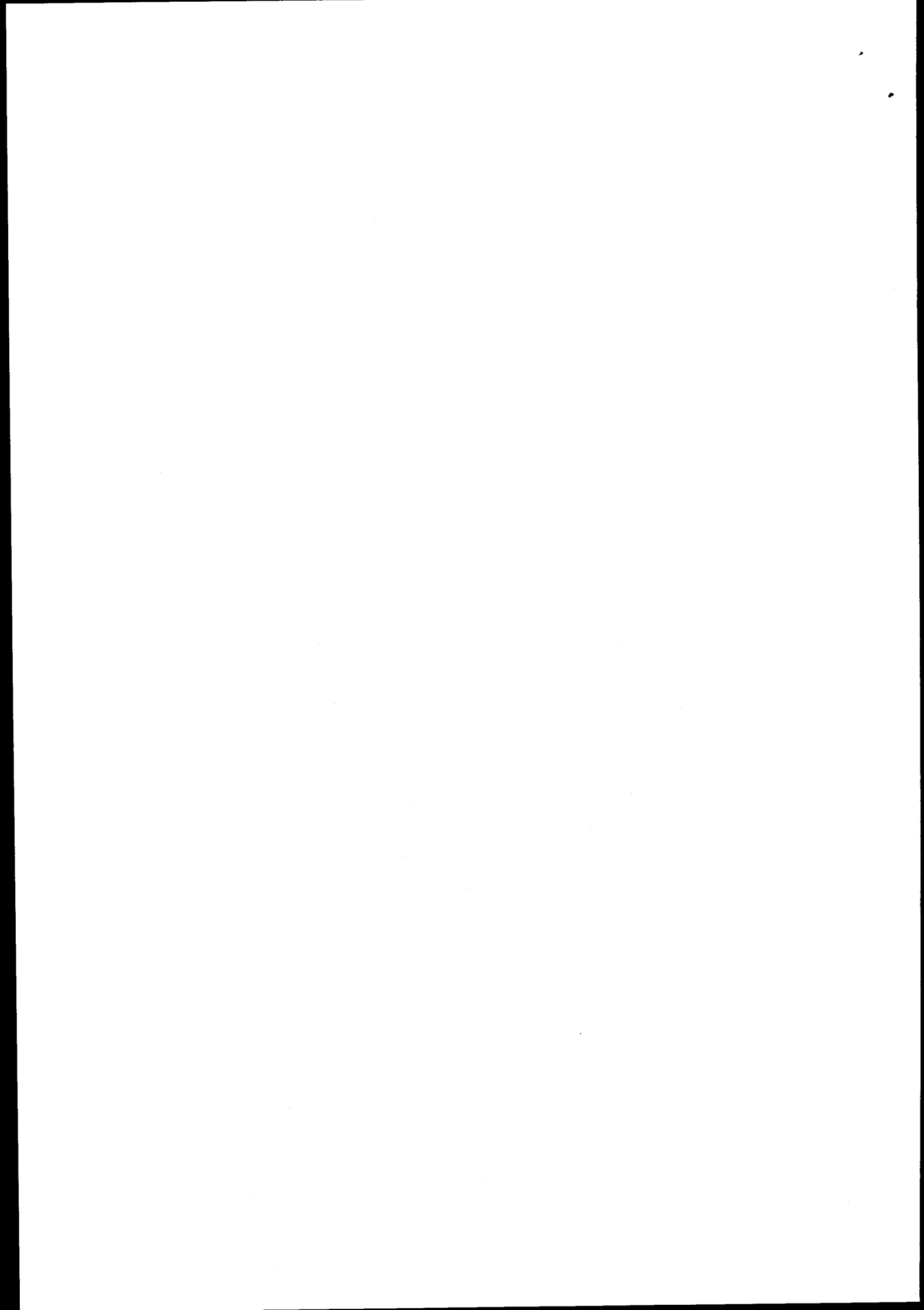
Dagens boseetning har eldre strukturer som forutsetning. Der man i dag finner boligeiendommer lå i forrige århundre flere husmannsplasser under Melsom. De gikk alle under navnet Dammen, selvsagt fordi de lå ved mølledammene. Det er ikke utenkelig at enkelte av husa i området har en gammel kjerne fra husmannsstuene som lå her, men ingen av dem er registrert i SEFRAK-sammenheng.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok I-III, Stokke. En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825, 1875 m. fl.

VURDERING

Dagens bebyggelse dokumenterer i en viss grad svært viktige sider av historien i Melsom-området. Selv om de i dag framstår som rene boligeiendommer uten at det uten videre historisk tilknytning henger bosetningen her sammen med en århundrelang utnyttning av fossekraften i Melsombekken.



LOKALITET

0720 02 07

Vei over Sjuerød - Grimestad - Raet

TYPE

Ferdselsvei

GNR./BNR.

13/1, 17/2, 21/3, 21/1, 20/6, 74/1, 75/1

AVGRENSNING

Omfatter selve veien.

PLANSTATUS/
VERNSTATUS

Veien er sannsynligvis å anse som et forminne og er dermed automatisk fredet.

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Veien tar av fra rv 303 ved innkjøringa til Sjuerød og går i rett linje mot VNV til bekken, videre rett V opp til tunet på Grimestad og videre opp NV-over opp Lågerødåsen og langs foten av Kjetilstuåsen og videre NV til Langlo ved Raet.

HISTORIKK

Flere av stedsnavne i området har sammenheng med ferdsel, som tyder på at forbindelsene mellom Raet og Melsomvik - Vestfjorden har vært viktig langt tilbake i tid. Da jernbanen ble bygd og tettstede Stokke vokste fram forflyttet også det trafikkmessige knutepunkt dit, og denne veien mistet sin rolle. Enkelte steder ser det ut til å ha vært parallelle løp, og enkelte steder er det brudd. Flere steder ligger det steingjerder langs veien, opp mot Raet også på begge sider av veien.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	JA	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

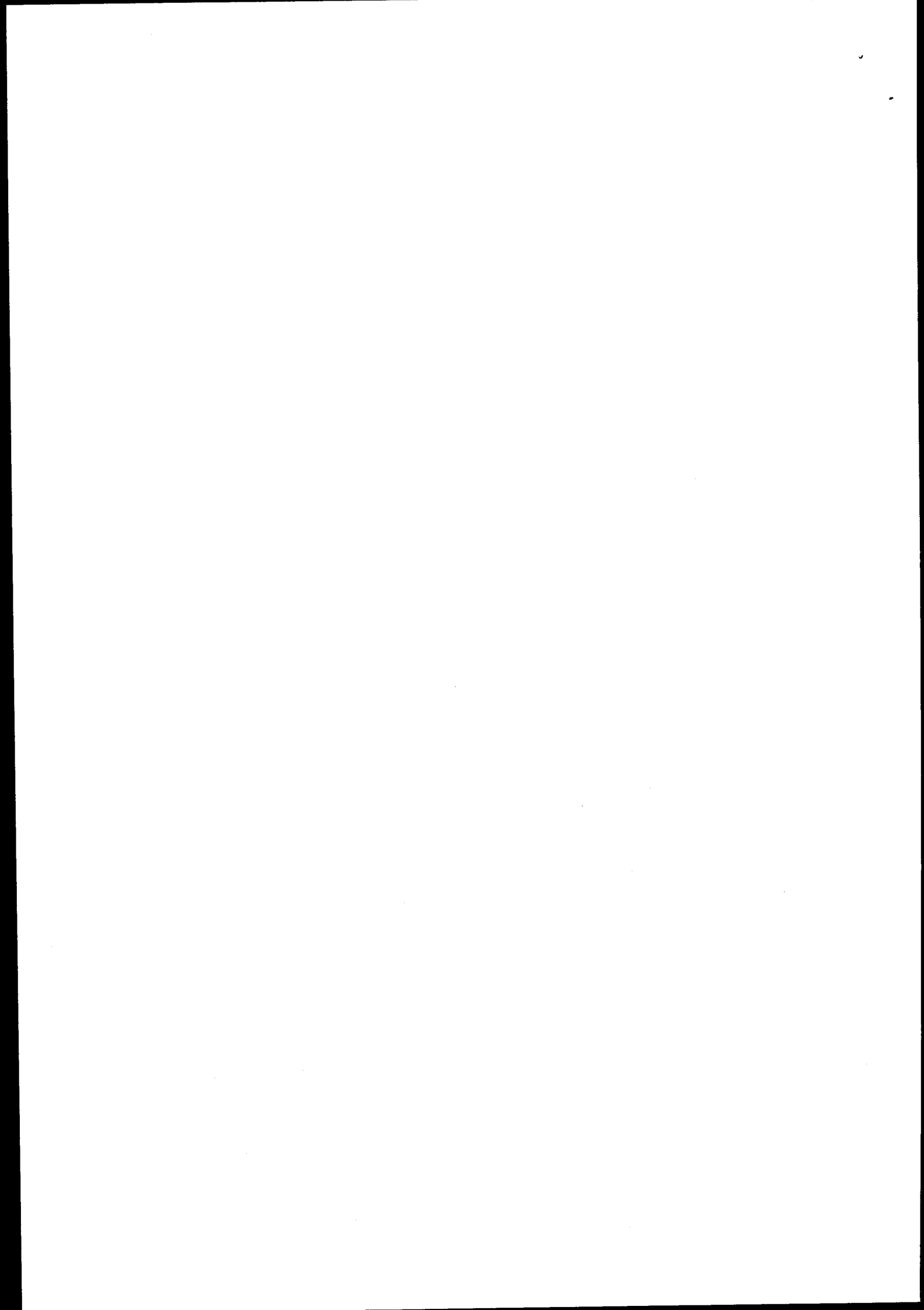
Veien over til Grimestad og videre vestover til Raet følger et gammelt far. Fram til jernbanen ble bygd og Stokke vokste fram so tettsted og trafikknutepunkt hadde denne forbindelsen trolig stor betydning. Melsomvik var trolig utskipingssted for trelastalt i middelalderen. Denne veien går så å si i rett linje fra Raet til Melsomvik. Øst for Sjuerød deler den seg. Den ene veien går ned til Melsomvik, dagens rv 303, den andre veien, Vadumveien går østover til Melsom og er en del av den gamle veien til Skjærnes og fergestedet ved Vestfjorden.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok I-III, Stokke. En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825, 1875 m.fl.

VURDERING

Veien har stor verdi som kulturminne. Den framstår fremdeles som et gammelt veifar fordi den ikke har bliitt utbygd i moderne tid. Den går gjennom et variert kulturlandskap med kulturminner fra forhistorisk tid og nyere tid, og har bl.a. stor opplevelsesverdi og pedagogisk verdi. Det er vanskelig å avgjøre hvorvidt den følger et forhistorisk veifar eller om selve linja har blitt lagt om i tidenes løp.



OBJEKT 0720 02 KARTREF.: CK 029-5-2 00017

OMRÅDE Melsom - Akersvannet
PARSELL N 2.3.2, 2.3.3, 3.3.1
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0013/ 001 MERKNAD Gård: Melsom

FLYFOTO 1901 A14 R/X-NUMMER R01

LOKALITET Vadumåsen

KARTREF. ØK CK 029-5-2 KOORD HOH 45

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 1 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT N-S-gående åsdrag med bratt skråning mot NNW. barskog med endel løvtrær. Kratt i bunnskiktet. God utsikt mot Vadum, Melsom, Gile og Tufte og N-over Akersvannet.

ORIENT. OPPG Ca 50 m S-SSV for S-enden av driftsbygningen på eiendommen, ca 300 m V for skolegården til Melsom skole.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE Ca 10 m S for Vadumveien, på et lite platå i N-hellinga: Rundhaug. Nokså klart markert. Byggemateriale umulig å angi. I N-del forsenkning, d: 0,5 m, dybde 0,3 m. Haugen er overvokst med løvkratt og mindre trær. D: 8 m, h: 0,5-0,6 m.

TRADISJON

FOTO

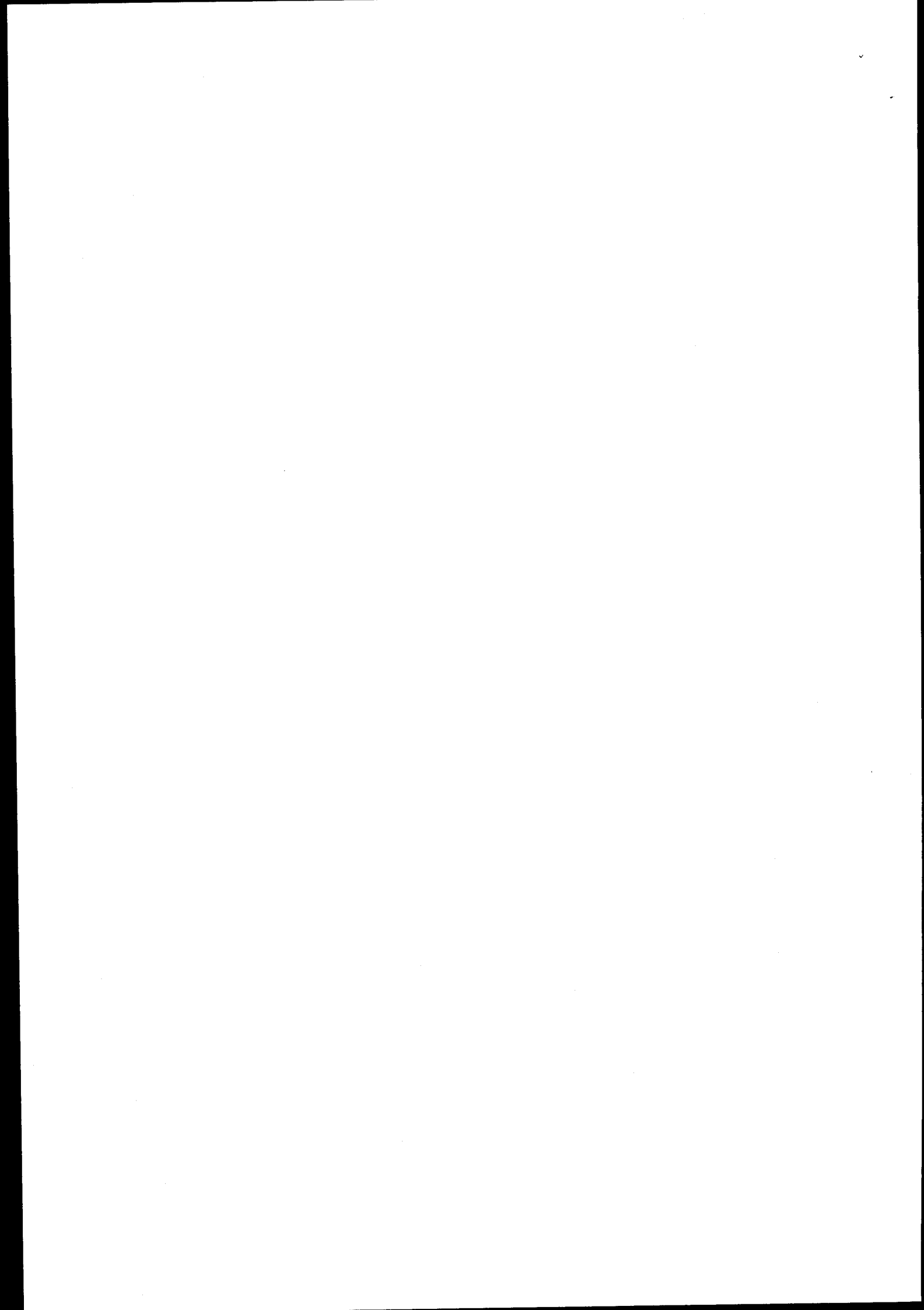
LITTERATUR ØK-reg.
1971.

FUNN

MERKNAD Markeres som usikkert fornminne i ØK-registreringen.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 16/06/71 SIGN. M. Blindheim
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 04/01/94 SIGN. Isa



OBJEKT 0720 02 KARTREF.: CK 029-5-2 00019

OMRÅDE Melsom - Akersvannet
PARSELL N 2.3.2
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0013/ 001 MERKNAD Gård: Melsom

FLYFOTO 1901 A 14 R/X-NUMMER R18

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-2 KOORD HOH 30

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 7 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Flatt lende som skråner slakt mot dyrka mark i SV. Barskog. Utsikt over jordene til Landbruksskolen.

ORIENT. OPPG Feltets S-ende : Ca 350 m NØ for NØ-hjørnet av hovedbygningen på Landbruksskolen.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 7 gravhauger: N-S 70 m, Ø-V 40 m.

BESKRIVELSE Feltet består av minst 7 rundhauger hvorav 4 er uklart markert. Alle tegner seg tydelig i terrenget. Haugene synes å være steinblandete jorhauger. Bare to, N i feltet, har tydelige kratere; de andre synes å være urørte. Alle haugene er kledd med gress, kratt og grantrær. De to S-ligste haugene er de største. De har d: 12 og 13 m og h: 0,6 m og 1 m. de andre haugenes diametere varierer fra 5-8 m, h fra 0,3-1 m.

TRADISJON I skogen N og Ø for feltet synes det å være spor etter gammel

FOTO

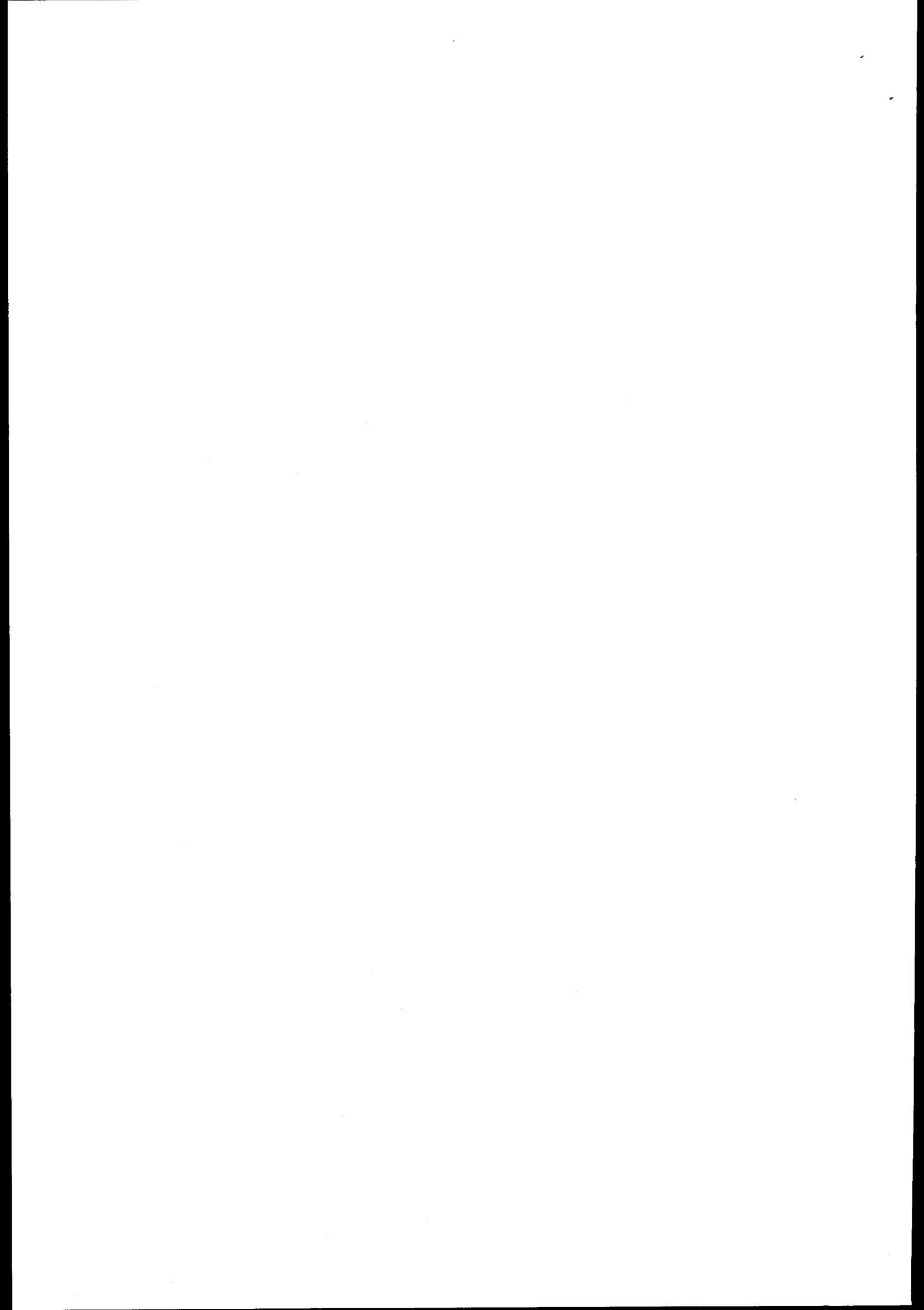
LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 02/07/71 SIGN. M. Blindheim
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 04/01/94 SIGN. Isa



OBJEKT 0720 02 KARTREF.: CK 029-5-2 00020

OMRÅDE Melsom - Akersvannet
PARSELL N 2.3.2
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0013/ 001 MERKNAD Gård: Melsom

FLYFOTO 1901 A 14 R/X-NUMMER R04

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-2 KOORD HOH 40

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 1 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Flatt lønde som skråner slakt mot V. Barskog. Dyrka mark skimtes gjennom skogen i NV og S.

ORIENT. OPPG Ca 200 m SV for kryss til Skjærnes/vei til Brunstad øvre, ca 500 m SØ for tunet på Tuffe.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE Rundhaug. Uklart markert men nokså tydelig i terrenget. Forsenkning i midten. Lyngkledd. D: 4 m, h: 0,2-0,3 m. Haugen ble ved reg. i 1971 oppfattet som tvilsomt fornminne.

TRADISJON

FOTO

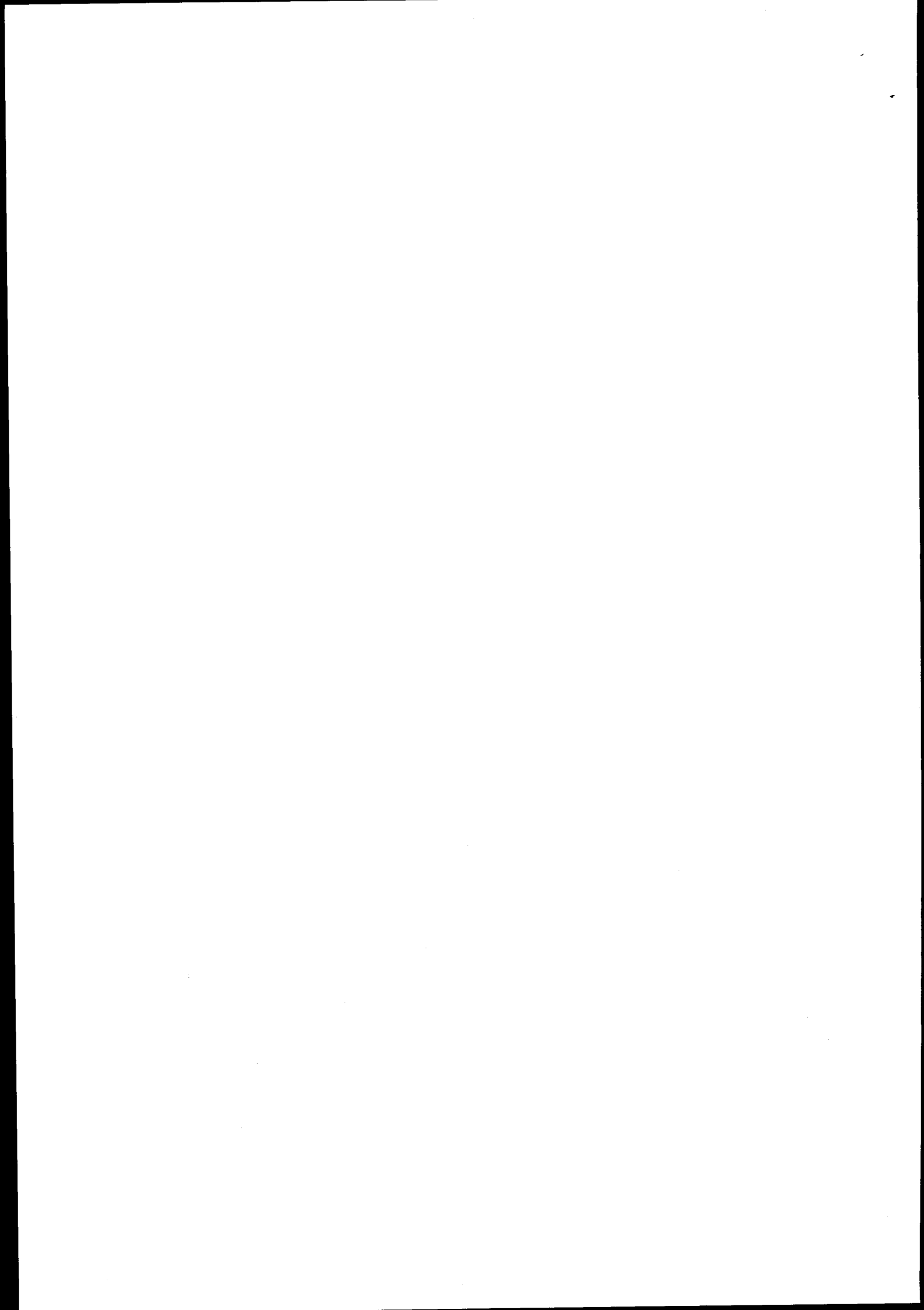
LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 28/06/71 SIGN. M. Blindheim
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 04/01/94 SIGN. Isa



LOKALITET 0720 02 08

Vadumveien

TYPE Frittliggende bebyggelse langs vei

GNR./BNR. 14/, 15/

AVGRENSNING Omfatter bebyggelsen langs Vadumveien fra foten av Vadumåsen i NØ til boligområdet Fjellvang i SV.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS Ingen vernestatus

BESKRIVELSE

BELIGGENHET Vadumveien går fra boligfeltet Fjellvang ved rv 303 over salen mellom Brekkeåsen og Vadumåsen der den følger foten av Vadumåsen til Melsom skole, også ved rv 303.

HISTORIKK

Forstavelen vad; vadested må sikte til en forhistorisk kryssning av Melsombekken, og kan trolig ses i sammenheng med forhistorisk ferdsel mellom Raet og Vestfjorden. Selve veien her følger også et gammelt far som fremdeles kan følges sammenhengende fra Langl på Raet til Skjærnes ved Vestfjorden. Dersom veien har hatt stor betydning er det sannsynlig at den har hatt et rettere løp fra Vadum og over til Tufta før Melsom ble etablert som den dominerende gården i området midt på 1600-tallet. Vadum ble lagt under Melsom hovedgård da den ble opprettet i 1649 og bosetningen langs Vadumveien har trolig sammenheng med virksomheten i Melsomelva. Her var det flere møller og sagbruka her var blant de betydeligste i Stokke. Kartet fra 1825 viser i alt 10 husmannsplasser langs veien. Hva de het er usikkert. I dag kalles de Vadum eller har nyere villanavn. På 1700-tallet hadde Vadum en plass kalt Pina so kan ha ligget her. En av de større plassene under Melsom på Vadums grunn het Kjelleren. Navnet er så pass gammelt at det ikke kan ha sammenheng med potetkjeller. I Sem finnes en plass med samme navn som var sjenkested. Det er ikke utenkelig at det har ligget et sjenkested med en ølkjeller her hvor veiene til Raet, Skjærnes og Melsomvik møter hverandre, men det er ikke funnet kildebelegg for det.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	JA	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	JA	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	JA	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

De eldste husa Inags veien er trolig fra 1800-tallet. Det er registrert alt seks bolighus.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok I-III, Stokke. En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825, 1875 m. fl.

VURDERING

Bebyggelsen framstår i dag som en rene boligeiendommer, ingen av dem har autentistetsverdi i forhold til den historiske opprinnelsen bebyggelsen har. Men det at den ligger her har aaltså klare historiske årsaker som har med virksomheten i Melsombekken. Det er typisk at plassbebyggelsen ligger langs gamle ferdsselsveier, og her på skrinn jord ved foten av Vadumåsen.

LOKALITET

0720 02 06

Øvre Vadum - Brekke

TYPE

Gårdstun, gruppe frittliggende

GNR./BNR.

14/1, 15/2

AVGRENSNING

Denne lokaliteten omfatter gårdsbrukene og bebyggelsen som ligger ved foten av Brekkeåsen.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

Ingen vernestatus utover at jordbruks- og utmarksområdene er regulert til LNF-område. Fredet fornminne (bygdeborg) oppe på Brekkeåsen.

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Brekke ligger ved foten av Brekkeåsen, på sørøst- og sørsida av åsen.

HISTORIKK

Vadum er et -heim-navn og kan dermed klassifiseres blant de eldst gårdsnavna i området. Forstavelsen vad; vadested må sikte til en forhistorisk kryssning av Melsombekken, og kan trolig ses i sammenheng med forhistorisk ferdsel mellom Raet og Vestfjorden. I middelalderen var Vadum eid av Olavsklosteret i Tønsberg og ble lagt under Melsom hovedgård da den ble opprettet i 1649. På 1770-tallet ble gården delt i fire og tre bruk ble frasolgt Melsom. De nordligste partene var øvre Vadum. Brekke var fra gammeltav mindre enn Vadum, og det er ikke urimelig å anta at gården en gang har blitt skilt ut fra urgården Vadum. Brekke ble aldri berørt av gårdssammenslåingene rundt Melsom hovedgård, og kom i selveie på 1700-tallet. Siden den gang har Brekke og øvre Vadum vært my brukt sammen. I 1954 ble jordveien på øvre Vadum solgt til Vestfold Landbruksskole på Melsom.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Kulturminnene er knyttet til eksisterende og nedlagte gårdsbruk. På øvre Vadum (15/1) står nå bare hovdbygningen med sammenbygd sidebygning igjen. Den skal være fra rundt 1870, men er ganske hardt modernisert. De andre gårdshusa er revet, men noe av vegetasjonen er trolig bevart fra tunet. Også på Brekke (15/2) er bare hovedbygningen igjen av gårdens hus. Den skal være fra 1840-tallet, men er sterkt ombygd. Bare Brekke (16/1) framstår i dag som gårdsbruk, framhuset fra 1896 er i tidstypisk sveitserstil, driftsbygningen er fra dette århundre.

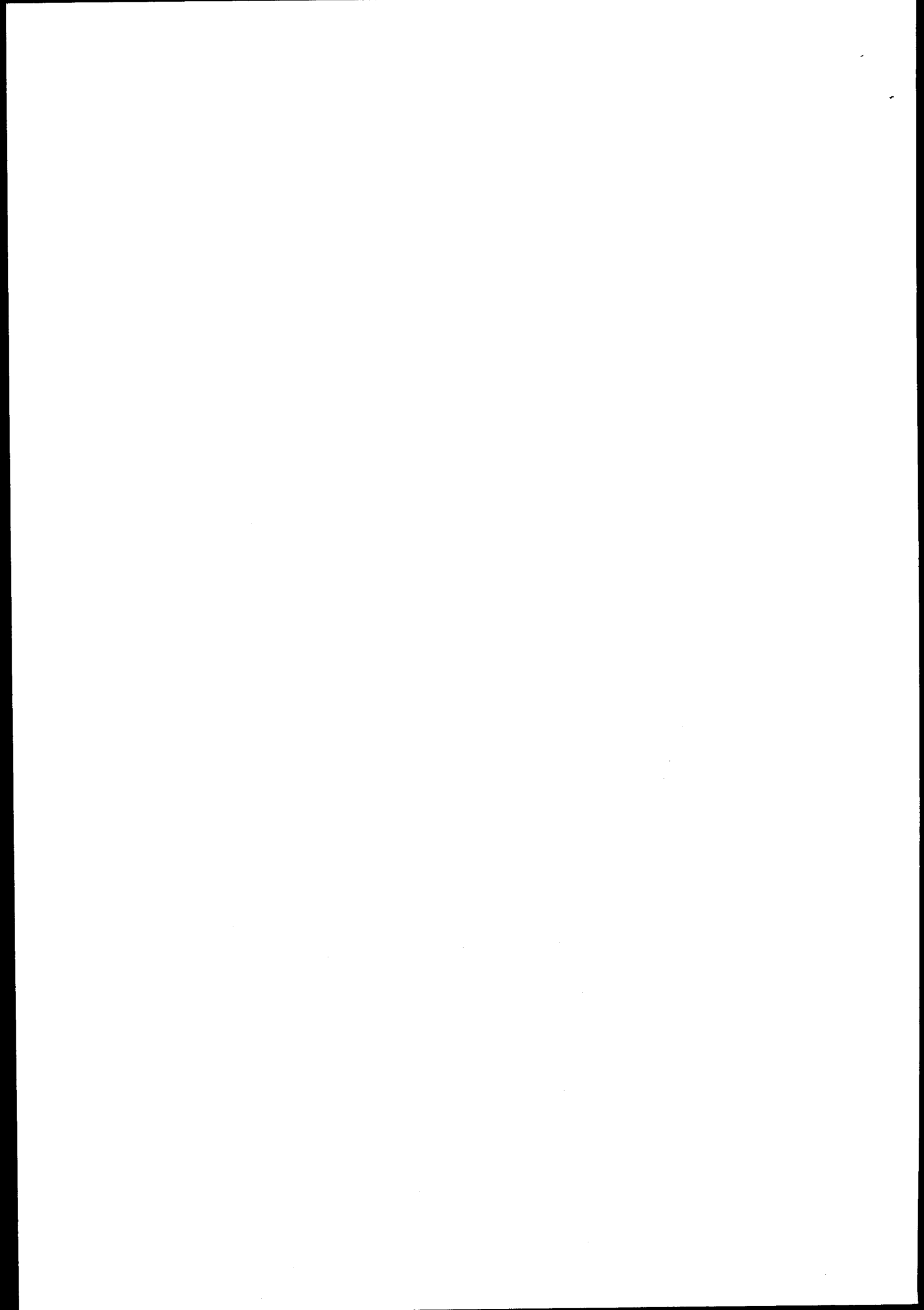
KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok I-III, Stokke. En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825, 1875 m.fl.

VURDERING

Nærheten til Melsom har helt fram til i dag hatt stor betydning for utviklinga i området. De relativt små jordbrukseiendommene som oppstod ved deling av eldre gårder har ikke vært drivverdige som selvstendige bruk, og er derfor blitt nedlagt. Med unntak av Brekke (16/1) framstår de i dag som rene boligeiendommer. Når bygningen i tillegg er sterkt ombygd har de liten kulturhistorisk verdi utover at de viser tilbake til eldre bruksstrukturer.

OBJEKT	0720	02	KARTREF.:	CK 029-5-2	00016
OMRÅDE	Melsom - Akersvannet				
PARSELL	N 3.3.1-4, 3.3.1-2, 2.3.2, 2.3.3, 2.3.2-2.				
KOMMUNE	Stokke				
GNR./BNR.	0016/	001	MERKNAD Gård: Brekke:Vadum øvre		
FLYFOTO	6603 D02		RX-NUMMER	R01	
LOKALITET	Brek(e)åsen				
KARTREF.	ØK	CK 029-5-2	COORD	HOH 68,5	
FORNMINNETS ART	Bygdeborg				
	ANTALL.	1	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	NNØ-SSV-gående ås med stupbratte sider mot V, N og Ø. Fra S er den tilgjengelig men også her en bratt stigning. Mot Ø-kanten av åsen finnes en fjellknaus som er kollens høyeste punkt. Frodig vegetasjon med løv- og bartrær, i bunnskiktet gress.				
ORIENT. OPPG	Åsens SØ-fot: Ca 50 m NV for NV-gavlens på 15/5, 16/1				
ART. UTSTREKNING	Bygdeborg, NNØ-SSV ca 200 m, Ø-V ca 175 m				
BESKRIVELSE	<p>Bygdeborgen ligger på fjellknausen i åsens Ø- kant. Den faller stupbratt ned mot Ø, N og V. Mot S er fallet betraktelig slakere. Knausen er sterkt kupert og har sitt høyeste punkt mot N. Flere steder stikker berg i dagen. Her mellom bergskjærene er det enfrodig vegetasjon med bartrær, brisk og gress. Flere steder er det små fuktige områder med høyt gress.</p> <p>I S-kant av knausen er det bevart rester etter forsvarsmur. Den er bygget av bruddstein, sterkt utrast og overgrodd. Den går fra Ø der det er et litestup og mot V der den ender i en bergskorte, som er eneste adkomst til knausen, l. Ø-V 5 m, br. 1,5 m, h: 0,5 m. Muren fortsetter i bergskorten ca 1 m V for foregående, slik at det blir en port. Mur 2 er bygget av bruddstein og morenestein, synes lite utras men er sterkt overgrodd av busker og gress. Mur 2 går først 17 m mot V så svinger den og fortsetter 20 m mot N, br. 4-6 m, h. 1-1,5 m.</p>				
TRADISJON	Borgområdets NØ-del tilhører 15/2, resten av åsen 15/5, 16/1.				
FOTO					
LITTERATUR	ØK-reg. 1981.				
FUNN					
MERKNAD					
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	23/07/81	SIGN. P.Haavalsen			
KONTROLLERT DATO	04/11/93	SIGN. I. Trøim, M.I. Sollund			
INNSKREVET	11/01/94	SIGN. isa			



LOKALITET 0720 02 09

Sjuerød

TYPE Gårdstun, gruppe frittliggende

GNR./BNR. 17/1 og 17/2

AVGRENSNING Omfatter gårdstuna på Sjuerød 17/1 og 17/2.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS Ingen vernestatus for kulturminnernes vedkommende.
Jordbruksarealene er regulert til LNF-område og Akersvannet er
vernet som naturreservat.

BESKRIVELSE

BELIGGENHET Sjuerød-gårdene ligger ved sørenden av Akersvannet. Gårdstuna
ligger helt i sør på gårdsområdet, opp mot veien.

HISTORIKK

Gårdsnavnet Sjuerød er ikke et rudnavn slik skrivemåten antyder.
Navnet uttales sju're og den gammelnorske formen var Sjävarendi -
sjøenden. Sjuerød lå i likhet med svært mange andre gårder i
området under Melsom en periode ppå 1600-tallet, og kom i selveie
midt på 1700-tallet. I 1838 ble gården delt i to like deler. Delelinja er
tydelig markert med et langt steingjerde som ligger fra tunet og rett
nordover mot vannet. De nordligste jordene ligger svært lavt, noe
som var et problem den gang det var mølle- og sagbruksdrift i
Melsomelva. Vannet ble demmet opp og forårsaket årvisse skader
på avlingene. Over eiendommen går denn gamle bygdeveien
mellom Raet og Vestfjorden. Den brukes trolig bare som vei til
jordene

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

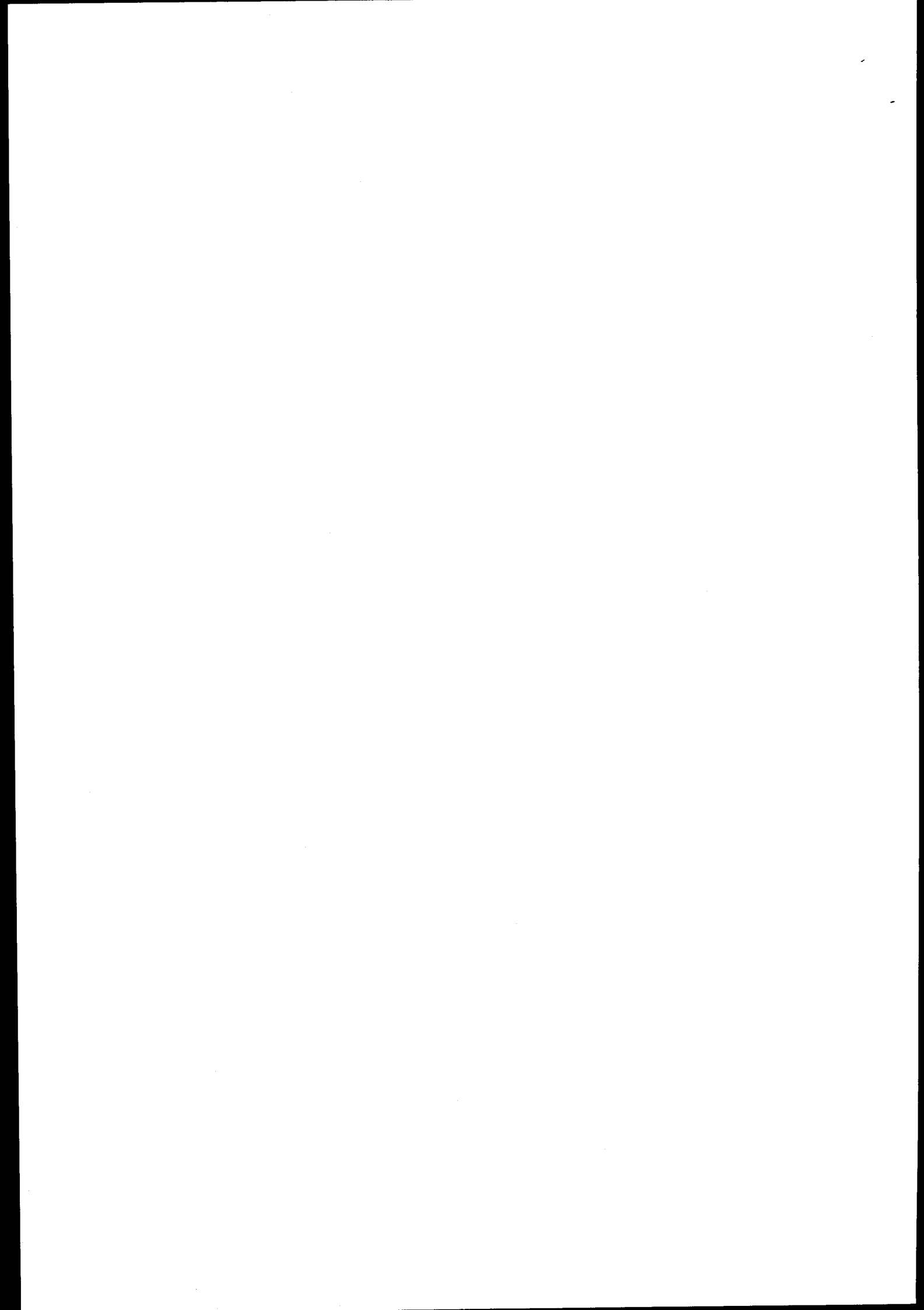
Veien over til Grimestad og videre vestover til Raet følger et
gammelt far. Fram til jernbanen ble bygd og Stokke vokste fram so
tettsted og trafikknutepunkt hadde denne forbindelsen trolig stor
betydning. Melsomvik var trolig utskipingssted for trelastalt i
middelalderen. Denne veien går så å si i rett linje fra Raet til
Melsomvik. Øst for Sjuerød deler den seg

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok I-III, Stokke. En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825,
1875 m.fl.

VURDERING

Av den mange småbruketne som tidligere preget dette området er
Sjuerød 17/2 et av svært få som ennå framstår som enn
jordbrukseiendom. Bebyggelsen er fra dette århundre og ikke unik,
men tilfører landskapet verdifull historisk dimensjon, og ligger
karakteristisk til på et framspring i det nordvendte åpne
jordbrukslandskapet.



LOKALITET

0720 03 08

Lågerød

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

18/1, 19/3

AVGRENSNING

tunområdet på Lågerød med nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

tuntreet, en stor ask skal være freda i flg. Sverre Sørhaug, tidl. eier.

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Lågerøds gårdsområde ligger i det sørvestre hjørne av Akersvannet. Grimstad/Sjuerødbekken er naturlig grense mot øst. Dagens Vestfoldbane deler gårdsområdet i to, innmarka ligger i hovedsak på østsida, mot vannet. Områdene øst for linja er skog og naturbeite. Naturgrunnlaget er ganske kupert, med Lågerødåsen lengst vest. Jordsmonnet er strand og fjord/havavsetninger. En arm av Vestfoldraet kommer så vidt inn i sørvest. Ved tunet skrånner jordveien jevnt ned mot vannet, lenger nord blir skråningen mot vannet ganske bratt.

HISTORIKK

Lågerød er ingen rødgård, navnet kommer av Lagareidar. Laghareidum i Rødeboka. Gmlt kirkegods, først Skjee kirke, så Stokke prestebord til brukeren fikk kjøpe av staten i 1842. Gårdsområdet til Lågerød er lite og gården har aldri vært delt. Fra 1861 har en mindre del av Haslestad vært brukt sammen med Lågerød. I 1923/24 kjøpte eieren av Døvie gården for å bruke til beite for sin store besetning melkekyr. Samlet åkerareal var da på ca 5 dekar, resten skog. I 1942, da neste generasjon overtok Lågerød, ble produksjonene lagt om til frukt. Utover mot 1960-tallet ble ca 70 dekar brutt opp plantet til med frukttrær. Det ble bygd drivhus. Også vanlig drift med kyr (Norske Gardsbruk 1947). Fruktdyrkingen slutt 1970-tallet - omlegging til fjærkre. Kalkuner i drivhusene i dag. Har noen hester og litt sau. Eierne av Lågerød med i sammenslutning av bønder rundt Akersvannet som driver "Stokke Jordvanning". Selger jordvanning til bønderne i omegn. Ordningen skriver seg fra ca 1970 (kanskje 1960-tall)- fra omtrent den tid hvor vannet ble senka ca 1 m.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Tunet på Lågerød har svært fin beliggenhet med utsikt over Akersvannet. Det står en stor ask midt i tunet. Den skal være freda (iflg. informant har herredsagronom Heggland meddelt det). Tunområdet er gammelt, men struktur og bygningsmiljø er preget a etterkrigstid, ved endringer og nybygg. Drivhusene ligger tett ved gårdstunet og preger det. Hovedbygningen bygd 1939/40. Halvvalmet tak, middels autentisitet. Driftsbygning med preg fra 1960/70-tall. Det gamle framhuset ble stående til 1960/70, da ble det bygd nytt kårhus på samme plass. Fruktdyrkingen og seinere opp-pløyinger har ført til endel terrengendringer av jordvei. På Øvre Beitet, et smalt jordstykke mellom jernbanen og Haslestadveien, er gammel beitemark bevart og holdt i hevd - med stor innslag jordfast stein og spredte, typiske hagemarkstrær, registrerte gravhauger. I søndre del av Øvre beitet kan det være rester av eldre åkerbruk iflg informant. I strandkanten mot Akersvannet ble det i 1940, plantet letrær for frukthagene; en lang rekke Populus Trikoparka, Kjempe Popler. De har idag oppnådd en anseelig høyde. Ut i Akersvannet, nordøst for tunet, er det en stor, grov, steinrøys. Det meste av den skal være svært gammel. Har vært brukt som brygge. (Vei til røysa gjennom tunet til Lågerød) Det var før et stort steingjerde mot Grimestad - kan være rester. Ve Akersvannet, i eiendommens grense mot Grimestad ligger pumpestasjoner for "Stokke Jordvanning". Lave kummer hvor vannet renner inn - et spesielt energisparende system iflg informant.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lørsen Berg 1928. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss) . Pers.inf. Sverre Sørhaug

VURDERING

Tunet har fin beliggenhet i landskapet. Del av Akersvannets landskapsrom. Bygningsmiljøet er noe utflytende i forhold til tradisjonelle gårdstun. Tuntreet, den gamle aska har stor synlighet. Verdifulle kulturlandskapselementer på gården ellers er steinrøysen i Akersvannet, kjempe poplene ved vannet - og i sær Øvrebeitet

OBJEKT 0720 03 KARTREF.: CK 029-5-1 00023

OMRÅDE Raet - Akersvannet
PARSELL M 1.3.3, 1.3.7
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0018/ 001 MERKNAD Gård: Lågerød

FLYFOTO 4459 F 08 R/X-NUMMER R12

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-1 KOORD HOH 75

FORNMINNETS ART Steinlegning
ANTALL. 1 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Lang N-S-gående bergrabbe, omgitt av blandingskog på alle sider. Utsikt hindres av skogen.

ORIENT. OPPG 130 m V for våningshuset på Lågerød 18/3, 150 m NØ for driftsbygningen på Holtan nordre 20/6.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE

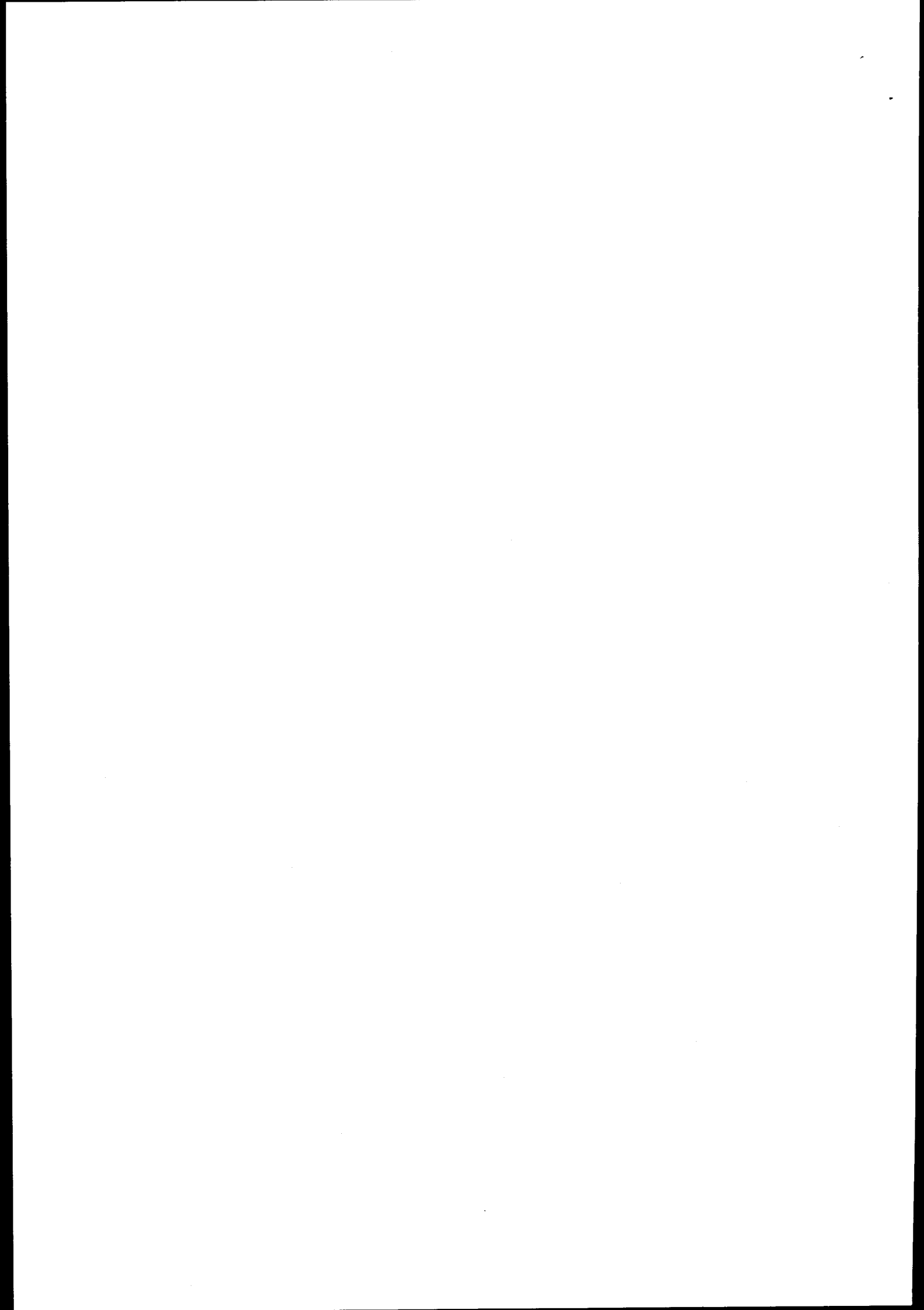
Lagt direkte på berget:
Flat steinlegning bestående av et lag små og middelsstor rundkamp. Kantmarkeringen forsvinner under mosen, lite tydelig i terrenget. Stort sett dekket av mose og lyng. D: ca 4,5 m, h: 0,15-0,2 m.

TRADISJON
FOTO
LITTERATUR
FUNN
MERKNAD

Ved kontroll i 1993 var denne registreringen sterkt overtorvet og svært utydelig. Vi regner registreringen som tvilsom. Registreringen ligger på gnr/bnr 18/1, 19/3.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 08/07/74 SIGN. O. Forbord, I. Hermansen
KONTROLLERT DATO 03/11/93 SIGN. I. Trøim, M.L. Sollund
INNSKREVET 04/01/94 SIGN. Isa



OBJEKT 0720 03 KARTREF.: CK 029-5-1 00041

OMRÅDE Raet - Akersvannet
PARSELL M 1.3.2
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0018/ 001 MERKNAD Gård:Lågerød, Haslestad

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-1 KOORD HOH 47,5

FORNMINNETS ART Gravrøyser.

ANTALL. 3 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Ø-hellende skråning adskilt av berg i V og jernbane i Ø.
Storsteinet beite, spredt bevokst med einer, gran og bjørk.

ORIENT. OPPG 110m N-NV for NV-hjørnet av driftsbygningen på bruket. 100m
N-NV for det punkt der gårdsvegen krysser jernbanelinjen. (1993)

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 3 gravrøyser: 55m N-S, 13m
Ø-V.

BESKRIVELSE
Lengst S:
1. Gravrøys, rund. Klart markert, tydelig i terrenget. Enkelte stein synes i dagen. Bevokst med gress og mose. Avlangt krater i toppen 2*0,5m. D: 6,5m, H: 0,5m.
18m N for 1:
2. Gravrøys, rund. Uklart markert, synlig i terrenget. Bygget av store rullestein med diameter inntil 0,7m. Bevokst med gress, mose, nypetorn og hassel. Store rullestein tippet på røysa i NV-kant. Avflatet i toppen. D: 8m, H: 0,4m.
12m N for 2:
3. Gravrøys, rund. Klart markert og tydelig i terrenget. Består av en ring av stein med d: inntil 0,8m, og med mindre stein i midten som kjennes under gressstorven. Bevokst med nypekratt, ask, gress, mose og blomster. Uklar avgrensning mot N, mulig avflatet i toppen. D: 6m, H: 1,3m.

TRADISJON

FOTO Film 16, foto 14, 15. Oversiktsbilde mot S. foto 16. Røys 3 mot Ø.
foto 17. Røys 2 mot S. foto 18. Røys 1 mot SV.

LITTERATUR

FUNN

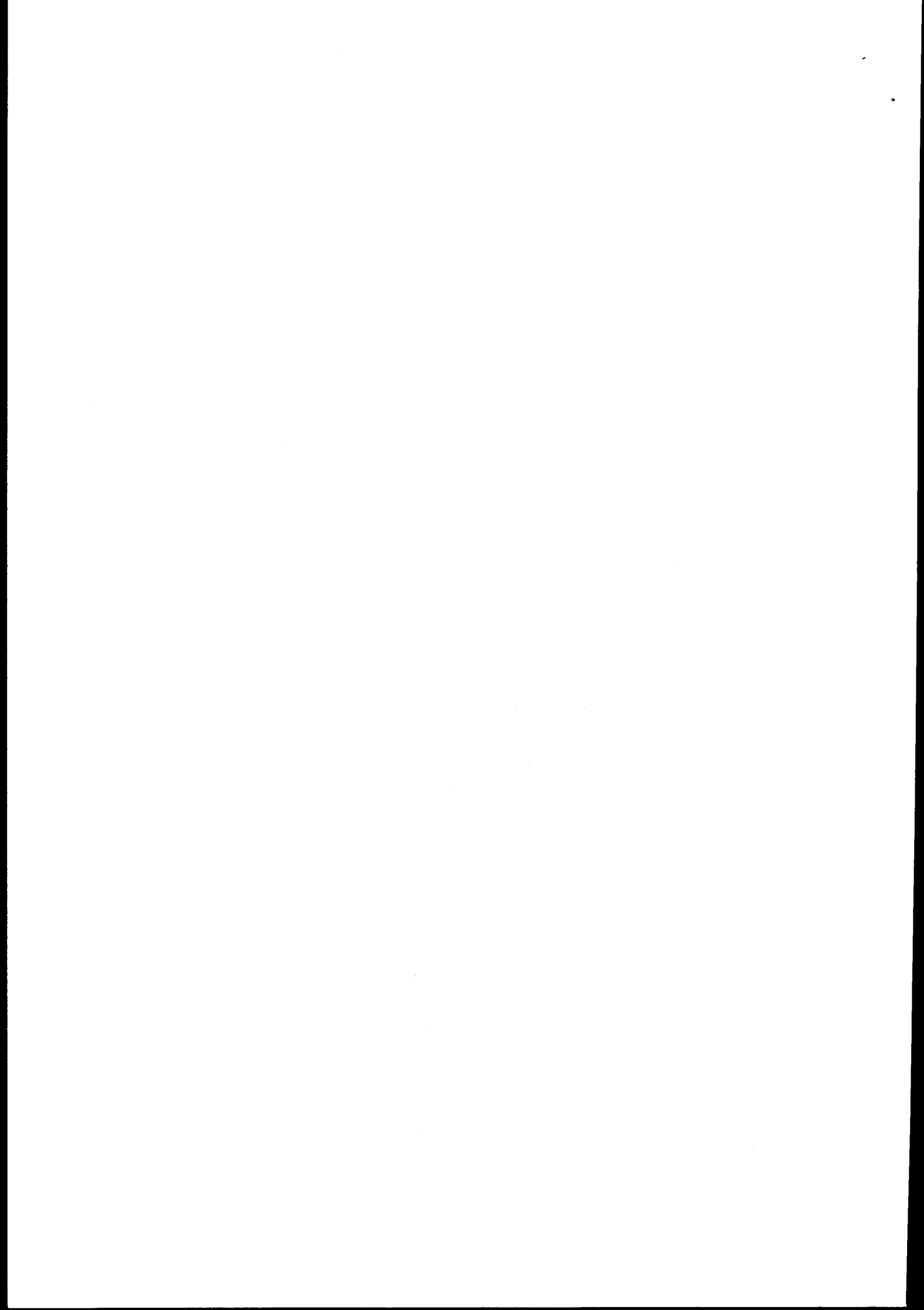
MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 05/05/93 SIGN. Aksel H. Johnsen og Ronny Henriksen

KONTROLLERT DATO 03/11/93 SIGN. I. Trøim, M.L. Sollund

INNSKREVET 21/07/93 SIGN. hege



OBJEKT 0720 03 KARTREF.: CK 029-5-1 00042

OMRÅDE Raet - Akersvannet
PARSELL M 1.3.2
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0018/ 001 MERKNAD Gård: Lågerød, Haslestad

FLYFOTO 4459 R/X-NUMMER R22

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-1 KOORD HOH 45

FORNMINNETS ART Gravrøyser
ANTALL. 4 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Svak Ø-helling. Adskilt av jernbane i Ø, vei i V. Storsteinet beite. Spredt bevokst med eik, gran, bjørk og eier.

ORIENT. OPPG Ca 255m N-NV for den N-ligste driftsbygningen på bruket. Ca 20m V for jernbanelinjen gjennom området.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 4 gravrøyser: 40m N-S, 20m Ø-V.

BESKRIVELSE
Lengst S:
1. Røys, rund. Klart markert, lite synlig i terrenget. Framstår som en pakning med stein. Bygget av rullestein med d. inntil 0,3m. Bevokst med gress og mose. Mulig avflatet i toppen, klar avgrensning i N. D 4,5m, H: 0,2m.
2,5m N for 1:
2. Gravrøys, rund. Klart markert og tydelig i terrenget. Bygget av rullestein med inntil 0,3m. En blokk synes i Ø, l: 0,4m. Overgrodd med gress, mose og blomster. Står eik i SØ. Sjakt inn mot midten fra SØ, 3,5*2m. D: 5,5m, H: 0,4m.
4m N for 2:
3. Gravrøys, rund. Klart markert, Tydelig i terrenget. Overgrodd med gress, blomster og mose. Blokk i midten og SØ-kant. d: inntil 0,8m. To svake søkk i midtpartiet. D: 5,5m, H:0,4m.
2m N for 3:
4. Røys, rund. Uklart markert, Lite synelig i terrenget. Bygget av rullestein med d: inntil 0,5m. Bevokst med gress og mose. Flat. D: 3,5m, H: 0,1m.

TRADISJON

FOTO Film 16, foto 19, Røys 1 mot NV. foto 20, Røys 2 mot NV. foto 21, Røys 3 mot V-NV. foto 22, Røys 4 mot V. foto 23, oversikt m SØ. foto 24, oversikt mot S.

LITTERATUR UO. top ark.: Brøgger Notat

1919.
ØK-reg. 1974

Vestfolds Oldtidsminner s. 259.

FUNN

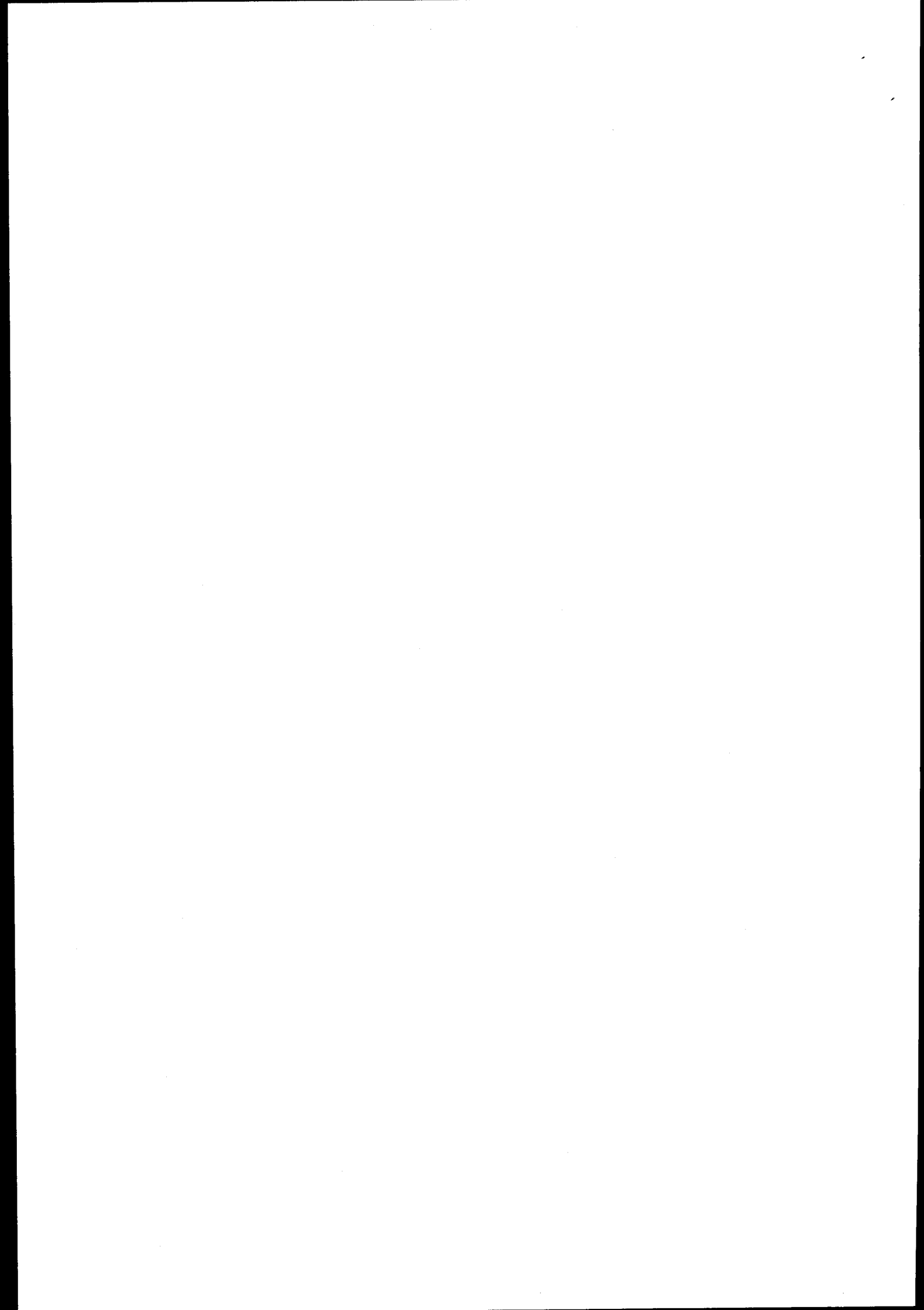
MERKNAD NB! Utvidelse av reg. 4459 F8 R22 (CK 029-5-1/20)

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 05/05/93 SIGN. Aksel H. Johnsen og Ronny Henriksen

KONTROLLERT DATO 03/11/93 SIGN. I. Trøim, M.L. Sollund

INNSKREVET 21/07/93 SIGN. hege



LOKALITET

0720 03 13

rideveien

TYPE

Ferdsselsvei

GNR./BNR.

19/1, 78/1,6

AVGRENSNING

Sporne etter veien over Haslestad og Kongsteigen

PLANSTATUS/
VERNSTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

"Rideveien" går fra Rønningen på Haslestad, mot det nordligste Haslestad-"tunet" i grensa mot Kongsteigen, hvor den svinger NS-over i retning Eik/Langelo. Det er ikke avklart hvor langt mot Eik/Langelo den har gått eller kan følges.

HISTORIKK

Rideveien kan ha vært et gmlt. veifar mellom Raet, gårdene i området og Akersvannet. Iflg. opplysninger fra John Haslestad var Rideveien (ble kalt så på stedet) en eldre vei mot det nordligste Haslestad tunet (en gammel plass?) som har blitt erstattet av dagen kjerrevei som går i en noe sørligere trasé. Veien svingte innom Haslestadbekken ved den gamle saga og mølla (ingen spor iflg. informanter). Så vidt innom Kongsteigen gårdsområde svingte veien sørvestover i retning Eik ved Raveien. Ved Kongsteigen var det en naturlig fjell-olle sør for veien med en oppreist ridestein i nærheten som kan ha vært brukt når folk skulle stige av og på hestene (inf. Per Kongsteigen). Rideveien kan ha stått i forbindelse med andre eldre veifar østover og sørover. Ved Rønningen (gml. Haslestadplass) gikk det før en "sti" østover som har stått i forbindelse med en "lømmervei" over skråningene ned mot noen sandbanker ved Akersvannet. Her var det badeplass før senkingen av vannet i 1970. Fra Rønningen skal det også ha gått en gammel vei i underkant av Kittilstuåsen over Holtan mot Stokke og med mulig forbindelse over en hulvei østover Kittilstuåsen mot Lågerød.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	JA	JA
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Rideveien fra Rønningen over nordre Haslestad/Kongsteigen skal kunne spores. Skal dels være bygd opp av stein over Haslestad. Kan være noe bortpløyd nord for Haslestadbekken hvor det har vært en del bakkeplanering. Skal være godt synlig ved Kongsteigen, hvor også olla og "ridesteinen" er intakte. Har ikke brakt på det rene hvor langt sørvestover mot Eik den kan spores. Stien øst fra Rønningen er pløyd bort i nyere tid. I skråningen ned mot Akersvannet går den ennå. Eventuelle far fra Rønningen til Kittilstuåsen er også borte, men i nedkant av Kittilstuåsen mot Holtan skal det (iflg Johan Fallet) være synlig en hulvei. Over Holtan er veien i hevd som gårdsvei.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lørsen Berg 1928. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss) . Pers.inf John Haslestad, Haslestad, Per Kongsteien, nedre Kongsteien. Johan Fallet, Kittilstua, Haslestad.

VURDERING

Rideveien kan være brokker av gamle ferdselsveier i området, fra lag eldre enn dagens veinett med Langeloveien og Haslestadveien?.. Den har kunnskapsverdi og opplevelsesverdi. Rideveien inngår som viktige kulturlandskaps elementer i et verdifullt landskap.

OBJEKT 0720 03 KARTREF.: CK 029-5-1 00017

OMRÅDE Raet - Akersvannet
PARSELL M 1.3.7, 1.3.3
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0019/ 001 MERKNAD Gård: Haslestad

FLYFOTO 4459 F 08 R/X-NUMMER R08

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-1 KOORD HOH 50

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 2 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT N-S-gående skogkledd, ulendt, blandingsskogbevakst berglende, som i Ø avgrenses av V-vendt dyrket mark. I V fortsetter terrenget i stort skogsområde. Utsikt til Akersvannet i NØ.

ORIENT. OPPG 90 m V-VSV for driftsbygningen på Haslestad 19/12, 130 m VNV for skillet for gårdsveien til Haslestad 19712 og 19/2, 10.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 2 gravhauger: N-S 20 m, Ø-V 10 m.

BESKRIVELSE
Lengst V i Ø-kanten av skogen, inntil dyrket mark:
1. Rundhaug, klar kantmarkering, lett synlig i terrenget. Jevnt avrundet profil. Bygd av jord og stein. Vagt søkk i sentrum, og mindre krater i Ø-lig side, D: 1,5 m, h: 0,5 m, Noen middels store bruddstein i Ø-lig side. Bevakst med et stort grantre.
Kant i kant og S for 1:
Rundhaug. Klart markert og tydelig i terrenget. Bygd av jord og stein. Grop i sentrum med vag sjakt mot Ø. Sidene ellers jevne, påkastet noe åkerstein fra Ø. Et steingjerde brekkerav mot V på Ø-siden av haugen og går kant i kant med haugens ytterkant mot S. Bevakst med løvtrær. D: 9 m, h: 1,1 m.

TRADISJON

FOTO

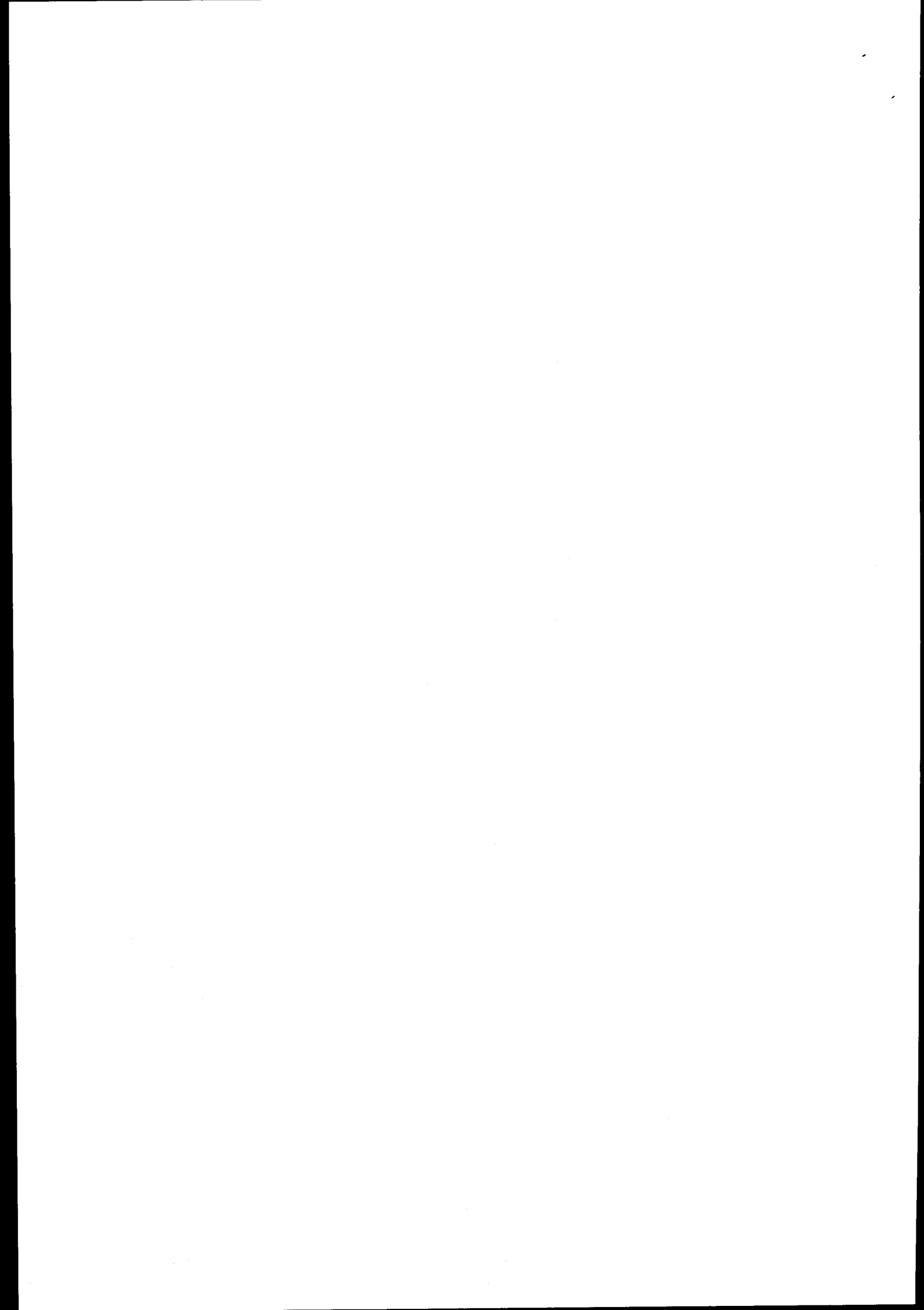
LITTERATUR ØK-reg. 1974.
Norske Fornlevninger
769.

FUNN

MERKNAD V for gravhaugene i N-S-lig retning går en gammel ridevei. Opplyst av Sverre Kongstein, 3160 Stokke.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 05/07/74 SIGN. O. Forbord, I. Hermansen
KONTROLLERT DATO 03/11/93 SIGN. I. Trøim, M.L. Sollund
INNSKREVET 04/01/94 SIGN. Isa



OBJEKT 0720 03 KARTREF.: CK 029-5-1 00018

OMRÅDE Raet - Akersvannet
PARSELL M 1.3.2
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0019/ 001 MERKNAD Gård: Haslestad

FLYFOTO 4459 F 08 R/X-NUMMER R14

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-1 KOORD HOH 55

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 5 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Inne i blandingsskog i N-S-gående helling, tett ved dyrket mark i Ø. Utsikt til Haslestad 19/12 og Haslestad 19/1,2,10.

ORIENT. OPPG Ca 175 m SV for driftsbygningen på 19/12. Ca 10 m NV for grusvei i kantsonen mellom dyrka mark og skog.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 5 gravhauger: N-S 50 m, Ø-V 10 m.

BESKRIVELSE
Lengst S:
1. Gravhaug. Uklart markert og utydlig i terrenget. Store steiner markerer ytterkanten av haugen i Ø. Sterkt bevokst med kraft. Delvi utkastet. D: 6 m, h: inntil 0,3 m.
14 m N for 1:
2. Langhaug. Orientert N-S. Bygd av jord og stein. Klart markert mot V. Et steingjerde markerer yttergrensen mot Ø. Bevokst med gran, eier og løvkratt. Lengde 12 m, bredde 5 m, høyde 0,4 m.
3 m N for 2:
3. Rundhaug. Klart markert, tydelig i terrenget. Bygd av jord og stein. Krater i midtpartiet d: 3 m, dybde 0,5 m. Bevokst med gran og løvkratt. D: 7 m, h: inntil 0,7 m.
2 m N for 3:
4. Rundhaug. Klart markert, tydelig i terrenget. Bygd av jord og stein. Omrotet og avflatet i midtpartiet. D: 11 m, h: 0,7 m.
2 m N for 4:
5. Rundhaug. Klart markert, tydelig i terrenget. Bygd av jord og stein. Omrotet i midtpartiet. Stor stein i ytterkant. Bevokst med bartrær. D: 8 m, h: 0,6 m.
I N-kant av gravhaug 5 ligger mye overtorvet stein i en lengde av 12 m N-S, uvisst hva dette er. Mulig tuft?

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

ØK-reg. 1974.
Norske Fornlevninger
769.

FUNN

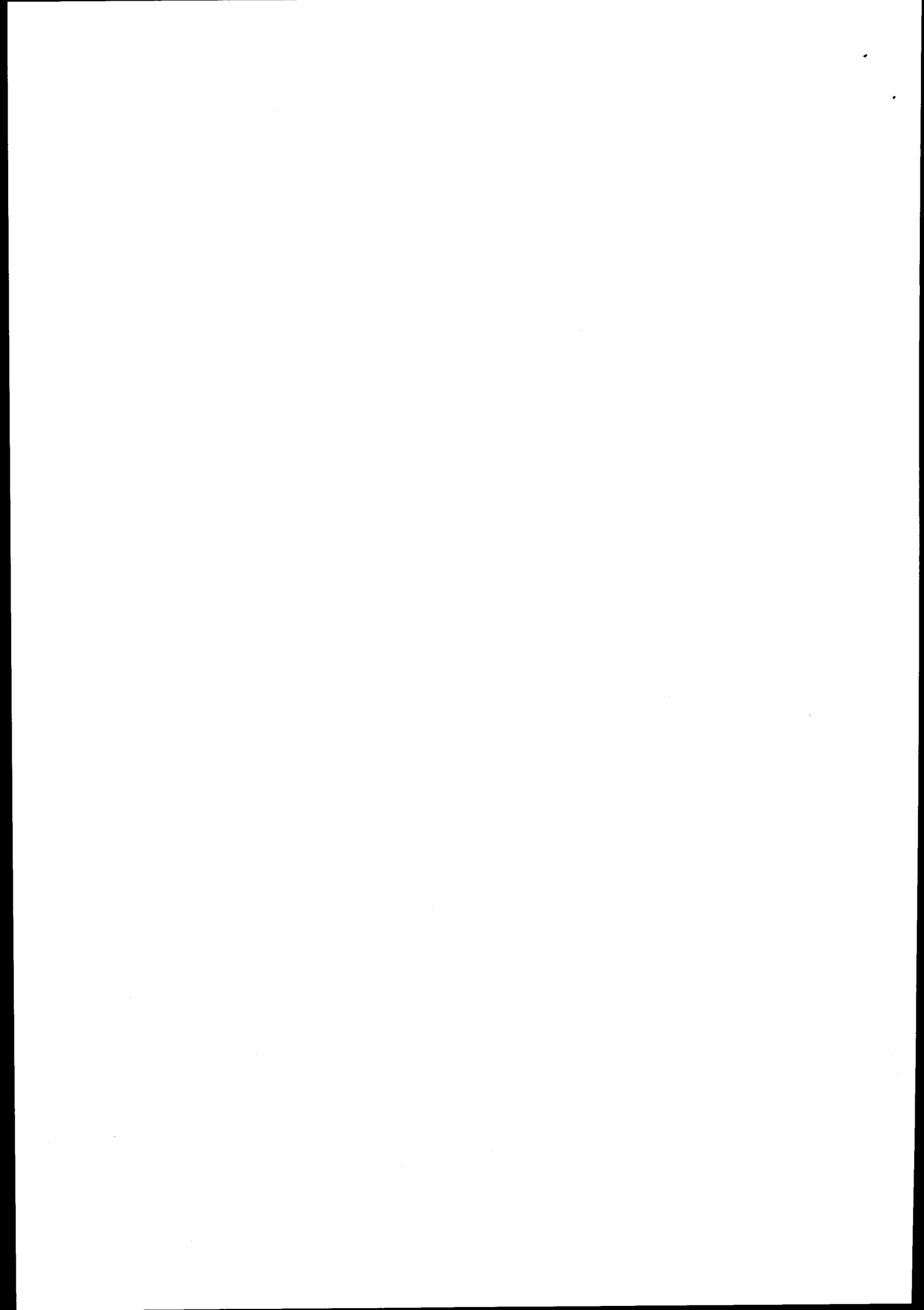
MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 05/07/74 SIGN. O. Forbord, I. Hermansen

KONTROLLERT DATO 03/11/93 SIGN. I. Trøim, M.L. Sollund

INNSKREVET 04/01/94 SIGN. Isa



LOKALITET

0720 03 04

Haslestad hovedbruk

TYPE

Gårdstun, gruppe frittliggende

GNR./BNR.

19/2, 10 og 19/12

AVGRENSNING

Tunområdet til de to hoved-gårdsbrukene Haslestad.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Haslestad er den nordligste gården i Stokke sogn. Haslestadbekken er den nordlige grensa og nordafor denne er det typiske rølandskapet som dominerer, mens naturgrunnet sønnafor er småkollet og variert. Tunområdet til de to hovedbruka på Haslestad (19/12 og 19/2, 10) ligger ganske langt nord på eiendommen, der landskapet åpner seg mot Akersvannet og Raets østlige vegger. Gårdstunet ligger ved den nordlige foten av en kolle. Ned mot Akersvannet er det en høy skrent. Eksisterende jernbane skiller tunområde og jordvei. Det er to driftsoverganger (en bru).

HISTORIKK

Navnet Haslestad skal være avledet at mannsnavnet Atles stad. De meste av gården var i bondeselveie fram til først på 1600-tallet, da store parter ble borgereie. Etter hvert fikk eierne av elsomgodset kontroll over betydlige deler av gården, men fra 1720 har Haslestad vært på brukernes hender. Eiendomshistorien er mye preget av endringer i bruksantall og størrelse på brukene. To bruk i 1645. 1740 og 1775 var Haslestad delt i fire bruk. Utover 1800-tallet ble det mange småbruk, men eiendom ble også samlet igjen. I første halvdel av 1900-tallet var det fire bruksenheter på Haslestad. To større (bnr. 1 og 12) og to mindre (bnr. 8 og 2, 10). I 1955 ble bnr. 1 slått sammen med bnr. 2, 10 slik at det siden har vært tre bruksenheter på Haslestad. Tunet på bnr. 2/10 er derfor sentralen i den største driftsenheten på Haslestad. Militærkart fra 1805 antyder fire gårdstun på Haslestad. Kart fra 1825 viser et større tunområde med samme plassering som gnr. 19/2, 10 og 19/12 i dag. Også iflg. muntlig informasjon er dette en gammel plassering av gårdsbebyggelsen. Etter tradisjonen er det bebyggelsen til bruk 12, det vestlige tunet, som står på den eldste "hovedtun"-plassen. Kloss i dette tunet skal det ha ligget to husmannsplasser. Det var mye partsblanding og kronglete eiendomsgrenser inne i tunområdet. Slik skal det ha vært da informant John Haslestads bestefar Jacob Persson (Pedersen?) bygde nye hus på bruk 2, 10 på 1870/80-tallet. Det har vært flere minnelige (?) utskiftninger på Haslestad bl. arundt 1900. Vestfoldbanen førte også til en mindre utskifting i sin tid. Det var offentlig utskifting i 1951 som innebar skifting av jordvei, men ikke flytting av hus. Det var drift med kyr på Haslestad til midt på 1960-tallet. Driftsgrunnet er idag korn og et ganske stort hestehold. I Haslestadbekken har det vært sag og kvem - ingen rester iflg. John Haslestad - området er e del planert.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-

Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Bebyggelsen til de to gårdsbrukene ligger i klart adskilte tun, men relativt samlet og med påfallende lik struktur. Alle hus er orientert nordsør. De følger på typisk Vestfold-vis kollenes lengderetning. Slik terrenget er her gir det en stor åpenhet mot Akersvannet, nesten uventet. Et eldre våningshus i det østre tunet 19/2, 10 som ble reve på 1880-tallet skal da også ha vært orientert motsatt. Iflg. tradisjonen var bebyggelsen i det vestre tunet (19/12) forbilde for de hus som ble ført opp i det østre i 1870/80-tallet av Jacob Persson. I DET ØSTRE TUNET (19/2, 10) står i dag framhus fra 1887(84?), mye ombygd i detaljer, typisk driftsbygning fra 1950-tallet i opprinnelig form og smie fra 1870-tallet som er godt bevart. Smie ble bygd av Jacob Persson, som var utlært plog- og harvsmed. Smie ble mye brukt under anleggstida til Vestfoldbanen. Mye redskap og utstyr skal være intakt, men eisa e borte. Eier er, i samarbeid med historielaget, interessert i å bygge opp eisa igjen. Selv om driftsbygningen framstår som en "moderne" driftsbygning fra etterkrigstid, inngår det eldre elementer i den. (smie ble lagt midt på et gammelt eiendomsskille i tunet.) Vegger av det gamle steinfjøsset som sto her før (fra ca 1840) ble utgangspunkt for nytt teglsteinsfjøs. Dette ble utslagsgivende for både plassering og retning til den nye driftsbygningen som ligger slik den gamle lå. Mest økonomi, men også tradisjon lå bak dette valget. (J.Persson tok stein til grunnmurer fra fjellet like nedenfor smie) I DET VESTRE TUNET (19/12) står framhus, driftsbygning og drengestue/bryggerhus på rad. Både driftsbygning og framhus skal iflg. Norske gårdsbruk være bygd i 1905, men trolig dreier dette seg om en større ombygging/oppussing. Framhuset skal som sagt ha stått i 1880-åra, og har tross endringer og noe tilbygg i stor grad bevart alderspreget. Også denne driftsbygningen har hatt gmlt steinfjøs som ble ombygd og innebygd i 1905. Driftsbygningen viser flere endringslag på en særlig tydelig måte. Sidebygningen er noe mer ombygd og brukes til bolig. Det er et åpent og variert GÅRDSLANSKAP på denne delen av Haslestad, med lange steingarder og kantsoner med variert vegetasjon. Det har vært noe bakkeplanering, særlig nord for Haslestadbekken på "Sagtraet". Før utskiftinga i 1951 var det sommerfjøs like ved Rønningen.

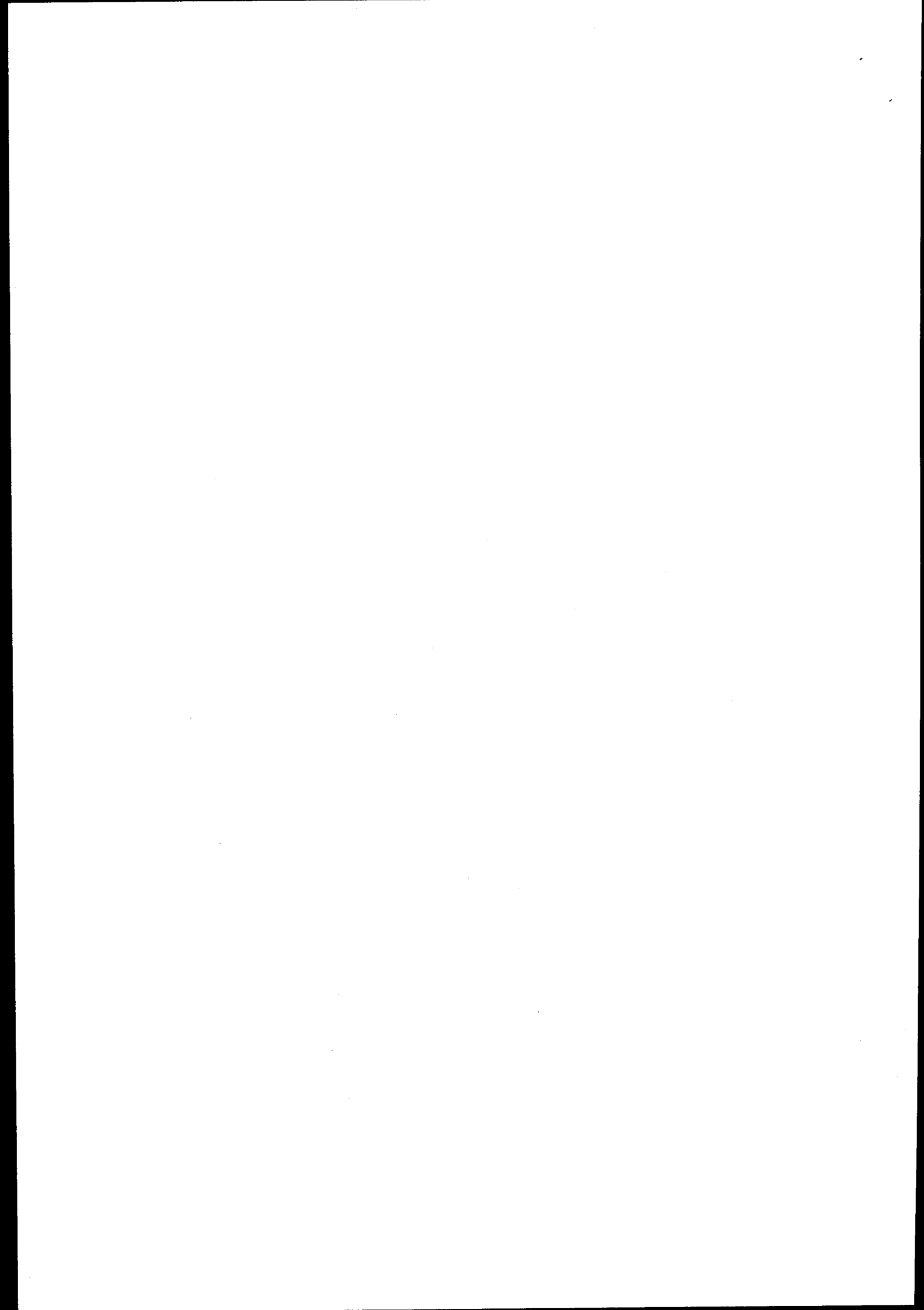
KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lørsen Berg 1928. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss). Utskiftingskart over Haslestad fra 1951. Pers.inf. John Haslestad, Haslestad.

VURDERING

Bebyggelsen på de to gårdsbruka 19/12 og 19/2, 10 utgjør et sjeldent enhellig og fint tunområde. Dette skyldes særlig husene forhold til hverandre og hvordan tungruppen ligger i terreng og landskap. Her har vi også historisk belegg for hvordan slike forhold har spilt inn ved utformingen av tunområdet. Enkelthus av ulik alder og ombygde hus som viser endrings-skikk på en tydelig måte gir tunområdet stor bygningshistorisk aldersdybde. Som enkelthus er særlig smie med mye gammelt utstyr interessant. Tunet ligger i et åpent, variert og fint jordbrukslandskap med mange kulturlandskapselementer bevart. Som del av Akersvannets landskapsrom har det stor synlighet.

OBJEKT	0720	03	KARTREF.:	CK 029-5-1	00019
OMRÅDE	Raet - Akersvannet				
PARSELL	M 1.3.7, 1.3.3				
KOMMUNE	Stokke				
GNR./BNR.	0019/	002	MERKNAD Gård: Haslestad		
FLYFOTO	4459 F 08		R/X-NUMMER	R13	
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CK 029-5-1	KOORD	HOH 40	
FORNMINNETS ART	Gravhaug				
	ANTALL.	6	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Flat, SØ-vendt, barskogbevokst helling som i SØ faller svakt av ned mot Akersvannet. I NV er hellingen oppdyrket. Skogen stenger for utsikten mot Akersvannet.				
ORIENT. OPPG	Ca 100 m Ø for N-S-gående gårdsvei til Haslestad 19/2, 10. 25 m Ø for toglinje. 250 m S-SSØ for skillet mellom gårdsveiene til Haslestad 19/12 og 19/2, 10				
ART. UTSTREKNING	Gravfelt bestående av minst 6 rundhauger: NV-SØ 35 m, NØ-SV 15 m.				
BESKRIVELSE	I skogbrynet mellom dyrket mark og jernbanesporet ligger et gravfelt bestående av minst 6 gravhauger av steinblandet morenejord. Haugene er ganske like i form og størrelse, men varier noe i tydelighetsgrad. 4 er klart markert mens 2 har delvis utflytende sidekant. Alle har mindre groper i midtpartiet. Formen er stort sett jevnt avrundet. Alle er bevokst med tett løvskog og tynn skogbunnsvegetasjon. D: 6-8 m, h: 0,5-0,8 m.				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR					
FUNN					
MERKNAD	De to haugene lengst mot SØ - nærmest jernbanesporet - ligger på 19/12's grunn. Resten ligger på 19/2, 10. Områdene N for gravfeltet i S-kant av en bergrygg tydelige spor etter gammelt steinbrudd. Haugene ble oppdaget ved graving i den V-ligste haugen. Da man fant system av steiner i bunnen ble arbeidet stoppet og ikke tatt opp igjen. Opplyst av John Haslestad.				
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	09/08/74	SIGN. O. Forbord			
KONTROLLERT DATO	03/11/93	SIGN. I. Trøim, M.L. Sollund			
INNSKREVET	04/01/94	SIGN. Isa			



LOKALITET 0720 03 07

Kittilstua

TYPE Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR. 19/8, 9 og 15

AVGRENSNING tunområdet på Kittilstua

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Begge bebyggelsesområder ligger i søndre ytterkant av Haslestad gårdsområde, mot Holtan. Ligger langs de gamle veiene mellom Haslestad og Holtan. Kittilstua ligger ved foten av en høyderugg i øst, Kittilstuåsen. Bebyggelsen ligger rett vest for et søkk i åsen hvor det er registrert en gammel hulvei og mange gravhauger. Knatten ligger på en åkerholme i ytterkant av Kittilstuas eiendom. Lendet ellers er flat, åpen åker avgrenset av granskog i vest.

HISTORIKK

Kittilstua er opprinnelig en gammel plass under Haslestad iflg. Johan Fallet. Kittilstua omtalt i eiendomspapirer fra 1700-tallet - iflg eier Johan Fallet. Har rett til å bruke Akersvannet. Bruket hadde rett til å ta torv fra torvmyr på Tassebekk. Nevnt i eiendomspapirer fra 1859 hos eier, iflg. SEFRAK-registrering. Kittilstua ble frasolgt som småbruk i 1907. Liten eiendom. Drift me hester idag. Knatten er boligeiendom fra 1950-tallet.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

På Kittilstua står eldre framhus, driftsbygning - samt et opprinnelig hønehus som nå er ombygd til bolig og fraskilt eiendommen. Også framhus og driftsbygning er sterkt ombygde. Eldste del av framhuset skal være svært gammelt, ble påbygd en vinkel i 1924. Også senere endringer. Driftsbygningen skal ha vært heltømra - både låve og fjøs. Den ble gradvis ombygd på 1960/70-tallet og alle gamle tømmervegger er nå tatt ut. Både framhus og driftsbygninger bærer preg av å være endret mye, men har bevart e visst alderspreg. Knatten er et lite bolighus som først ble bygd som kombinert verksted og bolig på 1950-tallet. (Bygd av Veka fra Vestlandet, forpaker på et av nabobruka?). I eiendommens grense mot Haslestad skal det finnes et stort steingjerde/rydningsgjerde som ikke står i forhold til den lille jordlappen det ligger ved - ifl. J. Fallet.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lørsen Berg 1928. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss). Utskiftingskart over Haslestad fra 1951. Pers.inf. Johan, Fallet, Haslestad, John Haslestad, Haslestad.

VURDERING

Kittilstua har typisk plass/småbruksbeliggenhet i ytterkant av gårdsområdet. Bruket er i drift og tross endringer, eller kanskje nettopp på grunn av endringenes lesbare form, har bygningsmiljøet bevart et visst alderspreg. Etter beliggenhet og preg er også den sosialhistoriske sammenhengen lesbar. Dette gjør tunet til element i det historiske kulturlandskapet på Haslestad..

LOKALITET

0720 03 06

Rønningen

TYPE

Frittliggende bebyggelse langs vei

GNR./BNR.

19/17

AVGRENSNING

Stua ved veien

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Ligger sør for hovedtunområdet på Haslestad. Ved en av de gamle veiene fra Haslestad til Stokke. Ligger i slett terreng med åpne åkre rundt. En kjerrevei over til nordre Haslestad tar av fra stedet. Også den gamle rideveien vestover skal har tatt av her, og over jordene østover fra tunet gikk det en gammel "stig" mot Akersvannet som nå er pløyd opp.

HISTORIKK

Kart fra 1825 markerer bebyggelse her. Ryd kalles stedet på kart fra 1903. Iflg. John Haslestad er dette en gammelt husmannsplass kalt Rønningen. Iflg. Lorens Berg ble Rønningen frasolgt i 1826 (fraskilt 1814?). Ingen opplysninger om tilhørende jordbruk. Offisielt navn på eiendommen er Fjellbo.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

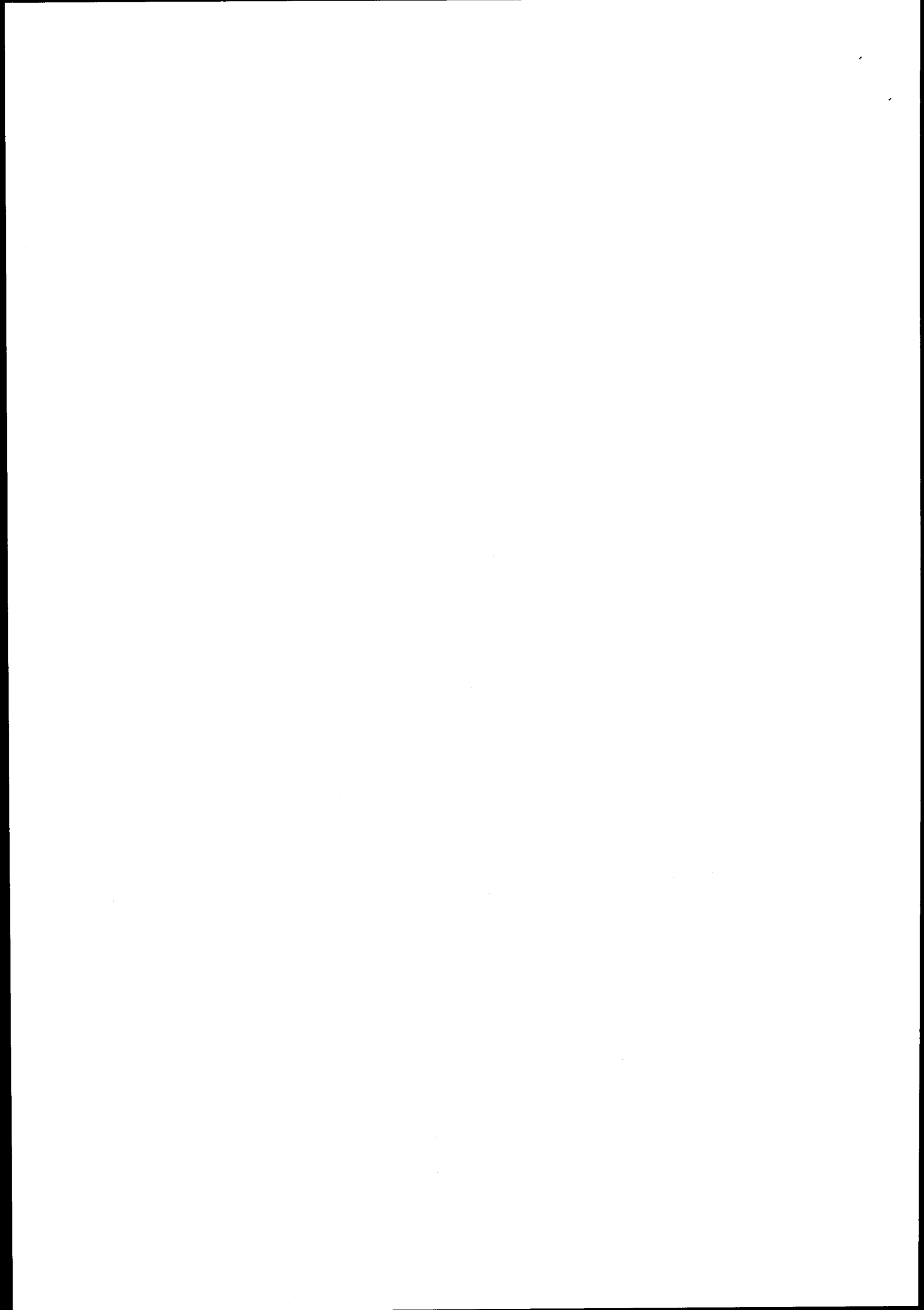
I dag står det kun et bolighus her. Det er mye ombygd og tilbygd 1970 og 1980 og har ikke lenger karakter av gammelt hus. Den eldste kjernen i huset skal imidlertid etter tradisjonen vært svært gammelt - ca 200-år iflg. eier.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lørsen Berg 1928. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss). Utskiftingskart over Haslestad fra 1951. Pers.inf. John Haslestad, Haslestad.

VURDERING

Stedet markerer en av de gamle boplassene på Haslestad, selv om det er lite ved hus og tun som forteller om alder eller knytter det til gårdsbruk. Selve huset vil trolig kunne har bygningsarkeologisk interesse.



LOKALITET

0720 03 05

Haslestad nord

TYPE

Gårdstun, gruppe fritliggende

GNR./BNR.

19/25, 19/22, 19/1

AVGRENSNING

Restene av gårdstunet til det nordligste Haslestadbruket

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Bebyggelsen ligger helt i ytterkant av Haslestads gårdsområde. Bebyggelsen har innkjørsel fra Ravøien over Kongsteigen, mens de går en kjerrevei østover til Haslestad. Mot Haslestad er det også rester etter en enda eldre "ridevei". Bebyggelsen ligger i et kollet område, helt i grensen mot Ralandskapet nordafor. Det er åpen jordvei mot Haslestad, brutt av bekkedalen med Haslestadbekken. Bebyggelsen inngår, sammen med de tre tunene på Grytingen og nedre Kongsteigen, i en liten avgrenset grend.

HISTORIKK

Iflg. John Haslestad har dette stedet sin bakgrunn som en gammel husmannsplass under et av Haslestadbruka. Senere ble det skilt ut som bruk 19/1. Har ikke fått klarhet i når husmannsplassen og når bruket kan være etablert. Kar fra 1825 viser ingen bebyggelse her, kart fra 1903 gjør. Bruket ble kjøpt og lagt til 19/2, 10 i 1955 og dette stedet opphørte da som gårdstun i driftsenhet. Har siden vært boligeiendom.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Etter den gamle gårdsbebyggelsen står det framhus og tre mindre uthus, vedskjul, redskapshus og ukjent. Tunområdet er svært ulendt og husene står uregelmessig gruppert i terrenget. Våningshuset kan iflg. eiere være fra 1886. Den ene enden skal ha vært snekkerverksted. Stilpreget er sveitserstil, og huset har i hovedtrekk beholdt karakteren, men er noe ombygd. Uthusene er enkle, små og trolig av mindre interesse. Driftsbygningen er revet for lenge siden. I fjellet bak, vest for, tunet er det enolle i fjellet. Denne kan ha ligget i forbindelse med den gamle rederiene som gikk forbi tunområdet.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lørsen Berg 1928. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss). Utskiftingskart over Haslestad fra 1951. Pers.inf. John Haslestad, Haslestad.

VURDERING

Bebyggelsens største verdi ligger i at det markerer eldre gårdsbebyggelse på Haslestad, trolig husmannsplass. Lokaliseringen i ytterkant av gårdens område er typisk for plassbebyggelse. Det er imidlertid lite ved dagens bygningsmiljø som forteller at dette har vært et gårdsbruk. Huset står i en viss fysisk sammenheng med den interessante tunklyngen på Grytingen/Kongsteigen.

LOKALITET

0720 03 10

Holtan

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

20/1, 20/36

AVGRENSNING

Holtan navnegård

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Holtan gårdsområde grenser opp til Stokke tettsted i sør. Nordre Holtan utgjør den største delen av gården og grenser mot Haslesta i nord. Vestre Holtan ligger i sør. For det meste består jordveien av strandavsetninger. Bart fjell i Holtanåsene som avgrenser gårdsområdet mot øst. Terrenget er slett vest for Holtanåsene og går her over i Stokkemyra. Stokkemyra, som ligger vest for dagens jordbruksområde, hører til matrikelgården Holtan og ble før kalt Holtanmyra.

HISTORIKK

Navnet avledet av holt i flertall; Holtarnir. Gmlt. kirkegods. Stokke prestebord alt 1398 -og fram til salg til oppsitterne i 1840-55. Det ha vært noe fram og tilbake med bruksdelinger. I 1842 ble det meste av Holtans gårdsareale (tidl. tre bruk?) samlet til ett bruk igjen - kalles nordre Holtan. I 1919 ble nordre Holtan delt mellom to brødre (gnr. 20/1 og 20/6). En mindre part, Vestre Holtan, har vært fraskilt siden 1815 og ble videre delt i to bruk i 1894. I 1892 bl et stykke av Holtanmyra ved Sørbyveien skilt ut til Sundland torvstrøfabrikk og sagbruk. Kart fra 1825 indikerer tre boplassområder, omlag tilsvarende dagens rester etter gårdsbebyggelse; de to nordre Holtan tunene og Vestre Holtan. Kartet fra 1906 derimot viser to bostedernær 20/1. Den gamle Langeloveien går over Holtan gårdsområde helt i nord, nesten helt i grensa mot Haslestad. Gårdsveien over Holtan fra Stokkebyen og nordover skal også være gammel iflg. tradisjonen i området. Den skal ha vært ledd i en gammel vei fra Stokke, over Kittilstua, til Haslestad og videre til Buer. Det er idag en driftsenhet på Holtan, med base i Holtan bruk 20/1. Holtan har avgitt flere eiendommer til tettstedsbebyggelsen i Stokkebyen

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Gårdstunet til NORDRE HOLTAN 20/1 er det eneste på Holtan som idag er i drift og som har alle tradisjonelle gårdsbygninger i tunet. Tunet ligger inntil vestsiden av den langstrakte nordsørvendte Holtanåsen, omtrent midtveis. Våningshuset er ganske nytt. Bare driftsbygningen er gammel, med en fløy fra ca 1870 med stort intakt gråsteinsfjøs. Fjøset er bygd inn i bindingsverkslåve, har ikke hatt gjødselskjeller, men dyngte utenfor. Ombygd i 1932. Nytt grisefjøs. I tunet på NORDRE HOLTAN 20/6 står bare et framhus i sveitserstil fra 1920 (mindre endringer) og et lite uthus, trolig hønsehus. Ruinene av låven fra 1918 er synlige. Etter de to småbruka på VESTRE HOLTAN er det i dag bare bebyggelse igjen på ett, gnr. 20/36. Et stort framhus i jugendstil, et mindre uthus og sidebygning. Bygningsmiljøet er interessant, men framstår mer so del av den eldre villabebyggelsen rundt Stokkebyen, enn det gir inntrykk av gårdstun. Det andre Vestre Holtan-bruket ble revet da fylket bygde barnehage her. Den gamle Holtanveien går gjennom bebyggelsen på Vestre Holtan. Miljøet har ikke lenger preg av gårdstun, men av nærheten til Stokkebyen, med flere boligeiendommer tett ved. LANDSKAPET: Særlig nordre Holtan 20/1 ligger fint til under Holtanåsen, og har og markert virkning i det ellers flate landskapet sett fra vest. Her er mange steingjerder, langs gårdsveien, to større innhegninger sør for tunet, og ellers brokker av gjerder mellom inn- og utmark. En trolig naturlig, men frampleiet eikeallé går mottunet langs den gamle gårdsveien fra Lågerødveien i nord. I randsone mot Holtanmyra har det blitt dyrket opp mye ny jordvei i de senere 10-år (70 dekar?) Dette var mest krattskog før. Små åkerholmer med rydningsrøyser skaper vekslinger i de flate partiene av landskapet. Selve myra skal ikke ha blitt drenert til åker på denne kanten. En trolig eldre tunplass ble oppdaget ved nypløying av jordvei i randskog sør for tunet på 20/1 - rester? Ellers er har det vært lite terrengendringer med jordveien her - unntatt utbyggingen på Vestre Holtan.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lorsen Berg 1928. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss). Pers.inf.Steinat Tysland, Holtan. Johan Fallet, Kittilstua, Haslestad.

VURDERING

Den gamle gårdsveien over Holtan som smyer seg under Holtanåsen i grensen mot det åpne landskapet med jordene og Stokkemyra i vest har stor opplevelsesverdi. Den knytter de mange gravhaugene langs veien til eldre gårdstun og går i et landskap rikt på andre kulturlandskapselementer. Husene på vestre Holtan har interesse som tettstedsnær småbruksbebyggelse. Sett ut fra en helhetsvurdering er det størst interesse knyttet til tunet på nordre Holtan 20/1. Steinfjøset er det eneste helt intakte av de mange steinfjøsene i dette området. Det har stor bygningshistorisk interesse. Selv om bygningsmiljøet på 20/1 ellers er yngre, har tunet som helhet en fint, markert og sluttet virkning i landskapet. Dette særlig på gr.av de mange kulturlandskapselementene i gårdslandskapet som binder gårdstun og landskap sammen. Den fine gamle gårdsveien under Holtanåsen, steingjerdene og eikealéen nord for tunet. Bebyggelsen på 20/6 har ikke lenger karakter av gårdsbruk og er av mindre interesse.

OBJEKT 0720 03 KARTREF.: CK 029-5-1 00024

OMRÅDE Raet - Akersvannet
PARSELL M
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0020/ 001 MERKNAD Gård: Holtan

FLYFOTO 4459 F 08 R/X-NUMMER R09

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-1 KOORD HOH 75

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 9 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT V-kant av N-S-gående bergrygg. Bøkeskog omkranset av dyrka mark mot V og N. Utsikt mot V og N.

ORIENT. OPPG Feltetes S-ligste haug, 75 m N for våningshuset på Holtan, 20/5,7, V-ligste haug, 150 m SV for driftsbygningen på gården.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av minst 9 gravhauger: NØ-SV 75 m, NV-SØ 65 m.

BESKRIVELSE
Inne i et bøkeskogholt langs en markvei, inntil dyrka mark i NØ, ligger et gravfelt bestående av minst 9 gravhauger, 8 rundhauger og 1 langhaug. Haugene er bygd av jord og stein, de er klart markerte og tydelige i terrenget. De fleste av haugene synes å være omrotet i midtpartiet. Den NV-ligste og største har midtpartiet utgravd og hele SØ-siden er borte i en NØ-SV-gående veiskjæring. På SSØ siden av veien en haug gjennomskåret av skjæring som omtrent halverer den. Inntil SØ-siden av veien ligger i feltetes S-lige del en spisstevnet langhaug. Denne er klart markert, tydelig i terrenget, jevnt avrundet profil med mindre sentrumsgrop. Alle haugene har gressdekke med bøkeskog. Rundhaugenes diam: 6-20 m, h: 0,4-1, m. Langhaugen: lengde 17 m, br: 6 m, h: 0,75 m

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

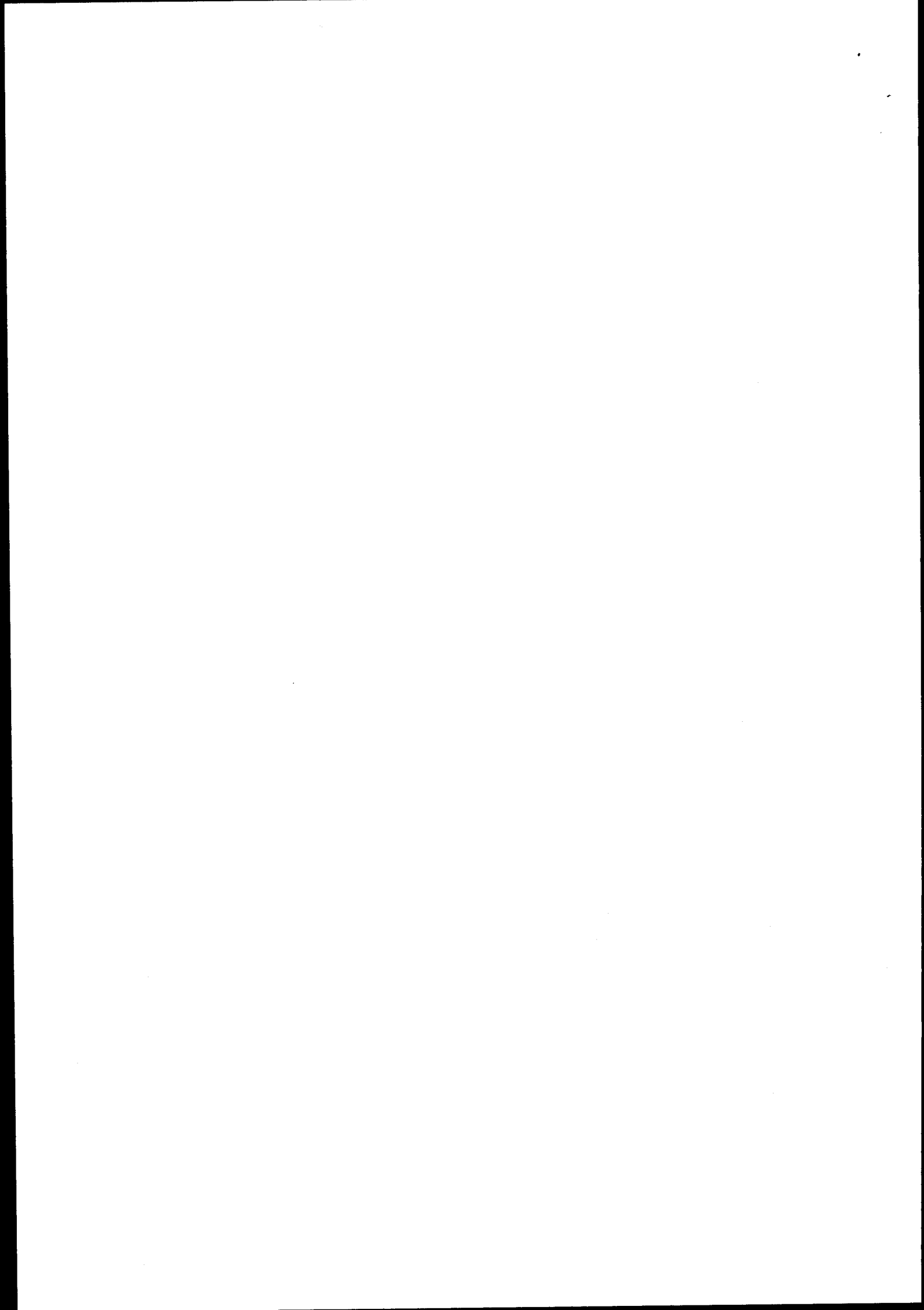
ØK-reg. 1974.
UO top ark.
1919.

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 08/07/74 SIGN. O. Forbord, I. Hermansen
KONTROLLERT DATO 03/11/93 SIGN. I. Trøim, M.L. Sollund
INNSKREVET 04/01/94 SIGN. Isa



LOKALITET 0720 03 11

Stokkemyra

TYPE *Industrianlegg*

GNR./BNR. 20/3,

AVGRENSNING *Stokkemyra*

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET *Stokkemyra grenser til tettstedsbebyggelsen i Stokkebyen og Bokemoa landskapsvernområde i sør. Er ellers omgitt av landbruksområder og skogholt.*

HISTORIKK

Het opprinnelig Holtanmyra. I hovedsak en del av Holtan gårdsområde, se lokalitet 0720 03 10. Mindre parter kommer fra prestegården og Sundby. Ble utskilt i 1892 og kjøpt av et M.Gjein, K.N.Bærevar, G. Nilsen Kamfjord og G.Haugerud. De startet industriell torvstrøproduksjon og sagbruk med drift av dampmaskiner. Etter en kort episode med et engelsk selskap som medeier fra 1894 til 1896 overtok G.Haugerud det hele alene og beholdt det til 1914. Det var trolig han som satt med ekspertisen på torvstrøproduksjon; han hadde startet et av landets første torvstrøanlegg i Lier noen år før. . Anlegget kaltes da som nå Sundland sag, høvleri og torvstrøfabrikk iflg. bygdeboka. Sundland iflg. matrikkel ca 1905. På kart fra 1906 står det Nyland torvstrøfabrikk, men matrikkel fra samme tid har Sundland som eiendomsnavn. Felles eier- og tilblivelseshistorie som Akersmyra (1072 03 01). På Stokkemyra er det fortsatt drift både mht. til torv- og trevareproduksjon, men man har gått over fra torvstrø til torv som jordforbedringsmiddel. Fra 1962 har torvutstikkinga foregått med beltegående maskin. Overgang til elektrisk kraft i 1918. Høvleri anlagt i 1939. Iflg. opplysninger på Holtan gård, kan myra ha vært brukt til å skjær brenntorv før torvstrøproduksjonen kom i gang. Da hovedsakelig for Holtan gård eget bruk. Noe av myra (i vest) er drenert og dyrket opp i nyere tid t grasproduksjon.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	JA	JA
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Selve myra preget av kontinuerlig ressurs utnyttelse. Produksjonsanleggene brent to ganger, 1936 og 1959. Ingen gamle tørkehus skal stå.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lørsen Berg 1928. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss). Pers.inf.Steinar Tysland, Holtan. Johan Fallet, Kittilstua, Haslestad.

VURDERING

Ingen stor interesse knyttet til faste kulturminner. Har likevel næringshistorisk interesse som en typisk industrietablering og eksempel på ressursutnyttelse fra slutten av 1800-tallet som fortsatt er i drift. Høy identitetsverdi.

OBJEKT 0720 03 KARTREF.: CK 029-5-1 00021

OMRÅDE Raet - Akersvannet
PARSELL M
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0020/ 006 MERKNAD Gård: Holtan

FLYFOTO 4459 F 08 R/X-NUMMER R11

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-1 KOORD HOH 75

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 11 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART Hulvei
ANTALL. 1 ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT N-S-gåendeskogbevokst bergrygg, omgitt av dyrka mark i N, V og S. Skog mot Ø. Utsikt hindres p.g.a. skog.

ORIENT. OPPG V-ligste haug; Ca 50 m SØ for SØ-hjørnet av våningshuset på gården Haslestad, 19/8,9,15.

ART. UTSTREKNING Samling fornminner bestående av 11 gravhauger og 1 hulvei: Ø-V 60 m, N-S 30 m.

BESKRIVELSE På en liten flate mellom mindre bergrabber ligger et gravfelt bestående av 10 rundhauger, 1N-S-orientert langhaug og en Ø-V-gående hulvei. Haugene er bygd av jord og stein. Alle haugene er klart markerte og lett synlige. Flere av haugene har tydelige fotgrøfter. Haugene har større og mindre forsenkninger og groper etter graving. Sideprofilen varierer fra pent, jevnt avrundet til brattsidet. Vegetasjonen tett barskog. Rundhaugenes diameter 4-10 m, h: 0,4-1,2 m. Langhaugen: l: 11 m, br. 6 m, h: 1m. En hulvei går gjennom dalsøkket i S-kant av gravfeltet.

TRADISJON

FOTO

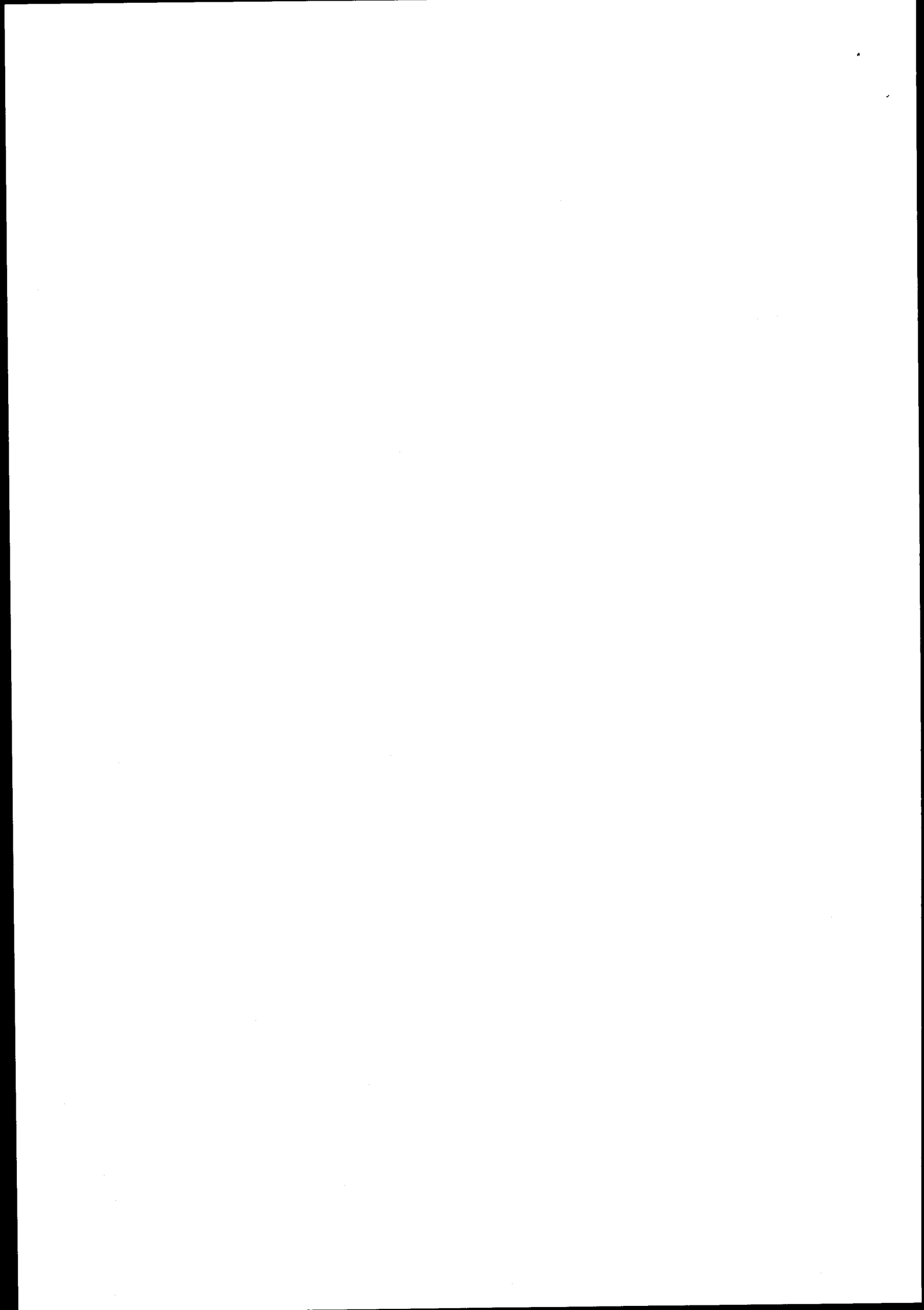
LITTERATUR Kan være Norske Fornlevninger s. 769.

FUNN

MERKNAD Gravfeltet ligger på grensen mellom 20/6 og 18/1, 19/3.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 08/07/74 SIGN. I. Hermansen, O. Forbord
KONTROLLERT DATO 03/11/93 SIGN. I. Trøim, M.L. Sollund
INNSKREVET 04/01/94 SIGN. Isa



OBJEKT 0720 03 KARTREF.: CK 029-5-1 00022

OMRÅDE Raet - Akersvannet
PARSELL M 1.3.3, 1.3.7
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0020/ 006 MERKNAD Gård: Holtan

FLYFOTO 4459 F 08 R/X-NUMMER R10

LOKALITET Kjetilstuåsen

KARTREF. ØK CK 029-5-1 KOORD HOH 80

FORNMINNETS ART Gravrøys
ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT N-S-gående , lab bergrygg, delvis furuskogkledd, som faller bratt av mot Ø og V til lavereliggende dyrket mark. Utsikt hindres av skogen.

ORIENT. OPPG Ca 150 m S-SSØ for våningshus på Haslestad, 19/8,9,15, 80 m NØ for driftsbygningen på gården.

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE

På ryggens høyeste punkt, lagt direkte på berget:
Rundrøys, klar markering, men noe utrast i Ø. Lite tydelig i terrenget. Flat profil. Bygd av middels og stor bruddstein. Flere omrotinger i midtpartiet. Oppreist blokk SV for sentrum, h 0,45 m, maks br nederst 0,6 m. Tett lyngvegetasjon med noen store furutræ og brisk. d: 8 m, h: 0,5 m.

TRADISJON

FOTO

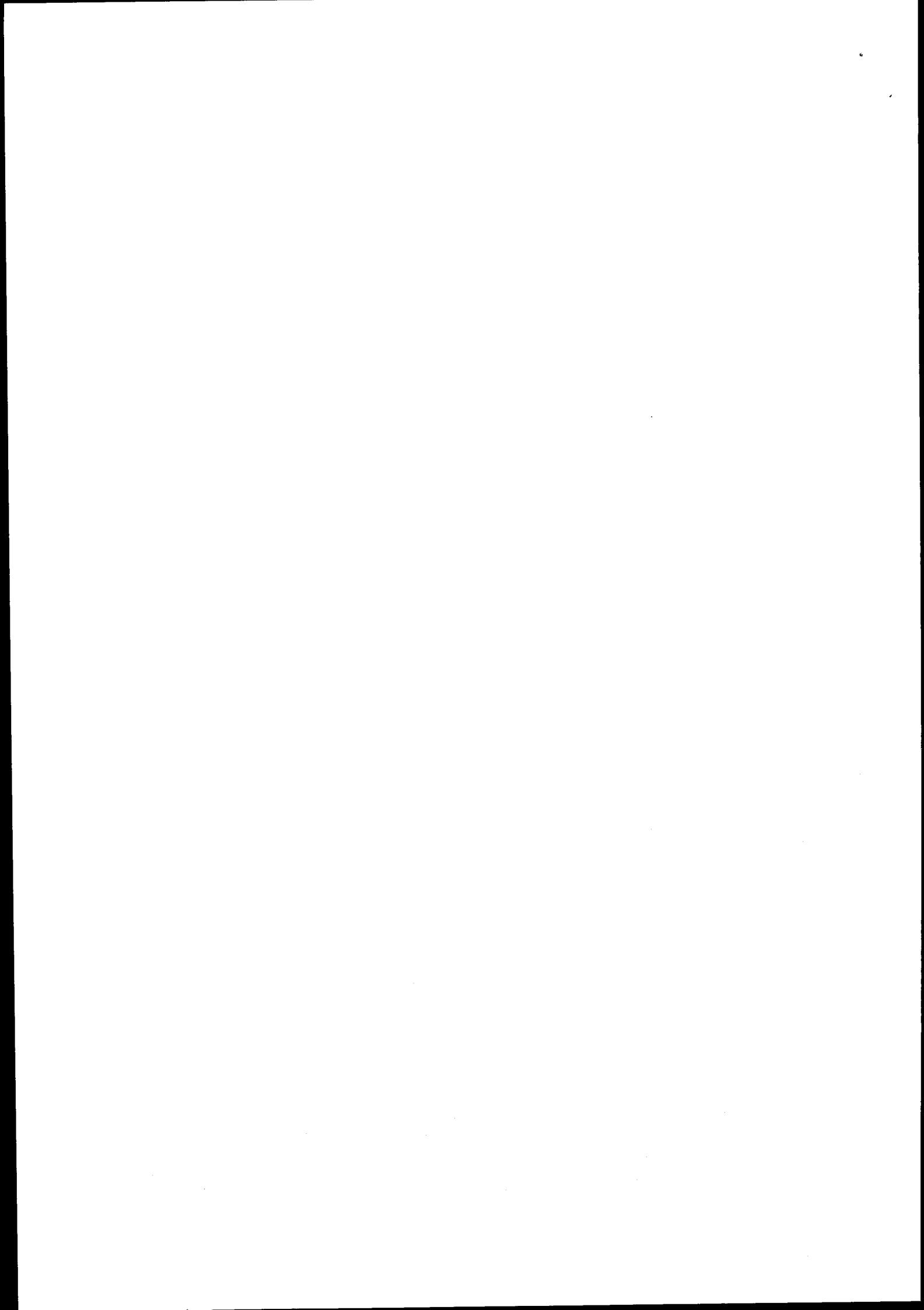
LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 08/07/74 SIGN. O. Forbord, I. Hermansen
KONTROLLERT DATO 03/11/93 SIGN. I. Trøim, M.L. Sollund
INNSKREVET 04/01/94 SIGN. Isa



LOKALITET

0720 03 09

Grimestad

TYPE

Gårdstun, enkelt fritliggende

GNR./BNR.

21/1, 21/2, 21/3

AVGRENSNING

Grimestad navnegård

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Grimestads gårdsområde grenser opp til Stokke tettsted. Jernbanen deler eiendommen i to; det meste av innmarka ligger på østsida, men et av de to bruka har gårdstunet på vestsida. Jordsmonnet er strandavsetninger og fjord-/havavsetninger øst for jernbanen, En arm av Raet kommer inn på vestsiden.

HISTORIKK

Navnet kan ha sammenheng med mannsnavnet Grim eller kvinnenavnet Grima. Fra ca 1640 fram til salg til oppsitteren i 1762, var Grimestad en del av Melsomgodset. Delt i to bruk i 1834. Grimestads gårdsområde er relativt lite. Jernbanen eksproprierte mye av Grimestad i 1870-tallet og gårdsbebyggelsen til et av bruka måtte flytte. Fraskilt eiendom til banevokterbolig ved jernbanens krysningen av Lågerødveien. Lågerødveien er den eldgamle allfarveien fra Lågerød ved Raveien til Sjuerød og videre til Skjærnes eller Melsomvik. Den deler eiendommen i en søndre og nordre del. Det ble ved Vestfoldbanens opprettelse diskutert om man skulle ha jernbanestasjonen ved dette krysningspunktet med Lågerødveien på Grimestad, og om den gamle veien skulle rustes opp til fylkesvei - noe som altså ikke ble av. Over eiendommen i nordsør retningen går gårdsveien til Holtan, Haslestad og Lågerød. Det var stoppested på Grimestad fr 1930 til 1978. De to gårdsbruka på Grimestad drives nå som en driftsenhet.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	JA	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Ennå er den eneste bebyggelsen på Grimestad de to gårdstuna og banevokterboligen. De eldste husene finner vi på det nordligste tunet, Øvre Grimestad, som ligger helt inntil den gamle Lågerødveien. Kart fra 1825 indikerer at det var bebyggelse her da også. Trolig er dette den eldste tunplassen - søndre Grimestad-tunet ser på dette kartet ut til å være påtegnet senere. P ØVRE GRIMESTAD, gnr. 21/3, står det idag framhus, stabbur, skjul og garasje. Driftsbygningen brant ned på 1980-tallet. Haslestadveien går gjennom tunet; stabburet står på motsatt side av framhus og skjul. Framhuset står på tvers av terrenget, helt opp i Haslestadveien. Det er lang bygning, med interessant utbygningshistorie. Iflg. SEFRAK-reg. (på gr.l. av No. Gårdsbruk?) ble driftsbygning og framhus bygd i 1875. Dette kan event. passe med endringer i forbindelse med Vestfoldbanen? Iflg. eier i dag skal eldre del av framhuset ha stått i 1849, da Theodor Gundersen kjøpte. Drengestue og bryggerhus er trolig senere inkorporert i huset iflg. samme. Det nåværende utseende skriver seg i hovedtrekk fra slutten av 1800-tallet. Med unntak av ny kledning, relativt høy autentisitet. Stabburet er høyt, 3 etasjer, og trolig fra tidlig 1900-tall - neppe lafta iflg. informant - høy autentisitet. Skjul fra 1900-tall? I hagen, på en liten høyde nær jernbanen er det plantet et linde-lysthus. Bebyggelsen på SØNDRE GRIMESTAD gnr. 21/1 måtte flyttes da jernbanen ble anlagt i 1881. Tunet ligger i flatt, åpent terreng. Bygningsmiljøet er preget av de siste 10-år. Framhuset skal være fra 1920-tallet, ombygd i vår tid - men i ferd med å tilbakeføres? Moderne driftsbygninger - for dyr og fôr. På søndre Grimestad er det full drift med melkekyr. Selv om bygningsmiljø er "ungt", er tunstrukturen det tradisjonelle frikant-tunet - og helhetsvirkningen i landskapet sluttet. BANEVOKTERBOLIG med lite uthus skal etter SEFRAK-registrering være fra århundreskiftet, og bærer preg av endringer i mellomkrigstida? Hovedtrekk og alderspreg bevart. Har aldri vært småbruk til. LANDSKAPSELEMENTER: Et gammelt beite/skogområde mellom jernbanen og Haslestadveien (en søndre forlengelse fra Øvrebeitet på Lågerød) ble forsøkt ryddet til åker ca 1980. Det ble lagt opp to store steinrøys-gjerder. Den fra steinrike morenejorda viste seg imidlertid for gjenstridig og området brukes idag som beite. Rester av steinbru ved Lågerødveiens krysning av Grimestadbekken? Grimestadskatten funnet ikke langt fra veien, p sørsida relativt nær bekken.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lørsen Berg 1928. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss). Pers. inf. Bjørg Gundersen, Grimestad, Sverre Sørhaug, Lågerød

VURDERING

Del av et åpent, men variert kulturlandskap mellom Akersvannet og Stokke tettbebyggelse. Har særlig verdi som del av den gamle allfarveien, Lågerødveiens kulturlandskap. Veien er spart for større utbedringer og slynger seg fin gjennom landskapet. Interessant bebyggelse tett ved veien, bebyggelsen på Øvre Grimestad og banevokterboligen, beriker miljøet. Det øvre Grimestadtunet representerer noe av det eldste bygningsmiljøet i området og har også forholdsvis stor grad av autentisitet. Linde-lysthuset er et interessant vegetasjonselement som kan sees sammenheng med lignende elementer på Lågerød (kjempe-poplen og tuntreet). Drift med kyr på søndre Grimestad gir landskapet et levende preg

OBJEKT 0720 05 KARTREF.: CK 029-5-3 00004

OMRÅDE
PARSELL
KOMMUNE

GNR./BNR. 0022/ 001 MERKNAD Gård: Stokke Prestegård

FLYFOTO 4459 G 12 R/X-NUMMER R04

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-3 KOORD HOH 65

FORNMINNETS ART Gravhaug
ANTALL. 4 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART
ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Skogkledd tomt, omgitt av skog i SV--NV, ellers av dyrket mark.
Ingen utsikt.

ORIENT. OPPG 20 m NØ for krysset mellom Per Gynts vei og Mor Åses
vei.

ART. UTSTREKNING Gravfelt bestående av 4 gravhauger: NØ-SV 45 m, NV-SØ 20
m.

BESKRIVELSE
I N-kant av skogbrynet:
1. Rundhaug, godt markert og lett synlig i terrenget. Brattsidet profil.
Bygd av sandjord og noe liten til middelsstor rundkamp. I Ø og N for
sentrum en forsøknning. I NV-siden antagelig påkastet endel
løsmasse, trolig fra anleggav Ø-V-gående vei som løper inntil
haugens NV-side. Bevakst med bjerk og noe buskas. D: 8 m, h:
0,8-1,3 m.
4 m NØ for 3:
4. Rundhaug som 1. Godt markert unntatt i SV hvor den går i ett
med terrenget. Lett synlig, brattsidet profil. Sentrumsforsøknning, d:
2 m, dybde 0,3 m. Noe utgravd i SV-siden. Bevakst med gran. D: 7
m, h: 0,5-1 m.
1 m SV for 1:
2. Rundhaug som 1. Godt markert i S-V-N, noe utflytende i Ø, i SØ
går den i ett med terrenget. Avrundet profil. GRunn, vid
sentrumsforsøknning. Bevakst med gran og tynt gressdekke. D: 5 m
h: 0,1-0,5 m.
2 m Ø for 2:
3. Rundhaug som 1. Dårlig markert, lite synlig i terrenget. Avrundet
profil, meget ujevn overflate. Utgravning i NØ- og SØ-siden.
Bevakst med buskas, tynt grasdekke og ett grantre i Ø-siden. D: 5 m

TRADISJON
FOTO

LITTERATUR

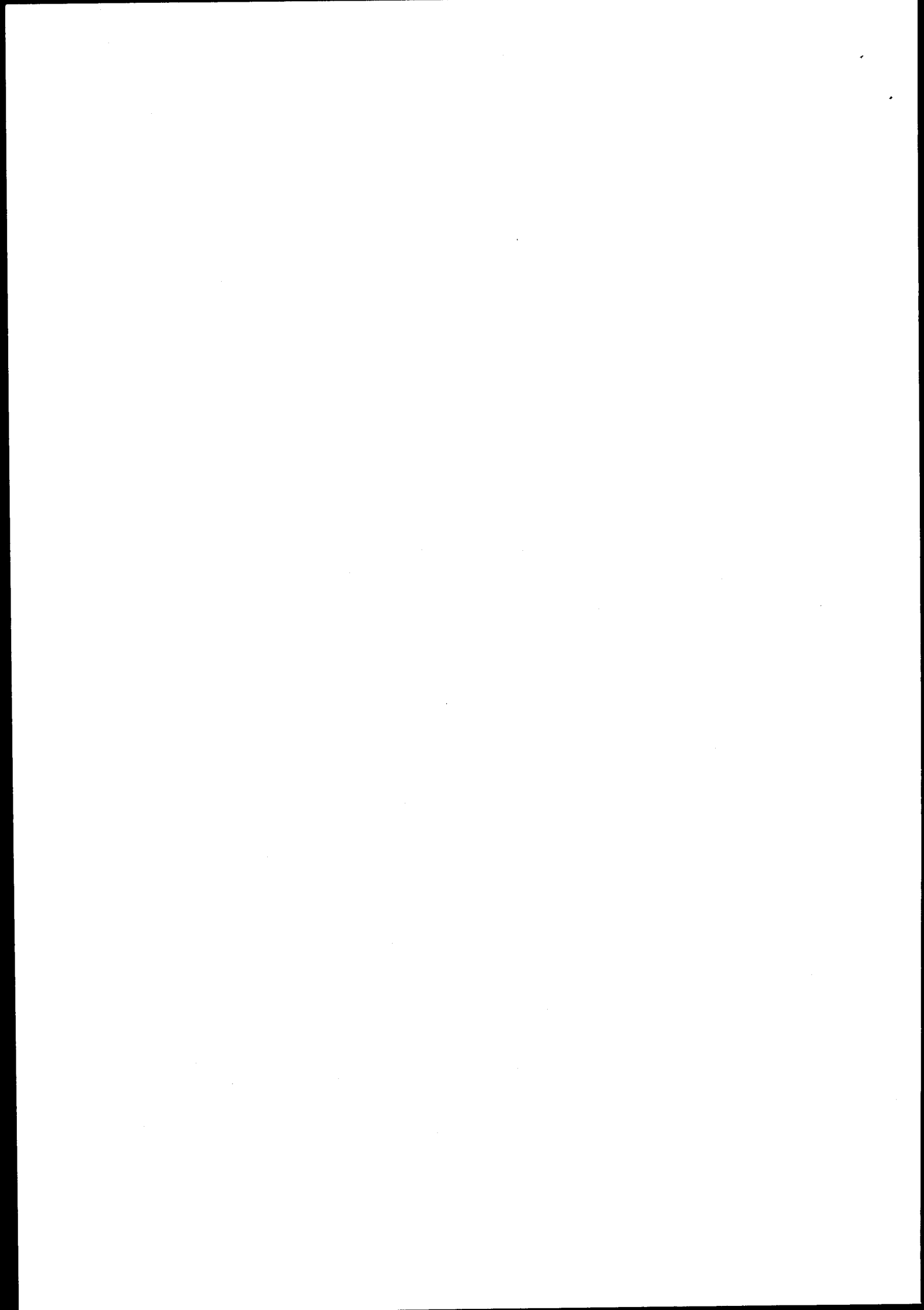
UO-top ark: A. Hjelm. reg 1919
UO top ark: Kr. Kvæmhellen reg
1973
ØK-reg 1974.

FUNN

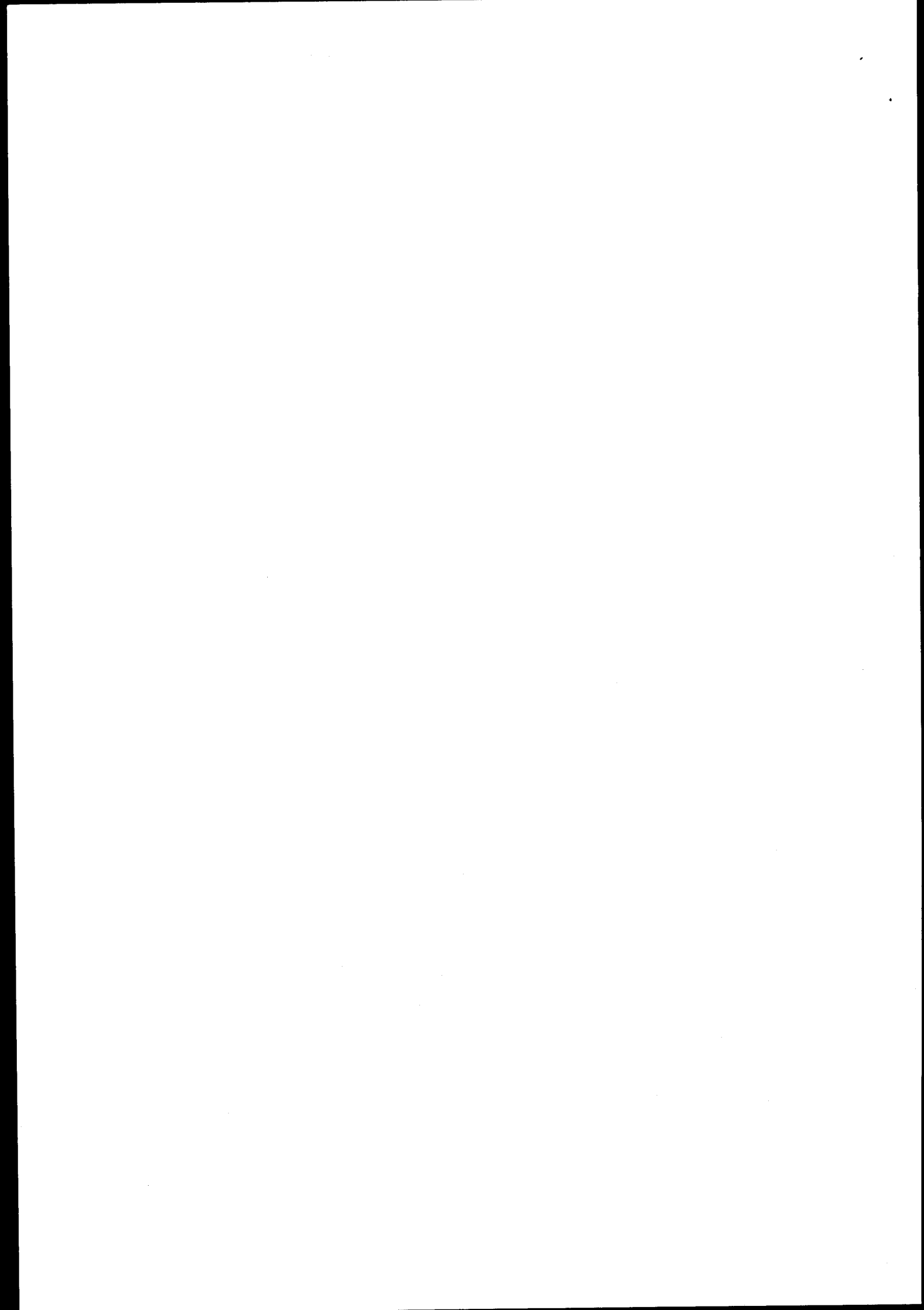
MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 05/08/74 SIGN. T. Weigaard
KONTROLLERT DATO 05/08/74 SIGN. O. Forbord
INNSKREVET 05/01/94 SIGN. isa



OBJEKT	0720	04	KARTREF.:	CK 029-5-3	00005
OMRÅDE	Stokkebyen				
PARSELL					
KOMMUNE	Stokke				
GNR./BNR.	0022/	001	MERKNAD Gård: Stokke prestegård		
FLYFOTO	4459 G12		R/X-NUMMER	R07	
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CK 029-5-3	COORD	HOH 72	
FORNMINNETS ART	Gravhaug				
	ANTALL.	1	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART	Steinlegning				
	ANTALL.	1	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Lav, N-S-gående, skogkledd bergrygg som faller bratt av mot V. Omgitt av dyrket mark. Noe utsikt i NNV til Stokke sentrum.				
ORIENT. OPPG	N-enden: Ca 300 m SSV for driftsbygningen på prestegården. S-enden: Ca 230 m Ø for driftsbygningen på Døvlø 58/8.				
ART. UTSTREKNING	Gravfelt, N-S 60 m.				
BESKRIVELSE	<p>I bergryggens N-ende på liten skogsflate:</p> <p>1. Rundhaug. Godt markert, lett synlig. Avrundet profil med flatt midtparti. Bygd av steinblandet muldjord. Synes urørt. Bevokst med tynt gressdekke og grantrær. D.: 6 m, h.: 0,4 m.</p> <p>På ryggens høyeste punkt, lagt direkte på berget, 55 m S for 1:</p> <p>2. Ettlags steinlegning. Godt markert, lett synlig, flat form. Avlang, N-S-gående. Endel stein trolig fjernet fra overflaten. To store blokke i SØ og NØ-hjørnet. Steinene er stort sett dekket av et tynt jordlag, noelyng og gress. L: 4,5 m, br. 2,5 m, h: 0,3 m. Kan være noe tvilsom som fornminne, p.g.a. den noe ujevne formen.</p>				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR	ØK-reg. 1974				
FUNN					
MERKNAD					
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	05/08/74		SIGN. O. Forbord og T. Weigaard		
KONTROLLERT DATO	/ /		SIGN.		
INNSKREVET	04/05/94		SIGN. isa		



OBJEKT 0720 04 KARTREF.: CK 029-5-3 00006

OMRÅDE Stokkebyen

PARSELL
KOMMUNE

Stokke

GNR./BNR. 0022/ 001 MERKNAD Gård: Stokke prestegård

FLYFOTO 4459 G12 R/X-NUMMER R08

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-3 KOORD HOH 70

FORNMINNETS ART Gravhaug

ANTALL. 2 ALDER JA GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

Svakt S-vendt, flat havnehage som i NV ligger inntil N-S-gående bergrygg. Avgrenset i N og S av dyrket mark. Flott utsikt mot N-Ø-S. Stokke kirke sees i N.

ORIENT. OPPG

Ca 450 m S for driftsbygningen på prestegården, ca 125 m V for villa under 22/1.

ART. UTSTREKNING

Gravfelt N-S 25 m, Ø-V 10 m.

BESKRIVELSE

Lengst N:
1 Rundhaug. Godt markert med tydelig fotgrøft, br. 1 m, dybde 0,2 m. Lett synlig i terrenget. Jevnt avrundet profil. Bygd av steinblandet muldjord. Vag sentrumsforsenkning, virker ellers urørt. Bevokst med tykk gressmatte. D: 9 m, h: 0,9 m.

3 m S-SSV for 1:
2 Langhaug. Markert med tydelig fotgrøft, br. ca 1 m, dybde 0,2 m. Lett synlig. Rundoval. Brattsidet profil. N-S orientert. Avflatet midtparti med svakt søkk i sentrum. Langs kanten er det store jordfaste kampestein. Tykk gressmatte med tett nypekratt. L 13 m, br. 8 m, h; 1,2 m.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

ØK- reg.
1974

FUNN

MERKNAD

I ØK-registreringen fra 1974 er dette gravfeltet omtalt som spesielt bevaringsverdig.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO

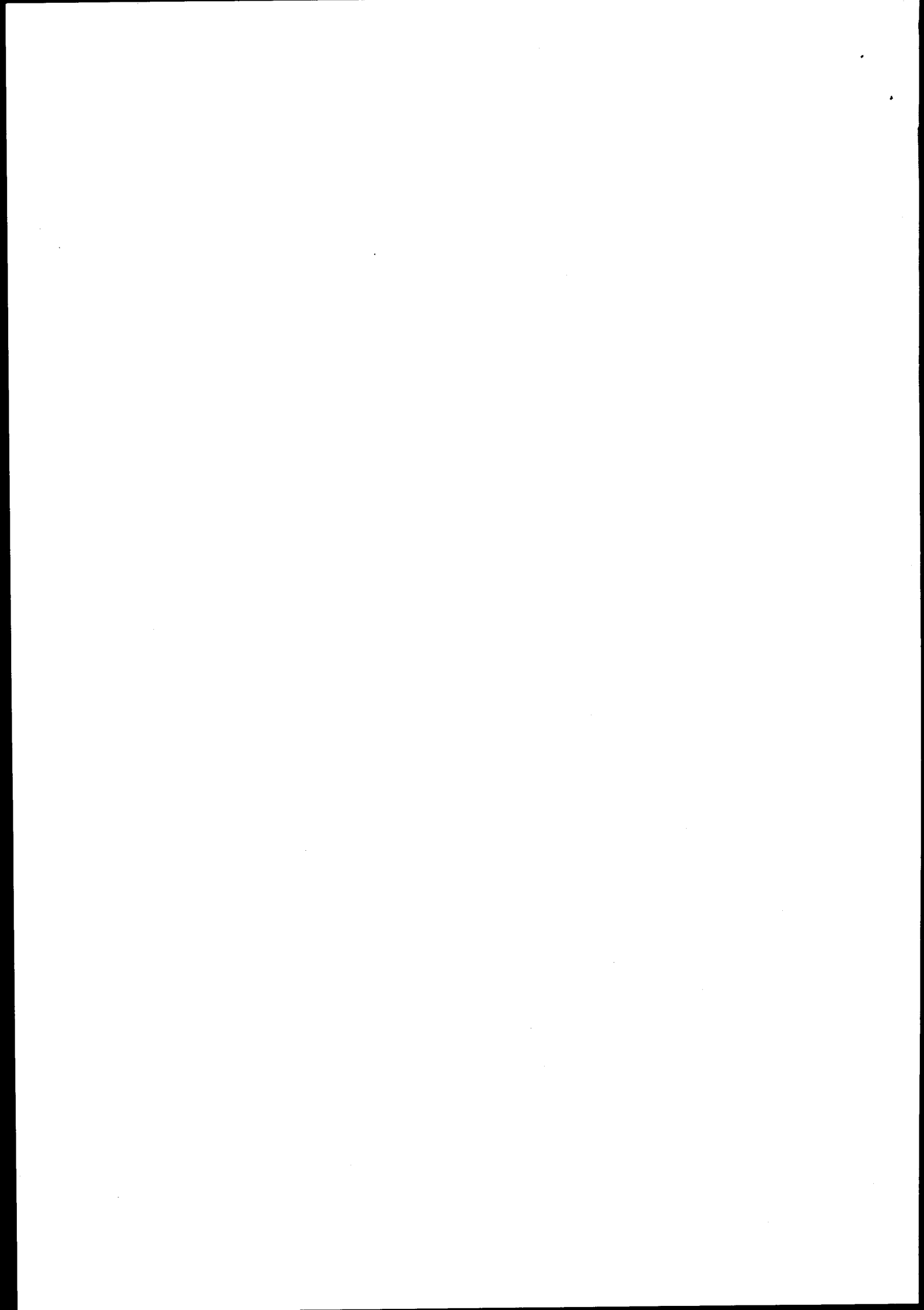
05/08/74 SIGN. O. Forbord og T. Weigaard

KONTROLLERT DATO

/ / SIGN.

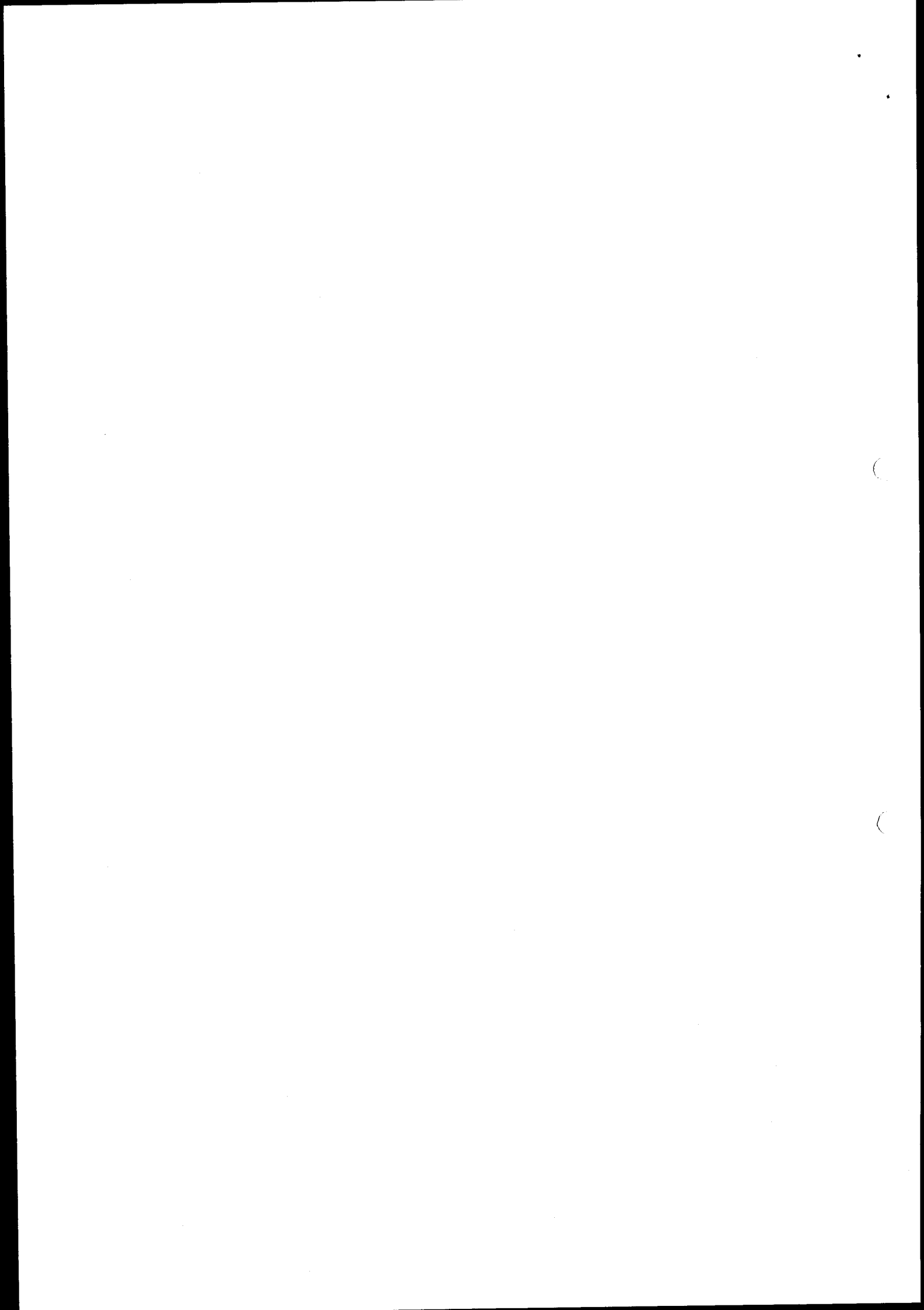
INNSKREVET

04/05/94 SIGN. isa



OBJEKT	0720	04	KARTREF.:	CK 029-5-3	00007
OMRÅDE	Stokkebyen				
PARSELL	Stokke				
KOMMUNE					
GNR./BNR.	0022/	001	MERKNAD	Gård: Stokke prestegård	
FLYFOTO	4459 G12		R/X-NUMMER	R09	
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CK 029-5-3	KOORD	HOH 65	
FORNMINNETS ART	Gravhaug				
	ANTALL.	2	ALDER	JA	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Flat, svakt S-vendt dyrka mark. Avgrensa i V av N-S-gående, lav bergrygg. Utsikt i N-Ø-S med Stokke kirke i N.				
ORIENT. OPPG	Ca 300 m S-SSØ for driftsbygningen på prestegården, 165 m NNW for villa under 22/1. (Haga)				
ART. UTSTREKNING	gravfelt, N-S 17 m, Ø-V 8 m.				
BESKRIVELSE	<p>På liten, N-S-gående åkerholme:</p> <p>1. Rundhaug. Markering svært uklar og lite synlig i terrenget. Brattsida profil. Bygd av steinblanda muldjord. Rund sentrumsforsenkning, d. 2,5m, dybde 0,4 m. I bunnen av denne en stor rundkamp. Sidene er jevne, men langshole kanten tilkjørt mye åkerstein som skjuler den ytre markering. Sterkt bevokst av løvkratt. D 8 m, h 1,4 m.</p> <p>3 m N for 1:</p> <p>2. Rundhaug som 1. Denne er helt overkjørt av åkerstein og fullstendig skjult under busk og kratt. Antatte mål: D CA 6 M, H: 0,5-0,75 M.</p>				
TRADISJON					
FOTO					
LITTERATUR	ØK-reg. 1974				
FUNN					
MERKNAD					
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	05/08/74		SIGN.	O. Forbord og T. Weigaard	
KONTROLLERT DATO	/ /		SIGN.		
INNSKREVET	04/05/94		SIGN.	isa	

LOKALITET	0720-05-09 HUSUM
KOMMUNE	Stokke
KULTURMILJØ:	0720-05 Jordbruksbygdene sør for Stokke sentrum
GNR./BNR.	22/10, 56/4, 57/1, 57/2, 57/12, 57/3, 56/2, m.fl.
GÅRDSNAVN	Lille Husum, Øvre Husum
KARTREF.	ØK: CK 029-5-3, CK 028-5-1 PROSJ: SS1
AVGRENSING	gårdstuna med nærmeste omgivelser
BELIGGENHET	Sør for Prestehagen, øst for Kihle.
HISTORIKK	Husheimar. To matrikelgårder Øvre Husum og Lille Husum vitner om gammel deling. Ltn. Holmboes kart fra 1825 har avtegnet to "plasser" (trekanter) sør for hovedbebyggelsen på Øvre Husum, kalt Ødegården. Noe som indikerer en tredje gård som kan ha blitt delt mellom Husum og prestegården. Øvre Husum var grevegods til 1750 da den ble kjøpt av to bønder, delingen i to fra gammelt, tre seinere. Lille Husum selveie fra 1672, tredelt på 1820-tallet. Jordskiftekartet fra 1900 viser tre bruk på Lille Husum da. I dag to driftsenheter på Øvre Husum og en på Lille. Deler av jorda brukes sammen med Kile.
KULTURMINNENE	Gårdsstruktur i hovedsak som vist på de gamle kartene. Tre områder med bebyggelse. Øvre Husums samlet på den markerte høyden nord i gårdsområdet (rett sør for Prestehagen). Lille Husum er delt Mest framtrædende, på en markant nordsør-orientert høyde i åkerlandskapet, ligger bebyggelsen på ØVRE HUSUM og ØDEGÅRDEN. Skille mellom bruksnr. 22 av Prestegården og 57 av Øvre Husum går i tungrappa, litt nord. Det nordligste bruket i tungruppen ligger på grunn matrikulert fra Prestegården. Hus etter tre bruk (?) ligger på rad med husene orientert langs høyderyggen. Mest markante er to fine funkslåver. Framhusene er fra 1870- og 1880-tallet og tidlig 1900-talls, men er mye ombygde. Lille Husum er delt i to områder. For seg selv, midt ut på jordet, ligger nå to eldre framhus. Her lå fram til 1975 bebyggelsen til to bruk. Jordveien ble da lagt til nabogårder (bl.a. Kile) og framhuset på det ene skilt ut til boligtomt og det andre(eldste) framhuset flyttet til som sidebygning. Det er hver for seg svært godt bevarte hus, det ene i sveitserstil fra århundreskiftet, det andre har et langt eldre preg. Under åsen ligger gårdsbebyggelsen til et annet av Lille Husum-bruka. Her er klassisistisk framhus som har beholdt alderspreget i hovedtrekk. Eldste del skal være fra 1700-tall og ble påbygd 1840. Driftsbygningen er fra 1950-tallet. Landskapet er åpent, deler av terrenget forenklet, bl.a, med utretting av bekkeløp, men hovedinntrykket er et storskala kulturlandskap med lett bølgende åkervidder avgrenset av kantvegetasjon langs bekkeløp og av åsene i sør.
VURDERING	Husum inngår i et åpent, svært enhetlig og verdifullt kulturlandskap sør for Stokke sentrum. Selv om deler av landskap og bebyggelse er forenklet er mange verdifulle, eldre elementer bevart. Viktigst er det markante "åkerholmtunet" på Øvre Husum, typisk for Vestfold-landskapets eldre tunstruktur, og et av de best bevarte eksemplene - selv om enkelthus er endret eller bygd nye i etterkrigstid. Det er først og fremst strukturen i dette tunet som har interesse. Og det er det representerer en bosetting med lange tradisjoner. De gamle stuebygningene på det nedlagte bruket av Lille-Husum har bygningshistorisk interesse. Det gjelder også Lille-Husum under åsen, som også har en fin beliggenhet og avgrenser gårdslandskapet mot sør.
SEFRAK	0720-202-06, framhus Husum 0720-202-07, framhus Lille Husum 0720-202-08, tidl. bryggerhus Lille Husum 0720-202-09, framhus Husum Lille Husum under åsen, 57/3, 56/2(?) burde vært registrert
KILDER	Christenesen, Nils Steen og Hagelund, Olav, "Stokke bygdeboks b. I - III. V Norske Gårdsbruk 1947, Vestfold fylke, b.2 Statens Kartverk, Hønefoss: Rektangelkart 9 D6, Ltn. Holmboe, 1825. "Grevskabernes Amt" 1832, Rektangelkart 9D62 nv/4 1:25 000 kaptein Soelberg 1906. Utskiftingskart voer Jordskifteverkets kartarkiv.. Diverse rektangelmålinger. 1:100 000. , 1875 - 1958. Pers. inf. på Lille Husum.



LOKALITET

0720 02 12

Nordenberg

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

22/12

AVGRENSNING

Omfatter bebyggelsen på småbruket Noreberg. Noreber grenser i bekker mot Sjuerød i NØ og Grimstad i NV, mot Bekken og andre eiendommer fradelt Stokke prestegård i S og Ø.

PLANSTATUS/
VERNSTATUS

Ingen vernestatus utover jordbruksarealenes regulering til LNF-område.

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Nordenberg ligger i nordenden av Stokke Prestegårds grunn, midt i det åpne jordbrukslandet som strekker seg ned til Akersvannet i nord.

HISTORIKK

Nordenberg har opprinnelse som husmannsplass under Stokke prestegård. Navnet henspiller trolig på at det er den nordligste delen av Prestegården og den noe litterære formen har kanskje med presten å gjøre. Fra 1700-tallet kjennes formen Nordberg. Noe egentlig "berg" er det ikke snakk om. Det er usikkert hvor langt tilbake bosetningen går. Nordenberg ble kjøpt i selveie i 1889, men alt i 1823 kjøpte den daværende husmannen husa på bruket.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

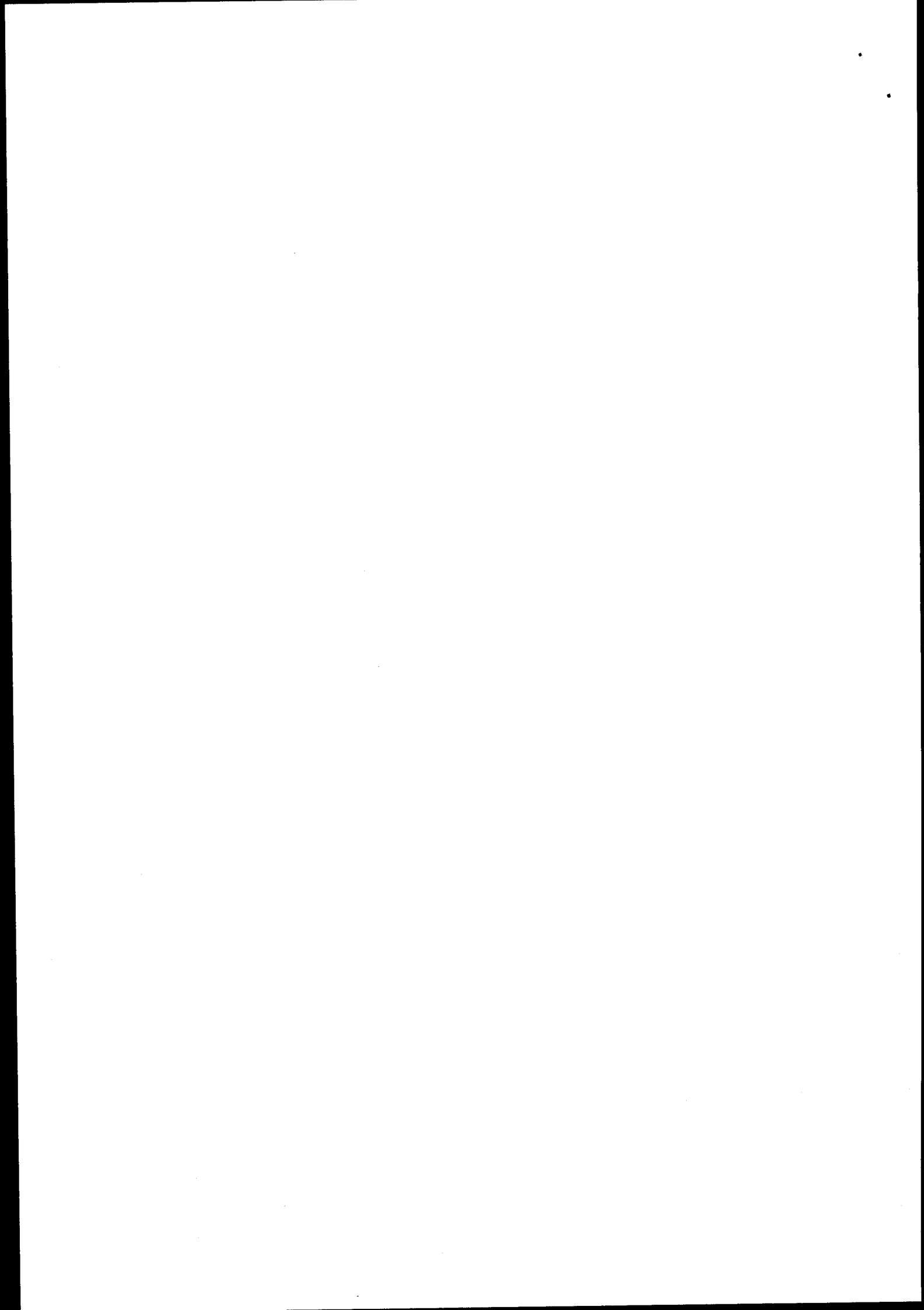
Framhuset og bryggerhuset ligger som vanlig er ved siden av hverandre og er bygd sammen i hjørnet, men her har de begge samme møneretning Ø-V. Uthuset ligger også Ø-V her på nordside av framhuset. Framhuset skal være fra ca. 1860, uthuset fra 1890.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok I-III, Stokke. En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825, 1875 m.fl.

VURDERING

Tunet på Nordenberg er typisk for småbruksbebyggelsen i dette området som historisk har hatt sterke avhengighetsforhold, enten til Prestegården eller Melsom. Dette bruket har kanskje størst autentisitet av bruka i området, men bygningene er til gjengjeld i forfall, selv om det er et visst jordbrukstilknytning fremdeles.



LOKALITET 0720 02 10

Bekken

TYPE Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR. 22/13

AVGRENSNING Omfatter bebyggelsen på småbruket Bekken.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS Ingen vernestatus

BESKRIVELSE

BELIGGENHET Bekken ligger i sørenden av det åpne jordbrukslandet som strekker seg fra Akersvannet og opp mot tettbebyggelsen ved Stokke.

HISTORIKK

Bekken har opprinnelse som husmannsplass under Stokke prestegård. Navnet har den selvsagt etter bekken fra Stokkemyra som grenser mellom Prestegårdens grunn og Grimestad. Etter bygdebøkene å dømme går ikke historien til Bekken lenger tilbake enn til 1830-tallet. Plassen er imidlertid å finne på kartet fra 1825 og med den størrelsen plassen hadde kunne man tro den var eldre. Husmennene under Prestegården fikk på 1800-tallet skriftlig husmannskontrakt som var tinglyst, den første på Bekken er fra 1858. I 1916 ble Bekken solgt på auksjon og har siden vært i selveie.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

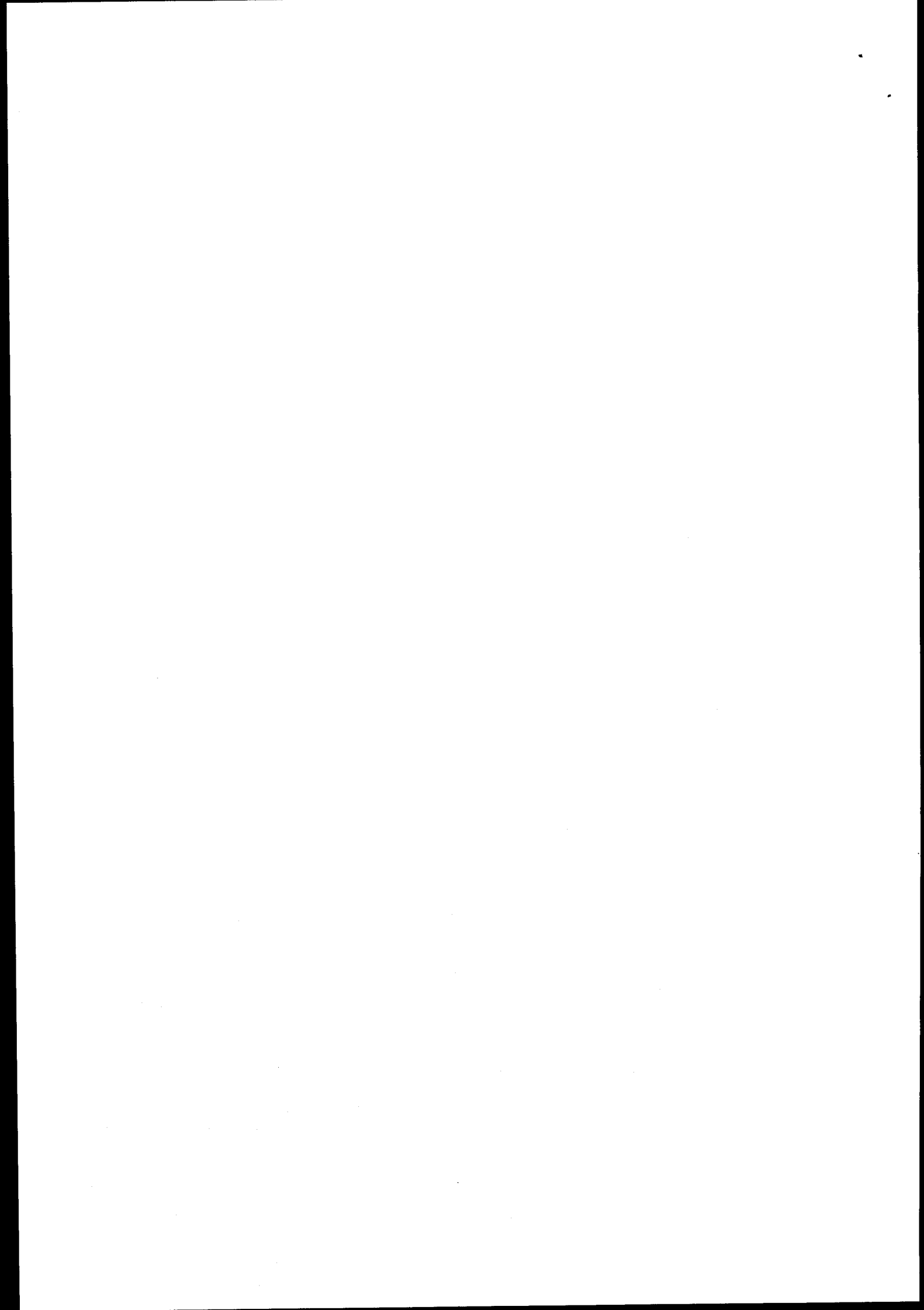
Hovedbygningen ligger N-S og er sammenbygd i hjørnet med bryggerhuset som danner vegg mot N.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok I-III, Stokke. En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825, 1875 m.fl.

VURDERING

Organiseringa av husene i tunet følger et mønster som er svært utbredt i området.



LOKALITET

0720 02 11

Melsomvikveien

TYPE

Frittliggende bebyggelse langs vei

GNR./BNR.

22/39 m.fl.

AVGRENSNING

Omfatter bebyggelsen langs Melsomvikveien sør for Nordenberg og Sjuerød.

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

Ingen vernestatus

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Bebyggelsen ligger med tilknytning til Melsomvikveien, på grunn fradelt Stokke Prestegård.

HISTORIKK

Bebyggelsen her er av relativ ny dato. Kart over Prestegården fra 1883 viser ingen bosetning, men viser at Melsomvikveien var bygd da, til erstatning for den gamle forbindelsen gjennom skogen ved Korsane. Veien i skogen ble likevel opprettholdt og heter i dag Arne Garborgs vei, fordi Garborg bodde der en tid. Det eldste huset er ved Melsomvikveien er Østby. Et par hustomter her ble fradelt Nordenberg i 1890-åra.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	JA	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

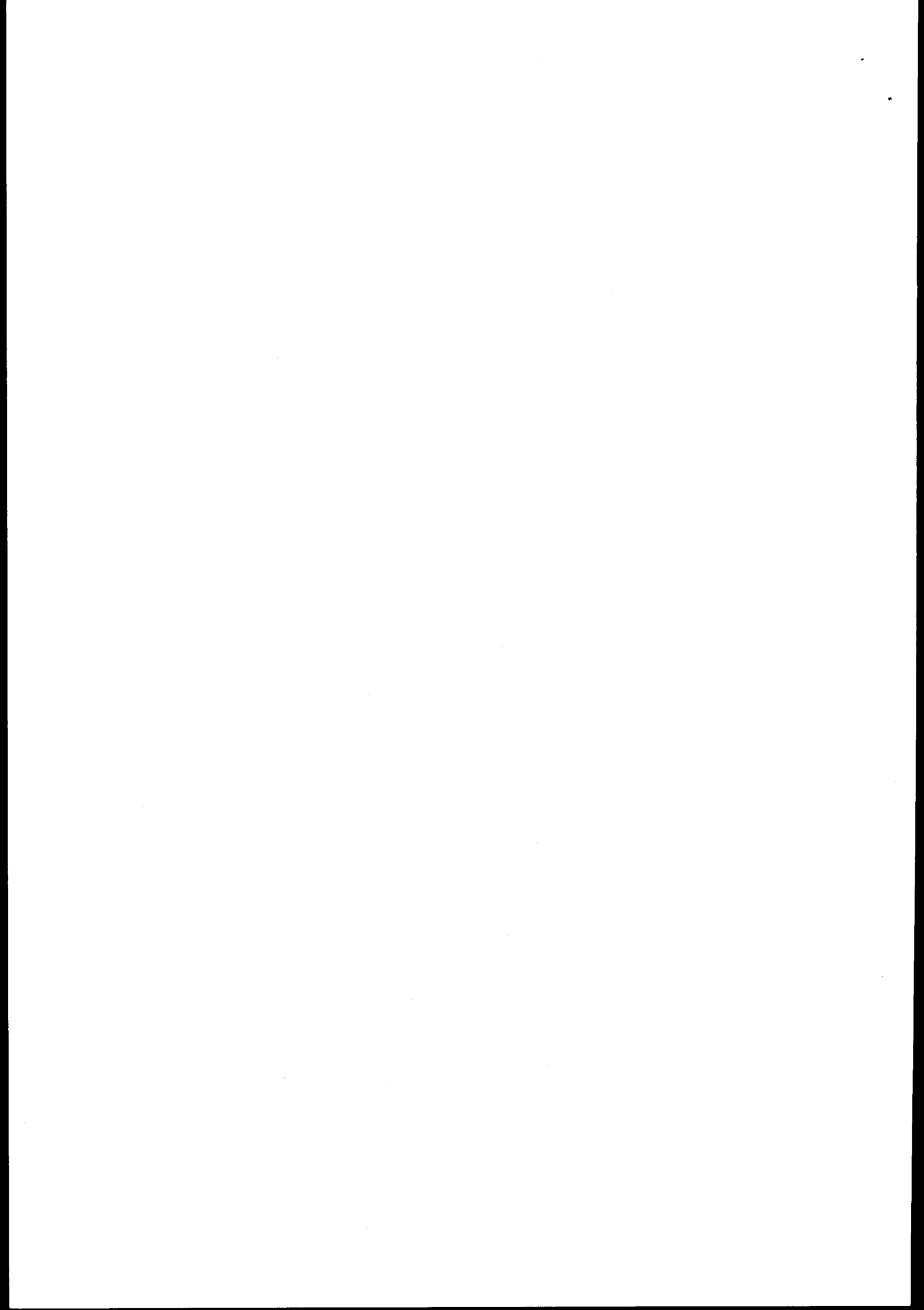
Bolighuset Østby ble bygd på 1890-tallet i sveitserstil. Huset fikk ny vinduer, hovedinngang og kledning på 1950-60-tallet.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok I-III, Stokke. En bygdebok, SEFRAK, Kart 1825, 1875 m.fl.

VURDERING

Bolighuset har et sterkt modernisert preg. Bosetninga her hører til framveksten av tettstedet Stokke, selv om dette ligger et stykke utenfor. Som kulturminne har det beskjeden verdi.



OBJEKT 0720 00 KARTREF.: CK 028-5-1 00008

OMRÅDE IKKE DEFINERT

PARSELL
KOMMUNE

STOKKE

GNR./BNR. 0053/ 003 MERKNAD Gård: Stavnum

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 028-5-1 KOORD HOH ca55

FORNMINNETS ART Funnsted.

ANTALL. 1 ALDER YJA GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

Gårdsområdet i åkerlandskap, med utsikt mot Stavnum gården i V og N. Skrånende terreng nedover mot S.

ORIENT. OPPG

Ved uthus på gården Stavnum 53/3. Ca 75m NØ for veikryss mellom RV 270 og Ø-lig vei forbi Solbakken.

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE

Under arbeid med uthus på eiendom Stavnum 53/3 ble det funnet 3 spinnehjul, 1 av kleber, 1 av bergart og 1 en muligens av keramikk. De er av type flate som skiver med hull i midten. Sammen med spinnehjulene ble det funnet et noe usikkert fragment av en brynestein. Funnene oppbevares på Knatten 53/25 hos Ragnar Henriksen som fant disse under arbeid med uthuset på Stavnumgården. Han eide tidligere denne gården. En jernøks med bredt, svinget blad ble funnet også ved gården. Trolig vikingtids type. Øksen er gått tapt. Funnsted for denne er ikke nærmere lokalisert enn på Stavnum-gården 53/3.

TRADISJON

FOTO

Film 19, bilde 13 og 14.

LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO

04/06/93

SIGN. Nina Stefferud og Inger Karlberg.

KONTROLLERT DATO

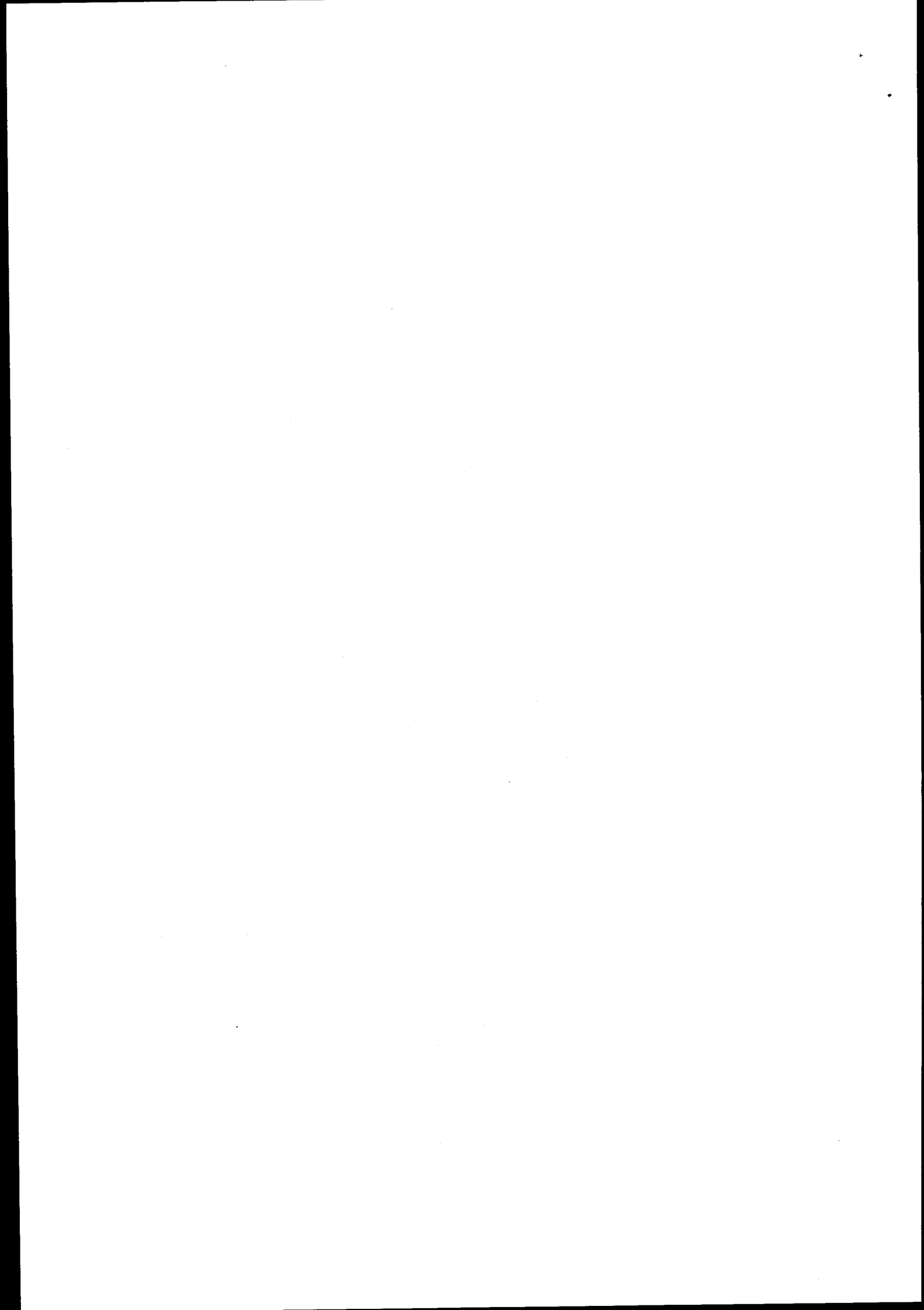
/ /

SIGN.

INNSKREVET

23/07/93

SIGN. hege



OBJEKT 0720 00 KARTREF.: CK 028-5-1 00009

OMRÅDE IKKE DEFINERT

PARSELL
KOMMUNE

STOKKE

GNR./BNR. 0053/ 003 MERKNAD Gård: Stavnum

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 028-5-1 KOORD HOH 55

FORNMINNETS ART Funnsted.

ANTALL. 1 ALDER STA GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

Jordbrukslandskap, skogholt i N, i V - jernbanetrasè. Terrenget er skrånende mot S og Ø.

ORIENT. OPPG

Ca. 10m N for låvebygningen på 53/3 (Stavnum). og ca. 30m Ø for RV 270.

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE

Prikkhuget trinnøks i bergart med tilslipt egg. Mørk bergart. Øksen e delvis skadet. Øksen oppbevares av Ragnar Henriksen på Knatten 53/25. Øksen ble funnet ved gårdsarbeide N for låvebygningen på 53/3 av R. Henriksen, dengang han eide denne gården.

TRADISJON

FOTO

Film 19, bilde 13 og 14.

LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO

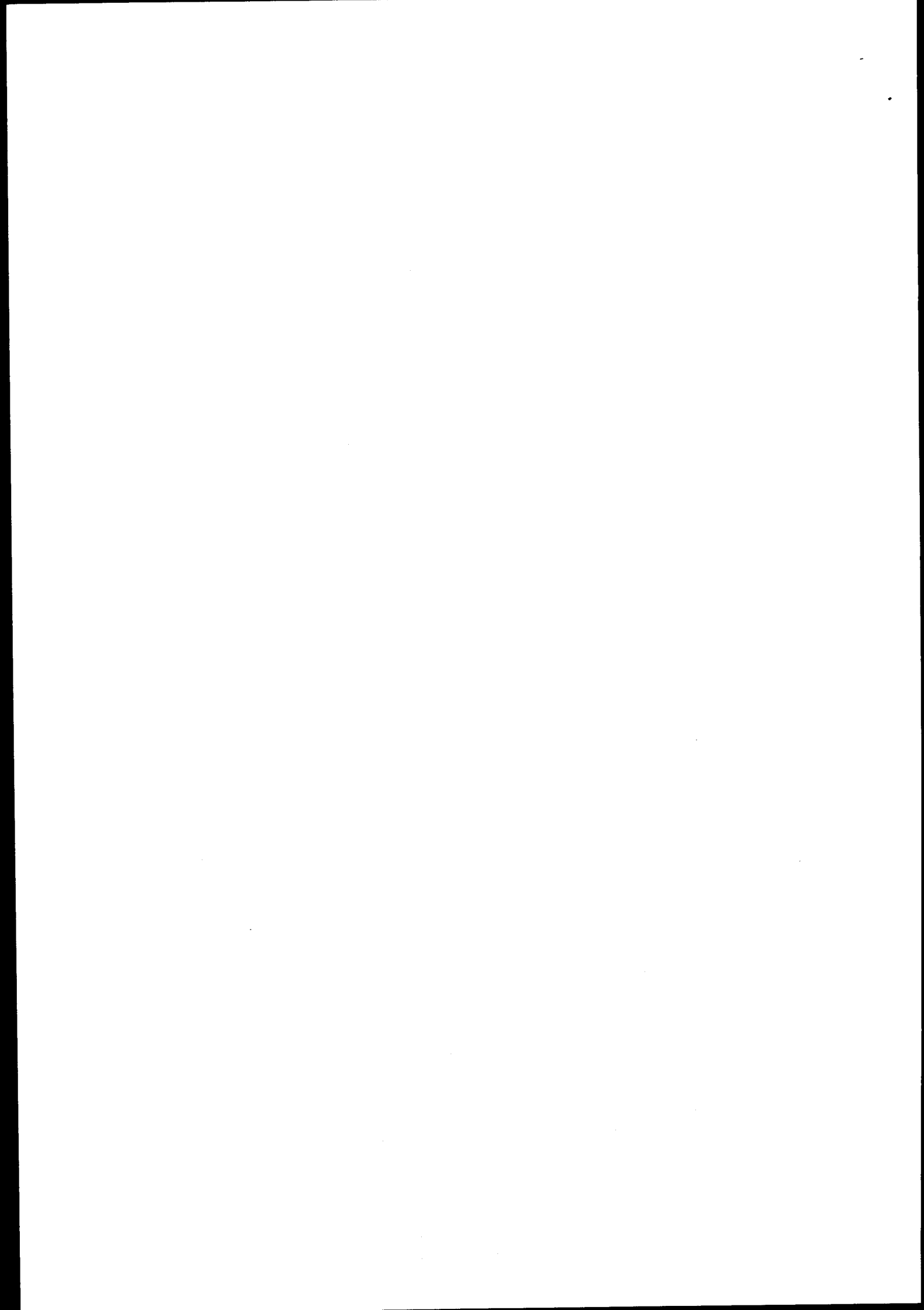
04/06/93 SIGN. Nina Stefferud og Inger Karlberg.

KONTROLLERT DATO

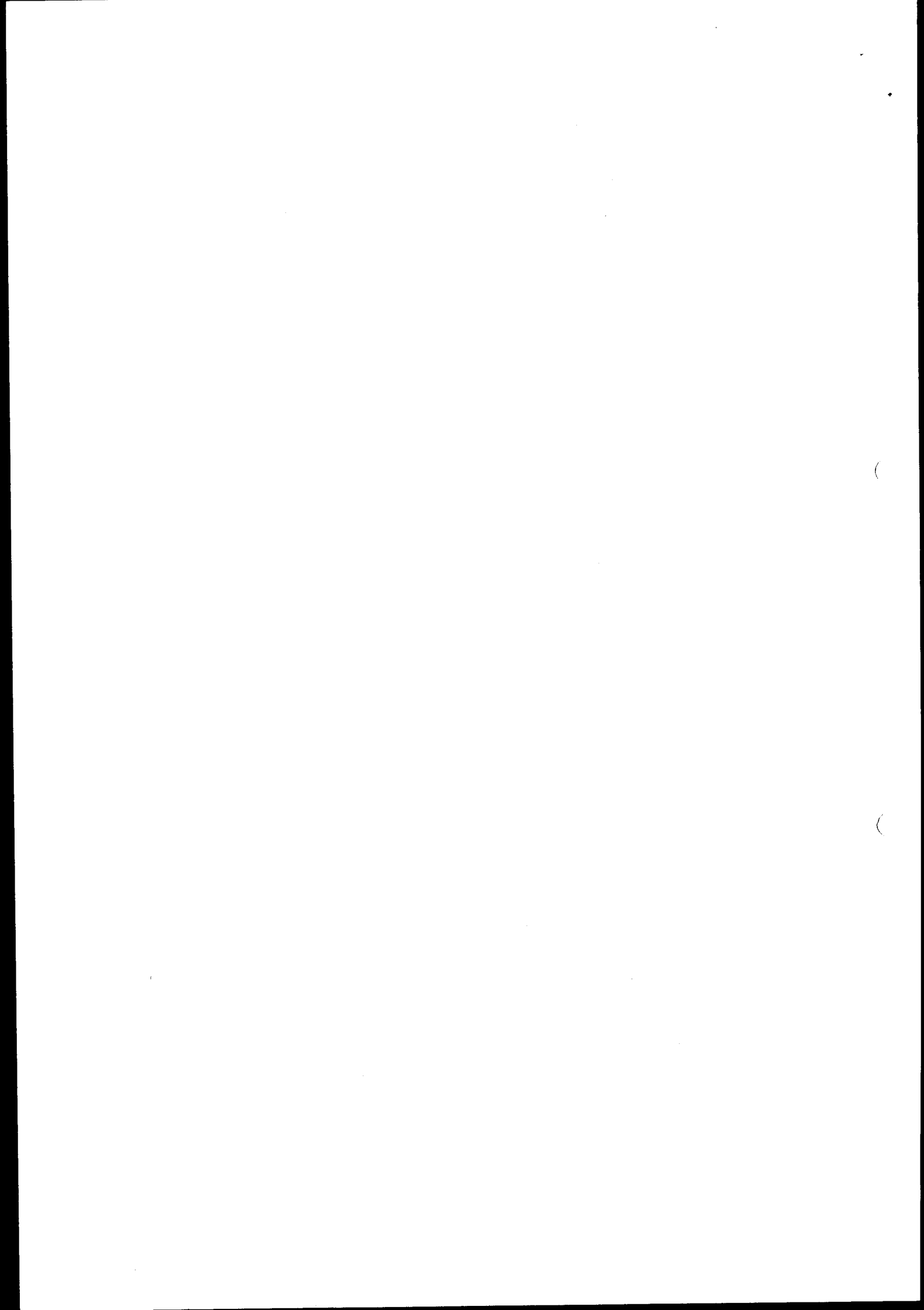
/ / SIGN.

INNSKREVET

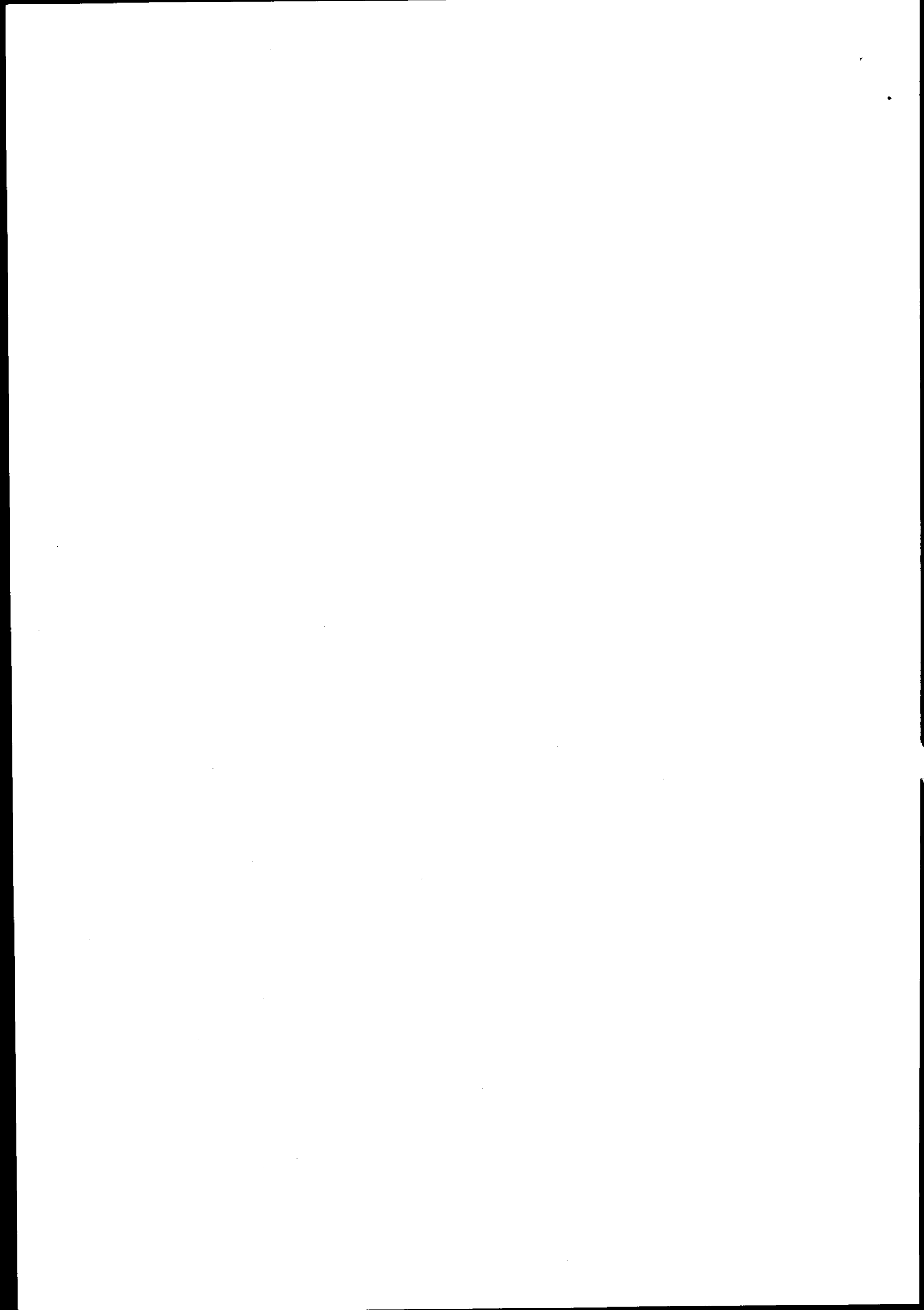
23/07/93 SIGN. hege



LOKALITET	0720-05-08 BÆREFJELL - DØVLE-RØNNINGEN
KOMMUNE	Stokke
KULTURMILJØ:	0720-05 Jordbruksbygdene sør for Stokke sentrum
GNR./BNR.	58/2, 58/6,7, 58/10
GÅRDSNAVN	
KARTREF.	ØK: CK 029-5-3 PROSJ: SS1
AVGRENSING	
BELIGGENHET	På sørsida av Frydenbergveien, sør for Kvellestadåsen. I et belte som inngår i Stokkebyens tettstedsbebyggelse.
HISTORIKK	<p>Døvle hadde store skog og utmarksområder i Kvellestadåsen og Bokeskogen. I sørsida av denne gikk en av de eldre forbindelsesveiene mot vest over Bredholt, Steinsholt til Ra ved Raveien. Her er det i dag en blanding av småbruk og boligbebyggelse fra mellomkrigstid og senere. Eiendommene ligger med lange smale teiger fra veien og sørover mot innmarksområdene til Døvle. En del av småbruka her har lange tradisjoner.</p> <p>Bærefjell har trolig bakgrunn som Ødegård lagt under Døvle etter Svartedauen. Bruket representerer trolig bare en del av den gamle gården. Bærfjell har egen bruker/eierrekke fra tidlig 1700-tall og er nok den eldste. Døvlerønningen og Rønningen ligger ved siden av hverandre langs veien og var trolig det samme rydningsstykket. De var etablert som to skilte eiendommer alt på 1830-40-tallet. Det skal ha stått hus her ved den tida. Ltn. Holmboes kart fra 1825 viser en plass Rønningen ved siden av Bærefjell og Frydenberg.</p> <p>I tillegg til de to hovedpartene har det vært noen mindre bruk oppe mot skogkanten i nordvest, Holtet, Bærefjell og Døvlerønningen. Døvle hadde store skog og utmarksområder i Kvellestadåsen og Bokeskogen. I sørsida av denne gikk en av de eldre forbindelsesveiene mot vest over Bredholt, Steinsholt til Raveien. Her er det i dag en blanding av småbruk og bopligbebyggelse. Eiendommene ligger i lagne smale teiger fra veien og sørover mot innmarksområdene til Døvle. En del av småbruka her har lange trsidjoner. Bærefjell ser ut til å ha vært en selvstendig gård i middelalderen da den er nevnt i Rødeboka rundt 1400. Bærefjell har trolig bakgrunn som Ødegård lagt under Døvle etter Svartedauen. Bruket representerer trolig bare en del av den gamle gården. Bærfjell har egen bruker/eierrekke fra tidlig 1700-tall og er nok den eldste. Også Holtet kan ha historie som går lenger tilbake enn husmannsvesenet. Det har trolig vært et selvstendig bruk, men er matrikulert under Døvle Døvlerønningen og Rønningen ligger ved siden av hverandre langs veien og er trolig det samme rydningsstykket. De var etablert som to adskilte eiendommer alt på 1830-40-tallet. Det skal ha stått hus her ved den tida. Ltn. Holmboes kart fra 1825 viser en plass Rønningen ved siden av Bærefjell og Frydenberg.</p>
KULTURMINNENE	<p>Både Døvlerønningen og Rønningen har svært godt bevart småbruksbebyggelse. Minst og eldst er husa på RØNNINGEN 58/2 med smalt framhus fra 1870-tallet, påbygd i sveitserstil på 1930-tallet og et udatert gammelt lite uthus. Alderspreg og autentisitet er høy tross påbygget.</p> <p>DØVLERØNNINGEN (58/6, 7) ble bygd opp på nytt i 1910 av Carl Gustav Bredholt. Her er et svært godt bevart sveitserstilstun, med halvannen etasjes framhus og en liten sveitserlåve som på "moderne" vis står på tvers av bakkefallet. Begge hus har stor autentisitet i helhet som i detaljer. (Lafta fjøs med bind.v. låve. Noe av den gamle stua ble brukt i den nye - som har "stokkreisning".) Fine bjørketrær mot gata markerer inngangen. Et snekkerverksted på oppsida av veien ble revet i forbindelse med anlegg av fortau.</p> <p>BÆRFJELL 58/10 har tradisjonell bebyggelse fra mellomkrigstid, er bevart i hovedformer, men endret i detaljer. Småbruket lengst vest (i enden av Frydenbergveien) har moderne bebyggelse. Rekka mellom småbruka er fortettet med boligbebyggelse i hovedsak fra mellomkrigstid. Flere har av disse har høy og middels autentisitet. Småbruka og boligbebyggelsen ligger fint til langs den gamle bygdevegen mot Bredholt, i kanten mot det åpne jordbrukslandskapet mot Døvle og Helgerød sør for Stokke og tettbebyggelsen/skogen i Bokmoa på oppsida. Jordveien ligger i smale teiger i den slake lia på sørsida. Med kantvegetasjon. Et større skoghold midt i.</p>
VURDERING	Småbruka representerer typisk småkårsbosetting lokalisert etter gamle bygdeveger, i utkant av hovedgårdenes sentrale områder. At steder med samling av småbruk også har bakgrunn som ødegårder er et annet typisk aspekt. Døvlerønningen og Rønningen har bevart bebyggelse som ved autentisitet og beliggenhet forteller om opprinnelige sammenhenger på en fin måte. Miljøet dokumenterer det gamle gårdslandskapets sosiale bosettingsmønster, samtidig som det danner en fin overgangssone mellom dagens tettstedesbebyggelse og jordbrukslandskapet sør for Stokke. Fortettingen med bolighus fra mellomkrigstid forsterker dette aspektet.
SEFRAK	Nei, burde vært!
KILDER	Christenesen, Nils Steen og Hagelund, Olav, "Stokke bygdeboks b. I - III. V Norske Gårdsbruk 1947, Vestfold fylke, b.2 Statens Kartverk, Hønefoss: Rektangelkart 9 D6, Ltn. Holmboe, 1825. "Grevskabernes Amt" 1832, Rektangelkart 9D62 nv/4 1:25 000 kaptein Soelberg 1906. Utskiftingskart voer Jordskifteverkets kartarkiv.. Diverse rektangelmålinger. 1:100 000., 1875 - 1958. Inf. fra beboere/eire av Døvlerønningen og Rønningen



OBJEKT	0720	04	KARTREF.:	CK 029-5-3	00016
OMRÅDE	Stokkebyen				
PARSELL					
KOMMUNE	Stokke				
GNR./BNR.	0058/	006	MERKNAD	Gård/bruk: Døvle, bnr.6, 7 (327)	
FLYFOTO	RX-NUMMER				
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CK 029-5-3	KOORD	HOH 60	
FORNMINNETS ART	Steinmur.				
	ANTALL.	1	ALDER	UVISS	GAB-KODE
FORNMINNETS ART	Fossil åkermark.				
	ANTALL.	1	ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Flatt, åkerlandskap i S og tett blandingsskog i N. Området er delvis flatt, delvis svakt skrånende med et høydeparti i SV ved Bredholt.				
ORIENT. OPPG	Ø-lige delen av muren ligger 35m N for NV-hjørnet av N-ligste driftsbygning på gården. V-delen slutter ved trafo.				
ART. UTSTREKNING	Steinmur, ca. 50m i Ø-V, deretter ca. 50-70m i N-Ø retning. Fossil åkermark N om steinmuren.				
BESKRIVELSE	Steinmur, Ø-V 50m, for så å svinge N-S ca. 50-70m, og følge markskapsgrrensa, br. 1-2m. Bygd om jordfast stein. Steinenes størrelse varierer. Minste steinen ned til hodestør størrelse. Fossil åker på N-siden av muren i tett blandingsskog. Terrenget er flatt og derfor ikke spor etter åkerreim eller terrasser. Trolig gammel dyrka mark pga. den flate skogbunnen. Ikke synlig stein i overflaten. Åkeren fortsetter langs NV-siden av steinmuren. Åkermarken kan være fra MA, etter 1300-tallet, fordi Helgerød er ettvanlig MA-gårdsnavn.				
TRADISJON					
FOTO	Film 18 / 15 (mul ødelagt). Film 19/3,4 og 6.				
LITTERATUR					
FUNN					
MERKNAD					
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	05/03/93	SIGN. I. Karlberg og N. G. Stefferud.			
KONTROLLERT DATO	/ /	SIGN.			
INNSKREVET	23/07/93	SIGN. hege			



OBJEKT 0720 04 KARTREF.: CK 029-5-3 00017

OMRÅDE Stokkebyen
PARSELL
KOMMUNE Stokke

GNR./BNR. 0058/ 002 MERKNAD Bruk: Rydningen 2 og Døvle 6, 7.

FLYFOTO R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-3 KOORD HOH

FORNMINNETS ART Steinmur.

ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART Fossil åker.

ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT Flatt åkerlandskap i S. Tett
blandingsskog.

ORIENT. OPPG S-del av muren begynner ved trafo, fortsetter N-over for så å
svinge N-NØ.

ART. UTSTREKNING
BESKRIVELSE

I V-kant av dyrket mark:
Steinmur l: 70m. N-del består av like store stein med klar
avgrensing. Midtpartiet nesten borte i påfylt jord. S-del klart markert
med like store stein, for så å bli mindre klart markert helt i S-enden.
V for steinmuren: Mulig åkermark pga. steinfri skogbunn.
Skogbunnen er jevn i overflaten, noe som antyder tidligere dyrking.

TRADISJON
FOTO

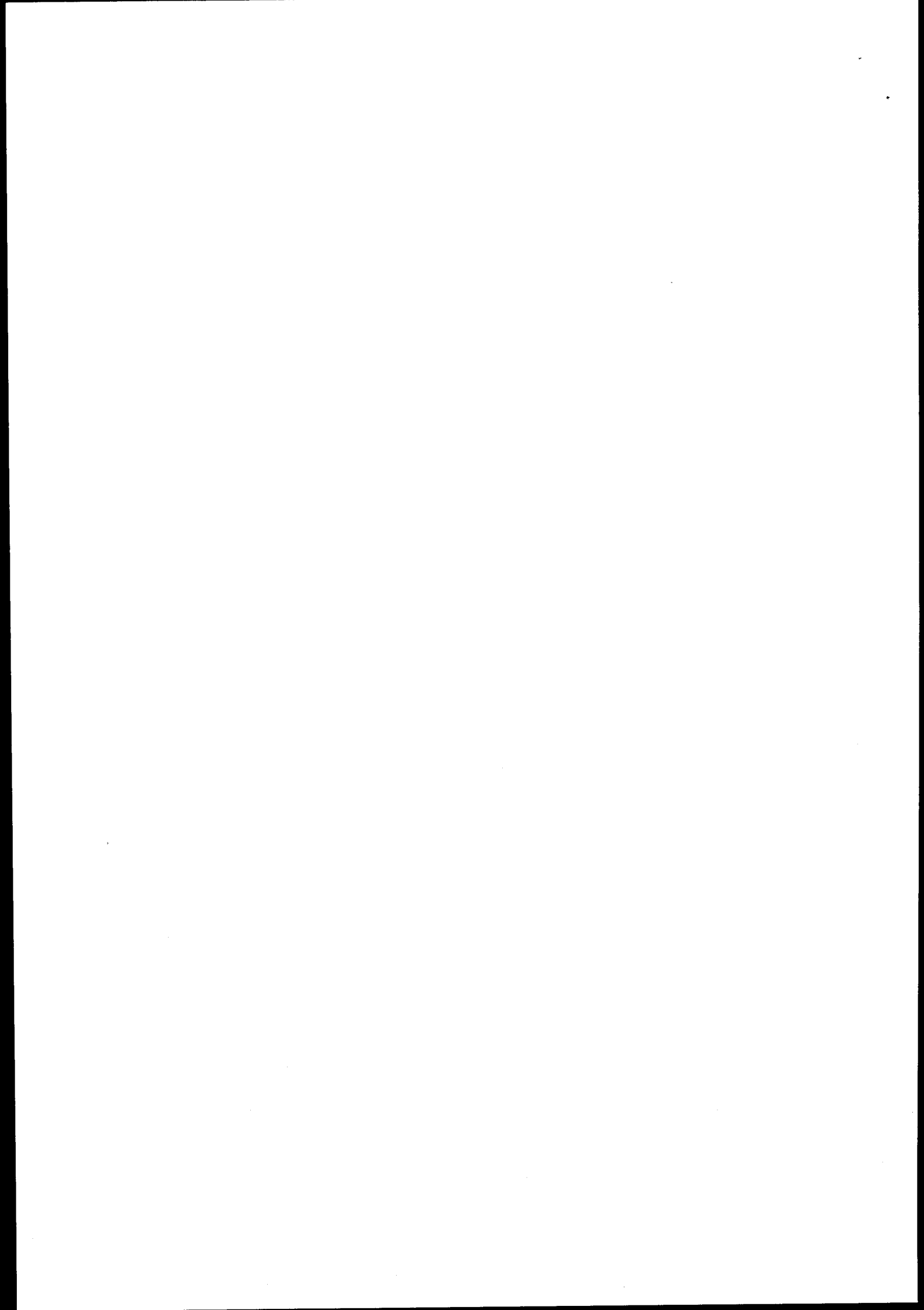
Film 19, bilde
5.

LITTERATUR
FUNN
MERKNAD

Avmerking kan være noe
usikker.

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO 02/06/93 SIGN. I. Karlberg og N. G. Stefferud.
KONTROLLERT DATO / / SIGN.
INNSKREVET 23/07/93 SIGN. hege



LOKALITET

0720 04 05

Døvle, (58/8) "Sørhaugs Døvle"

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

58/8

AVGRENSNING

Gårdstunet med de nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Gårdstunet til Døvle ligger i det åpne jordbrukslandskapet sør for Stokkebyen. Det ligger til Tassebakkveien, like sør for villabebyggelsen langs denne, men omgikk av åpen jordvei. Døvle grenser i nordøst til Stokke prestegård, hvor prestegårdens bebyggelse ligger. Gårdsområdet til Døvle framstår som en slak, åpen jordbruksdal, omgitt av høydedrag til alle kanter.

HISTORIKK

Døvle er nevnt i Rødeboka i 1397m og skrives Daulini og Dylfleni. En forklaring på navnet er at det betegner lavtliggende gårder. Døvle var selveiergods ca 1600 og har siden vært i bondeeeie. Bærefjell og Østre Holtet er trolig to gamle, selvstendige gårder som har blitt lagt til Døvle etter reformasjonen, og matrikuleres sammen med Døvle. Kildene forteller at Østre Holtet hørte til Døvle alt i 1593, og har hatt egen bruker/eier rekke fra tidlig 1600-tall. Bærefjell omtales i Rødeboken i 1398 som etselvstendig bruk. Iflg Lorens Berg kan Bærefjell ha smeltet sammen med Holtet og Døvle og bruket (han skriver plassen) Bærefjell representerer trolig bare en del av den gamle gården). Bærefjell har egen bruker/eier-rekke fra tidlig 1700-tall. Hovedgården Døvle har trolig vært todelt fra førs på 1700-tallet. Kart fra 1825 viser en gårdsstruktur lik den vi finner rester etter i dag med to hovedbruk for seg sørvest for Prestegården, samt bebyggelsen til Bærefjell, østre Holtet og Rønningen i et belte nordvest, under Kvellestadåsen og Bokmoa - langs dagens Frydenbergvei/Rørkollvei. Bokmoa er for en stor del matrikulert under Døvle og ligger rett nord for Bærefjell. Alt rundt 1830 ble matrikelgården Døvle mye oppdelt. Framveksten av stasjonsbyen Stokkebyen har ført til utskillelse av flere mindre parter; i 1886 er det 15 bruksnr. på matrikelgården Døvle og 23 i 1900. Store deler av den senere tettstedsveksten har skjedd mot vest, trolig i området til de gamle gårdene Bærefjell - østre Holtet. Her er det større boligfelt og flere offentlige institusjoner - som Bokmoa skole, barnehage, eldreboliger, Stokke ungdomsskole og idrettshall. Spredt eldre bebyggelse i mellom. Siden Ole Martinus Sørhaug kjøpte Døvle gnr/bnr 58/8 i 1912 har gården vært i familiens eie. Sørhaug kjøpte i 1923/24 Lågerød ved Akersvannet (se lok, nr 720 03 08) som han la ut til beite. for sin store melkebesetning. Det ble tegnet utskiftingskart over innmarka til Døvle og Helgerød i 1931. En utskifting som ikke synes å ha hatt betydning for lokalisering av tun. Kartet viser at dagens sammenhengende jorder sør for Stokke var mye mer oppdelt

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militæresen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-

KULTURMINNENE

Av de to hovedbrukene sør for prestegården er det i dag bare "Sørhaugs Døvle" (bygdebokas betegnelse) gnr/bnr 58/8 som framstår med et tradisjonelt gårdstun. Framhuset er et 1-1/2 etasje klassisistisk preget hus, med halvvalmet tak og arker, bygd 1840/50 og noe ombygd ca 1925 da Sørhaug overtok gården, bl.a. fikk det tak-arkene da. Framhuset ligger nordsør med deifitsbygningen i vinkel østvest. Driftsbygningen er en monumental sveitserlåve fra 1923 med stort tegsleinsfjøs. Lav sidebygning (sveitserbolig fra 1926) lukker "inntunet" mot sør, mens en lav drengestue lukker det mot nord. En gammel ask står også i "inntunet". Gårdstunet framstår som et åpent, tilnærmet firkanttun, med den store låven i framskutt posisjon i forhold til "innhusa". Øst for tunet, i grensa mot Prestegårdens grunn, helt inn under den skogkledte åsen "Presthagen", ligger en liten stuebygning, registrert som kårbolig bygd i 1940 (iflg. SEFRAK 1986), utskiftingskartet fra 1931 viser hus med samme form på stedet. Tunet ligger i slett lende og er omgitt av åpen jordvei. Det er en del trær i tunområdet og alléen langs Tassebekkveien går fram til tunet. Et mykt bånd av løvtrær markerer et bekkedrag i skillet mot Prestegårdens grunn.

KILDER/INFORMANTER

"Stokke bygdebok" bind I - III, 1978, 1983, 1988. "Stokke", Lorens Berg, 1928. Rektangelkart 1/20 000, 1825, rektangelkart 1/25 000 1906. Utskiftingskart fra 1931 over Døvle og Helgerød.

VURDERING

Tunet på "Sørhaugs Døvle" er et svært verdifullt element i jordbrukslandskapet som omkranser Stokkebyen. Det er sjeldent godt bevart mht. enkelthus og i helhet. Den store sveitserlåven er autentisk, virker godt holdt og er en fin representant for en bygningstype som i dag begynner å bli sjelden. Man kan godt se bygningsmiljøet i tunet som prototypen på gårdsbebyggelsen i Vestfold slik den utviklet seg under "Hamskiftet", med våningshuset som eldst, preget av empirestilen midt på 1800-tallet og veitserlåve i den mest utviklede form fra tidlig 1900-tall. Gårdstunet er nærmeste nabo til Stokke prestegård og har samme karakter som prestegården. Prestegården med omgivelser, kirken, Døveltunet med kårstua, Prestehagen og jordbrukslandskapet med bekkedraget sørøver, inngår i det samme landskapsbildet og utgjør et svært verdifullt kulturlandskap sør for Stokkebyen.

LOKALITET

0720 04 06

Døvle (58/170)

TYPE

Gårdstun, enkelt frittliggende

GNR./BNR.

58/170

AVGRENSNING

Den resterende bebyggelse i gårdstunet med de nærmeste omgivelser

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

I det åpne jordbrukslandskapet sør for Stokkebyen. Eiendommen ligger for seg, mellom "Sørhaugs Døvle" gnr/bnr 58/8 og Helgerød. Bebyggelsen ligger på en slak høyde opp for Tassebøkkveien, omkranset av store sammenhengende jorder.

HISTORIKK

Felles historikk med "Sørhaugs Døvle", se lok.reg. 0720 04 05 (Døvle 58/8). Gården har sin bakgrunn i to bruk (bnr. 1 og bnr. 5) som lensmann Salomon Solum kjøpte og slo sammen i 1916. Utskiftingskartet fra 1931 viser at dette var to eiendommer som grenset mot hverandre da lensmann Solum bygde ny hovedbygning, bygde på driftsbygningen og anla frukthage. Utskiftingskartet fra 1931 viser en uregelmessig tunstruktur. Det gamle våningshuset sto til 1958.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NÅV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

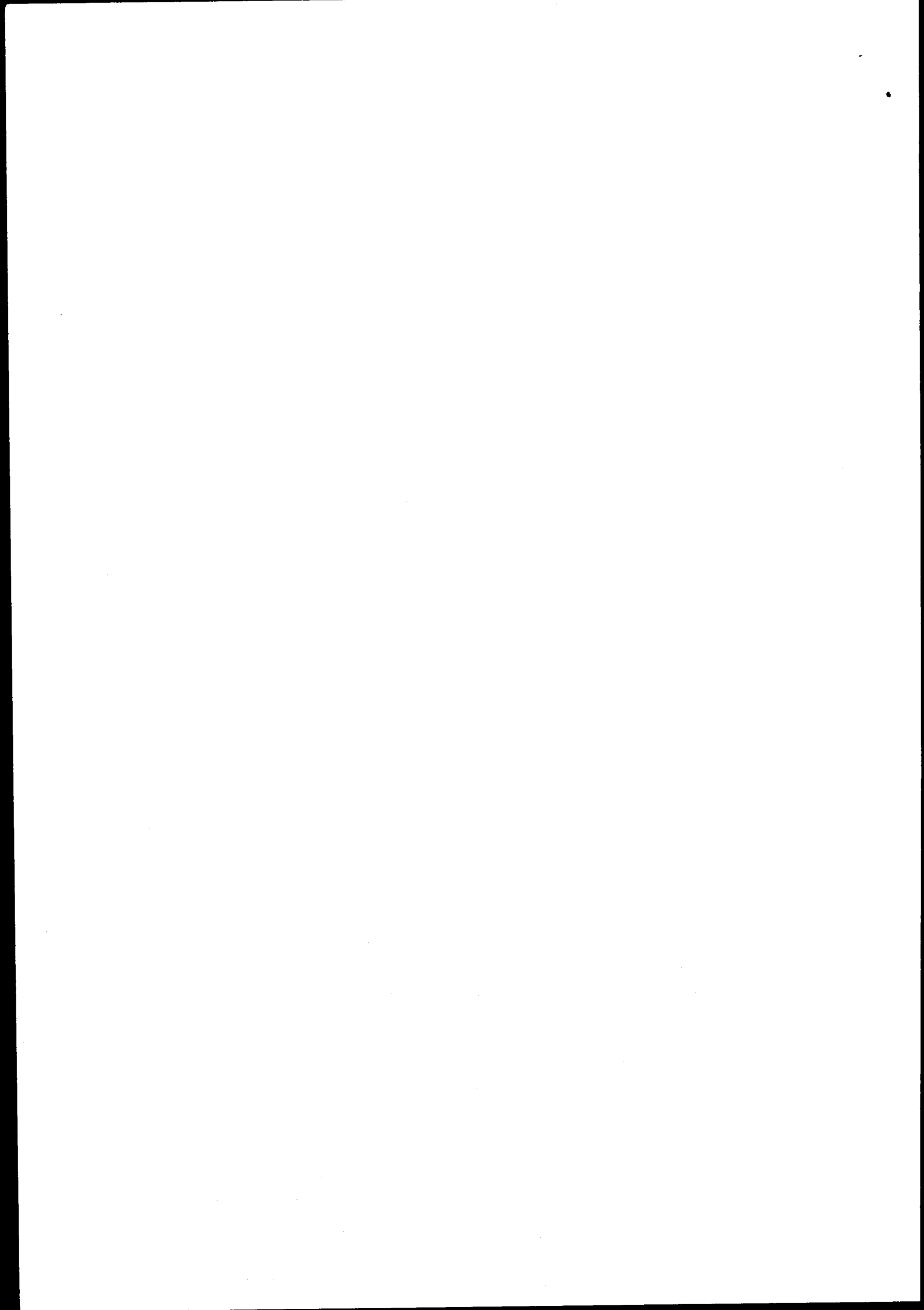
Det er idag lite som forteller om gårdstun på lensmanns Solums gamle anlegg. Den gamle tunplassen framstår idag som en utskilt villataomt med hovedbygningen bevart og kun med rester av annen gårdsbebyggelse. Frukthagen som lå i skråningen øst for tuneter borte. Hovedbygningen til Solum fra 1917 er imidlertid godt bevart. Det er en tidstypisk nyklassisistisk bygning i to etasjer og helvalmet tak. Omgitt av mørk granhekk har den et vist monumentalt preg.

KILDER/INFORMANTER

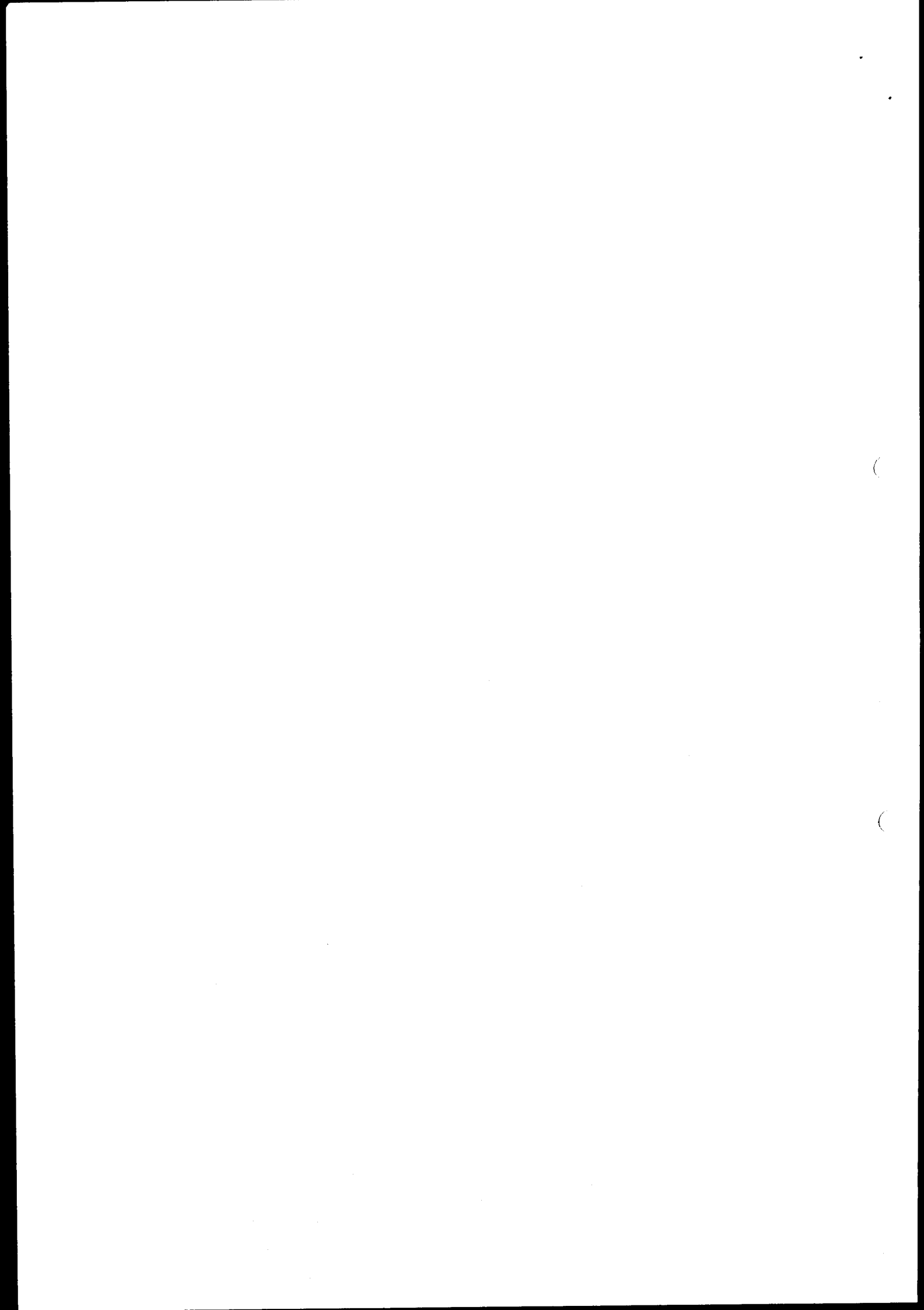
"Stokke bygdebok" bind I - III, 1978, 1983, 1988. "Stokke", Lorens Berg, 1928. Rektangelkart 1/20 000, 1825, rektanglekart 1/25 000 1906.

VURDERING

Hus og hage har en særpreget utforming som forteller om bygherrens sosiale stand. Tilknytningen til lensmann Solum gir huset lokalhistorisk verdi. På grunn av høy autentisitet har det bygningshistorisk interesse. Det markerer gammelt tunområde og er et interessant element i kulturlandskapet sør for Stokkebyen.



LOKALITET	0720-05 07 HELGERØD (0720-04-07)
KOMMUNE	Stokke
KULTURMILJØ:	0720-05 Jordbruksbygdene sør for Stokke sentrum
GNR./BNR.	59/1, 59/3, 4
GÅRDSNAVN	Helgerød
KARTREF.	ØK: CK 029-5-3 PROSJ: SS1
AVGRENSING	Tunet med nærmeste omgivelser.
BELIGGENHET	Sør for Stokkebyen, tett ved Vestfoldbanes vestsida.
HISTORIKK	<p>Skrives Helgerød i 1452. Navnet kan ha sin bakgrunn i Helge eller Helga. Kirkegods som ble krongods og grevegods fram til ca. 1750. Siden i brukereie. Utlagt til klokergård i 1612. Tradisjonen med klokkere som brukere og eiere holdt seg fram til 1813. Todelt fra ca. 1815. Kart fra 1825 og 19906 indikerer samme tunlokalisering som i dag. Utskifting av innmark på Helgerøds og Døvle i 1920 (1931også?). Ser ikke ut til å ha hatt innvirkning på lokalisering av tunet. Kartet viser at dagens sammenhengende jorder sør for Stokke var mye mer oppdelt før.</p> <p>VEIER. Det har gått lokale veier over Helgerød før. Mot Bredholt var det et far som ble karakterisert som hulvei, Kanskje med en arm ned mot den felles kverna? Den aller meste av den er brutt opp i ny jordvei på Helgerødsida, men det skal være rester i skogen i bakkene opp mot Bredholt. En annen vei som huskes gikk opp mot Døvle-Rønningen. Den er også brutt opp i dag, med unntak for øverst oppe ved Døvle-Rønningen. Kart t fra 1906 viser også en vei mot Bærefjell fra Helgerød som må være lagt om før utskiftingskartet ble tegnet i 1920.</p> <p>Iflg. opplysninger på Bredholt 70/1 kan den kverna (med sag?) som lå i skillet Bredholt, Kile Helgerød har vært felles for disse gårdene. Lå på Helgerøds grunn, like ved tunet til Kile 61/5. På Helgerød mener man at det var kvern/sagbruk til dem rett øst for dagens jernbanebru.</p>
KULTURMINNENE	<p>De to tuna ligger fint side om side i den slake åsen vest for Døvle. Husa ligger spredt i en åpen, noe løs tunstruktur. Bygningsmiljøet hører 1900-tallet til og er ved endringer og påbygg preget av etterkrigstid og de siste 10-år. Tunet på 59/3, 4 har et tradisjonelt preg med driftsbygning fra 1968 i tillegg til en noe ombygd stue fra 1936. Uthusbygningene på bruk 59/1 har mer karakter av moderne maskinhus. Driftsbygningen er noe eldre og ombygd.</p> <p>Mulige rester av fundamenter for kverner, event. rester av dammur i bekken som avgrenser Helgerøds gårdsområde mot øst. Neppe mye. I grensa mot Bredholt og Kile og rett øst for jernbanebrua. Har også vært firskeoppdrettsanlegg på Hhelgerød. Jernbanebru over bekken har gråsteinsbrukar. Nyere overdekke.</p>
VURDERING	Verdien ligger først og fremst i at tunområdet markerer en gårdsbebyggelse med lange tradisjoner og er en fint element i det verdifulle, åpne jordbrukslandskapet som omkranser denne delen av Stokkebyen.
SEFRAK	
KILDER	Christenesen, Nils Steen og Hagelund, Olav, "Stokke bygdeboks b. I - III. V Norske Gårdsbruk 1947, Vestfold fylke, b.2 Statens Kartverk, Hønefoss: Rektangelkart 9 D6, Ltn. Holmboe, 1825. "Grevskabernes Amt" 1832, Rektangelkart 9D62 nv/4 1:25 000 kaptein Soelberg 1906. Utskiftingskart over Døvle og Helgerød 1920, Jordskifteverkets kartarkiv.. Diverse rektangelmålinger. 1:100 000. , 1875 - 1958. Linjekart Vestfoldbanen 1881. Inf. fra brukere på Helgerød og Bredholt.



LOKALITET

0720 03 12

Langeloveien

TYPE

Ferdselsvei

GNR./BNR.

75/1 m.fl., 20/6, 21/1, 21/2, 21/3, 17/2

AVGRENSNING

Veistrekket fra raveien i vest (gamle Kongevei) til Sjuerød ved rv 303 i øst

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

Lokale krefter, med Stokke historielag, ivrer for å gjøre Langeloveie til skiltet kultursti.

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Langeloveien går fra Langelo ved Raet til Sjuerød ved rv303, men kan følges lenger som del av et større veisystem. Ved Sjuerød tar en arm av langs Vadumveien til Melsom/Tuft som har forbindelse videre til Skjærnes. En annen går etter Melsomvikveien til Melsomvik. (Se 0720 02 08 og 01 07) Det er strekningen Langelo/Sjuerød som er minst preget av nyere utbedringer. Veien tar av ved innkjøringa til Sjuerød, går i rett linje VNV over åpent jordbrukslandskap til Grimstad/Sjuerødbekken, videre rett vestog krysser jernbanen og Haslestadveien ved Grimstad gårdstun. Videre vestover går den i skogterreng mellom Lågerødåsen og Holtanåsen, i nordkant av Stokkemyra, inni skogholt ved foten av Raet og rett fram til Langelo opp ved Raet.

HISTORIKK

Flere av stedsnavnene i området har sammenheng med ferdsel, som tyder på at forbindelsen mellom Raet og Vestfjorden ved Melsomvik og Skjærnes har vært viktig langt tilbake i tid (Lågerød (Lagareid), Vadum, Gile). Mye av trafikken mellom Raveien og ladestedet Melsomvik og fergestedet Skjærnes før jernbanens tid gikk over Langeloveien. Nærmeste gamle østforbindelse før var Pratenveien som gikk over Stokke kirke. Sørbyveien ble anlagt ette at jernbanen kom i 1881. Veiens utgangspunkt ved Raet varet kulturhistorisk sentralt område. Rett nord for Skjee middelalder-kirkested og Sørby gamle gjestgiveri. På Langelo var det rundt 1800 ekserserplass. Fra Skjee og Sørby gikk også gamle vestlige tverrveier til Raet; til Arendal og Kodal kirkesteder. Langeloveiens betydning understrekes av at man overveide jernbanestasjon ved banens kryssning med veien på Grimestad i stedet for Stokke. Det forelå da planer om å ruste den opp til fylkesvei. I stedet ble det bare banevokterbolig på Grimestad. Da Stokke stasjon ble bygd og tettstedet Stokkebyen vokste fram, flytte det trafikkmessige tyngdepunktet seg dit og Langeloveien fikk mindre betydning, den ble liggende som en lokal bygdevei. Bruddstykker av registrerte, trolig eldre veistumper kan tyde på andr løp av veien før. Arkeologene har registrert hulvei med ØV-retning i Kittilsstuåsen, og det har kommet fram opplysninger om en ridevei med ØV-retning mellom Haslestad og Kongsteigen. Men det er også registrert fornminner ved Langeloveiens nærhet. På Langelo, en åsrøys ligger i veiens synlighet på Holtanåsen og Grimestadskatten fra vikingtid ble funnet like ved veien nær

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	-	-
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdselsformål (allmenn ferdsel)	JA	JA
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-

KULTURMINNENE

I dag brukes Langeloveien dels som lokal bygdevei, dels som gårdsvei og dels som turvei. Den går gjennom et variert jordbrukslandskap med mange kulturlandskaps-elementer bevart. Ved Langelo kommer den ut på Raveien, eller Kongeveien i et parti som ligger relativt "urørt" på gr. av seinere utrettingen av E18. Det er registrert mange fornminner og nyere tids kulturminner i dette området. Over Eik, Holtan og Haslestad går den gjennom et område med mange steingjerder, åkerholmer, gamle trær og eldre gårdstun. På Eik er det et særlig jevnt lagt, dobbeltmurt steingjerde nord for veien. Lenger øst ligger det store gårdsbruket på Holtan på den ene siden og plassen, seinere småbruket Kittilstua under Haslestad på den andre. Likeledes er partiet fra Grimestad til Sjuerød interessant der landskapet åpner deg mot Akersvannet. Det er gammel, godt bevart bebyggelse på Grimestad og ved kryssningen av Jernbanen ligger en eldre banevokterbolig. Det er rester av steinbruer ved kryssningen av Grimestadbekken og Haslestadbekken. (Haslestadbekken, kun muntlig opplysning.). Langeloveien har i Holtan, Haslestad og Grimestad-området forbindelse med andre interessante gamle gårdsveier. En særlig interessant vei går over Holtan. Den går gjennom gravfelt og gårdstun og skal ha vært den gamle utveien fra Haslestad til Stokke, med forbindelse til Haslestad-Buer lenger nord. Også dagens Haslestadvei over Grimestad skal være gammel og går gjennom interessante kulturlandskap. Det er forbindelse fra Langeloveien over Haslestad-området til Grytingen (med eldre sammenheng til den gamle rideveien?). Det er forbindelse til Akersvannet langs Grimestad/Sjuerødbekken, men før har trolig denne forbindelsen gått over Lågerød og Sjuerød gårdstun.

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lorsen Berg 1928. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss). Pers.inf John Haslestad, Haslestad, Sverre Sørhaug, Lågerød, Steinar Tysland, Holtan. Johan Fallet, Kittilstua, Haslestad, Sverre Solem, Stokkebyen.

VURDERING

Den gamle veien er et særlig verdifullt kulturminne både mht. kunnskaps-aspekter og opplevelses- aspekter. Den knytter sammen kulturminner i området fra forhistorisk og nyere tid. I et kulturhistorisk perspektiv forbinder den området til større strukturer som Raveien og Vestfjorden og knytter disse sammen. Det er sjelden en ser dette så tydelig som her. Det er også sjelden en finner gamle veier så "uberørte" av moderne inngrep over en så lan strekning som her. Det har stor verdi at Langeloveien kan knyttes til andre interessante gamle lokale veier og samferdselsminner fra forskjellige tidslag. Veien går gjennom et variert og sammensatt kulturlandskap med mange eldre kulturlandskapselementer bevart, det spenner fra Raet i vest, myrområde ved Holtan, småkupert kollelandskap ved Lågerød, Grimestad og Holtan og Akersvannets åpne sone ved Grimestad/Sjuerød. Det er av stor viktighet at veien opprettholdes som et kulturminne, noe som bare kan skje ved moderat bruk. Veiens nærhet til Stokkebyen gir den et spesielt høyt pedagogisk potensiale.

LOKALITET

0720 03 03

Grytingen, nedre Kongsteigen

TYPE

Gårdstun, gruppe frittliggende

GNR./BNR.

78/1, 79/1, 79/2, 3

AVGRENSNING

Tunområdet til de tre gårdsbrukene Grytingen og Kongsteigen nedre

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

En liten grend med tre gårdsbruk og en boligeiendom. Ligger midtveis ned i Raets østside 03 mot Akersvannet. Ligger også helt sør mot Haslestrasbekken som her markerer et landskapsskille mellom de jevne "ravegger" og det småkuperte landskapet i sørvest-enden av Akersvannet. Felles innkjørsel fra raveien i vest.

HISTORIKK

Gnr. 78 KONGSTEIGEN: Navnet skal henspille på at dette har vært krongods. Var krongods fra 1612 til midt på 1600-tallet. Senere adels og borgergods og bondegods fra 1723. Stabil bruksdeling siden 1747. Gnr. 79, GRYTINGEN: nevnt i Rødeboka. Navnet kommer av gml.no. "grjot", som betyr stein eller steinfull jord Kirkegods. Bondegods ca 1700 iflg. L. Bergh. Grytingen delt i to bruk 1733. Event. senere bruksdelinger av Grytingen framstår noe uklare i bygdeboka. Kart fra 1825 antyder to tunområder for både Grytingen og Kongsteigen, vedraveien og i dette området, nede i raveggen. Slik er det også iflg. kart fra 1903 for Kongsteigens vedkommende, men nå har Grytingen to tun ned i lia - som i dag, men det er uklart om det er noe Grytingen-tun ved raveien i 1903. Det har vært mindre jordskifter mellom de tre brukene i etterkrigstid. Eiendoms-strukturen var smale teigstykker ned mot Akersvannet før også, men ikke med så snorrette eiendomsgrenser som nå, og for en stor del med steingjerder som skille. Grensen mellom Kongsteigen og Grytingen ble rettet ut i 1981. Før skifte mellom de to Grytingen-bruka (samme tid?) var ikke brukenes teiger ned mot vannet sammenhengende som nå. Gårdslandskapet mot vannet en del endret etter siste krig som følge av vannsenkningen rundt 1970, utskifting, fjerning av grenser og nydyrking. Slutt med kyr rundt 1960. Det vekslet før med hva som var beite og hva som var åker, unntatt et parti med bjørkeskog nede ved vannet som ble brukt til beite for hester og ungdyr. De gamle driftsveien til vannet gikk langs steingarden(e?). I dag varierer det fra år til år hvor "traktorveien" går.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	JA
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

De tre gårdstuna (Nedre Kongsteigen 78/1 og Grytingen 79/1 og 79/2, 3) ligger tett sammen med felles oppkjørsel. Det er eldre hu i alle tun. Tunformen er tilnærmet firkantet for alle tre. Framhus og driftsbygninger er orientert med mønene nordsør (langs Akersvannet), med småhus som står på tvers. I tillegg er det en ny (etterkrigs) driftsbygning på Grytingen 79/1 som står på tvers. På NEDRE KONGSTEIGEN står framhus fra 1880-tallet, (1860-t. iflg No. Gardsbruk) driftsbygning fra 1851, vognskjul med hjulmakerverksted fra ca 1900 (innredning intakt) og en støpt utkjeller fra 1941 litt vest for tunet. Driftsbygningen har gråsteinsfjøs med bindingsverkslåve, og det er i en stein i fjøset at årstallet 1851 er hogd inn. Ikke gjødselskjeller, men overbygd dyngje. Driftsbygningen ser rel. intakt ut i hovedtrekk, men er en del ominnredet (hadde før 8 kubåser). Eier har planer om å rive for å bygge nytt redskapsskur - orientert østves for å åpne tunet mot Akersvannet. Framhuset har lav autentisitet i detaljer. Kullrester i tunet etter brent hus. På GRYTINGEN 79/1 sk eldste del av framhuset være fra 1740 (en stue?), sidebygningen fra 1927 og eldste driftsbygning fra 1915. Nytt grisefjøs 1970-80-tall. Middels autentisitet for alle hus. Gårdsbebyggelsen på GRYTINGEN 79/2, 3 ligger vis-à-vis Kongsteigens med hus fra 1870-tallet. Framhus og driftsbygning er idag bygd sammen med sidebygningen (bryggerhus m.m.) som står imellom. Før var det en liten åpning mellom driftsbygning og sidebygning. Sammenbygningen har skjedd etterhvert, like ens som diverse utvidelser og endringer av driftsbygningen. Sidebygning og driftsbygningen nyttes i dag i brukets planteskoledrift (som i det meste av etterkrigstid). Lite bolighus over veien, tilflyttet 1947, utgjør fjerde side i tunet. Bygningene har lav autentisitet i detaljer, men bygningskroppenes hovedpreg er bevart, og endringsprosessene vises. Det tette bygningsmiljøet og sammenbygningen av tunets hus har sin bakgrunn i at bredden på brukets eiendom er svært sma her - og fylles helt ut av tunområdet. Noen steingarder bevart på vestsida av tunet (opp mot Raet). Høye stein som portstolper og som markeringer i eiendomsskiller. Et lite etterkrigs bolighus ligger rett nord for tun-klyngen. Det ligger på Buers gårdsområde og er satt opp som kårhus i forhold til Buer gård, men har idag hovedadkomst fra Grytingen og oppfattes som del av Grytingen bygningsmiljø. Som del av denne Grytingen "Grenda" oppfattes også bolighuset på

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lorsen Berg 1928. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss). Pers. informasjon, Per Konsteien, Konsteien, Håkon Hågensen, Grytingen.

VURDERING

Bebyggelsen til tre gårdsbruka ligger i et særmerkt tett bygningsmiljø. Det er sjelden en finner ulike navnegårder i en slik tett sammenheng. Dette bygningsmiljøet har nok sin bakgrunn i den langstrakte eiendoms-strukturen. En struktur som har fordelt gårdsområdets ressurs fra Raets topp til Akersvannets breidd på en lik måte, men som har gitt spesielle betingelser for gårdsdeling og etableringer av nye tun. Det er særlig bygningsmiljøet som helhet som har interesse. De fleste bygninger i tunområdet har middels autentisitet. Et unntak er hjulmakerverkstedet på Kongsteigen. Driftsbygningen på Kongsteigen, med det gamle steinfjøset og den gamle stua på Grytingen 77/1 fra 1700-tallet kan også forventes å ha stor bygningshistorisk verdi. Samlet oppleves bygningsmiljøet som et fint element i Akersvannets kulturlandskap. Det har kunnskapsverdi både som helhet, mht. utviklingshistorien til tunklyngen og ved enkelte bygninger.

LOKALITET 0720 03 02

Buer

TYPE Gårdstun, gruppe frittliggende

GNR./BNR. 80/1 og 81/3 med 77/3

AVGRENSNING Buer tunområde

PLANSTATUS/
VERNESTATUS

BESKRIVELSE

BELIGGENHET

Det meste av gårdsområdet på Buer (med Lunds-Buer) ligger øst for dagens jernbane. Tunområdet på Buer er det eneste som ligger øst for jernbanelinja og er følgelig også det som ligger nærmest Akersvannet. Jordsmonnet er leirmold nede ved Akersvannet, mer sandblandet lenger opp. Ved graving for brønn i tunområdet, 1947 kom man på 2m dybde, etter flere ulike jordlag, ned i fin hvit sand med skjell i (John Haslestad).

HISTORIKK

Iflg. Stokkeboka er Buer et vanlig navn på Østlandet og skal bety boplass. Rygh har en mer fantasifull forklaring som går på at gården har vært en del av en større gård (Lund) som har hatt sine fiskebuer her nede ved Akersvannet. Gårdshistorien ersammensatt, med parter av flere gårder og bruk slått sammen. Det er idag to gårdsbruk og to driftsenheter på Buer. Det er to matrikkelgårder på Buer, gnr. 80 Buer og 81. Lunds-Buer. Deler av Ramsun gnr.77 er bl.a. slått sammen med Lunds-Buer.

SAMFUNNSSEKTOR

	OPPR.	NAV.
Landbruk, fiske, fangst	JA	JA
Fast bosetting uten tilknytning til spesiell virksomhet	-	-
Fritid, ferie	-	-
Industri, bergverk, energiproduksjon	-	-
Merkantil virksomhet	-	-
Offentlig forvaltning, kirke, militærvesen	-	-
Undervisning, forskning, idrett og andre kulturformål	-	-
Samferdelsformål (allmenn ferdsel)	-	-
Offentlig tjenesteyting og sosiale formål	-	-
Sagn, tro og forestillinger	-	-

KULTURMINNENE

Bebyggelsen til de to gårdsbruka ligger i klart skilte tun, men side om side i en visuelt sluttet gruppe. Tunområdet ligger svært fint, på en slak høyde i det åpne landskapet nede ved Akersvannet, med sammenhengende jorder rundt. Jordveien er slakt bølgende - og trolig en del planert.

Bygningsmiljøet er i hovedsak fra 1900-tallet. Ingen SEFRAK-registrering. Husene på det nordre bruket, gnr. 80 Buer ble bygd opp etter en brann i mellomkrigstid - kanskje med unntak av de eldre smie? Bebyggelsen på Lunds-Buer gnr. 81, 77 må i hovedsak være fra vår tid. (Har ikke besøkt stedet, bygger på eksterne informanter, arkiv. og avstandsregistrering.)

KILDER/INFORMANTER

Stokke bygdebok, bind I-III, 1978, 1983, 1988. Stokke, en bygdebok, Lørsen Berg 1928. Rektangelkart 1825, 1905 (Statens kartverk Hønefoss). John Haslestad, Haslestad.

VURDERING

Den samlede tungruppen har en fin beliggenhet i det åpne landskapet og er et viktig element i Akersvannets kulturlandskap.

OBJEKT 0720 03 KARTREF.: CK 029-5-1 00043

OMRÅDE Raet - Akersvannet

PARSELL
KOMMUNE

Stokke

GNR./BNR. 0083/ 001 MERKNAD Gård: Lundskogen

FLYFOTO

R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-1 KOORD HOH 42,5

FORNMINNETS ART

Haug.

ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

Flate i plantet granskog. Ingen utsikt.

ORIENT. OPPG

35m N fra skille mot 77/3 : 81/1. 170m SV for det punkt hvor veie til Buer 77:81/3:1 krysser jernbanelinjen.

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE

Haugformasjon, rund. Klart markert og tydelig i terrenget. Bevokst med mose, gress og blomster. Bygget av jord med innslag av grus. Forsenkning på toppen, d: 1m, dybde 0,1m. Mot NØ stikker ut to parallelle forgreininger, l. 4m. bredde inntil 2m, dybde inntil 0,3m. D på haugen 4m, H: 1m. Trolig yngre tid.

TRADISJON

FOTO

LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO

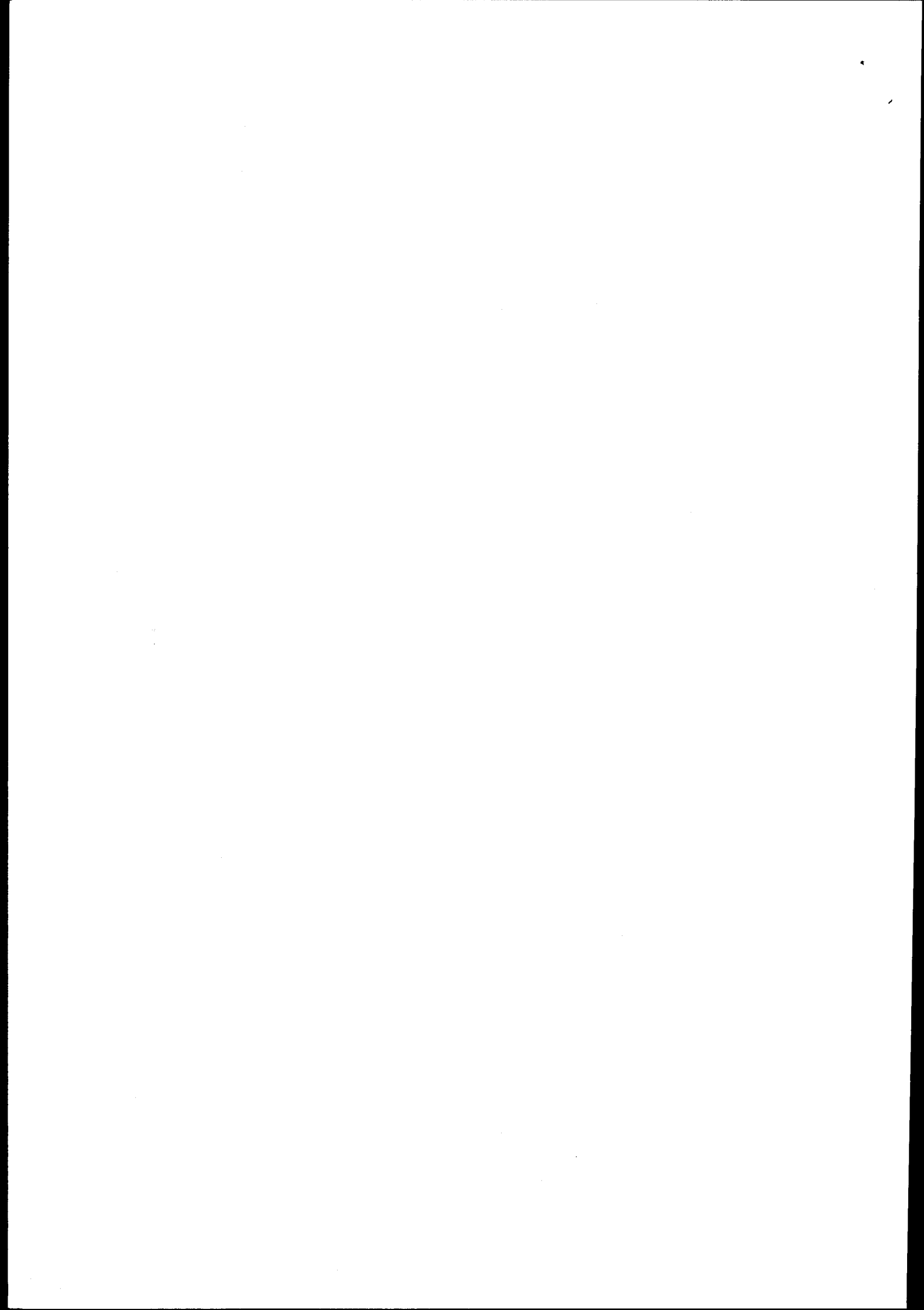
05/05/93 SIGN. Aksel H. Johansen og Ronny Henriksen.

KONTROLLERT DATO

01/07/93 SIGN. I.Trøim, ML- Sollund

INNSKREVET

21/07/93 SIGN. hege



OBJEKT 0720 03 KARTREF.: CK 029-5-1 00044

OMRÅDE Raet - Akersvannet

PARSELL

KOMMUNE

Stokke

GNR./BNR. 0083/ 001 MERKNAD Gård: Lund.

FLYFOTO

R/X-NUMMER

LOKALITET

KARTREF. ØK CK 029-5-1 KOORD HOH 40 m

FORNMINNETS ART

Grop

ANTALL. 1 ALDER UVISS GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL. ALDER GAB-KODE

FORNMINNETS ART

ANTALL ALDER GAB-KODE

TERR. ART, UTSIKT

Blandingsskog. Svakt hellende mot Ø. Eldre skog med mye rotvelter. Skogbunnen er ujevn og tildels fuktig.

ORIENT. OPPG

Ca. 150m V for veikryss til Buer og jernbaneovergang, og ca. 275m Ø-SØ for der kraftledning krysser gårdsvei til Buer.

ART. UTSTREKNING

BESKRIVELSE

Ligger 8m S for vei. Diameter: 1,5m. Dybde: 0,5m. Sirkulær grop, med markert voll på N-og Ø-siden. Det er tatt ut kullprøve.

TRADISJON

FOTO

Film 20, bilde 28.

LITTERATUR

FUNN

MERKNAD

KILDER/INFORMANTER

REGISTRERT DATO

01/07/93

SIGN. Inger Karlberg og Hilde Mørch.

KONTROLLERT DATO

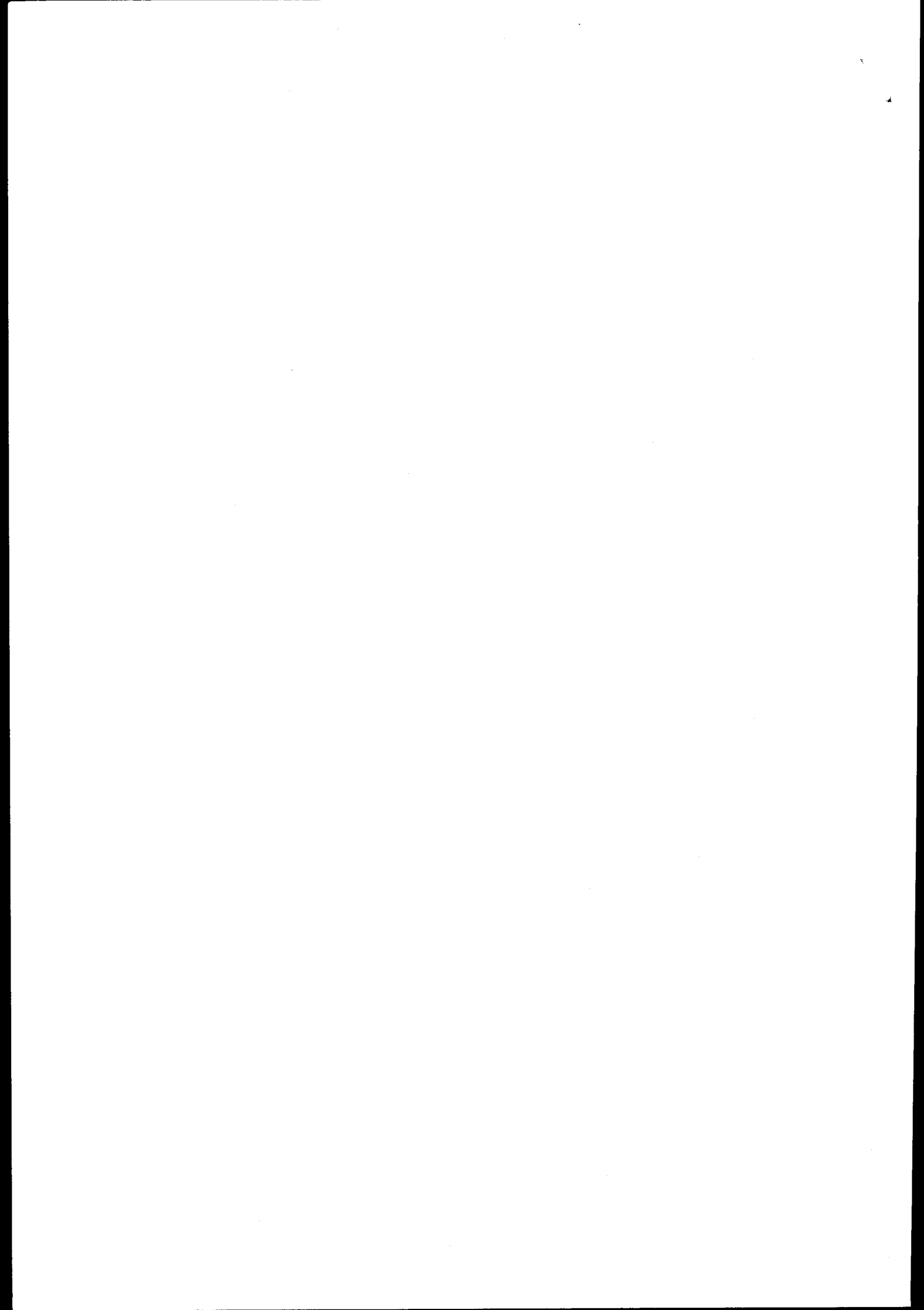
/ /

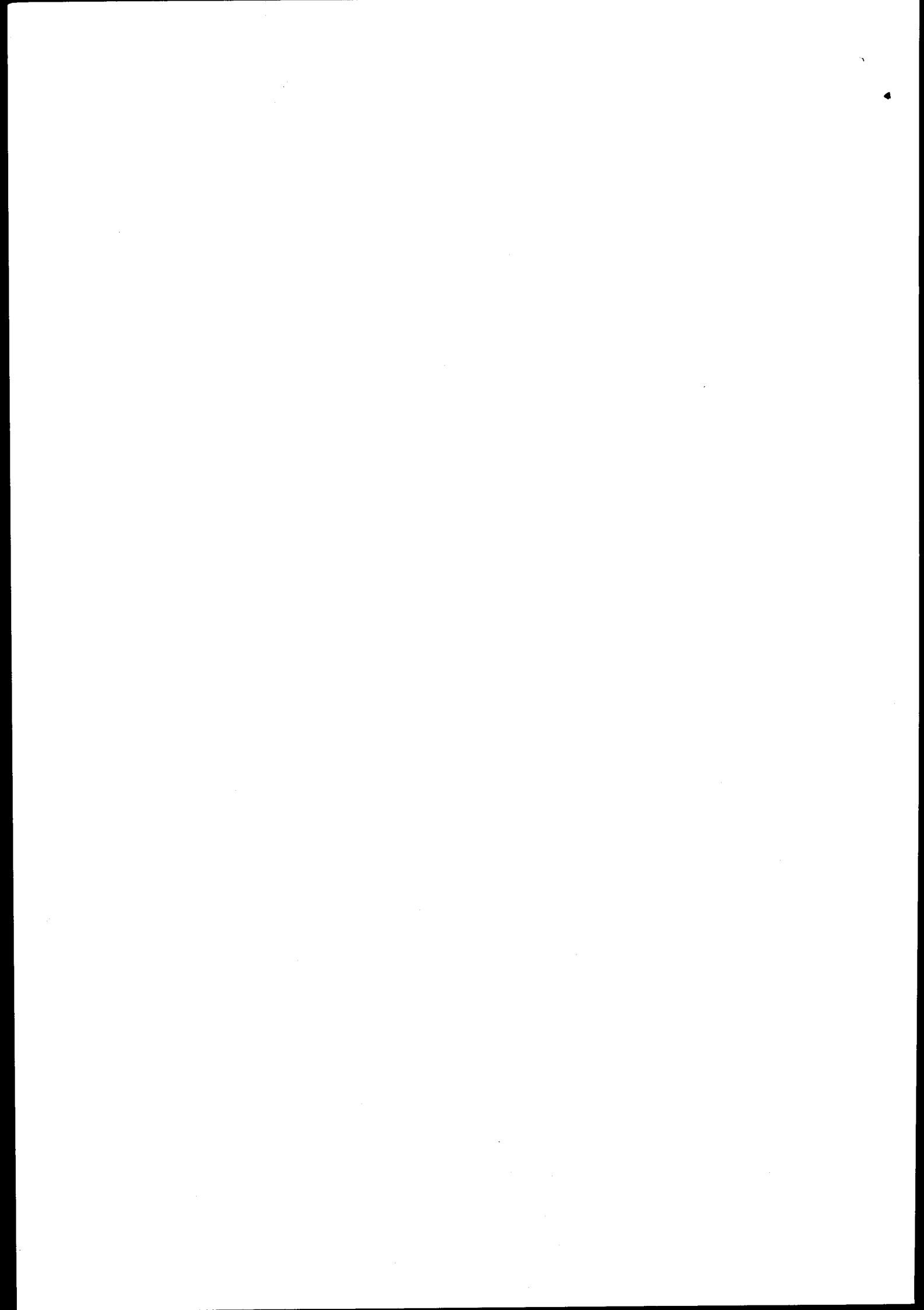
SIGN.

INNSKREVET

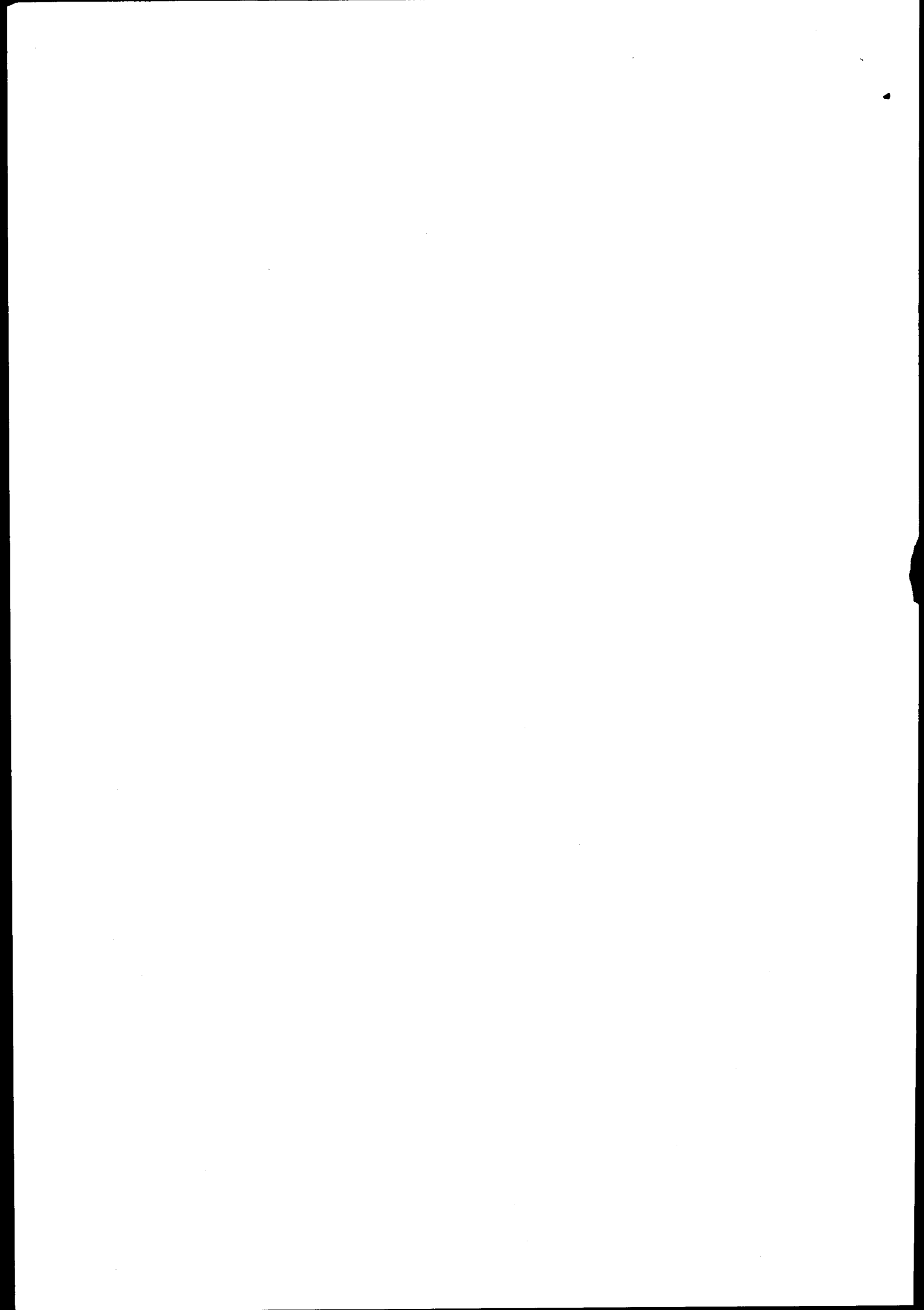
26/07/93

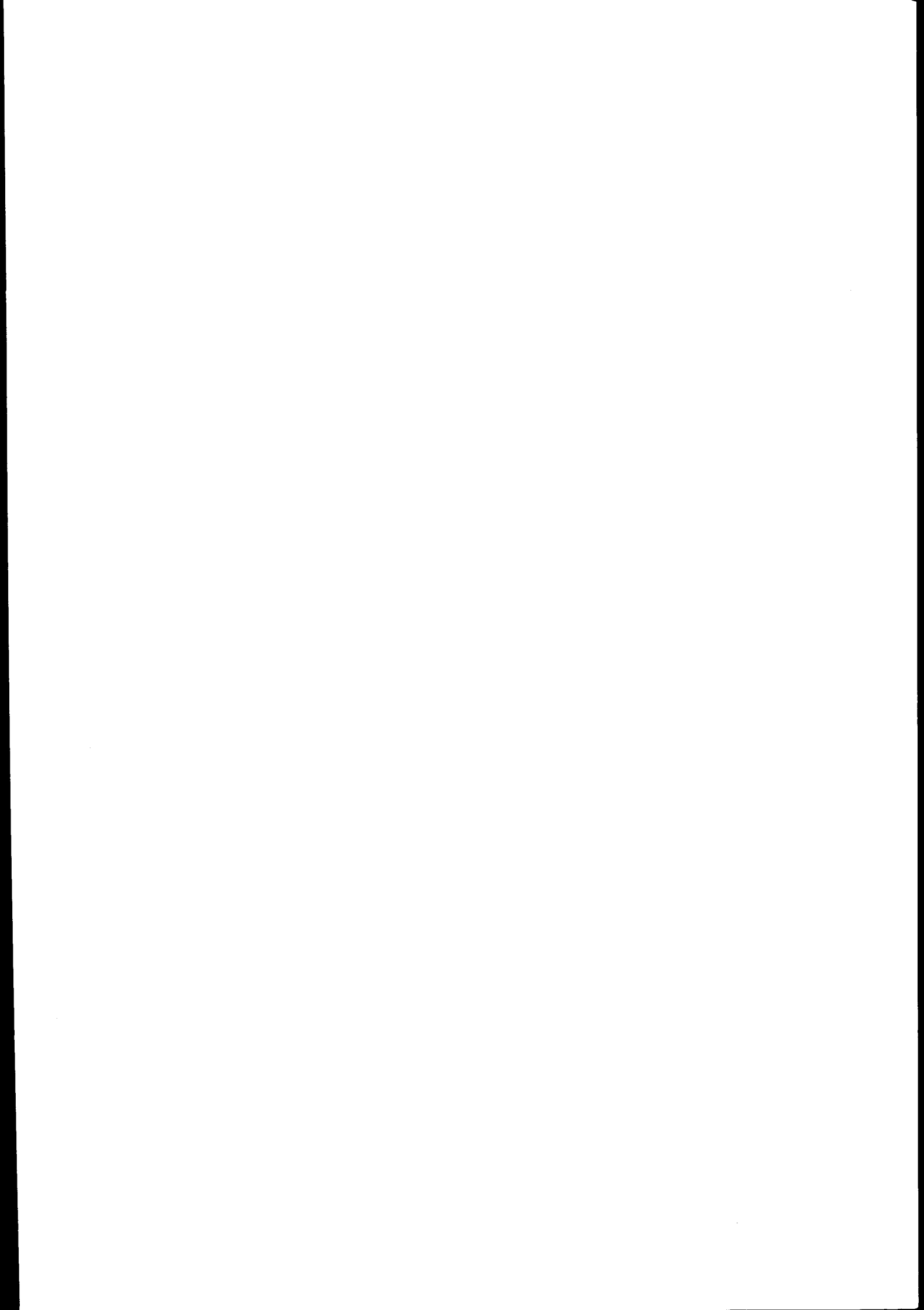
SIGN. hege





OBJEKT	0720	03	KARTREF.:	CK 029-5-1	00046
OMRÅDE	Raet - Akersvannet				
PARSELL					
KOMMUNE	Stokke				
GNR./BNR.	0083/	001	MERKNAD	Gård: Lund.	
FLYFOTO	RX-NUMMER				
LOKALITET					
KARTREF.	ØK	CK 029-5-1	KOORD	HOH 30	
FORNMINNETS ART	Kullgrop.				
	ANTALL.	1	ALDER	UVISS	GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL.		ALDER		GAB-KODE
FORNMINNETS ART					
	ANTALL		ALDER		GAB-KODE
TERR. ART, UTSIKT	Blandet, gammel skog. Mange grantrær. Flatt terreng. Sumpete i NV.				
ORIENT. OPPG	Fra veikryss (veien til Buer / jernbanen) ligger kullgropen 160m N-NØ. Kullgropen ligger 150m V-NV for tunet på Buer.				
ART. UTSTREKNING					
BESKRIVELSE	Kullgrop. Diameter: 2,0m. Dybde: 0,2m. Det er tatt ut prøve fra kullgropen.				
TRADISJON					
FOTO	Film 20, bilde 30.				
LITTERATUR					
FUNN					
MERKNAD					
KILDER/INFORMANTER					
REGISTRERT DATO	01/07/93	SIGN. Inger Karlberg og Hilde Mørch.			
KONTROLLERT DATO	/ /	SIGN.			
INNSKREVET	26/07/93	SIGN. hege			





100